

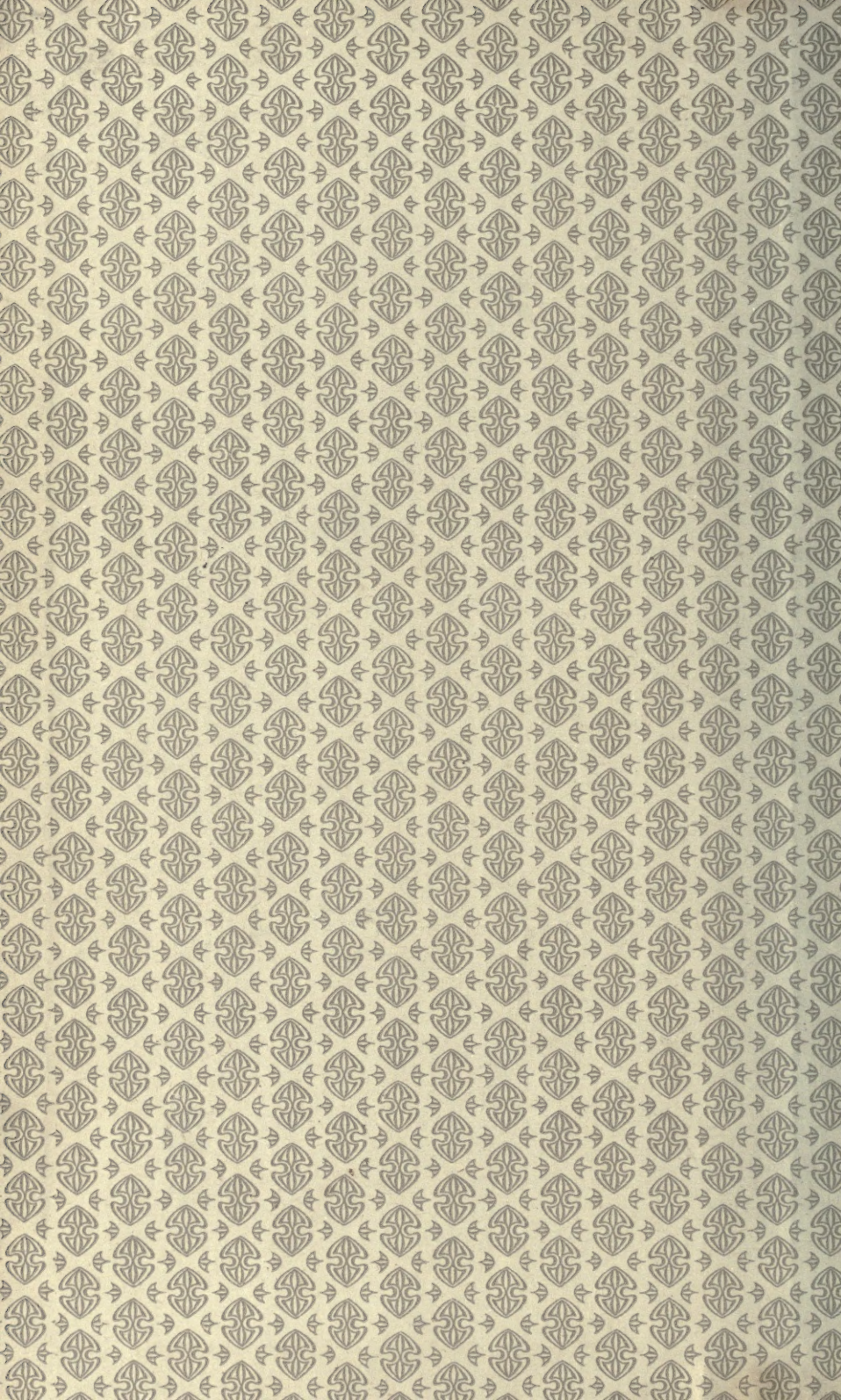
UNIVERSITY OF TORONTO

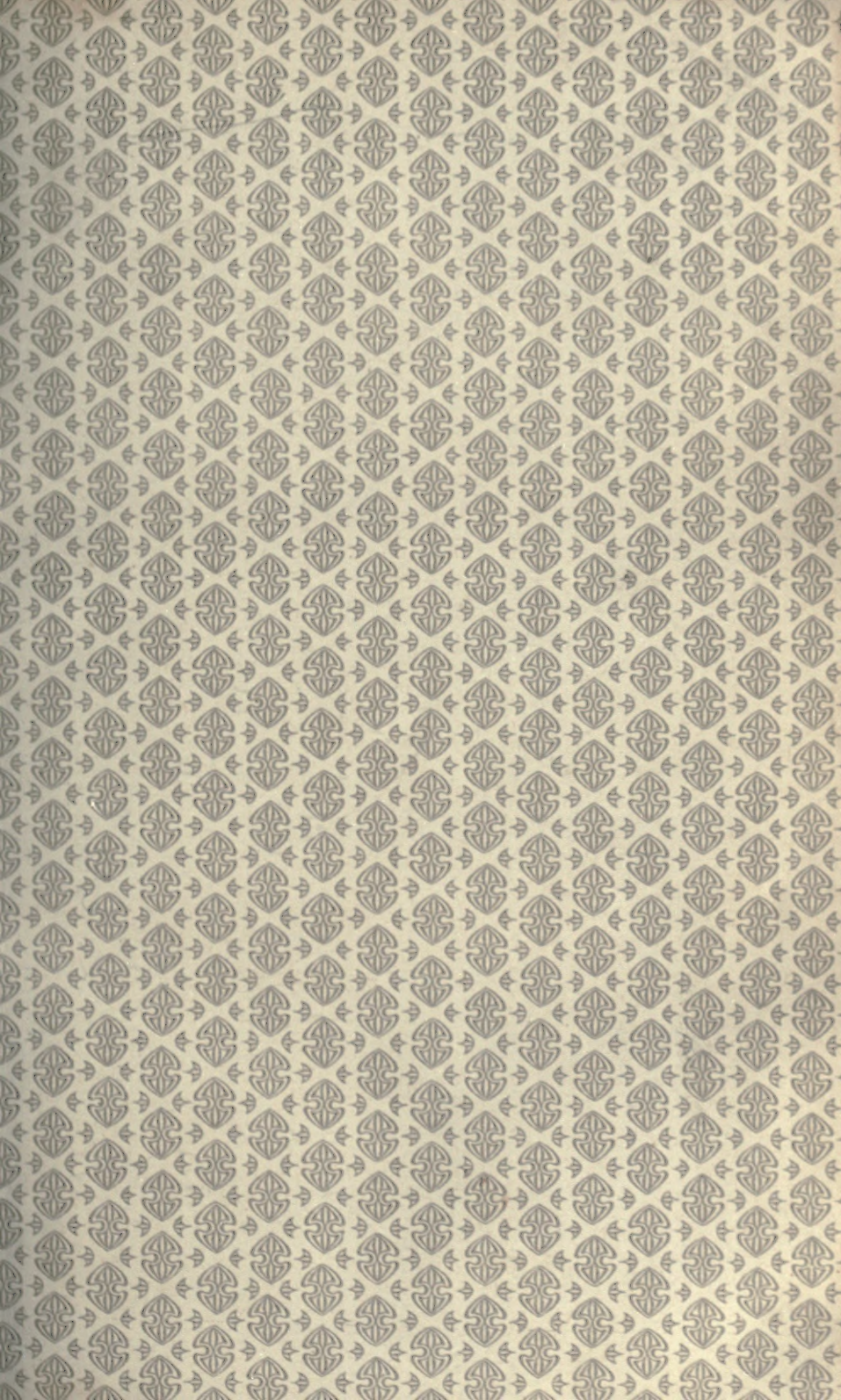

3 1761 01259875 1

PC
829
G3
1891
v. 1
c. 1
ROBA

UNIVERSITY
OF
TORONTO
LIBRARY

CHRESTOMATHIE ROUMAINE.

TEXTES IMPRIMÉS ET MANUSCRITS DU XVIme AU XIXme SIÈCLE;
SPÉCIMENS DIALECTALES ET DE LITTÉRATURE POPULAIRE

ACCOMPAGNÉS

D'UNE INTRODUCTION, D'UNE GRAMMAIRE

ET

D'UN GLOSSAIRE ROUMAIN-FRANÇAIS

DE

M. GASTER.

TOME PREMIER.

INTRODUCTION, GRAMMAIRE, TEXTES (1550—1710).

LEIPZIG:

F. A. BROCKHAUS.

BUCAREST:

SOCECŪ & Co.

1891.

CHRESTOMATIE ROMÂNĂ.

TEXTE TIPĂRITE ȘI MANUSCRISE [SEC. XVI—XIX],
DIALECTALE ȘI POPULARE

CU O

INTRODUCERE, GRAMATICĂ

ȘI UN

GLOSAR ROMÂNNO-FRANCEZ

DE

M. GASTER.

Τόρνα, τόρνα φράτρε.

Theophanes.

VOL. I.

INTRODUCERE, GRAMATICĂ, TEXTE [1550—1710].

80680
5/9/08

LEIPZIG:

F. A. BROCKHAUS.

BUCUREȘCI:

SOCECŪ & Co.

—
1891.

Toate drepturile rezervate.

Tous droits réservés.

Imprimerie de F. A. Brockhaus à Leipzig.

MAJESTĂȚII SALE

CAROL I

REGELE ROMÂNIEI

PROTECTORUL

A TOT CE ESTE BUN ȘI NOBIL

LA A 25^a ANIVERSARE A SUIREI SALE PE TRON

ÎNCHIN

ACEASTĂ CARTE.

PRECVÂNTARE.

AVANT-PROPOS.

Cuvintele „τορνα τορνα φρατρει“ pe care le am ales ca motto la cartea de față, represintă nu numai cel mai vechi monument al limbii române cu care o Chrestomatie Română ar trebui să înceapă în mod firesc, dar tot deodată exprimă scopul și tendința acestei cărți: „de a ne înturna către trecut“.

Când am întreprins această lucrare, acum zece ani, intențiunea mea a fost de a culege și de a întruni la un loc, pe cât se poate mai multe texte și fragmente de texte din vechea literatură română, și de a urmări astfel pas cu pas atât mersul gradat al dezvoltării limbii românești, cât și nașterea și propășirea literaturii românești în decursul veacurilor.

Scopul meu era deci îndoit: atât filologic cât și istorico-literar. De aceste două puncte de vedere am fost călăuzit atât în alegerea materiei, cât și în modul de a reproduce textele și de a le orândui. Pentru a complecta lucrarea, am mai crezut de cuviință a o precede cu o Introducere, care formează un fel de comentariu filologic și istorico-literar, după care urmează o Schiță gramaticală; iar Chrestomatia se încheie cu un Glosar, conținând toate cuvintele și formele ce se află în cartea de față.

Materia.

În cea dintâia Chrestomatie română ce s'a publicat, adică aceea a maestrului Cipariu intitulată „Analectele literare“, autorul s'a mărginit, pe de o parte, a ne da numai extracte din cărți tipărite, eliminând cu desăvârșire manuscrisele, și pe de alta s'a oprit la anul 1700 cu extractele publicate. Monumentele cele mai vechi și cele mai de căpetenie ale limbii și literaturii române s'au dovedit însă a fi acele, ce s'au păstrat în manuscris; și o Chrestomatie care ar trece cu vedere această parte importantă a literaturii n'ar fi la înălțimea științei moderne.

Les mots „τορνα, τορνα φρατρε“, que j'ai choisis comme épigraphe de mon livre constituent non-seulement le plus ancien monument de la langue roumaine par lequel une Chrestomathie roumaine devrait forcément commencer, mais expriment en même temps le but que je me suis imposé dans cet ouvrage : „jeter un regard sur le passé“.

Lorsque, il y a dix ans, j'entrepris de faire ce travail, j'avais pour but de recueillir et de collectionner le plus grand nombre possible de textes et de fragments de textes appartenant à l'ancienne littérature roumaine; je me proposai aussi d'étudier la marche progressive du développement de la langue roumaine, ainsi que la naissance de sa littérature et le progrès de celle-ci dans le cours des siècles.

Mon but touchait donc à la philologie et à l'histoire littéraire; c'est cette double considération que me servit de guide pour le choix des matières, la reproduction des textes et leur arrangement méthodique. Afin de compléter ce travail, j'ai cru nécessaire de le faire précéder d'une Introduction qui formerait comme une sorte de commentaire philologique et d'histoire littéraire, accompagné d'une Esquisse grammaticale. Le tout est suivi d'un Glossaire contenant tous les mots et toutes les formes renfermés dans la Chrestomathie avec la traduction française.

Dans la première Chrestomathie roumaine portant comme titre : „Les Analectes littéraires“, qui fut éditée par Cipariu, le maître s'était borné d'une part à nous offrir quelques extraits de textes imprimés, en éliminant tous les manuscrits, et d'autre part il s'était arrêté à l'année 1700 dans la reproduction des extraits de textes imprimés. On a constaté pourtant que les monuments les plus anciens et les plus importants de la langue et de la littérature roumaines sont ceux que les manuscrits nous ont conservés; or une Chrestomathie qui négligerait cette partie importante de la littérature ne peut pas être à la hauteur de la science moderne.

Matière

Alți autori cari au urmat, precum A. Pumnul cu „Lepturariul“ și Lambrior cu „Cartea de cetire“ sânt mai departe încă decât Cipariu de a satisface o atare cerere. Cel dintăiu urmărea mai mult un scop literar, iar cel din urmă n'avea la dispozițiune bogăția literară de care dispunea venerabilul și învățatul canonic din Blaj.

Eu de acea am căutat să împlinesc acest gol, pe cât îmi era cu putință, mai întâiu prin extracte făcute din numeroase manuscrise, fără de a trece însă peste marginele prescrise unei Chrestomatii. Între aceste „texte de limbă“ manuscrise am strecurat și un număr însemnat de documente și zapise, importante pentru istoria culturii și a limbei românești.

Pentru a putea însă urmări cu oare care desăvârșire mișcarea literară și din sec. XVII^{-lea} și al XVIII^{-lea}, am trebuit să lărgesc cadrul Chrestomatiei. În loc de a mă opri și eu la anul 1700 am dat extracte și texte tot atât de numeroase din sec. XVIII^{-lea} și al XIX^{-lea} precum au fost cele din sec. XVI^{-lea} și XVII^{-lea}; m'am oprit însă la anul 1830. Precum se va vedea în Introducere, o mișcare profundă se manifestă pe atuncia în mijlocul poporului Român, care a înrăurit în mod nefavorabil asupra creșterii fireștii a limbei și a literaturii, curmând desvoltarea seculară.

Această schimbare nu a atins însă limba poporului. În loc deci de extracte din așa numita literatură scrisă a epocii ce urmează după 1830, am dat extracte din literatura populară, oglinda neștirbită a graului viu, neinfluențată și neșchimbată, care singură ne permite a urmări desvoltarea adevărată a limbei românești. La aceste texte am mai adăugat și alte texte curat dialectale, adică scrise în graul Românilor din Macedonia și din Istria, îmbrățișând astfel întregul câmp al Românismlui.

Șirul.

Toate textele, afară de acele curat dialectale, sânt așezate într'un șir cronologic. Cu toate că oferă și ea greutatea îndeștule, am preferit această orânduire, celei-l-alte urmate de Cipariu, care a grupat la un loc toate cele tipărite într'o țară, fără a ține seamă de ceea ce s'a făcut în cele-l-alte țări pe aceeaș vreme. Așa a pus la un loc extractele din toate cărțile tipărite în Transilvania,

D'autres, comme A. Pumnul et Lambrior, ses successeurs celui-ci dans sa „Carte de cetire“, celui-là dans son „Lepturariu“, ont encore été moins aptes à remplir cette tâche; le premier poursuivait plutôt un but littéraire, le dernier n'avait pas à sa disposition les riches matériaux que possédait le vénérable et savant chanoine de Blaj.

C'est pourquoi j'ai tâché, autant qu'il était en mon pouvoir, de remplir cette lacune par des extraits empruntés à de nombreux manuscrits, sans pourtant dépasser les limites d'un ouvrage de ce genre. Parmi ces extraits de textes manuscrits j'ai introduit aussi des documents inédits et des „Zapise“ précieux et de grande importance pour l'histoire de la civilisation et de la langue roumaines.

Je me suis vu forcé d'élargir le cadre de la Chrestomathie afin de compléter encore davantage l'histoire du mouvement littéraire du XVIIe et du XVIIIe siècle. Loin de songer à m'arrêter au commencement du XVIIIe, je me suis engagé plus avant, en donnant des extraits de textes du XVIIIe et du XIXe tout aussi nombreux que ceux des siècles précédents; je n'ai pas cru cependant devoir dépasser l'année 1830. Comme l'on verra plus loin, dans l'Introduction, un mouvement littéraire considérable, né au sein du peuple roumain, prit naissance à cette époque-là, mouvement qui eut une influence défavorable sur le progrès de la langue et de la littérature, en en arrêtant à tout jamais le développement séculaire.

Ce changement ne modifia en rien cependant la langue populaire. Pour continuer le mouvement littéraire de la langue roumaine au delà de l'année 1830, j'ai remplacé les morceaux de littérature moderne par des textes de littérature populaire, ce miroir indestructible de la langue vivante, toujours brillant et jamais obscurci par une influence étrangère, qui seul nous met à même de suivre le développement naturel de la langue roumaine. Ayant ajouté à ces textes, des extraits appartenant aux dialectes roumains de l'Istrie et de la Macédoine, j'ai, ainsi, embrassé le champ entier du domaine roumain.

Dans la disposition des textes, à l'exception de ceux appartenant aux dialectes, j'ai suivi l'ordre chronologique, bien qu'il offre certaines difficultés; mais je l'ai préféré à celui de Cipariu qui avait réuni tout ce qu'il avait trouvé d'imprimé dans une province, sans tenir compte des textes de la même époque appartenant à une autre province. Ainsi, par exemple, il avait

apoï cele din România și mai apoï cele din Moldova și a adăugat la sfârșit extracte din două cărți tipărite în țări străine (Uniev și Roma).

Scopul meu din potrivă era de a nu despărți ci de a lega textele între ele, a arăta legătura în care stă mișcarea literară dintr'o parte cu aceea din cea-l-altă parte a țării, cea de dincolo cu cea de din coace de munții Transilvaniei; apoï de a pune față în față diferitele forme ale graiului de pe aceeași vreme și a arăta schimbările ce a suferit același text în cursul veacurilor. Am căutat a stabili un fel de legătură internă între diferitele texte, și a ușura astfel cercetările filologice; se înțelege numai într'atăta, pe cât era cu putință a se face într'un spațiu atât de restrâns.

Un exemplu va lămuri modul meu de procedare. Intre cărțile românești, Psaltirea, în întregul ei, sau numai în parte, este fără îndoială cea carte care s'a copiat și tipărit de mai multe ori de cât ori ce altă carte românească. Afară de numeroasele edițiuni și manuscrise din cari am dat extracte în Chrestomatie, psalmii răslățiți se mai află și în mai toate cele-l-alte cărți întrebuintate în slujba bisericească. O comparațiune minuțioasă a tuturor versiunilor ale Psaltirei în morfologia, fonetica și vocabularul lor ar da o istorie complectă a dezvoltării treptate a limbei române în cele din urmă patru secole.

În mic am făcut această urmărire și comparațiune, pornind de la Psaltirea lui Coresi. Din această Psaltire, care, precum se va vedea, este cea mai veche ce există în limba română, am publicat zece psalmi. Aceeași psalmi am reprodus apoï în decursul cărții din mai multe Psaltiri și din alte cărți bisericești, indicând paralela tot deauna la piciorul fie căruï psalm; n'are cineva decât să urmărească acele indicațiuni și va urmări în același timp mersul gradat al limbei și al literaturii. Tot așa am procedat la cele-l-alte texte biblice mai ales la cele din Evanghelie; tot așa și la letopisețele, când doi cronicari pomeneau același fapt, tot așa la hronografiï, din care unul este o copie cu vr'o 150 de ani mai nouă de cât cel-alt și tot așa la alte texte din literatura populară scrisă și nescrisă.

réuni des extraits de livres imprimés en Transylvanie, puis de ceux publiés en Moldavie et en Valachie, et à la fin il avait ajouté deux ouvrages édités en d'autres endroits (Uniev et Rome).

Mon intention, par contro, était de rapprocher les textes et non pas de les séparer, afin de mettre en évidence l'analogie et la connexion du mouvement littéraire dans les contrées d'en deça et d'au delà des Carpathes; de comparer ensuite les textes de différents dialectes de la même époque, et de montrer en même temps les changements subis par le même texte dans le cours des siècles. J'ai tâché d'établir une sorte de liaison entre les différents textes, afin de faciliter de cette manière les recherches philologiques pour celui qui voudra les entreprendre. Il va sans dire que je n'ai fait que ce qui m'était possible de faire dans le cadre restreint de ce livre.

Un seul exemple suffira pour faire comprendre ma méthode. Parmi les nombreux livres roumains, le Psautier, en tout ou en partie, est assurément, de tous les livres, celui qui a eu le plus grand nombre d'éditions. Outre ces nombreuses éditions, tant manuscrites qu'imprimées, auxquelles j'ai emprunté des extraits pour ma Chrestomathie, on trouve encore des Psaumes épars dans tous les livres affectés au service liturgique. Par suite, une comparaison minutieuse, quant à la morphologie, à la phonétique et au vocabulaire, de toutes les variantes des Psautiers, offrirait sans doute une histoire détaillée du développement progressif de la langue roumaine durant les quatre derniers siècles.

J'ai essayé, dans une certaine mesure, d'appliquer cette comparaison au Psautier de Coresi, qui est, comme l'on verra plus tard, ce qu'il y a de plus ancien dans la langue roumaine: je lui ai emprunté dix psaumes que j'ai mis en parallèle avec ceux d'autres Psautiers ou livres liturgiques en ayant soin d'indiquer toujours les parallèles au bas de chaque psaume, pour faire ressortir par leur comparaison la marche progressive de la langue et de la littérature. Le lecteur attentif s'en convaincra facilement. J'ai suivi la même méthode pour les autres textes bibliques, surtout pour ceux de l'Évangile, et ainsi de même pour les letopiseti, quand deux chroniques mentionnent le même fait, et pour les hronografi, dont l'un est une copie de 150 ans plus récente que l'autre, et enfin pour d'autres textes de la littérature populaire.

Datele. Fixarea datei a fie-cărui text oferă greutatea când avem a face cu manuscrise nedatate sau cu publicații a căror dată de tipar lipsește. Afară de considerații filologice, considerații paleografice și literare m'au călăuzit la hotărârea datelor, cărora le am dat totuși latitudinea necesară.

Operile autorilor cunoscuți am pus supt data vieții autorilor, cu toate că textul a fost uneori reproduș dupe câte o copie mai modernă, ceea ce am însemnat însă tot deauna la locul lui.

Modul publicării. Toate textele — afară de puținele excepții indicate în carte — au fost copiate de a dreptul din izvoadele originale. Chiar și atuncea când au fost deja publicate de alții, eu totuși am recurs la originalul. În modul acesta am fost în stare a reproduce accentuarea textelor și toate acele mici semne diacritice ce au fost omise de toți predecesorii mei. Importanța acelor semne și accente este învederată, cu toate că acele din urmă nu sânt tot deauna accente tonice, ci mai mult puse după regulile prosodiei slovenești și grecești.

Din cărțile de care s'a servit Cipariu am reproduș — afară de vr'o cinci cari nu 'mă erau accesibile — alte bucăți de cât acele conținute în Analecte. Afară de cauze interne, ce se vor lămuri mai la vale, am voit prin mijlocul acesta să pun un material mai bogat la dispozițiunea acolora ce se ocupă de vechea literatură română.

Numărul textelor. Numărul manuscriselor de cari m'am folosit și din cari am dat extracte se urcă la mai bine de o sută, sau mai exact la 98 de manuscrise și 3—4 comunicări de texte dialectale ce mi s'a făcut în scris; iar acel al tiparelor se urcă și el la mai bine de o sută, adică 95 de cărți tiparite până la 1830 și texte mai mici ce au fost deja publicate; mai bine de 15 după acel an, și un număr de cărți din literatura populară.

Cu o singură excepțiune, extractele din această sută de manuscrise apare acuma pentru întâia oară; iar din cărțile tiparice, din cel puțin 50 de cărți nu s'a mai publicat nimica așurea înaintea cărții de față. În reproducerea textelor am avut grijă de a însemna tot deauna cu esactitate izvodul direct până și fila și pagina origi-

Fixer la date de chaque texte est une tâche difficile d'accomplir surtout quand il s'agit de manuscrits ou de publications dont la date d'impression nous manque. A côté des considérations d'ordre philologique, des considérations paléographiques et littéraires m'ont permis d'en fixer la date, tout en leur donnant une certaine latitude.

Dates

Les œuvres des écrivains connus ont été rangées d'après l'époque où ils ont vécu, bien que souvent les extraits aient été empruntés à une copie plus récente, circonstance qui sera toujours mentionnée à sa place.

Tous les extraits, sauf les quelques exceptions indiquées dans le livre, ont été directement reproduits d'après les textes originaux; j'ai constamment suivi cette règle que je me suis imposée, quand même les textes eussent été déjà édités par d'autres avant moi. Grâce à cette méthode, j'ai pu conserver avec exactitude l'accentuation et tout ces petits points diacritiques, omis entièrement par mes prédécesseurs. L'importance de ces points et de l'accentuation est très réelle, bien que les premiers ne soient pas toujours des accents toniques, mais le plus souvent de simples signes mis à tort et à travers conformément à la prosodie slave et grecque.

Système de publication

De tous les matériaux dont a disposé Cipariu, sauf cinq qui m'ont été inaccessibles, j'ai tiré des extraits tout différents de ceux qui se trouvent dans les *Analectes*, mon intention étant de mettre par ce moyen un plus riche matériel à la disposition de ceux qui s'intéressent à l'ancienne littérature roumaine et qui s'en occupent.

Le nombre des manuscrits, dont je me suis servi pour en tirer des extraits, dépasse une centaine, ainsi répartie : 98 manuscrits anciens et 3—4 copies des textes appartenant aux dialectes. Celui des imprimés dépasse aussi une centaine, dont 95 qui vont jusqu'à l'année 1830, et quelques textes déjà édités avant moi et enfin une quinzaine publiés après cette date, ainsi qu'un nombre considérable de livres appartenant à la littérature populaire.

Nombre des textes

Tous les extraits empruntés à ces cent manuscrits se trouvent, à l'exception d'un seul, publiés pour la première fois dans mon *Recueil*. Quant aux livres imprimés, pour une cinquantaine au moins, il n'a été encore rien reproduit ailleurs avant ce travail. J'ai eu soin, en les reproduisant, d'indiquer avec précision la source exacte où je les ai puisés et de rappeler jus

nalului; iar unde izvodul era un manuscris, cel dintăru pomenit e acela care a slujit de bază pentru textul reprodus, iar din cel-lalte sânt luate variantele. Indreptările făcute de mine sânt adăugate în parantez lângă cuvântul corupt, sau îndoelnic. Textele dialectale au fost copiate întocmai după originalele din cari le am luat, cu ortografia lor proprie; iar cele transcrise din texte cu slove cirilice au fost copiate în tocmai cu transcripțiunea întrebui-nțată în Glosar.

Introducerea.

Pentru a nu încărea prea mult Introducerea m'am mărginit numai la lămurirea textelor conținute în aceste două vo-lume, mai ales în ceea ce privește legătura lor internă. Altfel ar fi fost nu o introducere la Chrestomatie, ci o istorie a litera-turii române, a izvoarelor ei și a legăturii în care stă cu litera-tura universală, ceea ce nu era scopul meu a face aci.

Gramatica.

Gramatica se mărginește la formele flexionare, declinarea și conjugarea. Am dat paradigme complete ale flexiunii, a sub-stantivelor, pronumelor și a verbelor auxiliare, regulate și nere-gulate dacoromâne, macedoromâne și istriane, cu un număr destul de însemnat de forme vechi și noi. La formele arhaice, dialectele sau esecțiionale am însemnat toate locurile unde se află în carte, urmând același sistem ca la glosar.

Glosarul.

Ceea ce lipsește în gramatică se împlinește prin Glo-sarul adăugat la sfârșitul acestei cărți. Toate cuvintele din textele publicate se află în glosar cu accentul și cu traducerea lor franceză; și când un cuvânt avea mai multe înțelesuri, de obicei le am însemnat deosebit, indicând și locul lor în carte. Une-orii am pus în locul traducerei franceze, cuvântul grecesc din cartea grecească după care s'a tradus cartea românească, înlesnind astfel ajungerea la adevăratul înțeles al cuvântului românesc. Am dat și fraseologie, mai ales când prin combinarea cu un alt cuvânt, cuvântul principal își schimba înțelesul. Toate formele importante sau numai interesante sânt reproduse în Glosar, adesea grupate la un loc, alătura cu forma aceea care este, sau cea mai comună în graul modern, sau care se află de mai multe ori în carte. Așa se vor găsi toate formele dialectale și arhaice împre-

qu'à la page et à la cote du texte original; si la source est un manuscrit, le premier mentionné est la base du texte reproduit, tandis que les variantes sont prises des autres qui suivent. Les corrections que j'ai cru devoir faire, je les ai ajoutées entre des parenthèses à côté du mot corrompu ou douteux. La copie des textes dialectaux a été exactement faite d'après l'original : je leur ai conservé leur orthographe propre. Quant aux extraits provenant de textes imprimés en caractères cyrilliques, ils ont été reproduits avec la transcription employée dans le glossaire.

Afin de ne pas surcharger l'Introduction, je me suis borné à l'explication des textes que renferment ces deux volumes seulement, surtout en ce qui concerne leur rapport intime; car autrement, au lieu d'une Introduction, nous serions arrivés à faire une histoire de la littérature roumaine, de ses sources et de ses rapports avec la littérature universelle, ce qui n'est point notre but.

La Grammaire se borne à une esquisse de la flexion de l'article, des substantifs, des pronoms et des verbes auxiliaires, réguliers et irréguliers et des paradigmes de la flexion dialectale — surtout du Dacoroumain, du Macédo roumain et du dialecte Istrien — suivie d'un nombre suffisant d'exemples de formes anciennes et récentes; les formes dialectales archaïques et exceptionnelles portent l'indication de l'endroit où elles se trouvent dans la Chrestomathie. Enfin, tout ce qui n'est pas expliqué dans la Grammaire, se trouvera dans le Glossaire.

Ce Glossaire renferme tous les mots contenus dans les extraits, portant des accents et suivis de la traduction française; dès qu'un mot m'a offert deux ou plusieurs significations, je l'ai marqué séparément avec l'indication de sa place respective dans le livre. Parfois j'ai substitué au français le mot de l'original grec, d'après lequel la traduction roumaine avait été faite, afin de faciliter la recherche de la vraie signification du mot roumain. J'ai ajouté la phraséologie, surtout quand par la combinaison avec un autre mot, le mot principal changeait sa signification primitive. Toutes les formes importantes ou à peu près se trouvent dans le Glossaire, le plus souvent à côté de la forme soit la plus commune dans la langue moderne, soit la plus fréquente dans les extraits des textes. Ainsi l'on verra réunies toutes les formes dialectales et archaïques, ce qui offrira un résumé de l'histoire de chaque mot à part dans la suite des temps, son passage d'une forme à l'autre, ainsi qu'il se présente dans les différents textes.

unate la un loc, resumând întreaga istorie a fie-cărui cuvânt din trecerile de la o formă la cealaltă după cum sânt reprezentate prin diferitele texte cursul veacurilor.

Flexiunea fie-cărui cuvânt se poate urmări apoi cu ajutorul cifrelor ce indică pagina și partea paginei unde se află acel cuvânt în cartea de față. Am avut grijă a însemna toate acele locuri unde sânt forme interesante flexionare; nu crez că m'î-a scăpat un singur exemplu de flexiune arhaică sau dialectală sau chiar curioasă numai.

Se înțelege că din forme flexionare moderne, n'am însemnat decât vro 2—3 exemple adică de același caz și număr când era vorba de un substantiv, sau de aceeași persoană, timp și mod la verb. Terminațiunile *ă*, *orî*, *orîu* n'am mai însemnat în special în Glosar, căci o urmărire a cuvântului în carte prin toate textele indicate, va dovedi dacă, când și unde s'a întrebuințat *ă* și terminațiunea *-orîu* în loc de *or* sau *orî*. Unde un cuvânt s'a seris când cu *ă* și când cu *â*, am însemnat această diferență de scriere sau prin *ă*, sau am înșirat anume cazurile când se întrebuințează o formă și când cea-l-altă. Refer de pildă la cuvintele: *beserică*, *cine*, *cuvânt*, *dimineață*, *drept*, *pun*, *tot*, *un*, *văd*, *veac*, *vin*, *zi*, *zic* etc.

Fie-care paragraf decî din glosar conține supt o formă condensată istoria vieții a fie-cărui cuvânt românesc de pe la mijlocul secolului al XVI^{-lea} până în zilele noastre.

Epilog.

Numai acei ce s'au îndeletnicit cu o lucrare ca cea de față vor știe să prețuiască munca întrupată într' această carte; și bătut cum am fost de valurile acestei lumî, n'ași fi dus-o la capăt de n'ar fi fost o muncă de dragoste. Puțini m'au ajutat, mulți m'au prigonit și cu drept cuvânt pot incheea această predoslovie cu vorba scriitorului vechiu ce spunea: „că precum doresc să sosească la liman neviforat, cei ce sânt bătuți de furtună întru luciul marii, așa am dorit și eu să ajung la sfârșitul cărții aceștia.“

Slava lui Dumnezeu celui ce ne-au ajutat după început de am ajuns și sfârșitul!

Londra, în Martie 1891.

On pourra facilement suivre la flexion de chaque mot à l'aide des chiffres qui ont pour but d'indiquer la page et la portion de la page où il se trouve. J'ai eu soin de marquer ainsi tous les endroits renfermant d'intéressantes formes flexionnelles. Je ne crois pas qu'un seul exemple de flexion dialectale, archaïque ou purement curieuse, m'ait échappé.

On concevra facilement pourquoi je n'ai indiqué que deux ou trois exemples seulement de formes flexionnelles modernes, au même cas et au même nombre s'il s'agissait d'un substantif, ou à la même personne, au même temps et au même mode s'il était question d'un verbe. Je n'ai pas marqué dans le Glossaire d'une manière spéciale les finales *ũ* et *orũ*, car un examen attentif du mot, poursuivi dans tous les textes se trouvant dans ma Chrestomathie, prouvera si, quant et où on s'est servi de *ũ* et de la terminaison *-orũ*, au lieu de *or* ou *orĩ*; j'ai tenu compte de circonstances où l'on écrivait un mot avec *ã* ou avec *â*, en marquant la différence d'écriture par *ã*, ou bien en indiquant exprès le cas où l'on emploie l'une des formes et celui où l'on se sert de l'autre. Je renvoie par exemple aux mots : *bisericã*, *cine*, *cuvânt*, *dimineață*, *pun*, *tot*, *un*, *vãd*, *veac*, *vin*, *zi* et *zic*.

Chaque paragraphe du glossaire renfermera ainsi, sous une forme condensée, l'histoire de la vie de chaque mot roumain, autant que nous avons pu le suivre à l'aide de la littérature à partir de la seconde moitié du XVIe siècle jusqu'à nos jours.

Maintenant, un mot pour finir. Ceux qui ont tenté d'exécuter un travail comme celui que je présente aujourd'hui au public sauront seuls apprécier le labeur ardu que la composition m'en a coûté. Battu comme je l'étais par les flots de ce monde, je n'aurais certainement pu terminer ce pénible travail sans l'amour du travail lui-même. Peu de gens m'ont encouragé, beaucoup m'ont persécuté; aussi pourrais-je à juste titre terminer cet avant-propos par ces mots d'un ancien auteur roumain : „De même que ceux qui sur l'immensité de l'Océan étant le jeu de la tempête furieuse désirent arriver au port, de même je désirais ardemment arriver à la fin de mon livre.“

Épilogue.

Gloire à Dieu, qui nous a soutenu du commencement à la fin de cette œuvre!

Londres, Mars 1891.

Introducere.

Datoria mea este acuma a da seamă de importanța și valoarea ce au textele pentru istoria literaturii și a culturii românești, de modul cum am procedat la alegerea lor, de vederile ce m'au călăuzit de a da anume cutare extract dintr'o carte veche sau manuscris vechi, de planul ce am urmărit la orânduirea textelor din literatura dialectică și acelor din literatura populară.

Pentru a împlini această sarcină, ce mi-am impus-o cu singur, voi începe prin schițarea istoriei literaturii române întru cât se oglindește în Chrestomatia de față.

Literatura română se poate împărți în trei mari epoci bine distincte una de alta, după limba din care s'au tradus cele mai multe cărți tipărite și manuscrise, și după influența covârșitoare ce a avut când o literatură când alta asupra scriitorilor români.

Vom avea deci I^u epoca slavonă de la începutul literaturii române, până la stabilirea Fanarioșilor pe tronul Moldovei și al Munteniei, adică de pe la mijlocul secolului al XVI-lea până la începutul sec. al XVIII-lea (c. 1550—1710.) După epoca slavonă urmează a II-a, epoca grecească, de pe la începutul secol. al XVIII-lea până pe la 1830, când începe a III-a, epoca modernă, romanică, când literatură română se dezvoltă și se transformă supt influența adâncă a literaturii occidentale, mai cu seama supt influența celei franceze și italiene.

Trecerea de la o epocă la cealalta nu se face de odată într'un mod abrupt, ci o literatură ia cu încetul locul celei-lalte, mai ales prin cauze politice. Cu cât stăm mai aproape de începutul unei epoci, cu atât mai mult se poate observa atărnarea literaturii române de acea literatură după care se formează; traduceriile sânt absolut literale, din cuvânt în cuvânt: un cuvânt românesc stă în locul celui slovenesc, sau grecesc fără considerațiune dacă se potrivește cu spiritul limbei românești sau ba. N'avem de cât să comparăm Psaltirea lui Coresi, sau Evanghelia sau Apocalipsul Ap. Pavel cu originalele slovenesti, sau Divanul lumii al lui Cantemir sau Iliodor sau Omir cu cele grecesti pentru a ne convinge de acel fapt al dependenței absolute. Din acele traduceri putem chiar reconstrui originalele. Este vrednic de observat însă că operile cele mai vechi din epoca

Introduction.

Il est de mon devoir maintenant de rendre compte de l'importance et de la valeur qu'offrent pour l'histoire de la littérature et de la civilisation roumaines les textes que j'ai reproduits, de la manière dont j'ai procédé à leur choix, des considérations qui m'ont amené à reproduire tel ou tel extrait d'un livre ou d'un manuscrit ancien, enfin du plan que j'ai suivi dans le groupement des textes appartenant à la littérature des dialectes et à la littérature populaire.

Afin de remplir la tâche que je me suis volontairement imposée, je commencerai par tracer une esquisse de l'histoire de la littérature roumaine, telle qu'elle nous apparaît dans la Chrestomathie.

On peut diviser la littérature roumaine en trois grandes époques bien distinctes, selon la nature de la langue qui a servi de base à la traduction des livres imprimés ou manuscrits, ou selon l'influence dominante qu'a exercée sur les écrivains roumains tantôt l'une tantôt l'autre de ces littératures.

La Ire époque sera naturellement l'époque slave, qui partant du commencement de la littérature roumaine, va jusqu'à l'avènement des Fanariotes sur le trône de la Moldavie et de la Valachie, en d'autres termes depuis la seconde moitié du XVIe siècle jusqu'au commencement du XVIIIe (1550—1710). Vient ensuite la IIe époque, l'époque grecque qui va jusqu'à l'année 1830, où commence la IIIe époque, l'époque moderne, dite romanisante, durant laquelle la littérature se développe et se transforme sous l'influence profonde des littératures de l'Occident, surtout française et italienne.

Le passage d'une époque à l'autre ne se fait pas d'un seul coup : une littérature prend la place de l'autre peu à peu, principalement par suite de causes politiques. Plus nous sommes proches du commencement d'une époque, plus on s'aperçoit de la dépendance de la littérature roumaine par rapport à celle qu'elle imite ; les traductions sont absolument littérales ; un mot roumain se trouvant à la place d'un mot slave ou grec, sans qu'on s'inquiétât s'il était conforme ou non au génie de la langue. On n'a qu'à comparer aux originaux slaves, le Psautier de Coresi, l'Évangile, l'Apocalypse de l'apôtre St-Paul ; et aux originaux grecs le Divan du monde de Cantemir Héliodor ou Homère, pour se faire une idée de cette dépendance absolue. Nous pouvons presque rétablir l'original d'après ces traductions. Il est digne de remarque pourtant, que les œuvres les plus anciennes, datant de la Ire époque, n'ap-

I^a nu ne apare nouă ca siluite; frazele fiind scurte, limba mai mlădioasă, nici sintactica încheată, traducerea se ține foarte ușor de originalul slovenesc. Apoi nu se poate tăgădui, că însași sintactica românească se influențează foarte mult și foarte adânc de sintactica slovenească, și de aceea adesea traducerea nu ni se pare nici așa de greoaie nici așa de stranie. Cu toate acestea traducătorul slavic după tipicul slovenesc adesea nu ține seamă de înțelesul textului, ci se ține de cuvintele pe cari le traduce; de altă parte cuvintele slovenești cu două înțelesuri sânt adesea tălmăcite într'un mod nedibace și contribuiesc a încurca înțelesul. Textele vechi trebuie deci studiate numai alături cu originalele după cari s'a alcătuit traducerea, dacă voim să capătăm un înțeles lămurit.

Predominațiunea influenței slovenești dispare însă cu încetul și face loc celei grecești, care se manifestează mai întâiu în Muntenia, unde deja pe la sfârșitul secolului al XVII^{-lea} multe cărți se traduc din originale grecești. Deosebirea între spiritul limbei grecești și acel al limbei românești se resimte mai mult în aceste traduceri decât în acele făcute din slovenește. Limba începuse a se întări, nu se mai mlădia așa de ușor după formele limbei originalului, și în textele citate mai sus, se poate vedea cât de puțin se potrivește una cu alta; mai ales la texte poetice nu biblice, acolo limba traducerei nu mai reprezintă nici limba românească și nici spiritul românesc. În Divanul lunei al lui Cantemir de pildă, originalul este grecesc, iar traducerea urmează originalul din cuvânt în cuvânt, nu arare ori schimosind înțelesul.

În cursul veacurilor limba însă începe a se emancipa, traducătorii devin mai dibaci, și cu cât un text se copiază mai des, cu atât mai mult se depărtează limba copieii de aceea a izvodului, stilul devine din ce în ce mai românesc iar expresiunea mai firească; aceasta se întâmplă atât cu textele aparținând epocii slavone cât și cu acele din epoca grecească; așa de pildă textele biblice, Hronograful, cărțile din literatura populară.

Esemples de traduceri din limba latină sânt foarte rare. Cronicarii Moldovei au o cunoștință profundă a acelei limbi, ei se folosesc de cronicile leșești scrise în limba latină, dar limba cronicelor lor arată urme foarte slabe de o atare înrăurire. Mai vădită este acea înrăurire în Hronicul Moldo-Vlahilor al lui Cantemir, scris nu în spiritul limbei românești, ci cu desăvârșire în acel al limbei latinești, ceea ce face a crede cum că nu este de cât o traducere făcută de însuși Cantemir după un original latinesc alcătuit mai întâiu de dânsul. Neculai Costin, cel alt faimos cronicar al Moldovei, traduce din latinește Ceasornicul Domnilor.

În Transilvania cu prilejul mișcării naționale despre care voim vorbi mai la vale, influența literaturii grecești dispare mult mai iute de cât în Muntenia sau în Moldova. Acolo epoca modernă, adică influența literaturii occidentului începe a se manifesta încă pe la mijlocul secolului al XVIII^{-lea}, și traducerile în limba română se fac de obște după originale germane, precum sânt operile lui Barac, Molnar, etc.; unii autori, precum Maior și Șincai stau și supt influența stilului latinesc. Oglinda cea mai vie a lim-

paraissent pas toujours comme des traductions serviles : la cause en est que les phrases étant courtes, la langue est plus malléable et la syntaxe non encore fixée et rigide. On ne peut pas nier non plus que la syntaxe roumaine elle-même ne subisse fortement l'influence de la syntaxe slavone : c'est pourquoi la traduction paraît parfois moins lourde et moins étrange. Néanmoins le traducteur, esclave de l'original slavon, ne tient point compte la plupart du temps du sens du texte : il ne fait que traduire les mots ; d'autre part, les mots slavons à double signification sont parfois interprétés d'une façon inhabile, ce qui contribue à rendre encore plus embrouillé le sens général de la phrase. Il est toujours nécessaire de se reporter à l'original, toutes les fois que l'on veut avoir la signification réelle.

La prédominance de l'influence slavone disparaît peu à peu pour faire place à l'influence grecque ; celle-ci se manifeste d'abord en Valachie, où, à partir de la fin du XVIIe siècle, on traduisait déjà un grand nombre de livres d'après les originaux grecs. La différence entre le génie de la langue grecque et celui de la langue roumaine devient ici encore plus sensible que dans les traductions faites d'après le slavon. La langue s'étant un peu fixée, elle ne pouvait plus se prêter facilement aux exigences de la tournure grecque : on peut voir dans les textes cités ci-dessus, combien peu ces tournures se ressemblent entre elles ; surtout dans les textes poétiques non bibliques, où le style de la traduction n'est plus ni roumain ni conforme au génie de la langue. Pour le „Divan du Monde“, par exemple, l'original est en grec et la traduction qui le suit est si littérale qu'elle dénature complètement le sens des phrases.

Peu à peu, néanmoins, la langue commence à s'émaniciper, les traducteurs acquièrent plus d'habileté, et plus un texte est copié plus sa traduction s'éloigne de l'original : le style devient de plus en plus roumain, l'expression de plus en plus naturelle. Ce changement s'opère également dans les textes appartenant à l'époque slavone ainsi que dans ceux de l'époque grecque, comme par exemple, dans les textes bibliques, dans le „Hronograf“ et dans les livres populaires.

Les exemples de traductions latines sont fort rares. Les chroniqueurs de la Moldavie connaissent à fond cette langue, car ils font usage de chroniques polonaises écrites en latin ; mais le style de leurs chroniques a conservé peu de traces d'une semblable influence. Elle est plus apparente dans la Chronique des Moldo-Valaques par Cantemir, écrite non pas dans le génie de la langue roumaine, mais entièrement dans celui de la langue latine, ce qui me fait supposer que cette Chronique n'est qu'une simple traduction littérale faite par Cantemir d'après l'original latin composé par lui-même. Un autre chroniqueur illustre, N. Costin, traduisit du latin l'Horloge des Princes.

En Transylvanie, à cause du mouvement national, dont je m'occuperai plus tard, l'influence de la littérature grecque disparaît de meilleure heure, bien plus tôt qu'en Roumanie. Là, l'époque moderne, c'est-à-dire l'influence des littératures de l'Occident, commence à se manifester déjà à partir de la seconde moitié du XVIIIe siècle ; les traductions se font d'ordinaire d'après des originaux allemands : ainsi les œuvres de Barac, de Molnar, etc. Certains, comme Maior et Șincai subissent encore l'influence latine. Mais le reflet le plus pur de la langue roumaine, dans

bei române în structura ei sintactică și gramaticală este literatura populară, mai ales cea nescrisă, precum sânt basmele, snoavele și proverbele.

Fie-care carte însă, chiar când este o traducere, conține totuși câte o parte originală, și adică „Precuvântarea“ și „Epilogul“, unde traducătorul vorbește el însuși de cauzele ce l'au îndemnat la acea lucrare, pomenind câte o dată izvodul după care a tradus cartea, cine l'a ajutat și în cinstea cărui Arhiepiscop sau Domn închină cartea. Aceste părți originale fiind importante atât din punctul de vedere al limbei cât și din acel al istoriei literare le am reprodus mai tot deauna sau în întregul lor sau numai în partea lor esențială.

În modul acesta ușor se esplică acuma împărțirea materiei în trei mari grupe, în Chrestomatic. Vol. I reprezintă epoca I^a slavonă; textele cu slove din Vol. II^a reprezintă a doua epocă, cea grecească; iar textele cu litere latine, literatura populară, curat românească, ce nu stă de a dreptul supt nici o înrăurire străină, și reprezintă geniul și spiritul adevărat al limbei moderne.

* * *

Trec de la această schițare generală la caracterizarea specială a fie-cării bucăți din Chrestomatic și la indicarea cauzelor ce m'au condus la alegerea anume a părților reproduse. Materia întregă o vom împărți: 1) după coprinsul, 2) după limba adică după importanța ce au textele pentru istoria literaturii române sau pentru filologia română.

I.

După coprinsul avem următoarele cinci grupe:

I. Teologia, II. Dreptul, III. Istoria, IV. Poezia sau literatura estetică și V. Literatura populară scrisă și nescrisă.

I. Teologia.

După natura lucrului textele teologice sânt cele mai numeroase și cele mai vechi. Ca pretutindenea în Europa, așa începe și literatura română cu Biblia, Psaltirea, Evanghelia, Praxiul, și cu cele-lalte cărți bisericești, precum sânt Cazaniile, Liturghiile, de cari se leagă o literatură bogată dogmatică, didactică, apoi hagiologia și apocrifile propriu zise.

1. Vechiul Testament. a) Psaltirea. Incepând cu vechiul Testament ne vom ocupa mai întâiu cu Psaltirea, care stă în fruntea tuturor cărților ale Legei vechi atât prin vechimea ei cât și prin numărul tiparelor și al manuscriselor din cari am dat extracto. E destul de bine cunoscut, cum că psalmii formează și o parte integrantă atât a Molitvelnicului (Evhoghiului) cât și a Ceasoslovului. Avem deci un număr destul de conside-

son mécanisme syntactique et grammatical, se trouve dans la littérature populaire, surtout non écrite : les contes, les anecdotes, les proverbes.

Chaque traduction néanmoins renferme une partie originale : l'avant-propos et l'épilogue. C'est dans ces passages que le traducteur rappelle au lecteur les considérations qui l'ont amené à entreprendre le travail, renvoie parfois à la source originale, cite le nom de celui qui l'a aidé dans cette sainte besogne, et dit à la gloire de quel grand personnage, archevêque ou prince, il a dédié son livre. Ces côtés originaux sont très importants, aussi bien au point de vue de la langue qu'à celui de l'histoire littéraire : c'est pourquoi je les ai toujours reproduits dans leur tout ou dans leur partie essentielle.

On conçoit facilement maintenant pourquoi j'ai divisé la matière dans la Chrestomathie en trois groupes. Le premier volume de ma Chrestomathie représente l'époque slavone; l'époque grecque est représentée par les textes en lettres cyrilliques se trouvant au IIe volume; quant aux textes en caractères latins, c'est la littérature populaire, purement roumaine, qui n'a subi aucune influence étrangère et qui incarne le génie et le véritable esprit de la langue roumaine moderne.

* * *

Si nous passons de cette esquisse générale à la description détaillée des textes de la Chrestomathie et à l'indication des considérations qui m'ont amené à choisir tel ou tel des textes que j'ai reproduits, nous les répartirons 1° d'après les sujets dont ils traitent, et 2° d'après les dialectes dans lesquels ils sont écrits; en d'autres termes, selon l'importance qu'ont les textes pour l'histoire littéraire, ou pour la philologie roumaine.

I.

D'après les sujets nous avons les cinq grands groupes suivants :

I^o Théologie, II° Droit, III° Histoire, IV° Poésie ou Littérature esthétique, et V^o Littérature populaire écrite et orale.

I. Théologie.

Il est tout naturel que les textes concernant la Théologie soient les plus anciens et les plus nombreux. Comme partout ailleurs en Europe, la littérature roumaine fait aussi son apparition avec des traductions de la Bible, des Psaumes, de l'Évangile, du Praxion (Actes) et d'autres livres ecclésiastiques, comme les „Cazanio“ (Sermons), les Liturgies, ainsi qu'une riche littérature dogmatique et didactique, l'hagiologie et les apocryphes proprement dits.

1. **L'Ancien Testament** fera l'objet de notre première étude et c'est par a) le Psautier que nous commencerons, car il demeure, par son ancienneté comme par ses nombreuses éditions, imprimées ou manuscrites, à la tête de tous les autres livres. Les Psaumes constituent encore, en outre, une partie intégrante aussi bien du „Molitvelnic“ (Evhologhion) ou „Livre de prières“ que du Ceasoslov (Heures). Voilà donc à notre disposition un nombre considérable de Psaumes, tant dans différentes éditions

rabil de psalmi la dispoziția noastră, atât în diferitele edițiuni tiparnice cât și în versiunile manuscrite pentru a îi putea compara între dânsii și a determina izvoarele psalmilor din cărțile bisericești pomenite mai sus.

Psaltirea cea mai importantă este fără îndoială cea a lui Coresi. Din această Psaltire am tipărit (p. 10) nouă psalmi și adică Psalmii 3. 5. 8. 16. 18. 31. 97. 98. și 150., și cântarea lui Moisi. Spre a arăta legatură între această Psaltire și celelalte am reprodus paralele la acești 9 Psalmi ai lui Coresi din Psaltirele ulterioare, apoi dintre psalmii cari se află intrupați în Biblie; și cinci paralele din Ceasoslov; iar pentru „a doua cântare a lui Moisi“ o paralelă din Biblia de București. Am ales anume aceste părți din Psaltire fiind foarte bogate în forme și în cuvinte arhaice; iar în construcțiunea lor sintactică și în limba traducerei se poate recunoaște la dânsii mult mai ușor originalul slavon de cât la alți Psalmi. Dacă luăm de pildă numai titlurile psalmilor cinci și opt avem o dovadă pipăită de traducere selavică și adesea fără înțeles. Cuvintele slovenești **W HACLADYCTESIO-
CEMŠ** și **О ТОЧНАКЪКЪ**, ce stau pentru cuvintele grecești: *ὑπερ τῆς κληρονομουσης* și *ὑπερ τῶν ληνῶν* au fost traduse în mod stângaciu cu un înțeles nepotrivit. Psalmul 16 este de asemenea un exemplu cât se poate de perfect de modul selavic de a traduce fără a ține seamă de înțelesul. În psaltirele următoare, pe lângă libertatea de stil se mai adaugă și o îngrijire mai mare a da textului un înțeles clar, cu toate că acele cari sânt copii după edițiuni mai vechi se țin de acel original; dar totuși îl modifică și îl modernizează.

Există apoi o altă Psaltire veche manuscrisă dar cu data nesigură, care se deosebete de cea a lui Coresi prin anumite forme fonetice, iar ca text e aproape identică; m'am mulțumit deci cu reproducerea (p. 1*) a celor doi psalmi dela început cari lipsese în edițiunea lui Coresi, complectând astfel Psaltirea care ni s'a păstrat numai într'un singur exemplar, și acela defect. Psaltirea lui Coresi cum o avem noi astăzi, începe cu versul al 5^{-lea} din Psalm 1.

Tratând mai la vale despre legătura ce există între cărțile tipărite ale lui Coresi, și între Tetra Evanghelul și Praxiul manuscris voi atinge și aceea dintre aceste două Psaltire, dovedind precum sper, cum că toate acele din urmă nu sânt de cât copii făcute după tiparele lui Coresi și nu vice versa. În cursul acestei Introduceri vom mai da foarte des peste manuscrise ce s'au copiat după cărți tiparnice, mai ales în timpurile mai vechi; chiar și din însași Psaltirea lui Coresi avem, cum se va vedea mai încolo, cel puțin două copii manuscrise, una: Psaltirea de mai sus, și alta din 1710.

Ca Psaltire complectă din care am reprodus psalmi, urmează acum imediat cea de Belgrad din 1651 (p. 152) lucrată după izvodul grecesc și evreesc, cu o metodă mult mai științifică și într'o limbă care este elasică. Avem chiar variante de traduceri în glose marginale.

imprimées que dans des versions manuscrites, que nous pourrions comparer et grâce auxquelles il nous sera facile de fixer les sources des Psaumes se trouvant dans les livres religieux mentionnés ci-dessous.

Le Psautier de Coresi est sans contredit le plus important. C'est précisément à ce recueil que j'ai emprunté les 9 psaumes qui suivent : 3, 5, 8, 16, 18, 31, 97, 98 et 150 et le cantique de Moïse. Afin de montrer le rapport de ce Psautier avec les autres recueils du même genre, j'ai mis en parallèle avec les neuf psaumes tirés de Coresi, ceux des Psautiers postérieurs, et des Psaumes qui se trouvent dans la Bible, puis 5 parallèles empruntés au Ceasoslov, et enfin un parallèle tiré de la Bible de Bucarest pour „le second cantique de Moïse“. Ces parties du Psautier ont été choisies surtout parce qu'elles étaient très riches en formes et en mots archaïques; d'autre part, leur construction syntaxique et le mode de traduction nous mettent à même de reconnaître l'original slavon plus facilement que dans d'autres psaumes. Il suffit de jeter les yeux sur les titres des psaumes 5 et 8 pour nous convaincre de la servilité de la traduction, presque dépourvue de sens. Les mots slovènes **Ū NASLĀDASTEKŪJEMŪS** et **Ō TOČNIKĀKĀ**, qui correspondent aux mots grecs *ὕπερ τῆς κληρονομουσης* et *ὕπερ τῶν ληθῶν* ont été traduits maladroitement et dans un sens impropre. De même pour le psaume 16 qui pourrait servir comme un exemple non moins puissant à l'appui de notre thèse. Dans les Psautiers postérieurs, à côté d'une liberté de style très nette, on rencontre de plus un soin minutieux tendant à donner au texte un sens précis, bien que ces Psautiers qui ne sont que des copies de traductions antérieures, se rapprochent de cet ancien original, tout en le modifiant et en le modernisant.

Il existe encore un autre Psautier manuscrit, d'une date incertaine et qui ne diffère de celui de Coresi que par certaines formes phonétiques, le texte en étant absolument identique : je ne lui ai emprunté que les deux premiers psaumes seulement, ceux précisément qui manquent dans l'édition de Coresi, afin de compléter ainsi le Psautier dans le seul exemplaire qui nous ait été conservé et encore incomplet. Le seul Psautier de Coresi, tel que nous le possédons aujourd'hui, commence à partir du verset 5 du premier psaume.

En étudiant, plus loin, le rapport qui existe entre les livres imprimés de Coresi, le „Tetra evanghel“ et le „Praxion“ manuscrit, nous nous occuperons aussi du rapport entre les deux Psautiers en prouvant que les derniers ne sont que des copies faites sur les impressions de Coresi, et non l'inverse. Dans le courant de cette Introduction on rencontrera plus d'une fois des manuscrits qui ne sont souvent que les copies de textes publiés bien antérieurement. Bien plus, du Psautier de Coresi il nous reste au moins deux copies manuscrites : l'une est le Psautier d'une date incertaine qu'on peut voir à la page 1*, l'autre est celui de 1710, que l'on verra plus loin.

Parmi ces Psautiers complets, auxquels j'ai emprunté des extraits, après celui de Coresi, vient en premier rang le Psautier de Belgrade de 1561 (p. 152) — fait d'après les originaux grec et hébreu et avec une méthode scientifique plus rigoureuse. Le style en est presque classique, on y trouve même en gloses marginales des variantes de traduction.

Tot din slovenește ca și Coresi a mai tradus Psaltirea Dosofteiu, vestitul metropolit al Moldovei. De la dănsul avem două traduceri, una în proză, la 1650 (p. 246) și alta în versuri, la 1673 (p. 208). Cea dintâi s'a tipărit în două coloane, una conținând originalul slavon iar cea-l-altă traducerea în românească; pe când Coresi a tipărit Psaltirea slovenește și românește într'un șir, după fie care vers slovenesc urmând unu românesc. Dosofteiu fiind mai mult stăpân pe limbă, traducerea lui este cu mult mai superioară celei lui Coresi în ceea ce privește mănuierea limbei, construcțiunea ei sintactică și chiar bogăția ei lexicală. De altă parte nu se poate tăgădui cum că cea de Belgrad este cea mai științifică, iar ca limbă și ca traducere mult mai perfectă. Psaltirea în versuri își are însemnătatea prin faptul că este cea dintâia încercare de versificare a Psalmilor. Nefiind introdusă în biserică, căci nu se întrebuințează în cultul ortodox, influența acestei Psaltire nu a fost atât de mare precum s'ar putea aștepta cine-va judecând după răspândirea Psaltirei versificate prin restul Europei. Totuși au pătruns câte-va în literatura populară, precum în cântările stelei și colindele, chiar și unele bocete s'au format după analogia acestor Psalmi. Din „cântările stelei“ pomenesc N. II (II p. 142) care nu este alt-ceva de cât Psalmul 46 din Psaltirea lui Dosofteiu; N. III (II p. 140) nu este iarăși de cât Psalmul 48, modificat așa ca să devie și cântec de stea, și prototip al bocetelor cu care se aseamănă foarte mult atât ca fond cât și ca formă. Originalul în proză l'am reprodus din Psaltirea lui Dosofteiu așa ca să se poată compara ușor unu cu altu. Inceputul acestui psalm a devenit un fel de introducere stereotipă la acest soi de cântece religioase precum se poate vedea la N. XIII (II p. 143).

Intorcându-ne la Psaltire avem apoi aceea copiată de unu Ioan din Vasluu (p. 363) care eu toate că a fost copiată abia la 1710, este foarte importantă, căci originalul ei, cum am pomenit deja, este cu mult mai vechiu, ne fiind altul de cât însași Psaltirea lui Coresi. Din punctul de vedere literar acest manuscris merită deci o cercetare mai adâncită. Dacă îmi aduc bine minte, manuscrisul de față se mai aseamănă și în forma sa extrioară foarte mult cu cel-l-alt manuscris din sec. al XVI^{-lea} de care am vorbit mai sus, având același format mic. Dar nu numai în exterior se aseamănă ei și în lăuntru; textul din 1710 nu este de cât o reproducere puțin modernizată a celui-l-alt manuscris. După părerea mea avem aci două copii ale textului românesc din Psaltirea lui Coresi, amândouă făcute în Nordul Transilvaniei, sau poate în Bucovina, una din sec. XVI^{-lea} alta din sec. al XVII^{-lea}, una mai profund modificată în partea fonetică (rotacism) alta mai mult în cea lexicală: cuvinte și forme mai moderne fiind localelor vechi. Și în partea lexicală manuscrisul din sec. XVI^{-lea} ține cum-păna între edițiunea tipărită și copia lui Ioan din Vasluu. Unele forme și cuvinte cari nu se află la Coresi se găseseră în ambele manuscrise, de pildă psalm 31 v, 4 (p. 365) sună aci: **ЛТОРШ-МЪ СПРЕ КИШОН**. Coresi are: **ТШОН-МЪ СПРЕ СТРАТЕ**, iar manuscrisul din sec. XVI^{-lea}: **ЛТОРШ-МЪ СПРЕ СТРАТЕ** potrivit-se în partea întâia cu Ms. lui Ioan, iar în cea din urmă cu textul lui Coresi. Spațiul nu 'mă permite a mă întinde mai pe larg aci asupra acestei chestiuni atât de importante. Mă mulțumesc

Un autre traducteur du Psautier slovène est Dosithée, le célèbre métropolitain de la Moldavie. Il nous reste de lui deux traductions dont l'une en vers, celle de 1673 (p. 208) et l'autre en prose, de 1650 (p. 246), imprimée sur deux colonnes, la traduction roumaine faisant face à l'original slavon, tandis que dans le Psautier de Coresi, les vers slavons et roumains se succèdent les uns aux autres. Dosithée étant plus maître de la langue, sa traduction est bien supérieure à celle de Coresi, tant par la noblesse de l'expression et par la richesse du lexique que par le manque de complication syntactique et grammaticale. D'un autre côté, il n'est pas à douter que le Psautier de Belgrade ne soit le plus scientifique et le plus parfait comme traduction. L'édition en vers offre une certaine importance par la seule raison qu'elle est le premier essai de Psautier en vers. Il faut avouer pourtant que, l'Eglise orthodoxe n'admettant pas les psaumes dans sa liturgie, l'influence du Psautier versifié n'a pas été aussi grande que l'on devrait s'y attendre, vu sa diffusion dans le reste de l'Europe. Certains psaumes néanmoins ont pénétré dans la littérature populaire : dans les noëls „cântece de stea“, et dans les „colinde“; certaines lamentations funèbres même sont imitées des Psaumes. Pour les noëls voir le N° II (II, p. 142) qui n'est autre chose que le psaume 46 du Psautier de Dosithée, de même le N° III (II, p. 140) n'est que le psaume 48 modifié et approprié à servir à la fois et de „chant de Noël“ et de prototype des lamentations, auxquelles il ressemble beaucoup aussi bien dans la forme que dans le fond. L'original en prose du Psautier de Dosithée a été reproduit ici afin de faciliter leur comparaison. Le commencement de ce psaume est devenu une espèce d'introduction stéréotypée pour ces sortes de chants religieux, comme l'est le N° XIII (II, p. 143).

Si nous revenons maintenant aux Psautiers, nous trouverons celui d'un certain Joan de Vaslui (p. 363) qui, quoique copié en l'année 1710, laisse facilement reconnaître le texte même de Coresi. Ce manuscrit mériterait, au point de vue littéraire, une étude plus approfondie. Extérieurement, si je m'en souviens bien, il offre une ressemblance frappante avec l'autre copie manuscrite du XVIe siècle, mentionnée plus haut, du même petit format. Le texte de 1710 n'était qu'une reproduction légèrement modernisée. De même pour le contenu, la ressemblance n'est pas moins visible. On aurait affaire, à mon avis, à deux copies du texte roumain du Psautier de Coresi, faites toutes les deux au Nord de la Transylvanie ou bien en Boucovine, dont l'une du XVIe siècle modifiée plutôt dans sa phonétique (rotacisme), et l'autre du XVIIe plutôt dans son lexique; l'on y rencontre des mots plus récents à la place des termes anciens. Enfin, quant au lexique, le texte du XVIe siècle tient encore le milieu entre l'édition imprimée et la copie de Joan de Vaslui. Certains mots et certaines formes qui manquent dans le texte de Coresi, se retrouvent dans les deux autres manuscrits : ainsi le psaume 31, 4 (p. 365) où il est dit : **АТОРИС-МЪ СІРІ КИНСІИ**. Coresi porte : **ТЪР-НАИ-МЪ СІРІ СТРАСТЕ**, et le manuscrit du XVIe siècle : **АТОРИС-МЪ СІРІ СТРАСТЕ**. Dans le dernier, comme l'on voit, le premier élément de la phrase est semblable au manuscrit de Joan de Vaslui et le second élément semblable au texte de Coresi. Je regrette ne pouvoir m'étendre

cu atâta de a atrage atențiunea asupra acestui fapt. Cine știe dacă 'mă va fi dat a mai urmări altă dată această chestiune mai cu de amăruntu.

Psaltirea se mai află încorporată și în Bibliele complete precum este cea din București din 1688 și aceea a lui Clain din 1795 (II, p. 155). Din cea dintâia am reprodus Psalm No. 2, ca o paralelă la Psaltirea manuscrisă (p. 1*), iar din a lui Clain n'am scos de cât alte texte biblice de cari voi vorbi mai la vale. Psalmi reslățiți am mai reprodus din diferite cărți bisericești, Molitvelnice, Ceasoslove etc. unde psalmii sânt părțile cele de căpetenie.

Imi mai rămâne a pomeni Psaltirea cu tâlc (p. 314) a lui Alexandru Dascal. În Psaltirea în versuri a lui Dosofteiu se strecuraseră deja câte-va tălmăcirii ale unor Psalmi. Alexandru Dascalul, care a fost un contimporan al Metropolitului Dosofteiu și, fără îndoială de origină moldovean, se poate să fie fost influențat de acele puține eșemple, pentru a întreprinde de isnoavă traducerea de pe slovenește a Psaltirei întregi împreună cu tâlcul ei. Limba arată deja o propășire vădită asupra tălmăcirilor mai vechi.

Iată acuma și lista tuturor Psalmilor din ambele volume în ordine cronologică.

Ps. 1, p. 1*. 2, p. 1*. 282. 3, p. 10. 5, p. 10. 209.

6, vol. II, p. 185. 8, p. 11. 10, p. 364.

16, p. 11, 246. 18, p. 12. 154. 26, p. 247.

31, p. 13. 365. 38, p. 211. 40, p. 248.

48, p. 155. 54, p. 366. 69, vol. II, p. 17.

71, p. 367. 75, 212. 90, p. 286.

97, p. 13. 249. 98, p. 14. 101, p. 185.

111, p. 368. 123, p. 213. 125, p. 249.

137, p. 314. 150, p. 14.

b) Biblia. Trecând apoi la Biblia propriu zisă, pomenim întâiu Bibliele complete și adică cea de București din 1688 (p. 279) și cea de Blaj din 1795 (II, p. 155). În alegerea textelor reproduse aci am urmărit același sistem de paralelism pe care l'am descris cu ocaziunea Psaltirei. Textele reproduse aci le am mai reprodus și din alte cărți când mai vechi când mai moderne, arătând, sau legătura ce există între ele sau independența unei versiuni de cea-l-altă.

Din Genesis, cap. 1. am tipărit patru versiuni, una din sec. al XVI^{-lea}, două din sec. XVII^{-lea} și una din sec. al XVIII^{-lea}; acele din Biblii se aseamănă foarte mult între dânsene. Traducerile ale unor cărți din Biblie sânt mult mai vechi de cât traducerea Bibliei complete. Grație acolorași influențe cărora se datorește traducerea Psaltirii, avem și o traducere a celor dintâi două cărți ale lui Moisi, tipărite la Orăștiea în 1582 (p. 33). Numele dat acestor cărți de Bitie și de Ishodul (p. 37) dovedește că această traducere s'a făcut din slovenește, ceea ce se intrevește și din construcțiunea sintactică a limbei. Din cele două texte reproduse, cel dintâiu este cap. I din Genesis, care precum am văzut se mai află de trei ori în cartea de față; iar blagoslovenia lui Iacov (Genes. c. 49; p. 35) se află în vol. II într'o formă mai amplificată scoasă dintr'o copie a Hronografului din sec. XVIII^{-lea}.

plus longuement sur cette question importante, faute d'espace; je me borne seulement à attirer sur elle l'attention du chercheur, car qui sait si, dans l'avenir, j'aurai encore l'occasion de revenir sur ce sujet.

On trouve aussi toute la collection de Psaumes dans les différentes éditions de la Bible, entre autre dans celle imprimée à Bucarest en 1688 (p. 279) et dans la Bible de Clain publiée en 1795 (II, p. 155). J'ai emprunté à la première le psaume 2 pour servir de parallèle au Psautier manuscrit (p. 1re) et à la seconde quelques fragments bibliques sur lesquels on reviendra plus tard. Certains autres livres liturgiques, comme le Molitvelnic et le Ceasoslov, etc., où les psaumes forment l'élément constitutif, nous ont aussi fourni un certain nombre d'extraits.

Il ne reste qu'à citer le Psautier avec commentaire (p. 314) de A. Dascalul. Déjà dans l'édition en vers de Dosithée on trouve quelques essais en ce genre. A. Dascalul, d'origine moldave, sans doute contemporain du métropolitain Dosithée, se serait, sous l'influence de ces essais, décidé à entreprendre la traduction, accompagnée d'un commentaire, du Psautier slavon tout entier. Le style prouve déjà à lui seul un sensible progrès et un certain degré de supériorité sur les précédents traducteurs.

Voici maintenant, dans l'ordre chronologique, la liste des psaumes reproduits dans les deux volumes de la Chrestomathie :

Ps. 1, p. 1re. **2**, p. 1re. **282**, p. 10. **5**, p. 10. **209**.

6, vol. II, p. 185. **8**, p. 11. **10**, p. 364.

16, p. 11. **246**. **18**, p. 12. **154**. **26**, p. 247.

31, p. 13. **365**. **38**, p. 211. **40**, p. 248.

48, p. 155. **54**, p. 366. **69**, vol. II, p. 17.

71, p. 367. **75**, 212. **90**, p. 286.

97, p. 13. **249**. **98**, p. 14. **101**, p. 185.

111, p. 368. **123**, p. 213. **125**, p. 249.

137, p. 314. **150**, p. 14.

b) Si nous passons maintenant à la Bible proprement dite, il nous faut citer en première ligne les Bibles complètes : la Bible de Bucarest de 1688 (p. 279) et celle de Blaj de 1795 (II, p. 155). J'ai suivi, cette fois encore, dans le choix des textes reproduits, le même système de parallélisme que pour les Psaumes. J'ai emprunté des extraits à d'autres livres, tantôt plus anciens, tantôt plus modernes, pour faire ressortir encore davantage l'analogie ou la dissemblance entre les versions.

Nous possédons quatre versions du premier chapitre de la Genèse : l'une du XVIe siècle, deux du XVIIe et une enfin du XVIIIe; celles tirées de la Bible offrent une grande ressemblance. Les traductions partielles de la Bible sont plus anciennes que les traductions complètes. Ainsi, on a une traduction des deux premiers livres de Moïse, imprimée à Orestie en 1582 (p. 33), due aux mêmes influences que la traduction du Psautier. Les noms de Bitie et d'Ishodul, donnés à ces livres, prouvent aisément que leur traduction a été faite du slovène, bien que la syntaxe de la langue nous le montre suffisamment. Le premier des deux fragments reproduits est „le premier chapitre“ de la Genèse qui, comme l'on a déjà vu, se trouve encore trois fois dans la Chrestomathie; „la bénédiction de Jacob“ (Genèse p. 49; p. 35) se trouve, sous une forme plus amplifiée, dans le IIe volume tiré d'une copie du Hronograf du XVIIIe siècle.

Din cele-lalte cărți ale Vechiului Testament nu mai avem în literatura română de cât capitole reslățite și împrăștiate printre cărțile bisericesti. O singură esecțiune pare a face fragmentul din Leviticus, cap. 26, 3—41, (p. 3—5); și acesta nu e nici de cum scos deadreptul din Biblie, ci este un fragment de la un Parimiar, și ast fel se esplică cum de s'a păstrat tocmai ca un fragment care începe cu vers 3 și merge numai până la v. 41, pe când capitolul din Biblie are 46 de versuri. Alte texte din Vechiul Testament se mai află prin Psaltire, Ceasoslov, Parimiar și în unele Cazaniî căroara le slujește ca text pentru Omilii. Parimiarul constă exclusiv din texte biblice scoase din Vechiul Testament; singurul care s'a tipărit este acela al mitropolitului Dosofteiu; din el am reprodus (p. 263) mai ales acele specimene, cari erau importante atât pentru fonetica și lexicografia cât și pentru stilistica. La Psaltire se află adause apoi unele părți poetice ale Bibliei, și cântări care fac parte și din Ceasoslov. Așa este Cântarea a două a lui Moise adică Deuteron. c. 32, pe care am reprodus aci din Psaltirea lui Coresi, și pentru a doua oară din Biblia de București (p. 281). Apoi Cântarea lui Iona prorocul cap. 2, v. 3—10, din Psaltirea de Belgrad (p. 156); Cântarea Annei 1 Reg. c. 2, v. 1—10, din Psaltirea lui Dosofteiu (p. 249).

Cele zece cuvinte apoi din Cazania lui Coresi (p. 33) și din Catehismul lui Popa Grigorie din Măhaciū (p. 40). Din cele-lalte cărți biblice, afară de extractele date din Parimiar și din ambele Biblii, mai avem Ezechiel c. 37, v. 1—14 din Acathistul Mitropolitului Dosofteiu (p. 215) și Pilde c. 31 v. 8—31 din Penticostariul lui Alexandru Dascal (p. 312), toate tâlmăcite din slovenește în românește.

2. Noul Testament. Mult mai numeroase și tot de o dată de cea mai mare importanță sânt textele Noului Testament, cari sânt poate chiar și cele mai vechi monumente ale literaturii române. E de prisos a mai spune, cum că literatura română se naște de abia cu traducerea Evangheliei în limba română. Tocmai limba această a Evangheliei a devenit limba literară a poporului român; Psaltirea influențează până la un punct lirica, literatura avântului poetico-religios; dar proza, literatura generală care reprezintă manifestațiunile intelectuale ale neamului stau supt influența directă a limbei Evangheliei și a literaturii bisericesti, care și dânsa țarăși izvorește din Evanghelie.

Merită deci un studiu cu totul special cercetarea asupra originalelor după cari s'a tradus Evanghelia și cele-lalte cărți ale Noului Testament. Eu nu pot atinge această chestiune aci dor numai în treacăt; ocupându-mă mai la vale cu a textelor limb voi reveni și asupra limbei originalelor.

Precum am observat la Psaltire, literatura veche română (cel puțin cea bisericească) atărnă cu desăvârșire de cea slovenească. Prima traducere a Evangheliei s'a făcut și dânsa după slovenie; mai mult încă, după chiar edițiunile slovenești tipărite de însuși Coresi. Singurul exemplar al Evangheliei române ce s'a păstrat este din nefericire necomplect, și Cipariū îi dă data: înainte de 1580. Văzând că Psaltirea slavonă și cea slavono-

Quant aux autres livres de l'Ancien Testament, on n'a dans la littérature roumaine que des fragments détachés et disséminés sans ordre dans presque tous les livres liturgiques : la seule exception est offerte par le fragment du Lévitique, chap. 26, 3—41 (p. 3—5); ce fragment ne vient pas directement de la Bible, mais d'un Parimiar, ce qui nous explique l'état fragmentaire de ce chapitre, qui commence au verset 3 et va jusqu'au 41e, le chapitre ayant en réalité 46 versets. Les autres extraits de l'Ancien Testament sont ceux qui se trouvent dans le Psautier, le Ceasoslov, le Parimiar et dans certaines Cazanie, auxquels ils servent de textes pour les homélies. Le Parimiar en est exclusivement formé : le Parimiar de Dosithée (p. 263) est le seul qui ait été imprimé; c'est lui qui nous a fourni des spécimens importants tant pour la phonétique que pour la lexicographie et la stylistique. Comme additions au Psautier il y a les fragments poétiques de la Bible qui font en même temps partie du Ceasoslov. Ainsi le second cantique de Moïse, qui est au ch. 32 du Deutéronome, que j'ai tiré une fois du Psautier de Coresi et une seconde fois de la Bible de Bucarest (p. 281); le cantique du prophète Jonas (chap. 2, V, 3—10) tiré du Psautier de Belgrade (p. 156); le cantique d'Anne extrait du Psautier de Dosithée (p. 249. 1 Reg. ch. 2, v. 1—10). Les dix commandemens se retrouvent dans la Cazanie de Coresi (p. 33) et dans le catéchisme de l'abbé Grégoire de Mahaciu (p. 40). Parmi les autres livres bibliques, sauf les spécimens tirés du Parimiar et des deux Bibles, on a encore ch. 37, v. 1—14 du livre d'Ezéchiel, dans l'Acathiste du métropolitain Dosithée (p. 215) et le ch. 31, v. 8—31 du livre des Proverbes, dans le Penticostar d'Alexandru Dascalul (p. 312), tous ces textes étant traduits du slovène en roumain.

2. Le Nouveau Testament. Beaucoup plus nombreux et de plus grande importance sont les textes du Nouveau Testament, qui sont peut-être aussi les plus anciens monuments de la littérature roumaine. Il est inutile de dire qu'elle commence avec la première traduction de l'Évangile. C'est précisément la langue de cette traduction qui est devenue ensuite la langue littéraire du peuple roumain. Le Psautier exerce son influence jusqu'à un certain point sur le côté lyrique, sur le développement de la littérature poético-religieuse; la prose, au contraire, cette littérature générale qui représente les manifestations intellectuelles du peuple roumain, a subi l'influence directe de la langue de l'Évangile et de la littérature ecclésiastique, qui prend aussi sa source dans l'Évangile.

Une étude consacrée tout particulièrement à la recherche des textes originaux, ayant servi de base à la traduction de l'Évangile et à d'autres livres du Nouveau Testament, aurait sans doute son importance. Il m'est presque impossible de l'aborder à cette place; quand je serai arrivé à l'étude de la langue des textes, j'en parlerai plus longuement.

L'ancienne littérature roumaine (du moins la littérature ecclésiastique), ainsi qu'il a été dit à l'occasion du Psautier, découle entièrement de la langue slavone. On sait que la première traduction de l'Évangile a été faite d'après le slovène; bien plus, d'après les éditions slovènes données par Coresi lui-même.

Le seul exemplaire de l'Évangile qui se soit conservé, est malheureusement loin d'être complet. Cipariu le place avant l'année 1580.

română se tipărise în același an 1577, la Saz-Sebeș, am conchis că traducerea și tipărirea Evangheliei românești a trebuit să se facă tot pe acolo și tot în același an ca și cea slovenească; de acea în carte i-am pus data 1579, și ca loc de tipar am însemnat Saz-Sebeș. Se cunosc însă două edițiuni ale Evangheliei slovenești, una, frumos tipărită, cu forme slavone serbești și alta cu forme bulgare, mai puțin frumos tipărită, dar altfel textul este aidoma. Data și autorul acestor tipăriri nu era sigură și s'a crezut până acuma, cum că edițiunea cu formele bulgărești (din 1579) era singura făcută de Coresi. După o notiță care s'a păstrat într'un exemplar complet al Evangheliei cu forme serbești descoperită de mine se dovedește, mai întâi, cum că această edițiune este de pe la 1562 tot din Brașov și al doilea că și dânsa se datorește asemenea icesuinței tipografice a lui Coresi. Acest fapt odată stabilit, ne ajută de a preciza mai bine data tipăririi Evangheliei române.

Mai este de observat cum că cu aceleași slove cu care s'a tipărit Evanghelia slavonă s'a mai tipărit și un Praxiu slovenesc. În literatura română avem de asemenea un Praxiu identic cu Evanghelia în ceea ce privește tiparul și limba. Cazul este deci absolut identic cu acel din literatura slavonă.

Pe lângă aceasta se mai adaugă faptul cum-că Evangheliarul din British Museum a fost scris la 1574; ceea ce ar fi cu patru ani înaintea datei ce s'a atribuit până acuma Evangheliei lui Coresi. O comparațiune a limbei din manuscris cu cea din tipar dovedește însă până la evidență cum că manuscrisul a fost copiat după tipar, și nu vice-versa, în toama precum era cazul și cu Psaltirea.

Toate aceste m'au convins cum că data tiparului trebuie să fie anterioară anului 1579, căci trebuie să fie anterioară manuscrisului, adică înainte de 1574, apoi trebuie să fie anterioară și Praxiului, de oare ce în epilogul la Cazania I^a (Cipariu, Anal p. 29) Coresi pomeneste întâi de „Trete evanghelul“ apoi de „Pra(xiu)“, și este lucru natural ca mai întâi să se tipărească Evanghelia și apoi Praxiul. Tiparul acestuia se aseamănă apoi cu acel al Evangheliei slovenești din 1562, prin urmare și Evanghelia română trebuie să fie de pe la 1562; și trebuie să fie tipărită în Brașov împreună cu Praxiul și cu Cazania I^a.

Cele două edițiuni ale cărților slovenești se pot explica într'un mod firesc. Cea cu formele serbești s'a făcut pentru biserica serbească din Transilvania și Serbia, pe când cea-l-altă cu formele bulgărești s'a făcut, precum se și spune anume în dedicațiune, din porunca și cu cheltuiala Domnilor Munteni pentru trebuința bisericii lor; totuși urme serbești, datorite originalului mai vechiu s'au păstrat și în aceste tipăriri mai nouă. Se știe în destul de bine, cum că dialectul bulgăresc era acela ce predomină în biserica română, până pe la sfârșitul sec. XVII^{-lea} când se întroduseră formele dialectale rusești.

Am intrat mai cu deamănuntul într'această chestiune, fiind-că de ea se leagă începutul literaturii române, și mai ales fiind că în urma desco-

Comme le Psautier slovène et le Psautier slavo-roumain ont été, tous les deux, publiés en 1577 à Saz-Sebeș, j'en ai conclu que la traduction et la publication de l'Évangile roumain ont été faites au même endroit et en la même année que l'Évangile slovène : c'est pourquoi je leur ai donné comme date l'année 1579 et fixé Saz-Sebeș pour lieu de publication. Mais on connaît deux éditions de l'Évangile slovène, dont l'une d'une belle exécution typographique et aux formes serbes et l'autre aux formes bulgares et un peu moins bien exécutée. A part ces différences, le texte est absolument identique. La date d'un de ces imprimés n'est pas certaine et l'on a cru jusqu'à présent que l'édition aux formes bulgares (de 1579) est la seule donnée par Coresi; mais d'après une note conservée dans un exemplaire complet de l'Évangile aux formes serbes et que j'ai découvert, il résulte que cette édition serbe a été faite à Brașov en 1562, bien antérieurement à l'autre; et son exécution est due aussi au talent typographique de Coresi. Ce fait, une fois établi, nous aide à préciser la date de la publication de l'Évangile roumain. Ajoutons encore que les mêmes caractères, qui servirent à l'impression de l'Évangile slavons, ont été utilisés pour la publication d'un Praxion slavons; or, un fait semblable se passe dans la littérature roumaine où nous trouvons l'Évangile absolument identique à un Praxion, quant aux caractères et à la langue.

Un autre fait qui confirmera notre conclusion est que l'Évangélique manuscrit du British Museum date de l'an 1574; par conséquent il serait de quatre ans antérieur à la date attribuée à l'Évangile de Coresi; mais une étude comparée de la langue du manuscrit et de celle de l'édition imprimée, prouve jusqu'à l'évidence que c'est cette dernière qui a servi de modèle, et non le contraire, le manuscrit n'étant donc qu'une copie faite d'après le texte imprimé, ainsi que cela avait eu lieu pour le Psautier.

Tout cela m'a convaincu que la date de l'Évangile imprimé doit être antérieure à celle du manuscrit pour lequel elle a servi de modèle c'est-à-dire avant l'an 1574; elle doit être antérieure aussi au Praxion, puisque dans l'épilogue de la première „Cazanie“ (Cipariu, Anal. p. 29). Coresi mentionne d'abord les „Quatre Évangiles“ et ensuite le „Praxion“; et il est tout naturel que l'on doive d'abord publier l'Évangile et ensuite le Praxion. L'impression de ce Praxion ressemble à celle de l'Évangile slovène de l'an 1562; en conséquence, l'Évangile roumain doit aussi appartenir à l'an 1562 et avoir été imprimé à Brașov en même temps que le Praxion et la première Cazanie.

Les deux éditions de l'Évangile slovène pourraient aussi s'expliquer facilement: l'édition aux formes serbes a été faite pour les besoins de l'église serbe de la Transylvanie et de la Serbie; quant à celle avec les formes bulgares, elle a été imprimée, comme il est dit dans la dédicace, par l'ordre et aux frais des princes de Valachie, pour les besoins de l'église roumaine. Cependant, des traces serbes, dues à l'original plus ancien, se sont conservées aussi dans ces impressions. C'était le bulgare, on le sait qui, dans l'église roumaine, avait prédominé jusqu'à la fin du XVIIe siècle, quand s'introduisirent les formes dialectales russes.

Nous sommes entré dans plus de détails sur cette question, puisque c'est à elle que se rattache l'origine de la littérature roumaine et surtout,

perirei de manuscrise, conținând Psaltirea, Evanghelia și Praxiul, s'au formulat niște concluziuni, cari transportă cercetarea asupra începutului literaturii române de pe tărâmul realității la acel al închipuirii fantastice. Un alt rezultat la care am mai ajuns este că am stabilit prioritate tiparelor asupra manuscriselor, aceștia ne fiind decât copii ulterioare, puțin modificate; ceea ce se va dovedi și mai limpede când vom examina mai la vale aceste texte și din punctul de vedere filologic.

După aceste observațiuni trecem acuma la înșirarea textelor din Noul Testament, reproduse aci. Avem mai întâiu *a*) Evanghelia propriu zisă adică cele patru Evangheliî (Tetraevanghelul) formând o carte separată, tipărită foarte des, poate chiar și mai des încă decât Psaltirea.

În fruntea tuturor stă Tetra-evanghelul lui Coresi din 1562 (p. 17). O copie muntenească absolut identică represintă apoi Tetraevanghelul manuscris din 1574 (p. 7*).

Noul Testament de Belgrad din 1648 (p. 124) face epocă, în tocmă precum a făcut Psaltirea de care am vorbit mai sus. Pentru întâia oară s'au tipărit atuncea într'un volum atât cele patru Evangheliî, cât și cele-l-alte cărți ce formează împreună Noul Testament. Nu începe nici o îndoială, cum că alcătuitoarii acestei opere s'au folosit de traduceri cele vechi, modificându-le însă după cum credeau ei de cuviință. Într'un loc se pomenește chiar de tiparul cel vechiu, care nu poate să fie decât Praxiul lui Coresi. A doua predoslovie dă socoteală asupra modului critic urmat autorii la lucrarea acestei traduceri, și fiind importantă din mai multe puncte de vedere am reprodus-o aci (p. 125).

Tetraevanghelul manuscris din 1650—75 (p. 194) este o copie muntenească făcută după izvodul din Belgrad. Altă copie manuscrisă făcută după tipar!

Evanghelia, cu întreg Noul Testament, se află și în Biblia cea mare de București 1688 (p. 279), care stă supt influența Testamentului de Belgrad.

De la acest Tetraevanghel trecem la Evanghelia română-elienească, a lui Șerban Greceanu din 1693 (p. 307). O schimbare esențială s'a introdus de cătră Ș. Greceanu în Evanghelia din 1693 făcând-o să se asemene cu textele cele vechi; e o schimbare care era necesară dacă acea edițiune era să se întrebuițeze în slujba bisericească; și adică pe când textul edițiunei de Belgrad este tipărit în tocmă cu originalul grecesc, începând cu Evanghelia lui Mateiu și isprăvind cu Apocalipsul, împărțit în capitole și verseturi; Evanghelia greco-română ca și cea veche a lui Coresi are textul împărțit în zaceale sau citaniî, care sânt orânduite la cea dintăia după șirul citanielor ce se urmează în biserică în cursul anului; adică începe cu Evanghelia lui Ioan, iar textul celor-l-alte Evangheliî se află împrăstiate prin carte. Printr' această orânduire în citaniî dupe săptămâni se deosebesc acele cărți ce se întrebuițează în slujba bisericeî ortodoxe de cele-l-alte edițiuni ce urmăresc un scop mai puțin practic, poate chiar reformator, sau cel mult cuvios. Așa avem îndată un alt exemplu în

parce que, à la suite des découvertes de manuscrits, contenant le Praxin, le Psautier et l'Évangile, on a formulé des conclusions qui tendent à transporter du champ réel sur le terrain de la fantaisie, la recherche des origines de la littérature roumaine. Un autre résultat, auquel je suis arrivé, c'est d'avoir établi la priorité des imprimés sur les manuscrits, qui ne sont que des copies ultérieures, légèrement modifiées. Je reviendrai plus longuement sur cette question en étudiant ces textes au point de vue philologique et j'espère prouver plus clairement la priorité des imprimés par rapport aux manuscrits.

Après ces remarques, passons maintenant à l'énumération des textes du Nouveau Testament reproduits ici. Il y a d'abord a) l'Évangile proprement dit, ou les „quatre évangiles“, formant un livre séparé imprimé fréquemment, encore plus souvent peut-être que le Psautier.

À la tête de tous les Évangiles se place celui de Coresi de l'an 1562 (p. 17). Une copie faite en Valachie et absolument identique aux „Quatre évangiles“ est le manuscrit de l'an 1574 (p. 7*).

Le Nouveau Testament de Belgrade de 1648 (p. 124) fait époque, ainsi que le Psautier, dont il a été question plus haut. C'était pour la première fois qu'on publiait alors en un volume les quatre Évangiles ainsi que les autres livres du Nouveau Testament. Il est hors de doute que pour exécuter leur œuvre, les auteurs ont utilisé d'anciennes traductions, mais tout en les modifiant à leur gré. En un endroit il est même question du texte ancien, qui ne peut être que le Praxion de Coresi, et, dans le second avant-propos, est expliqué le système critique suivi dans l'exécution de cette œuvre; comme cet avant-propos est important à plusieurs points de vue, je l'ai reproduit aussi (p. 125).

Les „Quatre Évangiles“ manuscrits de 1650—75 (p. 194) sont une copie faite en Valachie d'après le texte de Belgrade (c'est encore une copie manuscrite faite d'après un imprimé!).

Il va sans dire que l'Évangile complet, c'est-à-dire le Nouveau Testament tout entier, se retrouve dans la grande Bible de Bucarest de l'an 1688 (p. 279). Celle-ci, aussi bien que l'Évangile seul, a subi l'influence du Testament de Belgrade.

Des „Quatre Évangiles“ passons à l'Évangile roumain-grec de Serban Greeceanu, de l'année 1693 (p. 307). Un changement essentiel fut introduit par Greeceanu dans l'Évangile de 1693, en le rendant semblable aux textes anciens, changement qui était nécessaire si l'édition devait être adoptée dans l'office liturgique; par conséquent, tandis que les textes de l'Évangile et du Nouveau Testament de Belgrade sont imprimés dans l'ordre de l'original grec, qui commence par St-Mathieu et finit par l'Apocalypse, étant divisé en chapitres et en versets, l'Évangile gréco-roumain, ainsi que l'ancien Évangile de Coresi porte, au contraire, le texte divisé en „zaceale“ et en leçons arrangées d'après l'ordre qu'on suit pendant le courant de l'année dans l'office liturgique, de sorte que cet Évangile de Greeceanu commence par St-Jean, les autres livres étant disséminés sans ordre dans le texte. Par le fait de cet arrangement en „zaceale“ d'après les semaines, ces livres employés dans l'office de l'Église orthodoxe, diffèrent des autres éditions qui poursuivent un but moins pratique, peut-être même de réforme ou tout au plus de piété. Un autre exemple semblable nous est

Noul Testament tipărit de Anthim Ivireanul la 1703 (p. 347) care Testament de Belgrad; ceea ce se poate ușor constata dacă comparăm textul din Mateiu p. 348 cu cel din pag. 127. Acest Testament nu este împărțit nici el în citanii sau zaceale și în capitole și verseturi, urmând în toate izvodului din 1648. Intocmai așa este cazul și cu Biblia de Blaj (II. p. 155). O cercetare în bisericile românești va dovedi asemenea faptul cum că numai Evanghelia lui Șerban Greceanu sau una tot astfel împărțită este aceea ce se întrebuițase și se mai întrebuițează, iar nici decum una împărțită în capitole și versuri și cu textul în ordinea originalului grecesc. Din poruncă domnească a fost trimisă acea Evangheliie a lui Greceanu la toate bisericile ce stau supt oblăduirea Mitropolitului Ungro-Vlahiei, și s'a pastrat în acele biserici mai mult decât ori ce altă carte veche românească.

Cu timpul, sau că se stricase din prea multă întrebuițare sau că numărul nu mai ajungea, s'a simțit necesitatea pentru o altă edițiune, și la 1746 se retipărește acea Evangheliie la Râmnic (II p. 35), întocmai în aceeași ordine, dar de astă dată fără grecește, numai textul român singur.

La aceste se mărginește numărul Evangheliilor din literatura română din care am dat extracte.

b) Praxiul. Afară de Evanghelia propriu zisă s'au mai tipărit în mod independent și Faptele Apostolilor; și aceștia ca și Evanghelia în două feluri: sau într'o ordine liturgică, adică după cum cere slujba bisericeii, sau în ordinea literară după șirul și orânduiala originalului.

În forma liturgică și în ordine cronologică avem mai întâi Praxiul din 156? (p. 9*) pe care îl atribuește lui Coresi. Avem apoi copia modificată manuscrisă, cunoscută și supt numele de Codicele Voronețean (2*). Asupra legăturii ce există între acesta din urmă și cel tipărit am vorbit deja mai sus pe larg.

Singurul Apostul ce'l mai cunoaștem din vechea literatură română este apoi acel din 1683 (p. 260) care s'a tipărit prin porunca lui Cantacuzino, domnul țării românești, și care ca și Evanghelia de mai sus s'a trimis bisericilor pentru trebuința slujbei. Intocmai după original se află Praxiul tot deauna tipărit la un loc cu Evanghelia, formând: Noul Testament; așa în Noul Testament de Belgrad, în Biblia de București, în Noul Testament al lui Anthim Ivireanu și în Biblia de Blaj.

Noul Testament mai intră în mare parte și în compozițiunea cărților bisericești; el este baza cazaniilor, de cari vom vorbi mai la vale; a Molitvelnicelor și a Diaconarelor. La ori ce slujbă bisericească textele din Noul Testament sânt centrul în jurul căruia se grupează cele-l-alte elemente. Am reprodus de aceea părți ale Noului Testament din mai multe alte cărți bisericești. Aceste extracte ne vor călăuzi în cercetările — dacă se vor face — asupra originalelor de cari s'au slujit autorii cărților liturgice, dacă s'au slujit de vre-una din cărțile tiparnice sau manuscrise, ce am pomenit, sau dacă au întreprins ei singuri traducerea de iznoavă a textelor ce se afa în acele cărți liturgice pe cari le tălmăceau. Pentru a înlesni atari cercetări

offert par le Nouveau Testament d'Anthime d'Ibérie en l'an 1703 (p. 317), qui n'est qu'une reproduction peu modifiée du Nouveau Testament de Belgrade; c'est ce qui est très facile à constater si l'on compare le texte de St-Mathieu p. 348 avec le même de la pag. 127. Ce Testament n'est pas non plus divisé en leçons ou „zaceale“, mais en chapitres et en versets imitant en tout le texte de 1648. Un cas identique se rencontre dans la Bible de Blaj (II, p. 155). De minutieuses recherches dans les églises roumaines nous conduiraient à établir que c'est l'Évangile de Greceanu ou bien un autre divisé de la même manière que l'on emploie encore et non un Évangile divisé en chapitres et en versets, d'après l'ordre de l'original grec.

Par l'ordre du Prince régnant, cet Évangile de Greceanu fut envoyé à toutes les églises dépendant du métropolitain de la Hongro-Valachie; il s'y conserva plus longtemps que tout autre ancien livre roumain. Après un long intervalle cependant, soit que le nombre de ses exemplaires eût diminué, soit qu'un trop fréquent usage les eût rendus difficiles à lire, on sentit le besoin d'une nouvelle édition; on la fit à Râmnic en l'an 1746 (II, p. 35), exactement semblable à la première, mais en roumain seulement cette fois, le texte grec ayant été exclu.

Voilà où s'arrête, dans la littérature roumaine, le nombre d'Évangiles auxquels j'ai emprunté des extraits pour la *Chrestomathie*.

b) En dehors de l'Évangile proprement dit, ce sont les „Actes des Apôtres“ (le „Praxion“) qui ont été aussi publiés séparément, de deux manières également comme l'Évangile: d'abord dans un ordre liturgique ainsi que l'office divin l'exige, ensuite dans un ordre littéraire selon la disposition naturelle de l'original. Sous la forme liturgique, il y a d'abord, d'après l'ordre chronologique, le Praxiu (p. 9*) que j'attribue à Coresi; puis une copie manuscrite modifiée du même livre, connue encore sous le nom de „Codex Voronetean“ (ou Creșu p. 2*). J'ai déjà parlé plus haut du rapport qui existe entre ce dernier et l'original de Coresi.

Le seul Praxion que l'on connaisse encore dans l'ancienne littérature roumaine est celui de l'année 1683 (p. 260), qui fut imprimé par l'ordre de Cantacuzène, Prince de Valachie, et envoyé également à toutes les églises pour les besoins de l'office liturgique. De même que dans le texte original, les Actes des Apôtres se trouvent réunis à l'Évangile et constituent le Nouveau Testament; il en est ainsi dans le Nouveau Testament de Belgrade, la Bible de Bucarest, le Nouveau Testament d'Anthime d'Ibérie et dans la Bible de Blaj.

Le Nouveau Testament fait aussi partie intégrante de tous les livres destinés à l'office liturgique: il sert de base aux „Cazanii“, dont je parlerai plus tard, aux „Molitelnice“ et aux „Diaconare“, et forme le centre autour duquel, dans le service divin, se groupe le reste des textes religieux. C'est pourquoi j'ai reproduit également des fragments du Nouveau Testament tirés d'un grand nombre des livres liturgiques. Ces fragments pourraient nous guider dans la recherche — au cas où l'on voudrait la faire — des textes dont les traducteurs se sont servis, et nous dire si les traductions qu'ils ont utilisées sont parmi celles mentionnées par moi, ou encore s'ils ont exécuté eux-mêmes la traduction des textes bibliques dans ces ouvrages liturgiques. Pour faciliter une semblable recherche, j'énumérerai

înşir aci toate textele din Noul Testament ce se află răslătite prin ambele volume ale Chrestomatiei:

Mateiu, cap. 6, v. 14—30 p. 7*. 22. 28. și 111—112. — cap. 10, v. 1—15 p. 194. 10 v. 16—22 II. p. 38. — cap. 13, v. 31—55 p. 17. — cap. 18, v. 1—17, p. 127. 348. — 18, v. 10—20 p. 309. — cap. 21, v. 1—7, p. 232. 21, v. 23—27, p. 310. — cap. 22, v. 34—40. II. p. 21. — cap. 25 v. 31—46. p. 18. 103. — cap. 28, v. 16—20 p. 229.

Marcu, cap. 2, 1—12, II. p. 37. — cap. 4 v. 24—41, p. 128. — cap. 11, v. 1—11, p. 310. — cap. 15 v. 43—47, p. 100. cap. 16, v. 1—20, p. 229.

Luca, cap. 6, v. 20—32, p. 8*. 19. — cap. 11, v. 1—10, II p. 36. (— cap. 13, v. 10—17, p. 23). — cap. 16, v. 1—13, p. 195. — cap. 16 v. 19—31, p. 30. (— cap. 17, v. 12—19, p. 26). — cap. 21, v. 20—27, II p. 22. — cap. 24, v. 1—35, p. 231.

Ioan, *Viața* p. 307. — cap. 1, v. 1—17, p. 20. 308. II. p. 35. — cap. 2 v. 1—11, p. 317. — cap. 4, v. 5—42, p. 107. — cap. 5, v. 25—30, p. 316. — cap. 11, v. 1—45, p. 186. — cap. 14, v. 38—45, p. 195. — cap. 19, v. 6—24, p. 20.

Faptele, cap. 1 v. 1—8, p. 251. — cap. 6, p. 283. — cap. 22, p. 2*. — cap. 23, p. 4*. — cap. 24, p. 6*. — cap. 28, v. 1—14, p. 349.

Iacov, (*Epistolia*) cap. 3, p. 9*.

Iuda, Ep. p. 10*. (p. 49).

Pavel, Ep. către Romani cap. 1, v. 28—2, v. 5, p. 12*.

Pavel, Ep. I către Corint cap. 8, v. 28—39, p. 318.

— cap. 10, v. 12—22, p. 262. — cap. 15, v. 29—58.

— cap. 15 v. 39—45, p. 316. cap. 15, v. 47—57, p. 233. zaceala 127, p. 51. 134, p. 45. 136, p. 51—52. 138, p. 51—52. 151, p. 51. 192 p. 45. urm.

Pavel, Ep. către Galat. *Introd.* cap. 2, p. 15.

Pavel, I. Ep. I. către Tesalon. cap. 1, v. 6—10, p. 262.

— cap. 4, 13—17, 315.

Pavel, Ep. către Evreii, cap. 1, v. 10—2, v. 3, p. 263.

— cap. 2, v. 11—18, p. 317.

Ioan, *Apocalipsul* cap. 2, v. 1—10.

— cap. 22, v. 10—21, II. p. 159.

c) Tatăl nostru în următoarele variante: 1) din *Evangheliarul Ms.* din 1574 (p. 9); — 2) din *Cazania a doua a lui Coresi* din 1581 (p. 32); — 3) din *Catechismul lui Grigorie din Măhaci* 1607 (p. 41) o copie exactă a textului lui Coresi; — 4) *Tatăl nostru* scris cu litere latine de *Luca Stroi* 1593 (p. 39); — și 5) *Tatăl nostru*, ca text al unei omilii (p. 53) din 1619 tot a lui *Grigorie din Măhaci*.

3. Cazaniile. După *Biblia propriu zisă Omiliile* asupra *Bibliei*, sau cum se numește în literatura română: *Cazaniile*, ocupă rangul cel dintâiu

ci-dessous tous les fragments du Nouveau Testament qui se trouvent reproduits dans les deux volumes de la Chrestomathie :

Matthieu, chap. 6, v. 14—30 p. 7*. 22. 28. et 111—112. — chap. 10, v. 1—15 p. 194. 10 v. 16—22 II. p. 38. — chap. 13, v. 31—55 p. 17. — chap. 18, v. 1—17, p. 127. 348. — 18, v. 10—20 p. 309. — chap. 21, v. 1—7, p. 232. 21, v. 23—27, p. 310. — chap. 22, v. 34—40. II. p. 21. — chap. 25 v. 31—46. p. 18. 103. — chap. 28, v. 16—20 p. 229.

Marc, chap. 2, 1—12, II. p. 37. — chap. 4 v. 24—41, p. 128. — chap. 11, v. 1—11, p. 310. — chap. 15 v. 43—47, p. 100. chap. 16, v. 1—20, p. 229.

Lucas, chap. 6, v. 20—32, p. 8*. 19. — chap. 11, v. 1—10, II p. 36. (— chap. 13, v. 10—17, p. 23). — chap. 16, v. 1—13, p. 195. — chap. 16 v. 19—31, p. 30. (— chap. 17, v. 12—19, p. 26). — chap. 21, v. 20—27, II p. 22. — chap. 24, v. 1—35, p. 231.

Jean, Vie p. 307. — chap. 1, v. 1—17, p. 20. 308. II. p. 35. — chap. 2 v. 1—11, p. 317. — chap. 4, v. 5—42, p. 107. — chap. 5, v. 25—30, p. 316. — chap. 11, v. 1—45, p. 186. — chap. 14, v. 38—45, p. 195. — chap. 19, v. 6—24, p. 20.

Actes, chap. 1 v. 1—8, p. 251. — chap. 6, p. 283. — chap. 22, p. 2*. — chap. 23, p. 4*. — chap. 24, p. 6*. — chap. 28, v. 1—14, p. 349.

Jacques, (Epître) chap. 3, p. 9*.

Judas, Ep. p. 10*. (p. 49).

Paul, Epître aux Romains chap. 1, v. 28—2, v. 5, p. 12*.

Paul, Epître Ière aux Corinthiens chap. 8, v. 28—39, p. 318.

— chap. 10, v. 12—22, p. 262. — chap. 15, v. 29—58.

— chap. 15, v. 39—45, p. 316. chap. 15, v. 47—57, p. 233.

leçon 127, p. 51. 134, p. 45. 136, p. 51—52. 138, p. 51—52. 151, p. 51. 192 p. 45 et suiv.

Paul, Epître aux Galatiens Introd. chap. 2, p. 15.

Paul, Epître Ière aux Thessaloniens chap. 1, v. 6—10, p. 262.

— chap. 4, 13—17, 315.

Paul, Epître aux Hébreux chap. 1, v. 10—2, v. 3, p. 263.

— chap. 2, v. 11—18, p. 317.

Jean, Apocalypse chap. 2, v. 1—10.

— chap. 22, v. 10—21, II. p. 159.

c) Ajoutons-y le Pater dans les variantes qui suivent : 1) dans l'Evangélaire Ms. de 1574 (p. 9); — 2) dans la seconde „Cazanica“ de Coresi de l'an 1581 (p. 32); — 3) dans le Catéchisme de Gregorio de Mahaciu de l'an 1607 (p. 41), copie fidèle du texte de Coresi; — 4) dans le Pater écrit en caractères latins par Luca Stroici en 1593 (p. 39); — et 5) dans le Pater qui a servi de texte à une homélie de Gregorio de Mahaciu (p. 53) de l'an 1619.

3. Homélies. Après la Bible proprement dite, les Homélies sur la Bible ou les „Cazanici“, comme on les appelle dans la littérature roumaine, occupent le premier rang dans la littérature ecclésiastique. Il paraît que le

în literatura bisericească. Se vede că predica constituia odinioară o parte esențială a slujbei în biserica română, ceea ce astăzi nu mai este așa.

Numărul Cazaniilor propriu zise, atât ca colecțiunii voluminoase, cât și ca predicii unice pentru zile sau ocaziuni anume, este foarte mare. Coresi singur a tipărit două colecțiuni de atari Cazani; una (p. 22) care se pare că a fost tradusă după un original slavon (sărbesc) ca limbă, tipar și text românesc identic cu Tetraevanghelul; iar a doua, la care au conlucrat și alți doi popi din Șcheii Brașovului, tipărită la Brașov în 1581 (p. 28). Limba care nu mai este nici atât de curgătoare, nici atât de limpede, ca aceea din Cazania I dovedește cum că traducătorii s'au ținut prea sclavie de originalul după care au tălmăcit Cazaniile. Cercetări ulterioare poate ne vor ajuta de a descoperi originalul acestei Cazanii a doua, care în orî ce chip nu poate să fie decât un Omiliar slovenesc.

Intr'un manuscris, a cărui dată ad quem este 1618, dar care poate să fie de pe la sfârșitul secolului XVI^{-lea} se află un „Cuvânt pentru curăție“ (p. 45) adică o Cazanie, dar care nu constă din alt-ceva decât din părți culese din Faptele Apostolilor. Comparând Epistolia lui Iuda (p. 49) cu textul din Praxiul (p. 10*) vedem că avem a face cu două traduceri cu totul independente una de alta; limba și proveniența moldovenească întărește concluziunea unei origini independente. În codicele copiat de popa Grigorie din Măhaciu avem o altă Omilie din 1619 (p. 53) al cărei text este Tatăl nostru; se poate că este copiată din una din Cazaniile lui Coresi. Ne fiindu-mi acuma accesibile, trebuie să las altora să urmărească această opiniune și să o verifice sau să o modifice. Nu se va putea tăgădui cum că există o legătură intimă între unele din textele lui Grigorie și operele lui Coresi. Așa se poate recunoaște ușor identitatea absolută între părțile constitutive ale Catechismului și Tatăl nostru, crezul, poruncile publicate de Coresi la sfârșitul Cazaniei a II^{-a}. Nu ne vom mira apoi a'1 vedea copiind o predică întreagă. Cum că texte tipărite au fost copiate, în parte sau în întregul lor, este un fapt bine constatat mai ales când cărțile de tipar erau de o raritate și de o seumpete enormă, pe când timpul, munca și hârtia mai de nici o valoare. Am avut destule exemple până aci cu Psaltirea, Evanghelia și Praxiul și vom mai da, ceva mai la vale, de un alt exemplu curios.

În dată ce s'a dat exemplul în Transilvania, se vede că predicile au fost imitate, la au devenit chiar foarte populare atât în Muntenia cât și în Moldova. Deja la 1642 se tipărește în Câmpulung (p. 94) o atare colecțiune alcătuită de ieromonahul Melhisedec; aceasta este aproape cea din dintăia carte românească ce s'a tipărit în Muntenia, iară cazania reprodușă aci, mai are și un interes arheologic din cauza banilor și a măsurilor pomenite într'ănsa. În același an apăru în Govora o altă colecțiune într'un folio mare, conținând mai bine de 600 pagini (p. 97) alcătuită de Silvestru, același căruia datorim și Noul Testament de Belgrad, ajutat fiind de Uriil, adică Udriște Năsturel, de care vom mai pomeni. Aceste cazanii s'au tradus fără îndoială după un original slavon.

sermon a été une partie essentielle de l'office liturgique roumain, ce qui n'est plus d'usage aujourd'hui.

Le nombre des Cazanii proprement dites, tant en collections qu'en parties, est fort grand. Coresi en a publié, à lui seul, deux collections; l'une (p. 32), qui paraît être traduite du slovène (serbe), est absolument identique aux „Quatre Evangiles“ quant au style, à l'impression et aux textes de l'Evangile; et la seconde, dans la composition de laquelle il fut aidé par deux prêtres de Scheii de Braşov, a été imprimée dans cette dernière ville en 1581 (p. 28). Le style de cette dernière qui n'est plus ni si coulant ni si précis que celui de la première collection, prouve que les collaborateurs ont suivi d'une manière trop servile l'original qu'ils avaient traduit. Des recherches ultérieures nous aideront peut-être à découvrir le texte original de cette seconde collection qui, elle aussi, en tout cas, ne peut être que slavone.

Dans un manuscrit dont la date ad quem est 1618, mais qui pourrait bien être de la fin du XVIe siècle, on trouve un „Discours sur la chasteté“, c'est-à-dire un sermon, qui n'est en réalité qu'une compilation de fragments choisis des Actes des Apôtres. Si l'on compare l'Épître de S. Judas dans cette homélie (p. 49) au texte du „Praxion“ (p. 10*), on s'aperçoit que l'on a affaire à deux traductions absolument indépendantes : la langue et l'origine moldave confirment d'ailleurs cette assertion. Une homélie, de 1619 (p. 53) dont le texte est un Pater et calquée sans doute sur une des „Cazanli“ de Coresi, se retrouve dans le codex, copié par l'abbé Gregoire de Mahaciu. Ne pouvant vérifier moi-même cette assertion, je laisse à d'autres le soin de l'examiner. On ne peut pas nier qu'il y ait un rapport intime entre les œuvres de cet abbé et celles de Coresi. Ainsi, on reconnaît facilement l'identité absolue qu'il y a entre les parties constitutives du Catéchisme, tels que le Pater, le Credo, les 10 commandements, et ces mêmes parties qui se trouvent à la fin de la seconde collection des Cazanii de Coresi. Il ne faut donc pas nous étonner de le voir copier des sermons entiers; car c'est un fait bien constaté que l'on copiait des textes en tout ou en partie à une époque où les livres étaient rares et hors de prix, et par contre, le temps, le labeur et le papier de nulle valeur. On a vu que des cas semblables se sont produits pour le „Psautier“, „l'Evangile“ et le „Praxion“. On verra plus loin un exemple non moins curieux.

Une fois que l'on eût donné l'exemple en Transylvanie, les sermons obtinrent tant en Valachie qu'en Moldavie une grande vogue et devinrent bientôt populaires. Déjà en 1642, une semblable collection de sermons traduits par le hiéromonach Melchissédech fut imprimée à Câmpulung (p. 94) : c'est presque le premier livre sorti des presses de la Valachie; la „Cazanie“ que j'en ai reproduite présente un certain intérêt archéologique quant aux anciennes monnaies et mesures qu'elle mentionne. En la même année parut à Govora une autre collection in-folio ayant plus de 600 pages (p. 97), composée par Sylvestre, le même à qui l'on doit aussi le Nouveau Testament de Belgrade, fait en collaboration avec Uriel ou Udrişte Nasturel, sur lequel je reviendrai plus tard. Cette collection de „Cazanli“ n'est qu'une traduction, sans doute, d'un original slavon.

Numai cu un an mai târziu, adică la 1643, apăru în Iași Cazania tălmăcită de Mitropolitul Varlaam (p. 103), întâia carte românească ce s'a tipărit în Moldova. Aceeași carte s'a reprodus apoi în anul următor (1644) în Muntenia la Deal (p. 109), schimbându-se numai ortografia, așa ca limba să se potrivească întoemai cu graiul muntenească.

Avem deci nu mai puțin decât patru colecțiuni de Cazanii voluminoase, tălmăcite și tipărite în abia doi ani, în Muntenia și Moldova. Unele cazanii sânt mai mult comentarii omiletice asupra textului Evangheliei, dar când într'o zi mare se prăznuște vre-un Sfânt, atunci viața și minunile acestuia formează textul cazaniei. Aceste Cazanii sânt de o importanță specială pentru istoria literaturii, căci nu puține din aceste vieți și minuni sânt de origine apocrifă și într'un fel sau altul au avut o înrăurire foarte mare asupra geniului popular. Din toate Cazaniile vechi numai la două colecțiuni mari am găsit acest adaos de omilii biografice, dacă le pot numi așa, și adică la: Cazania lui Varlaam și la aceea din Deal, care nu este altceva decât o copie esactă a celei dintâi, cu schimbări fonetice necesare pentru a face o carte moldovenească să devie muntenească. La hagiologie voiu reveni asupra acestei părți a Cazaniilor.

Cu ocaziunea Cazaniei lui Varlaam trebuie să ating pentru un moment relațiunile literare ce existau între Moldova și Transilvania. Faptul cum că acel Mitropolit a convocat un sinod la Iași pentru combaterea Luteranismului și a Calvinismului ce atuncea se întinsese prin Transilvania, și polemica literară cu care se îndeletnicea, ne dovedese cum că mișcarea eretică din Transilvania trebuie să fie pătruns și în Moldova, într'o formă destul de pronunțată, pentru a face pe demnitarii bisericii ortodoxe să convoace un sinod și să formuleze dogmatica pravoslavnică. Chestiunea religioasă nu ne interesează pe noi aici; eu am relevat acest fapt pentru a deduce de aci concluziunea cum că literatura română din Transilvania trebuie să fie circulat de timpuriu în Moldova și vice-versa. Chiar până în zilele noastre colportorii aduc cărțile populare tipărite în Brașov și Blaj, și găsesc mulți cumpărători prin locuitorii districtelor megieșe din Moldova. Psaltirea și Praxiul lui Coresi trebuie să fi ajuns și să fi fost copiate tot pre acolo; pe când cărți alcătuite și tipărite în Moldova se găsesc încă astăzi prin biserică și bibliotecă private din Transilvania, precum este cazul cu Psaltirea lui Alexandru Dascal etc.

Un caz însă și mai curios ni-l prezintă Cazania lui Varlaam. Dintr'un codice miscellaneu ce se află la biserica română din Brașov am reprodus între altele și o Cazanie (p. 136). Limba, ortografia și notele marginale nu lasă nici o îndoială cum că acel codice s'a scris în Transilvania și în graiul local. Cu toate acestea cazania aceea nu este decât o copie literală din Cazania lui Varlaam, se înțelege cu limba modificată. Copistul a început cu primul cuvânt de pe fol. 78 și a continuat până la fol. 85 a tiparului, copiind din cuvânt în cuvânt.

Une année plus tard, en 1643, le métropolite Varlaam publia à Jassy la „Cazania“ traduite par lui : c'est le premier livre imprimé en Moldavie. Une nouvelle édition avec une orthographe modifiée et avec certaines différences de langage propres aux Valaques, parut en 1644 à Deal en Valachie (p. 109).

Voilà donc ni plus ni moins que quatre collections volumineuses de „Cazanii“ traduites et imprimées dans l'espace de deux ans seulement, tant en Valachie qu'en Moldavie. Certaines „Cazanii“ sont plutôt des commentaires homilétiques sur le texte de l'Évangile; mais lorsqu'il s'agit de la fête d'un saint, c'est sur la vie et les miracles de ce saint que roule le sujet de la „Cazania“. Pour l'histoire de la littérature, ces „Cazanii“ sont d'une importance réelle, car pour la plupart elles sont d'origine apocryphe, et ont eu, d'une manière ou d'une autre, une grande influence sur le génie populaire. De toutes les collections de „Cazanii“, c'est dans deux grandes collections seulement que j'ai trouvé cette addition d'homélies biographiques, s'il m'est permis de les nommer ainsi : dans celle de Varlaam publiée à Jassy et dans celle publiée à Deal en Valachie, cette dernière n'étant qu'une copie fidèle de la première, modifiée seulement dans quelques particularités dialectales. Plus tard, quand je m'occuperai de l'hagiologie, je reviendrai sur ces „Cazanii“.

Il est nécessaire, à propos de la collection de „Cazanii“ de Varlaam, d'insister un peu sur les relations littéraires qui existaient entre la Transylvanie et la Moldavie. Le fait d'avoir convoqué un Synode à Jassy pour combattre le luthéranisme et le calvinisme qui s'étaient, à cette époque, étendus en Transylvanie, ainsi que les polémiques littéraires soutenues par ce métropolite Varlaam, prouvent que le mouvement réformateur avait pénétré aussi en Moldavie d'une manière assez sérieuse pour déterminer les dignitaires de l'église orthodoxe à prendre part à ce Synode, afin de formuler et de fortifier leur dogme. — Ce n'est pas la question religieuse qui me préoccupe dans ce fait : je l'ai uniquement mentionné pour en pouvoir tirer la conclusion que la littérature roumaine de la Transylvanie se répandait de bonne heure en Moldavie et vice-versa. En effet, les colporteurs qui venaient avec des livres populaires imprimés à Braşov et à Bluj, trouvaient une nombreuse clientèle parmi les habitants des districts situés à la frontière de la Moldavie. Ce fait persiste encore de nos jours. Il est probable que le Praxion et le Psautier de Coresi avaient été aussi copiés là bas. D'autre part, des livres imprimés en Moldavie se retrouvent aujourd'hui dans des églises et des bibliothèques privées de la Transylvanie; comme c'est le cas pour les œuvres de A. Dascalul.

La collection de „Cazanii“ de Varlaam nous offre un exemple encore plus singulier. Dans un codex miscellané qui se trouve dans une église de Braşov, j'ai pu découvrir, entre autres, une collection de „Cazanii“ (p. 136). Que ce codex ait été écrit en Transylvanie et dans le dialecte local, il n'y a aucun doute : la langue, l'orthographe et les notes en marge nous le confirment assez. Cette „homélie“ n'est pourtant, à part certaines différences de langage, qu'une copie fidèle de l'ouvrage de Varlaam. Ayant commencé au premier mot du folio 78, le copiste est allé jusqu'au folio 85 de l'imprimé, en copiant mot à mot!

Invierea lui Lazăr era o temă de predilecțiune pentru cazanii, poate că se încrebuința la slujba pogrebaniei, căci povestea din Evanghelia (Ioan cap. 11 v. 1—45) face într' adevăr parte dintr' acea slujbă. Alături cu moartea se vestea nemurirea!

Tot în Moldova copiază la 1661 ieromonahul Rafail (din Dragomirna) o Cazanie de Paști (p. 178), care este o predică a lui Chrysostom, tradusă mai întâiu din grecește în slovenește, și apoi precum dovedește limba din slovenește în românește.

Cu prilejul Sinodului din Iași slovele rusești fură introduse în tipografia pe care o fundă Mitropolitul Varlaam; aceștia iau locul slovelor vechi slovenești, și în urma lor vin și cărțile rusești, așa, că multe cărți românești de atunci încoace sânt scoase de pe originale rusești și nu numai de pe originale slovenești, adică serbești și bulgărești ca mai înainte. Nu știu dacă însași Cazania lui Varlaam nu este o traducere după un izvod rusec. Mai presus de îndoială însă este un atare izvod pentru „Cheea înțeleșului“, o Cazanie tipărită în București la 1678 (p. 236) care s'a tălmăcit de pe opera lui Ioanichie Galetovski, arhimandritul Cernigovului.

Tradițiunea și influența slovenească scade din ce în ce în mai mult, și pe vremea aceea începe perioada grecească când cărțile românești, se traduc din grecește, și nu din slovenește. Așa avem Mărgăritare ale lui Zlatoust, adică o eulegere din predicele lui Chrysostom traduse de Ș. Greceanu din grecește și tipărite la București 1691 (p. 290). Ca în toate operele Grecenilor limba este foarte frumoasă, bogată în espresii alese, și turnată într'un stil elegant și plăcut. Abia se simte că este o traducere.

Limba care începuse să se emancipeze în Cazania lui Varlaam, — și aceea un monument în ceea ce privește tăria și bogăția limbei — ajunge pe la sfârșitul secolului la o perfecțiune pe care n'a mai atins-o de atunci încoace.

Mai bine de 50 de ani trec de la tipărirea Mărgăritarelor până la aparițiunea Cazaniilor de prăznuire ale lui Ilie Miniati, tipărite la București 1742 (II, p. 30), dar limba și stilul arată semne de decădere, ambele stau supt influența mai directă grecească și sânt departe de tăria și limpezimea operilor din secolul al XVII^{-lea}. Tot din grecește a fost tradusă Comoara lui Damaschin, ce ni s'a păstrat într'un manuscris din 1747 scris de Mihalea Logofătul. Coprinsul Comoarei constă în Cazaniile și orațiuni întocmai ca toate Cazaniile cari sânt menite pentru zilele mari, ocupându-se mai mult de importanța zilei decât de textul Evangheliei. Precum am observat, tema cazaniilor de pe aceste zile de prăznuire, este Viața și minunile sfântului, a cărui zi este. Am reprodus din Comoara (II, p. 38) o atare Minune, care aparține unui cerc întins de legende analoge.

Omiliile părintelui Macarie traduse tot din grecește și tipărite la București 1775 (II p. 106) sânt singurul exemplu de tălmăcire omiletică a Vechiului Testament. Influența stilului grecesc se întrevede în traducerea.

Tălcul Evangheliei de Teofilact, tradus sau copiat pe la începutul sec. XVIII^{-lea} (II p. 20) este un comentariu asupra Evangheliilor.

„La résurrection de Lazare“ était le thème le plus favori aux auteurs des „Cazanii“; on s'en servait peut-être pour le service funèbre, car le récit de l'Évangile (Jean, chap. II, v. 1—45) fait justement partie de cet office. À côté de la mort on faisait entrevoir l'immortalité!

En l'an 1661, le hiéromonaque Raphaël (de Dragomirna), copiait en Moldavie une „Cazania“ pour Pâques (p. 178) qui n'est qu'un sermon de S. Jean Chrysostôme, traduit d'abord du grec en slovène et ensuite du slovène en roumain, comme on peut s'en convaincre par le style.

À l'occasion du Synode de Jassy, on fit introduire dans l'imprimerie établie par le métropolitain Varlaam les caractères russes qui remplacèrent désormais les anciens caractères slaves. Ce sont ces nouveaux caractères qui commencent à servir à l'impression des textes roumains, et beaucoup de livres roumains sont aussi, dès lors, traduits du russe et non plus du slovène (bulgare et serbe) comme jadis. En effet, je ne crois pas que la collection de „Cazanii“ de Varlaam soit autre chose qu'une traduction du russe. Cela ne fait aucun doute pour „La clef de la sagesse“ imprimée en 1678 à Bucarest (p. 236) et traduite de l'ouvrage de Joanichie Galetovski, archimandrite de Tchernigov.

L'influence slovène diminue de plus en plus: c'est alors que commence l'époque, durant laquelle on ne traduit que du grec. Il y a, par exemple, „Les Perles“ de Zlatoust, collection des sermons de St Jean Chrysostôme, traduite du grec par Greceanu et imprimée en 1691 à Bucarest (p. 290); la langue en est très belle, souple, riche en expressions choisies, et le style en est élégant et agréable. À peine s'aperçoit-on que l'on a affaire à une traduction.

La langue roumaine qui avait déjà commencé à se dégager de ses liens dans la collection de „Cazanii“ du métropolitain Varlaam — monument de la force et de la richesse de la langue — arrive, à la fin du siècle, à un degré de perfection qu'elle n'a pas dépassé depuis.

Plus de 50 ans s'écoulaient depuis l'impression des „Perles“ jusqu'à l'apparition des „Cazanii de prâznuire“ (homélies pour les jours de fêtes) d'Ilie Miniat, imprimées en 1742 à Bucarest (II, p. 30), et déjà la langue et le style, subissant l'influence grecque, offrent des signes visibles de décadence, et manquent de la force et de la clarté des écrits du XVIIe siècle. Une autre traduction du grec est „Le Trésor“ de Damascène, dans un manuscrit de Mihaleea Logofetul de l'an 1747 (II, p. 38). Il contient des „Cazanii“ et des oraisons à la façon des „Cazanii“ qui sont destinées aux jours de fête, se rapportant plutôt à l'importance du jour qu'au texte des Évangiles. Le thème des „Cazanii“ pour les jours de fête, comme je l'ai déjà remarqué, roule sur la vie et les miracles du Saint du jour. J'en ai extrait un miracle appartenant à un vaste cycle de légendes analogues.

Les Homélies de l'abbé Macariu, traduites également du grec et imprimées en 1755 à Bucarest (II, p. 106), fournissent le seul exemple de commentaire homilétique de l'Ancien Testament; l'influence du style grec perçoit à travers la traduction.

Le „Tâlcuț“ de l'Évangile de Théophylacte, traduction ou copie datant du commencement du XVIIIe siècle, est un commentaire sur les Évangiles.

Aşa numitele Propovedanii la morţi constituie o clasă specială de Cazanii. Astfel de Cazanii sânt acele din Sicriul de aur, al lui Ioan din Vinţi, tipărit Sas-Şebeş 1683 (p. 268). Precum arată „predoslovie“ (p. 269—270) autorul avea cunoştinţe sănătoase filologice, şi el observă deosebirea ce există între graul unei localităţi şi celei-l-alte. Citatul latin (p. 272) este scris cu litere cirilice şi după pronunţare ungurească. Dacă această colecţiune este o traducere, e greu a crede că originalul după care s'a tradus să fie slavon. În cărţi slavoneşti nu se cam găsesce citate lătimeşti.

De această grupă ţine şi Propovedania lui Lazăr pomenită mai sus, şi Didahiile lui P. Maior din 1809 (II p. 201) a căror importanţă constă mai mult într'aceea că sânt opera lui Petru Maior, autorul mişcării moderne filologice române. Valoarea lor limbistică şi stilistică este din potrivă foarte mică.

4. Molitvelnice şi Liturghii. Dintre cărţile bisericesti, toate ce ţin de slujba directă, adică Molitvelnicele, Liturgiile şi Diaconarele, sânt cele din urmă cari se leapădă de limba slavonă şi primesc cea română. Tipicul, adică formularul rămâne sloveneşte până la sfârşitul secol. XVII^{-lea} ba chiar şi până mai târziu. Rugăciunile propriu zise şi citaniile din Evanghelie ce se află printr'ânsele sânt însă cele dintăi părţi de a fi traduse. Aceştia rămân româneşti şi mai târziu, în epoca grecească, când limba formularului este cea grecească, şi formularul se tipăreşte nu arare ori chiar cu slove cirilice, de oare ce preotul ce slujea nu cunoştea nici limba nici slova grecească.

a) Molitvelnicul. Molitvelnicele cele mai vechi cu părţi româneşti printr'ânsele, apar de abia pe la a doua jumătate a sec. al XVII^{-lea}. Molitvelnicul ante 1633 (p. 80) nu seamănă a fi de felul acelora ce sânt întrebuinţate în biserică, căci conţine şi cazanii din cari am reprodus una aci (p. 83).

Ce-l-alt Molitvelnic, de la 1669 (p. 183) este cu desăvârşire sloveneşte, cu excepţiune de 13 foi scrise româneşte, cari conţin „Rânduiala pogrebaniei“. Precum am observat mai sus, această parte din slujbă era cea mai populară. Chestiunile despre viaţa după moarte, cerere a de ertăciune etc. sânt menite de a atinge mai de aproape pe orî ce om, şi de aceea ne putem uşor esplica cum s'a făcut, că toemai această parte să fie cea dintăia care a fost tradusă în limba poporului. O parte din această slujbă, adică stihurile ce le zice popa la îngropare (p. 184) sânt prototipul după care s'a luat poporul în alcătuirea „bocetelor“ la înmormântări (II p. 344). Dintr'un alt Molitvelnic de pe la 1650—1675 (p. 228) am reprodus „Molitva în potriua farmecilor“, care de asemenea a avut o înrăurire puternică asupra literaturii populare. Molitva canonică a dat naştere la Descântecele necanonice (II p. 137. 338). Despre citaniile din Evanghelie ce conţine molitvelnicul am vorbit mai sus. Toate aceste bucăţi sânt scrise într'o limbă din ce în ce mai românească şi mai populară. Trebuia să fie înţelese de popor şi răspund întoemai la această cerinţă.

Une catégorie à part de „Cazanii“ sont les Cazanii appelées „Propovedanii la morți“ (Oraisons funèbres), telles que „Le coffret d'or“ par Jean de Vinți, imprimé en 1683 à Saz-Sebeș (p. 268). L'auteur, comme on le voit dans la préface, possédait une somme de connaissances précises sur la philologie, car il fait remarquer la différence qui existe entre les différents dialectes du pays. Les citations latines (p. 272), qu'il y sème, sont écrites en caractères cyrilliques et selon la prononciation hongroise. Dans le cas où cette collection serait une traduction, il est difficile de croire que le texte original puisse être slavon : dans les livres slavons il est fort rare qu'on trouve une citation latine.

C'est à cette catégorie qu'appartient également „La Propovedanie de Lazare“, mentionnée déjà plus haut, et „Les Didahii“ de P. Maior de Pan 1809 (II, p. 201), dont le seul mérite est d'être l'ouvrage de Maior, ce promoteur du mouvement philologique moderne dans les pays de langue roumaine. La valeur linguistique et littéraire de ce livre est, par contre, très faible.

4. Livres de prières et Liturgie. Parmi les livres ecclésiastiques, les Liturgies, les „Molitvelnice“ et les „Diaconare“, c'est-à-dire tout ce qui touche l'office proprement dit, sont les derniers à se débarrasser du slavon et à adopter le roumain. L'office reste slavon jusqu'à la fin du XVIIe siècle et même plus tard encore. Les prières proprement dites et les leçons des Evangiles, qui s'y rencontrent, sont les premières traduites; elles demeurent roumaines plus avant dans l'époque grecque, alors que le style du formulaire est grec et est imprimé souvent en lettres cyrilliques, vu que le prêtre qui officiait ne connaissait ni la langue ni l'écriture grecque.

a) Les premiers „Molitvelnice“, renfermant la partie roumaine seulement, apparaissent à peine dans la seconde moitié du XVIIe siècle. Il est impossible que le Molitvelnic antérieur à 1633 (p. 80) puisse être absolument identique à ceux employés dans l'Eglise, vu qu'il renferme en même temps des „Cazanii“, telles que celle que j'ai reproduite (p. 83) et qui ne se trouvent jamais dans les autres „Livres de prières“.

Le Molitvelnic de l'année 1669 (p. 183) est entièrement en slavon, à l'exception des 13 feuilles écrites en roumain, contenant le „Rituel funéraire“. Comme je l'ai fait remarquer ci-dessus, cette partie de l'office était la plus populaire. Les questions touchant la vie future, l'appel de la miséricorde sont toujours capables d'émouvoir le cœur de l'homme; ce qui explique naturellement pourquoi l'on a traduit cette partie de meilleure heure dans la langue du peuple. Une certaine partie de cet office, telle que les versets dits à l'enterrement par le prêtre (p. 184), a servi de prototype aux lamentations funèbres (II, p. 344). J'ai encore reproduit d'un molitvelnic de 1650-1675 (p. 228) une „Molitva“ (prière) contre les sortilèges qui a, également, exercé une profonde influence sur la littérature populaire. La „molitva“ canonique donna naissance aux „Incantations“ non canoniques (II, p. 137. 338). A propos des leçons des Evangiles qu'elle contient, j'en ai déjà parlé plus haut. Tous ces fragments sont écrits dans une langue de plus en plus roumaine et populaire. Il fallait que ces „molitve“ fussent comprises par le peuple, et elles répondaient précisément à ce besoin.

Cel dintăiu Molitvelnic tipărit, dar precum se pare puțin întrebuințat, este acel al Mitropolitului Dosofteiu tipărit Iași 1679—80 (p. 241). Cipariu de la care am reprodus molitva rimată a lui Simeon Metafrast, numește cartea această: Trebnic. Această molitvă se mai află și în Ceasoslovul lui Anthim Ivireanu (II p. 16).

Adevărat Molitvelnic complet român este abia cel de Belgrad 1689 (p. 284) tălmăcit din slovenește și tipărit de popa Ioan din Vinți. Acest Molitvelnic a devenit baza tuturor tipăriturilor ulterioare. Limba este mult mai curgătoare, mai îngrijită și mai românească decât cea din Siciul, pe care îl tipărise același autor cu șase ani mai înainte.

Din 1698 mai avem încă o copie scrisă a unui Molitvelnic slavo-român (p. 315) din țara românească. Acel din Transilvania nu ajunsese încă să fie cunoscut sau recunoscut în țara. Biserica încă nu priimise să se întreducă limba română. Chiar la 1702 se mai tipărea la Buzău Molitvelnicul numai slovenește.

b) Liturghii. Tot așa este cazul și cu Liturghia propriu zisă, adică „missa“ ce se slujește numai de preot și nu poate nici o dată să devie populară. Cea dintăiu este a lui Dosofteiu tipărită în Iași la 1679 (p. 239) și apoi Liturghia care s'a tipărit în Buzău la 1680, (a doua oară 1702) (p. 343), și introdusă în bisericile din Muntenia prin porunca domnească, întocmai precum se introdusese Evanghelia și Apostolul. Însăși cartea pare-mi-se a fi (ca toate acele tipărituri domnești ale Cantacuzineștilor, etc.) o simplă reproducere puțin modificată a Molitvelnicului lui popa Ioan din Vinți.

c) Acathist. Mai pomenesc apoi Acathistul Maicii Domnului tot de neobositul Dosofteiu, tipărit la Uniev în Podolia la 1673 (p. 214) împreună cu Psaltirea în versuri. Hymnele adresate Fecioarei sânt traduse într'o proză foarte greoaie, căci traducerea se ține prea aproape de original. Abia la 1801 apare un alt „Acathist“ vrednic de pomenire (II p. 183), adică acel al lui S. Kláin. Acest Acathist este cea dintăia carte bisericească ce s'a tipărit cu litere latine; în cazul de față cu ortografia proprie lui Kláin. Am reprodus din Acathist și o „Cântare jalnică“ rimată, având mai același metru ca Patima a lui Vasile Aaron (II p. 109) și mai ales ca acel al cântecilor de stea (II p. 139 și p. 321).

d) Ceasoslovul lui Anthim Ivireanu, Târgoviște 1715 (II p. 15) este cel dintăiu în felul său care s'a tipărit în Muntenia dar pare a fi re-tipărit din cel din Belgrad. A fost apoi retipărit la 1747. Originalele rimate sânt traduse printr'o proză greoaie.

5. Literatura dogmatică și didactică. Supt acest titlu am adunat toate acele cărți, ce se ocupă cu lămurirea dogmelor și a principiilor fundamentale ale bisericeii; apoi cele de literatura morală, când religioasă, când meditativă, sau filosofică; în sfârșit și literatura polemică.

a) Catechisme. Ca cea mai veche carte românească se povestește de un Catechism anterior chiar operilor lui Coresi. Acel Catechism însă care nu putea să fie decât luteran sau calvin, a dispărut; unii au voit să-l identifice cu acel al popei Grigorie (p. 39) din 1607. Dependența acestuia însă de Cazania a doua a lui Coresi și caracterul pravoslavnic

Le premier Molitvelnic roumain complet imprimé, mais peu usité paraît-il, est celui du métropolitte Dosithée publié en 1679-80 à Jassy (p. 241). Cipariu, à qui j'ai emprunté la „molitva“ de Siméon Metaphraste, appelle ce livre „Trebnic“. Cette „molitva“ se trouve encore dans le „Ceasoslov“ d'Anthime d'Ibérie (II, p. 16).

Le Molitvelnic roumain véritablement complet est à peine celui de Belgrade (p. 284), traduit du slovène et imprimé en 1689 par l'abbé Jean de Vinți; c'est celui-ci qui a servi de base à toutes les impressions ultérieures. La langue y est plus coulante, plus soignée et plus roumaine que dans „le Coffret“ publié six ans auparavant.

En 1698 on fit en Roumanie une nouvelle copie du „Molitvelnic“ slave-roumain (p. 315); ou le „Molitvelnic“ roumain publié en Transylvanie n'était pas encore arrivé à y être connu, ou l'Eglise valaque n'ayant pas encore permis l'introduction du roumain comme langue officielle; et en 1702 on imprimait encore à Buzeu un „Molitvelnic“ en slavon seulement.

b) Un cas analogue se présente pour la Liturgie proprement dite ou „missa“ qui est célébrée seulement par le prêtre et ne peut jamais par conséquent devenir populaire. La première Liturgie est celle de Dosithée imprimée en 1679 à Jassy (p. 239), puis celle de Buzeu imprimée en 1680, et une seconde fois en 1702 (p. 343); elle fut introduite par ordre du Prince dans les églises de la Valachie, ainsi que l'avaient été l'Evangile et les Actes des Apôtres. La seconde me semble être (comme tous les ouvrages publiés sous les princes Cantacuzène) une simple copie légèrement modifiée du livre de l'abbé de Vinți.

c) Mentionnons encore l'Acathiste de la Vierge, dû toujours à l'in-fatigable prélat Dosithée, et imprimé en 1673 à Uniey en Podolie (p. 214) en même temps que le Psautier en vers. Les Hymnes à la Sainte-Vierge y sont traduites en une prose pénible, étant donné qu'elle suit l'original de trop près. En l'an 1801 à peine, parut un autre Acathiste, digne de mémoire (II, p. 183): celui de Claïn; c'est le premier livre liturgique imprimé en caractères latins, avec une orthographe propre à Claïn. J'en ai reproduit un „Chant de deuil“ en vers rimés, ayant presque le même mètre que le poème sur „la Passion“ de Vasile Aaron (II, p. 190), et les Noël's (II, p. 139 et p. 321). Le „Ceasoslov“ d'Anthime d'Ibérie publié à Targoviste en l'an 1715 (II, p. 15) qui semble être une réimpression modifiée du Ceasoslov de Belgrade, est le premier en son genre qui ait été imprimé en Valachie; il fut réimprimé en 1747; la prose de la traduction y est pénible, bien qu'elle traduise un texte en vers.

5. Littérature dogmatique et didactique. Je classe, sous ce titre, les livres qui servent à l'explication des dogmes et des principes fondamentaux de l'Eglise, la littérature morale soit religieuse soit philosophique et aussi la polémique.

a) Catéchismes. On considère comme le plus ancien livre roumain, un catéchisme antérieur même à Coresi. Ce livre, qui ne pouvait être qu'un catéchisme luthérien ou calviniste, s'est perdu. Certains ont voulu l'identifier avec celui de 1607 de l'abbé Grégoire de Mahaciu (p. 39). L'analogie, pourtant, qui existe entre ce dernier catéchisme et la deuxième Cazanie de Coresi, et de plus son caractère orthodoxe, rend cette identité

ce-l are, face această identificare dacă nu cu dăşăvărşire imposibilă, cel puţin foarte îndoelnică. Mai mult ar putea să se potrivească cu dânsul Catechismul din 1648, tipărit cu litere latine (p. 124) din care am reprodus „Crezu“. Un alt Catechism, iarăşi cu litere latine a fost compus de cătră P. Pilutio în interesul bisericeii catolice, tipărit în Roma la 1677 (p. 266). Dialectul se apropie de cel moldovenese; se vede că P. Pilutio a trăit o vreme oare care în Moldova. Un alpatrulea Catechism care şi acela numai în interesul bisericeii ortodoxe nu este, s'a tipărit în Vienna la 1774 (II p. 99) în trei limbi. Această carte slujea asemenea tendinşelor de propagandă catolică ce se urmăreau necurmat de cătră curtea din Vienna. Limba este pe cât se poate de nedibace, greoaie, o traducere selavică după originalul german. Toate aceste cărţi de origină sau cu tendenţă propagandistă neortodoxă poartă titlul de Catechisme, pe când toate cele de origină pravoslavnică se chiamă Învăţături. Aşa este titlul cărţii copiate de popa Grigorie (aşa fără îndoială trebuie să fie fost şi titlul cărţuliei pierdute ce se atribuie lui Varlaam). Aşa apoi Învăţătura bisericească a lui Anthim (1710) 1741 (II p. 27).

Alte cărţi mult mai dezvoltate de felul acestora, tot cu coprins dogmatico-didactic sânt: Învăţăturile creştineşti, traduse din greceşte de Filoteiu şi tipărite în Sneagov 1700. Descrierea veşniciei muncilor iadului fiind de o plasticitate poetică am reprodus-o (p. 336) dintr' această carte. De un caracter dogmatic mai pronunţat este Pravoslavnică învăţătură a lui Falcoianu, tipărită în Bucureşti 1794 (II p. 153). Instrucţiune specială asupra dogmelor fundamentale se dă în cele Şapte taine tipărite în Iaşi 1645 (p. 114). Cartea a fost tălmăcită din sloveneşte de către Eustratie Logofătul, şi conţine şi elemente din legiuirea canonică, hotărări de concilii şi de la Sfinţi Părinţi. Am reprodus între altele şi două capitole interesante pentru ilustrarea credinşelor populare, şi adică unu „pentru vrăji“ şi altu „pentru vărcolaci“.

Diaconariul (p. 243) se aseamănă au „Şapte taine“, dar se desobeşte de dânsul printr'un cuprins mult mai variat. Nu numai că se espică dogmele, dar şi odejdiile bisericeşti, ierarhia cerească după Dionisie Areopagitul şi altele sânt comentate pe larg. Singurul exemplar ce cunosc din această carte, este din nefericire defect, aşa că am fost nevoit să-i dau un titlu după cuprinsu, şi să-i fixeş data aproximativă după indicii filologice şi arheologice. Poate să fie identic cu: „Rânduiala Diaconstvelor“, Belgrad 1657. Aceleaşi chestiuni dogmatice sânt tratate pe o scară întinsă în opera lui Simeon Thesalonicul, tradusă din greceşte şi tipărită în Bucureşti la 1765 (II p. 78). Din cauza importanşei ce are Bogomilismul pentru literatura populară română am reprodus capitolul care tratează despre eresul lui Bogomil.

Tot aci pomeneş şi o altă carte, care ni s'a păstrat numai în manuscris, şi care a devenit o carte curat populară, adică: Intrebări şi răspunsuri c. 1750 (II p. 60). În literatura universală îi corespunde faimosul Lucidarius, cu care se şi aseamănă în mai multe puncte.

si non impossible, du moins très problématique. On pourrait plutôt l'identifier avec un catéchisme de 1648, imprimé en caractères latins duquel j'ai reproduit „le Credo“ (p. 124). Un autre catéchisme en caractères latins et pour l'usage de l'Eglise catholique est celui de Pilutio, imprimé en 1677 à Rome (p. 266) : la langue dont il se sert se rapproche du dialecte parlé en Moldavie. Il semble que Pilutio ait vécu un certain temps dans ce pays. Un catéchisme, celui aussi non pour les besoins de l'Eglise orthodoxe et en trois langues, fut imprimé en 1774 à Vienne (II, p. 99). Ce livre favorisait la propagande catholique qui avait son siège à la Cour de Vienne. La langue y est difficile, le style lourd, en un mot une vraie traduction littérale de l'allemand. Je suis porté à croire que tous les catéchismes de provenance étrangère et ayant pour but la propagande non orthodoxe s'appelaient simplement „catechism“; tandis que tous les autres, de tendance orthodoxe se nommaient „Invătături“ (Instructions). A ce dernier groupe se rattache le livre copié par Gr. de Mahaciu (et peut-être de même le livre perdu qu'on attribue au métropolite Varlaam) ainsi que l'Invătătura bisericească d'Anthime d'Ibérie de l'année (1710) 1741 (II, p. 27).

En fait d'autres livres, du même genre, avec un fond dogmatico-didactique plus étendu, il y a les Instructions chrétiennes traduites du grec par Filotei et imprimées en 1700 à Sneagov (p. 336). On y trouve la description des tourments éternels de l'Enfer, qui est d'une saisissante réalité : c'est pourquoi je l'ai entièrement reproduite. Vient ensuite l'Instruction orthodoxe de Falcoianu, imprimée en 1794 à Bucarest (II, p. 153), œuvre de caractère dogmatique encore plus prononcé. Des instructions spéciales sur les dogmes fondamentaux se trouvent dans „les Sept Mystères“, livre imprimé à Jassy en 1645 (p. 114) et traduit du slovène. Eustratie Logofetul en est le traducteur. „Les Sept Mystères“ renferment de plus un Code ecclésiastique, contenant des décisions des conciles et des Saints-Pères. J'en ai emprunté, entre autres, deux chapitres intéressants pour le tableau des croyances populaires, dont l'un traite des incantations, et l'autre roule sur les „vârcolaci“ (vampires).

Le Diaconaire (p. 243) offre une certaine ressemblance avec les „Sept Mystères“, mais en diffère par un fond beaucoup plus varié. On y trouve décrits non seulement les dogmes, mais aussi les ornements sacerdotaux, la hiérarchie céleste selon S. Denys l'Aréopagite, etc. Le seul exemplaire que j'en connaisse est malheureusement incomplet, de sorte que j'ai dû lui attribuer un titre d'après son contenu, et en fixer approximativement la date à l'aide d'indications philologiques et archéologiques. Il se peut bien qu'il soit identique à la „Rânduiala Diaconstvelor“ publiée à Belgrade en 1657 mais que je n'ai pas pu consulter. Les mêmes questions sont traitées, d'une manière encore plus détaillée, dans l'ouvrage de Siméon de Thessalonique, traduit du grec et imprimé en 1765 à Bucarest (II, p. 78). J'ai reproduit le chapitre qui traite de l'hérésie des Bogomiles, à cause de l'influence qu'a exercée cette hérésie sur la littérature populaire roumaine.

Il me reste encore à mentionner un livre, conservé en manuscrit et devenu purement populaire : Demandes et réponses c. 1750,

b) Morală. Purtarea omului față cu D-zeirea este obiectul unui alt grup de producțiuni literare, care intră și ele supt denomițațiunea de literatură didactică.

Popa Ioan din Vinți publică la Belgrad 1685 (p. 274) o Cărare pre scurt, un fel de îndrumare cătră fapte bune, tot supt forma de întrebări și de răspunsuri. Alfavita sufletească Iași 1785 (II p. 146) cuprinde asemenea învățături moralicești. Atât cea dintăia cât și cea din urmă nu pot sluji ca modele de limba română.

Cu totul altfel este stilul și limba din Floarea Darurilor tradusă din grecește și tipărită de Filoteiu la Sneagov 1700 (p. 340); niște învățături moralicești contra diferitelor patimi, scoase atât din vorbele înțelepților cât și din acele ale sfinților și ale altor oameni vestiți, pe lângă care se mai adaugă câte o poveste sau o snoavă care ilustrează răutatea patimei de care se tractează. Povostea reprodusă (p. 341) este destul de bine cunoscută în literatura universală.

De un caracter religios mai pronunțat dar tot cu o tendință morală didactică este apoi: A martolon Sotirie, sau „Mântuirea păcătoșilor“, carte tradusă din grecește în românește de către unu Cozma pe la 1692 (p. 295). Învățăturile aci se fac prin mijlocul unor povești despre minuni. Una dintr' acestea „pentru slava raiului“ aparține cereului legendelor medievale, despre eroi cari trăesc o viață foarte îndelungată, ba chiar vecinică.

Pline de putere și de frumuseță poetică sânt apoi Învățăturile lui Neagoe Vodă (p. 164). Aceste învățături ale lui Neagoe către fiul său Teodosie, sânt espresiunea unui spirit profund de moralitate și religione, și un manual admirabil pentru un domn bun și blagocestiv. Ele se aseamănă oare și cum cu învățăturile împăratului Vasilie Machedon, ce se află de obicei adăugate pe la sfârșitul Hronografului. Cu toate că limba este cât se poate de perfectă și frumoasă, totuși nu începea nici o îndocală cum că acele Învățături au fost scrise mai întâiu în slovenește de către autorul lor și că au fost traduse în românește pe la 1650, în orî ce chip, de un meșter în condeiu.

Cu totul deosebit este Ceasornicul Domnilor al lui Neculac Costin scris la 1710 (II p. 8) care urmărește un scop analog, care are o limba foarte încălăcită și ciudată. Originalul acestei cărți este latin și stilul român al operei lui N. Costin este copiat întocmai după dânsul, de aceea este adesea foarte greu de înțeles.

c) Filosofie. Chestiuni morale se mai tratează și supt formă filosofică. Așa în Divanul lumii al lui (Cacavela) Cantemir, unde sufletul se judecă cu trupul asupra meritelor acestei lumii și asupra superiorității vieții spirituale asupra celei materiale. Divanul a fost compus mai întâiu în grecește, apoi tradus în românește și tipărit împreună cu originalul în Iași 1698 (p. 322). Și aci limba este meștesugită și sucită, grea de înțeles urmând slavie după originalul grecesc. Im limba română nexistând încă cuvinte potrivite pentru esprimarea de idei abstracte, traducătorul a recurs la mijlocul de a pune un cuvânt românesc mai coneret în locul celui grecesc abstract; și ast-fel a scos o limbă aproape imposibilă.

(II, p. 60) ou Dialogues. Dans la littérature universelle ce livre correspond au fameux „Lucidaire“, auquel il ressemble en beaucoup de points.

b) Morale. La conduite de l'homme envers la Divinité forme l'objet d'un autre groupe de productions littéraires, ci-incluses sous le nom de littérature didactique.

L'abbé Jean de Vinti publia en 1685 à Belgrade une *Cârare pe seurt* (Conduite abrégée, p. 274), une sorte de marche à suivre pour les bonnes œuvres, également sous forme de demandes et de réponses. De même l'Abécédaire de l'âme imprimé en 1785 à Jassy (II, p. 146) n'est qu'un recueil d'instructions morales. Ni l'un ni l'autre de ces deux livres ne peut servir comme modèle de langue roumaine.

Tout différent est le style et la langue de la *Fleur des Grâces*, traduite aussi du grec et imprimée en 1700 à Sneagov par Filotei (p. 340), recueil d'instructions morales contre l'entraînement des passions, tirées à la fois des maximes des sages et de celles des saints et d'autres hommes célèbres, et suivies d'un conte ou d'une anecdote qui rend plus sensible la malignité de la passion dont il a été question. Le conte que j'ai reproduit est assez connu dans la littérature comparée.

L'*Amartolon Sotirie* ou le „Sauvetage des Pécheurs“, traduit du grec en roumain en 1692 par un certain Cozma (p. 295), présente un caractère religieux plus prononcé, mais toujours empreint d'une nuance morale didactique. Les Instructions y sont données sous forme d'„exemples“ et d'apologues merveilleux, dont l'un intitulé „La gloire du Paradis“, roulant sur des héros qui vivent fort longtemps ou bien éternellement, se rattache au cycle de légendes du moyen-âge.

Les Instructions de Neagoc-Voda à son fils Théodosie (p. 164) sont pleines de force et de charme poétiques. Ce livre est l'œuvre d'un esprit profondément versé dans la morale et la religion et offre, par cela même, un manuel d'éducation admirable pour rendre un prince bon et libéral. Elles présentent beaucoup d'analogie avec les „Instructions de Basile le Macédonien“, qu'on trouve d'ordinaire à la fin des „Hronografi“. Bien que la langue en soit correcte et élégante, néanmoins on peut affirmer que ces Instructions ont été écrites en slovène par l'auteur et traduites ensuite en roumain vers 1650, en tout cas par un maître écrivain.

Bien différente, quant à la langue et à la force du style, est la traduction de l'*Horloge des Princes* de N. Costin, faite en 1710 (II, p. 8), laquelle se propose un but identique. L'original est en latin et la traduction tellement servile, qu'elle en devient presque incompréhensible.

c) Philosophie. Le *Divan du Monde* de (Cacavela) Cantemir traite de questions morales sous une forme philosophique; l'âme et le corps s'y entretiennent des mérites de ce monde et de la supériorité de la vie spirituelle sur la vie matérielle. Ce *Divan* fut d'abord composé en grec, traduit ensuite en roumain et imprimé ainsi que l'original en 1698 à Jassy (p. 322). Le roumain y est rendu en une phraséologie travaillée, enchevêtrée, difficile à comprendre, absolument imitée sur celle de l'original. Comme il ne trouvait pas des termes capables d'exprimer les abstractions, le traducteur a eu recours à la substitution, aux termes grecs abstraits, de mots concrets roumains, de sorte que son style est presque inintelligible.

Aceeași temă, adică judecata între suflet și trup, sau între înțeleptul și lumea se repetă încă de două ori în literatura română; eu le am reprodus pe amândouă, căci nu se aseamănă de loc între dânsle în modul de a trata această temă. Una se află în Ocsisteri, adică traducerea operei lui Oxenstierna (Pensées), după un manuscris de pe la 1750 (II, p. 46). Această bucată mai este importantă din cauza că a fost tipărită de Anton Pann sub titlul de „Divanul lumii“ ca o lucrare proprie a sa. Intrebarea înțeleptului cu lumea, adică disputațiunea din care filosoful ese învingător, nefind biruit de ispita lumei, se află într'un manuscris din 1773 (II, p. 93). Aceste două din urmă sânt scrise într'un stil mai popular, limba este mai corectă, curge mai limpede; urmele originalelor s'au șters cu desăvârșire. Nu tot așa este cazul cu Zăbava Fandasiică tradusă de I. D. K. din grecește în românește la 1802 (II, p. 195). Prin cuprins se aseamănă oare-și-cum cu Pensées ale lui Oxenstierna, dar este mai abstract, traducerea este esactă, deci neîndemănatecă, siluind atât stilul cât și geniul limbei.

d) Polemica propriu zisă se mărginește în literatura română la Lumina, a lui Maxim Peloponesianu, tradusă din grecește și tipărită la Snegov 1699. Eu am reprodus un capitol despre diferențele de căpătenie ce există între Papistașii și Pravoslavnicii. Un caracter polemic au și „Intrebările“ pomenite mai sus, și unele capitole din Simeon Thesalonicheanul.

6. Hagiologia. Viața și petrecerile sfinților s'au bucurat prefutindența de o popularitate foarte mare. Nici că e mirare. Fie-care sfânt era un model de virtute, de răvnă religioasă, un martir pentru credință și a devenit un obiect de venerațiune adâncă. Partea miraculoasă din Viața atrăgea totdeauna simțul poetic al poporului, și când un sfânt, când altul deveneau eroii speciali ai devoțiunei, mai ales când se localizau sau erau legați într'un fel sau altul de localitate. Tot așa s'a întâmplat și în literatura română, care este foarte bogată în atari Vieți. Avem mai întâiu colecțiuni complete, orânduite după lunile și zilele anului, și întrebuințate în biserică; avem apoi colecțiuni numai pentru zile mari, și avem în sfârșit vieți separate.

a) Prolog. Cea mai veche colecțiunea completă de atari vieți este Prologul manuscris din 1675 (p. 221), care începe cu luna lui Septembrie, și adică cu Indictionul cronologiei vechi bisericești. Originalul după care s'a făcut această traducere a fost fără îndoială slavon, cu toate că limba este foarte frumoasă. Minunea sfântului Neculae (p. 223) este oare-și-cum analogă cu aceea a sfinților Arhanghelii din Comoara (II, p. 40).

Opera monumentală a neobositului mitropolit Dosofteiu este colecțiunea cea mare a Vieților, tipărită în Iași la 1682 (p. 250). Pentru această lucrare uriașă Dosofteiu s'a folosit și de originale grecești, pe lângă cele slovencești, și „cu lexicoane“. Această carte este de cea mai mare importanță pentru filologia română; un izvor nesecat atât pentru gramatica

Le même thème de Dialogue entre le corps et l'âme, ou bien „entre le sage et le monde“, se trouve encore deux fois dans la littérature roumaine. Comme les deux morceaux envisagent le sujet différemment, j'ai eu soin de les reproduire. On trouve l'un dans l'„Oesisteri“, c'est-à-dire dans la traduction des „Pensées d'Oxenstiern“, d'après un manuscrit de l'an 1750 (II, p. 46). Ce fragment est encore important parce qu'il a été copié par Anton Pann, qui le donna comme sien, sous le titre de „Le Divan du Monde“. „Le dialogue entre le sage et le monde“, c'est-à-dire la dispute d'où le sage sort vainqueur, sans avoir failli devant les tentations du monde, se retrouve dans un manuscrit de l'an 1773 (II, p. 33). Ces deux fragments sont écrits dans un style plus populaire, la langue en est correcte et coulante, de sorte que la trace des originaux s'est complètement effacée. On ne peut pas en dire autant de la Zabava fandaseiei, traduction du grec par J. D. K. en l'an 1802 (II, p. 195). L'original offre, au fond, quelque analogie avec les Pensées d'Oxenstiern, mais comme il plane trop dans l'abstraction, la traduction étant littérale, le style en devient pénible, la langue difficile et inintelligible.

d) La littérature polémique proprement dite est limitée à la Lumière, ouvrage de Maxime le Péloponnésien, traduit du grec et imprimé en 1699 à Sneagov. J'en ai reproduit des passages traitant de quelques-unes des principales différences qui existent entre le catholicisme et l'orthodoxie. De même les „Demandes et Réponses“, dont il a été question plus haut, présentent également un caractère de polémique, ainsi que certains chapitres de l'ouvrage de Siméon de Thessalonique.

6. Hagiologie. La Vie et les Actes des Saints ont partout acquis une grande popularité. Il n'y a pas à s'en étonner. Comme les Saints étaient des modèles de vertu et d'abnégation religieuse, de vrais martyrs de la foi, il est naturel qu'ils soient encore entourés d'une profonde vénération. Principalement, le côté merveilleux de leur vie a toujours eu un grand attrait pour le sentiment poétique du peuple. Et il arrivait que tantôt l'un tantôt l'autre de ces saints devenait l'objet d'une dévotion toute spéciale, surtout s'il avait appartenu d'une manière quelconque à la localité. Des cas semblables se sont également produits dans la littérature roumaine qui est très riche en Vies de Saints. On y trouve des collections complètes d'après les mois et les jours de l'année, dont on se sert dans les églises, ainsi que des collections spéciales pour les jours de fête, et enfin des Vies séparées.

a) La plus ancienne collection de ces Vies est le „Prologue“, manuscrit de l'an 1675 (p. 221) qui commence au mois de Septembre, par conséquent selon l'indiction de l'ancienne chronologie ecclésiastique. L'original ayant servi à la traduction roumaine est sans doute slavon, bien que le style en soit très élégant. Le Miracle de St Nicolas (p. 223) y est, en certains points, semblable à celui des Sts Archanges dans le „Trésor“ (II, p. 40).

L'œuvre monumentale de l'infatigable métropolitain Dosithée est assurément le grand recueil de Vies, imprimé en 1682 à Jassy (p. 250). Il s'était, dans la rédaction de ce travail gigantesque, servi de textes grecs et slavons, et a fait usage „de lexiques“. Ce recueil est d'une haute importance pour la philologie roumaine, par ce fait qu'il est une source inta-

cât și pentru lexicografia. Nu mai puțin importantă mai este această colecțiune și pentru istoria literaturii. Multe din acele vieți au fost copiate din cartea această și răspândite separat. Afară de aceasta, multe așa numite vieți sânt de origine apocrifă, precum sânt mai toate viețile Apostolorilor. Tot așa este și textul ce l'am reprodus, care nu este alt ceva decât „plângerea (apocrifă) a lui Ieremia“. Predoslovnia ne lămurește în deajuns asupra vremii ce-i a luat această lucrare și munca ce l'a costat a o săvârși. Comparațiunea cu Prologul din 1675 arată că Dosofteiu este absolut independent de predecesorul său, pe care poate chiar nici nu l'cunoștea. Cartea fiind foarte voluminoasă, n'a fost atât de mult întrebuințată în biserică. Acolo îi ține locul Mineiul, care pe lângă viața sfântului ce se prăznuiește pe fie-care zi mai coprinde și cântările și troparele etc. Cel mai vechiu Minei, este acela tipărit la Buzău 1698 (p. 319). Numai Viețile sânt românești, iară tipicul și tot restul slovenești. Părțile românești sânt traduse din slovenește. Afară de Mineiul propriu zis în 12 volume pe cele 12 luni, mai există apoi și un Anthologhion adică o eulegere de atari vieți numai pentru zilele de sărbătoare de peste an. Acesta s'a tipărit la Râmnic abia la 1705 (p. 357) și aceste două cărți au rămas singurele edițiuni întrebuințate în biserică, până pe la începutul secolului nostru.

La 1809 (II, p. 203) se întreprinse pentru a doua oară tipărirea a Vieților Sfinților în Neamț în 12 volume mari. Această edițiune s'a făcut însă după originale rusești. Limba acestor vieți se aseamănă în frumusețea, tăria și eleganța stilului cu operele cele mai bune ale secolului al XVII-lea. Limba este cea bisericească, iar dialectul este cel din Muntenia, cu mici excepțiuni pe ici colea din dialectul moldovenesc ce s'au strecurat în text.

Despre viețile la zilele mari am vorbit cu ocaziunea Cazanielor.

b) Paterice. Pe lângă acele colecțiuni de vieți ale Sfinților canonizați, mai avem și viețile pustnicilor și săhastrilor cuvioși, cari formează lectura de predilecțiune a călugărilor și a oamenilor cuvioși. Cel mai vechiu Pateric, căci așa se numesc acele colecțiuni după grecescul *πατέριον*, sau Otecinic, după slovenește, aparține secolului al XVII-lea. Manuscrisul are data 1692. Am reprodus (p. 304) câte-va povestiri scurte dintr'acel manuscris, care a fost tradus, precum se pare din grecește, de către același Cozma ce a tălmăcit și Amartolon Sotirie. Extracte dintr'un alt manuscris din 1808 (II, p. 198) ne dovedesc existența în literatura română a unei alte colecțiuni de atari povestiri cuvioase, care și ea poartă numele de Pateric; întocmai precum există diferite *πατερικά* grecești și Otecinice slovenești. „Vedenia părintelui Antonie“ reprodusă de aci se atinge de numeroasele vedenii analoge, de cari voiu pomeni mai la vale.

c) Vieți individuale și minuni. Cu Minunile Maicei Domnului coprinzând și descrierea morții și a înălțării, trecem de la colecțiunii la vieți separate. Și această carte se datorește activității lui Cozma. Am dat extracte dintr'aceiași manuscris din 1692 (p. 299).

α) Dintre Sfinții propriu ziși, avem mai întâiu de toate: viața faimosilor Varlaam și Ioasaf, cea plină de povești și parabole minunate; Udriște Năsturel, cel de la Cazania de Deal a tălmăcit această viață din slovenește.

rissable tant pour la grammaire que pour la lexicographie. Il est non moins important pour l'histoire de la littérature. Plusieurs de ces Vies empruntées à ce recueil ont été publiées séparément; certaines autres sont apocryphes comme le sont généralement presque toutes les Vies des Apôtres. De même pour l'extrait que j'ai reproduit et qui n'est autre chose que le texte apocryphe de „la plainte de Jérémie“. Dans la préface, l'auteur du recueil nous précise le temps que ce travail lui a pris et le labour qu'il lui en a coûté. Si on compare ce livre avec le „Prologue“ de l'an 1675, on voit qu'il en diffère absolument et que Dosithée ne connaissait peut-être même pas l'ouvrage de son prédécesseur. Comme le recueil est trop volumineux, l'Eglise ne s'en est pas souvent servi; elle employait, à la place, le „Mineu“ (Ménologe) qui, outre la Vie du saint de chaque jour, contient encore les cantiques, les antiennes, etc. Le plus ancien, est le Mineu de Buzeu, imprimé en 1698 (p. 319), dont les Vies seulement sont en roumain, mais le formulaire et tout le reste encore en slavon. La partie en roumain a été traduite du slavon. Sauf le „Mineu“ proprement dit, et en 12 volumes pour les 12 mois, il existe également un Anthologion ou recueil de Vies, seulement pour les jours de fête, imprimé vers 1705 à Râmnic (p. 357). Ces deux recueils seuls ont servi à la lecture dans les Eglises jusqu'au commencement de notre siècle.

En l'an 1809 (II, p. 203) on entreprit à Neamtu pour la seconde fois la publication des Vies des Saints en 12 gros volumes. Ce recueil, bien qu'il fût traduit du russe, se rapproche pour la beauté de la langue et pour la force et l'élégance du style, des plus beaux ouvrages du XVIIe siècle. Le dialecte est celui de la Valachie, avec certaines particularités exceptionnelles disséminées çà et là dans le texte traduit.

Quant aux Vies séparées pour les jours de fêtes, il en a été déjà parlé à propos des „Cazanii“.

b) En dehors des recueils de Vies des Saints canonisés, il y a aussi les Vies des ermites et des anachorètes fameux, qui constituent la lecture favorite des moines et des dévots. Le plus ancien „Paterieon“, ainsi que l'on appelle ces recueils, nom qui vient du grec πατέριον (otecinic en slavon) appartient également au XVIIe siècle, le manuscrit portant la date de 1692. J'ai reproduit (p. 304) quelques courts récits de ce manuscrit qui, paraît-il, a été traduit du grec par le même Cozma qui avait fait la traduction de P. „Amartolon Sotirie“. Certains autres extraits d'un Paterie manuscrit de 1808 (II, p. 198) prouvent l'existence, dans la littérature roumaine, d'un autre recueil de semblables récits pieux, qui porte aussi le nom de „Paterie“, de même que l'on trouve plusieurs espèces de πατέριον grecs ou „otecinice“ slavons. „La vision de S. Antoine“ se rattache à ces nombreuses visions analogues, dont nous parlerons plus loin.

c) Vies séparées. Avec les Miracles de la Ste Vierge, qui renferme de plus le récit de la mort et de l'assomption, on passe des recueils complets de Vies aux Vies séparées. On doit encore ce livre à l'activité féconde de Cozma. J'ai reproduit certains extraits du même manuscrit de l'an 1692 (p. 299).

α) Parmi les Saints proprement dits, on compte avant tout la Vie des fameux Varlaam et Josaphat, Vie pleine de légendes et de paraboles merveilleuses. C'est Udriște Nasturel, dont il a été question à propos des

Dependența de limba originalului se resimte ușor în limba cam meșteșugită a traducerei românești. El a tradus această carte la 1648 (p. 129). M'am mulțumit cu câte-va extracte de la început. „Nașterea“ și una din „parabole“ am reprodus apoi din traducerea lui Boțulescu din 1764 (II, p. 76), care pe când se afla în temniță a tălmăcit din italienește viața sfântului Iosafat. Altă parabolă am mai reprodus din *Invățăturile* lui Neagoe Vodă (p. 165).

β) Sf. Nifon, a cărui viață s'a scris de Gavriil Protul de la muntele Athos, joacă un rol important în istoria țării. Capitolul ce l'am reprodus (p. 170) conține o notiță de mare valoare asupra originii Basarabeștilor, de unde au venit și de unde li se trage numele. Tot de acolo am reprodus cea mai veche „descriere a faimoasei mănăstirii de Argeș“, care se vede că a fost făcută de un martor ocular. De aci această descriere a intrat în cronicile țării Munteneste. Traducătorul anonim al acestei vieți trebuie să fie identic cu acel al *Invățăturilor* lui Neagoe Vodă, cu care se află de obicei la un loc. Limba se aseamănă foarte mult cu aceea din opera din urmă.

γ) Viața unui alt sfânt Nifon s'a tradus din slovenește de către unu Anania ieromonach la 1691. „Vedenia judecării cei de pe urmă“ fiind bucata cea mai poetică, am reprodus-o aci (p. 287) pe lângă „începutul vieții“ a acestui sfânt.

δ) Acela însă care a văzut toate peripețiile și păteniile prin care trece sufletul după moarte, care a urmărit viața în rău și în iad și a descris cu tot de amănuntul desfășurarea ultimei drame, adică „Judecata cea de pre urmă“, a fost sf. Vasilie, a cărui viața s'a scris de către ucenicul său Grigorie. Cozma a tradus și această viață, și din manuscrisul din 1692 am reprodus (p. 301) atât descrierea „Vănilor văzduhului“ cât și „a' doua venire a lui Christos“. Aceasta este o temă pe care o întâlnim foarte des în literatura română și mai toate aceste descrieri au devenit cu timpul sau cărți sau credințe populare.

ε) Viața sf. Sava, s'a tradus tot cam pe la sfârșitul secolului XVII-lea și am reprodus (p. 354) dintr'un manuscris de pe la 1705 o mică parte. Limba arată o atârănare desăvârșită de originalul slavon.

ζ) Un alt sfânt popular este sf. Alexie, a cărui viață e plină de duiosie și resignațiune religioasă. Textul cel mai vechiu cunoscut până acuma este acela reprodus (II, p. 67) din 1760, care însă este fără îndoială o copie după o traducere mai veche, făcută din slovenește. „Pilda turturelii“ ce se află în bucata reprodusă (p. 69) a slujit de temă la un șir întreg de cântece populare. Tot de acest cerc de literatură ține η) revelațiunea misterioasă asupra Liturghiei, ce am reprodus (II, p. 55) după manuscrise de pe la mijlocul secolului al XVIII-lea (ca 1750), supt titlul de *Descoperirea sf. Liturghiei*.

δ) Judecata. „Judecata cea de pre urmă“ de care am dat până aci de mai multe ori, mai ales în viețile sfinților Antonie, Vasilie etc. există și ea ca o carte deosebită. Partea reprodusă după un manuscris din 1815 (II, p. 216) conține o descriere foarte poetică și puternică a semnelor

„Cazanii“ de Deal qui l'a traduite du slovène en 1648 (p. 129). On reconnaît facilement l'original à travers le style travaillé et compliqué de la traduction roumaine; je me suis arrêté à quelques extraits du début. Le „Récit de la naissance“ et l'une des „Paraboles“ ont été reproduits d'après la traduction de Boțulescu de l'an 1764 (II, p. 76), qui a traduit de l'italien la Vie de Saint Josaphat, pendant son séjour en prison. Une autre parabole a été reproduite des „Instructions de Neagoe-Voda“ (p. 165).

β) St Niphon, dont la Vie a été écrite par un certain Gavriil, prieur du mont Athos, joue un grand rôle dans l'histoire roumaine. Le chapitre que j'ai emprunté au manuscrit (p. 170) contient une notice très importante sur l'origine des Bassaraba et l'étymologie de leur nom. Du même ouvrage a été encore reproduit une description du fameux „monastère d'Argis“, faite, paraît-il, par un témoin oculaire; elle a passé également dans les chroniques de la Valachie. Le traducteur anonyme de cette Vie doit être le même que celui qui a traduit les Instructions de Neagoe-Voda, car les deux ouvrages se trouvent d'ordinaire réunis; de plus, la langue en est presque identique.

γ) La Vie d'un autre St Niphon a été traduite du slovène par un certain Ananie hiéromonaque, en l'an 1691 (p. 287). „La vision du Jugement dernier“ en étant le morceau le plus poétique, je l'ai reproduite après le début de la Vie de ce Saint.

δ) Mais celui qui a vu toutes les péripéties et toutes les tortures par lesquelles l'âme passe après la mort, qui a suivi l'âme dans le Paradis et l'Enfer, et décrit en détail le déroulement du dernier drame, c'est-à-dire le jugement dernier, c'est St Basile, dont la vie a été écrite par son disciple S. Grégoire. Cozma a traduit aussi cette Vie qui se trouve dans le même manuscrit de 1692 (p. 301); c'est de cette traduction que j'ai tiré la description des „Étapes aériennes“ ainsi que „la seconde venue du Christ“, qui offre un thème très souvent traité dans la littérature roumaine. Presque toutes ces descriptions ou récits devinrent avec le temps populaires, et laissèrent une trace profonde dans l'esprit et dans les croyances du peuple.

ε) La Vie de St Sava fut également traduite du slavon vers la fin du XVIIe siècle, la traduction en est fort servile; j'ai extrait d'un manuscrit de 1705 un court fragment (p. 354).

ζ) Un autre saint populaire est St Alexis, dont la Vie est un long poème de mélancolie et de résignation religieuse. Le plus ancien texte connu jusqu'aujourd'hui est celui de 1760 qui, sans doute, n'est qu'une copie d'une traduction plus ancienne faite du slavon; j'en ai reproduit un passage (II, p. 67). La parabole de „la tourterelle“, qui se trouve dans le fragment (p. 69), a servi comme thème à une longue suite de chants populaires. Au même cycle littéraire se rattache η) „La révélation mystérieuse sur la Liturgie“, que j'ai reproduite sous le titre de la Découverte de la Ste Liturgie d'après des manuscrits datant du milieu du XVIIIe siècle (1750).

δ) Le „Jugement dernier“, dont il a déjà été plusieurs fois question dans les Vies de St Antoine, de St Basile, etc. existe aussi comme livre à part. Le fragment tiré d'un manuscrit de 1815 (II, p. 216) contient une description très poétique et très puissante des prodiges qui précèdent la

ce preced a doua venire a lui Christos. Anul 1815 nu este decât data când s'a făcut copia; traducerea trebuie să fie cu mult mai veche, frumusețea limbii și stilul îngrijit, ne dovedese că a trecut deja prin mai multe mâini ce-î au dat poleitura necesară.

e) Apocrifc. Pe lângă aceste vieți canonice s'au mai strecurat în literatura română nu puține vieți și alte scrieri apocrifc. În decursul veacurilor cunoștința originei lor eretice se perduse, iar copriusul lor poetic le recomanda. Mai toate aceste scrieri au devenit în curând populare și au influențat pe de o parte poezia populară, iar pe de alta parte au devenit ele însăși cărți populare.

Din apocrifcile Vechiului Testament avem în literatura română Povestea lui Adam care nu este alta decât Apocalipsul lui Adam; originalul din care s'a tradus este slavon, dar limba traducerei, care este de pe la începutul sec. al XVII^{-lea} (p. 63) este foarte bună. Tot așa este și acea a Paleei, cu care se află la un loc. Din Paleea, adică Biblia împodobită cu legende, am reprodus o parte din viața apocrifă a lui Melhisedec. Și această carte este tradusă din slovenește.

Trecând la apocrifcile Noului Testament, posedăm în Apocalipsul Ap. Pavel (p. 1) unu din monumentele cele mai vechi ale limbii române. Antichitatea se recunoaște în limba nedibace care se ține din cuvânt în cuvânt de originalul slavon, și devine din pricina aceea adesea obscură. Legenda Duminiceii sau Epistolia din Cer (p. 8) este mai de aceeași dată, și de aceeași origină slavonă. A trecut însă în copiere prin mâna unui scriitor care a schimbat limba așa ca să se potrivească cu dialectul său propriu. Copistul pare a fi popa Grigorie din Măhaciu. Despre particularitatea graului voiu vorbi mai la vale.

De aceeași categoric ține Viața sf. Sisoe (p. 6) tradusă de ascmenca din slovenește. Toate aceste cărți apocrifc pomenite până aci au devenit cărți populare. Sf. Sisoe mai mult încă decât cele-l-alte, a avut o înrăurire directă asupra descântecelor (II, p. 339. 341). Până însă să devie descântec, a devenit mai întâiu un fel de amulet, supt forma Avestiței — reprodusă (II, p. 171) după un manuscris din 1799 — numită așa după numele dracului femeesc ce fură copii, și care joacă aci rolul principal.

Incheiu acest capitol al literaturii teologice prin opera lui V. Aaron (II, p. 190) o poemă asupra Patimei, care cu toate că e carte cam voluminoasă s'a retipărit foarte des.

Mai pomenesc aci un glosar slavono-român din 1705 (p. 355) și „Tălcul buchilor“ (II, p. 57) care așa cum stă n'arc nici un înțeles, dar capătă înțeles dacă se traduce numele slovenesc al literelor la cari se referă tălcul și de care se leagă. Este o piesă de traducere selavică mai fără seamăn.

Aruncând o privire scurtă asupra drumului ce l'am parcurs vedem că mai toate ramurile teologiei sânt reprezentate în literatura română. Nu putem zice că avem multe versiuni sau traduceri independente din literatura slavonă și grecească, cele mai multe cărți de un fel fiind mai mult

seconde venue du Christ. L'an 1815 n'est que la date où la copie en a été faite, la traduction devant être plus ancienne; la beauté de la langue et le style très soigné nous prouvent qu'elle a passé par beaucoup de mains, qui lui ont donné le poli nécessaire.

e) Outre ces Vies canoniques, ont pénétré également dans la littérature roumaine, d'autres Vies et d'autres écrits d'origine apocryphe; la marque de leur origine hérétique s'étant effacée, elles se conservèrent grâce à leur contenu poétique. Presque toutes ces productions sont devenues de bonne heure très communes et ont exercé une grande influence sur la poésie populaire.

En fait d'Apocryphes de l'Ancien Testament, il y a dans la littérature roumaine la Légende d'Adam qui n'est que l'Apocalypse d'Adam; l'original ayant servi pour la traduction est slavon; néanmoins la langue, bien que du commencement du XVIIe siècle, est très correcte. De même, les apocryphes de la „Paléa“ avec laquelle elle se trouve réunie. De cette Paléa ou Bible enrichie de légendes a été reproduit un fragment de la „vie apocryphe de Melchissédéch“. Ce livre est également traduit du slavon.

Si nous passons aux apocryphes du Nouveau Testament, nous trouvons l'Apocalypse de l'Apôtre Paul (p. 1), un des monuments des plus anciens de la langue roumaine. On reconnaît l'antiquité de ce texte par la traduction littérale, qui rend le style obscur et très souvent difficile à comprendre. La légende du Dimanche ou P„Epître du Ciel“ (p. 8) est presque de la même date et également d'origine slavone, mais elle fut transcrit par un copiste qui en modifia la langue, en l'identifiant à son dialecte. Ce copiste semble être Gregorie de Mahaciu. Je parlerai plus loin des particularités de ce dialecte.

Au même groupe se rattache encore la Vie de St Sisoé (p. 6) traduite aussi du slavon. Cet ouvrage ainsi que le précédent devinrent, bien qu'apocryphes, des livres populaires. La Vie de St Sisoé principalement eut une influence directe sur les incantations (II, p. 339, 341). Avant de se transformer en incantation, elle devint d'abord une espèce d'amulette sous la forme d'Avestița (II, p. 171), nommé ainsi d'après le nom du Diable-femelle, la voleuse d'enfants, qui y joue le rôle important. Le texte publié ici est une reproduction d'un manuscrit de l'an 1799.

Je terminerai ce chapitre de la littérature théologique par l'ouvrage de V. Aaron (II, p. 190), un poème sur la Passion, qui eut un grand nombre d'éditions, bien qu'il soit très volumineux.

Mentionnons encore le glossaire slavo-roumain de 1705 (p. 355) et „le Commentaire des lettres (de l'alphabet)“ (II, p. 57) qui ne présente aucun sens, si l'on ne traduit pas le nom slavon des lettres auxquelles il se rapporte. C'est une traduction d'une servilité sans parole.

Si on jette maintenant un coup d'œil rapide sur la route parcourue jusqu'ici, on s'aperçoit que toutes les branches de la théologie se trouvent représentées dans la littérature roumaine. Ce n'est pas à dire par cela que nous ayons beaucoup de versions et de traductions indépendantes des littératures slavonne et grecque, la plupart n'étant que des reproductions modi-

reproduceri modificate a două sau cel mult a trei traduceri originale; nici numărul cărților ce constituie literatura teologică română nu este covârșitor, dar totuși a eșit mai mult la lumină decât s'a crezut până acuma și dacă toate manuscrisele ce am indicat și altele ce se mai vor descoperi se vor publica, se va constata o bogăție relativ de mare, și de o valoare neîndoită.

* * *

II. Drept.

Pe lângă literatura teologică, pravilele, adică condicele legilor și ale regulamentelor sânt cele mai necesare într'un stat consolidat. Numărul acelor condice de legi trebuie de altă parte să fie foarte restrâns, căci legi nu se schimbă așa îute, nici nu există diferențe fundamentale între o legislațiune și alta. Totuși avem și aci două clase mari, după cum crima aparține sau domeniului bisericesc sau celui mirean, avem deci dreptul canonic și dreptul civil.

1. Pravile. a) Cea dintâia carte românească tipărită în Muntenia este o atare Pravilă canonică tipărită la Govora 1640 (p. 87). Interesant este că această Pravilă bisericească pare că a fost tipărită de către mitropolitul Ardealului pentru eparhia lui, și nu pentru țara românească. Se poate ca pe atuncea să se fie răsipit tipografele române din Transilvania din sec. al XVII-lea, cîi că Rakoți II înființă acea din Belgrad abea la 1648. Așa reese din Predoslovnia la Noul Testament tipărit acolo (p. 125). Din acea pricină am reprodus Predoslovnia Pravilei, iarăși din text, unele capitole relative la „spițele de rudenii“ și la „animalele necurate“, căci conține o listă de atari animale. O Pravilă asemenea cu cea de Govora s'a tălmăcit la 1632 de către Eustratie Logofătul din grecește în românește. A rămas însă în manuscris și dintr'aceia am reprodus Predoslovnia și Epilogul, cari ne lămuresc cu desăvârșire asupra izvoarelor de cari s'a slujit, și asupra motivelor ce l'au îndemnat la alcătuirea acestei alegeri din Pravilă, din care pricină se chiamă Pravilă aleasă (p. 76).

b) Același Eustratie a mai tălmăcit și Pravila civilă, care s'a tipărit în Iași 1646 (p. 118) se vede fiind că era cea dintâia în felul ei. Se înțelege că originalul după care a tradus-o a fost grecesc.

O Pravilă complectă, coprinzând atât legiuirea canonică cât și cea mireană apare cu puțin în urmă în Târgoviște la 1652 (p. 156) supt auspiciile Domnului Mateiu Basarab. Cu toate că Daniil Panoneanu se dă în predoslovie ca acela care a tradus-o din elinește, totuși o comparațiune între capitolele din această Pravilă cu acele corespunzătoare din a lui Eustratie, dovedește cum-că toată Pravila tipărită în Iași la 1646 a fost încorporată în Pravila de Târgoviște, schimbându-se însă rândul capitolelor, și modificându-se limba din graiul moldovenesc în cel muntenesc. Pe când acele capitole ce se găsesc și în Pravila de Govora, se deosebesc de aceste din urmă. Se vede că au fost traduse din nou din izvodul grecesc poate fiindcă Pravila de Govora era bine cunoscută și se putea ușor recunoaște izvorul, pe când acea a lui Eustratie era din Iași și de sigur nu tot așa de bine

fiées de deux ou trois traductions principales, ni que le nombre de livres traitant de théologie soit considérable, mais il en a paru pourtant beaucoup plus qu'on ne l'avait cru jusqu'aujourd'hui. Si l'on procédait à la publication de tous ces manuscrits et d'autres recouverts plus récemment, on constaterait une richesse relativement importante et d'une réelle valeur.

* * *

II. Droit.

Après la littérature théologique, les „Pravila“, c'est-à-dire les recueils des lois et des règlements, sont les plus utiles dans un état constitué. Le nombre de ces recueils de lois doit naturellement être restreint, car les lois ne changent pas si vite, et entre une législation et l'autre il n'y a pas de différences fondamentales. Nous avons néanmoins dans ce domaine également deux grandes classes, selon que le crime commis appartient au domaine ecclésiastique ou au domaine laïque : le droit canonique et le droit civil.

1. Pravila. a) Le premier livre de droit imprimé en Valachie et en langue roumaine est une „Pravila“ ou „code de loi“ canonique, publiée à Govora en 1640 (p. 87). Il est intéressant d'observer que ce code paraît avoir été fait par le métropolitain de la Transylvanie pour les besoins de son éparchie, et non pour la Valachie. Il se peut bien que les imprimeries roumaines de la Transylvanie se fussent dispersées jusqu'à ce que Rakoczy II eût rétabli celle de Belgrade en 1648, ce que d'ailleurs la préface du Nouveau Testament imprimé au même endroit se charge de nous dire. J'ai reproduit la préface de la Pravila aussi et en entier, du texte de la „Pravila“ j'ai tiré quelques chapitres relatifs aux „Spite de rudenii“ „degrés de parentage“ et aux „animaux impurs“, chapitre contenant une liste de semblables animaux. Une „Pravila“ identique à celle de Govora fut traduite du grec en 1632 par Eustratie Logofătul et s'est conservée en manuscrit : je lui ai emprunté la préface et l'épilogue qui nous mettent à même de connaître les sources dont le traducteur s'est servi et les considérations qui l'ont amené à rédiger en roumain le recueil des lois ou „Pravila choisie“ (p. 76).

b) Le même Eustratie traduisit également „la Pravila (loi) civile“, qui étant le premier livre en ce genre, fut imprimée en 1646 à Jassy (p. 118). Il est clair que la traduction a été faite du grec.

Une Pravila complète, renfermant les jurisprudences canonique et civile, paraît un peu plus tard, en 1652 (p. 156) à Târgoviște, sous les auspices du Prince Matei-Bassaraba. Bien que Daniel le Pannonien se donne dans la préface comme traducteur, il suffit d'établir une comparaison entre les chapitres de cette „Pravila“ et les correspondants de celle d'Eustratie, pour prouver que la „Pravila civile“ toute entière, imprimée en 1646 à Jassy, a été incorporée dans celle de Târgoviște, seulement avec l'ordre des chapitres changé et le dialecte moldave rapproché du dialecte valaque. Les chapitres, qui se rapprochent de ceux de la Pravila de Govora, s'en éloignent par la langue, car ils ont été traduits de nouveau; peut-être parce que la Pravila de Govora était très connue et que l'on pouvait facilement reconnaître le plagiat, tandis que la Pravila d'Eustratie était de Jassy et

cunoscută în Muntenia. Pentru a arăta varietatea de coprins dintr'acea Pravila de Târgoviște am reprodus capitole relative și la legea criminală, și la cea civilă, și la cea canonică, ba chiar și actele conciliului al cincelea; și un capitol „pentru vrăji“ asemenea, dar nu identic cu acel din Pravila de Govora.

Mai bine de 150 de ani au rămas aceste legi în vigoare, așa cum au fost fixate prin Pravila cea mare. Pe vremea ocupațiunei rusești apărură la 1773 în Iași *Invățătura de Condică*, talmăcită din rusește în românește de unu Thoma (II, p. 86). Această carte conține mai mult teorii generale asupra principiilor de legislațiune, decât legi propriu zise. Limba este pe cât se poate de încălțită.

Starea lucrurilor se schimbăse însă în țară. Pentru a corespunde acestor schimbări se alcătuește la 1780 (II, p. 124) o altă condică a legii civile și criminale, mai mică, mai practică, cunoscută supt munele de Pravila lui Ipsilante, adică a Domnului supt a cărui oblăduire s'a făcut. S'a tipărit grecește și românește, dar totuși limba este corectă și severă. Interesul acestei condice constă în încercarea — și de sigur cea dintâia în felul ei — de a stabili „Obiceiul pământului“ și de a'l armoniza cu pravilele împărătești, adică Basilicalele bizantine, conținute în Pravila cea mare. Predoslovia reprodusă dă lămuriri satisfăcătoare asupra acestui punct, și capitolul asupra „Diivanului“ ne arată modul organizațiunei judecătorești de pe acea vreme.

Noua lege civilă introdusă de Rusia în Basarabia îndată după ce Turcia îi cedase acea provincie, se află în „Așezământul“ tipărit rusește și românește în Kișineu la 1818 (II, p. 219). „Privilegiile locuitorilor“ reproduse dintr'acea carte reprezintă gradele sociale ce existau în Moldova, cum erau fixate și aprobate prin legi, și au fost recunoscute anume și întărite din nou.

2. Așezăminte. De legislațiunea canonică mai țin și „Așezămintele“ mitropolitului Sava din Transilvania (p. 217); de aceea le pomenesc aici, cu toate că coprinsul lor este mai mult de un interes cultural. Acele așezăminte făcute la 1675 sânt îndreptate în potriua unei sume de obiceiuri superstițioase, și popa este instruit a se feri de ele supt pedepse bine hotărâte. Multe dintr' aceste superstițiuni indicate numai aci, se esplică printr'un text publicat (II, p. 51—53), care acuma s'a dovedit că este opera lui Miron Costin de pe la 1670 (Neculăe 1710?). Măsurile luate de mitropolitul Sava dovedesc cum că acele credințe și obiceiuri existau și în poporul din Transilvania.

A etele Soborului (p. 219) ce s'a ținut în același an 1675 sub Vlădica Sava sânt asemenea de un mare interes cultural, căci articolul întâiu poruncește introducerea limbei românești în biserică; și articolul opt ordonă ca popii „carî nu să nevoesc cu rumânie ce tot cu sârbie“ să fie opriți din popie.

3. Zapise. In Chrestomatie am mai publicat și o sumă însemnată de Zapise și Hrisoave, 20 la număr; nu numai pentru interesul filologiei

assurément moins bien connue en Valachie. Afin de donner une idée de la variété de ce code de Târgoviste j'en ai reproduit des chapitres concernant les législations criminelle, canonique et ecclésiastique; de plus „les Actes du cinquième concile“; et enfin un „chapitre sur la sorcellerie“, mais différent de celui de la Pravila de Giovara.

Durant plus de 150 ans ces lois furent en vigueur, telles qu'elles avaient été fixées par la grande Pravila. A l'époque de l'occupation russe en 1773 parurent à Jassy les Instructions juridiques, traduites du russe par un certain Thomas (II, p. 86). Ce livre renferme plus de théories générales sur les principes de la législation que des lois proprement dites. Le style en est fort enchevêtré.

Pour répondre aux changements qui avaient eu lieu dans le pays, on rédigea en 1780 (II, p. 124) un autre code de lois civiles et criminelles, moins étendu mais d'un but plus pratique, connu sous le nom de la Pravila d'Ipsilanti, prince sous les auspices duquel ce code fut publié. Il fut imprimé en grec et en roumain; cette dernière langue en est correcte et sévère. L'intérêt de ce code consiste dans la tentative — et sans doute la première en son genre — de fixation de la „coutume du pays“ et de sa mise en harmonie avec les „Pravila“ impériales, telles que les basilicales byzantines qu'on trouve dans la grande Pravila. La préface reproduite par moi donne une explication satisfaisante, et le chapitre sur le „Divan“ nous offre un aperçu de l'organisation judiciaire de cette époque-là.

La nouvelle loi civile introduite par la Russie en Bessarabie, après que la Turquie lui eût cédé ce territoire, se retrouve dans l'Institution publiée en russe et en roumain en 1818 à Kischeneff (II, p. 219). Le chapitre des „Privilèges des habitants“ tiré de ce livre expose les classes sociales qui existaient en Moldavie, fixées et approuvées par les lois, actuellement reconnues et confirmées de nouveau.

2. Institutions. A la législation canonique se rattachent encore „les Institutions“ du métropolitain Sava de la Transylvanie. Je les mentionne ici, bien qu'elles n'offrent qu'un intérêt moral. Ces Institutions données en 1675 sont dirigées contre un certain nombre de superstitions que le prêtre doit éviter sous des peines définies. Plusieurs de ces superstitions à peine indiquées dans ce document se trouvent expliquées plus tard dans un texte reproduit (II, p. 51-53), qu'on a reconnu avoir été composé par Miron Costin en 1670 (Nicolas 1710?). Les mesures prises par le métropolitain Sava, prouvent que ces croyances superstitieuses existaient réellement au sein du peuple en Roumanie aussi bien qu'en Transylvanie.

Les Actes du Synode qui eut lieu dans la même année 1675 sous le métropolitain Sava sont également d'un haut intérêt moral, vu que (II, p. 219) l'article premier ordonne l'introduction de la langue roumaine dans l'Eglise, et l'article huit qui prescrit que tout prêtre, qui persiste à officier en slovène et non en roumain, soit interdit.

3. Documents. En dehors de cela, j'ai encore reproduit dans la Chrestomathie une vingtaine de „Zapise“ et de „Hrisoave“, non seulement pour leur intérêt philologique mais aussi parce qu'ils représentent „la coutume du pays“ qui nous fait connaître la forme de l'ancienne législation,

ce prezintă, ci și pentru aceea că ne reprezintă „obiceiul pământului“, formele legislațiunei primitive, după care se călauzea statul român înainte de epoca Pravilelor autorizate. Este încă epoca Șoltuzului și a Părgarilor în fața cărora și cu mărturia cărora se fac toate transacțiunile vieții sociale, precum cumpărare și vânzare de moșii; delimitarea hotarului al unei proprietăți; chemarea în judecată; aservirea proprie, sau actul de vânzare, prin care un om liber devine a rumân adică legat de pământ, cu un grad numai superior țiganului care era rob vecinic și nelegat de pământ, dar transferabil din loc în loc și de la stăpân la stăpân.

Astfel de zapise despre vânzări de moșii sânt p. 38, 43, 44, 53, 74, 75, 87, 91, 92, 93, 102, și 135. Hrisoave de judecată p. 62 și p. 73; de rumânie p. 134, 135, de răscumpărare p. 150, de schimbare de moșii p. 151, de întăritură în posesiune p. 173, de împărțire p. 207 și de țigancă p. 207.

Cu acestea se încheie literatura juridică română pe cât a intrat în cadrul Chrestomatiei.

* * *

III. Istoria.

E firesc lucru să nu ne așteptăm în cele-lalte ramuri ale literaturii la o activitate tot așa de mare ca la cea teologică. Cu esecțiunea legislațiunei, cele-late producțiuni literare nu corespund unei necesități atât de imediate precum este teologia, slujba bisericească. Orî ce altă ocupațiune literară presupune o stare de cultură înaintată, și un interes mai universal, nerespunzând unei necesități practice. Scrierea istoriei, cultivarea artelor frumoase și a poeziei, se datorește unor individualități pronunțate, cari au încredere în puterea lor de a fixa prin scris evenimentele cari se petrec supt ochii lor, sau de a reproduce simțirile de cari sânt mișcați. Individualitatea este caracterul principal al acestor producțiuni literare. Se cere o creștere superioară, o educațiune mai profundă pentru ca cineva să dobândească o atare individualitate, și să fie în stare să mănuească limba, nu pentru a urma slovă cu slovă lucrarea altuia, puind un cuvânt din limba lui proprie în locul celui din izvod cum se face la traduceri, ci pentru a o întrebuița ca un argil moale pe care îl frământă autorul și îl plăzmuște până când devine icoana ideilor și gândurilor sale proprie. Importanța literaturii istorice este vâdită atât pentru originalitatea limbei cât și pentru coprinsul care oglindește dezvoltarea politică și socială a țării.

Literatura română nu este săracă nici în acest fel de lucrări, unele originale: cronicii nationale, sau letopisete scrise într'o limbă pe atât de frumoasă pe cât de firească uneori puternică, chiar poetică, și altele traduceri de istorii universale sau cronicii ale lumii cu o limbă mai greoaie uneori nedibace.

a) Hronografe. Precum am observat posedăm istorii sau cronicii (letopisete) nationale și cronicii universale. Cea mai veche din

qui servait de règle à l'Etat roumain bien avant que les „Pravili“ autorisées parussent. C'est encore l'époque du Soltuz, des Pargari devant qui et moyennant le témoignage desquels se faisaient toutes les transactions de la vie sociale, telles que achat et vente de domaines, délimitation de propriétés, appel en jugement, asservissement propre ou acte de vente par lequel un homme libre devenait „rumân“ c'est-à-dire attaché à la terre, d'un seul degré supérieur au tzigane, esclave à perpétuité et non attaché à la terre, mais transportable d'un endroit à l'autre, d'un maître à l'autre.

Telles sont les „Zapise“ de vente des propriétés p. 38, 43, 44, 53, 74, 75, 87, 91, 92, 93, 102 et 135, les „hrisoave“ de jugement p. 62 et 63, de servage p. 134, 135, de rachat p. 150, d'échange de domaines p. 151, de confirmation de propriété p. 173, de partage p. 207, et d'esclavage p. 207.

A cela se borne la littérature juridique pour la part que je lui ai faite dans la Chrestomathie.

* * *

III. Histoire.

Naturellement, il ne faut pas nous attendre dans les autres branches de la littérature à une activité aussi grande que dans le domaine de la théologie. A l'exception des législations, les autres productions littéraires ne répondent que très peu à un besoin aussi immédiat que la théologie, le service divin. Toute autre occupation littéraire suppose un état de civilisation supérieure et un intérêt plus général, sans pourtant répondre à un besoin pratique. La culture de l'histoire, des beaux arts, de la poésie est le partage exclusif des hautes individualités, ayant la foi dans leur talent, qui leur permet de reproduire comme dans un miroir, soit les événements qui se passent sous leurs yeux, soit les sentiments dont ils sont animés. L'originalité est le caractère principal de ces productions littéraires. On exige un développement supérieur, une éducation plus parfaite de quiconque veut obtenir une semblable originalité, qui le rende capable de manier à son gré la langue, non pour suivre mot à mot le travail d'autrui, remplaçant chaque mot de l'original par un mot de sa propre langue, comme les anciens traducteurs, mais pour la rendre malléable comme une argile molle qu'il pétrit de manière à ce qu'elle réponde à ses propres idées et à ses propres pensées. L'importance de la littérature historique est visible tant pour l'originalité de la langue que pour le fond qui reflète directement le développement politique et social du pays.

La littérature roumaine ne manque pas non plus d'ouvrages originaux en ce genre, certains même puissants, mûs par un souffle poétique, écrits dans une langue aussi correcte qu'élégante. Néanmoins, on trouve encore des traductions d'histoires et de chroniques universelles, „Chronographes“ dont le style est quelquefois pénible, hésitant ou même incompréhensible.

a) Chronographes. Ainsi que nous l'avons déjà remarqué, il y a aussi bien des histoires ou des chroniques (letopiseti) nationales que des

această clasă din urmă, cu care încep înșirarea, este cea a lui Moxa de la 1620 (p. 56) tradusă din slovenește. Am urmărit și aci același plan de a da preferință acelor părți care conțin povești sau descrieri, stilul fiind mai viu și mai slobod, decât atuncea când se înșiră evenimente politice supt o formă analitică. Din cronica lui Moxa am reprodus descrierea „zidirii lumei“, ca o paralelă la cea din Palica (1582, p. 33); apoi legenda privitoare la „originea Romanilor“ precum și istoria venirii lui „Leu Iconoclast“ și a lui „Vasilie Machedon“ la împărăție, toate aceste având caracterul de povești populare. Vasile Machedon este același de care am vorbit cu prilejul „Învățăturilor lui Neagoe Vodă“.

A doua cronică a lumei, foarte voluminoasă și foarte importantă este Hronograful (Strângere nouă) tradus sau alcătuit de al doilea logofăt Danovici pe la 1640—50 (p. 145). Până a nu da de adevăratul autor am luat pe Pavel Gramatic ca atare, căci el a iscălit Predoslovia, nu ca un copist, ci ca pareă ar fi el însuși autorul. Cercetări ulterioare m'au convins însă cu desăvârșire că Hronograful este opera lui Danovici. Predoslovia reprodusă (p. 145—147) conține o descriere exactă a coprinsului, precum și indicațiuni asupra izvoarelor de cari s'a slujit autorul la compilarea cărții de față. „Legenda proorocului Ieremia“ ca cuprins este identică cu aceea din Viețile Sfinților ale lui Dosofteiu la care este o paralelă foarte instructivă, dar se deosebete prin limba. Manuscrisul după care am făcut extractele a conservat foarte bine caracterul original al limbei, care s'a șters mai tot în copia cea de la 1760 din care am dat extracte anume din această pricină, în vol. II, p. 70. „Blagoslovenia lui Iacob“ din acest manuscris se poate compara asemenea cu textul din Palea (I, p. 35—36). „Intrebările Savelei cu Solomon“ și „Istoria Eudochiei cu mărul“ fac astăzi parte din literatura populară română. Această carte atât de voluminoasă, — la unele copii s'au mai adăugat învățăturile lui Vasile Machedon —, nu reprezintă singura istorie universală română; mai avem și o altă cronică românească, cu care se confundă adesea de copisti. Această din urmă este o traducere a cronicei neogrecești a lui Dorotheus din Monembasia. Această traducere s'a făcut pe semne în Muntenia pe la sfârșitul sec. XVII^{-lea} (p. 311). Neavând manuscrisul mult la dispozițiune m'am mulțumit a reproduce numai începutul.

Trecând la istoria specială străină avem apoi „Istoria Rușilor“ a lui Costin, din care am reprodus părțile importante pentru istoria credințelor populare române. Manuscrisul de care m'am slujit este de pe la 1750 și cu am reprodus (II, p. 49) acele părți ce aparținând unei opere din acea vreme. Numele adevărat al autorului s'a descoperit abea cu mult în urma tiparului acestor volume. Capitolul despre „idolii slovenești“ explică într'un mod pe cât se poate de satisfăcător atât circulara mitropolitului Sava (p. 217) cât și numele curioase ca lădo din cânticele de nuntă (II, p. 820) sau „Ler-umî doamne“ din colinde (II, p. 331 etc.) sau Pailie din descântece (II, p. 343) cari nu sânt decât chiar numele acelor idoli slovenești: Lada, Leliu și Poleliu, „ce se cântă și se zic și la Români“ așa după mărturia lui Costin (II, p. 51).

chroniques universelles. Parmi ces dernières la plus ancienne est la chronique de Moxa de l'an 1620 (p. 58) traduite du slayon. Ici comme partout j'ai suivi le même plan, en reproduisant de préférence des extraits, principalement des contes ou des descriptions, où le style est plus coulant et plus libre que dans les récits des événements politiques présentés d'ordinaire plutôt sous une forme d'annales. J'ai tiré de la Chronique de Moxa le récit de „la Création“ pour le comparer à celui de la Palica (1582, p. 33); puis la „légende des origines des Romains“, ainsi que le récit de „l'avènement au trône de Léon l'Iconoclaste et de Basile le Macédonien“, ayant l'apparence de contes populaires. C'est le même Basile, dont nous avons parlé à propos des „Instructions de Neagoe Voda“.

Une deuxième chronique universelle, très volumineuse et de haute importance, est „le Chronographe“ (nouveau recueil) traduit ou composé par le second logofet Danovici en 1640—50 (p. 145). Avant de fixer le véritable auteur de ce livre, j'avais cru comme tel un certain Paul Grâmătie qui a signé la préface, non comme copiste, mais comme auteur. Des recherches ultérieures m'ont cependant convaincu que c'est Danovici qui en est l'auteur. La préface reproduite (p. 145—147) contient le détail exact du contenu, ainsi que des remarques sur les sources, auxquelles l'auteur a puisé la confection du livre en question. „La légende du prophète Jérémie“ y est identique à celle de Dosithee dans les Vies des Saints, à laquelle elle pourrait servir de parallèle intéressant. Le manuscrit qui m'a fourni les extraits, a conservé exactement le caractère original de l'ouvrage qui a disparu complètement dans la copie de 1760, à laquelle j'ai emprunté pour ce motif des extraits dans le IIe vol., p. 70. „La bénédiction de Jacob“ de ce manuscrit peut être aussi comparée à celle de la Palica (I, p. 35—36). „Les Dialogues entre Sibylle (reine de Saba) et Solomon“ et le récit d'„Evdochie et de la pomme“ font aujourd'hui partie de la littérature roumaine populaire. Ce livre si volumineux qui dans certaines copies a été complété par les „Instructions“ de Basile n'est pas le seul à représenter l'histoire universelle en langue roumaine; il y a encore une autre chronique en roumain, souvent confondue avec la première par les copistes, qui est une traduction de la chronique néo-grecque de Dorotheus de Monembasie. Il est probable que la traduction a été exécutée en Valachie vers la fin du XVIIe siècle (p. 311). N'ayant pu avoir le manuscrit longtemps à ma disposition, je me suis borné à la reproduction du début seulement.

Si nous passons à l'histoire spéciale, nous trouvons „l'histoire des Russes“ de Costin, à laquelle j'ai emprunté certaines parties importantes pour l'histoire des croyances populaires roumaines. Le manuscrit, dont je me suis servi, date de 1750, et les parties que j'ai reproduites (II, p. 49), je les ai attribuées à cette époque-là, vu que le nom de l'auteur réel n'a été découvert qu'après l'impression de la Chrestomathie. Le chapitre sur les divinités slovènes explique d'une manière aussi satisfaisante que possible l'encyclique du métropolitain Sava (p. 217) en même temps que les mots singuliers tels que Lado dans les chants des noces (II, p. 820), Lerumî doamne dans les „Colinde“ (II, p. 331, etc.) et Pailie dans les Incantations (II, p. 343) qui ne sont en réalité que les noms de ces divinités slovènes : Lada, Leliu et Poleliu, qui „se disent et se chantent chez les Roumains“, selon le témoignage de Costin (II, p. 51).

Ultimele momente ale lui Petru cel mare le-am reprodus (II, p. 53) după un alt manuscris din 1757, care se află legat la un loc cu cel de mai sus.

Cu aceasta se încheie tot ce avem din istoria universală și străină în Chrestomatic.

b) Istoria română. Cel mai vechiu monument de istorie națională îmbrățișând atât Muntenia cât și Moldova pare a fi Letopisețul anonim din care am reprodus extracte (p. 189). Autorul necunoscut al acestui Letopiseț a lăsat în urma lui compilațiunea cea mai importantă de istoria sincronistă a Munteniei și a Moldovei; este o operă de o însemnată capitală, care ar merita să fie publicată în întregul ei, înaintea orî cărui alt letopiseț. Sistemul urmat într'această cronică se poate recunoaște ușor din părțile reproduse aci. „Descălicarea lui Negru Vodă“ este descrisă aci supt o formă mult mai corectă decât aiurea; și singur autorul nostru ne dă titlul complet al Domnilor români împreună cu formula începătoare **иѡиѡи** scrisă pe deplin. „Izbănda lui Ștefan cel mare la Vaslui“ asupra Turcilor este fapta cea mai vestită a acestui Domn. Aceași bătălie am mai reprodus-o și după cronicarul Ureche (p. 71) și din comparațiunea acestor două texte se poate constata cum că autorul Letopisețului a avut o altă sorginte. În sfârșit am mai reprodus și „venirea sf-lui Nifon în țară“, întemeerea eparhielor locale și a slujbei bisericești; e același Nifon de a cărui „viața“ am pomenit mai sus.

O cronică științifică, în care autorul cercetează originea Românilor este Hronicul Moldo-Vlahilor al principelui Cantemir. Scris mai întâiu latinește, autorul a tradus Hronicul apoi în românește (1710), dar într'o limbă mai de neînțeles, căci a conservat sintactica latină, și unde îi lipsiau cuvinte românești se ajuta cu formațiuni noi, proprie lui. Dintr'această carte cam voluminoasă și mai mult apologetică și polemică decât curat istorică am reprodus (p. 359) acea parte, în care Cantemir caută să dovedească izvorul legendei rușinoase despre originea criminală a Românilor. Intr'această parte de un caracter legendar autorul s'a ferit mai mult de latinisme și se apropie oare-și cum de graful adevărat al poporului. Toată cartea nu este decât o polemică în potriua acelor cronicari moldoveni cari susțineau acea legendă, de pildă Evstratie, de care vom mai pomeni.

Singurul care a mai întreprins apoi o istorie generală a Românilor este Șineaș, care a dedicat toată viața sa acestei lucrări. Am reprodus din opera lui (II, p. 205), numai două texte: unu interesant pentru viața lui și pentru arheologie, cel-l-alt care ne arată izvoarele de cari s'a slujit. Am reprodus acest pasagiu cu atât mai mult, cu cât „cronica bălăcenească“ nu se mai cunoaște aiurea ca atare, și citatul de acolo poate sluji la identificarea ei.

Am trecut deci de la o compilațiune curat națională, făcută pe baza documentelor și letopisețelor române, la un „Hronic“ latino-român, și de la dânsul la o adunare vastă și neîntrecută de materiale importante pentru scrierea istoriei României.

Les derniers moments de Pierre-le-Grand ont été reproduits (II, p. 53) d'après un manuscrit de 1757, relié en un seul volume avec le précédent.

Voilà tout ce que l'on trouvera sur l'histoire universelle dans notre *Chrestomathie*.

b) Histoire roumaine. Quant à l'histoire nationale, la plus ancienne qui embrasse à la fois la Valachie et la Moldavie me paraît être la „Chronique“ (p. 189). L'auteur inconnu de ce „*Letopisetz*“ nous a laissé la plus importante compilation d'histoire synchronique de deux provinces roumaines, ouvrage remarquable qui mériterait bien d'être imprimé in extenso, avant toute autre chronique. On pourrait se faire une idée du plan que l'auteur a suivi par les morceaux que j'ai reproduits. „L'avènement de Negru-Voda“ y est raconté sous une forme plus exacte que partout ailleurs. C'est le seul qui nous donne le titre complet des princes roumains, avec la formule *ИВННН* écrite en entier. „La victoire remportée par Etienne-le-Grand sur les Turcs à Vaslui“ étant le fait le plus éclatant du règne de ce prince, j'en ai reproduit la description de cette bataille; j'ai reproduit la même description tirée de la chronique d'Urechi (p. 71), afin de prouver par leur comparaison que l'auteur de la chronique anonyme a puisé dans une autre source. Enfin, je lui ai encore emprunté le récit de „la venue de St Niphon en Valachie“ et de l'établissement des éparhies locales et de l'office divin. C'est le même Niphon, dont nous avons mentionné la Vie plus haut.

Le „*Hronic*“ du prince Cantemir est une chronique scientifique, dans laquelle l'auteur étudie l'origine des Roumains. Ecrite d'abord en latin, elle fut traduite ensuite en roumain en 1710 par l'auteur lui-même, mais dans un style obscur, imitant le mécanisme de la syntaxe latine, et abondant en nouveaux termes composés d'après sa fantaisie qui remplacent ceux qui manquent en roumain. J'ai reproduit (p. 359) de ce vaste ouvrage de nature plutôt apologétique et polémique que purement historique, le fragment dans lequel Cantemir cherche à réfuter l'immorale légende de l'origine criminelle des Roumains. Dans ce fragment plus qu'ailleurs l'auteur évite les latinismes, c'est pourquoi la langue y est plus conforme au génie de la langue populaire. L'ouvrage tout entier n'est qu'une polémique dirigée contre les chroniqueurs moldaves qui soutenaient cette légende, tels que Eustratie Logofetul dont nous reparlerons.

Le seul qui ait entrepris encore une histoire générale des Roumains est Șineaiu qui a consacré toute sa vie à la confection de cet ouvrage; j'en ai reproduit deux fragments seulement (II, p. 205), dont l'un de certain intérêt pour l'archéologie et important pour la biographie de l'auteur, et l'autre qui nous montre une des sources auxquelles il a puisé. Ce dernier fragment a été reproduit d'autant plus que „la chronique de Balaceanu“ n'est plus connue nulle part comme telle, et la citation du fragment peut servir à l'identification de cette chronique.

Je suis donc passé d'une compilation purement nationale, basée sur des documents et des *letopisetz* roumains à une autre chronique latine-roumaine, et de celle-ci à un recueil étendu et hors ligne de matériaux importants pour l'histoire de la Roumanie.

Pe lângă aceste letopisețe generale avem și alte cronici speciale munteștii și moldoveneștii; fie care autor descriind numai ceea ce se petrecea în, sau ceea ce atingea mai mult de, țărișoara lui. Dintr' aceste cronici speciale cel mai vechiu ce ni s'a păstrat este acela al lui Ureche de pe la începutul sec. XVII-lea (ca. 1625). „Predoslovie“ tipărită aci (p. 68) cunoaște numai pe Grigorie Ureche ca autor. Să fie însă oare opera lui Nestor, ce și-a însușit fiul său, Grigorie? Nu este aci locul de a ne pronunța asupra acestei chestiuni. Ori cum autorul dă istoricul lucrării în această predoslovie și ne spune și de alte letopisețe vechi, cari mi se par mic că au fost utilizate și poate chiar păstrate în compilațiunea cea vastă despre care am vorbit mai sus. „Proclamarea lui Stefan ca Domn“ ne arată procedeul unei atari numiri de pe vremurile de atunci. „Bătălia și izbânda“ au fost pomenite deja, și ultimul capitol ne povestește și ceva din „viața lui Ureche“ proprie.

Puțin după cronica lui Ureche apără cronica lui Simion Dascalu pe la 1650 (p. 142). Dintr' aceasta am reprodus o parte din „viața romantică a aventurierului Despota“ care a ajuns să fie Domn în Moldova. Atât Simion Dascalu cât și mai toți cronicarii moldoveni urmașii lui, se folosesc foarte mult de istoriile latine ale autorilor Poloni și Unguri, din cari fac chiar extracte destul de considerabile. Pentru o vreme oare care Polonia era țara aceea unde boerii moldoveni își trimiteau copii pentru a le da o creștere mai înaltă. Așa era cazul cu cronicarul cel mai interesant al Moldovei: Miron-Costin (ca. 1670) continuatorul imediat al cronicei lui Ureche; precum o spune el însuși în cap. I reprodus aci (p. 196). În „descrierea domniei lui Radu vodă cel mare“ Costin ne desfășură un tablou viu de viața și purtarea aceluși domn. Pasagiul acesta mai este important prin aluziunea directă ce face la „Alexandria“, adică viața fabuloasă a lui Alexandru, care precum se vede, era deja cunoscută în Moldova pe vremea aceea. Plină de reflexiuni profunde și de pilde frumoase este apoi descrierea „căderii lui Vasile Lupu“, iar aceea a „semnelor cerului și a lăcustelor cum se pogoară“, este recunoscută ca o descriere clasică. Pe ambele aceste le am reprodus aci.

Lui Evstratie (ca. 1650—1670) se atribuie o cronică, care prin cuprinsul ei a dat naștere la protestări energice și patriotice din partea urmașilor lui. Partea aceea care mai ales a stârnit viforul literar, este despre originea Moldovenilor din temnițele Romei; fiind cea mai interesantă am reprodus-o aci (p. 234). Tot de acolo apoi „descălcarea Maramureșului“, de un caracter analog. Să fie oare autorul acestei cronice, același Evstratie căruia se datorește Pravila aleasă (p. 76) și cea de Jași (p. 118)?

Nicolae Costin, fiul lui Miron, scrisese și el (la 1713) o cronică a Moldovei începându-o de acolo de unde o părăsise tatăl său. Din cauză că poartă același nume opera unuia a fost amestecată cu aceea a altuia, ba chiar una și aceeași cronică se atribuie de diferiți copisti în diferite manuscrise, când unuia când altuia. De aceea am reprodus „Predoslovie“

Il y a encore, outre ces *létopisets* générales des chroniques spéciales valaques et moldaves, dans lesquelles chaque historien décrit seulement ce qui s'est passé dans son propre pays, et ce qui le touche plus particulièrement. Parmi ces chroniques locales, la plus ancienne qui s'est conservée est celle d'Ureche vers le début du XVIIe siècle (à peu près 1625, p. 68). La préface reproduite par moi reconnaît comme auteur (Gr. Ureche soul. Serait-ce le travail de Nestor, cette œuvre que son fils Grégoire s'est appropriée? Ce n'est pas ici le lieu de nous prononcer sur cette question. Dans la préface, l'auteur fait l'historique de l'ouvrage et nous parle aussi d'autres *létopisetz* anciens qui me paraissent avoir été utilisés et peut-être même reproduits dans la vaste compilation dont j'ai parlé ci-dessus. La „Proclamation d'Etienne comme prince“ nous donne un exemple d'une semblable dénomination à cette époque. La „Bataille“ et la „Victoire“ ont été déjà mentionnées. Enfin le dernier chapitre nous rappelle aussi quelques traits de la propre vie d'Urechi.

Peu de temps après la publication de cette chronique parut la chronique de Siméon Dascalul en 1650 (p. 142), à laquelle j'ai emprunté un fragment traitant de la vie romanesque de l'aventurier Despota qui était parvenu au trône de Moldavie. Siméon Dascalul, de même que tous les chroniqueurs moldaves de cette époque qui lui ont succédé, s'est beaucoup servi des chroniques latines écrites par des historiens polonais et hongrois, et en a tiré même des extraits considérables. La Pologne fut pendant un certain temps le pays où les boïars moldaves envoyaient leurs enfants pour leur faire donner une éducation supérieure. Tel est le cas du chroniqueur le plus fameux de la Moldavie : Miron Costin (à peu près 1670) (p. 196), le continuateur immédiat du chroniqueur Urechi, comme il nous le dit lui-même dans le chapitre premier reproduit par moi. Dans le chapitre traitant du règne de Radu-le-Grand, Costin nous trace un tableau vivant de la vie et de la conduite de ce prince. Un passage surtout, où il est question de l'Alexandrie, c'est-à-dire la vie fabuleuse d'Alexandre le Grand, est particulièrement intéressant, car il prouve que ce livre était déjà connu à cette époque-là en Moldavie. Plein de réflexions profondes et de belles maximes est „le récit de la chute du prince Vasile Lupu“, et tout-à-fait classique est „la description des signes du ciel et de l'invasion des saute-relles“. Je les ai tous deux reproduits.

Une autre chronique qui, par son fond, a provoqué des protestations sérieuses et patriotiques de la part des chroniqueurs postérieurs, est la chronique qu'on attribue à Eustratie (entre 1650 et 1670). Je lui ai emprunté précisément le chapitre le plus intéressant (p. 234) concernant l'origine des Roumains des prisons de Rome, celui qui a surtout soulevé la tempête littéraire; de même que le chapitre traitant de „la colonisation du Marmoros“, d'un caractère analogue. L'auteur de cette chronique serait-il le même Eustratie auquel nous devons la *Pravila* choisie (v. p. 76) et celle de Jași (v. p. 118)?

Nicolai Costin, fils de Miron, écrivit lui aussi (en 1713) une chronique de la Moldavie, à partir du point où s'était arrêté son père. Comme ils portent le même nom, ils furent souvent confondus, et leurs œuvres ont été attribuées faussement par les copistes tantôt à l'un, tantôt à l'autre de ces deux écrivains. La préface que j'ai tirée d'un certain manuscrit (II, p. 1)

(II, p. 1) dintr'un manuscris, care poate să fie chiar autograful autorului sau o copie directă după acest autograf. Se va vedea din coprinsul ei că limba este mai greoaie, mai pedantică, nu atât de limpede, curgătoare și grațioasă ca aceea a tatălui său. Din aceeași pricină am mai reprodus și un capitol care mai este interesant și pentru „arheologie“ și adică asupra „portului locuitorilor“; aceeași temă a tratat o Șineai în pasagiul reprodus (II, p. 205).

Din cronică lui Aesinti Uricariul 1716 am reprodus (II, p. 18) prinderea lui Carol XII^{lea}, descrisă aci de un contempuran într'un mod imparțial și viu. Se pare că a fost martor ocular, căci descrie acel eveniment tragic cu toate amănunțele. Iar din aceea a lui Muste din 1729 am reprodus (II, p. 24) o descriere a „calamităților“ ce se întâmplase în țara Moldovei, pe vremea scriitorului. Acești cronicari nu sânt decât analiști; ei ne dau istorie contemporană, și nu se apropie de Costineștii sau de Ureche nici în spirit și nici în dicțiune. Mai mult se aseamănă cu aceștia Neculcea 1742—1743 (II, p. 32), atât prin vioiciunea și puterea stilului cât și prin interesul ce manifestează chiar și pentru acele lucruri ce nu stau în legătură directă cu evenimentele ce le descrie. Lui îi datorim cea mai veche colecțiune de legende istorice, pe cari le a cules el din om în om. Aceștia sânt baza baladelor populare române (II, p. 287) și de aceea am reprodus acele legende cari mai trăesc și astăzi în gura poporului supt forma de cântece (balade) populare. „Tractatul între Cantemir și Petru cel mare“, reprodus tot din Neculcea, este de cea mai mare importanță pentru istoria țării.

De la Neculcea trecem iarăși la un analist mai sarbăd, Canța 1769 (II, p. 81) din care m'am mulțumit a da numai un mic extract, ca specimen de scriere. Cu acesta se încheie istoriografia propriu zisă moldovenească. Epoca Fanarioșilor nu era tocmai favorabilă acestui soi de literatură plină cu amintirile din trecut și având ca urmare comparațiunea necesară cu prezentul.

Obiceiurile domnilor fanarioși au fost registrate de Gheorgachi în condica sa din 1762. Eu am reprodus (II, p. 75) „orânduiala divanului“, descriind cum se făcea judecată.

Muntenia este represintată numai prin vr'o doi scriitori, dintre care cel mai de frunte este R. Greceanu 1700 (p. 332) din cronică căruiă am reprodus „rădicarea la domnie a lui Constantin Basarab“ ca o paralelă la proclamarea lui Stefan (p. 70) și apoi „încoronarea lui Tukeli“ conținând tot ceremonialul ce se observa la atari ocaziuni. Cel-l-alt cronicar este unu anume Dumitrache de la 1782 (II, p. 126), care ne a lăsat o cronică cu părți scrise în proză rimată. Bucata reprodusă de mine ajunge pentru caracterizarea stilului vioi al acestui scriitor. Ca izvor pentru istoria Muntenescă mai poate sluji și viața sf. Nifon, pomenită deja în mai multe rânduri. Tot aci mai adaug și epitaful lui R. Buzescu, faimosul general al lui Mihaïu viteazu, din 1610 (p. 44).

c) Cronică rimate. Pe lângă aceste serii în proză mai există și unele cronice în versuri. Așa „Satira slugilor domnești“ în letopisețul

et qui pourrait être celui même de Costin, ou encore une copie directe du manuscrit autographe; on s'en convaincra que l'on a affaire à un style lourd et pédantesque, par conséquent à l'œuvre du fils et non pas à celle du père, dont le style est plus simple et plus coulant. J'ai encore reproduit un chapitre très intéressant pour l'archéologie, qui roule sur un sujet analogue à celui traité par Şineai, également extrait (II, p. 205): „Les costumes des habitants.“

La chronique d'Acsinti Uricariul en 1716 m'a fourni (II, p. 18) le récit de la prise du héros suédois Charles XII, racontée par un contemporain avec impartialité et dans un style animé. Il paraît que ce fut lui-même le témoin oculaire, car il décrit cet événement tragique dans tous ses détails. — A la chronique de Muste (en 1729) j'ai emprunté (II, p. 24) le récit des calamités qui étaient arrivées en Moldavie, à l'époque de l'historien. Mais tous ces chroniqueurs ne sont que de simples analystes, ils ne font que nous raconter les événements contemporains à eux, et sont loin d'égaliser les deux Costin et Urechi, ni par l'esprit, ni par le style. C'est Neculce plutôt 1742—1743 (II, p. 32), qui se rapproche de ces derniers, autant par la souplesse et la force du style que par l'intérêt qu'il accorde même aux choses qui n'offrent pas un rapport étroit avec les événements qu'il raconte. C'est à lui que nous devons également la plus ancienne collection de légendes historiques qu'il avait recueillies de bouche en bouche. Elle forme, pour ainsi dire, la base des ballades roumaines (II, p. 287) et c'est pourquoi j'en ai extrait celles de ces légendes qui subsistent encore dans la bouche du peuple, sous forme de ballades populaires. Un autre fragment, emprunté au même historien, et de la plus haute importance pour l'histoire du pays, est le Traité entre Cantemir et Pierre-le-Grand.

De Neculce nous passons à un chroniqueur, plutôt analyste, de peu de valeur : Canta (en 1769), de la chronique duquel je me suis borné à reproduire (II, p. 81) un petit fragment seulement, comme spécimen de son style. — Avec ce dernier finit l'historiographie moldave proprement dite. L'époque des Fanariotes n'était pas aussi favorable à ce genre de littérature, à raison de ne pas réveiller les souvenirs du passé et d'éviter ainsi les conséquences que la comparaison de ce passé avec le présent aurait pu provoquer dans l'imagination du peuple opprimé.

Les mœurs des princes du Fanar ont été décrites par Gheorgachi dans sa „condica“ de 1762. J'en ai reproduit (II, p. 75) la manière dont le Divan jugeait en ce temps-là.

En Valachie il est à mentionner deux historiens seulement, dont le plus remarquable est R. Greceanu en 1700 (p. 332). J'ai emprunté à sa chronique le chapitre traitant de l'avènement de Constantin Bassarab au trône de Valachie, pour servir de parallèle à la „Proclamation d'Etienne“ (p. 70), et ensuite le „couronnement de Tekeli“, chapitre qui renferme tout le cérémoniel en usage dans de pareilles occasions. L'autre chroniqueur est un certain Doumitrache de 1782 (II, p. 126) qui nous a laissé une chronique en prose mêlée de vers. Le fragment que j'en ai tiré peut donner une idée suffisante du style vif et coulant de cet écrivain. Comme source secondaire pour l'histoire de la Valachie, pourrait encore servir la Vie de St Nyphon, ainsi que l'Épithaphe de R. Buzescu de 1610 (p. 44), fameux général de Michel le Brave.

c) Chroniques rimées. A côté de ces descriptions en prose, il

lui Enachi Cogălniceanu 1774 (II, p. 102) de un interes special cultural. Apoi de același autor 1777 (II, p. 111) „Stihurile“ asupra morții sau mai bine asasinării lui Ghica Vodă o tragedie, care prin cuprinsul ei, și prin caracterul eroului principal a devenit cântec popular. Un fapt important în istoria română se leagă de acest eveniment tragic, și adică deslășirea Bucovinei de Moldova, și punerea ei supt stăpânirea Austriei.

Revoluțiunea Grecilor la 1821 cunoscută supt numele de Eterie s'a resimțit și în România, care pe atuncea era plină de Greci. Fazele prin care a trecut această mișcare a Grecilor în Moldova, ciocnirile cu Turcii precum și toate cele-l-alte întâmplări ale Grecilor răsvrațiți sânt descrise de către Beldiman în Eteria 1822 (II, p. 242). Această cronică rimată e plină de observațiuni fine și de o ironie foarte delicată. Am reprodus începutul, care caracterizează atât mișcarea cât și suferințele ce a adus țării, și apoi întâia „ciocnire între Greci și Turci“, caracteristică pentru vitejia fie cărei părți.

Cu aceasta se încheie șirul cronicelor și al letopisetelor din cari am crezut de cuviință a da extracte în cartea de față.

Mai pomenesc și singurul fragment vechiu de Geografie, adică aceea a Ardealului de pe la 1660—1680 (p. 175).

* * *

IV. Literatura estetică.

Înainte de a trece la literatura populară propriu zisă, ne vom opri puțin pentru caracterizarea literaturii poetice și romantice. Aceasta se leagă în mod firesc de literatura istorică și de literatura populară; căci nu puțin din operele pomenite până aci au ajuns să devie populare, sau în parte când erau prea voluminoase, sau în întregul lor, când erau mai mici; iar subiectul, mai ales al romanțurilor, se leagă de evenimente istorice adevărate sau inventate. Operele aceste au de obște un caracter mai pronunțat de originalitate în ceea ce privește mânuirea limbei, și pregătese astfel tărâmul pentru literatura beletristică și poetică, propriu zisă, care începe a se desvolta abea în secolul al XIX^{-lea}. Literatura estetică se împarte în:

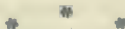
1. Romanțuri. Romanțul cel mai vechiu din literatura universală, Aethiopia ale lui Heliodor, se află și în literatură română, de pe la 1750 unde poartă numele autorului „Iliodor“ (II, p. 88) în loc de Aethiopia cum sună așurea. Această traducere română se ține atât de slavice de originalul grecesc, în cât este foarte grea de înțeles, fără ajutorul aceluși original. În glosar am dat adesea cuvântul grecesc, așa ca să se poate lămuri mai bine înțelesul ce'l are cuvântul român în acel text. Eu am re-

y a aussi quelques-unes de rimées. Ainsi la „Satire des domestiques du prince“, dans le létopisetz d'Enachi Cogalniceanu de 1774 (II, p. 102), présente un intérêt tout spécial de culture. Puis les Vers sur la mort ou mieux sur l'assassinat du prince Ghica (en 1777) toujours du même auteur (II, p. 111) forment un véritable drame, qui, par suite du caractère vaillant du héros principal, et de la tristesse du contenu, est devenu chant populaire. Ce qui contribue davantage à la popularité de ce chant, c'est le souvenir du tragique événement : la séparation de la Bucovine de la Moldavie et sa soumission à l'Autriche.

La Révolution grecque en 1821, connue sous le nom d'Hétérie, a eu aussi son contre-coup en Roumanie, envahie alors par les Grecs. Les phases par lesquelles a passé cette révolte dans le pays, les chocs entre les Grecs et les Turcs de même que tous les autres événements qui eurent lieu sont admirablement décrits par Boldiman dans son poème : l'„Hétérie“ en 1822 (II, p. 242). Cette espèce de chronique en vers débordante en observations fines et en jets d'une ironie fort délicate. J'ai reproduit le début du poème, où l'auteur dépeint les souffrances et les calamités que cette hétérie a attirées sur le pays, ensuite la première collision entre les Turcs et les Grecs, où il raconte la bravoure relative dans les deux champs combattants.

Avec celui-là se termine la série des chroniques et des létopisetz dont nous avons cru bon de donner des extraits dans le présent ouvrage.

Je citerai encore pour mémoire le seul ancien fragment de la Géographie de Transylvanie faite entre 1660—1680 (p. 175).

IV. Littérature esthétique.

Avant de passer à la littérature populaire proprement dite, nous nous arrêterons ici un instant pour caractériser les littératures poétique et romantique, qui se rattachent d'une manière étroite à la littérature historique et à la littérature populaire; car beaucoup des œuvres rappelées ici sont arrivées à devenir populaires, soit en partie quand elles étaient volumineuses, soit dans leur entier, quand elles étaient plus restreintes. De même, le sujet le plus fréquent des romans se rattache à des événements historiques vrais ou inventés. Ces romans présentent en général un caractère plus prononcé d'originalité, en ce qui concerne le maniement de la langue et préparent de cette manière le terrain pour la culture littéraire et poétique, ou littérature esthétique proprement dite, qui commence à se développer à peine au XIXe siècle. Elle se divise ainsi :

1. Romans. — Le roman le plus ancien de la littérature universelle, les Ethiopiques d'Héliodor, se retrouve aussi dans la littérature roumaine vers 1750, où il porte le nom de l'auteur : „Héliodor“ (II, p. 88) au lieu d'„Ethiopiques“ comme ailleurs. Cette traduction roumaine suit si servilement l'original grec qu'elle est fort difficile à comprendre sans le secours du texte même. J'ai eu soin dans le Glossaire de mettre à côté du mot roumain inintelligible le terme correspondant du texte grec, afin que l'on puisse plus facilement saisir le sens du terme roumain. J'ai em-

produs o bucată foarte grafică, care conține și o traducere în proză a unui imn grecesc.

Al doilea romanț unde proza alternează cu poezie, aceasta din urmă în rime este Ierotoerit (II, p. 178) sau „istoria lui Ierotoerit și a Aretusi“ de pe la mijlocul secolului trecut. Manuscrisul cel mai vechiu însă de care am dat este de pe la 1800. Stilul este cu mult superior celui din Iliodor și versurile aparțin liriceii grecești, ce a influențat poezii români pe la sfârșitul secolului al XVIII^{-lea}, cărora le slujeau de modele; și în cântecetele populare lirice din secolul nostru se mai resimte acea influență. Așa în cântecetele lui Văcărescu (II, p. 160) și în unele „doine populare (II, p. 304), Anton Pann a tipărit acest romanț ca o producțiune a sa proprie și l'a făcut popular.

Un alt romanț și acela grecesc, dar de astă dată nu de amor ci mai mult cu o tendință didactică este: Critil și Andronius, Iași 1794 (II, p. 150), despre care ne lămurește foarte bine „predoslovია“ reprodusă.

Tot aci mai pomenesc și traducerea în proză a Odisieii lui Homer (II, p. 82) cu totul în forma unui romanț făcută tot pe acea vreme. „Discursul lui Nestor“ și „Descrierea palatului Sirsii“ caracterizează în destul această lucrare.

În această din urmă bucată se află singurul exemplu din secolul trecut de o formă intermediară lupchii: între lupi (pluralul regulat de la lup) și luchi forma dialectală modernă moldovenească. Forma lupchii se mai aude și prin munții Maramureșului.

2. Poezii și versuri. De la aceste romanțe în proză simplă sau în proză rimată, trecem acuma la literatura estetică curat rimată. Cea mai veche versificațiune este Oda lui Haliciu din 1674 (p. 216) un hexamtru, curios printr' aceea că toate cuvintele din Oda sânt de origine latină și corespund întoemai cu traducerea latină, pe care am reprodus-o de aceea alătura cu textul românesc.

a) Elegia. Contimpuran cu Haliciu, dacă nu chiar și ceva mai vechiu, este Miron Costin, a cărui „Viața lumii“ (p. 202), este un fel de elegie severă, tristă, o reflecșiune poetică asupra versetului din Eclesiastes: „Deșărtarea deșărtărilor și toate sânt deșarte.“ Acest cântec sună ca o jale puternică asupra nimieniciei vieței, o temă ce se cultivă adesea de scriitorii acelei epoece turburate. Tot lui îi atribuește și „Epigrama“ (p. 205) cu toate că s'a tipărit în Psaltirea lui Dosofteiu ca par'er ar fi opera acestuia din urmă. Costin însă a fost inspirat la alcătuirea acelu „Epigram“ prin citirea Psaltireii în Versuri a lui Dosofteiu. Poate chiar ca Dosofteiu să'l fi inspirat și la cele-l-alte poeme, sau influența a fost vice-versa. Versurile și metrul se potrivesc cu acele ale Psaltirii, care nu sânt decât imitate după versificațiunea polonă.

În Chiemarea a lui Loga din 1821 (II, p. 234) avem niște încercări de versificare în forma epigramelor latine.

b) Lirica. Mai bine de un secol ne desparte de la Haliciu la Poeziile lirice ale lui Văcărescu din 1796 (II, p. 160) cari sânt imitațiuni după poeziile anacreontice grecești moderne.

prunté à ce roman un fragment très graphique, qui renferme encore une traduction en prose d'un hymne grec.

Le deuxième roman, dans lequel la prose alterne avec la poésie, est „Hiérotoceryte“ (II, p. 178) ou l'histoire d'Hiérotoceryte et d'Arétuse de vers le milieu du siècle dernier. Le manuscrit le plus ancien que j'ai eu entre les mains est de 1800. Le style en est de beaucoup supérieur à celui d'Héliodor, et les vers en sont imités d'après la lyrique grecque qui a servi de modèle aux poètes roumains vers la fin du XVIIIe siècle. On ressent encore cette influence jusque dans les poésies lyriques de notre siècle. Ainsi dans les chants de Vacarescu (II, p. 160) et dans quelques „cantilènes populaires“ (II, p. 304). Anton Pann a publié aussi ce roman comme étant son propre ouvrage et l'a rendu populaire.

Un autre roman, également grec, cette fois ne parlant pas d'amour, mais ayant un but didactique, c'est : „Crytil et Andronios“. Jassy 1794 (II, p. 150) sur lequel nous renseigne suffisamment la préface que j'ai reproduite.

Je mentionnerai encore la traduction en prose de l'Odyssée d'Homère (II, p. 82) exécutée à la même époque, et qui présente tout-à-fait la forme d'un roman. „Le discours de Nestor“ et „la description du palais de Cyrée“ suffisent à donner une idée de cet ouvrage.

C'est dans ce dernier fragment qu'on rencontre l'unique exemple au siècle passé de la forme intermédiaire : lupchi entre lupi (pluriel régulier du mot lup) et luchî (forme dialectale moldave). Néanmoins, cette forme lupchi est encore en usage dans les contrées montagneuses du Marmoros.

2. Poésie. — Passons maintenant de romans en prose, ou en prose mêlée de vers, à la littérature esthétique entièrement en vers. L'exemple le plus ancien de versification est l'Ode de Halicz de 1674 (p. 216) en hexamètres curieux, en ce que tous les mots y sont d'origine latine, de manière que la traduction latine est entièrement semblable à l'ode en roumain. Afin de faire ressortir mieux l'analogie, je l'ai reproduite en roumain et en latin.

a) *Élégies.* Un contemporain de Halicz, et peut-être même un peu plus ancien est Miron Costin. Sa „Vie du Monde“ (p. 202) est une espèce d'élegie sévère, triste, ou de méditation poétique sur ce verset de l'Écclésiaste : „Vanité des vanités, tout n'est que vanité.“ Ce chant retentit comme une lamentation sur le néant de la vie qui a servi souvent de sujet aux écrivains de cette époque troublée. J'attribue au même Costin aussi l'Épigramme (p. 205) bien que, dans le Psautier de Dosithée, on l'ait inséré sous le nom de ce dernier. Il se serait, à la confection de cet Épigramme, inspiré à la lecture du Psautier. Peut-être même que Dosithée lui a suggéré aussi les autres poèmes qu'il a composés, ou bien encore que l'influence a été réciproque. Les vers et les mètres de Costin se rapprochent de ceux du Psautier, qui ne sont eux-mêmes qu'une imitation de la versification polonaise.

Dans l'„Invocation“ de Loga de l'an 1821 (II, p. 234) nous avons un essai de versification des épigrammes dans le genre de ces mêmes productions latines.

b) *Lyrique.* Plus d'un siècle sépare Haliczu de l'époque des Poésies lyriques de Vacarescu (en 1796 II, p. 160) imitées des poésies anacréontiques de la littérature grecque moderne.

c) Epica. Un alt stil de poezie se dezvoltă în Transilvania, stilul cântecelor populare rapsodice, așa în Arghir și Elena a lui Barac din 1800 (II, p. 172) care este un basm versificat, și a ajuns carte populară. Dând de două redacțiuni ale acestei poeme, am reprodus atât textul comun cât și variantele. Clain a versificat un imn în Acatist (II, p. 186).

Răsipirea Ierusalimului, a fost povestită în versuri, poporului român de către același Barac la 1821; care a însoțit poema cu note explicatoare și cu o introducere, pe care am reprodus aci (p. 235). Iară Patima lui Christos s'a cântat de Vasile Aaron la 1802 (II, p. 190) în același metru ca acela al lui Barac din Arghir. Partea reprodusă ne dă impresiunea justă a acestei poeme religioase.

De povești și evenimente istorice puse în versuri, precum sânt versurile lui E. Cogălniceanu, sau Eteria lui Beldiman, am pomenit deja în cursul acestei introduceri când cu literatura istorică.

d) Satira este represintată prin Caracterele lui P. Mumuleanu din 1825 (II, p. 246). Limba nu este cea mai aleasă, se vede deja începutul mișcării literare moderne; iar versurile sânt departe de a fi tot atât de netede și curgătoare cum sânt de pildă acele ale lui Barac.

Un fel de cântec lumesc reprezintă Versul Cotronței al lui Petre Furdui din 1818 (II, p. 223), o odă în onoarea băii din Cotronța și a belșugului ce a adus tuturor ce lucra acolo. Textul acesta mai este important și din punctul de vedere filologic, fiind un text dialectal.

La aceasta se rezumă mai tot ce am reprodus din vechea literatură estetică românească, sau mai bine din cea romantică și lirică, care nu s'a prea bucurat de mare popularitate în veacurile trecute. Versificațiunea artificială era o floare exotică și modele de poezie și versificațiune, precum le presintă literatura clasică nu pătrundeau în țară, înconjurată cum era de un val slavon și de altu grecesc. Numai câte puțin se strecura prin mijlocirea literaturii grecești, și ce venea nu era nici clasic nici perfect.

* * *

V. Literatura populară.

Nescriind aci istoria literaturii române, ci facând numai o dare de seamă critică asupra coprinsului acestei cărți, reunesc supt acest titlu mai tot ce a rămas neatins până aci, și adică atât literatura populară scrisă cât și cea nescrisă, literatura fabulei, a satirei, a poveștii, a calendarului și a tot ce depinde de dânsul în materie astrologică, și superstițioasă. Toate aceste sânt mai mult sau mai puțin rezultatul ficțiunii poetice și nu intră nici în categoria teologiei, nici în cea a legislațiunii și nici în cea a istoriei propriu zise. Se leagă însă de literatură romantică care îi precedă aci. Singura diviziune mare ce voi face va fi între literatura populară scrisă și cea nescrisă.

c) Épique. Un autre genre de poésie se développe en Transylvanie ayant le caractère des chants populaires rhapsodiques : Ainsi „Arghir et Hélène“ de Barac publié en 1800 (II, p. 172) qui n'est qu'un conte versifié, devenu populaire. Ayant entre les mains deux rédactions de ce poëme, j'ai reproduit le même fragment de toutes les deux. Clain a versifié un hymne dans l'Acathiste (II, p. 186).

La „Dispersion de Jérusalem“, sorte de tragédie élégiaque, fut mise en vers par ce même Barac en 1821 (p. 235), et accompagnée de notes explicatives et d'une Introduction, reproduite par moi. La „Passion“ de Christ fut chantée en 1802 par Vasile Aaron (II, p. 190) dans le même mètre que celui de Barac dans son „Arghir“. Le fragment emprunté nous donne une idée exacte de la nature de ce poëme religieux.

Quant aux événements historiques et aux contes, racontés en vers, il a été déjà question dans le cours de cette Introduction, comme par exemple les vers de Çogalniceanu ou l'Étérie de Beldiman.

d) Satire. La Satire est représentée par „les Caractères“ de Muleleanu de 1825 (II, p. 246). La langue n'y est pas très choisie, on y trouve déjà l'influence du mouvement littéraire moderne qui commençait à germer. Les vers également sont loin d'être aussi clairs, aussi coulants que ceux de Barac par exemple.

C'est une espèce de chant profane que nous trouvons dans le „Versul Cotronței“ par Petre Furdul en 1818 (II, p. 223), ode en l'honneur de la mine de Cotronța et de la richesse qu'elle a procurée à tous ceux qui y ont travaillé. Ce texte est, de plus, important au point de vue philologique, comme texte dialectal.

Voilà à quoi se résume tout ce que j'ai emprunté à l'ancienne littérature poétique roumaine, ou plutôt à la littérature des romans et des productions lyriques, qui, paraît-il, n'a pas joui d'une trop grande popularité dans les siècles antérieurs. La versification artificielle était une fleur exotique. La poésie classique ne pénétrait pas dans le pays, entouré comme il était d'un mur slavons ou grec. La versification grecque a eu plus d'influence que l'autre, mais tout ce qui s'importait n'était ni classique, ni parfait.

V. Littérature populaire.

Comme je n'ai pas la prétention d'écrire dans l'Introduction une histoire de la littérature roumaine, mais simplement de donner un aperçu critique du contenu de ce livre. — je réunirai sous le titre ci-dessus tout ce qui n'a pas été traité jusqu'ici, à savoir la littérature populaire écrite ou orale, les fables, les satires, les contes, les calendriers, et ce qui dépend de ce dernier en matière astrologique ou superstitieuse. Toutes ces productions différentes sont le résultat plus ou moins de la fiction poétique et ne rentrent en aucune façon ni dans le domaine de la théologie, ni dans celui de la législation et de l'histoire, mais se rattachent cependant à la littérature romantique, que nous avons vue précédemment. La seule grande division que j'établirai sera entre la littérature populaire écrite et orale.

Literaturei populare atât celei scrise și celei nescrise am dat un loc însemnat în Chrestomatic, căci este cea mai interesantă și cea mai importantă atât prin coprinsul cât și prin forma ei. La formarea ei au contribuit de o potrivă atât literatura slavonă cât și cea grecească. De altă parte s'a identificat într' atâta cu poporul în cât a priimit cu desăvârșire un colorit național, atât ea limbă cât și ea formă și tendință. Literatura populară, cea nescrisă, culeasă din gura poporului, este cu totul expresiunea firească a acestui din urmă, chiar atuncea când fondul se datorește literaturii scrise. Atât în literatura populară scrisă cât și în cea nescrisă avem atât opere în proză cât și alte în versuri.

Multe din textele pomenite și descrise până aci aparțin cu drept cuvânt acestui soi de literatură; așa o parte însemnată din teologie precum erau poveștile apoerife, viețile de ale sfinților, descrierile de minuni și de vedenii; apoi poveștile din domeniul istoriei: legendele din Hronograf, poveștile din Neculcea, descrierea idolilor slovenești și alte de felul acestora. Cărțile de legi de asemenea conțin o materie destul de bogată, care aparține credințelor și obiceiurilor populare, precum sânt legile canonice privitoare la vrăji și vârcolaci, dar toate acestea sânt mai mult ilustrațiuni sau elemente din literatura populară scrisă, nu însă cărți populare de sine stătătoare, dor numai câte-va din cele teologice cari au reușit a fi tipărite ca atari alătura cu alte producțiuni populare.

I. LITERATURA POPULARĂ SCRISĂ. Adevărata literatură populară scrisă este reprezentată în cartea de față prin următoarele texte.

A) **Proza.** a) Alexandria sau povestea lui Alexandru Machedon, cunoscută deja de Costin (v. mai sus). Am reprodus mai întâiu dintr'o Alexandrie copiată la 1784 (II, p. 132) două epizode interesante din faimoasa epistolă, unu „întâlnirea cu pitiică“ și cel-l-alt „călătoria la raiu“, care se mai află în literatura română și în povestea sf-lui Macarie. Iar dintr'un alt manuscris din 1799, care reprezintă o verziune cam deosebită de cea dintâi am reprodus (II, p. 166) „începutul“ și bucata analoagă despre „călătoria la raiu,“ care arată deosebirea între aceste două verziuni. Originalul primitiv pentru amândouă este verziunea slavonă.

b) Halimana din potrivă sau „Aravicon Mythologicon“ precum arată și numele este o traducere ce s'a făcut din grecește, pe la mijlocul secolului trecut. M'am slujit de manuscrise din 1783 (II, p. 128) și am reprodus un fragment din „călătoria lui Sevah“, adică Sindbad și „descrierea tronului lui Solomon“ care aparține la „1001 de zile“. Din această carte și din 1001 de nopți s'a alcătuit originalul grecesc.

c) De la aceștia trecem la istoria lui Sindipa tradusă din grecește și tipărită la Brașov 1802 (II, p. 188), din care am reprodus „începutul“ și „o pildă a filosofului al cincilea“.

d) Nu din grecește ci din slovenește a fost tradusă istoria lui Archir și a nepotului său Anadam. Manuscrisul cel mai vechiu

La littérature populaire, tant orale qu'écrite, tient une place importante dans la Chrestomathie, par la raison qu'elle est du plus haut intérêt, autant pour le fond que pour la forme. La littérature slavone et la littérature grecque ont également contribué à sa formation. D'autre part, elle s'est identifiée complètement avec la nature du peuple au milieu duquel elle a acquis, en se développant, un coloris national. Quant à la littérature populaire orale, recueillie de la bouche du peuple, elle est tout-à-fait l'expression naturelle de ce dernier, alors même que le fond est emprunté à la littérature écrite. Dans la littérature orale comme dans celle écrite, on trouve des productions en prose et en vers.

Un grand nombre de textes mentionnés et décrits jusqu'ici appartiennent à proprement parler à ce genre de littérature. Ainsi une partie considérable du domaine théologique telle que : des contes apocryphes, des vies des Saints, des récits de miracles et de visions; de même des contes appartenant au domaine historique, comme les légendes du „Hronograf“, les récits du Neuclea, la description des divinités slavones et ainsi de suite. Les livres de lois contiennent également un fond assez riche traitant des croyances et des mœurs populaires; ainsi certaines lois canoniques concernant les sorcelleries et les vampires. Tout ceci cependant ne forme que des éléments de la littérature écrite et non pas des livres populaires stables, sauf quelques parties du domaine théologique qui ont eu la chance de se voir imprimées en livres séparés et de passer dans la littérature populaire.

I. LITTÉRATURE POPULAIRE ÉCRITE. La véritable littérature populaire est représentée dans la Chrestomathie par les textes suivants :

a) Prose. *a)* L'„Alexandria“ ou le récit d'Alexandre de Macédoine, connue déjà à Costin (voir plus haut). J'ai tiré tout d'abord d'une copie manuscrite de 1784 (II, p. 132) deux épisodes importants de la fameuse „lettre“, l'un roulant sur „la rencontre avec les nains“ et l'autre décrivant „le voyage au Paradis“, qu'on trouve également dans la Vie du St Macaire. Un autre manuscrit, datant de l'an 1799, dont la version offre quelques variantes, m'a fourni (II, p. 166) „le chapitre premier“, ainsi que le même „voyage au Paradis“, qui servira de parallèle au précédent. L'original ayant servi aux deux manuscrits, est en slavon.

b) La „Halima“ ou l'„Aravieon Mythologicon“, ainsi que le prouve son nom, est, par contre, une traduction faite sur le grec moderne vers le milieu du siècle dernier. Je me suis servi d'un manuscrit de 1783 (II, p. 128) duquel j'ai tiré un fragment du „voyage de Sevah“ (Sindbad) et un autre „la description du trône de Salomon“, qui appartient aux „Mille et un jours“. L'original grec n'est en réalité qu'une compilation de ce livre avec les „Mille et une nuits“.

c) En troisième lieu, nous avons l'histoire de Syndipa, traduite du grec et imprimée à Braşov en 1802 (II, p. 188), dont j'ai tiré le chapitre du commencement ainsi qu'un apologue du cinquième philosophe.

d) L'„Histoire d'Arghir et de son neveu Anadam“ est tirée, non du grec, mais du slavon. Le manuscrit le plus ancien date de 1784 (II,

este de la 1784 (II, p. 134) ceea ce nu însemnează însă data traducerei, ci numai data copieii. Această istorie este interesantă pe de o parte prin „pildele și învățăturile“ ce conține (II, p. 134) și de alta prin „isprăvile lui Archir“, cari se aseamănă foarte mult cu acele atribuite lui Isop.

e) Viața lui Esop se află în literatură română totdeauna unită cu fabulele lui Esop. Această viață este tradusă din grecește. Textul cel mai vechiu se pare a fi acela din manuscrisul de pe la 1705 din care am reprodus (p. 350) atât părți din „viața“ cât și unele „fabule“. O altă traducere, sau modificare anonimă apară la 1812 (II, p. 207). Dintr'aceasta am reprodus o altă parte din „Viața“, care este importantă fiind măi identică cu viața lui Archir de mai sus. Legătura între Archir și Esop este o chestiune de literatură universală, și cu nu o pot discuta aci. Mă mulțumesc a pune textele față în față. Amândouă cărți au devenit cărți populare, și istoria lui Archir a fost publicată de Anton Pann, fără a se pomeni de dânsul că este tiparul unui manuscris și că nu este lucrarea lui proprie.

f) Pe lângă aceste fabule simple, mai avem și Fabulele moralicești ale lui Tichindeal 1814 (II, p. 212) traduse fără îndoială de dânsul dupe vre-o carte străină, de care n'am dat încă. Stilul pedantic și o limba care e departe de a fi clară denotă îndestul lipsa de originalitate. Nici nu sânt toate fabulele dintr'aceea carte fabule în adevăratul înțeles al cuvântului, unele fiind anecdote și snoave precum e No. 126 (p. 214) o snoavă bine cunoscută în literatura universală. „Povestea pitpălăcii“ (No. 150) măi are o paralelă în carte, și adică din colecțiunea populară a lui Ispirescu (II, p. 367) care se măi află aci și în dialectul din Hațeg (II, p. 262).

g) Viața lui Bertoldo tradusă din grecește o avem în două versiuni, una măi dezvoltată într'un manuscris din 1779 (II, 118) și alta măi scurtă tipărită la 1799 (II, 168). Această ultimă dezvoltare a poveștii lui Solomon și Marcolf e caracteristică prin mulțimea pildelelor și zicătoarelor populare ce conține. Dintr'această viață am reprodus anume acele părți ce stă în legătură cu literatura populară neserisă. „Vieșugul lui Bertold“ (p. 118) se regăsește într'o snoavă populară a lui Anton Pann; iar „Învățăturile“ sânt proverbe și zicătoare populare române. Tot așa se regăsece paralele la bucățile reproduse din edițiunea din 1799 în „dialogul lui Cavella“ (II, p. 366).

h) Pe lângă aceste pilde din viața lui Bertoldo, măi avem și culegeri speciale de pilde, precum sânt: Pildele filosofești, tipărite la Târgoviște 1713 (II, p. 4) al căror original e grecesc. Aceste sânt zicătoarele antichității clasice și ale părinților bisericeii culese la un loc. O colecțiune foarte bogată se datorește lui Golescu 1830. Din autograful acestuia am reprodus (II, p. 255) câte-va pilde și istorioare.

i) Istoria legendară a animalelor o avem în Physiologus, din 1774 (II, p. 109) din care am reprodus unele dintr'acele ce sânt, sau măi vestite, sau au devenit populare; iar istorie poamelor (II, p. 97) este „condemnatio uvae“ care se află puțin modificată și în Povestea vorbii a lui Anton Pann.

k) De la această clasă trecem la **Calendarul** și la literatura astromo-astrologică. Cel măi vechiu Calendar tipărit este acela

p. 134), qui n'est point du tout l'année de la traduction, mais celle où la copie a été faite. Cette histoire est importante d'un côté par les maximes et les conseils qu'elle renferme (II, p. 134) et d'autre par les exploits d'Arghir qui ressemblent en quelque sorte à ceux attribués à Esope.

e) La Vie d'Esopo, traduite du grec, se trouve toujours, dans la littérature roumaine, réunie aux fables du même sage. Le texte le plus ancien paraît être le manuscrit de 1705, auquel j'ai emprunté (p. 350) des passages de la Vie et un très petit nombre de fables. Une autre traduction, ou copie modifiée anonyme, parut en 1818 (II, p. 207) : j'en ai tiré une autre partie de la Vie, importante en ce qu'elle ressemble à la vie d'Arghir. Comme la ressemblance entre les Vies de ces deux personnages présente un problème de littérature générale, je ne puis le discuter ici. Je me contente de placer les textes l'un en face de l'autre. Les deux livres devinrent également populaires, et l'histoire d'Arghir a encore été éditée par A. Pann, qui, loin de mentionner le manuscrit ancien, donna l'ouvrage comme sien.

f) Outre les fables simples d'Esopo, nous avons encore les „Fables morales“ de Tichindéal, publiées en 1814 (II, p. 212) et qu'il traduisit sans doute d'un ouvrage étranger, dans un style pédantesque et dans une langue obscure qui dénote l'insuffisance et le manque d'originalité. A part cela, ces fables ne sont pas toutes des fables dans le sens véritable du mot, mais plutôt des anecdotes, telles que le N° 126 (p. 214) qui est une anecdote très répandue dans la littérature générale. Le conte de la caille au N° 150 se retrouve dans la collection d'Ispirescu (II, p. 367) et encore une fois dans le dialecte du Hatzog (II, p. 262).

g) De la Vie de Bertoldo, également traduite du grec, il y a deux versions, une plus longue dans un manuscrit de 1779 (II, p. 118) et une autre plus brève imprimée en 1799 (II, p. 168). Ce livre, qui n'est que le développement du récit de Salomon et de Marcolf, offre un certain intérêt par les maximes et les dictons populaires qu'il renferme. J'en ai extrait principalement les éléments qui se retrouvent dans la littérature populaire orale. „La fourberie de Bertold“ (p. 118) se retrouve également dans une anecdote populaire d'Anton Pann; enfin les „Instructions“ sont des proverbes et des dictons populaires. De même, j'ai trouvé des parallèles dans les dialogues de Cacavela (II, p. 366) pour les parties reproduites de l'édition de 1799.

h) Outre les proverbes, renfermés dans la Vie de Bertoldo, nous avons encore des collections spéciales de maximes, telles que les „Maximes philosophiques“ imprimées à Tergoviste en 1713 (II, p. 4) dont l'original est grec. Ce sont les maximes de l'antiquité classique à côté de celles des Pères de l'église. On doit à Galescu une très riche collection faite en 1830 (II, p. 255). J'ai tiré du manuscrit autographe un certain nombre de maximes et d'historiettes.

i) L'histoire fableuse des animaux se trouve dans le Physiologus de 1774 (II, p. 109) dont j'ai reproduit les parties les plus connues, qui sont devenues populaires. Quant à l'histoire de la vigne (II, p. 97), qui n'est que la „condemnatio uvae“, elle se retrouve légèrement modifiée dans la „Provostea vorbil“ d'Anton Pann.

k) Passons maintenant au **Calendrier** et à la littérature astronomo-astrologique. Le plus ancien calendrier imprimé est celui de

tipărit la Braşov 1733 (II, p. 26) din care am reprodus o parte din „Astrologhie“ şi nişte „arătări pentru seminţe“ şi „lăsare de sânge“. Se vede că este un tipar mai nou după o traducere veche care s'a făcut după un original slovenese. Părţile constitutive ale acestui soiu de Calendar se şi regăsese prin manuscrise mai vechi. Aşa :

α) Gromovnicul sau oracolul după tunet, pe care l'am reprodus (I, p. 175) şi care este din a doua jumătate a secolului al XVII^{-lea} (ca. 1660—1680). Cel-l-alt Gromovnic, reprodus după un manuscris din 1799 (II, p. 164) este mult mai dezvoltat decât cel dintâiu. Subiectele pomenite sânt mult mai numeroase, şi se întinde mai asupra întregului cerc de interese sociale.

β) Coliadnicul cel mai vechiu, adică oracolul după ziua când cade crăciunul se află într'un manuscris de pe la 1750 (II, p. 58) şi aci e o limbă bogată în expresiuni. Tot acolo este şi descrierea „zilelor rele de peste an“ în care românul nu va începe nici un lucru.

γ) Zodiarul (II, p. 66) ne arată credinţa astrologică în influenţa zodiilor asupra caracterului şi a vieţii omului care se naşte supt cutare sau cutare planetă.

δ) Trepetnicul conţine oracolul întâmplărilor ce se prevestese omului prin bătaia sau tremuratul părţilor trupului. Eu am reprodus o parte din Trepetnic după un manuscris din 1779 (II, p. 122).

Toate aceste mici cărţi se bucură de o popularitate imensă, şi sânt de mare importanţă pentru istoria credinţelor şi a obiceiurilor populare. Toate pomenite până aci sânt de origine slavonă.

l) Nu mai puţin interesantă dar nu atât de populară este Fiziognomia tradusă din ruseşte şi tipărită de Strilbetechi în Iaşi la 1785 (II, p. 144). Părţile reproduse aci sânt acele în care se află mai multe expresiuni tehnice, şi sânt deci mai importante.

m) Tot din acest punct de vedere al limbei am reprodus extracte variate dintr'o Carte de bucate un manuscris din 1749 (II, p. 42); care conţine o nomenclatură bogată de erburî, vinuri, numiri de animale şi expresiuni tehnice ce rar se întâlneşte într'o altă carte. Cu aceasta se încheie lista cărţilor în proză din literatura populară scrisă.

B) **Versuri.** Pe lângă aceste ni s'au păstrat şi unele producţiuni populare şi supt formă rimată. Cu drept cuvânt acestea s'ar putea considera ca aparţinând literaturii populare nescrise, dar atât pentru vechimea lor, cât şi pentru faptul că eu le-am reprodus din manuscrise vechi şi nu din colecţiuni moderne, le pomenesc aci. Aceştia vor forma trecerea de la literatura populară scrisă la cea nescrisă.

a) Cel mai vechiu monument pare a fi Cântecul de Crăciun de pe la 1650 (p. 136) unde rima abea începe a străbate; ea se dezvoltă mai târziu sub influenţa Psaltirii lui Dosofteiu.

b) Din „Cântările steli“ din 1784 şi 1821 (II, p. 139), precum am arătat mai sus, unele sânt chiar psalmi versificaţi, altele li se aseamănă prin versificaţiunea.

Brasov, publié en 1783 (II, p. 26), dont j'ai reproduit un fragment de l'„Astrologie“, ainsi que certaines „indications pour les semences et pour le suignement“. On y reconnaît facilement qu'il s'agit d'un imprimé plus récent d'une ancienne traduction restée en manuscrit et faite d'après un original slavon. Les parties constitutives de cette espèce de calendrier se retrouvent dans des manuscrits plus anciens. Tel est :

α) le „Gromovnie“ ou l'oracle d'après le bruit de la tonnerre, reproduit (I, p. 175) et qui est de la seconde moitié du XVIIe siècle (1660 à 1680). Un autre „Gromovnie“, copie d'un manuscrit de 1799 (II, p. 164), est plus développé que le premier. Les sujets traités sont beaucoup plus nombreux et se rapportent presque à tout ce qui touche le cercle des intérêts sociaux.

β) Le Coliadnie le plus ancien, ou l'oracle d'après le jour où tombe le Noël, se rencontre dans un manuscrit de 1750 (II, p. 52), dont la langue abonde en expressions curieuses. Nous y trouvons encore la description des „Jours mauvais de l'année“, durant lesquels un Roumain ne doit entreprendre aucun travail.

γ) Le Zodiari (II, p. 66) nous expose les croyances astrologiques, telles que l'influence des signes du Zodiaque sur la nature et la vie de l'homme né sous telle ou telle planète.

δ) Enfin le Trepetnie renferme l'oracle des événements qui nous sont prédits par le tremblement ou le battement de quelque partie du corps. J'en ai reproduit un fragment d'après un manuscrit de 1779 (II, p. 122).

Tous ces petits livres jouissent d'une immense popularité et sont du plus haut intérêt pour l'histoire des croyances et des mœurs roumaines populaires. Ajoutons encore que tous ces livres mentionnés ci-dessus sont d'origine slavone.

l) Un ouvrage non moins intéressant, mais moins populaire, est la Physiognomie, traduit du russe et imprimé par Strilbetchi à Jassy en 1785 (II, p. 144). J'en ai extrait principalement les fragments riches en expressions techniques, de grande importance.

m) Toujours du point de vue linguistique j'ai emprunté quelques extraits variés au livre de la cuisine, manuscrit de 1749 (II, p. 42), renfermant une nomenclature riche en herbes, en vins, en noms d'animaux et surtout en expressions techniques, qu'on rencontre fort rarement dans d'autres livres. Avec ce dernier se termine le tableau des livres, appartenant à la littérature populaire écrite et en prose.

B) **Poésie.** A côté de livres en prose, nous trouvons également maintes productions en vers. Celles-ci, à proprement parler, pourraient bien être considérées comme appartenant à la littérature populaire orale; je les mentionne ici, à cause de leur ancienneté et pour ce fait de les avoir reproduites non d'après des collections modernes imprimées, mais d'après d'anciens manuscrits. Elles formeront la transition naturelle de la littérature populaire écrite à la littérature orale.

a) Le monument le plus ancien paraît être le Chant de Noël de 1650 (p. 136), dont les rimes sont très pauvres et à peine sensibles. C'est avec le Psautier que la versification prend un certain essor.

b) Parmi les Chants à l'étoile de 1784 et 1821 (II, p. 139), comme je l'ai déjà dit plus haut, les uns ne sont en réalité que des Psaumes versifiés et quelques autres leur ressemblent par la versification.

c) Colindele din 1820 (II, p. 228), abea se distinge de aceştia în ceea ce priveşte forma, fondul însă este mult mai variat, consistând din: subiecte biblice, canonice şi apocriefe, precum este „versul lui Iosif“, „al lui Adam“, şi chiar „viaţa lui Ioasaf“ care se cântă supt formă de Colindă. Această din urmă devine cu încetul „versul streinătăţii“.

d) Descăntecele sau conjuraţiuni în potriiva draacului şi a spiritelor căsunătoare de boale (II, p. 137) sânt toate într'o proză rimată, şi într'o limbă adesea obscură. Ca incantaţiuni au fost adesea corupte de către babele şi vrăjitorii. Mult mai uşoare de înţeles sânt acele din literatura populară nescrisă, culese din viul graiu al poporului. Din cauza importanţei lor am reprodus (II, p. 338) un număr destul de însemnat.

La mai toate textele pomenite până aci, uşor se pot găsi paralele, pentru unele chiar şi izvoarele directe sloveneşti, dar nici decum greceşti. Literatura grecească n'a avut nici o înrăurire asupra clasei de jos a poporului.

II. LITERATURA POPULARĂ NESCRISĂ. Planul ce l'am urmat în şirul textelor din literatura populară nescrisă era de a urmări viaţa omului de la naştere pân la moarte, într'u cât a găsit expresiune în cântecetele populare. Apoi la fie care clasă am cules variante sau specimene deosebite de prin toate acele ţări unde se află românii; culegând de preutindenea ceea ce mi se părea mai interesant sau din punctul de vedere al limbei, sau dintr'acel al poeziei.

A. Versuri. Indată după a) cântecul de leagăn (p. 287) urmează b) baladele: cea faimoasă despre „zidirea mănăstirei de Argeş“. Descrierea istorică se află I, p. 172, iar aci avem cea legendară. O paralelă la această din peninsula Balcanică am tipărit în dialectul românilor din Macedonia (II, p. 276). Luptele cu Turcii se oglindesc în „Marcu şi Turcu“ (p. 292) şi „Ioviţă“ (p. 293) din Basarabia şi Bucovina. Balada din Dobrogea (p. 298) este o paralelă la „Mioriţa“ destul de bine cunoscută; pe când a doua baladă „Mihnea Vodă“ tot de acolo tratează un episod din luptele cu Tatarii Nogaî. „Gruea, fiul lui Novac“ (p. 302) pare a fi o baladă serbească sau bulgărească, care s'a romanizat cu desăvârşire.

După Balade urmează c) Doine şi d) Hore, poezia lirică a tinerilor, uncori duioasă, alte ori amoroasă, una mai jalnică alta mai veselă. e) Oraţiunile la nuntele ţărăneşti (p. 310) constituie un fel de epopee mică, o naraţiune poetică în versuri a peţitului, foarte ceremonioasă, plină de espreşiuni plastice şi de glume nemerite. Urmarca naturală este f) Cântecul de nuntă (p. 320) cu refrenul Lado, pe care l'am esplicat mai sus.

g) Cântecul Paparudelor în vreme de secetă (p. 320) precede cu drept cuvânt h) Cântecului de secerat din Transilvania (p. 320). După tinereţe urmează bătrâneţe, după vara urmează iarna, i) Cântecetele de stea (p. 321) es la iveală. Avem ca specimene „Cana Galilei“ şi „Moisi şi Aaron“, după cari urmează „Cântarea despre călătoria şi vedeniile sufletului după moarte“ (p. 322) care nu este decât Apocalipsul sf. Pavel (I, p. 1) versificat. De aceste se leagă k) Colindele (p. 324), de un ca-

c) Les Colinde de 1820 (II, p. 228) se distinguent à peine de ces derniers par la forme, mais en s'éloignent par le fond, qui est beaucoup plus varié; des sujets bibliques, canoniques et apocryphes, tels que le „Chant de Josèphe“, le „Chant de Adam“ et même la „Vie de Josaphat“ se chantent sous forme de „Colinde“. La dernière de ces „Colinde“ devint la „Chanson de l'Étranger“.

d) Les Incantations (II, p. 137), généralement en prose rimée et dans une langue souvent obscure, sont des conjurations contre le diable et les esprits malfaisants. Les vieilles femmes et les sorcières ont beaucoup contribué à les corrompre et à les rendre inintelligibles. Plus intelligibles sont les incantations puisées dans la littérature populaire orale. J'en ai reproduit un grand nombre à cause de leur importance réelle (II, p. 338).

Pour presque tous les textes reproduits, l'on peut facilement trouver des variantes, et pour certaines même les sources directes slovènes d'où ils proviennent. Des sources grecques il ne faut pas en chercher par ce fait que la littérature grecque n'a exercé la moindre influence sur la classe inférieure du peuple roumain.

II. LITTÉRATURE POPULAIRE ORALE. Le plan que je me suis proposé dans le choix des extraits tirés de ce genre de littérature était de suivre la vie chez le paysan roumain, depuis sa naissance jusqu'à sa mort, en tant qu'elle se manifeste dans les chants populaires, d'y joindre les variantes qui se trouvent dans les autres pays habités par des Roumains, et de reproduire partout tout ce qui me semblerait d'être d'une haute importance pour la langue et la poésie roumaines.

A. Poésie. Après a) le Chant du berceau (p. 287) viennent b) les ballades, dont la plus fameuse est celle du monastère d'Argis. Le récit historique de la construction de ce monastère se trouve I, p. 172, ici il s'agit du récit légendaire. Une variante à ce dernier se rencontre dans le dialecte roumain de la Macédoine (II, p. 276). Les guerres entre les Roumains et les Turcs se reflètent dans „Marcu et le Turc“ (p. 292). Puis „Jovița“ de la Bessarabie et de la Bucovine (p. 293); la ballade de la Dobrogea (p. 298) pouvant servir comme parallèle à „Miorița“ très connue, et la seconde „Milnen-Voda“ aussi de la Dobrogea contient un épisode traitant des luttes avec les Tatars Nogai. „Gruia, fils de Novac“ (p. 302) paraît être une ballade serbe ou bulgare, qui s'est entièrement roumainisée.

Après les ballades c'est c) le tour des (cantilènes) Doine et d) de Hore (espèce de danse), qui sont les épanchements des âmes jeunes, tristes ou joyeux, amoureux ou douloureux. Puis e) les Oraisons aux noces des paysans (p. 310), petite épopée ou narration poétique en vers sur (la demande en mariage) le „petit“, très solennelle, abondant en expressions saillantes et en plaisanteries piquantes. Ensuite f) le chant de noce (p. 320) où le refrain Lado, au sujet duquel j'ai déjà parlé plus haut, se rencontre très souvent.

g) Le chant des Paparude, en temps de sécheresse, précède non sans raison au h) chant des semailles de la Transylvanie (p. 320). La vieillesse succède à la jeunesse, l'hiver à l'été, les i) chants à l'étoile viennent à leur tour (p. 321). Citons en fait de spécimens: „Cana Galilei“, „Moisi et Aaron“, puis „le chant sur le voyage et les visions de l'âme après

racter mai mult legendar, apropiindu-se oare-și-cum de balade, având însă un caracter mai religios, subiectele fiind adesea luate din apocrif. Refrenul *Ler-oï-leo* sau „*lerom*“ nu este decât divinitatea păgână *Lelo* de care am vorbit deja (p. LXIV). De acolo vine și *Pailie* schimbat din *Polelo* în urma unei etimologii populare.

Tot de sărbătorile Crăciunului țin și *l) Irozii* (p. 332) care reprezintă o urmă a „*Misterelor*“ din Occident. *m) Plugul* (p. 333) cântecul simbolic inaugurează cu drept cuvânt Anul nou. Noaptea de sf. Vasile, ajunul anului noi, este aceea în care se fac cele mai multe vrăjitorii. De aceea am aninat de plugul *n) Descântecetele* (p. 339) de tot felul de boale. Bogăția acestora în termeni tehnici este surprinzătoare, fondul de asemenea interesant, nu tot-deauna foarte clar. Am dat de aceea un număr mai însemnat de descântece. Nu departe de boala e și moartea, de aceea *o) bocetele* (p. 345) încheie șirul cântecelor populare, sau mai bine a literaturii populare în versuri.

p) O curioznică mică cârticică este apoi *A norocului* și a *nenorocului oglindă* (p. 346) pentru oraculul cu acul, fie care rând al unei pagini începând cu aceeași literă a alfabetului ce stă în capul paginei, rândurile de sineși stătătoare având un înțeles, și apoi în legătură cu toate celelalte.

B. Proză. Literatura populară nescrisă în proză se rezumă la basme, snoave, ghicitori și proverbe. Dintre aceste cele două din urmă au adesea forme rimate, sau aliterative. *a) Din Basme* am reprodus două caracteristice, una din Moldova (p. 348) și cea-l-altă din Muntenia (p. 353). *b) Mult mai mare e numărul Snoavelor* reproduse, sânt și jocoseria, „*povestea din Calendar*“ (p. 357), și glumețe ca „*Cacavela*“ (p. 365) paralela la „*Perette*“ (p. 360). Năstrăvăniile turcești ale lui „*Nastratin Hoge*“ (p. 364) devenite snoave populare române; alte caracteristice despre „*Sărbii*“ (p. 365) și „*Țigani*“ (p. 366). Iar „*Vulpea firoascoasă*“ (p. 367) o mai cunoaștem și supt forma pedantică a lui *Țichindeal*, și în graiul *Hategului* (p. 262).

c) Ghicitoarele (p. 368) fac parte din petrecerile populare pe când proverbele și zicătoarele (p. 372) reflectă spiritul de observațiune și mlădierea limbei poporului român. Multe paralele la aceste proverbe se găsesc între acele ale românilor din Istria, din suma cărora am cules numai pe acele ce se află și la românii din România.

C. Texte dialectale. Treceam acum la Dialectica adică la textele scrise în dialect curat, și nu în limba literară.

1) *Muntenia.* Din *Opinearu* lui *Jipescu*, am reprodus mai întâiu (p. 258) o bucată bogată în numiri tehnice și mai ales în numirile de drăgulean ce le dau țaranii animalelor. Apoi alta (p. 260) cu „*numirile diavolului*“ și o legendă ce o mai întâlnim aiurea în literatura română. A

la mort⁶ (p. 322) qui n'est que l'Apocalypse de St Paul (I, p. 1) versifiée. Viennent ensuite *k*) les Colinde (p. 324), de nature plutôt légendaire, se rapprochant en quelque sorte des ballades, mais en s'éloignant par leur caractère religieux, bien qu'on trouve parfois des colindes ayant des sujets apocryphes. Le refrain, *Ler-oi-leo* ou *ler-om*, qu'on y rencontre après chaque vers, n'est que le nom de la divinité payenne Lelo (dont j'ai déjà parlé p. LXV). De même Pailie qui n'est qu'une corruption populaire de Polelo.

Aux fêtes de Noël se rattachent encore *l*) les „Trozii“ (p. 332), le Mystère d'Hérode, dont l'origine se rattache aux „Mystères“ de l'Occident; *m*) la Charrue (p. 333), chant symbolique qui inaugure à raison le Nouvel an; la Nuit de St Basile est la veille du jour du nouvel an, durant laquelle s'accomplissent nombreuses sorcelleries. C'est pourquoi j'ai rattaché à la „Charrue“ les *n*) Incantations (p. 339) se rapportant à la guérison de toutes sortes de maladies. Elles présentent une richesse de termes techniques surprenante, un fond également intéressant, bien que parfois non pas assez claire. J'en ai extrait un nombre considérable. A côté des maladies se tient la mort, c'est pourquoi les *o*) lamentations bocete (p. 345) finissent l'ensemble des chants populaires, ou mieux de la littérature populaire en vers.

p) Un tout petit livre très curieux est „le miroir de la bonne et de la mauvaise chance“ (p. 346) pour l'oracle à l'aiguille, où chaque ligne des pages commence par la même lettre que celle qui se trouve en tête de la page et où chaque ligne séparément a une signification et est en liaison avec toutes les autres.

B. Prose. La littérature populaire non écrite et en prose se borne à des contes, des anecdotes, des devinettes et des proverbes. Les deux derniers groupes offrent également des exemples en vers rimés ou à allitérations. *a*) En fait de contes, j'en ai reproduit deux très caractéristiques, l'un de la Moldavie (p. 348) et l'autre de la Valachie (p. 353). *b*) Le nombre des anecdotes extraites est plus grand; on trouvera parmi elles des joco-seria, le conte du Calendrier (p. 357), ainsi que les plaisanteries de Cacavela (p. 365), un parallèle à „la Perette“ (p. 360), les „Facéties de Nasr-eddin Hodgè“ (p. 364), devenues des anecdotes populaires roumaines, et d'autres facéties sur le compte des Serbes (p. 365) et des Tsiganes (p. 366). „Le Renard philosophe“ (p. 367) se retrouve encore dans le langage du Hutzeg et aussi sous la forme pédantesque que lui a donnée Tsikindéal (p. 262).

c) Les Devinettes (p. 368) se rattachent aux jeux de la jeunesse, tandis que les Proverbes et les Maximes (p. 372) reflètent l'esprit d'observation et la souplesse de la langue du peuple roumain. Des variantes de ces proverbes se retrouvent chez les Roumains de l'Istrie. En fait de ces derniers, je n'ai reproduit que les proverbes qui existent aussi en Roumanie.

C. Textes dialectales. De là nous sommes passé à l'étude des dialectes, c'est-à-dire aux textes écrits dans un dialecte et non dans la langue littéraire.

1) Valachie. L'Opincaru de Jipeseu, rédigé en dialecte valaque, m'a fourni d'abord un chapitre très riche en termes techniques et en noms de caresse que les paysans donnent à leurs animaux (p. 258); puis un

trecută bucată conține apoi niște „credințe populare despre ursu, ariciu și pălajenu“.

2) Hațeg. Dialectul din țara Hațegului ni se înfățișează în snoava muntenească de mai sus, schimbată în graiul locului. Întocmai precum am văzut același fenomen petrecându-se în secolul XVII-lea între literatura moldovenească și cea muntenească.

3) Macedonia. Din dialectul Macedo-român având mai multe publicațiuni la îndemână, am putut alege și din proză și din versuri. Avem și snoave (p. 263) și basme (p. 268), și cântice populare ce se asemănă cu doinele (p. 273) și o baladă despre „podul de Narta“ (p. 277) o paralelă la „Mănăstirea de Argeș“, și în sfârșit o altă baladă tradusă din franțuzește din dialectul provençal.

4) Istria. Mai restrâns era materialul Istriian. Pe lângă Tatăl nostru în două variante (p. 283 și 285), Crezu (p. 283) și cele zece porunci (p. 285) am mai reprodus și două snoave (p. 282 și p. 286) o fabulă (p. 282), o poveste (p. 283) o mică descriere a obiectelor din casă (p. 285) și câteva proverbe (p. 285). Basmele și snoavele ne arată și mai bine construcțiunea sintactică a acestui dialect, care de altminterlea ca fonetică se aseamănă, precum vom vedea, foarte mult în unele particularități cu câte-va din textele cele mai vechi daco-romane. La „Tatăl nostru“, „Crezu“ și cele „zece porunci“ avem paralele în Catechismul popei Grigorie, iar cât privește proverbele mai toate se regăsesc, în gura românilor din Dacia Traiană.

Aceste multiple considerațiuni istorico-literare înșirate până aici m'au călăuzit la alcătuirea acestui mozaic din fragmente culese din vechea literatură română. Fie care particică își are înțelesul și importanța ei deosebită, toate împreună formează tabloul viu al vieții intelectuale și literare a poporului Român din cele din urmă trei secole.

* * *

II. Impărțirea dialectală.

Materia întreagă se mai poate împărți și după limba în care sânt scrise acele texte. Un fenomen de importanță capitală trebuie pomenit și lămurit înainte de toate, de oare ce a înrăurit într'un mod fundamental asupra alegerei textelor ce am publica în Chrestomatie.

Dacă urmărește cineva textele reproduse din cărțile tiparnice bisericești, ușor va putea constata aici în literatura română același mers al dezvoltării limbistice ce ni'l prezintă celelalte limbi literare, și adică: după fluctuațiuni și nehotărări naturale la început, limba literară se fixează cu încetul și capătă o formă hotărâtă. Cu cât dezvoltarea literară este mai mare cu atât mai mult devine limba literară o limbă artificială, deosebindu-se din ce în ce mai mult de limba propriu zisă a poporului.

autre (p. 260) contenant les noms du diable et une légende qu'on retrouve encore dans la littérature roumaine; et enfin un troisième chapitre traitant des croyances populaires relatives à l'ours, au hérisson et à l'araignée.

2) Le dialecte du Hatzeg est représenté par l'anecdote valaque mentionnée plus haut, modifiée d'après le langage de la localité. On a vu d'ailleurs le même phénomène se produisant au XVIIIe siècle dans les littératures valaque et moldave.

3) Quant au dialecte macédo-roumain, ayant eu à ma disposition beaucoup plus de publications, tant en vers qu'en prose, j'en ai fait un choix plus varié. On y trouvera donc des anecdotes (p. 263), des contes (p. 268), des chansons populaires se rapprochant des cantilènes (p. 273), une ballade „le Pont de Narta“ (p. 277) pouvant servir de parallèle à la légende du „Couvent d'Argis“, et enfin une ballade traduite du provençal.

4) Le dialecte de l'Istrie, par contre, nous a offert un domaine moins étendu. Outre le Pater en deux variantes (p. 283 et 285), le Credo (p. 283) et les dix commandements (p. 285), j'ai encore reproduit deux anecdotes (p. 282 et 286), une fable (p. 282), un conte (p. 283), une courte description des objets d'une chambre (p. 285) et un petit nombre de proverbes (p. 285). Les contes et les anecdotes nous mettent à même de connaître la construction syntactique de ce dialecte, qui, quant à la phonétique, ressemble beaucoup, par certaines particularités, comme l'on verra à quelques-uns des textes daco-roumains les plus anciens. Le „catéchisme“ de l'abbé Grégoire de Mahaciu offre des parallèles au Pater, au Credo et aux Dix commandements. Quant aux proverbes, on les retrouve presque tous dans la bouche des Roumains de la Dacie Trajane.

Ce sont ces multiples considérations historico-littéraires, énumérées jusqu'ici, qui m'ont amené à élever cette mosaïque de fragments tirés de l'ancienne littérature roumaine. Tous ces fragments, dont chacun a son sens et son importance propres, constituent, en leur ensemble, le tableau le plus animé de la vie intellectuelle et littéraire du peuple roumain, durant les trois derniers siècles.

* * *

II. Division dialectale.

La matière toute entière pourrait encore être divisée selon les idiomes dans lesquels les textes ont été écrits. Il est le moment maintenant de mentionner et d'expliquer ici un phénomène d'importance capitale, qui a exercé une profonde influence sur le choix des textes insérés dans la Chrestomathie.

Si l'on passe en revue les extraits tirés des livres ecclésiastiques imprimés, l'on peut facilement constater dans la littérature roumaine, le même développement linguistique suivi par toute autre langue pour devenir littéraire; une langue, après de longs tâtonnements et des fluctuations naturelles, commence à se fixer peu à peu et à revêtir une forme précise, à mesure qu'elle avance; et plus le développement est grand, plus la langue littéraire devient une langue artificielle, en s'éloignant de plus en plus de la langue populaire.

Întocmai așa s'a întâmplat și cu limba literară română. Cărțile tipărite în secolul întâiu al literaturii, adică de prin secolul al XVII^{-lea}, la început reprezintă nuanțe dialectale mai pronunțate. Limba unei cărți nu se potrivește întocmai cu limba unei alte cărți, altfel identice în coprins. Pe la începutul secolului XVIII^{-lea} însă limba bisericească, adică a cărților întrebuințate în slujba bisericeii devine aproape uniformă munteană, formele dialectale dispărând din ce în ce în mai mult și cu greu se poate preciza originea adevărată a unei atare cărți bisericești tipărite. Cărturarii încep a scrie toți într'un fel, întrebuințând aceeași limbă literară. Devine deci din ce în ce mai greu a fixa dialectul anume de care ține o cartea în chestiune. Numai în manuscrisele se păstrează mai bine caracterul dialectal. De aceea am preferit texte manuscrise și populare.

Dacă vorbesc aci de dialecte, înțeleg acele mici diferențe ce se pot observa între textele tipărite sau scrise din Transilvania, și cele din Muntenia și Moldova. Sânt într'adevăr mai mult nuanțe de dialect, decât dialectele propriu zise; toate deosebirile între dânsele mărginindu-se mai numai la schimbări de vocale, la pierderea sau reținerea unor sunete speciale, precum e **С** cirilic care corespunde cu **д** = **dz** (mai ales la cuvintele de origină latină unde **д** latin s'a sibilat în **dz**) care de pildă în dialectul din Muntenia s'a pierdut cu desăvârșire și a fost înlocuit prin **З** (**z**) simplu. (Toate cuvintele unde **С** s'a păstrat sânt însemnate în glosar alături de cele cu **z**), apoi **Ѡ** = **ж**, **ѡ** = **ж**, d. e. **агѡтор** = ajutor, **гѡдее** = judec. Alte mici deosebiri se pot observa la formarea pluralilor fem. în **ă** unde singul. este în **ă**, pe când în alte locuri pluralul se formează în **e**, d. e. **casă**, **masă** etc. (v. glosar); mai este terminațiunea **-riu**, de la participlele adiectivale, care alocurea nu este de cât **-r**, d. e. **luătoriu**, **-or**; **lucrătoriu**, **-or** etc. (v. glos.). Ca formă dialectală se mai poate pomeni **è** în loc de **ea** la terminațiunea Infinitivului apocopat la verbele de conjugarea a doua, tot așa la a treia pers. sing. Imperfect, d. e. **vedè** sau **vidè** în loc de **vedea** etc. sau **i** în loc de **e**. Toate aceste sânt deosebiri așa de mici încât adesea devine foarte greu de a se pronunța asupra provenienței locale a unor texte cu atari forme.

Un fenomen important, care leagă dialectul român vorbit în creerii munților Transilvaniei cu acel din Istria mai este înlocuirea lui **n** între vocale în **r**, un fenomen care și a căpătat de aci numele de Rotacism, care cu mici excepțiuni nu s'a generalizat în limba română.

Pe lângă cele pomenite până aci mai este și un alt fapt de considerat în ceea ce privește greutatea de a fixa caracterul dialectal al unei opere române; și adică că locul unde s'a tipărit sau s'a copiat o carte nu este totdeodată și locul unde s'a alcătuit acea carte. Nu arare ori o carte scrisă într'o parte a țării a fost sau tipărită aiurea, sau, ceea ce se întâmplă foarte des, sau a fost copiată retipărită aiurea, precum s'a întâmplat cu **Cazania** lui **Varlaam**, care a devenit **Cazania de la Deal**. Un manuscris de origine moldovenească de pildă a fost copiat pentru a doua oară sau a fost prelucrat într'un alt dialect (**Hronografele**, **Alexandria** etc.). Locul unde s'a tipărit o carte nu poate deci din capul locului să dovedească într'un mod absolut proveniența ei. Așa avem d. e. **Psaltirea** lui **Dosoftheiu**, **Mitropolitul Moldovei**, scrisă într'un dialect pe cât se poate de pronunțat moldovenesc, a fost tipărită

Un fait analogue s'est passé dans la littérature roumaine. Les livres imprimés durant le XVIIe siècle, c'est-à-dire le siècle du début de la littérature, présentent des nuances dialectales très visibles, de façon que la langue d'un ouvrage ressemble fort peu à celle d'un autre ouvrage, bien qu'identiques quant au fond. C'est à peine vers la fin du XVIIIe siècle que l'idiome (valaque) usité par les églises acquiert une certaine uniformité, les formes dialectales disparaissent de plus en plus, et il est très difficile désormais de préciser l'origine locale d'un livre ecclésiastique imprimé. Tous les écrivains presque commencent à écrire de la même façon, en se servant de cet idiome littéraire. En un mot, il est presque impossible de reconnaître le dialecte dans lequel ces livres ont été écrits. C'est dans les manuscrits seulement que les traces dialectales sont très visibles, et c'est pourquoi j'ai donné la préférence aux textes populaires et à ceux tirés des manuscrits.

Je comprends par dialecte les petites différences que présentent entre eux les livres imprimés ou écrits en Transylvanie, en Valachie et en Moldavie. En effet, il s'agit plutôt de nuances dialectales que de dialectes proprement dits, vu que les différences se bornent à de simples changements de voyelles, à la perte ou à la conservation des certains sons spéciaux, tels que **S** cyrillique qui correspond à **dz** (principalement dans les mots d'origine latine où **d** latin s'est adouci en **dz**) disparu complètement du dialecte valaque, où il a été remplacé par un simple **z** (**z**). (Tous les mots dans lesquels **S** s'est conservé ont été, dans le glossaire, mis à côté de ceux avec **z**), puis **у** = **ж**, **г** = **г**, comme par exemple **агитор** = **агитор**, **гудеа** = **гудеа**. Il y a encore à remarquer certaines autres petites différences dans la formation des pluriels féminins en **ă**, dont le singulier est en **ă**, tandis qu'ailleurs le pluriel se forme en **e** : **casă**, **masă**, etc. (voir le glossaire); et enfin, aux participes adjectivaux, les terminaisons en **rău**, qui parfois n'est que **-r** : **luătorău**, **-or**; **lucrătorău**, **-or**, etc. (v. le glos.). On pourrait encore signaler, comme nuances dialectales, **ă** au lieu de **en** comme terminaison de l'Infinitif apocopé dans les verbes de la seconde conjugaison, ainsi qu'à la troisième personne du singulier de l'Imparfait : **vedă** ou **vidă**, etc., et **l** au lieu de **e**. Toutes ces différences, comme l'on voit, sont en réalité si insignifiantes qu'on est fort embarrassé de se prononcer sur la provenance locale des textes.

Il reste pourtant à ajouter un phénomène très important, particulier au dialecte de la Transylvanie carpathine, et qui n'est pas étranger non plus à celui de l'Istrie; c'est le phénomène qui consiste dans le remplacement de **n** par **r** entre deux voyelles, et auquel on a donné le nom de Rotacisme. Sauf quelques exceptions, on ne les rencontre pas dans la langue roumaine de la Valachie et de la Moldavie.

Il y a, en outre, un autre fait digne de remarque : c'est la difficulté de préciser le caractère dialectal d'un livre par ce fait que l'endroit où il a été imprimé n'est pas toujours le lieu de sa composition. Fréquemment un livre écrit dans une ville a été imprimé dans une autre ville, ou encore le même livre se trouvait, ce qui arrivait parfois, réimprimé ailleurs, comme par exemple le cas se présente avec la „Cazania“ de Varlaam et la „Cazania“ de Déal. Des manuscrits d'origine moldave sont copiés ou refaits dans un autre dialecte, comme les „Hronograf“, l'„Alexandrie“, etc. Par

conséquent le lieu de publication ne détermine guère le lieu de provenance. Ainsi le Psautier du métropolitain Dosithée, bien qu'imprimé à Uniey (Russie), est écrit dans le dialecte moldave; de même la „Dottrina christiana“ par Vitto Piluzzio, écrite également en ce dialecte, mais imprimée à Rome; et enfin des livres imprimés à Braşov ne sont pas toujours d'origine transylvaine.

Cependant guidé par les différences caractéristiques, ainsi que par les autres considérations énumérées jusqu'ici, tout en tenant compte des difficultés mentionnées, je divise les textes en trois grands groupes, par rapport aux trois provinces où fleurissait la littérature roumaine. De tous ces groupes, celui du Nord ou de la Moldavie se différencie beaucoup plus du groupe du Sud ou de la Valachie que celui de la Transylvanie. Ce dernier, sauf quelques particularités propres, en possède certaines autres qui le rapproche tantôt du groupe valaque et tantôt du groupe moldave, de façon qu'il tient le milieu entre eux deux et forme la transition de l'un à l'autre.

Valachie. Je commence par classer les ouvrages appartenant au groupe valaque. Tout d'abord l'on se heurte à une très grande difficulté en ce qui concerne les ouvrages de Coresi, tels que le Psautier, les quatre Évangiles, les Actes et les deux „Cazanii“. Serait-ce Coresi qui les a traduits du slovène ou en serait-il seulement l'imprimeur? voilà qui n'est pas facile à préciser. La question se complique davantage par ce fait déjà discuté que trois de ces livres se trouvant incomplets, nous n'avons pas des données précises sur la date et le lieu d'impression, et surtout sur la part qu'a prise Coresi à la traduction ou à l'impression de ces ouvrages. La découverte des textes manuscrits, ayant un fond presque identique avec les imprimés de Coresi, contribue à rendre encore plus difficile la solution. Ainsi le Psautier manuscrit (I, p. 1*) ressemble au Psautier de Coresi (I, p. 6) et les quatre Évangiles du British Museum (I, p. 7*) aux extraits des quatre Évangiles (I, p. 7) et à ceux de l'Évangile commenté ou I^e Cazania I (I, p. 8), mais elles diffèrent de ceux du second Évangile commenté II Cazania.

Néanmoins, une comparaison minutieuse entre les imprimés et les manuscrits nous prouve que les premiers aussi bien que les derniers nous présentent le seul et même texte quant à la traduction, et diffèrent entre eux seulement par quelques formes phonétiques et certains changements lexicaux quant à la langue. On a donc affaire à de simples différences dialectales et aucunement à des variantes de versions. Tandis que le Psautier de Coresi offre des formes appartenant au dialecte valaque, le Psautier en manuscrit, par contre, possède des formes dialectales en usage en Transylvanie et jusqu'à un certain point aussi en Moldavie, telles que *S* au lieu de *3* : *SSWA*, *ΦPΘHSA*, *SHCE* et présente surtout le phénomène connu sous le nom de rotacisme : *APPAHHTE*, *ΛΔSPAPX-CE* (Psaume 2, v. 2) au lieu de *PHAHHTE*, *ΛΔSHAPX-CE*, etc. On pourrait dire de même du Praxion manuscrit et du Praxion imprimé; l'on y observe les mêmes différences que pour les Psautiers. Le Praxion imprimé nous offrira donc des formes propres au dialecte valaque, tandis que le manuscrit appartient à un autre dialecte. Le fait ci-dessous nous éclairera définitivement sur le caractère du dialecte des livres imprimés.

Entre les quatre Évangiles en manuscrit (I, 7*—9*), et le même

ghelielor din Cazania I (No. 8, p. 22 urm.) nu există mai nici o deosebire. Locul unde s'a copiat acest manuscris precum și numele scriitorului sânt însemnate în Epilogul manuscrisului, din care reese că a fost scris, adică copiat în Muntenia de către un Muntean și totuși este absolut identic cu tiparul. Operile ce poartă numele lui Coresi se vor clasa deci cu drept cuvânt între acele ce reprezintă dialectul Muntenese, cu toate că au fost tipărite în Transilvania. Același caracter fonetic muntenesc îl are și Cazania a doua, pecând morfologia și sintactica textelor Evangheliei sânt puțin modificate d. e.: forma viitorului conditional în manuscris din 1574: **СЪ АМОУ ЛЪСАРЕ ТОУ** e schimbată în: **СЪ АМОУ ВРЕЦН ЛЪСА**, fonetica însă este precum am observat, pretutindena aceeași, și de origine Coreșiană. Coresi este pomenit anume ca traducător atât aci, cât și la Psaltire.

Cestiunea priorității între tiparele și manuscrisele fiind de importanță capitală pentru istoria literaturii române o am discutat-o pe larg. După cele ce precedă, pentru mine cel puțin, nu mai începe nici o îndoială cum că manuscrisele, cu toate formele lor dialectale, neposedând nici o formă mai arhaică și nici un vocabular mai arhaic de cât acel al lui Coresi, nu sânt anterioare ci sânt posteroare lui Coresi, sânt variante dialectale; simple copii făcute după tipar și schimbate de către copietor. Acest procedeu l'am întâlnit foarte des în descrierea literaturii, unde am dat adesea ori de texte moldovenesti copiate și schimbate de către un muntean și vice-versa.

Avem dar ca rezultat al cercetărilor și al comparațiunii între diferitele texte faptul că întregul grup de opere Coreșiene reprezintă dialectul muntenesc din a doua jumătate a secolului al XVI^{-lea}. Un rezultat pe care fără Chrestomatia de față nici n'am fi putut obține.

De același grup ține apoi Catechismul de la 1607 (No. 13) care conține părți întregi copiate din cuvânt în cuvânt din Cazania lui Coresi (No. 8). Apoi Epitaful lui Radu Buzescu (No. 15), Cronica lui Moxa (No. 20) Călătoria lui Sith (No. 22^a) și Paleea (No. 22^b) cu care se află într'același manuscript. Molitvelnicul (No. 28), Melhisedec, Invățătură (No. 33), Silvestru, Cazania de Govora (No. 35), Meletie, Cazania de Deal (No. 38) textul Evangheliei la toate aceste din urmă este foarte interesant, mai ales cu privire la Tetracvanghelul lui Coresi. Tot între cărțile scrise în dialectul muntenesc socotese și Noul Testament de Belgrad (No. 42) al cărui adevărat traducător era Silvestru, fără îndoială același Silvestru care alcătuiuse sau tălmăcise Cazania de Govora, și care astfel își arătase desțoinicia pentru un așa fel de lucru literar. El lăsă însă lucrarea neisprăvită, căci moartea îi curmă activitatea; alți după aceea „l'au posleduit și unde n'au fost bine l'au isprăvit și l'au împlut“ (p. 125). Aceștia se vede că au simțit deosebirea între dialectul lor și a cel al autorului principal, și de aceea în „a doua predoslovie“ au un paragraf întreg, despre această deosebire de limbă (p. 126 No. Ȧ) din care

ouvrage imprimé par Coresi (I, N° 7, p. 17 suiv.) et aussi l'Évangile de la première „Cazania“ (N° 8, p. 22 suiv.) il n'y a aucune différence. L'endroit où la copie manuscrite a été exécutée, ainsi que le nom du copiste nous sont signalés par l'Épilogue; il en ressort que ce manuscrit, bien qu'il paraisse absolument identique au texte imprimé, a été écrit, c'est-à-dire copié par un Valaque en Valachie. Les ouvrages qui portent le nom de Coresi peuvent donc à juste titre être classés parmi ceux qui représentent le dialecte valaque, quoiqu'ils aient été imprimés en Transylvanie. Le même caractère phonétique valaque est à remarquer dans la seconde „Cazania“, tandis que la morphologie et la structure syntactique des textes de l'Évangile se trouvent un peu modifiées, comme par exemple la forme du futur conditionnel dans le manuscrit de 1574 : *съ амоу лъсарѣ тоу* changée en *съ амоу крици лъса*. Coresi y est mentionné comme traducteur, ainsi que dans le Psautier et le caractère phonétique est le même partout dans les livres de cet écrivain.

La question de la priorité des imprimés sur les manuscrits étant d'un haut intérêt pour l'histoire de la littérature roumaine, je l'ai suffisamment discutée. D'après ce qui précède, il ne reste plus aucun doute, à mon avis du moins, que les manuscrits, malgré toute leur apparence dialectale, n'offrant pas des formes ni un vocabulaire plus archaïques que les textes de Coresi, doivent être non antérieurs mais postérieurs aux textes imprimés; ce sont de simples variantes dialectales, des copies faites d'après les imprimés et modifiées par les copistes. On a déjà vu très souvent ce procédé dans l'aperçu de la littérature, où l'on trouvait des textes en moldave copiés et transformés par un valaque et vice-versa.

Comme résultat de nos recherches et de la comparaison entre les différents textes, nous arrivons à ce fait que le groupe intégral des œuvres de Coresi représente le dialecte valaque de la seconde moitié du XVIe siècle. Voilà une conclusion à laquelle nous ne serions pas sans doute arrivé sans le secours de la Chrestomathie.

Au même groupe se rattache encore le Catéchisme de 1607 (N° 13) qui renferme certaines parties entièrement copiées d'après la Cazania de Coresi (N° 8). Viennent ensuite l'épithaphe de Radu Buzescu (N° 15), la chronique de Moxa (N° 20), le voyage de Sith (N° 22^a) la Palée (N° 22^b) se trouvant réunie dans un seul manuscrit avec le précédent. Le Molitvelnie (N° 28), Melchisédech, Instructions (N° 33), Sylvestre, Cazania de Govora (N° 35), Meletie, Cazania de Déal (N° 38) — le texte de l'Évangile dans ces derniers livres est très intéressant, surtout en ce qui concerne leur rapport avec les Quatre Évangiles de Coresi. Enfin, parmi les livres appartenant au groupe valaque, je compte encore le Nouveau Testament de Belgrade (N° 42) dont le véritable traducteur fut Sylvestre, le même sans doute qui avait composé ou traduit le recueil de Cazania publié à Govora, et prouvé de cette façon sa compétence dans un travail littéraire de ce genre. Il laissa l'ouvrage incomplet, la mort l'ayant ravi à son travail avant qu'il en vît la fin; d'autres après lui continuèrent l'œuvre en l'augmentant en même temps de corrections et d'additions (p. 125). Ils sentirent, paraît-il, la différence entre leur dialecte et celui de l'auteur principal; c'est pourquoi ils ont, dans la seconde préface, ajouté un chapitre, dans lequel ils font remarquer les différences des idiomes (p. 126, N° A).

reese că s'au încercat să alcătuiască un fel de limbă eclectică română lipsită de dialectisme pronunțate. În orî ce chip Noul Testament de Belgrad reflectă mai mult graiul muntenească decît cel din Transilvania, și ne arată cum un original dintr'un dialect cam strein a fost schimbat așa ca să se potrivească mai mult cu dialectul local. Această transcriere și adaptare a unui text dintr'un dialect într' altul fiind de atîta importanță pentru cercetările filologice, am pomenit-o tot deauna anume orî de cîte orî am avut prilejul. Nimic nu ne poate lămuri mai bine asupra acestor nuanțe dialectale decît schimbările făcute în opere vechi de către copişti sau tipografi cînd se încercau să dea lucrului străin sau arhaic o culoare locală sau mai modernă.

De un caracter neîdoelnic muntenească este apoi Viața lui Varlaam și Iosafat (No. 43), Pravila de Târgoviște (No. 53), Invățăturile lui Neagoe Vodă și Viața sf. Nifon (No. 54—55), Molitvelnicul No. 60 pare a fi de origină moldovenească, dar a fost schimbat în dialectul muntenească, altfel forme ca **svinți** pe lângă **Dumnezeu** nu se pot ușor explica, cea dintăia fiind o formă curat moldovenească, pecînd **D-zeu** (și nu **D-dău**) e curat muntenească. De origine îndoelnică este Tetraevanghelul (No. 62) care se pare a fi o prelucrare sau o copie puțin schimbată a Testamentului de Belgrad (No. 42). Prologul sau viețile Sfinților (No. 72) aparține grupului muntenească, tot așa și Cheea înțeleșului (No. 76), Apostolul (No. 82) și părți din Biblia (No. 186). Această lucrare uriașă și monumentală, care alătura cu viețile Sfinților ale Mitropolitului Dosofthoiu este cel mai important monument al literaturii române din secolul XVII^{-lea} nu pare a fi lucrarea Greceșilor, ci a spătarului Nicolae Miculescu; și nici a lui nu este în întregul ei, căci părți din Biblie nu sînt decît modernisări, schimbări și adaptări din traduceri mai vechi. Urmărirea izvoarelor a fie-cărui părți, — ceea ce nu intră de loc în cadrul acestei Introduceri, — ar cere o cercetare amănunțită și adîncită. Nouă ne ajunge a constata cum că caracterul predominant al Bibliei este cel muntenească.

Viața sf. Nifon scrisă de Anania Ieromonah (No. 88) precum și Mărgăritare ale lui Zlatoust tălmăcite de Greceanu (No. 89) sînt curat muntenești. Tot așa e cazul cu Evanghelia Eleno-română a lui Șerban Greceanu (No. 94) cu toate că nu se poate tăgădui că Noul Testament de Belgrad a avut o înruire oare care asupra textului. Această înruire este și mai vădită la Molitvelnicul lui Opera din 1698 (No. 98) unde schimbările, deși foarte minuțioase, totuși sînt foarte instructive. Mineiul (No. 99) aparține de asemenea grupului nostru, tot așa și Lumina (No. 101), Cronica lui Radu Greceanu (No. 102), Invățăturile Creștinești (No. 103), Floarea Darurilor (No. 104) și Liturghia (No. 105). Evanghelia lui Anthim Ivireanu (No. 106) iarăși nu este alt-ceva decît o adaptare a celei de Belgrad din 1648 cu schimbări și mai mici fonetice și dialectale decît în adaptările pomenite pînă aci. Textul și ortografia sînt aproape absolut identice cu cele de Belgrad, deosebirea constă numai în schimbări lexicale,

duquel il ressort qu'ils avaient essayé de faire une sorte de langue littéraire roumaine, dépourvue de dialectismes prononcés. En tout cas, le Nouveau Testament reflète plutôt le dialecte valaque que celui de la Transylvanie, et nous montre comment un texte original écrit dans un dialecte étranger a été modifié de façon à ce qu'il se rapproche du dialecte local. Cette transcription d'un texte d'un dialecte dans l'autre, étant d'un si haut intérêt pour la recherche philologique, a été mentionnée toutes les fois que l'occasion s'en est présentée, et j'en ai fait mention cette fois-ci encore. Rien ne pourrait mieux nous aider à reconnaître ces nuances dialectales si ce n'est l'étude des modifications faites dans des ouvrages anciens par des copistes ou des imprimeurs, alors qu'ils s'efforçaient à donner à l'œuvre étrangère ou archaïque une apparence locale ou plus moderne.

Nous retrouvons le caractère purement valaque aussi dans la Vie de Varlaam et Josaphat (N° 43), dans la Pravila de Tergoviste (N° 53), dans les Instructions de Néagoe Voda et dans la Vie de St Niphon (N° 54—55). Le Molitvelnic semble être d'origine moldave, mais modifié selon le dialecte valaque, car on ne pourrait pas autrement s'expliquer des formes telles que *svinti* et *Dumnezeu*, le premier étant une forme purement moldave, le second *D-zeu* (et non *D-dău*), au contraire, une forme purement valaque. Le doute subsiste quant à l'origine des Quatre Evangiles du N° 62, qui paraissent être une refaite ou une copie peu modifiée du Testament de Belgrade (N° 42). Le Prologue ou „les Vies des Saints“ (N° 72) appartient au groupe valaque, de même que la Clef de la sagesse (N° 76), l'Apôtre (N° 82) et certains fragments de la Bible (N° 1688). Ce dernier livre, œuvre colossale qui, avec la Vie des Saints du métropolitte Dosithée, forme les plus importants monuments de la littérature roumaine du XVIIe siècle, ne paraît pas être le travail des frères Greceanu, mais celui du spatar Nicolae Miclescu et encore il n'appartient pas intégralement à ce dernier, vu que certaines parties sont plus modernes, modifiées et adaptées d'après des traductions antérieures. Il faudrait une recherche minutieuse et détaillée pour rétablir les sources desquelles proviennent les divers livres de la Bible, ce qui n'entre pas dans le cadre de notre Introduction. Il nous suffit de constater que le caractère prédominant de la Bible est d'être en dialecte valaque.

La Vie du St Niphon écrite par Anania le hiéromonaque (N° 88) ainsi que les Perles de Zlatoust, traduites par les frères Greceanu (N° 89) dépendent également de ce dialecte. De même, l'Evangile gréco-roumain de Șerban Greceanu (N° 94), bien qu'on ne puisse nier une certaine influence de la part du Testament de Belgrade (1648 N° 42). L'influence de ce dernier sur le Molitvelnic d'Opréa de l'an 1698 (N° 98), est encore plus sensible; les changements, bien que très légers, sont fort instructifs. Appartiennent encore au même groupe, la Minée (N° 49), la Lumière (N° 101), la chronique de Radu Greceanu (N° 102), les Instructions chrétiennes (N° 103), la Fleur des grâces (N° 104), la Liturgie (N° 105), l'Evangile d'Anthime d'Ibérie (N° 106). Ce dernier n'est également qu'une adaptation d'après celui de Belgrade de 1648 avec des changements phonétiques et dialectaux encore plus légers que dans les autres adaptations, mentionnées jusqu'ici. L'orthographe et le texte de la traduction sont presque absolument identiques à l'Evangile de Belgrade, mais s'en

substituindu-se de cătră Anthim câte un cuvânt munteneş în locul celui transilvănean.

De origine curat munteană pare a fi codicele mixt din care am produs părţi din Isopie (No. 107), viaţa sf. Sava (No. 108) şi glosariul slavono-român (No. 109). Tot de aceeaşi origină este şi Anthologhion (No. 110) a cărui legătură cu Mineiul (No. 99) merită asemenea o cercetare specială.

Cu acest text se isprăveşte numărul textelor munteneşti din vol. I. Caracterul dialectic al textelor din vol. al II^{-lea} mai ales când nu aparţin literaturii bisericeşti propriu zise, devine în ce în ce mai precis, cu cât ne apropiăm de vremurile noastre. Diferenţele dialectale se accentuează din ce în ce mai mult, şi greutatea ce am simţit-o la clasificarea textelor din vol. I. dispare cu încetul. Îndoeala ce am avut câte o dată dacă un text era transilvănean sau muntean, se limpezeşte la textele din vol. II^{-lea}. Avem a face numai cu foarte puţine cărţi bisericeşti; cu atât mai mult însă cu texte mirene şi cu manuscrise. Gruparea este deci mai uşoară, şi vom considera ca munteneşti cele următoare: Ceasoslovul lui Anthim (No. 116). După cele ce am constatat la Noul Testament tipărit de acelaşi Anthim, mă îndoiesc de originalitatea cărţii; se poate ca acest Ceasoslov să fie de asemenea numai o reproducere puţin modificată după Ceasoslovul mai vechiu transilvănean. De origine muntenească este tâlcul lui Theofilact (No. 118); Calendarul (No. 120) care cu toate că a fost tipărit în Braşov, pare însă a fi scos după un original alcătuit în Muntenia; Invăţătura lui Anthim (No. 121), Cazaniile lui Ilie Minieat (No. 122) precum şi Evanghelia (No. 124). Pe când Evanghelia lui Grceeanu din 1693 (Vol. I, p. 308) era o copie după Noul Testament de Belgrad, îndreptată după originalul grecesc ce s'a tipărit alătura, textul de faţă nu este decât o retipărire puţin modificată a Evanghelicii lui Grceeanu, schimbările fiind mai mult de un caracter gramatical, de pildă substituindu-se perfectul compus în locul Aoristului: au venit în loc de veni, fost au, în loc de fu etc.

Înşir apoi ca aparţinând acestui grup, Comoarea lui Damascin (No. 125), şi Cartea de bucate (No. 126). Oxisteri (No. 127), Istoria Rosească (No. 128) şi Moartea lui Petru cel mare (No. 129) sânt nişte remanieri munteneşti ale unor originale moldoveneşti. Pentru No. 128 nu încape nici o îndoeală, de oare ce se pare a fi opera lui Miron (sau Neculae) Costin, cronicarul Moldovei. Povestea lui Alexi omul lui Dumnezeu (No. 136) este curat muntenească, tot aşa şi Varlaam de Boţulescu (No. 139) şi Simeon Thesalonic (No. 140); Iliodor (No. 144) numai până la un punct, căci pare a fi o schimbare munteană de la un original moldovenesc. Urmează apoi Omiliile lui Macarie (No. 149), Physiologus (?) (No. 150), Pravila lui Ipsilante (No. 154), Cronica lui Dumitrache (No. 155), Aravicon Mythologicon sau Halimaua (No. 156), Pravoslavnică Invăţătură (No. 164), Poeziile lui Văcărescu (No. 166). Ierococrit şi Aretusa (No. 173) aparţine iarăşi clasei îndoelnice, de oare ce pe lângă forme pronunţate munteneşti se strecoară prin text şi

éloigne, comme je l'ai déjà dit, par des changements lexicaux, tels que des mots d'origine transylvaine remplacés par des correspondants en valaque.

Enfin, au groupe valaque se rattache encore le codex mixte, dont nous avons tiré des fragments d'Isopie (N° 107), la Vie du St Sava (N° 108), le glossaire slavo-roumain (N° 109); de même que l'Anthologie (N° 110), dont le rapport avec le Mineiu ci-dessus (N° 99) mériterait aussi une étude spéciale.

Avec ce dernier texte se complète le nombre des textes valaques renfermés dans le premier volume. Le caractère dialectal des textes du IIème volume, de ceux surtout qui n'appartiennent pas à la littérature ecclésiastique proprement dite, devient de plus en plus précis, à mesure qu'on approche de notre siècle. Les différences dialectales s'accroissent de plus en plus et la difficulté que nous avons éprouvée dans la classification des textes du Ier volume disparaît peu à peu. Les doutes qui nous ont envahis parfois dans ce volume pour savoir si un texte était d'origine transylvaine ou valaque, s'évanouissent dès qu'il s'agit du deuxième volume. Nous avons affaire dorénavant à fort peu de livres ecclésiastiques, et, par contre, à un grand nombre de manuscrits et de livres profanes. Le groupement devient par conséquent moins difficile. Nous allons énumérer maintenant les ouvrages appartenant au dialecte valaque: Le Ceasoslov d'Anthime d'Ibérie (N° 116), bien que, d'après tout ce que nous avons constaté au Nouveau Testament imprimé par le même écrivain, nous doutions de l'originalité du livre; il se peut bien que ce Ceasoslov soit aussi une reproduction légèrement modifiée du Ceasoslov plus ancien transylvain. Le Commentaire de Théophilaète (N° 118); le Calendrier (N° 120) bien qu'imprimé à Braşov, semble être la copie d'un original composé en Valachie; Les instructions d'Anthime (N° 121); le recueil de Cazanii d'Ilie Minéat (N° 122) ainsi que l'Évangile (N° 124). Ce dernier n'est qu'une édition peu modifiée de l'Évangile de Greceanu, les changements y étant plutôt grammaticaux, comme par exemple l'usage du passé indéfini pour l'Aoriste: am venit au lieu de venii, fost-au pour fu etc.; tandis que l'Évangile de Greceanu datant de 1693 (vol. I, p. 308) était une copie du Nouveau Testament de Belgrade, corrigée d'après l'original grec avec lequel il fut imprimé ensemble.

Viennent ensuite le Trésor de Damascène (N° 125), le Livre de Cuisine (N° 126), Oxisteri (N° 124), l'Histoire russe (N° 128) et la Mort de Pierre-le-Grand (N° 129) qui ne sont que des adaptations valaques d'originaux moldaves. Il n'y a pas de doute pour le N° 128 qui semble être l'œuvre de Miron (ou Nicolai) Costin, le chroniqueur de la Moldavie. Le récit d'Alexis, l'homme de Dieu (N° 136) est d'origine purement valaque, ainsi que Varlaam de Botulescu (N° 139), Siméon le Thessalonien (N° 140) et jusqu'à un certain point Héliodor (N° 144), qui paraît aussi n'être qu'une copie valaque d'un texte en moldave. Appartiennent encore au groupe valaque les Homélies de Macarie (N° 149), Physiologus (?) (N° 150), la Pravila d'Ipsilanti (N° 154), la Chronique de Dumitrache (N° 155), Aravieon Mythologicon ou Halima (N° 156) l'Instruction orthodoxe (N° 164) et les Poésies de Vacarescu (N° 166). Pour Hiérotocrite et Arétuse l'origine est douteuse, car on y trouve des formes valaques à côté d'autres absolument moldaves.

uncle moldovenești. Viețile sfinților (No. 180) din potrivă, cu toate că au fost tipărite la Neamț se vede că au fost scoase de pe un izvod munteneș curat. Cauza acestor forme muntenești mai poate să fie că aceste vieți au fost alcătuite în limba bisericească, care precum am pomenit mai sus, a devenit graiul literar bisericesc, deosebit de cel popular și mirean care era și mai dialectic.

Caracterele lui Paris Mumulean (No. 191) sânt scrise în dialectul (limba) lui Văcărescu; de același dialect ține Loghica lui Chir Grigorie (No. 192) și Pildele lui Golescu (No. 193) cu care se încheie literatură literară propriu zisă. Zapiselile de prin carte și textele muntenești ce urmează aci sânt însemnate ca atari, așa extractul din Opincar (II, p. 258) și așa toate acele ce aparțin literaturii populare. Influenței limbei literare se datorește fonetica cam uniformă ce se poate observa mai în toate aceste texte din urmă. Pe ici pe colea se strecoare însă forme populare mai ales la vocale și la unele consonante ca **j** și **g** și alte mici schimbări. Deosebirea cea mare între diferitele texte constă mai ales în dicționarul lor. Vorbe cu un înțeles local denotă originea imediată a cântecului, sau basmului sau ori ce alt text ar fi. Ca texte muntenești avem deci p. 1*, 7*, 9*. No. 6, 7, 8, 9, 13, 15, 20, 22^a, 22^b, 28, 33, 35, 38, (42), 43, 53, 54, 55, (62), 72, 76, 82, 86, 88, 89, 94, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 116, 118, 120, 122, 124, 125, 126 (127, 128, 129), 136, 139, 140, (144), 149, (150), 154, 155, 164, 166 (173), 180, 191, 192, 193.

Transilvania. Intorcându-ne acuma la dialectul Transilvănean vom nota întâiu acele texte, cari prezintă fenomenul Rotacismului, adică schimbarea lui **n** în **r** între vocale.

În Chrestomatie se află peste tot patru texte cu acest fenomen caracteristic și adică Psaltirea (p. 1*), Praxapostol (p. 2*), Legenda Duminiceii (No. 4), și un tâlc al Evangheliei (No. 19) din 1619. Din aceste patru, cele două din urmă sânt scrise, adică copiate de către popa Mihaiu din Măhaciu, care în Epilogul la catechismul din 1607 (p. 43) serie ciri în loc de **cine**, adică înlocuește pe **n** între vocale cu **r**. Datele și localitatea unde s'au copiat și de cine s'au copiat aceste două texte cu formele dialectale pronunțate fiind cunoscute ne constrâng a considera și celelalte două texte în cari se găsesc aceste forme sau datorite unui singur individ, sau ceea ce este mai probabil de o proveniență localnică de tot, de unde-va din Transilvania de Nord, poate chiar de la Măhaciu. Mai la vale voiu reveni asupra acestui fenomen. De observat mai este forma păr, în loc de pân, până de origine bucovineană (v. glosarul s. v. pân).

Nu mai puțin greu este apoi a hotărâ caracterul dialectic al celor alte părți din codicele copiat de popa Grigorie. Dintr'aceste Apocalipsul Apostolului Pavel (No. 1) și St. Sisinie (No. 3) au un caracter moldovenesc, oare-și-cum modificat de către copietorul, dar totuși nu într'atâta ca să se șteargă cu desăvârșire caracterul original. Catechismul (No. 13) stă într'o legătură strânsă cu Cazanlia lui Coresi; dar are forme ulterioare transilvănene, atât lexicale cât și fonctice. Ceea ce ni-l arată a fi o lucrare posterioară, localnică, dependentă într'un mod fundamental de cartea lui Coresi. Același caracter transilvănean îl au, precum am observat, și cele alte texte pe cari eu le consider a fi prelucrări ulterioare ale operilor

Les Vies des Saints (N° 180), par contre, bien qu'elles fussent imprimées à Néamtz (en Moldavie), paraissent être une copie d'un original valaque. Les formes valaques proviennent peut-être de ce que ces Vies sont écrites dans la langue de l'église, qui, comme je l'ai dit plus haut, était devenue un idiome littéraire différent du dialecte populaire et profane.

Les Caractères de P. Mumuleanu (N° 191) se rattachent également au groupe valaque; de même la Logique de Chir Grigorie (N° 192) et les Maximes de Goleseu; c'est avec ce dernier livre que finit la littérature proprement dite. Les extraits des textes valaques qui suivent sont signalés comme tels, aussi bien celui de l'Opinear (II, p. 258) que tous les autres appartenant à la littérature populaire. C'est à l'influence de la langue littéraire qu'on doit la phonétique presque uniforme que l'on observe dans les textes de la littérature populaire. Ça et là ont pénétré pourtant des formes populaires dans certaines voyelles et consonnes surtout, comme j et g, ainsi que d'autres petits changements. La grande différence entre les divers textes consiste principalement dans le vocabulaire; de mots ayant un sens local, dénotent avec exactitude l'origine immédiate de la chanson, du conte ou d'un texte quelconque. Nous avons donné des textes valaques à la page 1*, 7*, 9*, N° 6, 7, 8, 9, 13, 15, 20, 22^a, 22^b, 28, 33, 35, 38 (42) 43, 53, 54, 55, 62, 72, 76, 82, 86, 88, 89, 94, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 116, 118, 120, 122, 124, 125, 126, (127, 128, 129), 136, 139, 140, 144, 149, (150), 154, 155, 164, 166, (173), 180, 191, 192, 193.

Transylvanie. En passant au groupe transylvain, nous mentionnerons de prime abord les textes qui présentent le phénomène connu sous le nom de rotacisme, à savoir le passage de *n* en *r* entre deux voyelles.

Dans la Chrestomathie l'on trouvera en tout quatre textes en ce genre : le Psautier (p. 1*), le Praxion (p. 2*), la Légende du Dimanche (N° 4) et l'Évangile avec commentaire (N° 19) de l'an 1619. Parmi ces quatre textes, les deux derniers ont été écrits ou copiés par l'abbé Mihaiu de Mahaciu, qui, dans l'Épilogue du catéchisme de 1607 (p. 43) écrit *ciri* au lieu de *cino*, par conséquence usa du rotacisme. La date et le lieu où ces deux derniers furent copiés, ainsi que le nom du copiste étant hors de doute; nous fait croire que les autres deux textes dans lesquels ces formes se trouvent sont l'œuvre d'un seul individu ou, ce qui est plus probable encore, qu'ils proviennent de la même localité, probablement quelque endroit du Nord de la Transylvanie, peut-être bien de Mahaciu. Il faut encore remarquer la forme *pâr* au lieu de *pân* pour *până* originaire de la Bucovine (v. le glossaire s. v. *pân*).

Il n'est pas moins difficile encore de préciser le caractère dialectal de certaines parties du codex copié par l'abbé Grégoire, telles que l'Apocalypse de St Paul (N° 1) et St Sisinie (N° 3), qui se rattachent au groupe moldave, bien qu'elles fussent légèrement retouchées par le copiste, mais pas assez pour rendre méconnaissable leur nature primitive. Le catéchisme (N° 13) se trouve dans un rapport étroit avec la IIe Cazania de Coresi, mais il est profondément imprégné de formes transylvaines lexicales et phonétiques, qui sont justement la preuve d'un travail postérieur, local, qui dépend entièrement du livre analogue de Coresi. Les autres textes, que je considère comme des refontes ultérieures des œuvres de Co-

lui Coresi și adică Psaltirea (p. 1^{*}) și Praxapostolul (p. 2^{*}) care au pe lângă aceasta și rotacismul. Dacă am divide dialectul transilvănean într'unu de Nord-ost și altul de Sud-vest, așa zice că cel dântăiu se apropie mai mult de graiul popular din Moldova și Bucovina, pe când cel din urmă se apropie mai mult de cel din Muntenia. Textele pomenite până aci aparține toate clasei de Nord-ost, sau pentru a preciza-o încă și mai mult geograficește așa spune că toate aceste sânt din Maramureș sau din Bucovina, pe când graiul din Ardeal propriu zis și din Hațeg este acela de Sud-vest. Tipăriturile ce voiu pomeni de aci înainte aparțin, în cea mai mare parte, acestor provincie din urmă, pe când manuscrisele, în mare parte, constitue monumentele literare ce posedăm din Nord-ostul Transilvaniei. Acolo nefind nici odată tipografii, ușor putem înțelege că s'au făcut copii în seris, după cărțile tiparnice de prin sudul Transilvaniei, care erau rare și scumpe și că s'a modificati limba caei nu se potrivea întocmai cu graiul de acolo; cu atât mai mult când acele au fost de origină muntenească.

Un text adevărat Transilvănean este acel al Paliei (No. 10) care și el nu prezintă absolută unitate în fonetica sa. Nu se aseamână apoi de loc cu textele Coresiane, dovedind iarăși cum-că acele texte nu 'și au originea lor în Transilvania și nu reprezintă acel dialect decât în rarele excepțiuni care sânt datorite lucrătorilor și ajutătorilor lui Coresi, când la traducere, când la tipar.

Mai mult se aseamână însă cu această limbă a lui Coresi, cele-l-alte cărți tipărite în Transilvania în secolul XVIII^{-lea}, căci ele stau deja supt influența Evangheliei, a Psaltirii și a Cazanielor lui Coresi. Limba literară începe a se fixa. Nu puțin contribuiește Noul Testament de Belgrad (No. 42) la această fixare și închiegare. Precum am văzut deja mai sus, cartea se datorește muncii și științei unui Muntean. Izvodul alcătuit de dânsul se continuă de către alți și se adaptă cerințelor locale de către învățații din Belgrad, dar ei deja au conștiința diferențelor dialectale, și ei sânt cei dintâi care se încearcă să creeze o limbă literară română, care neîind seamă de formele dialectale, tinde a fi o limbă înțeleasă și prin urmare adoptată și imitată de toți; ceea ce s'a și întâmplat până la un punct.

Limba Psaltirei de Belgrad (No. 52) se aseamână cu aceea a Noului Testament dar se apropie și mai mult de cea a Paliei.

În Geografia Ardealului (No. 58) dăm iarăși de forme care se apropie de graiul muntenesc, deosebindu-se de Psaltirea (No. 52) și de Palia, d. e. neavând **S** ci numai **З**, tot așa **Ж** ține locul lui **И** etc. cu toate că cele-l-alte forme sânt curat transilvănene. Mai pronunțat dialectal este caracterul Așezămintelor (No. 70) și acel al textului ce urmează (No. 71) care se pot numără la clasa Nord-Ost.

Același caracter îl are apoi un Diaconariu (No. 79) care din nefericire ni s'a păstrat numai într'un exemplar defect. Nu poate să fie opera lui Ioan din Vinți, căci se deosebete în fonetica sa de Sicriul (No. 84) și de Cărarea pre scurt ale aceluși autor (No. 85) care urmează în limba

resi, tels que le Psautier (p. 1°) et le Praxapostol (p. 2°) présentent également un caractère transylvain, et de plus suivent le rotacisme. Si l'on pouvait diviser le groupe transylvain en deux sousdialectes : de Nord-Est et de Sud-Ouest, on verrait que le premier se rapproche du langage populaire de la Moldavie et de la Bucovine, et que le dernier ressemble davantage à celui de la Valachie; tous les textes d'origine transylvaine mentionnés jusqu'ici appartiennent à la classe Nord-Est, ou bien pour préciser d'une manière plus exacte, proviennent du Marmoros ou de la Bucovine; tandis que le langage du S.-O. est celui de la Transylvanie et du Hatzeg. Les textes imprimés que je mentionnerai plus loin appartiennent, pour la plus grande partie, à ces dernières provinces, alors que les manuscrits forment généralement les monuments littéraires du groupe N.-E. Comme il n'y avait pas d'imprimerie dans cette région, on comprendra facilement que l'on n'y pouvait faire que des copies manuscrites d'après les originaux imprimés au Sud de la Transylvanie, qui étaient fort rares et hors de prix et modifiées dans un dialecte différent de celui de ce pays-là; à plus forte raison, si les livres provenaient de la Valachie, comme je l'ai expliqué plus haut.

Un texte d'origine purement transylvaine est celui de la Palien (N° 10) bien qu'il n'offre pas une unité absolue dans sa phonétique. Il ne ressemble point aux textes de Coresi, ce qui prouve une fois de plus l'origine non transylvaine de ces derniers, dont les seules et rares exceptions qu'on trouve dans la traduction et dans l'impression sont dues aux collaborateurs et aux imprimeurs de Coresi.

Ce sont plutôt les textes imprimés au XVIIIe siècle en Transylvanie qui subissent fortement l'influence des œuvres de Coresi, telles que l'Évangile, le Psautier et la Cazania. C'est vers cette époque que la langue commence à se fixer et à se préciser, grâce principalement aux influences du Nouveau Testament de Belgrade (N° 42), œuvre de mérite due au labour et au talent d'un écrivain valaque. Ce livre servit à beaucoup d'imitations, et les savants de Belgrade, qui possédaient déjà la connaissance des variétés dialectales, l'adaptèrent conforme aux exigences du dialecte local et s'efforcèrent, les premiers, de créer une langue littéraire roumaine, qui, sans tenir compte de formes dialectales, tendit à devenir une langue intelligible et correcte, ce qui, jusqu'à un certain point, s'est précisément réalisé et réussit à être adoptée par un grand nombre d'écrivains postérieurs.

Dans le Psautier de Belgrade (N° 52) la langue ressemble en quelque sorte à celle du Nouveau Testament, mais se rapproche encore davantage de celle de la Palie.

La Géographie de la Transylvanie (N° 58) présente également des formes semblables à l'idiome valaque, tout en s'éloignant de la langue du Psautier (N° 52) et de celle de la Palie, comme par exemple pour ce qui touche à l'usage du **з** à la place de **ѕ** qu'elle ne possède pas et l'emploi de **ж** pour **у**, etc., bien que les autres formes appartiennent au dialecte purement transylvain. Les Așezăminte (N° 70), ainsi que le texte qui les suit (N° 71), offrent un caractère très sensible du groupe N.-O.

De même un Diaconariu (N° 79), qui, malheureusement, s'est conservé dans un texte incomplet. Je ne le crois pas être l'œuvre de l'abbé Jean de Vinți, car il s'éloigne par la phonétique du Sieriu (N° 84) et de

și grafia fonetică pe acea a Noului Testament de Belgrad și aparține clasei Sud-Vest.

Molităvnicu (No. 87) se aseamână cu „Diaconaru“ de mai sus. Acela fiind tipărit în Belgrad și mai având și alte forme dialectale sigure, ne întărește în judecata cum să și „Diaconaru“ este de aceeași origină. În *Chronica* lui Dorotheus (No. 95, p. 311) avem un text de origine moldovenească care a trecut prin mâna unui copist din Transilvania; amestecul ambelor dialecte o dovedește. Mai greu este de precizat caracterul operilor lui Alexandru Dascal. Penticostariul (No. 96) se aseamână cu graiul de Nord-Ost adică cu al Moldovei, iar textul ce urmează: Psaltirea cu tâlc (No. 97) dacă n'a fost prelucrată de un scriitor din Muntenia, ne arată același autor scriind în două dialecte bine deosebite, ceea ce este cu neputință. Mai mult așa înclina a crede cum că Alexandru Dascal a fost Moldovean și că Psaltirea este o copie muntenească.

În vol. al II-lea al *Crestomatiei* avem întâiu Calindariul (No. 120) care are deja caracterul limbei literare muntenești; tot așa este cazul cu Catechismul (No. 147, p. 97) care s'a tipărit în Viena și anume pentru folosul Românilor de supt stăpânirea Austriei. Nici Biblia lui Clain (No. 165) cartea cea mai voluminoasă ce a apărut în Transilvania în tot cursul secolului al XVIII-lea nu se depărtează de această limbă literară, din care au dispărut mai toate urmele dialectale. Nu întru în chestiunea originalității acestei producțiuni, cu toate că e lesne de presupus că s'a folosit Clain de Biblia de București.

Caracterul dialectal ese mai vădit la iveală în producțiunile beletristice și literare ce se datorese scriitorilor transilvăneni de pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea. De atunci începe abea adăvărata literatură originală, când autorul nu se mai mulțumește a fi un traducător slavie, urmărind originalul strein din cuvânt în cuvânt, ci autorul, sau este cu totul original în concepțiunea sa, sau prelucreează în mod liber subiectul împrumutat de aïurea.

Precum am văzut, când am tratat despre istoria literaturii românești, literatura din Transilvania este supusă unei înrăuriri cu totul deosebită de aceea supt care s'a născut, a crescut și s'a dezvoltat vechea literatură română.

Acestei influențe deosebite se și datorește schimosirea stilului în acele opere cari sânt traduse dintr'o limbă cu desăvârșire opusă spiritului limbei românești.

O altă cauză puternică care a înrăurit în Transilvania asupra limbei române de pe acea vreme este tendința latinisării, care începe a se manifesta pe atunci, și a cărei urme se pot observa în scrierile lui Maior, Clain, Tichindeal și alții. Tendința era îndoită, adică de a serie limba română cu litere latine și de a elimina din dicționarul limbei, ori ce cuvânt ce se părea a fi de origine nelatinească. Tendința întâia a produs acea încercătură grafică din care n'a eșit nici chiar cea din urmă ortografie autorizată; căci unii scriau etimologicește, alții transcriau sunetele române

la Cârare pre scurt (N° 85), dont la langue et l'orthographe sont celles du Nouveau Testament de Belgrade, et par conséquent se rattachent au groupe S.-V. —

Le Molitâvnic (N° 87) ressemble au „Diaconariu“ précédent. Celui-là, imprimé à Belgrade et présentant de plus des formes dialectales évidentes, nous confirme l'opinion que le „Diaconariu“ doit être de la même origine. La Chronique de Dorotheus (N° 95, p. 311) est un texte d'origine moldave, ayant passé par les mains d'un copiste transylvain; le mélange de ces deux dialectes nous le prouve suffisamment. Il est plus difficile à préciser le caractère dialectal dans les œuvres d'Alexandre Dascalul. Son Pentecostariu (N° 96, p. 312) se rapproche du dialecte (N.-E.), de la Moldavie, et le texte qui suit: le Psautier avec commentaire (N° 97), au cas où il n'aurait pas été refait par un écrivain valaque, nous présenterait le même écrivain s'exprimant dans deux dialectes différents, ce qui réellement est impossible. Je serais plutôt porté à croire que Dascalu était Moldave et que le Psautier ne serait qu'une adaptation valaque.

Dans le second volume de la Chrestomathie, nous avons d'abord le Calendrier (N° 120) qui porte déjà la marque de la langue littéraire, valaque; de même le Catéchisme (N° 147), imprimé à Vienne et publié pour les besoins des Roumains habitant l'Autriche. La Bible de Clăin (N° 165), l'œuvre la plus volumineuse qui ait paru au XVIIIe siècle en Transylvanie, ne s'éloigne pas non plus de cette langue littéraire, dont toutes les traces dialectales se sont complètement effacées. Il est inutile de me prononcer sur l'originalité de cette traduction, car il est facile à supposer que Clăin s'y est servi de la Bible de Bucarest.

Dans les productions littéraires, en prose ou en vers, des écrivains de la Transylvanie vers la fin du XVIIIe siècle, ce caractère dialectal est encore plus sensible. C'est à peine à partir de cette époque-ci que commence la littérature véritablement originale, où l'on n'a plus affaire à des traductions serviles, qui suivaient mot-à-mot le texte original, mais à des écrivains, ayant une puissante faculté de conception ou à des traducteurs habiles, qui refont, conforme au génie de la langue roumaine, les travaux des autres.

La littérature de cette province, ainsi qu'on l'a vu lorsque j'ai parlé de l'histoire de la littérature roumaine, est soumise à une influence bien différente de celle qu'a subie l'ancienne littérature roumaine dans son développement.

C'est à cette influence qu'on doit la bizarrerie du style dans les livres traduits d'une langue absolument opposée au génie de la langue roumaine.

Une autre influence non moins puissante fut la tendance à latiniser, qui commence à se manifester à cette époque-là, comme l'on en peut se convaincre par les traces qu'elle a laissées dans les ouvrages de Maïor, de Clăin, de Tichindeal et d'autres. La tendance était plutôt double: car il s'agissait d'écrire le roumain avec les caractères latins, et aussi d'éliminer du dictionnaire chaque mot qui ne semblait pas être d'origine latine. Le premier essai donna naissance à une confusion orthographique d'où n'est pas encore sortie même la dernière orthographe officielle: quelques-uns écrivaient selon l'étymologie, d'autres rendaient les sons propres au roumain par des signes arbitraires, et c'est à peine de nos jours qu'est

cu semne arbitrare și abea acuma începe să răzbată o ortografie curat fonetică, întocmai precum era cea veche chirilică, care a reproduș cu o esactitate perfectă toate sunetele proprie graiului românesc. Tendința latinisării a contribuit la decăderea literară și la sărăcirea limbei, ce se poate observa în cursul secolului al XIX^{-lea}, mai ales acolo, unde această tendință predomina.

Ca exemplu de ortografie cu litere latine am tipărit textul No. 174 adică Acahistul lui Clain, după cum se pare, cea mai veche carte bisericească română tipărită cu litere latinești; din care cauză reprezintă deja acele dificultăți și nedumeriri ortografice ce se perpetuă supt forme variate la toți urmașii, ce întrebunțează literile latine. Valoarea esactă a vocalelor și a sunetelor curat românești nefiind decât abea indicată, toate acele texte cu ortografii meșteșugite și sucite nu sânt decât de o valoare îndoelnică pentru cercetările filologice. Din această cauză n'am reproduș alte texte decât ael Acahist și câte-va cântece populare din Sas-Regen (Transilvania), cari au fost scrise de culegătorul cu o astfel de ortografie.

În cărțile însă cari au păstrat slova chirilică caracterul dialectic reese din ce în ce mai mult, și această cu cât ne apropiăm de epoca modernă. Așa avem Retorica (No. 167, p. 162) și toate operile lui Barac, și Aaron de cari voiu vorbi mai la vale.

Gromovnicul (No. 168) este o copie făcută de către un Muntean după un izvod transilvănean. Contrariul, adică copiarea și tipărirea în Transilvania de texte muntenești, se înțelege cu modificări mai mult sau mai puțin pronunțate dialectale, a avut loc la Bertoldo (No. 170), Sindipa (No. 175) și Esop (No. 182, p. 207). Așa că în toate aceste avem un amestec de dialecte.

Forme dialectale pronunțate s'au strecurat apoi în Arghir și Elena a lui I. Barac (No. 172) precum și în Patima (No. 176) a lui V. Aaron. Tot așa este cazul cu Didahiile (No. 179), ale lui P. Maior și cu Hronica (No. 181) a lui Șincai. Țichindeal în Fabule (No. 183) începe a schimba limba introducând câte-va neologisme, dar totu-și mai păstrează ortografia chirilică și astfel ne arată caracterul dialectic al limbei scrise de dânsul. Verșul Cotronței (No. 186) ea o producțiune populară oglindește într'un mod corect dialectul local; păcat numai că P. Furdui a întrebunțat literile latine și ortografia ungurească, care întuneacă puțin caracterul adevărat al sunetelor românești nereproduse cu esactitatea alfabetului chirilic. Colindele ce urmează (No. 187) sânt de asemenea de origine transilvană, limba fiind mai mult populară. Mai literară este limba în Chiemarea la typărire (No. 188) a lui Loga și în Răsipirea Ierusalimului (No. 189) de I. Barac, dar are forme dialectale amestecate cu formele literare.

La suma textelor de origine transilvăneană mai este de adăugat textul dialectal din Hațeg și cântecele populare din secțiunea literaturii populare, a căror ortografie nu este în tot deauna fonetică ci, când mai mult, când mai puțin etimologică, iar graiul este ael al culegătorului, influențat de ael a poporului, fără a'l reproduce cu acea esactitate care e necesară pentru cercetări filologice. Avem deci următoarele texte ca reprezentând graiul din Transilvania: p. 1*, 2*. No. (1, 3), 4,

apparue une orthographe purement phonétique, ainsi que l'était l'orthographe cyrillique, qui reproduisait avec une parfaite précision les sons particuliers au langage roumain. La seconde tendance contribua aussi, de son côté, à la décadence littéraire et à l'appauvrissement de la langue durant tout le XIXe siècle.

Comme exemple d'orthographe en caractères latins, j'ai donné le texte N° 174, un fragment de l'Acathiste de Clain, le plus ancien livre ecclésiastique imprimé en semblables caractères, et qui présente, le premier, déjà toutes les difficultés orthographiques que l'on verra, sous des formes plus ou moins différentes, se perpétuer dans tous les livres des écrivains postérieurs, se servant de l'alphabet latin. La valeur exacte de certaines voyelles ou consonnes propres au roumain étant insuffisamment indiquée, le mérite des textes imprimés avec une orthographe pareille, compliquée et travaillée, ne peut être que fort douteux pour les recherches philologiques. C'est pourquoi je me suis borné à l'unique reproduction de l'Acathiste et de quelques chants populaires de Sas-Regen (en Transylvanie) écrits également en caractères latins par celui qui les a recueillis.

Par contre, le caractère dialectal s'est mieux conservé dans les textes imprimés en caractères cyrilliques, et il se fait sentir plus en avance vers l'époque moderne, comme dans la Rhétorique (N° 167) et dans toutes les œuvres de Barac et d'Aaron, dont je parlerai plus tard.

Le Gromovnic (N° 168) n'est qu'une copie faite par un Valaque d'après un original imprimé en Transylvanie. Le contraire s'est produit, avec certaines modifications plus ou moins sérieuses, pour Bertholdo (N° 170), Sindipa (N° 175) et pour Aesope (N° 182), de sorte que dans tous ces livres on trouve un mélange de dialectes.

Des formes dialectales prononcées ont pénétré dans Arghir et Hélène de Barac (N° 172) ainsi que dans la „Passion“ de V. Aaron, dans les Didahii (N° 179) de Pierre Maïor et dans la Chronique de Şineăi. Tichindeal, dans ses fables (N° 183), commence à se servir de néologismes, mais conserve encore l'orthographe cyrillique, à l'aide de laquelle il est facile de reconnaître les nuances dialectales. Le Verşul Cotronei (N° 186) comme production populaire reflète d'une manière exacte la nature du dialecte local; il est à regretter seulement que Furdui se soit servi de caractères latins et de l'orthographe hongroise, qui altère en quelque sorte la valeur réelle de chaque son roumain, non plus rendu avec la même exactitude que par l'orthographe cyrillique. Les Colinde qui suivent (N° 187) appartiennent également au groupe transylvain, la langue en étant plus populaire. Elle est purement littéraire dans la Chiomarea la typarire (N° 188) de Loga et dans la Dispersion de Jérusalem (N° 189) de J. Barac, bien que dans ces œuvres on trouve parfois encore des formes dialectales.

Voilà où je me suis arrêté pour ce qui concerne les textes d'origine transylvaine. Il me reste pourtant encore à ajouter un texte dans le dialecte du Hatzeg, et aussi quelques chants populaires, dont l'orthographe n'est pas toujours phonétique, mais plus ou moins étymologique, et dont le dialecte est celui de l'éditeur influencé par celui du peuple, sans le rendre avec l'exactitude nécessaire dans une semblable recherche. Les textes représentant le dialecte de la Transylvanie sont : p. 1*, 2*. N^o (1.

10, (13), (42), 52, 58, 70, 71, 79, 84, 85, 87, (95), (96, 97), (120), 147, 165, 167, (170), 172, 174, (175), 176, 179, 181, (182), 183, 186, 188, 189.

Moldova. După ce am analizat din suma textelor publicate în ambele volume toate acele ce am crezut că aparțin dialectului munteneș și celui transilvănean, toate celelalte reprezintă dialectul moldovenesc. Nu este deci necesar a le înșira aci, și mă voiu mulțumi numai cu câte-va indicațiuni generale. Din toate dialectele, afară de acela cu rotacismul cel moldovenesc cel mai pronunțat este. Dacă vre odată ne îndoiam asupra unui text de este din Muntenia sau din Transilvania, care ar fi locul adevărat de proveniență, o atare îndoială nu încapă la textele moldovenesti. Chiar prelucrări făcute aiurea din aceste texte din urmă au păstrat foarte des forme cari ne arată caracterul moldovenesc al originalului. Astfel de împrumutări și schimbări din texte moldovenesti în texte muntenești și viceversa am pomenit foarte des în această introducere fiind de atăta importanță pentru studiul dialectelor române.

Luăm de pildă textul cel mai vechiu moldovenesc tipărit, adică Cazanăia lui Varlaam (No. 37) și vedem că numai un an după aceea apare o edițiune muntenească, tipărită la mănăstirea Dealului. Limba moldovenească este cu desăvârșire schimbată în edițiunea muntenească. Studiul acestor două verziuni, una alătura de alta ne va da rezultatele cele mai pozitive și cele mai satisfăcătoare asupra caracterului dialectal munteneș și moldovenesc și a supra deosebirelor între aceste două, pe la întâia jumătate a secolului al XVII^{-lea}. Tot așa s'a încorporat Pravila lui Vasile Lupu (No. 40) în Pravila mult mai voluminoasă a lui Mateiu Basarab (No. 53).

Nu mai puțin pronunțat decât în acele opere reese graiul moldovenesc la Cronicarii Moldoveni. Ahea pe la mijlocul secolului trecut se strecoare limba literară bisericească în operile literare bisericești și în tipăriturile din Moldova. Mersul gradat al dezvoltării dialectale s'a păstrat mai bine în manuserisele de origină moldovenească și mai ales în literatura populară scrisă. Cu cât aceste texte provin din provinciile mai în spre Nord, de pildă din Bucovina, cu atât mai pronunțat este caracterul dialectic; așa schimbările vocalelor e în i, ea în è etc. și altele ce n'au intrat în limba literară se află cu prisos în texte cum este: Intrebarea înțeleptului cu lume (No. 145) sau Istorie Poamelor (No. 146) Avestița (No. 171) și snoavele p. 359—360; mai ales în textele din sbornicul de la 1784, publicate sub No. 157, 158, 159 și 160 cari reprezintă graiul din Bucovina, căci acolo s'a copiat acel manuseris.

Foarte important ca rezultat al cercetărilor noastre este apoi faptul că din toate textele atât tiparice cât și manuserise nu se află nici unu care să prezintă fenomenele cunoscute din graiul popular moldovenesc modern, răspândit și prin unele părți răsăritene din Ardeal, și adică trecerea lui p înaintea de i în ch, a lui b + i = gh; v + i = i sau j; e + i = ș; m + i = ñ. E un fapt cu atât mai curios cu cât această trecere este regulată în dialectul Macedo-român și la mai întreaga populațiune de azi a Moldovei, pe când

3), 4, 10, (13), (42), 52, 58, 70, 71, 79, 84, 85, 87, (95), (96, 97), (120), 147, 165, 167, (170), 172, 174, (175), 176, 179, 181, (182), 183, 186, 188, 189.

Moldavie. Maintenant, après avoir énuméré parmi les textes de la Chrestomathie, ceux qui appartiennent aux dialectes valaque et transylvain, il est tout naturel que tout le reste est de provenance moldave. Je ne crois pas par conséquent nécessaire de les mentionner ici; je me bornerai seulement à donner quelques indications générales. Le dialecte moldave est le plus prononcé de tous les autres, à l'exception du dialecte qui présente le phénomène du rotacisme. Si l'on pouvait parfois douter de la provenance réelle d'un texte imprimé en Valachie ou en Transylvanie, un semblable doute ne saurait subsister pour ce qui touche aux textes moldaves. Même les adaptations des textes moldaves faites en dehors de la Moldavie, ont encore conservé telles autres formes qui trahissent leur origine primitive. Dans l'Introduction j'ai montré un fort grand nombre de semblables adaptations de textes valaques en moldaves et vice-versa, vu l'importance qu'elles ont pour l'étude des dialectes roumains.

Prenons par exemple le plus ancien texte moldave imprimé, la *Ca-zania* de Varlaam (N° 37) et nous constaterons qu'une année à peine plus tard parut une édition valaque, imprimée au monastère de Deal. La translation d'un dialecte dans l'autre y est très sensible. Une étude comparative entre ces deux versions nous fournirait les résultats les plus précis et les plus satisfaisant sur la nature des dialectes et leur dissemblance vers la première moitié du XVIIe siècle. C'est de la même façon que la *Pravila* de Vasile Lupu (N° 40) a été incorporé dans la *Pravila* plus volumineuse de Matei-Bassarab (N° 53).

La nuance dialectale est non moins sensible dans le style des chroniqueurs moldaves, car ce n'est à peine que vers le milieu du siècle dernier que la langue littéraire ecclésiastique commence à s'insinuer également dans les œuvres imprimées en Moldavie. La marche progressive du développement littéraire est mieux représentée par les manuscrits et surtout par la littérature populaire écrite. Plus les textes proviennent des provinces du Nord, telles que la Bucovine, plus la nature dialectale est sensible. Des changements de voyelles, comme *e* en *i*, *ea* en *è* et beaucoup d'autres que la langue littéraire n'a pas admis, se trouvent de plus dans des textes tels que : le dialogue du sage avec le monde (N° 145), l'*Histoire des Pommes* (N° 146), *Avestița* (N° 171), les anecdotes p. 359—360 et principalement les textes du Codex de 1784, publiés sous les N°s 157, 158, 159 et 160, et qui représentent le dialecte de la Bucovine, où le manuscrit a été copié.

Un fait très important, résultat de nos recherches, est que de tous les textes imprimés ou manuscrits, il n'y a pas un seul qui présente les phénomènes particuliers au dialecte moldave populaire de nos jours, répandu également dans certaines régions orientales de la Transylvanie, tels que le passage de *p* devant *i* en *ch*, de *b+i* en *gh*, de *v+i* en *i* ou *j*, de *e+i* en *g*, de *m+i* en *n*. Et ce fait est d'autant plus curieux que ce passage est de règle encore dans le dialecte macédo-roumain, ainsi que chez presque toute

nică o urmă nu se găsește la vre-unu din numeroșii scriitori Moldoveni din a căror opere atât publicate cât și manuscrise am dat extracte aci.

După cum însă se poate dovedi atât prin ajutorul monumentelor literare cât și prin viul graiu al locuitorilor, se pare că în secolii din urmă un dialect, care are multe afinități cu dialectul Istrien și întru cât-va cu cel din Macedonia s'a răspândit cu încetul de-alungul șirului munților Carpați. Niște Mocanii sau mai bine păcurarii originari de dincolo de Dunăre, cari vorbeau acel dialect trebuie să se fi întins de la Sud-Vest la Nord-Ost tot de-alungul munților și la un moment dat să se fi așezat în unele locuri, mai ales în acele puțin populate, precum era Moldova de Nord. Aceștia s'ar datorit formele cu rotacismul. O altă imigrațiune a unui element român în număr considerabil, venind din Macedonia s'a efectuat în sec. XVI și XVII care urmând drumul bătut de mocanii s'a întins din Transilvania prin Maramureș până în Bucovina. În cursul a doi secoli s'a contopit cu elementul mai vechiu îndigen, modificând într'un mod esențial graiul acestuia. Contopirea și schimbarea graiului a avut loc însă abea în cei din urmă doi secolii, după ce se închegase deja limba literară română în forma ei de față. Căci schimbări precum le prezintă dialectul moldovenesc de pildă, bi=ghi, pi=chi etc. precum am observat nu se găsesc nică măcar în acele texte cari sânt de origină cu totul populară. Urme numai se pot găsi pe ici pe colea, câte un cuvânt, câte o formă se strecoară într'un text, care de altfel n'are nimica în comun cu acea excepțiune. Se pot astfel urmări numai tendințele latente ale unei schimbări ulterioare, produse însă nu în modul organic al dezvoltării ei în modul violent al amestecării și contopirii cu un dialect introdus de aiurea.

Astfel o schimbare precum este aceea de care ne ocupăm ar fi fără seamă în istoria limbilor. Localizarea acestui dialect, reprezentat în Chrestomatie numai prin texte macedonene și istrice (și numai câte un exemplu din țara Hațegului și din Văleni de munte) dovedește că stă în legătura intimă cu acel element care locuiește azi în creerii munților Carpați, care pribegind din loc în loc ca păstori cu turmele lor, varând aci și ernând aiurea, în Istria și Macedonia, s'a hotărât a se așeza și a stăpâni ținuturile atât de des bătute de dânsul, dar că a venit de s'a sălășluit aci abea în timpuri relativ moderne. Astfel s'ar esplica ușor acea schimbare surprinzătoare a graiului moldovenesc și acel al locuitorilor megieși de prin munții Transilvaniei.

Nuanța dialectală din Basarabia este reprezentată prin textul No. 185 iar cântecele populare și textele de literatură populară fiind scrise în limba literară nu au decât puține forme dialectale pronunțate. Pe cât am putut am păstrat ortografia culegătorilor neschimbată, căci nu voiam să iau asupra mi răspunderea de a transcrie poate neesact texte dialectale schimbându-le ast-fel fără voia mea caracterul lor distinctiv.

la population actuelle de la Moldavie, tandis que dans les ouvrages des chroniqueurs moldaves on ne trouve aucune trace de pareils changements.

Ainsi que l'on peut s'en assurer à l'aide des monuments littéraires et par le langage vivant des habitants, il semble que dans les derniers siècles, un dialecte ayant beaucoup d'affinités avec le dialecte istrien, s'est répandu peu à peu le long des Carpathes. Quelques „mocani" ou bien bergers, originaire d'au-delà du Danube, se seraient répandus du Sud-Ouest au Nord-Est tout le long des montagnes, et à un moment donné se seraient établis dans certains endroits, principalement les moins peuplés, comme l'étaient les parties du Nord de la Moldavie. C'est à cette colonie que l'on doit l'introduction du rotacisme. Une autre immigration d'un élément roumain en nombre considérable, venant de Macédoine eut lieu entre le XVIe et le XVIIe siècle. Ils suivirent la route frayée par les bergers ou mocani, et s'étendirent en Marmoros et en Bucovine en passant par la Transylvanie. Ils fusionnèrent avec l'élément indigène ancien durant deux siècles, modifiant ce dernier d'une manière absolue. La fusion et la transformation de ces deux dialectes se sont effectuées à peine durant les deux derniers siècles, après que la langue littéraire roumaine se fût désormais arrêtée à la forme actuelle. Des changements dans le dialecte moldave, tels que *bi = ghi*, comme nous l'avons déjà vu, ne se retrouvent même pas dans les textes avec un fond populaire. C'est à peine si l'on y rencontre une trace, çà et là un mot ou une forme qui d'ailleurs n'ont rien de commun avec le reste. L'on ne peut donc suivre que les tendances insensibles d'un changement ultérieur, produit non à la façon naturelle du développement, mais d'une manière abrupte dans la fusion violente d'un dialecte indigène avec le dialecte étranger.

D'ailleurs un changement, comme celui dont nous nous occupons ici, serait sans exemple dans l'histoire des langues. La localisation de ce dialecte, représenté dans la Chrestomathie par des textes macédoniens et istriens (avec un seul exemple du Hatzeg et de Valeni de munte) prouve qu'il est dans un rapport étroit avec le dialecte de la population qui se rencontre dans le creux des Carpathes, errant de place en place comme les bergers avec leurs troupeaux, passant l'été dans un endroit et l'hiver ailleurs, dans l'Istrie ou la Macédoine, jusqu'à ce qu'elle se décida à s'y établir et à se rendre maître des régions qu'elle avait tant de fois parcourues, mais qu'elle s'y fixa à une époque relativement moderne. Ainsi s'expliquerait facilement et cette transformation surprenante du langage moderne moldave, et parmi des habitants des montagnes aux confins de la Transylvanie.

La nuance dialectale de la Bessarabie n'est représentée que par le texte N° 185, et les chants populaires et les textes appartenant à la littérature du peuple n'offrent que fort peu de différences dialectales sensibles. Autant que j'ai pu, j'ai gardé intacte l'orthographe des éditeurs, ne voulant pas prendre sur moi la responsabilité d'une transcription peut-être inexacte, en altérant le caractère dialectal des textes.

Cu aceasta se încheie darea mea de seamă asupra textelor publicate de mine: Ce valoare au pentru cercetările filologice și istorico-literare îndreptate în spre deslușirea creșterii limbei românești și a resfirării ei în dialecte și nuanțe de dialecte; cum cu ajutorul acestor texte se poate urmări dezvoltarea limbei de la monumentele cele mai vechi până la cele mai moderne. Ele ne arată ce forțe au contribuit la formarea și ce elemente s'au întrebuițat la alcătuirea literaturii românești și ce constituie monumentele neperitoare ale neamului român.

Grâce à ces textes, l'on peut suivre le développement de la langue, des monuments les plus anciens aux monuments les plus modernes. C'est ici que s'arrête mon aperçu sur la valeur intrinsèque qu'offrent pour les recherches philologiques et d'histoire littéraire les textes, que j'ai reproduits en vue de mettre en lumière le début et le développement de la langue roumaine, et de suivre sa séparation en dialectes; ils nous font voir les forces qui ont contribué à la formation de la langue ainsi que les éléments constitutifs de la littérature roumaine. Nous pouvons dire qu'ils renferment les monuments impérissables de la nationalité roumaine.

Gramatica.

§. 1. Alfabetul.

А а (a), Б б (v), Г (ga, go, gu; ghe, ghi), Д (d), Е е (e), Ж ж (j), З sau С (ḑ = dz), З (z), И и (i), Ы (y), К (ca, co, cu; che, chi), Л (l), М (m), Н (n), О о (o), П (p), Р (r), С (s), Т т (t), У у (u), Ф ф (f), Х х (h), Ц ц (t), Ч (ci, ce; ča, čo, ču), Ш (ș), Щ (șt), Ъ (ă, ũ), Ы (y, ũ, ä), Ы (âi, y), К (ê = ea), Х (â), Ю (yu), Я (ya), А (ea), Т (th), Пс (ps), Х (x), V (y, v), І (în, î), У (ge, gi; ġa, ġo, ġu).

§. 2. Accentele.

(') accentul tonic, (˘) am pus pe Ț lung final dialectal = Ț italian, istr. Ț sau e. (˘) semnul prescunderii, se pune pe abreviaturi. (˘) stă deasupra cuvântului în loc de Ț sau Ț.

§. 3. Abreviaturile

se fac prin eliminarea vocalelor, sau prin tăierea ultimelor silabe, de pildă: $\widetilde{\text{И}}\widetilde{\text{Н}}\widetilde{\text{С}}\widetilde{\text{Т}}\widetilde{\text{А}} = \text{Ap(o)st(o)l}$, $\widetilde{\text{Д}}\widetilde{\text{М}}\widetilde{\text{Н}}\widetilde{\text{З}}\widetilde{\text{Е}}\widetilde{\text{С}} = \text{D(u)mn(e)zeu}$, $\widetilde{\text{С}}\widetilde{\text{Т}}\widetilde{\text{Х}} = \text{stih}$, $\widetilde{\text{С}}\widetilde{\text{Ф}}\widetilde{\text{И}}\widetilde{\text{Т}} = \text{sânt}$, $\widetilde{\text{З}}\widetilde{\text{А}}\widetilde{\text{Ч}} = \text{zacealo}$ etc.

§. 4. Articolul.

I. Substantival sau enclitic:

Masc. Sing. Nom. -l (-ul), -lu, -le, -a; G. D. -lui, -lu, lu, -i; V. -o, -e, -le.

Plur. Nom. -i; G. D. V. -lor.

Fem. Nom. Ac. -a; G. D. -ei, -ii.

Plur. Nom. Ac. V. -le; G. D. -lor.

Macedor. -lu, -le; -lui, -lii; -lor. -a, -ea; -lii. -le; -lor.

Exemple: S. m. G. D. -lu; lu: 2*, 3. 3*, 2. 3. 5*, 8*, 3. 9*, 3. 11*, 3. 13*, 2. 3. 15*, 2. 16, 3. 1. 2, 2. 3. 6. 7. 10. 12, 2. 13, 3. 15. 16, 3. 19, 2. 20, 2. 3. 21. 23. 24. 25, 2. 26. 27, 2. 30. 2. 3. 32, 2. 3. 33, 3. 35, 2. 36, 3. 37, 2. 3. 44. 58, 2. 74. 81. 85, 2. 3. 90, 3. 93, 1. 2. 107, 3. 130, 2. 3. 131. 132, 2. 134, 2. 137, 2. 157, 3. 207, 3. 221, 3. b. 77, 2. 258, 2. v. și pronumele pers. persoana 3^a: el.

Plur. G. -loru 1. 3.

II. Adiectival:

Masc. Sing. Nom. Ac. V. cel, ȃl; G. D. celui, ȃlui.

Plur. Nom. Ac. V. cei, ȃi; G. D. celor, ȃlor.

Fem. Sing. Nom. Ac. V. cea, a; G. D. ceai, ȃi.

Plur. Nom. Ac. V. cele, ale; G. D. celor, ȃlor.

cel și cea sânt și pronume demonstrative v. §. 6, No. III.

III. Pronominal:

Masc. Sing. al.		Fem. Sing. a.
Plur. al.		Plur. ale.

IV. Nehotărât:

- Masc. Sing. Nom. Ac. un; G. D. unui.
 Plur. Nom. uni; niște; G. D. unor; niștor.
 Fem. Sing. o, ună; G. unei.
 Plur. Nom. unele; G. D. unor.
 Macedor. un, unui; ună, unei. niște.
 un și o v. numerale §. 7.

§. 5. Substantivul.

I. Declinarea nearticulată:

- Masc. Sing. și Plur. bărbat(-ți); G. de-, a bărbat(ți); D. bărbat(ți); Ac. pe bărbat(ți); V. bărbat(ți); Abl. de la bărbat(ți).
 Fem. Sing. și Plur. fată (fete); G. de-, a fată; D. fată; Ac. pe fată; V. fată; Abl. de la fată (fete).

II. Declinarea articulată:

1. Cu terminațiune consonantică:

- Masc. Sing. Nom. Ac. banul; G. D. banului; V. bane, banule.
 Plur. Nom. Ac. banii; G. D. banilor; V. bant, banilor.
 Macedor. luplu, a luplui, lupu; luplii, luplior.
 Exemple arhaice și exceptiuni: Plur. Nom. apostoly 77, 3; G. D. -lylor 116, 3. brazdilor b. 234, 2. copiei 200, 2. dărnițdilor 240, 3. domnieluru 53, 3. fecioarii 315, 2. grumađdăi 258. înțăleptăi b. 181, 2. direpțdilor 256, 2. b. 232, 3. frațd b. 230. frațdilor 269, 1. 2. b. 234. morțdăi 215, 2. meșterdăi b. 136.
 Sing. V. învățătoriu 108, 3; -țătoară 187.
 Domn, doamne etc.

2. Cu terminațiune vocalică:

- a) -u. Nom. Ac. bou; G. D. boului; V. boule.
 Plur. Nom. boii; G. D. boilor; V. boi, boilor.
 Macedor. favrulu, favrulul, favriliti, favrilor.
 b) 1. -e. Nom. Ac. cărbune-le; G. D. -lui; V. -le.
 Plur. cărbuni-i; G. D. -lor; V. -ni, -lor.
 nume, V. nume.
 Macedor. jone-le, jone-lui, jone; jon-liti, jon-lor, joni.
 b) 2. -ea. Nom. nenea; G. D. nenii; V. nene.
 Plur. Nom. nenii; G. D. nenilor; V. nenii, -ilor.
 b) 3. -e. Nom. pârșlea; G. D. pârșlii; V. pârșle-o.
 Plur. Nom. pârșlii; G. D. -ilor; V. pârșlii, -ilor.
 gădea.
 c) -a. Sing. Nom. popa; G. D. popii; V. popo.
 Plur. Nom. popii; G. D. popilor; V. popii, -ilor.
 vlădică, iuzbașa, G. D. -și 92, 2; -șie 92, 2.
 Macedor. Dumnezeu, V. -seale b. 272, 3; giione, V. giioneale b. 275.

- Fem. 1. a) terminațiunea *-a*. Nom. Ac. casa; G. D. casei; V. casă.
 Plur. Nom. Ac. case; G. D. caselor; V. case, -lor.
- b) Sing. Nom. Ac. scara; G. D. scării; V. scară.
 Plur. Nom. Ac. scările; G. D. scărilor; V. scări, -ilor.
- c) *-că*. Nom. Ac. turturică; G. D. turturicei; V. turturico.
 Plur. Nom. Ac. turturicele (-relele); G. D. turturicelor; V. turturicelor.
 Macedor. luna, lunili, lună. lunile, lunilor, lune.
2. terminațiunea *-e*.
 a) Sing. Nom. Ac. V. cartea; G. D. cărții.
 Plur. Nom. Ac. cărțile; G. D. cărților; V. cărți, -ilor.
- b) Nom. zestrea; G. D. zestre; V. zestre.
 Plur. Nom. zestrele; G. D. zestrelor; V. zestrelor.
 Macedor. adunarea, adunării, adunare; adunările, adunărilor, adunării.
3. terminațiunea *-ie*.
 Sing. Nom. datoria; G. D. datoriei, -i; V. datorie.
 Plur. Nom. datoriile; G. D. datoriilor, -iilor; V. datoriilor, -iilor.
 Macedor. istoria, istoriile, istorie; istoriile, istoriilor, istorii.
4. terminațiunea *-eauă*.
 Sing. Nom. steaua; G. D. stelei; V. steauo.
 Plur. Nom. stele; G. D. stelelor; V. stele, stelelor.
1. Fem. termin. în *-a*: Macedor. steaoa, stealii, steao; steale, steallor.

Exemple arhaice și escepțiuni:

- G. D. *-ee*. asinee 36,2; aspidee 16,2. 60; apee 1,2; casee 13,2; credințee 10*,3. 11*; fetee 12,2; învățătoree 138,3; năpărcее 60.
- G. D. *-ie*. dulceție 13*,3; Gheenie 113,2; gropie 230; inimie 13,2. 97,3. 137. 141. 154,2; învățăturie 25,3; limbie 6*,2. 125,3; lumini 85,3; lumirie 3*; Asie 36.
- G. D. *-ii*. beserecii 114. 129. 148,2; besericii 77,3. 317,2. 193; besericii 257,3. b. 9; besericii 363,3; bisericii 297; maice 249,3; casii 291,2. 296. b. 7,2; căsiii b. 169,2; babii b. 362,2,3; coronii b. 219,2; carății b. 73; cătii 329,3. 330; cinii 332; doamnii b. 68,3; lunii b. 9,2; apii 69. 265. b. 111,2; dumnezăoaii b. 83,3.
- G. D. *-i*. besereci 98. 87,3; gropi 138,3; fabuli b. 213; făpturi b. 100; dumnezăoai b. 84,3.
- G. D. *-ăi*. maicăi 64. 340,2; comoarăi 23; casăi b. 117,2; cunosținții b. 156,2.
- G. D. *-e*. basne 359,3; drêpte 345,2; biruințe 192,2.
- G. D. *-ei*. asinei 232,3; babei b. 348; beserecei 107,2. 220; cetei 130,3; crătasiei b. 77; gupănesei 45; maice.
- Plur. *-ă*. biruințele b. 198; blândețele b. 65; buzăle 350,3; cădelniță b. 74,2; casăle 333,2. b. 56,3. 113,2. 171,3. 218,2; costiță b. 89,2; cucoarăle b. 132,3; fetele 301,3; fețele b. 218; fiarările b. 150,2. 164,3. 217; -rălor b. 59,1; ghiarăle b. 129,2. 130,3; grăunță b. 66,3. 221,3; limbă 8. etc.
- Adiective femin.: alăsă b. 10; amară 363,3. b. 48. 179,3; aprinsă 147,3; frumoasă b. 85. 141. 172,3; groasă b. 141. 145. etc.
- ê*. megiașe 197; fapteale 99,3; — *-i*. faptile b. 49; biruinților b. 197,2; barbile b. 98,3; căși b. 223. 225.

2. Fem. term. în -e:

- G. D. -eș. *afunzimeș* 36, 3; *legeș* 5*, 3.
 -ieș. *bunătățieș* 112, 2; *cărțieș* 97, 3; *chemarieș* 10*, 3; *creștinătățieș* 39, 3. 98; *cețățieș* 176, 2. 3; *dereptățieș* 10*. 13*, 3; *legieș* 16*, 3; *lumiieș* 1. 12, 2. 17, 2. 18, 2. 29, 2. 41. 46, 2. 54. 56, 3. 84, 3. 104. 109, 2. 154, 2. 186; *măincărieș* 30; *mărieș* 11, 2. 34, 3. 35; *marieș* 36; — (grand) 11*, 2; *meserătățieș* 25; *mierieș* 98; *morțieș* 13*. 14*, 3. 23. 99, 2. 102, 2. 138, 1. 2. 141; *noptieș* 34, 2. 154.
 -eș. *cețăteș* 66. 67, 3; *direptăteș* 48; *măreș* 49, 3; *nopteș* 286, 2.
 -iș. *arderiiș* 281, 3; *caliș* 285, 2; *cărțiiș* 125, 2. 3; *cețățiiș* 147, 2. 6. 197, 3; *cințiiș* 6. 5, 2; *creștinătățiiș* 76, 2; *direptățiiș* 79, 2; *dragostiș* 6. 23; *lumiș* 96, 2. 118, 3; *măriiș* 110, 3. 127, 2; *mănaștiriș* 78; *morțiiș* 166, 2.
 -diiș. *cețădiiș* 254; *morțiiș* 257, 2. 267, 3.
 -i. *cruci* 106. 226, 2; *lumi* 36, 3. 42, 2; *mănaștiri* 94, 2; *nopti* 245.

3. Fem. term. în -ie:

- G. D. -iș. *bătăiș* 6. 159; *bogățiiș* 6. 95 (-țieș 6. 128, 3); *curățiiș* 79.
 -diiș. *avuțiiș* 6. 359, 2.
 Plur. în -ă. *bătrâneță* 6. 63, 2; *cărțile* 251, 2. 3; Neutre: *brață* 6. 190, 2. 3. 230, 3; *carăle* 6. 293; *gerură* 8; *giudêță* 150, 2 (-țe 46. 119. 6. 9).
 -i. *hrisoavile* 6. 219, 3. 222, 2. 220, 2.
 Macedor. Sing. G. D. a *ingturarelieș* 6. 267, 2. 3; *lumi-llieș* 6. 280, 2.
 Plur. *ingturările* 6. 267, 2. 3.

III. Numele proprii:

Masc. 1. Consonantă: Mușat; G. D. lui M.; V. Mușate.

V. Isoape 351, 2; Anadami 6. 135, 2.

2. -e. Sing. Nom. Ac. V. Gheorghe; G. D. lui Gheorghe.

Plur. Gheorghii; G. D. Gheorghilor.

G. Mihnieș 172; -neș 6. 206, 2; Mambre-eș 37.

3. -ie. Zaharie; G. D. lui Zaharia; V. Zahario.

G. Antonii 6. 199; Ghenarii 44.

4. -u. Radu; G. D. lui R.; V. Radule!

Sandule; Vladule. Alexandre!

5. -a. Luca; G. Lucăi 307, 3. G. Căgoles 53, 2; Agripeș 148, 2; -piș 149, 2; Nekiteș 53, 2.

Fem. Martha; Martei; Martho!

Ana; Anel; Anno!

Nume proprii.

G. D. -ieș. Xenedorieș 37, 2; (-eș, Aravieș 6. 55, 3).

G. D. -iș. Anniiș 249, 3. 6. 171, 2; Aretusiș 6. 178; Araviiș 367, 2. 3; Artemiiș 6. 91; Elisafiiș 6. 61, 2; —, -i, Eviș 6. 232, 2.

G. D. -diiș. Dâmbovițiiș 189, 2.

V. Evvo 64, 2.

Substantivele comune, adică de două genuri, se declină la singular ca masculine, iar la plural ca feminine.

Această regulă urmează și adiectivele, cari se declină ca substantive. Formele lor feminine și plurale sânt însemnate în glosar.

§. 6. Pronumele.

I. Pronume personal.

Pers. 1.

A) absolut.: Sing. Nom. eu; G. meu; D. mie; Ac. mine.
Plur. Nom. noi; G. nostru; D. nouă; Ac. noi.

B) conjunct.: Sing. D. îmi, mi, -'mî, mî-; Ac. mă.
Plur. D. ne, ni; Ac. ne.

Macedor. eu; nîui; nîia; mine. noi; a nostror; nao; noi. nîi; me; nâ.
Istr. ió; mire; (a) miîe; nói; a nó(i); Conj. mê; (ă)m(i); n(ê); n(ê).

Exemple arhaice și esceptiuni: eu 3. 4. 8. 16, 2. 40. 51, 3. etc.;
meu 8; mîeu 5. 18, 2. 3. 31. 42, 3; mie 4. 5. 12. 18, 3. 52, 2; miî 207. 2. b. 199;
mine 1. 4. 10, 2. 16, 2. 16*, 3. 18, 3; mene 1*, 6. 6. 40. 46. 47, 3. 104. 108. 184, 2.
366, 2. 3; meînre 2*, 1. 4*, 3. 6*, 3. 7*; mîînre 2*. 6*, 3; âm 215, 2; mî 9; mî 6.
2*, 3; em b. 47; mî 18, 2; mă 3, 2. 3; mă 16, 3. 18, 2. 364, 3; me 2*, 3. 4*. 5*.

Macedor. Nom. mine b. 270, 2. 272, 2. 274, 3; îeu b. 281, 3; mî b. 270, 3;
nî b. 263, 2. 265, 2.

Istr. ió b. 284; mire b. 285.

Plur. Nom. noi 1. 3; Ac. D. nuî 55. 36, 3. 2; noao 10. 25, 3. 27. 40, 3.
77, 2. 167, 3. b. 101, 3; noaoî b. 252, 3; noad 48, 2. 108. 137. 196, 3.
230. 322, 3. b. 11. 199, 2; noai 179; noa 207, 2; noo 35. 77, 2. 119, 2;
nuoi b. 56, 3.

nostru, v. pron. posesiv.

D. ne 26, 2. 27, 2; ni 285; nă b. 277.

Macedor. nă b. 279. 282.

Istr. na b. 283.

mineș 94, 2. 183.

Pers. 2.

A) absolut.: Sing. Nom. tu; G. tîu; D. ție; Ac. tine.
Plur. Nom. voi; G. vostru; D. voao; Ac. voi.

B) conjunct.: Sing. D. âțî; țî; -'țî; țî-; Ac. te.
Plur. D. vă; vi; Ac. vă.

-ț 3; âț 254, 2.

Macedor. tu; tui; țea; tine. voi; vostror; vao; voi. țe; te. vâ.
Istr. tu; tire; (a) țite. vói; a vó(i). tê; (ă)ț(i); v(ê); vê.

1. el.

Pers. 3.

A) absolut.: Masc. Nom. Ac. el; G. D. lui; lu; Plur. Nom. Ac. ei; G. D. lor.
Fem. Nom. Ac. ea; G. D. ei; Plur. Nom. Ac. ele; G. D. lor.

Reflexiv. Sing. Plur. G. său; D. șie; Ac. sine.

Ac. cu pron. conjunct.: sine-mî; sine-țî; sine-șî.

B) conjunct.: Masc. D. âi, i, -i, i-; Ac. ăi, -i, i-; Plur. D. le, li; Ac. ăi, -i, i-.
Fem. D. âi, i, -i, i-; Ac. o. Plur. D. le, li; Ac. le.

Reflexiv. D. ășî, șî, -'șî, șî-; Ac. se.

Macedor. Abs. el, lui, elii, lor. Ia, ltei, ta; ele, lor. şă, se; Conj. lii, lu, lă, lii; Fem. lli, u, lă, le.

Istr. Abs. masc. tē, tē, atē. telt, tel, atel; Conj. (A)l, l(ōi). li, l(e); Fem. ta, ta, atā. tale, tale, atale; Conj. vo, o, la. l(ot), le, l(e). sīre, sē.

Exemple arhaice și excepțiuni: *eli* 141; *eal* 301. *b.* 360, 2; *elu* 2. 5. 6. 14. 14*, 2. 27, 1. 3. 54, 2; *tel* *b.* 68, 2. *lui* 25. 35; *lu* v. Articol. *el* 1. 2. 5. 18. 26, 2. 192; *eai* 1. 300, 3. 307; *lor* 1. 9. 19, 2. 28. 34, 3; *eah* 142; *ceah* 136, 2; *ē* 307. *b.* 85. 171, 2. 3; *eī* 29, 2; *eai* 306, 3. *b.* 83. 85; *eale* 8*, 2. 24, 2. 34, 2. 40, 3. 42, 2. 231; *elē* *b.* 73; *tale* 57. 94, 2. 167, 3. 349; *i* 2. 17, 3. 19, 3. 26, 2. 30, 3. 33. 39, 3. 51, 2; *ī* *b.* 212, 2; *eī* 216, 2; *c* *b.* 360; *-l* 7. 18; *le* 8. 23; *l* 7; *lā* 13; *lī* 213; *i* 2*, 2. 7. 8. 13. 15, 2. 18. 27, 2. 46, 2. 50, 2. 213; *le* 46; *lā* 5*, 2. 7*. *sine* 46, 3. 50, 2; *sīnre* 4*, 3; *sāne* 364; *sāni* *b.* 360; *șie* 285. *b.* 14; *șica* 313, 2; *-șī* 2. 235, 2; *șī* 167; *-ș* 362, 2. *b.* 51, 3. 120, 2. 122; *elū-șī* 7. 21. 128, 2; *lui-șī* 328, 2. *b.* 62, 3. 107. 203, 3; *ei-șī* 21, 3. *b.* 79, 3. 107, 2; *lorū-șī* 21, 3. *b.* 57, 3. 83, 2; *sine-mī* 316, 2; *sine-șī* *b.* 5.

Macedor. Plur. Nom. *elii* *b.* 263, 3; *elii* *b.* 276, 3; *a llei* *b.* 267, 2; D. *lii* *b.* 263, 3. 264, 3. 265, 3. 266; *ilī* *b.* 270. 272; *illī* *b.* 281; *li* *b.* 272, 3; Ac. *-lū* *b.* 272, 2; *lu* *b.* 272; *lā* *b.* 265, 3. 266, 2; *lī* *b.* 276, 2. 279, 3; *le* *b.* 273, 3; *li* *b.* 266.

Istr. Sing. Nom. *egl* *b.* 283; G. *teilt* *b.* 282, 3; D. *lu* *b.* 283, 3. 284, 2. 3. 285; Plur. Nom. *teilt* *b.* 282, 2. 286, 3; D. *lu* *b.* 283; *ta* *b.* 284, 2; *llei* *b.* 283, 3; *li* *b.* 284, 2; *li* *b.* 283, 3.

2. *nus*. Simplu.

A) *nus*, *nusă*, *nuşī*, *nuse*.

Artic. *nusul*, *nusa*, *nuşīl*, *nusele*.

Macedor. *nāsu*, *nāsā*, *nāși*, *nāse*.

B) Sing. masc. *īns*; fem. *īnsă*; Plur. masc. *īnși*; Fem. *īnse*.

Compus cu pron. conjunctive.

1. Sing. masc. *īnsu-mī*; Fem. *īnsa-mī*; Plur. masc. *īnși-ne*; Fem. *īnse-ne*.

2. Sing. masc. *īnsu-ți*; Fem. *īnsa-ți*; Plur. masc. *īnși-vă*; Fem. *īnse-vă*.

3. Sing. masc. *īnsu-și*; Fem. *īnsa-și*; G. D. *īnse-și*; Plur. masc. *īnși-și*; Fem. *īnse-și*.

Masc. Nom. *dānsul*; G. D. *-lul*; Plur. Nom. Ac. *dānșit*; G. D. *dānșilor*.

Fem. Nom. *dānsa*; G. D. *dānset*; Plur. Nom. Ac. *dānșele*; G. D. *dānselor*.

Macedor. *īnauni*, *īnsuși*, *īnsuși*, *īnsușă*, *īnșină*, *īnșivă*, *īnsuși*, *īnsușă*.

Exemple arhaice și excepțiuni:

nus 100, 2. 102, 2. 103, 3. 187, 2.

nusul 18, 2. 21, 2. 58, 2. 85, 3; *nuşīl* 15, 2. 85, 3; *nusa* 108, 3. 188, 1. 2; *nusele* 81.

īns 15. 231, 2. 232, 1. 2; Plur. *īnși* 306, 3.

Masc. Conj. *īnsul* 99. 137, 3. 139, 3. 186; Plur. masc. *īnsu-mī* 92, 3. 98, 2. 138, 3. *b.* 363, 2.

īnsu-ți 113, 2. 192, 3. 186. 345, 3. *b.* 48. 119. 149, 2. *b.* 208, 2.

īnsu-și 15, 2. 41, 3. 44, 2. 47, 3. 56. 62. 69, 2. 88, 2. 97, 3. 100, 2. 182. 231, 2. 309, 3. 316. 317, 2. 342, 2. 367, 3. *b.* 21. 73. 80, 3. 120. 127. 163.

īnși-ne 44, 3. 109, 2. *b.* 124, 3. 154, 2.

īnși-vă 46, 2. 50. 140, 2.

īnși-și 46, 3. 60, 2. 111. 130, 3. 278, 2.

Fem. *însă* 110. 188; Plur. *înse* 229, 2. 3; Comp. s. *însă-mi* 53; *însa-ți* b. 194; *însă-și* 141. b. 163, 2; *însa-ș* b. 179, 2. 363, 2; Plur. *însă-și* b. 87, 3; *înse-ș* 32. *adîns-voi-și* 12*, 2; *adîns-ei-și* 12*, 2; *adînși-și* (semet ipsos) 12*. *cătr'âns* 108, 3; *-însu* 31. 365, 3; *di însul* 48, 2. 84, 3; *dă însu* 366, 2; *d'îns* 367, 3; *d'înșii* 15, 3. 59, 3; *dănsăle* Fem. plur. b. 132, 3. *într'ânsul* b. 157; Fem. *într'ânsă* 8; Plur. masc. *-ânsii* 11. 15, 3. Fem. *într'ânsile* b. 91, 2; *dentr'ânse* 57. *pre îns* 67. 230. 286, 2; *pre însul* 185, 1. 2. 187, 2. 3. 267, 3; *prînsul* 82; *-însu* 51, 2; *prînsu* 365; *prînși* 50, 2. 183, 3; *prînși* 367; Fem. *pri însă* 366, 2; *pre-însăle* 187, 3; Plur. *pre înșine* 241; *sprensă* 14; *sprînși* 15, 3; *spreînsul* 247, 3.

II. Pronume posesiv.

A) Nearticulat.

a) cu subiectul în singular:

1. Sing. masc. *mîeu*; Fem. *mea*; G. D. *mele*; Plur. masc. *miei*; Fem. *mele*.
2. Sing. masc. *tău*; Fem. *ta*; G. D. *tale*; Plur. masc. *tăi*; Fem. *tale*.
3. Sing. masc. *luî*; Fem. *ei*; Sing. masc. *său*; Fem. *sa*; G. D. *săi, sale*; Plur. masc. *săi*; Fem. *sale*.

b) cu subiectul în plural:

1. Sing. masc. *nostru*; Fem. *noastră*; Plur. masc. *noștrii*; Fem. *noastre*.
2. Sing. masc. *vostru*; Fem. *voastră*; Plur. masc. *voștrii*; Fem. *voastre*.
3. Sing. Plur. masc. fem. *lor, său*.

B) Articulat.

al mîeu, a mea; ai miei, ale mele, etc.

Macedor. ameu, nîu; a mei, a mea. amele. ateu, tu; atei. ata, ta; atale. su, sa; (săi). a nostru, a noștri; a noastră, a noastre. a vostru, a voștri; a voștra, a voștre.

Istr. Masc. méu, téu; noștru, voștru; (luțela?) (a)lor. Fem. mê, tê; noștré, voștré; (luțêla?) (a)lor. Plur. masc. meli, teli; noștrii, voștri; luțelii, (a)lor. Fem. meli, teli; noștre, voștre; (luțelii?), (a)lor.

Exemple arhaice și excepțiuni:

Masc. *meu* 6; *mîeu* 1*, 3. 4. 14, 3. 47, 2. 100; *mîeau* 366, 3; *miu* 87. 102, 3.

Fem. *mê* 4. 5. 11, 3; *me* 1. 135, 2. 208. 299, 3. 302. 365, 3. b. 57, 3. 84, 2. 95, 3. 138, 2. 179, 3. 183; *meah* 141, 3; G. *me* 7. Plur. *mêle* 3. 4. 8. 12. 13; *meli* 365, 3. b. 57, 3; *mele* 9; *ței* b. 69, 2.

Macedor. a meu b. 269, 2.

Istr. Plur. meli b. 284.

Plur. *nostru* 1. 3. *noștri* 32. 66, 2; *-try* 76, 3; *noștri* 69, 2. *noastră* 9. 38, 2; *noastră* 45. 141, 2. b. 84, 2. 233; *noștre* 37, 3. 45, 2. 48, 3. 363, 3.

Istr. noastră b. 284, 3; Plur. *noștre* b. 283. 284, 3.

Sing. Plur. *său* 5. 11*; *seu* 2; *săi* 5. 12, 2. 16, 2; *sei* 71, 3. b. 12; *sii* b. 371, 3; *sa* 1. 2; *sale* 2. 3. 9. 34, 2; *săi* b. 82, 3. 119, 2.

Macedor. su b. 279, 2. 280, 2.

Istr. Masc. sev b. 286, 2; Fem. *sae* b. 284, 2.

III. Pronume demonstrativ.

1. *acest, cest.*

A) Nearticulat.

Masc. *acost, acestui; acești, acestor.* Fem. *această, acestei; aceste, acestor*

B) Articulat.

Masc. *acesta, acestuia; aceștia, acestora.* Fem. *aceasta, acesteta; acestea, acestora*

a) *cest, cestui; cești, cestor. ceastă, cestei; ceste, cestor.*

b) *cesta, cestuia; ceștia, cestora. ceasta, cesteta; ceste, cestora.*

a) *ăst, ăstui; ăști, ăstor. ăastă, ăstei; ăste, ăstor.*

b) *ăsta, ăstua; ăștia, ăstora. ăsta, ăsteta; ăste, ăstora.*

Exemple arhaice și excepțiuni: Masc. *acesta* b. 21. 30,3. 66; *-to* 43,3; *-ti* 83; *aciata* b. 56. 132,3. 359,2; *aciata* 87. b. 172; *acestua* 17,2. 77; *-ue* b. 196,2; *acéstă* 15. 31,3. 34,2. 49,3. b. 247; *acestă* b. 213,3; *aceste* 2,2. 184; *aceștă* 15. 18,3. 77. 100,2. 165,2; *-tea* 49,3. 116,3. 184,2; *-ești* b. 197,2. 198. 222,2; *acestor, -ra; cest* 31. 36,2. 44,3. 74,3. 93. 102,3; *cesta* 162,2. 170,3; *cestui* 23; *-uea* 32; Plur. Nom. Ac. *cești* 26,2. 3. b. 107; *cești* 216,2; *cești* b. 11,3; *ceștă* 85; G. D. *cestor; cestora* 128; *ăst* b. 260. 362,2; *ăsta; ăstua* b. 355,2; *această* 1°. 11,3. b. 8. 39,2. 53,2. 55,2. 163,3. 195,3; Plur. *ăstă* 226,3

Macedor. *aistu* b. 265,2. 271; *aistui* b. 271,3; Plur. *aistă* b. 266.

Fem. *ăcâsta* 2. 4. 13,2. 30,2. 36,3. b. 61,3; G. D. *aceștă* 23. 46. b. 82,3. 251,3; *-tie* 306,3; *-tiea* 331,2. b. 21,2. 215; *aceștea* 159,2. 160; *aceștă* b. 10,2; *aceste* 77,3; *-tea* 123; *ăstă* 23,2. 24,3. 26. 27,2. 38,2. 91,3. 96,3. 118,3. 131,2. 151,2. 196,3. 348,2; *ăstă* 62,2; *ceștă* 32. 36,3. 79,3. 80,2. 125,2. 131,3; *ăste* 25,2. 28,2. 38. 131; *ceste* b. 103,2. 313; *ăcâsta* 319. 320—322; *aceștă* 331,2; *ăstă* b. 360,3; *ăste* b. 105. 323,3; *ăstea* 259,2. b. 261; *ăstor* b. 315,3.

Macedor. *aista* b. 263,3. 264,2. 278,2; *aistă* b. 273,2; *aistă* b. 267,2. 3; *aiste* b. 264,3.

Istr. *ăcâsta* b. 284,2.

2. *acel.*

A) Nearticulat.

Masc. *acel, acelui; acei, acelor.* Fem. *acea, acelei. acele, acelor.*

B) Articulat.

acela, aceluia; acei, acelora. Fem. *aceea, acelea. acelea, acelora.*

a) *cel, celui; cei, celor. cea, celei; cele, celor. cela, celuia; cei, celora. ceea, celea; ceea, celora.*

b) *ăl, ălui; ăi, ălor. ă, ălei; ăle, ălor. ăla, ălă; ăta, ătă. a, alei; alea, ală.*

Macedor. *ătălu, ătălui; ătăli, ătălor. ătea, ătelei; ătele, ătelor*

Exemple arhaice și excepțiuni: Masc. *cel* 27,2. 31. 79,2. 80,2. 157,2; *ceal* b. 9; *ăl* b. 56; *cela* 4°. 3. 4. 9. 26,3. 29,2. Nearticulat: *cel* 26; *cie* 365,3; *cii* b. 83. 143,3; *că* 363,3. Articulat: *ceea* 2°,3. 9°. 10°. 1. 2. 9. 19,2. 3. 28,2. 52,2. 155. 247,3. 349,3; *ceia* 106; *căă* 8; *ceă* 50,3. 83,3; *cee* 16,3. 54,2; *ciea* 266,2. 366; *căa* b. 57,3. (*ăl* Plur. *-i* b. 326,3.) *celora* 3°,2. 1. 18. 19. 47,3. 84,3.

Macedor. *ătel* b. 267,3; Plur. *ăteți* b. 265.

Banat. Plur. *peți* b. 262,2.

Fem. *cea* b. 11. 299; *că* 17, 2. 29, 2. 340, 2; *ca* 34. 198. *că* 363, 3. b. 56. 57. 64, 2. 83, 2. 114, 2. 142, 2. 181, 3. 197, 3. 292, 2; *ceu* 141, 2. 142, 2; *cee* 12*, 2. *căea* 3*, 2. 29, 2. 31, 2. 128, 2. 137, 3; *căea* 29, 3; *ceii* 9. 95, 3. 107. b. 5, 2. 106, 2. 164, 2; *cei* 306, 3; *cee* 15*, 2; *cele* 2; *căle* 5. 24, 2. 25, 3. 42, 3. b. 22, 3; *ceale* b. 357; *celi* b. 65. 120, 3; Art. *căle* 4. 24, 3. 29, 2. 31, 2; *călea* 34. 50. b. 13, 2; *cealea* 8; *căle* 6*, 3; *celă* 8.

Istr. Plur. *celi* b. 283, 2.

cel-alt G. D. *celui-alt* b. 355, 2; Plur. *cei-alți* b. 126, 3; *cielanți* b. 97, 3; G. *celoralai* b. 84, 2; *ceea-lai* 66, 2; Fem. *cealaltă* b. 84, 2; *ceailaltă* b. 325, 2.

Plur. Fem. G. D. *celoralalte* b. 357, 2.

IV. Pronume relativ și interrogativ.

A) Nearticulat.

1. Masc. *care*; G. D. *cărui*; Fem. *care*; G. D. *cării*; Plur. *carî*; G. D. *căror*.

B) Articulat.

Masc. Nom. Ac. *carele*; G. D. *căruia*; Plur. Nom. Ac. *carîi*; G. D. *căroră*.

Fem. Nom. Ac. *careă*; G. D. *cărița*; Plur. Nom. Ac. *carile*; G. D. *căroră*.

1* *niscare*, se declină *ca* și *care*; Plur. *niscari* 177, 3; *-căi* b. 312, 2. 315, 3.

2. *cine*; G. D. *cui*; *cuiși* 13*, 3.

3. *ce* nedeclinabil.

Macedor. *care*, a cui. *ți*.

Istr. *cărle*; Fem. *cară*; Plur. Masc. Fem. *cărlii*.

4. Masc. *cât*; Fem. *cătă*; Plur. Masc. *căți*; Fem. *căte*; G. D. *cător*; Plur. Masc. Fem. *cătă* 1*, 2.

5. Masc. *ată*; Fem. *atăă*; Plur. *atăți*; Fem. *atăte*; G. D. *atător*; Plur. Masc. *atătea* 199, 3; *-ță* b. 46, 3. 255, 2; *-ța* b. 70, 2; Fem. *atăfă* b. 47, 2; *atălă* 104, 3.

Macedor. Plur. Masc. *ahăți* b. 280.

V. Pronume nedefinit.

A) Nearticulat.

1. Sing. Masc. *un*: G. D. *unui*; Plur. Nom. Ac. *unii*; G. D. *unor*. Fem. o; G. D. *unei*; Plur. Nom. Ac. *une*; G. D. *unor*.

B) Articulat.

Masc. *unul*, *unui*; *unii*, *unora*. Fem. *una*, *unei*, *unele*, *unora*.

2. *nime*: G. D. *nimenii*, *nimerii*.

nimănuș 171, 3. 204, 2; *nemănuș* 159, 2; *nimăruș* 174. 177, 3. b. 178, 3. 350; *nemăruș* 230, 2. 245, 3. b. 218; *nimărușa* 198, 2; *ne-* b. 11, 2.

3. Masc. *alt*: *altui*; *alți*, *altor*. Fem. *altă*, *altei*; *alte*, *altor*. Art. Masc. *altul*, *altuia*; *alți*, *altora*. Fem. *alta*, *alteia*; *altele*, *altora*.

Sing. G. D. *altuea* 119, 3. 197. 327, 2; *-uș* b. 189; *-ușa* 51, 2; Plur. Nom. *alție* 87, 2; *alțăi* 258, 3; G. D. *altoră* 88, 2; Fem. G. *altiea* b. 208; Plur. Nom. *altile* b. 61.

Istr. Masc. Sing. Nom. *ato* b. 282, 2. 284, 2; Fem. *ata* b. 283, 3. 285.

4. Sing. Masc. Nom. Ac. *tot*: Fem. *toată*; Plur. Masc. *toți*; Fem. *toate*; G. D. *tuturor*; Art. *tuturora*.

§. 7. Numerale.

I. Ordinale.

1 un, unu, ună, o (a); 2 doi, două (a); 3 trei (r); 4 patru (a); 5 cinci (i); 6 șase (S); 7 șapte (s); 8 opt (n); 9 nouă (a); 10 zece (I); 11 un-spre-zece (af); 12 doi-spre-zece (af); 13 trei-spre-zece (rf); 20 două-zece (a); 30 trei-zece (a); 40 patru-zece (a); 50 cinci-zece (n); 60 șai-zece (ā); 70 șapte-zece (e); 80 opt-zece (n); 90 nouă-zece (y); 100 o sută (p); 200 două sute (c); 300 trei sute (r); 400 patru sute (s); 500 cinci sute (φ); 600 șase sute (x); 700 șapte sute (Y); 800 opt sute (w); 900 nouă sute (u); 1000 o mie (p); 2000 două mil (p); 1891 o mie opt sute nouă-zece și una (pawya).

un: G. D. unu; Plur. unit; G. D. unor. Art. unu, unu, unii, unora.
Fem. ună, o; G. D. unei; Plur. une; G. D. unor. Art. una, uneta, unele, unora.

un și *o* mai slujesc ca articol nehotărât.

doi: G. D. donor; Fem. două; G. D. donor; *amândoi*, -două, -donor.
zece, *sută* și *mie*: G. D. zecit; Nom. Plur. Masc. zect; Fem. zecile; G. D. zecilor.
G. D. sutei; Plur. sute, sutele; G. D. sutelor. mieș; mil, miile, miilor.

Macedor. unu, ună; doi, dau; trei; patru; ținți; șase; șapte; opt; nau; zațe; unsprezațe; daosprezațe; treisprezațe; tinfți; treizăți; patru-zăți; ținzăți; șaizăți; șapte-zăți; optuzăți; nauzăți; ună sută; dao sute; trei sute; ună nilie; dao nili. Masc. doilti, doilor; Fem. daole, daolor, treilti, treile, zațelti, zațele. (Bojadshi p. 40.)

Istr. ur, urê; doi, do; trei; patru; ținți; șase; șapte; osân; devet; zêți; urpzețti; doipzețti; do-vote-zêti; 21. ur-pre-do-vote-zêti; 30. trei-vote-zêti; 40. patru-vote-zêti; ținți-vote-zêti; devet-vote-zêti; 100. șto; 200. do-vote-șto; milar; doi milar; 1879 milar asen-vote-șto devet-pre-sapte-vote-zăti. (Miklosich, Rum. Unters., I, p. 74.)

II. Cardinale.

Masc. întâiu, al doilea, al treilea, al zecelea, al o sutela, al o mielea. Al dintăiu, cel dintăiu, al, cel deal doilea etc.

Fem. întâia, a doua, a treia, a patra, a zecea, a o suta, a o miea. cea-, a dintăiu, cea-, a deadoua etc.

Macedor. Masc. a intenea, primlu; a doilea, a treilea, a patrulea, a țințilea, a șaselea, a șaptelea, a optulea, a naulea, a zațelea, a unsprezațlea, a tinfțilea; Fem. a intenea, prima; a daoa, a treia, a patrua, a ținția, a șasea, a șeptea, a optua, a naua, a zațea, a unsprezațea, a tinfția.

Istr. Masc. prvi; Fem. prvé; doile, treile, patrule, osmile, devetile; deseti, desetê; do-vote-zêțile.

intăiu masc. și fem. 89, 3. 180. b. 31. 63, 2. 65, 2; *intăie* masc. 8, 3; *intăi* 56. b. 50, 3; *ai doi* 6; *al doilea* 110, 2; *al treile*, *al șasele*, *al noile*, *al unsprădecele* 180, 2. 3; *al șeseale* b. 11; Fem. *intăea* 29, 2. 115. 309, 2. b. 26; *intăe* 249, 3; *a doa* 25. 26, 2. 180; *a treia*, *a patra*, *a cincê*, *a șesea*, *a șeptea* 115. 180; *a trie*, *a cincê*, *a șasa*, *a șapte* b. 63, 2. 65, 2; *a dooa*, *a șasăle*, *a șapte* b. 65, 2.

Macedor. de întâniu b. 267.

§. 8. Verbul.

I. Verbul auxiliar *am*.

Infinitiv. a avea, avere;

Indic. Pres.: am, ai, a (au, are); am (avém), ați (avéți), a (au).

- Imperfect:** aveám, aveai, avea; aveam, aveai, avea (aveau).
- Aor.:** avúí, avúși, avu; avum (avurăm), avut (avureți), avu (avură).
- Perfect:** am avut, ai-, a- (au-); am-, ați-, a (au) avut.
- Plusqpf. I:** avúsem, avuseși, avuse; avusem (-serăm), avuseți (-sereți), avuse (-seră).
- II:** avusésem, avusesesi, avusesese; avusesem (-seserăm), avuseseti (-sesereți), avusesese (-seseră).
- IIIa:** am fost având, ai-, a (au)-; am-, ați-, (a) au fost având.
- IIIb:** am fost avut, ai-, a (au)-; am-, ați-, (a) au fost avut.
- Futur. I:** voiu avea, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi avut.
- IIa:** voiu fi avut, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi avut.
- IIb:** voiu fi având, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi având.
- IIIa:** voiu fi fost având, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi fost având.
- IIIb:** voiu fi fost avut, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi fost avut.
- Conj. Pres.:** să am, să ai, să ară; să avem, să aveți, să ară; *sau:* să aib, să aibi, să aibă; să avem, să aveți, să aibă.
- Perfect I:** să fiu având, să fi-, să fie-; să fim-, să fiți-, să fie având. *sau:* să fi având eu, tu.
- II:** să fiu avut.
- Plusqpf. I:** să fiu fost având.
- II:** să fiu fost avut, să fi-, să fie-; să fim-, să fiți-, să fie fost avut. *sau:* să fi fost eu avut. *sau:* să fi fost avut eu.
- Futur.:** voiu să am, vei să ai, va să aibă; vom să avem, veți să aveți, vor să aibă. *sau:* o să am, o să ai etc., *sau:* am să am, ai să ai, are să aibă; avem să avem, aveți să aveți, are să aibă. *sau:* am a avea, ai-, are-; avem-, aveți-, au a avea, *sau:* am avea.
- Optat. Pres.:** ași avea, ai-, ar-; am-, ați-, ar avea.
- Imperfect:** vream avea, vream, vrea-; vream-, vreamți-, vrea avea. *sau:* vream- ași, -ai, -a (ar); -am, -ați, -ar (a).
- Perfect I:** ași fi având, ai-, ar-; am-, ați-, ar fi având. *sau:* fire-ași având, fire-ai-, fire-a-, fire-am-, fire-ați-, fire-ar-având. *sau:* de ași fi având, *sau:* să ași fi având.
- II:** ași fi avut, de ași fi avut *sau:* să ași fi avut.
- Plusqpf. I:** ași fi fost având, ai-, ar-; am-, ați-, ar fi fost având.
- II:** ași fi fost avut, ai-, ar-; am-, ați-, ar fi fost avut.
- Cond. Pr. I:** de ași avea, de ai-, de ar-; de am-, de ați-, de ar avea. *sau:* să ași avea.
- Imperfect:** de vream avea; *sau:* să vream avea.
- Perfect I:** de ași fi având; *sau:* să ași fi având.
- II:** de ași fi avut; *sau:* să ași fi avut.
- Plusqpf. I:** de ași fi fost având; *sau:* să ași fi fost având.
- II:** de ași fi fost avut; *sau:* să ași fi fost avut.
- Futur.:** de voiu avea, de vei-, de va-; de vom-, de veți-, de vor avea.
- Imperativ:** aibi, aibă; aveți, aibă.
- Infinitiv:** a avea, avere.
- Perfect:** a fi avut.
- Plusqpf.:** a fi fost avut.
- Part. Pres.:** având.
- Perfect:** avut.
- Futur.:** aibător (avutor?).
- Supinu:** de a avea, de a avere.

Macedor.

Indic. Pres.: amu, ai, are; avemu, aveți, au.

Imperfect: aveamu, aveai, avea; aveamu, aveau, avea.

Aor.: avui, avuși, avu; avumu, avutu, avură.

Perfect: am avută, ai-, are-; avemu-, aveți-, au avută.

Plusqpf.: aveamu avută.

Futur. I: voui avere, vrei-, va-; vremu-, vreți-, voru avere.

II: va si amu, va si ai, va si aibă; va si avemu, va si aveți, va si aibă.

Conj. Pres.: si furi că eu amu, -că tu ai, -că elu are; -că noi avemu, -că voi aveți, -că olli au.

Imperfect: si furi că eu aveamu.

Aor.: si furi că eu avui.

Perfect: si furi că eu am avută.

Plusqpf.: si furi că eu aveamu avută.

Futur. I: cando eu voui avere, cando tu vrei avere.

II: cando va si amu, -si ai, -si aibă.

Cond. Fut.: si avurim, si avuri, si avuri; si avurimu, si avuritu, si avuri.

Imperativ: ai, aibă; aveți, aibă.

Infinitiv: avere.

Partic.: avundu, avundalui.

Istriian. vò.

Indic. Pres.: (a)m, (á)ri, i, (á)re, a; (á)ren, an, (á)reț, aț, (á)ru, a.

Imperfect: vé(v)u, vévi, vèvè; veván, vevát, vé(v)u.

Perfect: am vut.

Plusqpf.: ve(v)u vut.

Futur.: voi vè.

Conj. Pres.: (á)vu, (á)ti, (á)te; (a)tén, (a)tét, (á)vu.

Cond. (Opt.): rèz vè, rèi vè, rèi vè; rèn vè, rèt vè, rè vè.

Imperativ: á(ti) (1. Plur.) arétmo; 2. arét.

Infinitiv: vè.

Partic.: vut.

Exemple arhaice și esceptiuni: am 3. 9. 31. 108,2; amu 4. 5. 139,3; -'mu 92,2. 217,2. 220; ai 2,2. 108,2; -'i 2. 3. 306. 6.47; au, -u 2,2. 3. 5. 25,2. 35. 41,2; am (avem) 19. 34*. 346,2; avám 21,2. 23. 26,2. 30,2. 31,2; avemu 55,3; ași 5. 8. 109; au 31. 37; avém 298; avèi 298,2; aveá 18. 132. 310,2; avè 6. 110. 198,3. 6. 62,3. 64,2. 119,2. 134,3. 139,3; avú 15. 17,3. 296,2; avusèse 351,2; vii avè 6. 123; va avè 142. 6. 66,3. 67,2; iți avè 6. 225,2; vor avè 6. 220,2; or avea 6. 103,2; voui fi având 6. 221; am fost având 6. 34; am fost avut 354; ași avea 6. 47; ar avea 339,2. 6. 241; are avea 52,2. 3. 76,3. 121,3; ară avea 21; ari avea 6. 14; ași avea fi având 6. 148,2; de va avea 291; de om avea 197; să alb 207,3. 6. 78. 95. 98; aibu 207,2; să albi 33. 40,2. 108. 291,3. 6. 49. 77,2. 78. 295,3; să aibă 5. 16. 20,2. 32. 35. 45,3. 47. 50; va să aibă 338,3; să fiu avut 360. 361,2; avè 6. 181,2. 243; a fi avut 6. 173; avându 110,3. 187,2. 296,2. 349. 6. 17,2.

Macedor. am 6. 265; ai 6. 264,2; are 6. 270,2. 274,3; era aveam (Perf.) 6. 264,3.

Istr. am 6. 284,2; io'm 6. 286,3; io'n 6. 282,3; ai 6. 284,2; av, a 6. 284; o 6. 292,2; ara 6. 284,2; amo 6. 282,3; arem o 6. 282,2. 3; aren

ă. 286,3; Impf. avea ă. 283,3; vut-a ă. 286,3; Fut. ver avea ă. 285; va avea ă. 284,2; Opt. raș ă. 285,2.

II. Verbul auxiliar *sânt*.

Infinitiv. *a fi, a fire (a hi, a hire)*:

Indic. Pres.: sânt (is), ești, este (e); sântem, sâneți, sânt (is).

Imperfect: eram, erai, era (erau); eram, erați, era (-au).

Aor.: fui, fuși, fu; furăm (fu), fureți (fut), fură (fu).

Perfect: am fost, ai- a- (au); am-, ați-, au (a) fost. *sau:* fost-am, -ai.

Plusqpf. I: fusai, fușei, fusesi; fusesem (-serăm), fușei (-sereti), fusesem (-seră).

II: fuseseam, fuseseși, fusese; fuseseam (-seserăm); fuseseși (-sesereti); fuseseși (-seseră).

Futur. I: voi fi, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi. *sau:* oi fi, ei fi, a (o) fi; am (om) fi, eți fi, or (o) fi.

II: voi fi fost, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi fost.

Optat. Pres.: ași fi, ai-, ar-; am-, ați-, ar fi. *sau:* fire-ași, fire-ai, fire-ar; fire-am, -ați, -ar.

Imperfect: vream fi, vream-, vrea-; vream-, vream-, vrea fi.

Perfect I: ași fi fost, ai-, ar-; am-, ați-, ar fi fost. *sau:* fost-ași fi, fost-ai fi, fost-ar fi; fost-am fi, fost-ați fi, fost-ar fi.

II: fire-ași fi fost, fire-ai fi fost, fire-ar fi fost; fire-am fi fost, fire-ați fi fost, fire-ar fi fost.

Futur.: fire-ași să fiu, fire-ai să fi, fire-ar să fie; fire-am să fim, fire-ați să fiți, fire-ar să fie.

Cond. Pres.: de ași fi, de ai fi, de ar fi; de am fi, de ați fi, de ar fi. *sau:* să ași fi.

Imperfect: de vream fi, de vream-, de vrea-. *sau:* să vream fi. *sau:* de eram să fiu, de erai să fi, de era să fie. *sau:* să eram să fiu.

Perfect: de ași fi fost, de ai fi fost, de ar fi fost; de am fi fost, de ați fi fost, de ar fi fost.

Futur.: de voi fi, de vei-, de va-; de vom, de veți-, de vor fi. *sau:* să voi fi.

Conj. Pres.: să fiu, să fi, să fie; să fim, să fiți, să fie.

Imperfect: eram să fiu, erai să fi, era să fie.

Perfect: să fiu fost, să fi fost, să fie fost; să fim fost, să fiți fost, să fie fost. *sau:* să fi fost eu, tu- (*sau:* a fost să fie).

Futur.: voi să fiu, vei să fi, va să fie; vom să fim, veți să fiți, vor să fie. *sau:* o să fiu, o să fi, o să fie; o să fim, o să fiți, o să fie. *sau:* am să fiu, ai să fi, are să fie; am să fim, ați să fiți, are să fie. *sau:* am a fi, ai a fi, are a fi. *sau:* are a fire.

Imperativ: fi, fie; fiți, fie.

Inf. Pres.: a fi, fire.

Perfect: a fi fost.

Part. Pres.: fiind.

Perfect: fost.

Futur.: fiitor.

Gerundiu: fiind.

Supinu: de a fi, de a fire.

Macedon.

Indic. Pres.: escu, ești, este (ă); himu, hiți, suntu.

Imperfect: eramu, erai, era; eramu, erași, era.

Aor.: fui, fuși, fu; fumu, futu, fură.

Perfect: am fută, ai-, are-; avemu-, aveți-, au fută.

Plusqpf.: aveamu fută, aveai-, avea-; aveamu-, aveati-, avea fută.

Futur. I: voi hire, vrei-, va-; vremu-, vreți-, va hire.

II: va si hiu, va si hiu, va si hibă; va si himu, va si hiți, va si hibă.

Conj. Pres.: si furi că escu, si furi că ești, si furi că este.

Imperfect: si furi că eu eram, si furi că tu erai.

Aor.: si furi că eu fui.

Perfect: si furi că ea am fută.

Plusqpf.: si furi că ea aveam fută.

Futur. I: cando voi hire, cando vrei hire.

II: cando va si hiu.

Cond. (Opt.) Futur.: si furimu, si furi, si furi; si furimu, si furitu, si furi.

Imperativ: hi, hibă; himu, hiți, hibă.

Infinitiv: hire.

Part. Pres.: fundu, fundalui (hiindu).

Perfect: fută.

Istriian. fi.

Indic. Pres.: (ă)som, (ă)ști, (ă)I; (ă)smo, (ă)ște, (ă)s.

Imperfect: iéru, ieri, iêrê; ierán, ierát, iéru.

Perfect: am fost, (ari)i fost, (are)a fost. sau: fost-am.

Plusqpf.: vévu fost, vevi fost, vêvê fost.

Futur.: voi fi, vor fi, va fi; ren fi, veș fi, vor fi.

Conj. Pres.: fi(v)u, fiti, fie; fitên, fiét, fi(v)u.

Cond. (Opt.: rês fi, rêi fi, rê fi; rên fi, rêș fi, rê fi.

Imperativ: fi, (1. Plur.) fiéțme, 2. fieț.

Infinitiv: fi.

Part. Perf.: fost.

Exemple arhaice și excepțiuni:

Indic. Pres.: sânt 21, 3. 33. 40. 44, 2. 293. b. 17; sântu 4. 16, 2. b. 57, 2, 3; simt 108, 3; simtû 138, 2; simtu 139, 2. 324; simtu 6; -s 46; ești 2. 9. 10, 2. 21. 32. 39, 3. 65. 82, 2. 86, 2. 96, 2. 108. 129, 2. 136, 3. 153, 3. 323, 3. b. 17, 2, 3. 94; ești 35, 3; ești 303. b. 5, 2, 3; ești 1; iest 226; este 44, 2. 70, 3. 165. b. 55, 3. 65. 109, 3. 210; iaste 25, 2. 35, 3. 38, 2. 45, 2. 47, 3. 51. 57, 1, 3. 62, 2. 65. 76, 2. 84, 2, 3. 86, 3. 99. 102. 143. 166. 314, 3. 340, 3. b. 4. 26. 31. 37, 2, 3. 69, 3. 189. 200. 357; easte 1. 2. 6. 10. 11, 2. 15, 3. 16. 19, 2. 29. 30. 32. 33. 35. 41. 55. 126. 146, 2. 183, 2. b. 9, 2. 10; eantê 2; eantê 197; estea 198, 3; estă 141, 3; esti b. 120. 142. 359; iastî b. 113; iest 226, 2, 3; e 2. 3. 6. 11, 2. 12, 3. 14. 16, 2. 18, 2. 19, 2. 30. 31, 2. 34, 2. 61, 2. 83, 2. 111. 262. 316, 3. b. 158, 3. 250, 2; ie b. 250, 3; -i 13. 29, 3. 30. 36, 3. 48, 3. 51. 55, 2. 108, 3. 114, 3. 144. 154. 155, 2. 201. 254, 3. 364. b. 14. 95. 113, 3; i 136, 2. 139; ũ 56. b. 105, 3. 138; ar b. 300, 3. 351, 3; sântem 27, 2. 85, 3. 96, 3. 124, 3. 126, 3. 165. 179, 3. 262, 2. 318, 2. b. 16, 2. 101; sântemû 137, 2; simtem 48, 3; simtem 101. 112. b. 183, 3; semu 55, 3; sântestî 86. 88. 96, 3. b. 28, 2. 210, 2; sântestî 128, 3. 366; simtestî 46, 3. 51, 2; sești 54, 2; sânt 16.

25, 2. 29. 3. 32, 2. 42, 2. 82, 2. 87. 95. 99. 112, 3. 129. 148, 2. 157. 313, 2. 331. 338, 2. *ă*. 27. 246, 3; *sântu* 1. 126. 172. *ă*. 48, 2; *sînt* 215, 2; *sămt* 35, 2. 59, 2. 77, 3. 78, 2. 3. 109. 115. 117, 2. 118. 121. 122, 2. 123; *sămtu* 180, 3. 182, 2. 217, 2. 219, 3; *sîmt(u)* 45, 3. 47, 3. 48. 49. 50. 51, 3. 52, 2. 76, 3. 116, 2. 137, 2. 140, 2. 141, 3; *simpl* 226. 227; *sintu* 2, 2. 145, 2. 149, 2. 152. 193, 2. 197. 199, 3. 201. 323, 2. *ă*. 9, 2. 12, 2. 82, 3. 197, 2; *-să*, *-s* 2. 12, 2. 36, 3. 40. 42. 49, 3. 83, 3. 85, 2. 93, 2. 99. 112, 2. 114, 2. 153, 2. 154, 2. 179, 2. 184. 203, 3. 363, 2. 3. *ă*. 95; *ă* *ă*. 103; *ă* *ă*. 300, 2. 320, 3. 351; *-se* 28; *ă* 36, 3.

eram 268; era (1. sgl.) 18, 2. 3. 19; era¹ 267, 2; eră 2. 8. 15, 2. 20. 27. 30, 3. 33, 2; era² 47, 3; era 21, 2. 35, 2; fu 2. 6. 7. 15. 18, 2. 20. 26, 3. 30, 3. 32, 2. 34. 38. 57. 82. 101. 164, 3. 215. 254, 3. 265, 2. 308, 3; fum 302. 318, 3; fură 67, 2. 3. 84, 2. 184, 3. 215, 3. 232. 306, 2. 308, 3. *ă*. 167, 3; fuse¹ *ă*. 293, 2; fusă² 182, 2. 3; fusă *ă*. 191, 2; fuset 195, 2; fuseră *ă*. 168, 2; am fostu 3. 104; au fostu *ă*. 60. 61; a² fost 262, 3; au fostu 5. 24. 48. *ă*. 13. 25, 2. 353; fost-au *ă*. 36, 3. 134, 3. 188, 2; fusese *ă*. 352; fusesea 6; fusese 163, 3. 232, 2; vo¹ fi 81, 3; ve¹ fi 35, 2; vi¹ fi *ă*. 135, 2; va fi 4. 15, 3. 17, 1. 2. 28, 2. 99; o fi *ă*. 224; ve² fi 3. 77, 2. 96, 3; vor fi 9. 10, 3. 36. 54. 78, 3; fi-vo¹ 3; fi-va 25. 368, *ă*. 218, 2; fi-ve¹ 19, 2. 20; fi-vor 112, 3. 310; vo¹ hi 4; o¹ hi 266; va hi 47, 2. 48. 69, 2. 105, 3. 108. 161. 175, 2; o hi *ă*. 260; vo¹ hi 48, 3; vor hi 52, 2. 104, 2; hi-va 188, 2; va fi fost 122.

Optativ: a² fi, a¹ fi 113, 2; ar fi *ă*. 8. 52, 3. 95, 3. 114, 3. 160, 2. 170, 3; ară fi 34. 36. 127, 2; are fi 76, 3. 79, 2. 119. 120; a¹ hi 256; ar hi 148, 2. 256, 2. *ă*. 260, 2; are hi 52, 2. 138; a¹ fi fost *ă*. 132; ar fi fost 244, 2. 292, 3. 297, 2. 339, 2. *ă*. 150, 3; ară fi fost 274; vră fi fost *ă*. 213, 2; ar hi fost 319, 2. 324, 3; are hi fost 138, 2. 287, 3; vră hi fost 138; de are hi 48; de a¹ hi fost 139, 2. 188; de are hi fost 48.

Conjunctiv: să fiu, să fi¹ 6. 33. 285, 3; să fie 5. 16, 2. 20. 35. 38, 3. 70, 3. *ă*. 7. 77, 3; să fi² *ă*. 144. 359; să fi³ 135; să fim 55; să fimu 55, 2; să fi⁴ 3. 4. 96, 3. 348, 3. *ă*. 38; să hi¹ 43, 3. 46, 3. 47, 2. 68, 2. 74, 3. 105. 139; să hi 93; să hi² *ă*. 258, 2; să hi³ 48, 2; să hi⁴ 52, 3. 63; easte să hi¹ 200, 2; iera să hi¹ *ă*. 261, 2; să fie fost 280. 358, 2. 361, 2. *ă*. 191, 2; să fi fost *ă*. 33; au fost să fie *ă*. 358, 2; va să fie 31, 3. 32, 3. 38, 2. 99, 3. 166, 2; vră să fie 132, 2; o să fie *ă*. 192, 3. 315; vre¹ să fi¹ *ă*. 23; vor să fie 76, 3. 133, 3; vor a fi *ă*. 248; a¹ să fi¹ *ă*. 320.

Imperativ: fi¹ 129, 2. 266. 365. *ă*. 182; fy 36, 2; fie 1. 32. 34. 35, 2. 128; hi¹ *ă*. 260, 2; fi² 20. 28, 3. 111, 2. 166, 3. 240. 365, 3. *ă*. 79; nu fire¹ 13, 2. 112.

Infinitiv: a fi 129, 2. 324, 3. *ă*. 120. 124, 2; a firea *ă*. 187, 2; a hi 3. 199.

Particip.: fiindu 46, 3. 52. 70. 108. 137, 2. *ă*. 13; find 47, 2. *ă*. 233, 3; fost.

Supinu: de a hirea 211, 3. 212.

Macedor.

Indic.: escu *ă*. 266, 2. 269, 2; să- *ă*. 272, 3; e² *ă*. 264, 3. 266; hi¹ *ă*. 281, 3; este *ă*. 264, 2. 3. 255; easte *ă*. 268, 2. 271; e *ă*. 264, 2. 271; him¹ *ă*. 268. 276, 2; hi-¹ *ă*. 276, 2; sun¹ *ă*. 273, 2; fu *ă*. 268; fură *ă*. 281, 3.

Conjunctiv: să escu *ă*. 272, 3; si hi¹ *ă*. 264, 3; să hibă *ă*. 276, 3; va si hi¹ *ă*. 264. 267, 2.

Istrian.

Indic.: saem *b.* 285; iesam *b.* 282, 3; iestî *b.* 286, 2; şti *b.* 283; i *b.* 283, 284, 2
285, 3, 286; amo *b.* 282, 3, 286, 3; esamo *b.* 282, 3; seu *b.* 286, 2; fia
b. 284, 3; fost-a *b.* 286, 3; -fi *b.* 285.

III. Verbul auxiliar *voiu*.

Infinitivul: *a vrea, vrere.*

Indic. Pres.: voiu (oi), vei (ei), va (a), vom (om), veţi (eţi), vor (or).
Imperfect: vreám, vreái, vreá; vreám, vreaţi, vrea (-au).
Aor.: vrúii, vruşi, vru; vrum (vrurám), vruţi (vrureţi), vru (vrurá).
Perfect: am vrut.
Plusqpf.: am fost vrut.
Futur.: voiu vrea.

Conj. Pres.: să vreau, să vrei, să vrea; să vrem, să vreţi, să vrea.
Perfect: să fiu vrut. *sau:* să fi vrut.
Plusqpf.: să fiu fost vrut. *sau:* să fi fost vrut.
Futur.: va să vreau, -să vrei. *sau:* o să vreau.

Optat. Pres.: aşi vrea. *sau:* vrere-aşi.

Perfect: aşi fi vrut.
Plusqpf.: aşi fi fost vrut.
Imperativ: vrea, vreţi.

Infinitiv: a vrea, vrere.
Perfect: a fi vrut.
Plusqpf.: a fi fost vrut.

Part. Pres.: vrând.

Perfect: vrut.
Supinul: de a vrere.

Alte forme mai vezi în Glosar, s. v. *voesc*.

Macedor.

Indic. Pres.: voi, vrei, va; vremu, vreţi, va.
Imperfect: vreamu, vreai, vrea; vreamu, vreaţi, vrea.
Aor.: vrui, vruşi, vru; vrumu, vrutu, vrură.
Perfect: amu vrută.
Plusqpf.: aveamu vrută.
Futur. I: voi vrere, vrei-, va-; vremu-, vreţi-, va vrere.
II: va si voi, -si vrei, -si va; -si vremu, -si vreţi, -si va.

Conj. Pres.: si furi că eu voi, -că tu vrei, -că el va.
Imperfect: si furi că eu vreamu, -că tu vreai, -că el vrea.
Aor.: si furi că eu vrui.
Perfect: si furi că eu am vrută.
Plusqpf.: si furi că eu aveamu vrută.
Futur. I: cando eu voi vrere, -tu vrei vrere.

II: cando va si voi, -va si vrei.

Cond. Fut.: si vrurimu, si vruri, si vruri; si vrurimu, si vruritu, si vruri.

Imperativ: vrea, va; vremu, vreţi, va.

Infinitiv: vrere.

Part. Pres.: vrundu, vrunda lui.

Perfect: vrută.

Istrian.

Indic. Pres.: voi, ver, va; ven, vet, vor.

Imperfect: vré(v)u, vrévi, vré'vê; vreván, vrevát, vré(v)u.

Perfect: am vrut.

Plusqpf.: vévu vrut.

Futur.: voi vré.

Conj. Pres.: va, va, va; ran, vaț (raț), va.

Condít.: réz vré.

Infinitiv: vré.

Part. Perf.: vrut.

Exemple arhaice și escepțiuni:

Pres.: *veri* 3*, 3. 13*, 3. 2. 3. 7. 23, 3. 27, 2; *vere* 54; *veř* 66, 3; *vř* b. 122, 3. 123; *va* 13*, 3. 12, 3. b. 219; *vám(u)* 14*, 3. 3. 23. 24, 2. 26, 2. 27. 30, 2. 40, 3; *vem* 56, 2; *vremu* 4*, 3; *vom* 121, 2. 126; *veři* 3; *vor(u)* 3*, 2. 78, 3; *vuru* 1*, 2; *ořu* b. 33, 2. 288. 297. 318; *oř* b. 309, 2. 340, 2; *eř* b. 33, 2; *ři* b. 141, 3; *ři* b. 349, 3; *i* b. 294. 306, 3. 307, 2; *o*, b. 260, 3. 318. 362, 3; *a* b. 269, 2. 3. 307. 308, 3; *om* b. 365, 3; *-ři* b. 303. 319, 3; *or* 174, 2. 253, 3. 254. b. 19. 133, 2. 225.

Imperfect: 1. pl. vré 3*, 3. 5*, 3; 1. pl. vrému 6*, 2; veři 9*, 2; 3. pl. vré 5*, 2.

Perfect: *vru* 3*; *vrură* 5*, 3.

Optat.: *vrêrêři* 11*, 2; *ară vrê* 5*.

§. 9. Conjugarea verbelor regulate.

I. Conjugarea Ia.

Verbele care au terminațiunea *-a*, *-are* la Infinitiv.

A) *a adun-á, adun-áre.*

Indic. Pres.: adún, aduní, adună; adunâm, adunăți, adună.

Imperfect: adunám, adunaí, adună; adunám, adunăți, adună (-au).

Aor.: adunăi, adunași, adună; adunám (-nárám), adunăți (-nareți), adună (-náră).

Perfect: am adunát.

Plusqpf. I: adunásem, adunáseși, adunáse; adunásem (-serám), adunáseți (-sereți), adunase (-seră).

II: am fost (*sau*: fost-am) adunând.

III: am fost (*sau*: fost-am) adunat.

Futur. I: voiu adună, veí-, va-; vom-, veți-, vor aduna.

IIa: voiu fi adunând.

IIb: voiu fi adunat.

IIIa: voiu fi fost adunând.

IIIb: voiu fi fost adunat.

Conj. Pres.: să adún, să aduní, să adúne; să adunám, să adunăți, să adúne.

Imperfect: eram să adún, erai să aduní, era să adune.

Perfect: să fiu adunat, să fi-, să fie; să fim-, să fiți-, să fie adunat. *sau*: să fi adunat eu, tu.

Plusqpf.: să fiu fost adunat. *sau*: să fi fost adunat eu.

Futur: voiu să adún, vei să aduni, va să adune; vom să adunăm, veți să adunați, vor să adune. *sau:* o să adun, o să aduni etc. *sau:* am să adun, ai să aduni, are să adune, avem să adunăm, aveți să adunați, au să adune. *sau:* am a aduna (adunare).

Optat. Pres.: ași aduna, ai-, ar-; am-, ați-, ar aduna. *sau:* adunare-ași, -ai, a.

Perfect: ași fi adunat, ai fi-, ar fi-; am fi-, ați fi-, ar fi adunat. *sau:* fire-ași adunat.

Plusqpf.: ași fi fost adunat.

Cond. Pres.: de ași aduna. *sau:* să ași aduna.

Imperfect: de vream aduna. *sau:* să vream aduna. *sau:* de eram să adun. *sau:* de adunam.

Perfect I: de ași fi adunând.

II: de ași fi adunat.

Plusqpf. I: de ași fi fost adunând.

II: de ași fi fost adunat.

Futur.: de voiu aduna.

Imperativ: adună, adúne; adunăți, adúne.

Inf. Pres.: a aduna, a adunare.

Perfect: a fi adunat.

Plusqpf.: a fi fost adunat.

Part. Pres.: adunând.

Perfect: adunat.

Futur.: adunător.

Supin: de a aduna, de a adunare.

B) Inchoative cu -es la Indic. Pres. a lucra, lucrare.

Indic. Pres.: lucréz, -ézi, -căză, lucrâm, lucráți, lucréază.

Imperfect: lucrám.

Aor.: lucrai.

Plusqpf.: lucrăsem.

Conj. Pres.: să lucrez, -ezi, -éze; să lucrâm, să lucráți, să lucréze.

Imperativ: lucrează, lucréze; lucrați, lucreze.

Infinitiv: a lucra, lucrare.

Part. Pres.: lucrând.

Perfect: lucrat.

Futur: lucrător.

Supin: de a lucra.

Timpurile compuse se formează întocmai ca la A.

C) Cu terminațiunea -ăre la Infinit.: a doborâ, doborâre.

Indic. Pres.: dobor, dobori, doboără; doborâm, doboráți, doboără.

Imperfect: doborám.

Aor.: doborâi, doborâși, doborâ, doborârâm, doborâráți, doborâră.

Perfect: am doborât.

Plusqpf. I: doborâsem.

II: am fost doborât.

Futur. I: voiu doborâ.

II: voiu fi doborât.

III: voiu fi fost doborât.

Conj. Pres.: să dobór, să dobóri, să doboáre (ră); să doborâm, să doborâți, să doboare (ră).

Imperfect: de vream doborâ.

Perfect: să fiu doborât.

Plusqpf.: să fiu fost doborât.

Futur: voiŃu să dobor. *sau:* o să dobor.

Optat. Pres.: ași doborâ.

Perfect: ași fi doborât.

Plusqpf.: ași fi fost doborât.

Imperativ: doboára, doboare; doborâți, doboare.

Inf. Pres.: a doborâ, doborâre.

Aor.: a fi doborât.

Plusqpf.: a fi fost doborât.

Part. Pres.: doborând.

Perfect: doborât.

Futur: doborâtor.

II. Conjugarea II.

Verbele care au terminațiunea *-ere* la Infinitiv.

A) Verbele cu *-ere* accentuat: *a tăced, tăcere.*

Indic. Pres.: tac, taci, tace; tăcém, tăcéți, tac.

Imperfect: tăceám, tăceați, tăceá; tăceám, tăceați, tăcea (tăceau).

Aor.: tăcúí, tăcúși, tăcú; tăcúm (tăcúrám), tăcúți (tăcureți), tăcu (tăcurá).

Perfect: am tăcut. *sau:* tăcut-am.

Plusqpf. I: tăcusem, tăcuseși, tăcuse; tăcúsem. (tăcúserám), tăcuseți (-sereți), tăcuse (-será).

II: tăcusésem, tăcuséseși, tăcusése; tăcusésem (-seserám), tăcuséseți (-sereți), tăcusése (-seserá).

IIIa: am fost tăcând.

IIIb: am fost tăcut.

Futur. I: voiŃu tăcea, vei tăcea. *sau:* tăcea -voiŃu, -vei.

II: voiŃu fi tacând. —tăcut.

III: voiŃu fi fost tăcând. —tăcut.

Conj. Pres.: să tac, să taci, să tacă; să tăcém, să tăcéți, să tacă.

Imperfect: eram să tac, erai să taci, era să tacă.

Perfect: să fiu-, să fiți tăcut. *sau:* să fi tăcut eu, tu.

Plusqpf.: să fiu fost tăcut, să fiți fost tăcut. *sau:* să fi fost tăcut eu, -tu.

Futur: voiŃu să tac, vei să taci, va să tacă; vom să tăcem, veți să tăceți, vor să tacă. *sau:* o să tac, o să taci. *sau:* am să tac.

Optat. Pres.: ași-, ai-, ar- (a-); am-, ați-, ar tăcea. *sau:* tăceáre-áși, -ai.

Perfect: ași-, ai-, -ar fi tăcut. *sau:* fi re-ași tăcut.

Plusqpf.: ași fi fost tăcut. *sau:* fi re-ași fost tăcut. *sau:* fost-ași tăcut.

Cond. Pres.: de ași tăcea.

Imperfect: de vream tăcea. *sau:* de tăceam. *sau:* de eram să tac.

Perfect: de ași fi tăcut.

Plusqpf.: de ași fi fost tăcut.

Futur.: de voiŃu tăcea.

Imperativ: tacă, tacă; tăceți, tacă.
Inf. Pres.: a tăcea, a tăcere.
Perfect: a fi tăcut.
Plusqpf.: a fi fost tăcut.
Part. Pres.: tăcând.
Perfect: tăcut.
Futur.: tăcător.
Supinu: de a tăcea, de a tăcere, de tăcut.

B) Verbele cu -e, -ere neaccentuat: a rupe, rúpe.

Indic. Pres.: rup, rupi, rupe; rupem, rupeți, rupe.
Imperfect: rupeam, rupeai, rupea; rupeam, rupeați, rupea.
Aor.: rupséi, rupséși, rúpe; rúpsēm (rupserăm), rúpsēți (rupsereti), rúpsē (rupseră).
Perfect: am-, ai-, a- (au-); am-, ați-, au- (a-) rupt. *sau:* rupt am-, -ai etc.
Plusqpf. I: rupsésem, rupséseși, rupsése; rupsesēm (-seserăm), rupsesēți (sesereti) (-seseră).
II: am-, ai-, a- (au-); am-, ați-, au (a) fost rupând, — rupt. *sau:* fost-am rupând. *sau:* rupând am fost.
Futur. I: volu-, vei-, va-; vom-, veți-, vor rupe. *sau:* rupe-volu.
II: volu-, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi rupt. *sau:* fi-volu rupt. — rupând.
III: volu fi fost rupt. *sau:* fi volu fost rupt. — rupând.
Conj. Pres.: să rup, să rupi, să rupă; să rupem, să rupeți, să rupă.
Imperfect: eram să rup, erai să rupi, era să rupă.
Perfect: să fiu-, să fi-, să fie rupt. — rupând. *sau:* să fi rupt eu, -tu.
Plusqpf.: să fiu-, să fi-, să fie fost rupt. — rupând. *sau:* să fi fost rupt eu, -tu.
Futur.: volu să rup, vei să rupi, va să rupă; vom să rupem, veți să rupeți, vor (va) să rupă. *sau:* o să rup, -rupi, *sau:* am să rup, *sau:* am a rupe. *sau:* am a rupere.

Optat. Pres.: așt-, ai-, ar- (a-); am-, ați-, ar rupe. *sau:* rupere-ași.
Perfect: ași fi rupt. *sau:* fire-ași rupt.
Plusqpf.: ași fi fost rupt. *sau:* fost-ași-fi rupt. *sau:* fire-ași fost rupt.

Cond. Pres.: de ași rupe.
Imperfect: de vream rupe. *sau:* de rupeam. *sau:* de eram să rup.
Perfect: de ași fi rupt.
Plusqpf.: de ași fi fost rupt.
Futur.: de volu rupe.

Imperativ: rupe, rupă. rupeți, rupă.
Infinitiv: a rupe, a rupere.
Perfect: a fi rupt.
Plusqpf.: a fi fost rupt.

Part. Pres.: rupând.
Perfect: rupt.
Futur.: rupător.
Supinu: de a rupe, de a rupere, de rupt.

III. Conjugarea III.

Verbele cu terminațiune *-i, -ire* la Infinitiv.A) *a dormi, dormire.*

- Indic. Pres.:** dorm, dormi, doarme; dormim, dormiți, doarme (dorm).
Imperfect: dormeam, dormeați, dormea; dormeam, dormeați, dormea (-au).
Aor.: dormi, dormiși, dormi; dormim (dormirăm), dormiți (dormireți), dormi (dormiră).
Perfect: am dormit, ai-, a- (au)-; am-, ați-, au (a) dormit.
Plusqpf. I: dormisem (-sesem), dormiseși (-seseși), dormise (-sese); dormisem (-sesem, -seserăm) dormiseți (-seseteți, -sesereți); dormise (-sese, -seseră).
II: am fost dormind. *sau:* fost-am dormind. *sau:* dormind am fost.
II a: am fost dormit. *sau:* fost-am dormit. *sau:* dormit am fost.
Futur. I: voi dormi, vei-, va-; vom-, veți-, vor (va) dormi. *sau:* dormi-voiu, -vei etc.
II: voi fi-, vei fi-, va fi dormit. *sau:* fi-voiu, -vei dormit.
III: voi fi fost dormit. *sau:* fi- voiu fost dormit.
- Conj. Pres.:** să dorm, să dormi, să doarmă; să dormim, să dormiți, să doarmă.
Imperfect: eram să dorm, erai să dormi, era să doarmă.
Perfect: să fiu-, să fiți-, să fie dormit. *sau:* să fi dormit eu, -tu.
Plusqpf.: să fiu-, să fiți-, să fie fost dormit. *sau:* să fi fost dormit eu.
Futur.: voi să dorm, voi să dormi, va să doarmă; vom să dormim, veți să dormiți, vor să doarmă. *sau:* o să dorm, o să dormi. *sau:* am să dorm.
- Optat. Pres.:** ași dormi, ai-, ar-; am-, ați-, ar dormi. *sau:* dormire-ași, -ai.
Perf.: ași fi-, ai fi-, ar fi dormit. *sau:* fire-ași fi dormit.
Plusqpf.: ași fi fost dormit, ai-, ar-. *sau:* fire-ași fi fost dormit.
- Cond. Pres.:** de ași dormi.
Imperfect: de dormeam. *sau:* de vream dormi. *sau:* de eram să dorm.
Perfect: de ași fi dormit.
Plusqpf.: de ași fi fost dormit.
Futur.: de voiu dormi.
- Imperativ:** dormi, doarmă; dormiți, doarmă.
Infin. Pres.: a dormi, dormire.
Perfect: a fi dormit.
Plusqpf.: a fi fost dormit.
- Part. Pres.:** dormind.
Perfect: dormit.
Futur.: dormitor.
Suplinu: de a dormi, de a dormire, de dormit.

B) *a mări, mărire.* Verbe inchoative cu terminațiunea *-esc* la Indic. Pres.

- Indic. Pres.:** măresc, mărești, mărește; mărim, măriți, măresc (-ește).
Imperfect: măream.
Aor.: măriți.

Plusqpf.: măriseam.

Conjunctiv: să mărească, să mărești, să mărească; să mărim, să măriți, să mărească.

Imperativ: mărește, mărească; măriți, mărească.

Infm. Pres.: a mări, mărire.

Perfect: a fi mărit.

Plusqpf.: a fi fost mărit.

Part. Pres.: mărind.

Perfect: mărit.

Futur.: măritor.

IV. Conjugarea reflexivă.

Verbele se conjugă ca la activ, adaugându-se pronumele personale conjunctive sau enclitice, cari în timpurile compuse stau în totdeauna înaintea verbului auxiliar.

A) Verbele cu pronumele în Dativ *îmi* etc.

Indic. Pres.: îmi zic, îți zici, își zice; ne zicem, vă ziceți, își zic (zice).

Imperfect: îmi ziceam.

Aor.: îmi ziseși, îți ziseși.

Perfect: mi-am zis, ți-ai zis, 'și-a zis. *sau*: zisu-mi-am, zisu-ți-ai.

Plusqpf. I: îmi zisesem, îți ziseseseși.

II: mi-am fost zicând. *sau*: fostu-mi-am zicând.

III: mi-am fost zis. *sau*: fostu-mi-am zis. *sau*: zisu-mi-am fost.

Futur. I: îmi voi zice. *sau*: zice-mi-volu.

II: îmi voi fi zis. *sau*: zisu-mi-volu fi.

III: îmi voi fi fost zis. *sau*: zisu-mi-volu fi fost.

Conjunctiv: să 'mi zic, să 'ți zici, să 'și zică; să ne zicem, să vă ziceți, să 'și zică.

Imperfect: de eram să 'mi zic.

Perfect: să 'mi fiu zis, să 'ți fi zis. *sau*: să 'mi fi zis, să 'ți fi zis.

Plusqpf.: să 'mi fiu fost zis. *sau*: să 'mi fi fost zis.

Futur.: voru să 'mi zic, vei să 'ți zici, va să 'și zică. *sau*: o să 'mi zic, o să 'ți zici, o să 'și zică.

Optativ: mi-ași zice, ți-ai zice, 'și-ar zice. *sau*: zicere-mi-ași, zicere-ți-ai.

Aor.: mi-ași fi zis, ți-ai fi zis. *sau*: zisu-mi-ași fi.

Plusqpf.: mi-ași fi fost zis. *sau*: zisu-mi-ași fi fost.

Cond. Pres.: de mi-ași zice.

Imperfect: de 'mi ziceam. *sau*: de 'mi vream zice.

Perfect: de mi-ași fi zis.

Plusqpf.: de mi-ași fi fost zis.

Futur.: de 'mi voru zice.

Imperativ: zice-'ți, zică-'și. ziceți-vă, zică-'și.

Infinitiv: a 'și zice.

Perfect: a 'și fi zis.

Plusqpf.: a 'și fi fost zis.

Part. Pres.: zicându 'mi, -'ți, -'și; -ne, -vă, -și.

B) Cu pronumele în Acusativ: *mă închin.*

- Indic. Pres.:** mă închin, te închini, se închină; ne închinăm, vă închinați, se închină.
- Imperfect:** mă închinam, te închinai.
- Aor.:** mă închinătu, te închinași.
- Perfect:** m'am închinat, te-ai închinat, s'a închinat, né-am închinat, v'ați închinat, s'au (s'a) închinat.
- Plusqpf.:** I: mă închinaseam, te închinaseși.
 II: m'am fost închinând. *sau:* fostu-m'am închinând. *sau:* închinându-m'am fost.
 III: m'am fost închinat. *sau:* fostu-m'am închinai. *sau:* închinatu-m'am fost.
- Futur. I:** mă voiu închina, te vei închina. *sau:* închina-mă-voiu, închina-te-vei.
 II: mă voiu fi închinat. *sau:* închinatu-mă voiu fi.
 III: mă voiu fi fost închinat. *sau:* închinatu-mă voiu fi fost.
- Conj. Pres.:** să mă închin, să te închini, să se închine. să ne închinăm, să vă închinați, să se închine.
- Imperfect:** de eram să mă închin.
- Aor.:** să mă fiu închinat, să te fi închinat. *sau:* să mă fi închinat eu, să te fi închinat tu.
- Plusqpf.:** să mă fiu fost închinat. *sau:* să mă fi fost închinat.
- Futur.:** voiu să mă închini, vei să te închini, va să se închine. vom să ne închinăm, veți să vă închinați, vor să se închine. *sau:* o să mă închini, o să te închini.
- Optat. Pres.:** m'ași închina, te-ai închina. *sau:* închina-m'ași, închina-te-ai.
- Aor.:** m'ași fi închinat. *sau:* închinatu-m'ași fi.
- Plusqpf.:** m'ași fi fost închinat. *sau:* închinatu-m'ași fi fost.
- Cond. Pres.:** de m'ași închina,
- Imperfect:** de mă închinam. *sau:* de mă vream închina.
- Perfect:** de m'ași fi închinat.
- Plusqpf.:** de m'ași fi fost închinat.
- Futur.:** de mă voiu închina.
- Imperativ:** închină-te, închine-se; închinați-vă, închine-se.
- Infinitiv:** a se închina.
- Perfect:** a se fi închinat.
- Plusqpf.:** a se fi fost închinat.
- Partic.:** închinându-mă, -te, -se; -ne, vă, -se.
- Subtinu:** de a se închina, -are.

V. Conjugarea pasivă

se face prin ajutorul verbului auxiliar *a fi*, cu perfectul participiului.

- Indic. Pres.:** sânt bătut.
- Imperfect:** eram bătut.
- Aor.:** fui bătut.
- Perfect:** am fost bătut.
- Futur.:** voiu fi bătut.
- Conj. Pres.:** să fiu bătut.
- Imperativ:** fi bătut.

§. 10. Conjugarea verbelor neregulate.

A) *dau*.

Indic. Pres.: dau, dai, dă; dăm, dați, dă (dau).
Imperfect: dăm, dai, dă; dăm, dați, da (dau). *sau:* dedeam, dedeai, dedea; dedeam, dedeați, dedea (-au).
Aor.: dedei, dedeși, dode; dedem (dederam), dedeți (dedereți), dede (dederă).
Plusqpf.: dedeșem, dedeșeți, dedese; dedeșem (-sesorăm), dedeșeți (-sesereți), dedese (-seră).
Futur. I: voi da.
Conjunctiv: să dau, să dai, să dea (dee); să dăm, să dați, să dea (dee).
Imperativ: dă, dea; dați, dea.
Infinitiv: a da, dare.
Perfect: a fi dat.
Plusqpf.: a fi fost dat.
Part. Pres.: dând.
Perfect: dat.
Futur.: dătător.

B) *iau*.

Indic. Pres.: iau, ieși, ia; luăm, luați, ia (iau).
Imperfect: luăm, luați, luă; luăm, luați, lua (-au).
Aor.: luați, luași, luă; luăm (luarăm), luați (luareți), luă (luară).
Plusqpf.: luasem, luaseți, luase; luasem (-serăm), luaseți (-sereți), luase (-sera).
Conj. Pres.: să iau, să ieși, să ia (tee); să luăm, să luați, să ia (tee).
Futur.: o să iau.
Opt. Pres.: ași lua.
Imperativ: pers. 2. ia. 3. ia; luați, ia.
Part. Pres.: luând.
Perfect: luat.
Futur.: luător.
Infinitiv: a lua, luare.

§. 11. Conjugarea dialectală regulată.

I. Conjugarea I.

a) *Macedor.**calcare.*

Indic. Pres.: calcu, calți, calcă; calcămu, calcați, calcă.
Imperfect: calcam, calcai, calcă; calcămu, calcați, calcă.
Aor.: calcăi, calcași, calcă; calcămu, calcatu, calcară.
Perfect: amu calcată.
Plusqpf.: aveamu calcată.
Futur.: voi calcare, vreți-, va-; ,vremu-, vreți-, va calcare.
Cond. Pres.: si furi că eu calcu.
Imperfect: si furi ca eu calcamu.
Aor.: si furi ca eu calcai.
Perfect: si furi ca eu amu calcată.
Plusqpf.: si furi ca eu aveamu calcată.

Futur.: si calcarimu, si calcari, si calcari; si calcarimu, si calcaritu, si calcari. *sau:* cando voi calcare. *sau:* cando va si calcu.

Conjunctiv: si calcu, si calți, si calcă; si calcămu, si calcați, si calcă..

Futur.: va si calcu.

Imperativ: pers. 2. 3. calcă; 1. pl. calcămu, 2. calcați, 3. calcă.

Infinitiv: calcare.

Part. Pres.: calcândn, calcândului.

Perfect: calcată.

b) Istriian. portă, portare.

Indic. Pres.: pórť(u), pórťi, pórťă; portán, portaf, portu.

Imperfect: portă(v)u, 3. portávê, 1. pl. portaván.

Conj. Pres.: portă, portă, porťi (?); portén, portef, portă.

Imperativ: portă; 1. pl. portaťme, portaf.

Part. Perf.: portat. (Celelalte forme v. vê = am, pag. CXXV.)

II. Conjugarea II.

a) Macedor.

A) taťere.

Indic. Pres.: tacu, taťi, taťe; taťemu, taťeťi, tacu.

Imperfect: taťeamu, taťeai, taťea; taťeamu, taťeai, taťea.

Aor.: tacui, tacuși, tacu; tacumu, tacutu, tacură.

Perfect: amu tacută.

Plusqpf.: aveamu tacută.

Futur.: voľu taťere, vreľ-, va-; vremu-, vreťi-, voru taťere.

Cond. Pres.: si furi că eu tacu.

Imperfect: si furi că eu taťeamu.

Aor.: si furi că eu tacui.

Perfect: si furi că eu amu tăcută.

Plusqpf.: si furi că eu aveamu tăcută.

Futur.: si tacurimu, si tacuri, si tacuri; si tacurimu, si tacuritu, si tacuri. *sau:* cando voi taťere. *sau:* cando va si tacu.

Conj. Pres.: si tacu, si taťi, si tacă; si taťemu, si taťeťi, si tacă.

Futur.: va si tacu.

Imperativ: taťi, tacă; taťemu, taťeťi, tacă.

Infinitiv: taťere.

Part. Pres.: tacundu, tacundalui.

Perfect: tacută.

b) Istriian.

Indic. Pres.: tac, táťi, táťe; taťán, taťáťi, tacu.

Imperfect: taťá(v)u, taťávi, taťávê; taťaván, taťavát, taťávu.

Conj. Pres.: táťe, táťe, táťi; taťén, taťeť, táťe.

Imperativ: taťe.

Part. Perf.: taťat (?) (tacut ?).

a) Macedor.

B) arűpere.

Indic. Pres.: arupu, aruchi, arupe; arupemu, arupeťi, arupu.

Imperfect: arupeamu.

Aor.: arușu, arușeși, arușe; arușemu, arușetu, arușeră.

Perfect: am aruptă.

Plusqpf.: aveamu aruptă.

Futur.: voi arupere.

Cond. Pres.: si furi ca eu arupu.
Imperfect: si furi ca eu arupeamu.
Futur.: si arupserimu, si arupseri, si arupaeri; si arupsetimu, si arupseritu, si arupseri.
Conj. Pres.: si arupu, si aruchi, si arupă; si arupem, si arupeți, si arupă.
Futur.: va si arupu, -aruchi, -arupă.
Imperativ: arupe, arupă; arupemu, arupeți, arupă.
Infinitiv: arupere.
Part. Pres.: arupsendu, arupsendalui.
Perfect: aruptă.

b) *Istrian. crêdere.*

Indic. Pres.: cred(u), crêzi, crêde; credén, credét, crêdu.
Imperfect: credé(v)u, 3. credêvê; 1. pl. credeván.
Conj. Pres.: crêde, crêde, crêde (cred); credán, credát, crêde.
Imperativ: 2. crêde, 1. pl. credétme, 2. credét.
Part. Perf.: creșut.

III. Conjugarea III.

a) *Macedor. A) avzire.*

Indic. Pres.: avdu, avzi, avde; avzimu, avziți, avdu.
Imperfect: avdeamu.
Aor.: avzii, avziți, avzi; avzimu, avzitu, avziră.
Perfect: am avzită.
Plusqpf.: aveamu avzită.
Futur.: voi avzire.
Cond. Pres.: si furi că eu avdú.
Futur.: si avzirimu, si avziri, si avziri; si avzirimu, si avziritu, si avziri.
Conj. Pres.: si avdu, si avzi, si avdă; si avzimu, si avziti, si avdă.
Futur.: va si avdu.
Imperativ: avzi, avdă; avzimu, avziți, avdă.
Infinitiv: avzire.
Part. Pres.: avsindu, avzindalui.
Perfect: avzită.

b) *Istrian. mințire.*

Indic. Pres.: mint(u), minți, minte; mințin, mințit, mintu.
Imperativ: minți(v)u, 3. mințivê; 1. pl. mințivan.
Conj. Pres.: minte, minte, minti; mințán, mințát, minte.
Imperativ: 2. minte; 1. pl. mintítme, 2. mințit.
Part. Perf.: mințit.

B) *Inchoative.*a) *Macedor. florescu.*

Indic. Pres.: florescu, florești, floreaște; florimu, floriți, florescu.
Imperfect: floreamu.
Aor.: florit, floriți, flori; florimu, florit, floriă.
Perfect: amu florită.
Plusqpf.: aveamu florită.
Futur.: voi florire.

Conj. Pres.: si florescu, si florești, si florească; si florimu, si floriți, si florească.
Futur.: va si florescu.
Cond. Fut.: si floririmu, si floriri, si floriri; si floririmu, si floriritu, si floriri.
Imperativ: 2. florea, 3. florească; 1. pl. florimu, 2. floriți, 3. florească.
Infinitiv: florire.
Part. Pres.: florindu, florindalui.
Perfect: florită.

b) Istrian. *A) provesc (probare).*

Indic. Pres.: provesc, provêșt(i), provê; provêin, provêiț, provescu.
Imperfect: provêi(v)u, 3. provêivê; 1. pl. provêivan.
Conj. Pres.: provê, provê, provi; provân, provâț, provê.
Imperativ: 2. provê; 1. pl. provêițme, provêiț.
Infinitiv: provêi.
Part. Perf.: provêiț.

B) ramaresc (remănere)

Indic. Pres.: ramarêsc, ramareșt(i), ramarê; ramarên, ramarêț, ramarescu.
Imperfect: ramarê(v)u, 3. ramarêvê; ramarêvân.
Conjunctiv: ramarê, ramarê, ramarê; ramarân, ramarâț, ramarê.
Imperativ: 2. ramarê; 1. pl. ramarêțme, 2. ramarêț.
Infinitiv: ramarê.
Part. Perf.: ramaș.

C) finesc.

Indic. Pres.: finesc, fineșt(i), finê; finîn, finîți, finêscu.
Imperfect: finî(v)u, 3. finivê; 1. pl. finivân.
Conj. Pres.: finê, finê, fîni; finân, finâț, finê.
Imperativ: 2. finê; 1. pl. fînițme, 2. fîniț.
Infinitiv: finî.
Part. Perf.: finit.

§. 12. Conjugarea dialectală neregulată.

a) Macedor. *A) dare.*

Indic. Pres.: dau, dai, da; dâmu, dați, da.
Imperfect: dedeamu, dedeai, dedea; dedeamu, dedeați, dedea.
Aor.: dedu, dedeși, dede; dedemu, dedetu, dederâ.
Perfect: amu datâ.
Plusqpf.: aveamu datâ.
Futur.: voi dare.
Conjunctiv: si dau, si dai, si da; si dâmu, si dați, si da.
Futur.: va si dau.
Cond. Fut.: si darimu, si dari, si dari; si darimu, si daritu, si dari.
Imperat. 2, 3: da. 1. pl. dâmu, 2. dați, 3. da.
Part. Pres.: dendu, dendalui.
Perfect: datâ.
Infinitiv: dare.

B) loare.

Ind. Pres.: lîau, lîei, lîa; lomû, loți, lîa.
Imperfect: loamu, loai, loa; loamu, loaiți, loa.
Aor.: loai, loaiși, lo; lomû, loatu, loarâ.

Perfect: amu loată.
 Plusqpf.: aveamu loată.
 Futur.: voi loare.
 Conj. Pres.: si liau, si liai, si lia; si lomn, si loți, si lia.
 Futur.: va si liau.
 Cond. Fut.: si loarimu, si loari, si loari; si loarimu, si loaritu, si loari.
 Imperat. 2, 3: lia; 1. lomn, 2. loți, 3. lia.
 Part. Pres.: londu, londalui.
 Perfect: luată.
 Infinitiv: loare.

C) bére.

Ind. Pres.: beau, bei, bea; bemn, beți, bea.
 Imperfect: beamu, beai, bea; beamu, beați, bea.
 Aor.: biui, biuși, bin; biumu, bintu, biură.
 Plusqpf.: aveamu biută.
 Futur.: voi bere.
 Conjunctiv: si beau, si bei, si bea; si bemn, si beți, si bea
 Futur.: va si beau.
 Imperat. 2, 3: bea; 1. bemn, 2. beți, 3. bea.
 Infinitiv: bere.
 Part. Pres.: biundu, biundalui.
 Perfect: bintă.

b) Istriian.

A) fațe.

Ind. Pres.: fac, făți, fățe; fațén, fațéte, facu.
 Imperfect: fațe(v)n.
 Conj. Pres.: fățe, fățe, fățe; fațán, fațát, fațe.
 Imperat. 2: fațe.
 Part. Perf.: facút. (Tot așa: zíte. dar. Part. Perf. zis).

B) prède (= perde).

Ind. Pres.: predn, prezi, prède; predén, predét, predn.
 Part. Perf.: predút.

C) conoște.

Ind. Pres.: conóac, conoști, conoște; conoștén, conoștét, conoșcu.
 Conj. Pres.: conoște, conoște, conoște; conoștán, conoștát, conoște.
 Part. Perf.: conoșcút (Tot așa: naște, paște, crește).

D) ști.

Ind. Pres.: ști(v)n, știti, știte; știén, știet, ști(v)n.
 Conj. Pres.: 1, 2, 3: știte; știtán, știtát, știte.
 Imperat. 2: știte.
 Part. Perf.: știvút.

E) pută.

Ind. Pres.: poc, poș(i), póte; putén, putét, potn.
 Imperfect: puté(v)n.
 Conj. Pres.: póte, póte, póti; pután, putát, póte.
 Part. Perf.: putát.

F) *munca.*

Ind. Pres.: mărânc, mărânți, mărânke; muncán, muncát, mărâncu.

Imperfect: muncá(v)u.

Conj. Pres.: mărânkê, mărânkê, mărânți; munkén, munkét, mârânkê.

Imperativ: mărânkê.

Part. Perf.: muncát.

G) *bê.*

Ind. Pres.: béu, béi, bêie; beien, beieț, beu.

Conj. Pres.: bêie, bêie, béi; betán, beiat, bêie.

Imperativ: bê.

Part. Perf.: beiat.

H) *la (= lua).*

Ind. Pres.: la(v)u, láii, laie; laién, laieț, la(v)u.

Conj. Pres. 1, 2, 3: láie; laián, laiat, laie.

Imperativ: lé.

Part. Perf.: lat. (Tot: așa: *da, sta*).

I) *mêre (= merge).*

Ind. Pres.: meg, méri, mêre; merjén (?), merjét, mergu.

Conj. Pres. 1, 2, 3: mêre; merzan, merzaț, mêre.

Imperativ: mêre.

Part. Perf.: mes.

K) *verí (= veni).*

Ind. Pres.: víru, víri, víre; verín, verít, víru.

Imperfect: verívu.

Conj. Pres. 1, 2, 3: víre; verán, verát, víre.

Imperativ: víre, *sau:* vir-o.

Part. Perf.: verít.

Exemple arhaice și escepțiuni: .

Conjugarea I.

adunară 67,2; adonară-să 8; să adunase (pl.) 139; ajutasă *b.* 239; ajútâ 27; ațută 363,2; alergă 12,3; aliargă *b.* 48; să alergi (3. pers.) *b.* 196,2; alerg (pl.) *b.* 249; se apropie (pl.) 13,2. 139; apropie-se 29. 316,3. 352; să ne apropiem 86; s'au apropietu *b.* 62; 'lũ-apucă 184,3; arata 226; să arăt *b.* 112; să arate 79,2; să să arate 48. 112; să se arête 137,3. *b.* 213; are să se arâte *b.* 84,2; simtũ arătați 49; mă aruncasără 254,2; vor arunca 18; arunca-i-va 17,3*; mă asemeni, te voiu asămăna *b.* 209,2; 'l ase-mănă *b.* 70,3; să asemene 341; vrê asămăna *b.* 93; să aseămănă 162,2; s'asămăn (3 pl.) *b.* 250,3; vă asămărareți 54; s'ari asămăna 323,2; să va asemăna *b.* 71,2; să să asemine 68,3; asemănându-se *b.* 150,2; ascot-tați 53,3; ascultá (pl.) 283,3. 297,2; ascultat (Aor.) 8; veți asculte 4; așteptă (pl.) *b.* 239,3; așteptă (pl.) *b.* 245,3; să-l aștepte 73; să aștepte 95,3. 96; așteptă (Imperf.) *b.* 96; așaptă 304,3. 306; mă așteptă 96; să se aș-tepte 14,3; băgă 131,3; băgá 300,2; băgără 209,2; băgără *b.* 134; m'au fost băgat 148,2; voi băgá-vă 215,3; băgă 352,2; blastemi 113,3; -mâ (pl.) 19,3; nu blastămareți 79,3; nu te-or blăstemare *b.* 321; să te blas-temê 7; să nu te blastămi (3 sgl.), să nu blăstemați 98,3; boteđind 229,3; s'are bucura 52,2; voiu cãntah 141,3; veri cãuta 138,3; vrêi cãuta 61,3; să cãstigă *b.* 5,2; să le cãstige *b.* 252,3; chemându-mi 13; nu te-or che-mare *b.* 321; să cumpiri *b.* 135; cumpărasă (pl.) 229,3; *vrem* cumpărat

134,2; *v'or cumpărat* (= *vă au-*) *b.* 225,2; *cutezarăi* 293,3; *derepteză* 31,2; *de a se depărtare* 73,2; *să 'l dăștepte* *b.* 70,3; *ertase*, i ertă, *să-i tarte* 96; *te ertă*, *să fiți ertați* 183; *gudecă* (pl.) 105; *să-i gudec*, *gudecați*, *va gudeca* 46,2; *nu gudecareți* 105. 193,2; *că să gudece* 213; *are gudeca*, *vor* *hi gudecați* 105; *a să gūca* 295,3; *să gūngūhī* (1. sgl.) 67; *să gūngūhiem* 66,3; *să 'g gūnghe* (pl.) 67; *izvordea* 360,2; *nu imbrăcat* (2. pl. Aor.) 19; *tăi înbrăca* *b.* 171; *o să mă imbrac* *b.* 360,3; *te înbarbătăzi* *b.* 181,3; *au încălecat*, *încalecă* *b.* 33; *să fie încălecat* 361,3; *m'ot închina* 210,2; *te-a îndrepta* *b.* 349,2; *a se îndereptare* 71,2; *innăltându-să* *b.* 209,2; *înprumutetză* 20; —, (Imperf.) 96,2; *să ași înprumuta* 20; *Pare inpuțina* 79,2; *inrădăcinăză* 111,3; *a înserat*, *om însera* *b.* 316. 334; *însemneză* 143; *nu vă înșelareți* 46,3; *va să 'l înșale* *b.* 215; *să vor fi înșălat* *b.* 218,3; *ae-u întâmpat* 134,3; *de se vrê întâmpla* 134,2; *de s'ar* — 328,2; *de s'a* — *b.* 139,3; *va fi întrobat* 120; *dă-i voru întreba* 140; *învățind* 229,3; *ne-învățându-să* *b.* 203,3; *învisă* 32,2. 41,2. 137,2. 138. 182; *învisă* 140,3. 182. *b.* 143; *învisără* 182. 215; *amu învisu* 140,2; *au înviatu* (v. activ. trans.) *b.* 66; *va învie*, *vor* — 139,2. 3; *ea să învie* 215; *învie* (Imperf.) 12,2; *să are învie* 31; *are hi invitat* 138; *'mî lasă* 81; *n'am a te lăsa* 7; *vei să lași* *b.* 148,3; *vom să lăsăm* 97; *de nu vor fi lăsând* 338; *las să grăiască* *b.* 104; *lăsați-mă* 296; *să lăsare tu* 7*,3; *lăsind* 296,2. 327,2; *s'or lăuda* 254; *nu vă lăudareți* 250,2; *nu vă mirareți* 316,2; *a să mirare* 69,2; *s'ară fi mânecat* 273; *a mână*; *me* *b.* 293,2.

Macedor. banați *b.* 266,2; *ași 'mî bănezi* *b.* 279,2. 281,3; *adărat* (pl.) Aor. *b.* 278,3; *se aspare* *b.* 267; *să nu te asparii* *b.* 269,2; *'li avina*, *nă avina* *b.* 282; *de 'mî avinași* *b.* 270,2; *căftat* (2. pl. Aor.) *b.* 277; *însurat* *b.* 276,2; *înviță* *b.* 263,3. 281; *me învețai*, *se me înveți*, *învețândalui* *b.* 267,3; *va să te înveță* *b.* 269,2; *lucrat* (2 pl. Aor.) *b.* 278,3.

Istrian. afa *b.* 286; *las* (Imperf.) *b.* 284; *lasam* (1. pl.) *b.* 284,3.

dau. da *b.* 356,2; *ded* (Aor.) 33,2; *dedeșu* 315,2; *dediu* 9. 228,3. 266,3; *dede* 59,2; *dete* *b.* 211,2; *dete* *b.* 255,2. 256,3. 355; *dăde* 313; *dăderemu* 55,3; *dădet* 18,2. 3; *dăderă* 5*,3. 16*. 59,2; *dăderă* *b.* 132,3; *dădeă* *b.* 296. 301,2; *dădn* *b.* 357,3; *dase* *b.* 356,3; *dădesă* *b.* 84; *verū da* (2. p.) 88,2; *'t-are* 108; *nu dea* 117,2; *nu dareți* 285; *dăindu* 38; *date* *b.* 81; *dată-i* 229,2; *să atbū a-i dare* 207,3; *a dare* 235; *să nu o dee* *b.* 100,3; *să-'l dete* *b.* 33,3. 306,3; *să nu dee* *b.* 34,2; *să-i dăte* *b.* 262,2; *să dē* *b.* 132,3; *să dē* (pl.) *b.* 248; *să-i dea* 123,2; *o să 'mî dea* *b.* 360,3; *să nu mă dare* *b.* 321; *fiți va dare* *b.* 320,3.

Macedor. dădeși *b.* 273,3; *deade* *b.* 273; *dede* *b.* 266,2; *va si te dau* *b.* 264,2; *dă-le* *b.* 273,3.

Istrian. n'a daveit (Perf.) *b.* 283,3; *de* *b.* 283; *dae* *b.* 284,3; *du* *b.* 283.

iau, lai 364,3. *b.* 6; *iē* *b.* 351,2; *luom* 20,3. 96,3; *luați* 181,3; *luoți* 8; *ea* (3. pl.) 324,3; *iau* 106,2. 181,3; *luă* (3. pl.) 131. 317,3. 331; *luanu* *b.* 167,2; *luași* 182,2. 267,3; *luă* 130,2. *b.* 166,2; *luo* 6. 8. 15,2. 17. 26,2. 43. 59. 65. 67,2. 101. 102,2. 223. 273,3; *luī* 182,3; *loo* 42,3; *luoă* *b.* 166,2; *luoară* 172,2; *am luat* 86; *-luoat* 217,2; *au luat* 134,2. 220. 224,2. *b.* 200. 208,3; *luasă* *b.* 358; *-se* *b.* 168; *am fost luat* 74. 362; *volu lua* *b.* 166,3. 183,3; *lua-se-va* 128; *ași fi luat* 341,2; *să eu* 304,3; *să eu!* 40. 148. *b.* 42,3; *să lai* 182,2. 291. 348,2. *b.* 45; *să lei* 200,2; *să ia* 160,2. 3. 367.

ă. 364,3; să ea 120,3. 291. ă. 7,3. 168; să ee ă. 34,3; să ăee ă. 351,2. 352,3; ăee ă. 306,3; să ei ă. 43,2. 3. 55,2. 116,2. 181,2; ăee ă. 357,2; să luom 25,2. 28. 86; să fiu luat ă. 33; (Imperat. 2) ea 10,3. 21,2. 36,3. 195,2; ăa 315,2. ă. 58. 179; ăe ă. 308,3; ăe ă. 304,3. ă. 199,2. 3; eae ă. 159,3; luăfi 21; loăfi 53,2; luând 148,3; luind 79. 342,2. ă. 55,2. 200,2; luând ă. 199; luundu 144,3. 333.

bea, *bè*, *beu* ă. 141,2. ă. 292; *beú* 61,3; *bèfi* 16,2. 43; *berea* (Imperf.) ă. 292; *au băut* 108; *o va bea* ă. 34; *ca cându ai bè* ă. 135,3; *dere și bè* 230,3; *ară fi bând* 271,3; *să bau* 107,3; *să bèi* 108,2; *se bè* 363,2; *se bee* 218,3; *bèfi* (Imperat.) 244,4; *bè* ă. 293; *a bè* ă. 226,2; *ee beut să să bè* ă. 45,3; *vremu căde* 55,3; *au fost căzut* ă. 33; *să-i fi căzut* ă. 32,3; *a să le cade* ă. 103,2; *cădind* 306,2; *i s'au căzut* ă. 50; *să va închié* ă. 221,3; *mă încuie* 156.

Istriian. *beletame* (Imperat.) ă. 286,3; *za bae* (Infinit.) ă. 285,2.

Conjugarea II.

aduc (pl.) 95,2. 116,2; *-cu* ă. 114,2; *aducé* (sgl.) 132,3; —, (pl.) 305,2; *adusă* (pl.) ă. 132,3; —, (sgl.) 286,3. ă. 62; *adusăse* (pl.) ă. 19; *-sese* ă. 71,3; *au adus* ă. 19; *adă* ă. 229; *ado* 254,3. ă. 224,2; *adu* 66,2; *aduce-ți-vă* 231; *își adusără* 231,3; *îmi adă* ă. 300; *îmi adu* 352; *ăgunsă* (pl.) ă. 132,2; *au ăguns* ă. 220; *ăjunsem* (pl.) 29,2. 360,2; *-săm* 302,2; *ară ăgîunge* 155,3; *s'au ăgîuns* 190,2; *aleagefi* 264; *ăprinsiră* 289,3; *să ăprindă* ă. 180,2; *să ăprinză* ă. 41; *ăprinđindu-să* 304,2; *să să ăprinđă* 46; *-nză* 141,2; *arde* 142; *arsă* 296,2; *să-i arđă* 117,3; *săl arđă* 120,3. 121. 218,2. 331,3. 352,3. ă. 180,2; *să nu arză* 141,2; *să ardă* ă. 19,3; *să le arzi* 352,3; *arđind* 303,3; *de a ardere* 142; *ascund* (pl.) 95; *ascunde* ă. 5,158; *să ascunză* ă. 158; *vrutu-m'am ascunde* 366,2; *vă ascundeți* 112; *nu ascundereți* 112; *să ascunđ* (sgl.); *să ascunđă* (3. sgl.) 79,2; *-nză* 134. 351; *să se ascunză* 154,2. 166,3; *s'ascund* 241,3; *să'ș ascunză* 279,3; *să nu să atingă* ă. 130,3; *au fost bătut* ă. 204,2; *să baată* 352,2; *a-i batere* 234,3; *până s'a bate* ă. 35,2; *n'am să mă bat* ă. 115; *s'oru bate* ă. 133; *cer* (pl.) ă. 108; *cere* (pl.) ă. 224,2; *cerú* 272; *veri cere* 187,3; *ăi cere* 108. 139,2; *ară cere* 272; *vor să cêră* ă. 149; *nu credea* (pl.) ă. 18,2; *nu o crezut* (2. pl. Aor.) 8. 15*,2; *n'o să creadă* ă. 105,2; *să se creză* 208; *va crêște* 36,2; *l'are crêște* 79,2; *creașteă-vă* 266,3; *crescând* 36,2; *cunosc* (pl.) 12,3; *cunoscum* (Aor.) 254,2; *a să cunoaște* (pl.) ă. 13,3; *i-au fost cunoscând* 117,2; *n'a curge* ă. 318,3; *deșchisă* 252,2; *să n'o deșchidă* ă. 351,2; *să fie deșchis* 361,3; *li să deșchisără* 276,2; *deșchisu-ți-s'au* ă. 158,3; *de s'ar hi deșchis* 256; *derêge* (Imperat.) 11; *ăfi derese* 27; *mă duș* 15*; *têm dus* 18,3; *mă duset* (2. pl. Aor.) 18,2. 19; *ne dusăm* 306,2; *duce-te-veri* 54,3; *te veri duci* 365,3; *vei să te duci* ă. 148,3; *du* 5*; *te du* 67,2; *dus* 104,2; *de dus* ă. 328,3; *faci* (pl.) 19,3; *faceți* 19; *feč* 266,3; *feceși* 60,3; *fêce* 13,3. 14. 15. 1. 2. 34. 57. 58. 59,2. 61,3. 102; *feace* 249. 258. 264,3. 268. 311; *fece* 7; *fêceră* 57,3. 58,2; *feaceră* 258,2. 259,3; *fêpse* 6; *făcu* 57. 58; *făcut* (2. pl.) 18,3; *făcuse* (pl.) ă. 170,2; *au faptu* 9. 54,2. 57,2; *fapt-am* ă. 325; *era făcută* 147,3; *au fost făcut* ă. 32,3; *va fi făcut* 120,3; *s'au făcut* 311,3; *nu s'ară face* 56; *face-te-ar* ă. 317,3; *să ăfi face* 19,3; *vrea face* 235; *cêș vrê face* 241; *să fie făcut* 331,3; *vre să facă* ă. 117; *vom să facem* 121,2; *fă* 81. 96,2; *facă* ă. 19; *faceți* 19,3; *nu face* 341,3. ă. 296; *nu 'mi face* ă. 37; *dê facerê* 51,2. 249,2. 264,2,3; *fapt* 203; *fucut* 2; *să fac*

(Pl.); se face (Aor.) 21. 215, 2; se făcea 60, 2; să facă 215, 2. 255; ne facem 249, 2; să faceră 267, 2; faptu-nēm 249, 2; faptu-mi-s'a *b.* 324, 3; să se fie făcut 246; este să se facă *b.* 75, 2; or să se facă *b.* 103, 2; s'or face 210; frânse 42, 3. 52. 64, 3; am începe (pl.) 152, 3; să fie început 361; să se fie închis 360, 3; vă încrezut (2. pl.) 8; ar întoarce 249, 2; te veri întorce 2; întorșu-mă 365, 3; să nu mă învăncuro 13; înțelegu-te 13, 2; înțelgeți 15; să înțelgem 41, 3; înțelsetu (2. pl. Aor.) 8; înțelge (Imperat.) 10, 3; merge (pl.) 182, 2; mărgu (pl.) 182, 2; mărășm 307; mărășără *b.* 132, 3. 133; mărășă, mărășă, ora merși 182, 2; *dără* mărăge 31; o să mergem *b.* 105; vom să mărăgem 97; vor să mărăgă *b.* 39; nărăcúm (Aor.) 63, 3; au fost nărăcut 175, 3; să nu fi fost nărăcut 307, 3; vra să nărăcă *b.* 171, 2; vei să te nărăși 267, 3; neștiand 358; nevărăind 300, 3; dișu 2*, 3; dișo 2*, 3, etc.

Macedor. (aleg) 'ș-aleapsără *b.* 282; agtunse *b.* 272, 3; agtunse *b.* 278, 3. 281; agtunșără *b.* 282; s'era s'o agtungeareși (1. Sgl.) *b.* 282; agtunșandalui *b.* 267; (duc) durără *b.* 280, 3; (fac) fați *b.* 266, 3; fațe *b.* 265, 2. 266, 3; fettu *b.* 273. 270, 2; fețe 265, 2; ili fețe *b.* 272, 2; mi se fețe *b.* 267; fețără *b.* 263, 3; ță se fețără *b.* 267, 3; își fețără *b.* 280, 3; fă *b.* 266, 3; să fețe *b.* 269, 2; va 'mi fac *b.* 280, 3; — facă *b.* 269, 2; să o fățeam *b.* 282, 2; fapt *b.* 265, 2. 3. 257, 3; facândalni *b.* 267.

Istrian. bate *b.* 285, 3; facie *b.* 285, 3; n'av facaveit *b.* 283, 3; nu face, nu fao *b.* 285; facut *b.* 285, 3.

Banat. își feceră *b.* 262, 3.

Conjugarea III.

adurmea *b.* 292, 3; adurmi 273, 2; au adurmit 138, 4; au fost adurmit 273; vom adurmi 233, 3; de va hi adurmit 138, 2; 'și agonisează 211, 3; să'ș agonisască 146, 3; aud (pl.) *b.* 72, 2. 202, 2; audă 215; auzi-mă 10, 2. 156; auzim 109; auzit 140, 3; ar fi audit 306, 2; n'au vrut fi auzit 270; auză 281, 2; să auză 14, 3. 17, 3. 134; să'l audă *b.* 133, 2; audând 79, 2; aușind 296; să se audă *b.* 235; auziro 17, 3; se asvârle *b.* 309; bajocorim *b.* 259, 3; voi blagoslovi 65, 3; te veri blagoslovi 66; veri fi blagoslovit 65, 3. 66; să blagoslovescă 37, 3; fusăș biruit 182, 3; borește-i, borăște-ț, bori 7; coaperi-mă 12; s'ari cuveni *b.* 9; or să vă chinutască *b.* 225; dărui (Aor.) 37, 2; era dărui 33, 2; nu *ne-r* hi dărui 318, 2; au fost dărui *b.* 64, 3; desparțea 34, 2; desparță 265; să desparță 34, 2; desparțând 265; era dojenit 23; dorm (pl.) 212, 3; durmiea 61, 2; durmind 61, 2. 136, 3; ense 1; easu (pl.) 2; n'au eșită *b.* 94, 2; n'a eși *b.* 19. 35, 2; o să țasă *b.* 373, 2; ease 11, 3; (Imperf. 3) ease 114; țasă 264, 2; să easă *b.* 35, 2; țesând *b.* 262, 3; țesind *b.* 259; de a eșire 73, 2. *b.* 19, 3; i au fost făgăduit 273, 3; fugisă (Aor. pl.) 197, 2; gândii (1. sgl.) 66, 3; vrē goni 60, 3; m'au gonet *b.* 180, 3; gonindu-i, a-i gonire 234, 3; grăeștea (3. sgl.) 2; grăi, grăieă 65; grăia *b.* 199, 2; grăte (pl.) 139, 2; au fost grăind 312; grădște 86; nice grăireț 250; a grăire 284; grămădescu (pl.) 2; să grijeaște 184, 3; s'are griji 76, 3; nu vă grijireți 8*, 2; sânt hulind (pl.) *b.* 80, 2; hulia (pl.) 163, 2; huliē, a huli 295, 3; tubesc (pl.), ați mbi 19, 3; v'a împără 213, 2; împărătiē *b.* 97, 2; vor să împărățescă *b.* 86, 3; nu lăcomireți 44, 2; ași hi lipit 201; mântuăște 86, 2; să mântuască 82; inimicșurat-at 11, 2; îi (= vei-) muri *b.* 208, 2; n'or muri, de or și muri *b.* 94, 3; are și muri 139, 2; n'are fi murit 139, 2; va să moară 67. 159, 3. 300, 2. *b.* 109, 2; nu mințireț

10*, 2; vine (Aor.) 16*, 2; venia (pl.) 16*, 2; veînriu 6*, 3; veînre 3*, 5*, 6*, 2. 7*, 2; veri-va 7*; veînri-voru 6*; se veînrimu 6*, 2 etc.

Macedor. durmia *b.* 278, 2; durmi *b.* 269, 2; va să dormu *b.* 269, 2; fug (fugi) *b.* 272; fuz-i *b.* 264, 2; fugi *b.* 272; fugiam *b.* 270, 3; grescu (pl.) *b.* 264. 281, 3; ili gri *b.* 271, 3; avde, avdî, avzindu *b.* 264, 2. 3; avzi *b.* 266; avzii (1. Sgl.) *b.* 272; am avzită *b.* 276, 2; arache *b.* 263, 2; arichî *b.* 263, 2; 264, 3; 'mî arichişî *b.* 282.

Istrian. za durmi *b.* 285, 2.

Alte exemple precun şi Adverbele, Prepoziţiunile şi Conjunctiunile vezi la Glosar.

SFÂRŞIT.

SCARA.

	pag.
Precuvântare	I
Introducere	XIV
Gramatica	CXIV
1. c. 1550. Apocalipsul apostolului Pavel	1
2. 1560. Leviticus (fragment)	3
3. 1550—1580. Minunile Sf-lui Sisoe	6
4. 1550—1600. Legenda Duminicel.	8
5. 1574. Tatăl nostru	9
6. 1577. Coresi, Psaltirea	10
a. sec. XVI (1585). Psaltirea ms.	1*
b. sec. XVI (1570—1600). Praxapostol ms.	2*
c. 1574. Tetraevanghelie	7*
d. 1569—1575. Coresi, Praxiul	9*
7. 1562. Coresi, Tetraevanghelul Braşov (1579 Saz-Sebeş)	17
8. 1568—1570. Coresi, Cazania I. (Tâlcul Evangheliilor) Braşov (1579—1580 Saz-Sebeş)	21
9. 1581. Coresi, Cazania II ^a . (Evanghelie cu învăţătură)	28
10. 1582. Palica de Orăştie	33
11. 1591. Hrisov de vânzare	38
12. 1593. Luca Stroici, Tatăl nostru	39
13. 1607. Grigorie, Catechismul	39
14. 1609. Hrisov de vânzare	43
15. 1610. Epitaful lui Radu Buzescu	44
16. 1614. Hrisov de vânzare	44
17. c. 1618. Cuvânt pentru curăţie	45
18. 1619. Hrisov de vânzare	53
19. 1619. Grigorie, Evanghelie cu tâlc	53
20. 1620. Moxa, Cronica	56
21. 1620. Hrisov de judecată	62
22 a. 1600—1650. Povestea lui Adam şi a Evei (Călătoria lui Sith la ratu)	63
22 b. 1600—1650. Paleea	65
23. c. 1625. Ureche, Letopiseţ	68
24. 1626. Hrisov de judecată	73
25. 1626. Hrisov de vânzare	74
26. 1631. Hrisov de vânzare	75
27. 1632. Evstratie, Pravila aleasă	76
28. c. 1633. Molitvelnic	80
29. 1638. Hrisov de vânzare	87
30. 1640. Pravila de Govora	87
31. 1641. Mărturie de vânzare	91
31 a. 1641. Hrisov de vânzare	92

	pag.
32. 1642. Hrisov de vânzare	92
33. 1642. Melhisedec, Invătătură	94
35. 1642. Silivestru, Cazania	97
36. 1642. Hrisov de vânzare	102
37. 1643. Varlaam, Cazania	103
38. 1644. Meletii, Cazania	109
39. 1645. Evstratie, Șapte taine	114
40. 1646. Evstratie, Pravila	118
41. 1648. Catechismus	125
42. 1648. Selivestru, Noul Testament	125
43. 1648. Năsturel, Varlaam și Joasaf	129
44. 1650. Hrisov de rumânie	134
45. 1650. Hrisov de vânzare	135
46. 1650. Hrisov de rumânie	135
47. 1600—1650. Cântec de crăciun, Propovedanii	136
48.c. 1650. Simion Dascal, Letopiseț	142
49.c. 1650. P. Danoviciu (P. Gramaticu) Hronograf	145
50. 1651. Hrisov de răscumpărare	150
51. 1651. Schimbare de moșii	151
52. 1651. Psaltirea de Belgrad	152
53. 1652. Pravila de Târgoviște	156
54. 1654. Neagoe Vodă Invătăturile	164
55. 1654. Viața Sf. lui Nifon	170
56. 1657. Hrisov de întărire	173
57. c. 1660—1680. Gromovnic	175
58. c. 1660—1680. Geografia Ardealului	175
59. 1661. Rafail, Paraclis	178
60. 1669. Stoica, Molitvelnic	183
61. 1650—1675. Letopisețul Rom. și al Moldovei	189
62. c. 1650—1675. Tetraevanghel	194
63. c. 1670. Miron Costin, Letopiseț	196
64. c. 1670—1675. M. Costin, Viața lumii	202
65. 1670. Hrisov de împărțire	207
66. 1672. Hrisov de țigancă	207
67. 1673. Dosoftei, Psaltire în versuri	208
68. 1673. Dosofteiu, Acahist	214
69. 1674. Haliciu, Oda	216
70. 1675. Sava, Așezământuri	217
71. 1675. Sava, Actele Soborului	219
72. 1675. Prologul sau Viețile Sfinților	221
73. 1677. Vito Pilutio, Dottrina Christiana	226
74. c. 1650—1675. Molitvelnic	228
75. c. 1650—1670. Evstratie, Letopiseț	234
76. 1678. Cheea înțeleșului	236
77. 1679. Dosofteiu, Liturgia	239
78. c. 1679—1680. Dosofteiu, Molitvelnic	241
79. c. 1680—1700. Diaconariu	243
80. 1680. Dosofteiu, Psaltire slav-română	247
81. 1682. Dosofteiu, Viețile Sfinților	250

	pag.
82. 1683. Apostolul de București	260
83. 1683. Dosofteiu, Parimiile	263
84. 1683. Ioan din Vinți, Sierul de aur	268
85. 1685. Ioan din Vinți, Cărare pre scurt	274
86. 1688. Biblia de București	279
87. 1689. Molitvelnic	284
88. 1691. Anania, Viața sf-lui Nifon	287
89. 1691. Greceanu, Mărgăritare	290
90. 1692. Cozma, Amartolon sotirie	295
91. 1692. Cozma, Minunile Maicii Domnului	299
92. 1692. Cozma, Viața sf-lui Vasile	301
93. 1692. Cozma, Pateric	304
94. 1693. Greceanu, Evanghelie olino-română	307
95. c. 1680—1695. Cronica lui Dorotheu	311
96. 1694. A. Dascal, Penticostarul	312
97. 1697. A. Dascal, Psaltire cu tâlc	314
98. 1698. Oprea, Molitvelnic	315
99. 1698. Mișelul	319
100. 1698. Cantemir, Divanul lumii	322
101. 1699. Maxim, Lumina	328
102. 1700. R. Greceanu, Cronica	332
103. 1700. Filotheu, Invățături creștinești	336
104. 1700. Filotheu, Floarea darurilor	340
105. 1702. Liturghie	343
106. 1703. Anthim, Noul Testament	347
107. c. 1705. Isopie	351
108. c. 1705. Viața sf-lui Sava	354
109. c. 1705. Glosar slavono-român	355
110. 1705. Anthologhion	357
111. 1710. Cantemir, Hronicul Romano-Moldo-Vlahilor	359
112. 1710. Ioan din Vasluțu, Psaltire	363

Sec. XVI.

(Ms. Acad. Rom. 8°, nepaginat.)

Psaltire.

Psalm 1. (pag. 1—3.)

Дѣдъ прѡркы ши рѣжрат . кѣнтѡре . шидѣре рѣнтѣж . кѣнте-
коула а.

1. Фериче ежрѣатѣ че нѣ мѣрце ла сфѣтѣлъ некѣрацилорѣ . ши пре кѣлѣк пѣжжѣтѣшиларѣ нѣ стѣ . ши ла шедѣриле пѣрсѣж-торилорѣ ноу шѣде . 2. че р лѣѣа (л. лѣѣа) дѣнѣслоуи рѣа-ѣж-се сѣла ши нѣптѣ . 3. ши хѣ-ва ка лемнѣа рѣсѣдѣнт лѣнгѣ шитѣла дѣе(н) . че рѡдѣа сѣѣ дѣ р вѣѣма са ши фѣнѣла лоуи нѣ кѣде , ши тѣатѣ кѣтѣ се фѣче досѣѣче . 4. нѣ аша , некѣрациларѣ , нѣ аша ; че ка поулерѣ че ѡ мѣтѣрѣж вѣнѣтоула де р фѣѣа пѣмѣнтѣоулаши . 5. дѣриѣтѣ аѣа нѣ вѣрѣ рѣѣе некѣра-ѣи ла ѡдѣѣ . нѣчѣ пѣжжѣтѣошѣи р сфѣтѣла дѣрѣпциларѣ . 6. кѣ ѣи дѣноула кѣлѣ дѣрѣпциларѣ . ши кѣлѣ некѣрациларѣ пѣре .

Psalm 2. (pag. 3—6.)

А сфѣрѣшит . кѣнтѣкѣла лоуи давид . прѡркѣе . р хѣши кѣмѣ
анѣменѣе .

1. Дѣрѣ-че рѣѣтѣрѣ-се анѣменѣе ши ѡанѣнѣе (!) рѣѣѣѣндѣоу-се дѣшѣртѣларѣ . 2. рѣаи(н)те стѣѣтѣоуѣрѣ рѣѣраѣѣи пѣмѣнѣ-тоулаши . ши вѣарѣи адѣрѣрѣ-се рѣрѣоуѣнѣ спре дѣнѣла ши ла хѣсоула ши . 3. сѣ роуѣим лѣжѣтѣриле лѣрѣ . ши лѣпѣдѣжѣа де ла нѣн ѣоуѣла лѣрѣ . 4. вѣѣтѣоула ла чѣриѣе рѣде-ш де ен . ши дѣнѣла вѣѣе-ш ѣоуѣ де ен . 5. атѣнѣе грѣѣ-ва кѣтрѣ рѣнѣи р мѣнѣа са . ши кѣ оуѣрѣѣа са сѣнѣтѣѣче ен . 6. е оуѣ поуѣсѣ сѣмѣтѣ де ла дѣнѣс . прѣ сѣнѣслоуи мѣгѣрѣж сфѣнтѣж а ши . 7. сѣнѣю шѣѣе дѣнѣслоуи . дѣнѣлъ шѣѣ кѣтрѣ мѣне : фѣола мѣѣѣ ѣи

.ри дамакѣс, ши аколо шиче-ци-се-ка де толте; де кариле зисѣ
 цѣе се фачи. 11. Ши ка ноу вѣсѣю де слава лоумирїи ачии,
 де мѣррѣ прї.рсерѣ-ме чиа че ера коу ме.рре; дѣчи .рнтраю
 .ртрѣс дамаскоу. 12. Ши оу.р вѣрватѣс че-и ера ноу.меле ачаїа,
 воу.ррѣс гониторю дѣнѣ лѣце, мѣртѣрнентоу де тоци юу-
 дини чеа че кїа .ртрѣс дамаскоу. 13. Перре ла ме.рре, ши
 стѣтѣс де-ми зисе: сакле, фрате, ши клоуѣтѣ. ши юу .рр ачела
 час кѣоу.таїо спрї .рнсѣ. 14. Дѣчи елоу.ми зисе: днзѣоуа пѣ-
 ринцилорѣс ноцири врѣс се .рнцелелїи вѣкѣк лоуи, ши се рези де-
 рнтоуа, ши се лоузи глас дѣ.р ростоуа лоуи. 15. Ши коум
 се фїи марторѣс лди кѣтрѣ тоци шамїїи, карїи вѣсоуш ши
 лоузиши. 16. Ши акмѣс дерн-че лннци-те? сколатѣ де те еов-
 тасѣ, ши-ци спалѣ пѣкателе тале, зисе .р нс.меле днлоуи.
 17. Ши-ми фоу .рнторкїндѣс-ме .ртрѣс ир.слимѣ, ши роуѣкїндѣс-
 ме .р вѣсѣкрїкѣ, ши-ми фоу спа.емѣ. 18. Дѣчи вѣсоуїю елѣс
 грїкїндѣс: неволнїе-те шї ши коу.роуїндѣс дн.рнтрѣс ир.сламѣ, де-
 рн-че ноу-ци ворѣс прї.емн мѣртоу.рїа чѣа че е де ме.рре.
 19. Ши юу зншоу: днѣ, .рншиш цїѣс кѣ юу ера чела че-и вѣ.га
 .ри темнїцѣ, ши-и оу.чндѣк при .р глаоте чеа че кредѣк .рнтрѣс
 тн.рре. 20. Ши кїндѣс вѣрсарѣс сѣнцелє лѣс стѣфанѣс марторѣс-
 л(8)и тѣкоу, .рнсоумн ера стѣкїндѣс ши лѣса спрї оу.чндѣрѣк лди,
 ши стрѣжоуїна вншментеле челора че оу.чндѣк елѣс. 21. Дѣчи
 зисе кѣтрѣ мн.рре: пасѣ, кѣ юу .ртрѣс лнмн департѣ тре-
 мнїцѣ-те. 22. Йскоу.ата-лоу елѣс пѣ.ррѣ ла ачеста коу.вннтѣс,
 дѣчи ши рѣдїкарѣ глѣсоуа сѣоу грїкїндѣс: и деспре пѣ.внн-
 тѣс чла ка ачела, кѣ ноу-и се каде а кїе. 23. Ши стрїгїкї-
 доу ии ши лнпѣдкїндѣс-ши вншментеле, поу.вкере вѣрскїндѣс
 спрї вѣздѣхѣс. 24. Дѣчи зисе мншшоуа, се-лѣс дѣкѣ елѣс .р-
 трѣс пѣкѣс, ши зисе, коу ранеле лѣс .ртракє елѣс, де се .рнцелѣкѣк
 дерннтѣс каре вннѣ ашїа стрнпѣк спрн .рнсѣ. 25. Ши дека лоу
 стрннсерѣ елоу кѣс шажде, зисе кѣтрѣ чела че ста, соу.та-
 шоуа(8)и, парелѣс: де-се шмоуа чела рнма.кїноуа фѣрѣ шѣкн-
 дѣс, вї.рре исте еолаш а-л батѣ? 26. Ноузи соу.ташнѣа ши се
 апронїе кѣтрѣ мншшѣс де спѣсє, грїи: рези че керн се фачи;
 ачеста шмоу рнма.кїнѣс исте. 27. Дѣчи се апронїе мншшнѣа ши-
 лѣс .ртрїкѣ, зисе: споу.рре-мнсе рнма.кїнѣс ири. 28. Елоу зисе:
 еє. рѣкншнсе мншшнѣа, зисе: юу коу моу.лтоу прнцѣс агоннїеїо
 ачеста четате. е парелѣс зисе: шрѣ юу ши нѣскоуїю-ме .ртрѣс и.
 29. Йчїшн се делоу.ргарѣ де елоу чиа че врѣк се-лѣс .ртрѣкє;
 ши мншшоу.лоу се спѣ.мннтѣ, .рнцелѣкєс кѣ рнма.лноу исте.
 ши ка ера елѣс вѣсѣтѣс. 30. Де.мѣр.кїца врѣк се .рнцелѣкѣк дѣ-

ДЕВЪРС, ЧА ЧЕ КЛЕВЕТАЩЕ-СЕ ДЕ ЮУДЕЙ, ШИ ЛОУ ДЕЗЛЕГЪ ЕЛС ЛЕ-
ГЪТОУРЪ; ДЪЧИ СНСЕ, СЕ ВЪЕ АРХІТЕРЕНН ШИ ТОТЪ ЗБОРОУА ЛОРЪ.
АДЪСЕ ПАВЕА ШИ-А ПЪСЕ АТРОУ ЕИ.

Сар. XXIII. (pag. 46—56.)

1. КЪОУТЪ ПАВЕАЪ СПРЕ ЗБОРОУ ШИ СНСЕ : ВЪРБАЦИ, ФРАЦИ,
ЕОУ КОУ ТОТЪ ГЪНДА ЧЕЛА КОУ-АРДА ВІОУ ЛОУ ДНСЕОУ ПЪАРЪ
ЛА АЧАСТА СИ. 2. АРХІТЕРЕНН АНАІА СНСЕ ЧЕЛОРА ЧЕ СТА АРАИИТА
ЛОУИ, СЕ-И БАТЪ ЛОУИ РОСТА. 3. АТОУНЧЕ СНСЕ ПАВЕАЪ КЪТЪ
ЕЛС : БАТЕ-ТЕ-ВА ДНСЕЪ, ПЪРЪКТЕ ВЪРОУИТЪ; ШИ ТОУ ШЕЗИ ДЕ ЦО-
ДЕЧИ ДЪПЪ ЛЪКЪЕ ШИ ПРЕСПРЕ ЛЪКЪЕ ТРЕЧИ, КЪ ЦИЧИ СЕ МЕ БАТЪ.
4. ПЪРЪ ЧЕА ЧЕ СТА АРАИИТЕ СИСЕРЪ : ДЕРЕП-ЧЕ ДОСЪДЕЦИ ПРЕ-
ОУТОУА ЗЕОУАИ? 5. СНСЕ ПАВЕАЪ : ФРАЦИ, Н'АМ ЦІОУТЪ КЪ ПРЕ-
ОУТЪ ПАСТЕ; СКРІЕ АМЪ : ЦОДЕЦА(Ъ)И ВАМЕ-АРИЛОРЪ ТЪИ, СЕ НЪ
ЦИЧИ РЕОУ. 6. АИЦЕЛЪКЪЕ АМОУ ПАВЕА КЪ Ш ПАРТЕ ПАСТЕ САДЪ-
КІЕН, Е АЛЪ ФАРИСЕН, КІЕМЪ ГЛОАТА ШИ СНСЕ : ВЪРБАЦИ, ФРАЦИ,
ЕОУ ФАРИСЕО СЪИТЪ, ФІЮ ДЕ ФАРИСЕО; ДЕ ОУПОВЪНИЦЪ ШИ ДЕ
АВІЕРЪ МОРИЛОРЪ ЕОУ УСКЪНДЪ ПРЕМЕСКОУ. 7. ШИ АЧАСТЪ СНСЕ,
ФОУ ПЪРЪ САДЪКІЕЛОРЪ ШИ ФАРИСЕНЛОРЪ, ШИ СЕ АПЪРИЦИ ГЛОАТА.
8. САДЪКІЕНН АМОУ СИКЪ, КЪ НОУ ВА ФИ АРКІЕРЕ, НЕЧЕ АИЦЕРЪ,
НЕЧЕ АХОУ, ПАРЪ ФАРИСЕНН ИСПОВЕДЕСКЪ АМЪНДОАИ. 9. ФОУ ЧЪРТЪ
МАРЕ . СКОУЛАРЪ-СЕ КЪРТЪЛАРИИ ПАРТА ФАРИСЕНАЕКЪ ШИ СЕ ПЪРИИ
ОУРЪА АА-АЛЪ, ГРЪИИИДЪ : НЕЧЕ ОУРЪ РЕЪ НОУ АФЛЪМОУ АТЪ
ШМОУА АЧЕСТА; ПАРЪ СЕ АХОУА ГРЪИ ЛОУИ САОУ АИЦЕРЪАЪ СЕ НОУ
НЪ ПРОТИВИМОУ АИ ДНСЕОУ. 10. ДЪЧИ МОУАТЪ ПЪРЪ ФОУ .
СПЪМЪИИТЪ-СЕ МИИШАЪ СЕ НОУ РОУПЪ ФІЕ ПАВЕАЪ ДЕ ЕИ; ДЪЧИ
СНСЕ ВОИИИИЛОРЪ СЕ ДЕЦІАГЪ ШИ СЕ-ЛОУ РАПЪ ЕЛЪ ДІА МИЖ-
ЛОКОУА ЛОРЪ, ШИ СЕ-ЛОУ ДЪКЪ А ПАЪКЪ. 11. АИТЪ НОАПТА
АЧ АСТЪТЪ ДНОУА АЪАГЪ (А)СОУ ШИ СНСЕ : КОУТЪКЪ ПАВЕА КОУ-
МЪ МЪРТЪРИСИИИ ЧЪА ЧЕ Е ДЕ МЕ-АРЕ АТЪ ІЕРСАМЪ, АША СЕ КАДЕ
ШИ А РИИЪ А МЪРТЪРИСИ. 12. ШІИ ДЕКА ФОУ СОУЪ ФЪЧЕРЪ
ОУРИИ ДІА ИОДЕН АИТОАРИЕРЕ, ШІ СЕ ЦОРАРЪ СІАРЕ НЕЧЕ СЕ МЪ-
РЪАРИЧЕ, НЕЧЕ ЧЕ (!) СЕ ВЪ ПЪАРЪ КЪИИДЪ НО ВОРЪ ОУЧИДЕ ПАВЕАЪ.
13. ЕРА МАИ МОУАЦИ ДЕ ПАТЪРЪСЕЧИ ЧЕН ЧЕ АЧЕСТА ЦОРЪМЪИИТОУ
ФЪЧЕРЪ. 14. ЧЕИ ЧЕ СЕ АПРОПІАРЪ КЪТЪРЪ ПРЕОУЦИ ШИ КЪТЪРЪ
ВЪТЪРЪАРИ ШИ СИСЕРЪ : КОУ ЦОРЪМЪИИТОУ ВАЪСТЕМЪМОУ-НЪ
СІАРЕ, НЕМИКЪ СЕ НЪ ГОУСТЪМОУ ПЪАРЪ НОУ ВРЕМОУ ОУЧИДЕ ПА-
ВЕАЪ. 15. АИМОУ ВОИ СПОУРИЦИ МИИШАЪ(Ъ)И КОУ ЗБОРОУА(Ъ)И
(! . РОУА) КОУМ ДЕМЪРЪКЪ СЕ АДОУКЪ ЕЛОУ АА НОИ, ШИ КОУМ

ворѣ врѣк се рѣцѣлѣк(гѣ) истоковоуа че е де елоу . ши нон анте
 пѣ.ррѣ кѣндѣ ноу се ворѣ апропѣа де елоу, гата семоу а-лоу
 оучиде елѣ. 16. Ноузи фѣолоу соурорѣи моу (! л. лоу) павелѣ фѣ-
 рекарѣ, ши велре ртрѣ пѣккоу де спсе лѣ павелѣ. 17. Дѣчи
 кѣемѣ павелѣ оурѣа дѣр сѣташи, ши зисе : дѣ ачѣстѣ цюрелѣ
 ла мѣашоуа, кѣ шаре-че и ва се-и спсе лѣи. 18. Елоу-а лоуш
 ши-а доусе ла мѣашоуа, дѣчѣ-и зисе : павелѣ фоуглоуа кѣемѣ-
 ме де ме роугѣ се адоукоу ачѣста цюре ла тѣ.рре, кѣ шаре-че
 аре а-ци грѣи. 19. Лоуш-лѣ елѣ мѣашоу де мѣ.ррѣ; дѣчи
 мѣкрсе оусеи ши лоу ртрѣвѣ : че ѣсте чѣки че ан а-мн спс.рре?
 20. Е лоу зисе : юудѣи се сѣгтоуирѣ се те роауе, аша коум
 де мѣ.ррѣцѣ се-лѣ адѣчи павелѣ ртрѣ зкороу, коумоу арѣ
 врѣк чеа а рнтрѣа де елѣ. 21. Че тоу амоу се ноу аскоуащи
 де ии; кѣ сѣгтоуирѣ-се де елоу дѣ ртрѣкѣшии маи моуащи де
 патрѣсѣчи де бѣрѣащи, чѣи че се цюрарѣ коумоу нече се мѣ-
 рѣкѣче нече се кѣ, пѣрѣ кѣндѣ нѣ-л ворѣ оучиде елѣ . ши
 акмоу гата сѣнтѣ ши ацѣптѣ ноуман че дела тѣне цюрѣ-
 нтеае. 22. Мѣашоуа амоу лѣсѣ цюреле шѣ-и зисе : нимѣкрѣи
 се ноу споу.рри кѣ ачѣстѣ вѣстит-ан мѣе. 23. Ши кѣемѣ дои
 шаре-карѣи дѣр сѣташи, ши лѣ зисе : гетовѣщи доау соуте де
 вонѣичи се мѣкрѣ пѣ.ррѣ ла кѣсарѣа, ши шѣптѣсѣчи де кѣ-
 лѣраши, ши доау соуте де сѣцѣтѣтор дѣрр ла трѣиле час де
 ноапте. 24. Ши витѣ се адѣкѣ коум се ркалече павелѣ ши
 се-лѣ петрѣкѣ пѣ.ррѣ ла филикоу гѣмонѣ. 25. Ши скрѣсе
 карте, анѣкѣндѣ ачѣста киноу. 26. Клавдѣ лѣсѣа цѣторѣа(ѣ)и
 гѣмоноу филикоу, а се воукѣра. 27. Бѣрѣатѣа ачѣста прѣ.рсоу
 де юудѣи ши врѣк оучисоу се фѣе де ии, апропѣаио-ме ко вонѣиш
 ши лѣаю елѣ; цѣоую кѣ римлѣкноу ѣсте. 28. Ши врѣк се-и
 рѣцѣлегоу вина, дерѣ-че лѣ прѣ.рндѣ спре елѣ, ши адѣшоу елоу
 р глаоата лорѣ; дѣчи лѣ афлаю прѣ.рнѣс елѣ дерѣптѣ ртрѣа-
 тоуа лѣуѣи лорѣ, ши нече оура грѣшалѣ де моартѣ саѣ де лѣ-
 гѣтѣрѣ досѣнѣи (! л. достѣнѣи) ноу афлаю. 30. Споуѣ-мн
 фоу мѣе фѣрекарѣ бѣрѣатоуа(ѣ)и, чѣа че вроурѣ юудѣи се-лоу
 ѣчѣгѣ, ши ачѣиш лоу трѣмѣшѣ ла тѣ.рре ши амоу споуѣсѣши
 клѣветѣничлорѣ се грѣаскѣ чѣк че че-с де елѣ, рранѣтѣ та .
 сѣрѣтѣс фѣи. 31. Вонѣиш порѣкѣчѣтѣи лорѣ лѣарѣ павелѣ
 прѣспре ноапте ртрѣ антѣпатрѣдѣ. 32. Ши де мѣрѣцѣа лѣ-
 сарѣ кѣкарѣи (! л. кѣларѣи) а мѣкрѣ коу рѣсѣлѣ, рнтѣарсѣрѣ-се
 ртрѣ пѣкѣ. 33. Шрѣ чѣи че мѣкрѣрѣ ртрѣ кѣсарѣа, дѣдерѣ
 картѣ лѣи гѣмѣшѣ, рранѣтѣ лѣи пѣсѣрѣ ши павелѣ. 34. Дѣ-
 чи ноумѣрѣ гѣмонѣ картѣ; ши рнтрѣвѣ дѣ.рнтрѣ карѣ де-

споуѣ ѿсте, ши цїѣ къ дн.р киликїа ѿсте. 35. Се лоуѣтъ,
 синсе(!), къндѣ клеветничїи тъки велри-ворѣ . ши поръкни елѣ
 лтрѣ тинделе лѣ родѣ се-лѣ стръжоуѣскъ.

Сар. XXIV. (pag. 57—64.)

1. Дспъ а чїрча ши деци.рсеръ архїерени ананїа, ши коу
 бктрърїи, ши коу витъзїол тертилѣ ware-кареле; чеѣ че споу-
 серъ лѣ гїемоноу де павелѣ. 2. Ши кїематѣ фоу елѣ, рнченѣ
 тертилоу а лоуѣ, а гръки. 3. Моулатъ лоуѣме немеръкше коу
 ти.рре, ши испръквире ѿсте лимбениѣ ачешиа коу але тале грън-
 дѣре, пре ачича ши претѣтїрндиръ преемимоу, цн.рнїетѣаре
 филиѣе, коу тоатъ дѣлче дърширък. 4. Че се ноуман роутес оу-
 стенескоу-те тї.рре, роогоу-те се аскоуащи тоу нон лтрѣ скѣр-
 тоу коу але тале бат.рндъкце. 5. Флѣмоу ачестоу бктреатѣ
 пїерскторю, чеѣ че ръдикъ противире тоутѣрорѣ юуденлорѣ че-
 лора че вїоу претоути.рндирък, шприторю назаскоуа(ѣ)и (! л. на-
 заринеск-) ересоу. 6. Чеѣ че ши вѣскрека испити се спѣрче; чеѣ че-
 лоу при.рсемоу пре лъкѣ ноастръ, ши врѣмоу се цюдекъмоу
 лѣи. 7. Дъчи вел.ре лїсїа миашоуа ши кѣ моулатъ гръкѣъ скоѣ-
 се елѣ. 8. Синсе ноаѣ гръкиндѣ, нон се велримоу ла тї.рре; ши
 де елѣ поци ноаѣ рнсоуци ръзюудека; де тоате ачкетък се коу-
 ноци де чкъла че нон лоуѣмѣ спї рнсоу. 9. Ши токмиръ-се
 юудени гръкиндѣ ачкетък аша а фи. 10. Ръспнсе павелѣ ши
 мъхъки лоу гїемоноу а гръки: де моуащи анїи фїиндѣ тоу цю-
 деѣ дерептѣ лимбениѣ ачешиа те цїѣ; коу боу.рѣ соуфлетѣ че
 де мер.ре фелелоуескѣ. 11. Къ поци рнцелъце, къ нѣ соу маи
 моулате сине де деаспръскъче (! л. доуспръ-) де къндѣ ме соунио
 лтрѣ иерѣсламъ а ме ркира. 12. Ши нече р вѣскрекъ ноу мъкоу
 афлатоу коу неши.рре гръкиндѣ слоу лтрѣоркѣтоуръ фъкъндѣ,
 нече лтрѣ глоатъ, нече лтрѣ зворѣ нече лтрѣ четате. 13. Нече
 а ме потикни ме потѣ де чалък че акмоу спре мї.рре прееме-
 скоу. 14. Исповедескѣ акмоу цїе къ лтрѣ калък чкъла че гръ-
 ескѣ ересоу аша сѣѣжескоу днсеѣл(ѣ)и пъринцилорѣ ши кресѣ
 тѣтѣрорѣ къте соу лтрѣ лъце ши лтрѣ скриптѣриле прорчи-
 лорѣ. 15. Оуповъкинцъ анѣъндѣ спре днсеѣ, чеѣла че ши рн-
 шиш ача ацаптъ, рмвїеерък чкъ че ва се фїе мдрцилорѣ дереп-
 цилорѣ ши пъкътошилорѣ. 16. Де ача(с)та ши боу невоескоу-
 ме невинѣолатоу гръндѣ анѣъндѣ кътръ днсеѣ ши кътръ ва-
 мерн поурѣркъ. 17. Ши доупъ ани моуащи велрю милстенїе

се факоу .ртрѸ анмка ма(е) адсчерк. 18. АнтрѸ илѸ афларъ-ме къ мамѸ поститоу .рнтрѸ къкрккъ нче коу глаата нче коу короакъ ши оурѸн дѸ асѸа юудн. 19. Че лъ се къд'к .р-раннта та се кѸе а грън, (се) аоу кътръ мѸре. 20. Глаоу .ршиш ачирѸ се знкъ че афларъ .ртрѸ мѸре нѸдернтате, рнде стъ-тѸю .р глаатъ. 21. Глаоу де оурѸа ачѸста гласоу че стрѸгаѸ стъндѸ .ртрѸ иѸ : къ дернтѸ .рмкѸрк морцилорѸ юу цюднѸ прѸемскѸ да (! I. де) ла кон. 22. ИѸш ачкетѸ филиѸоу, ши ръсноундѸ лорѸ, нстокоу цѸиндоу че де ч'как че зне : ши къндѸ ансѸе мнѸшоуѸ верн-ва, споурѸ-кон че е де кон. 23. Д'кчи зне соутанцоуѸ се стръжѸскъ павелоу, ши се анѸъ слъвнчю.ри, ши нче оурѸа стъ ап'ре де ан лоуи коум се ноу-н слоужаскъ, слоу се ноу оурдн.ре ла дѸрсоуѸ. 24. ДнѸъ зне нѸшкѸте велре филиѸоу къ дрѸсѸаѸа моуарк са, ч'к че тра юуднѸнкъ ши кѸемъ павелѸ, ши аоушн слоу де кредѸрнѸа ч'к че е .ртрѸ хс . ic. 25. КъндѸ грънн лоуи (де) дернтате, ши де цѸрѸстѸ ши де цюдѸлѸ (! I. цюдѸлѸ) че ва се фѸе .рфрѸкатѸ фоу филиѸоу, ши ръспѸне : че акмоу пасъ, вр'кме де коу доѸкндѸ кѸема-те-вою. 26. ДѸпроуръ ши нъдънѸсе къ мнтъ да-се-ва лѸн дѸла павелоу се-лоу дезл'ке елѸ; д'кчи ши адесоу трѸ-мнт'к де късѸдѸн коу рѸсѸа. 27. Д'кчи сфръшнндѸ-се дон анѸ лоуш ски.рѸаре филиѸоу, е поркѸа фнста вр'к шгоадъ се факъ юуднлорѸ; паръ филиѸѸ лъсъ павелоу чѸла лѸгатоуѸ.

1574.

(Ms. British Museum, Cod. Harl. 6311^b, folio. 276 fol pag.)

Tetraevanghelie.

Materu e. VI, v. 14—30 (зач. зѸ. иѸ. fol. 11^b—13^a).

*) 14. Зне домноуѸ. стъ амоу лъсарѸ тоу шѸмннлѸр грѸшалѸе лѸр . лъса-ва ши воѸ тѸткъ вѸстроу де .р черн. 15. е стъ ноу лъсарѸ тоу шѸмннлѸр грѸшалѸе лѸр . нче тѸткъ вѸстроу де .р черн лъса-ва воѸ грѸшалѸе воестре. 16. е кън-доу въ поѸтнѸи ноу фѸцн къ аконѸрѸцн че се .ртрѸст'къ. стръмоут'къ фѸца сѸ . ва стъ се нѸкъкъ шѸмннлѸр къ сѸ по-стѸскъ . д'кдѸвръ гръкъкъ воѸ . къ лоуѸ-ш вѸр пѸдѸа лѸр.

*) Cf. (1581) I, p. 28.

17. тоу к'ндоу тѣ постѣци оуниѣ капоуа т'коу . ши фаца та
 w лъ. 18. ка съ ноу те постѣци, ваменнлар съ те нвѣци . чѣ
 татълъ т'коу че ѣ .р таинъ . ши татълъ т'коу вѣд'ка .р ас-
 коуиъсь, да-ва цѣе д'лвѣ. 19. ноу въ аскоундеци вѣстн'ариол .р
 п'къмнть . нѣ вѣрм'ин о р'къзескъ ши поу'тред'къце . ши нѣ фоу-
 р'ин w сапъ ши w фоуръ. 20. аскоундеци-въ вѣстн'ариол .р черю.
 нѣ вѣрм'ин ноу ѡ р'къзескъ нече поу'тред'къце . нѣ нече фоур'ин
 w сапъ нече w фоуръ. 21. ши нѣ астѣ комодра воастръ . ач'а
 ва фи ши ин'има воастръ.

*) зач. нѣ. 22. (зисѣ домноуа) лоумина троупоуа(оуи) ѡ-
 сте ѡкиол . съ амоу фоуре ѡкиол т'коу прѡбсть . то'тъ троупоуа
 т'коу лоуминатъ ва фи. 23. съ шкиол т'коу х'ит'л'кънъ фоуре.
 тотъ троупоуа т'коу .р'тоу'некатъ ва фи . съ амоу лоумина че
 ѣ .р'трѡ т'ине .р'тоу'некатъ ѡсте . ач'а .р'тоу'н'крекоуа коу к'ътоу ѣ?
 24. нимѣн'к ноу поате а дон домни лоукра . саоу амоу оуноуа
 ва юви . наръ д'атоуа ва оуръ . ши амѡ оуноуа ва цин'к . наръ
 д'атоуа оуноуа (1. а ноу-а) сокот'и ва .р'ч'кпе . ноу поате доум-
 незеоу лоукра ши лоуи мамонъ. 25. дѣреитъ ач'ка гр'къскъ
 воаѡ : ноу въ грижиреци соуфлетеле воастре . чѣ воръ м'кънка
 саоу чѣ воръ б'к . нече троупоуреле воастре .р че въ вѣци .р'брька .
 (аоу ноу) нече соуфлетоуа май боуноу ѣ де хранъ ши троупоуа
 де вешмнителе. 26. к'коутаци спре пасъриле чѣриолоуи . къ
 ноу с'дмънъ нече с'къчеръ . нече адоуиъ .р житниѣце . ши татълъ
 вѡстроу де .р черю х'р'кънеце ѡле . ноу сѣн'теци кой май боуни
 де ѡле? 27. чине де вон грижиидъ ши поате адаоуѣце троу-
 п'лоуи лоуи оу .р кѡтъ? 28. ши де вешмнитѣ че те к'ъцици?
 сѡкотици криноуа с'ателар коуъмъ кр'къце неоустини'ндоу-се нече
 тоарче. 29. гр'къскъ воаѡ, къ нечѣ Солонин .р'троу тоатъ
 сл'ва лоуи .р'вѣци ка оуноуа де ачел'к. 30. ѣ съ ф'ъноуа сел'и-
 шилоръ . аст'ъ-зи ф'индъ . ѣ дем'кън'къцъ .р коу'п'тори ароу'нкаци .
 доумнезѣѡ аш'а-лъ .р'вѣце . коу к'ътъ май вр'ктѡс воаѡ, поу-
 цинъ крѣдинъ!

Lucas, c. VI, v. 20—32 (зач. (ка) кѣ. кз. fol. 135^b—136^b).

**) 20. ши ачела р'дникъ шк'и лоуи ла оу'ченич'и л'ши, гр'ки :
 ф'ерек'аци м'ксер'ин . къ а воастръ ѡсте .р'п'ръци'а лоу д'амне-
 зѣѡ. 21. ф'ерек'аци ф'л'към'н'з'ин ак'мѡ . къ съ'тоур'а-се-варъ . фе-
 рикаци чѣл че пл'кън'гъ ак'мѡ . къ р'дѣ-варъ. 22. ф'ерек'аци ф'и-

*) Cf. I, p. 22.

**) Cf. I, p. 19.

вѣци кѣндѣ вѣр оуръ кон шаминѣн . ши кѣндѣ кѣ вѣр де-
спѣрци . ши вѣр рпоуѣта . ши вѣр порекан ноумѣл востроу .
кѣ ѣ рѣѣ дернѣтъ фиол шаминскѣ . 23. боуѣбра-вѣ-вѣци ртр
ачѣк зи ши вѣци жоудѣк: ѣтъ амѣ плаѣта воастрѣ моуѣтъ ѣ
ла чирюре . доуѣтъ ачѣка амоу фѣчѣк пр(о)рочилѣвр пѣкриницѣн лѣвр .
24. (зисѣ домноуѣл кѣтрѣ чѣл чѣ мѣкрѣирѣ кѣтрѣ ѣлѣ юудѣни:)
ван де кон богацнѣлѣвр . кѣ се ва коурѣма мѣнѣгнѣтѣбра воастрѣ .
25. ван де кон сѣктоуѣнѣлѣвр аѣлѣмѣ . кѣ фѣлѣмѣнѣзи-вѣци . ван де
кон рѣзѣторнѣлѣвр аѣлѣмѣ . кѣ соуѣспина-вѣци ши пѣлѣнѣе-вѣци .
26. ван де кѣндѣ бѣни зѣкѣ волаѣ тѣоци шаминѣн . доуѣтъ ачѣка
амѣ фѣчѣк пр(о)рочѣн мнѣнѣнѣнѣнѣн пѣкриницѣн лѣвр . 27. чѣ волаѣ
грѣѣскѣ лоуѣзницѣн : юбницѣн драчѣнѣн коѣрѣн . бѣни фѣлѣци чѣл чѣѣ
оуѣрѣтъ кон . 28. вѣлѣгословницѣн чѣл чѣ вѣ вѣлѣскѣтѣмѣ . роуѣгаци
де чѣл чѣ фѣкѣ волаѣ шѣндѣ . 29. чѣни тѣ ва оуѣндѣ р боуѣкѣ
дѣ ши алаѣтъ . ши де-цѣ ва лоуѣл вѣшѣмѣнѣтѣлѣ ши вѣлѣманѣл
ноуѣн ашѣрѣ . 30. тотѣ чѣ ва чѣрѣ де ла тѣнѣ дѣ-н . ши чѣни-
ци ва лѣла ла тѣѣ ноуѣ-лѣ ртрека . 31. (зисѣ домноуѣл.) коуѣмѣ
вѣци сѣ фѣкѣ волаѣ шаминѣн ши кон фѣлѣци лѣвр ашѣждѣрѣк .
32. ши сѣ аци юбѣн чѣл чѣ юбѣскѣ кон , чѣ фѣлѣосѣ аѣтѣ волаѣ?
ши амоу пѣкѣтѣошѣн юбѣскѣ ѣн юбѣскѣ .

(Braşov) ca. 1569—75.

(Defect. Folio, 248 pagini nepag.)

Praxiul.

Epistolia sobornică a lui Iacob. Cap. III. (pag. 4—7.)

Дѣ р зѣвр трѣмѣсоуѣл(ѣ)н лѣ шѣковѣ чѣтѣнѣнѣ . зѣч . ѣд .

1. Ноуѣ моуѣлѣци рѣвѣцѣжѣторѣн фѣирѣци , фѣрѣцин мѣен . шѣнци
кѣ мѣн мѣре пѣкѣтъ прѣнѣмѣмѣ . 2. моуѣлѣтъ амѣ грѣшѣмѣ
тѣоцѣ . чѣ рѣж чѣла чѣ ноуѣ грѣшѣцие коуѣ коуѣвѣнѣтѣлѣлѣ , ачѣла ѣ
дѣсѣфѣрѣшѣнѣтъ вѣрѣвѣлѣтъ сѣлѣникѣ а-шѣ рѣфѣрѣнѣлѣ тотѣ троуѣнѣлѣлѣ .
3. ѣтъж кѣлѣлѣлѣ зѣвѣлаѣ р гоуѣрѣж-н вѣрѣкѣмѣ , де се сѣнѣнѣ нѣлаѣ ,
ши тотѣ троуѣнѣлѣ лѣн рѣтѣлѣ(р)чѣмѣ . 4. аѣдѣкѣж корѣвѣлѣ кѣтъ
фѣнѣндѣ , ши де юѣтѣ вѣнѣтѣ шѣ адѣпѣстѣнѣмѣ , рѣторѣкѣнѣлѣдѣ-сѣ коуѣ
мѣнѣж крѣмѣнѣцѣж , коуѣмѣ вѣлѣ вѣрѣ сѣ шѣ порѣнѣскѣж дѣрѣнѣтѣкѣзѣ-шѣ .
5. ашѣлѣ шѣнѣ лѣнѣмѣлѣ мѣнѣж боуѣкѣжѣтѣ ѣстѣе ши фѣларѣтѣ лѣлѣдѣ-сѣ .
ѣтъж поуѣцѣнѣнѣлѣ фѣокѣ , ши кѣтѣж фѣирѣ ѣрдѣ . 6. шѣнѣ лѣнѣмѣлѣ

фрѣмсецен дерептѣи . ашд лимба десѣндѣсе . рнтрѣ мѣ-
дѣлареле нѣостре, споуркѣ тѣтъ троупѣль, ши апринде . рпре-
жѣрѣль нѣскѣтѣлѣн, ши апринзѣндѣсе де ла гѣенж. 7. дѣ тоѣ-
тж а фѣптѣра фѣарж ши пѣсжри, гѣдине ши пѣши оустенескѣ-
се ши мѣ.рческѣсе де фѣрѣк ѡменѣскѣж. 8. е лимба нѣмѣк
ноу ѡ поѣте де ѡмѣни мѣѣ, съ нѣ се цѣе амѣ рѣѣ, че е пѣинь
дѣ венѣнъ, моарте поуртѣтѣрю. 9. кѣ ачѣка бл(аго)с(ло)вѣимъ
доумнезѣс тѣтѣль, ши кѣ ачѣка блѣстѣмъ ѡмѣнѣн, чѣ прѣ кѣ-
пѣль лѣ доумнезѣс сѣнтъ. 10. дѣ .р ачѣлашь рѣстѣ пѣсе бл(а-
го)с(ло)вѣиѣ ши блѣстѣмъ . нѣ се кѣде фрѣцѣн мѣен чеѣ юбѣцѣн
ачѣка ашд съ фѣе.

зач . нѣ. 11. лѣ доѣрж поѣте де .ртроу ѡ фѣнтѣнж, дѣ
.рн ачѣлашь изѣоръ, съ изѣорѣскѣ доулаче ши амѣрѣ? 12. доѣ-
рж поѣте, фрѣцѣн мѣен, смокинѣуль маслине съ фѣкѣж? сѣс
вѣнца смокинѣе? ашд нѣче оуноула изѣор, сѣрѣтъ ши дѣлаче ноу
поѣте фѣче ѡпж. 13. чѣне е прѣмжндрѣ ши мѣшерѣ .рнтрѣ вѣн,
дѣ съ арѣте дѣ коуѣнж вѣнца лоукроула сѣѣ .рнтрѣ блжндѣцѣле
мѣндрѣи. 14. е съ оуржчѣни амѣрж авѣци ши нѣрѣвѣре .рн-
трѣ ѣнимиле вѣостре, ноу вж лѣдѣлѣци ши нѣ минциреци спре
дѣдѣвѣрѣ. 15. ноу-сѣ ачѣлѣк мжндрѣи де соуѣс дерѣнсе, чѣ дѣ
пѣмжнтѣ, соуфлетѣши, држчѣши. 16. кѣ ѡ-сѣ оуржчѣни ши
рѣржѣле, ачѣѣ ноу е ашезѣре, че тоѣтж фѣрѣк рѣк. 17. е а соу-
сѣлѣн мжндрѣе .ртѣѣ амѣ пѣсте коурѣцѣѣ, доуѣж ачѣка пѣчеле (!)
блжнзѣѣ, доулаче мж.рѣгѣѣрѣк, ши пѣинь дѣ мѣлж ши рѣдѣ
доулаче, нѣгѣндитѣрю ши нѣфѣцарникѣ. 18. плѣдѣ дерептѣ,
.рнтрѣ .рпѣкарѣ сѣмжнѣндѣ фѣче пѣче.

Epistolia Iuxta Iuda. Introducere. (pag. 55—60, fila 14^a, foia 4—6.)

Споурѣрѣк де тремисоула лѣ юда де зѣор.

Ичѣка тремѣтерн скрѣсе чѣлѣра амѣ че крѣзѣсе . че винж-ль
пѣсте ачѣста : венѣсе неѣине ши-н .рѣѣцѣѣ, ноу (1. коу) де пѣ-
кѣте .р тоѣте кипѣреле съ фѣе, ши а се лепѣдѣ дѣ домноула . че
невѣе авѣ а скрѣе ши съ .ртѣрѣскѣж фрѣцѣн . ши .ртѣн амѣ
рѣгж ен коуѣмъ съ се тѣмжѣдѣжскѣ ши съ лѣкѣжскѣ .р придѣ-
дѣрѣк крѣдинѣен . дѣчѣѣ проповѣдѣн а шавже (!) кѣ .ршелѣтѣри .
ши поржнчѣи немѣкж съ нѣ ѣнѣж .рпрежнѣре (!) кѣ чѣн кѣ ачѣѣ,
цѣинѣдѣ кѣ нѣ пѣнж лѣ дѣстѣлѣе че(л)е зѣсе а фи ноуѣман, е
съ недѣстѣнинчѣи амѣ .рѣлѣ кѣмарѣиен . ши амѣ .ртѣн ѣѣмени

сколсе дѣ ꙗ егунеть домноуа, ши дѣ нѣ фоурж ꙗ крѣдѣницѣ еад-и шѣрдѣ; ши ꙗрѣи дѣ ноу-ши фѣрѣрж алы сѣс ꙗчнѣтъ, ноу-и крѣцѣ . ман фѣрѣмѣс-ѣ дѣчѣи ка ачѣа сѣ се ааѣгж, ши амѣ ши мѣхаѣлѣ архѣаггѣлѣ нѣ адоуѣе хоуаѣ дѣаволѣаши . сѣ фѣе амѣ шѣрѣрк лѣр, ка содомѣаѣнѣи ꙗвѣцѣж . дѣчѣа ꙗвѣцѣж ꙗнтѣрѣс нѣрѣаѣкѣ, ши се рѣгж дѣ ѣн сѣ фѣе ꙗнтѣрѣс ꙗрѣрѣтошѣрк крѣдѣнѣнѣи дѣмнѣаши . сѣрѣшѣи трѣмѣктѣрк .

Epistolia.

И аѣс юуаа трѣмѣктѣре дѣ ꙗтѣю .

1. Юуаа аѣс ꙗс . ѣс . шѣрѣкѣ, фѣрѣаѣе аѣс ѣаѣкѣкѣ, фѣѣнѣдѣ дѣ дѣмнѣзѣс тѣтѣаши лоуѣминаѣнѣи . ѣс . ꙗс вѣгѣндѣ-и кѣмаѣнѣи . 2. мѣсѣркѣе вѣаѣв ши нѣаѣе ши ѣѣкѣкѣ сѣ се мѣаѣцѣкѣкѣж . 3. прѣѣѣѣнѣнѣи . ꙗнтѣрѣс тоаѣтѣ ꙗдѣмнѣаѣрк фѣкѣкѣнѣдѣ, скрѣс вѣаѣв дѣ ꙗнтѣрѣс-нарѣк сѣкѣсѣнѣнѣи востѣе, нѣвоѣ-мнѣи фѣс а скрѣе вѣаѣв, рѣгжнѣдѣ-вж сѣ вѣ тѣкѣждѣнѣнѣи дѣ прнѣдѣдѣрк крѣдѣнѣнѣа сѣнѣнѣнѣаѣрѣк оуѣна . 4. аѣаѣрѣж зѣсѣрѣж амѣ ааѣнѣи оаѣмнѣи чѣн чѣ доуѣнѣж вѣкнѣе скрнѣтѣрнѣс-сѣ ꙗнтѣрѣс ачѣаѣк ꙗкѣаѣтѣ нѣкѣрѣаѣнѣи . ѣ а доуѣмнѣзѣаши нѣ-сѣтѣрѣс вѣѣнѣжѣаѣтѣ ꙗнѣнѣнѣтѣ ааѣтѣрѣаѣрѣж ꙗнтѣрѣс спѣѣркѣчѣѣнѣи ши оуѣнѣаѣк вѣаѣдѣнѣтѣорѣюаѣк зѣаѣлѣ ши дѣмнѣаѣк нѣостѣрѣс ѣс . ꙗс . днѣ-сѣаѣк лнѣдѣаѣрѣж-сѣ . 5. помѣнѣсѣкѣ вѣаѣв дѣчѣкѣа вѣркѣкѣшѣ, аѣ цнѣре вѣаѣв сѣ вж фѣе оуѣна ачѣкѣста, кѣ дѣѣмнѣоуаѣк оаѣмнѣнѣи дѣ цѣаа егунѣтѣаши снѣкѣнѣи; адѣѣаа дѣ ноуѣ крѣзоуѣрѣж шѣрдѣ-и . 6. ꙗрѣрѣи чѣ нѣ вѣгѣркѣж алы сѣс ꙗчнѣтъ, чѣ нѣ-шѣ лѣсѣаѣрѣж а сѣ вѣаѣцѣж, спѣре жѣдѣнѣоуаѣ мѣрѣнѣи знѣв, кѣ лѣгѣтѣсѣрѣж нѣдѣзлѣагѣтѣж соуѣнѣтѣ оуѣнтѣнѣкѣрѣкѣ вѣкѣе нѣн . 7. ка ши содѣмоуаѣ ши гѣмѣорѣаѣк ши дѣ ꙗ прѣжѣрѣаѣк ачѣлѣора чѣтѣѣнѣи, ꙗ нѣодоаѣа ачѣлѣаѣшѣ шѣрѣаѣзѣ кѣ коуѣрѣнѣи, ши дѣнѣдѣ шнѣрѣж ꙗнтѣрѣс вѣнѣа трѣѣнѣаши ши ꙗнтѣрѣаѣлѣаѣе . ꙗнѣнѣнѣтѣ зѣкѣѣмѣ ꙗнтѣрѣс аѣжѣтѣаѣоуаѣ фѣкѣаши дѣ вѣкѣкѣ, жѣдѣнѣоуаѣ аѣшнѣи . 8. аша ши се амѣ ачѣрѣк чѣ внѣ се вѣдѣ трѣѣнѣаѣс-шѣ спѣѣркѣж, дѣ дѣмнѣе сѣ лѣкнѣдѣж, дѣ слѣвѣж нѣтрѣмѣсѣрѣнѣдѣ хоуаѣсѣкѣ . 9. мѣхаѣлѣ архѣаггѣлѣ, кѣнѣдѣ кѣ дѣа-волѣаѣк жѣдѣка-сѣ, грѣнѣи дѣ трѣднѣоуаѣ аѣ мѣѣѣнѣи, нѣ кѣтѣза а адѣѣнѣ жѣдѣкѣаѣтѣ вѣс хѣаѣж, чѣ зѣсѣ : сѣ шпѣркѣсѣж цѣе дѣмнѣоуаѣ . 10. ачѣрѣк амѣ кѣтѣ нѣ цнѣс хѣаѣсѣкѣ, кѣтѣ дѣнѣж фѣѣре ка нѣнѣе вѣнѣтѣ фѣркѣж кѣвнѣнѣтѣ цнѣс, ачѣрѣк спѣркѣж-сѣ .

зач . онѣ . 11. амѣрѣк лѣр, кѣ ꙗ кѣаѣкѣ аѣс кѣнѣнѣ ꙗвѣларѣж, ши ꙗнтѣрѣс хнѣкѣшѣдѣаѣк (аѣс вѣааамѣ) плѣтѣ вѣкрѣсарѣж-сѣ . ши ꙗнтѣрѣс ꙗ зѣса аѣс кѣрѣв нѣнѣрѣкѣ . 12. ачѣрѣк сѣнѣтѣ ꙗнтѣрѣс дрѣ-

гостѣ коастрѣ къ спсркъчюни оуспѣтѣндѣ-се фѣрѣ тѣмере,
 адѣншишь пѣскѣндѣ . нѣори фѣрѣ дѣ апѣ дѣ вѣнтѣ пѣр-
 таць, лѣмне томнатечи фѣрѣ рѣдѣ, дѣ дѣлаи ври мѣрѣрѣ
 дѣ рѣдѣжчинѣ. 13. владѣри сѣрѣкпе аспѣмѣндѣ а са рѣчѣкѣ,
 стѣкле . рѣшѣлѣтоаре, чѣ лар . рѣнтѣнѣрѣкѣ нѣнтѣнѣкѣтъ . рѣ вѣчи
 вѣге-се. 14. пророчѣрѣ ши дѣ ачѣстѣкѣ шѣпте . ши дѣ ла адамѣ
 енѣхѣ грѣи : адекѣ вѣне домноу . рѣтрѣ сѣфинци, нѣнтѣнѣрѣкѣ дѣ
 . рѣнѣрѣи сѣи. 15. сѣ фѣкѣ жѣдекатѣ прѣспре тоци, сѣ обѣн-
 чѣскѣ тоате некѣрѣжѣиле лар, дѣ тоате лѣкрѣрѣле некѣрѣжѣи
 лар чѣ нѣ чинѣтѣрѣ, ши дѣ тоате рѣкле лар чѣ грѣирѣ
 спрѣнинсоу лѣкѣкѣтѣшѣи некѣрѣаѣи. 16. ачѣл сѣнтѣ рѣпитѣри
 вѣноваци, дѣпѣ похѣтеле лар . рѣлѣндѣ, некѣрѣкѣи ши лѣкѣ-
 кѣлѣкѣтѣри, ши гѣра лар грѣаѣи прѣ трѣфѣ, мирѣндѣ-се фѣ-
 целорѣ-ши лѣкрѣре дѣ фолѣскѣ . 17. ѣ вѣи юниѣларѣ, помѣниѣи
 грѣирѣле, маи дѣ . рѣнѣнте зѣчѣриле дѣла ап(о)с(то)лѣи дѣмнѣлѣи
 нѣстрѣ ис . хс . 18. коуѣмѣ грѣирѣ вѣлаи, кѣ . рѣ вѣкѣкѣ дѣ апѣи
 вѣи-вѣрѣ вѣтѣжѣкѣрѣитѣри, дѣпѣ але лар похѣте . рѣлѣндѣ . рѣ
 некѣрѣжѣи лар. 19. ачѣл сѣнтѣ лѣкрѣндѣ адѣнѣ еи-шь сѣфѣ-
 тѣкѣи, соуфѣлетѣ неавѣндѣ. 20. ѣ вѣи, юниѣларѣ, кѣ сѣнтѣ
 а коастрѣ крѣдѣиѣкѣ зѣдинѣвѣ вѣи-шь, дѣхѣлѣи сѣнтѣ рѣ-
 гѣндѣ-вѣ. 21. . рѣи-вѣ адѣнѣ вѣи-шь дѣрѣгѣстѣ лѣ дѣмнѣзѣс
 фѣриѣи, аѣптѣндѣ мѣла дѣмнѣлѣи нѣстрѣ лѣ ис . хс . . рѣ вѣаѣа
 дѣ вѣчи. 22. ши оунора мѣлѣиѣи жѣдекѣндѣ. 23. ѣ аѣи кѣ
 фѣрѣкѣ спѣсиѣи дѣ . рѣтрѣ фѣкѣ рѣпѣндѣ, вѣлѣиѣи кѣ тѣмере,
 дѣрѣндѣ чѣе дѣ трѣпѣ спѣрѣкѣтѣ кѣмашѣ. 24. чѣлѣ чѣ поате
 а фѣри еи фѣрѣ дѣ грѣшале ши а-и пѣне . рѣнѣнтѣкѣ славеи сѣле
 невѣноваци . рѣтрѣ воуѣрѣе. 25. нѣла прѣ . рѣцѣлѣнтоу лѣ дѣм-
 ноу лѣ спѣситѣриу нѣстрѣ слѣва ши мѣрѣи, цѣнѣстоу лѣ ши пѣ-
 тѣрѣкѣ, ши акѣи ши . рѣтрѣ тоци вѣчѣи . амѣнѣ.

Epistolia lui Pavel către Romanii. Cap. I, v. 28 — II, v. 5.
 (pag. 69—70, fila 15, foia 3.)

¶ сѣнтѣлѣи лѣ пѣвелѣ трѣмѣтерѣ кѣтрѣ римѣкѣи.

Зач . па . 28. ши дѣкѣ ноу испѣтѣрѣ доуѣмнѣзѣс сѣ-лѣ
 анѣкѣ . рѣтрѣ мѣнте, дѣдѣ прѣ еи доуѣмнѣзѣс . рѣтрѣ неиспѣтѣтѣ
 мѣнте сѣ фѣкѣ недѣстѣиѣиѣе. 29. . рѣлоуѣи дѣ тоате недѣ-
 рептѣциле, дѣ коуѣвѣе, хѣкѣлѣшѣгѣ, рѣ лѣкоуѣиѣе, зѣлаѣе, пѣни
 дѣ пѣзѣле, оуѣидѣри, вражѣе, хѣкѣлѣшѣгѣри, рѣкле нѣрѣвѣри, шѣп-
 тѣтѣри. 30. клѣветѣниѣи, лѣ доуѣмнѣзѣс оуѣрѣи, досѣдѣитѣри,

мърици, троуфани, афлжтори р'каелор, п'ринциалор исплак'тори. 31. не-рцелацици, нече сфатоуа фиритори, иноентори, нице ел'кестемоуа фиритори, немилостивн. 32. ши деритат'к л8 доумнезис н8 р'цел'ксерж; къ ч'а ч'е ашд ф'акъ дест'бничи морици с'китъ; че н8 ач'а ноуман че ач'ка'к ф'акъ, че ши челора че факъ в'аа челора че ф'акъ шал.

сар. II, v. 1. деритъ ач'ка ф'крж сф'ктъ цин, ш шме, т'оци жоудек'т'ор'и че ам8 шек'идици алтоуа, т'ине-шь шек'идици, ач'ка ам8 фачи (че) жоудечи. 2. цинь ам8 къ жоудеката л8 доумнезис шесте спре деритат'е, спре ч'а ч'е ф'акъ ашд. 3. коуцици ач'кет'к, ш шме, жоудек'ндъ ашд челора че ф'акъ л'ор, ши фаче ашиждер'к, къ тоу фоуци де ж8дицалъ домин'аши? 4. саш де ког'к'ат'к доуачецици лоуи ши доу'пж-ашипт'аре ши р'дел'а-р'гь-р'к'еда'ре н8 грижици? н8 цин къ доу'лч'ка л8 доумнезис спре покаан'е те доу'кь? 5. доу'пж р'кима та инпо-к'к'ит'ж инимж, кроуци ц'е-шь м'кни'е р' зива м'книни, ши инвир'к дериттоу'аши ж8(дица) (defect.)

Epistolia I a lui Pavel către Corintienii. Cap. XV, v. 29—58.
(pag. 143—147, fila 22, foia 3—5.)

Кътрж коринто'кны р'т'ка трем'к'тере а сф'интоу'лоуи лоу ап(о)-с(то)л' павил'а.

зач. р'џа. 29. ч'е ф'акъ ач'и ч'е се л'асж де в'от'к'зж деритъ морици, преспре тоате р'к'нд'среле морици н8 се скоалж; къче ни се в'от'к'зж преспре морици? 30. пентроу ч'е ши н'он некое л'шам р' тоате ч'ас'риале? 31. преспре тоате з'илеле морици, ашд н'он а в'оастрж л'с'д'ж, ф'раци, ч'е амь р' х'с. ис. д'омин'алъ н'остр'с. 32. е с'къ доу'пж ш'ам коу г'адинеле с'кават'ичи м'амь м'б'р'чит'ъ, че ф'олоес м'ие ач'ка? д'шде морици ноу се скоалж, м'ж'рк'амь ши в'амь, демжн'ка амоу м'рим. 33. ноу в'ж р'шел'аци. стр'икж амоу н'крав'алъ ч'ела доу'ачеле, к'квинтеле ч'ка'ф' р'каеле. 34. трезвници-в'ж дерит'жцини, ши н8 грешници, къ оу'ни ноу цин'с де доу'мнезис, пр'е роу'нине в'олау гр'к'ескь. 35. че с'къ ва з'иче чинеле, коу'м8 се в'ор ск'ала морици, ши р' ч'е кинь троу'пъ в'ор вани? 36. не'б'не! че в'ери тоу с'амжн'а ноу ва р'в'ие; шп'тъ (l. шп'ъ) с'къ м'оарж р'наните. 37. ши тоу ч'е с'к'амини, ел' н8 шесте троу'п'аши с'къ ф'ие с'амжн'ать, ч'е е р' гр'к'шницъ де гр'к'с саш де аал'т'е кин'гь. 38. доу'мнезис д'къ лоуи троу'пъ коу'мь ва, ши коу'и-шь де р' с'амжн'ца лоуи троу'пъ.

*) Зач. рѣк. 39. чѣ нѣ тоатѣ кáрнѣ, ачѣашѣ карне. оуна кáрне лете а wáменнaшр, алта а дóбенѣтокоуáшн, алта а пѣцѣлáшн, алта а пáсжрнaшр. 40. шн сѣнтѣ трѣпѣре дѣ нѣлциме, шн троуѣпѣре дѣ пѣмжнтѣ; íрж áлтѣ чинсте нѣлцимѣ, áлтеле дѣ прѣ пѣмжнтѣ. 41. íрж áлтѣ фрѣмѣкѣце аре соáреле, áлтѣ фрѣмѣкѣце аре лоуна, áлтѣ фрѣмѣкѣце стѣкaеле, кѣ w стѣк ман лáмнинноáсѣ декжтѣ алáлтѣ. 42. ашá є шн скáлжтѣра мóрцилaшр. кѣ сѣ ва семжнá рнтроуѣ пѣтрѣдíре, шн се вwр скáлá р непѣтрѣдире. 43. сѣ ва семжнá р нечинсте шн се ва скоуáлá р чинсте; шн се ва семжнá р сáжвнчюне, скáлáсе-ва р пѣтѣре. 44. шн сѣ ва семжнá рн троуѣпѣ wменескѣ, шн се ва скáлá рн троуѣпѣ соуфлетескѣ; кѣ áре wмáлѣ рн троуѣпѣ дѣ р сѣмж.рцѣж, ашá кá шн рн троуѣпѣ дѣ дáхѣ. 45. ашá коуѣмѣ скрне, фоуѣ ртѣн wмѣ адáмѣ, рнтрѣ соуфлетѣ вíс, шн чела дѣ апóн адáмѣ р вíца д(á)хáшн. 46. кѣ р чела прѣ р д(á)хѣ ноу є дѣ рнтроуѣ ртѣн, чѣ чела чѣ є дѣ р сѣмжнцѣ, доуѣпѣ ачѣá чела дѣ р д(á)хѣ.

**) Зач. рѣг. 47. чѣла дѣ ртѣн wмѣ еáс-е дѣ пѣмжнтѣ; íрж аáл дóнaлѣ wмѣ, еáс-е дóмнѣ дѣ р чѣрн. 48. коуѣмѣ чела дѣ р пѣмжнтѣ, ашá шн є дѣ прѣ пѣмжнтѣ; шн чѣ є дѣ р нѣлциме, ашá íрж вѣмѣ фи р нѣлциме. 49. шн коуѣмѣ нѣмѣ рѣржкáтѣ р кíпáлѣ пѣмжнтóуáшн, сѣ не рѣржкѣмѣ шн р кíпáлѣ чѣрюáшн. 50. ачѣá грѣескѣ íс, фрaци дрáци, кѣ ачѣлѣ троуѣпѣ шн сѣнѣ нѣ пóтѣ рпѣржцíа дóмнáшн сѣ w мóцне нѣкѣсѣж; шн чѣ трѣчѣ, еáл ноу ва мóцнени чѣá чѣ є трѣкѣтоáре. 51. íтѣ грѣескѣ вóáw р аскоуѣнѣсѣ, тоци нóн вѣмѣ адáрми, чѣ нóн тоци не вѣмѣ скíмѣа. 52. шн ачѣá дѣ грáвѣ рнтроуѣ клíпнтѣрж дѣ óки, лá врѣмѣкѣ трѣжментѣн дѣ апóн; кѣ трѣжментá вá дá глáсѣ, шн мóрцин се вwр скоуáлá рнтр'áлтѣ фѣпíтѣрж, шн нóн нѣ вѣмѣ скíмѣа рнтр'áлтѣ фѣпíтѣрж. [шн нóн не вѣмѣ скíмѣа рнтр'áлтѣ фѣпíтóурж.] 53. кáде-се амоуѣ поуѣтрѣдíрен ачѣщнá сѣ се рѣраче рнтроуѣ непоуѣтрѣдире; шн мóрцинен ачѣщнá сѣ се рѣраче (í. рѣрáчѣ) рнтроуѣ фѣрж мóáртѣ. 54. є кѣндѣ пѣтрѣдирѣк ачáстá, рѣржкá-се-ва рнтроуѣ фѣрж мóáртѣ, атоуѣнѣ се ва рплѣ коуѣвжнтѣлѣ ачѣла чѣ стѣ скрíсѣ, кѣ мóáртѣ є вироуѣнтѣ р поуѣтѣрѣк дóмнóуáшн. 55. оунде-ци-е мóáртѣ, пѣтѣрѣк? оунде-ци-е áдоуле, тѣрнá тá? 56. íрж грóáзá мóрцинен елоу-е пѣкáтоуáлѣ; íрж поуѣтѣрѣк пѣкáтоуáшн

*) Cf. I, p. 316 (1698).

**) Cf. I, p. 233 (1650—75).

εα8 ε λ'κυ'κ. 57. ιρж дѡмноуаши фїе моуацемитж, ε нѡаw .р-
кїицере нїнтроу алы нїестроу дѡмнѣ ιε .хс.

зач . рѣд. 58. деринтѣ а'кѡ (l. ач'кѡ) фрѡци драци, фїци
тѡри шїи нїк'лѡкжтори, шїи лоу(кра)лїци .р тоатж врк'м'к .р
лоу'кроуль дѡмноуаши, дѣ оунде кон цїици ка лоу'кроуль вѡ-
строу чѣ лоу'краци, сѣ ноу фїе дїшїртѣ .р дѡмноуль доумнїзѣ8.

Epistolia cãtrã Galateni. Introducere. (pag. 189—190, fila 25,
foia 4. [Foia 1 lipsã dar numãratã.])

Споушерк че ε кѣтрж галаци . трем'кте(ре) а сф'кнтѡаши а8
ап(ѡ)с(то)л' павѣл'.

Ич'кѣта трем'кѣε (l. трем-) дѣ .р рїмь . вѣзоу ии шїи
шїи .рвѣцж . вїна трем'ктерен, ачѣста : .рвѣцаци фѡусетѣ еинѣ,
гѣлжт'кїнаwр, дѣ ап(ѡ)с(то)ли . шїи крїзѣтѣ коуратѣ .рнтрѡ
хс . трик8 апостолоуль, ржпирж-се дѣ ла нїшїне, ка сѣ се оере-
зѡскж . ачѣста цїн8 апостѡлѡвль, скрїсе кѣтр'жншїи шїи .рт'кн
ам8 мѣртѡрнїи wр дѣ чѣ а8 кредїнїцж, шїи апроан'к .рнтрѡ
хс . драгѡстѣ, шкѣржж кѣ ноу с'к8 пречїнѣтѣ ч'к8 ф'кѣтѣ, шїи
се скїмеж wр . ашїждѣрк прїими дѣ л'кѣе че а а8 авраамь
кредїнца споусе дѣ .р л'кѣе, шїи дѣ мѡїриаε а8 авраамь сокоти
їи п'кнж ла врк'мѣ да-се-ва оу'мѡрж тѣл'рїи шїи се ва дїшїрта
ачѣлѡра; д'кчїа а а8 хс . венитѣ шїи ашѡ споусе .рѣспоу'нсе д'к-
чїа wрѣ, сѣ ноу ман сѡкот'ѣскж чѣа че с'к8 .ршѣлатѣ, чѣ сѣ
се адѡне .рнтрѡ а а8 хс . кредїнїцж, шїи сѣ цїне кѣ чѣе дѣ
хс . доу'ач'кж, дїшїртѡ се-ва чѣе доу'нж трѡнѣ тѣл'р'к; шїи д'к-
чїа ιрж дѣ нѣравѣ споусе шїи .рвѣцж . сф'р'кшїи трем'ктер'к.

Cap. II. (pag. 194—197, fila 25, foia 7, 8 și fila 26, foia 1.)

зач . ч. 1. доу'нж ач'ѣа прѣспрїе нѡтрѡспржз'кче аїи ε8
їаржшѣ мѡршѣ ла ир(8)с(а)лїамь к8 варїава шїи а8ан тїтѣ к8
мїне. 2. ε8 д'ѣчїа мж доу'шѣ прїе w адѣвѣржтѡрж, шїи мж
гр'кнѡ к8 ноушїи дѣ .р и(ан)гѣлїе, че ε8 прѡрѡчїи .рнтрѡ п'к-
гжнїи, .рѣж к8 чѣа чѣ ар'ѣ к8тжтѡрж (l. кѣ8т-), ка ε8 и8 .р
чїнѣтѣ алѣргѣ сас алѣрган. 3. шїи тїтѣ .ркж и8 εрѡ нївоїтѣ ка
сѣ-ль шкѣрзѡскж, че εль к8 мїне εрѡ, шїи εл' εрѡ грїекѣ. 4. шїи
оу'нїи фрѡци стржмѣн, чѣ к8 нѡн се .рдїсѡ, шїи вр'ѣ к8 нѡн сѣ
фїе ка сѣ адѣвѣр'їзе а нѡастрж слѡвѡзнѡ, чѣа чѣ авѣамь нѡн .р
їс . хс . ка нѡн сѣ не прїнїзж. 5. ιрж нѡн ноу оу'р часѣ ф8-
цїамь сас сѣ аскогал'т'камь дѣ їи, ка дерїнтат'ѣ а и(ан)г(ε)лїи

а съ фїе ла вон адеврѣтѣж. 6. чѣ дѣ чѣм чѣс кѣстѣтѣсрѣж дѣ оунде ен ас фѣбсть некрединчоши, кѣ домнѣль нѣ гнѣдѣще дѣ вѣзѣтѣсра ваменнѣлѣр; іарѣж нѣн авѣтѣмь чѣм чѣ авѣ кѣстѣтѣсра нѣ рнтрѣ'алтѣ кипѣ лѣвѣцатѣ. 7. іарѣж доуѣпѣж ачѣм дѣка вѣзоуѣрѣж чѣ нѣн ерамѣ крединчоши ачѣм еу(ан)г(е)лїе тѣетѣсра, ка ас пѣтрѣс рнтрѣс ѡ тѣетѣсрѣж. 8. чѣм чѣ кѣс пѣтрѣс ас фѣбсть поуѣтѣрникѣж кѣ дѣрегѣторїѣм оуноуѣн рнтрѣс апостоли еспѣтѣ ачѣм тѣетѣсрѣж, ачѣла рѣкѣж ас фѣбсть пѣстѣкрникѣ рнтрѣс пѣгѣжннн. 9. ши коуносѣоуѣрѣж мнла чѣ-мн ерѣ датѣж, іакѡвѣ ши кїфа ши іѡаннѣ, чѣм чѣ ерѣ рнтрѣс кѣстѣтѣсрѣж стѣлѣпннчн, дѣ-дерѣж мїе шїи варнава мѣжнѣ дерѣптѣж, ши фѣоуѣрѣж кѣс нѣн оу-нѣсѣмь, ка нѣн рнтрѣс пѣгѣжннн, іарѣж ен соуѣптѣ тѣетѣсрѣж проро-чїѣ сїнгѣсрн. 10. ка съ не адѣчем амїнте дѣ сѣрѣчн, іарѣж ес есѣсрѣсѣ амь фѣбсть а фѣачѣ. 11. іарѣж кѣндѣ пѣтрѣс вїне рн-трѣс антїноуѣхе, ес стѣтѣсн рннантѣк ѡкнлѣр лоуѣн, кѣ венїсе пѣрѣж прѣспре ѣлѣ. 12. кѣ маннте оуѣнїи веннѣм дѣ р іакѡвѣ елѣ мѣж.рѣка кѣс пѣгѣжннн; іарѣж дѣ оунде вїне елѣс се зїче (!) ши се деспѣрѣцн, темѣ-се; фїннѣдѣ чѣм дѣ р тѣетѣсрѣж. 13. ши фѣцѣж-рїѣ-се оуѣкѣс ншїи ши алѣлїцн іоудѣн, кѣ ши вѣрѣнава стѣтѣс кѣс ачѣн фѣцѣарннчн. 14. іарѣж дѣ оунде вѣзоуѣн кѣ нѣс лѣлѣж дѣ-рѣптѣ доуѣпѣж дерѣптѣтѣ а еу(ан)г(е)лїен, ес грѣннн ас пѣтрѣс наїнтѣк тоуѣтѣсрѣра : чѣла чѣ тоуѣ рѣкѣж ешн ѡврѣшн, ши вїн пѣгѣж-нѣще ши нѣс ѡврѣашѣ? коуѣмь пѣгѣжннн съ трѣжѣскѣж ѡврѣашѣ? 15. кѣ дѣ оунде нѣн сѣмѣж.рѣца ѡврѣѣскѣж, нѣс лїмѣвнлѣ пѣгѣжннн.

зач . чг. 16. чѣ дѣ оунде нѣн шнмь кѣ ѡмоуѣль дѣ рн-трѣс лѣще нѣ-н дѣрѣптѣ, чѣ рѣкрѣзѣтѣсра р іс . хс. ши нѣн крѣ-демь р іс . хс ка съ не дерѣптѣмь пре р кредннцѣ ас іс . хс. нѣс дѣ лоуѣкрѣсѣмь лѣцннн; дерѣптѣ ачѣм пѣнтрѣс лоуѣкрѣсѣмь лѣцннн нїчн оу.р троуѣпѣ дерѣптѣ. 17. іарѣж нѣн ачѣм съ кѣоуѣтѣмь пре р хс . дерѣпцн съ фнмь, шїи нѣн ршн-не афлѣамь пѣкѣтѣ-тошн, елѣ арѣж фн хс . слоуѣгѣж пѣжкатѣлѣр, ачѣм фїе депѣртѣ. 18. іарѣж оунде ес ачѣм рѣснннн, ачѣм іарѣж ѡ вон зндї ши ес мѣж фѣкѣ рѣсѣмн вїновѣтѣ. 19. чѣ ес пѣнтрѣс лѣкѣк амь мѣс-рїтѣ, ка ес съ вїс домнѣсѣлн. 20. кѣ ес коуѣ хс . сѣнтѣ сѣнтѣ (!) рѣстїгннѣтѣ, шїи ес нѣс вїс вѣлѣм, чѣ хс . вїе рнтрѣс мїне; чѣ ес акѣмѣ трѣжѣскѣ рн троуѣпѣ, ачѣм трѣжѣскѣ ес р кредннцѣ фїю-лѣнн домнѣсѣлн . чѣла чѣ мннѣс рѣдрѣцнѣтѣ, ши сѣкѣс дѣтѣ ѣлѣ пѣнтрѣс мїне.

зач . сд. 21. нѣс ароуѣрѣкѣж воуѣнѣтѣтѣ ас доуѣмнѣзѣс; е съ амѣс а лѣцннн дерѣптѣтѣ, амѣс хс . р чїнстѣ ас мѣсрїтѣ.

I.

Ante 1550.

(Codex Sturdzannus. Ms. Academ. Rom., p. 21—30. — Cuvente den Bătrâni II, p. 415 urm.)

Apocalipsul apostolului Paul.

КВЕЖНТЪСА СВТЪСАШИ ПАВЕЛ АПСАЪ. ДЪ ЕШИРЪЪ СВФЛЕТЕАУР.

Фьрь де старе . къ рѣгащи фрацилаур кътръкъ хс . ꙗ тоатѣ
 чѣсѣриле . ши зѣа ши нвалѣте . ши бѣскици дѣмнезѣс! къ ꙗ тѣтѣ
 зѣле . дека апше сѣлареле то (ци) ꙗшерѣи ѡамнилаурѣ . а бѣръба-
 цилаур ши а мѣрилаур . мѣрѣс ла дѣмнезѣс съ се ꙗкине . ши
 дѣкс лѣкрѣриле тоате ꙗнаитѣкъ лѣ хс . дела тѣѡѣ ѡамниѣи .
 ꙗ дѣхѣа свнтѣс ѡсе дела хс ꙗ тѣмѣпинѣарѣкъ лѣрѣс ши грѣѣѡе : де
 оѣнѣде вениѡѣ ꙗшерѣи мен . де адѣчеци ачѣле сарцине юшоаре ши
 рѣгѣчиони кѣ алте дарѣре дѣсачѣи ши чѣнстѣте? ѡрѣѣ ен рѣспѣндѣс
 ашѣ : нѡн венила дела чеѡ че сѣѣс лѣсатѣс де дѣсачѣа лѣмѣи .
 дѣриѣтѣс свнтѣс нѣмеле тѣс . ши съ рѡагѣкъ ашѣ : татѣла нѣстрѣс
 чеѡ че ѡци ꙗ черю свнтѣс нѣмеле тѣс . къндѣс вѣри вѣнѣ
 дѣитѣрѣс ꙗбѣръкици та . фѣѣ воѡа тѣ към ꙗ черю аша прѣкъ
 прѣмѣкѣнтѣс . де съ мѣнчѣекѣс ꙗ нѣсѣтѣе ши ꙗ мѣгѣсрѣи ши ꙗ пиѣри .
 ши съ дѣкс ꙗ ѡрашѣкъ ши ꙗ чѣтѣѡѣ . де-н гонѣекѣс ши-н хѣсѣекѣс .
 ши-н ѣчиѣс . ши сѣдѣшѣекѣс спре ѡн . ен ꙗ тѣоате чѣсѣриле пѣнѣгѣс .
 ши съ фѣкмѣнѣзѣекѣс . ши съ ꙗсѣтѣошѣзѣѣ . ѡрѣѣ ен ꙗбѣжндѣс ꙗ
 чѣтѣѡѣ . дѣрѣкѣнтѣс сѣнтѣс късвнтѣсѣ тѣс . ши свнтѣс ѣчиши . ши
 зѣа ши нѡапѣте . ѡрѣѣ нѣнѣмѣ лѡр ѡсте мѣлѡѡѣсѣѣ . нѡн сѣм ꙗшерѣи .
 ꙗнкѣ не мѣрѣжѣмѣс де рѣбѣдѣре лѡр . ши грѣн глаѣс кътрѣ ен .
 ши зѣекѣ : ачеѡ съ-н цици . къ вѡн ачѣи сѣци кѣ мѣне . ѡрѣѣ
 дѣсачѣа ме ѡсте аколо кѣ ен . къ свнтѣс ачеѡ фѣн мен чеѡ прѣ
 юѣѣѣи . стѣци ꙗ тоате чѣсѣриле де сѣсѣж(и)ци лѡр . неч дѣниѡурѣ
 нѣс лѣсарѣ прѣ ен . къ лѡк де вѣс(ѣ)лѣѣ ачѣѡ ѡсте ачѣлѣдра тѣтѣс-
 рѣрѣс . ѡрѣѣ сѣ дѣкс ꙗшерѣи . ши сѣсѣжѣекѣс лѡрѣс . ши ѡрѣѣ ꙗшерѣи
 ѡамнилѡр чѣлѡра че нѣлѣс фѣапѣте кѣне . мѣрѣс съ съ ꙗкинѣкъ ла
 сѣаѣнѣсѣ татѣлаши . ен мѣрѣс тѣкѣнѣснѣндѣс-сѣ къ дѣкс нѣсѣмѣи
 сѣтрѣмѣѣтѣѣѣи дела ѡамниѣи сѣн . дѣхѣа свнтѣс ѡсе ꙗ тѣмѣпинѣаре

лврѣ . шї грѣи глас кѣтрѣ ен . ши зїсе : де шде вѣнници ꙗꙗ-
рїи мен . де адѣчеци ачеле сарчинѣ греде . ши веници поносници ?
ен рѣспнїдѣ : нон веним дела шмени ботезаци ꙗ нѣмеле тѣѣ .
ѣртѣ ен факѣ воє трѣпнѣлн сеѣ . де грѣмѣѣдескѣ пѣкѣте пре
пѣкѣте . де с(ѣ) спѣркѣ кѣ рѣле лѣкрѣре . прѣюбире . ши клеветескѣ .
ши мѣнтѣ оунни кѣтрѣ алѣцї . кѣ фѣртѣшагѣре . ши кѣ кѣрвїе .
ши кѣ завистїи . ши-шѣ варсѣ сѣнѣеле ши-сѣ грѣвнторн ꙗ фѣртѣде
леци . ши калкѣ порѣнка та . ши тоѣте лѣуѣкрѣрѣла сѣ спѣркѣ .
крѣче ш цинѣ ꙗ мѣннїле салѣ ѣртѣ днн рѣстѣла лорѣ грѣѣца
дѣволѣла . ѣртѣ свѣнтѣла ботезѣла нѣ-л пѣзескѣ . ши празничеле
свѣнтѣ але талѣ шї а шапте зї свѣнта дѣмннѣжѣ ен нѣ ш пѣ-
зескѣ . ши — — — — — (lacună de 2 pagini).

... лѣ . хс пре ен . ши ера ꙗ тоѣтѣ фѣрѣмсеце ши мїлоши . ши
ꙗтребаю ꙗꙗрѣла : че ꙗꙗрїи сннѣтѣ ачѣре ? . ши-м рѣспннѣсѣ ꙗꙗрѣла
ши зїсе : ачѣре сннѣтѣ ꙗꙗрїи ваменнлвр дїрепїи . ши знш
кѣтрѣ ꙗꙗрѣла : тоцї дїрепїи ши пѣкѣтошїи . цнн-се кѣндѣ морѣ ? .
ши-мн зїсе ꙗꙗрѣла : каѣтѣ пре пѣмѣнтѣ . шї кѣстѣю шї вѣзѣю
тоѣтѣ лѣме . ши фѣ ка ш ннмнїка . ши знс(ѣ) ꙗꙗрѣла . чѣла че мѣ
пѣрта : аколо еѣте мѣрїѣе (!) . ши ювнрѣк шменилор чѣла дѣшартѣ .
ши вѣзѣю оу ꙗ нѣврѣ де фокѣ пре спрѣк тотѣ пѣмѣнтѣла . ши
зїшнѣ : че ѣѣте доамннѣ ачѣла ? . ши (! ditogr.) ши-мн знс(ѣ) ꙗꙗрѣла :
ачѣла нѣвр де фокѣ ѣѣтѣк а ваменнлвр нѣвннн . чѣла че се ме-
стѣкѣ ꙗꙗрѣннѣ ꙗ рѣгѣчїонѣк пернцнлвр . еѣ пѣжнншн ши зншнѣ
кѣтрѣ ꙗꙗрѣоу : вою сѣ вѣзѣ сѣфлетеле ваменнлвр дїрепнцн-
лорѣ . ши а пѣкѣтошнлорѣ . ꙗ че кннѣ ѣсѣ днн ачѣста лѣме . шї-
мн рѣспннѣсѣ ꙗꙗрѣла ши-мн знсе : каѣтѣ ꙗ цосѣ . ши кѣстѣю
ꙗ цосѣ пре пѣмѣнтѣ ши вѣзѣю ѣ ѣмѣ мѣрнннѣдѣ . ши-мн знс(ѣ)
ꙗꙗрѣла : ачѣла ѣѣтѣк дн дѣрѣптѣ . ши кѣстѣю ши вѣзѣю фѣпн-
теле лѣн че-ѣ фѣкѣтѣ ꙗ нѣмеле лѣ дѣмннѣзѣ ꙗ тоѣтѣ вїѣца са
чѣла че-ѣ вннѣ пре пѣжнншнѣ . шї тоѣте фѣпнтѣле стѣ ꙗннннѣте лѣн
ꙗн ачѣла чѣс . ши вѣзѣю кѣ ꙗ фѣпте бѣне се-ѣ сѣврѣшнѣтѣ . ши-ш
лѣ фѣкѣтѣ одїхннѣле сѣфлетелн сѣѣ . ши кѣ юїре ши кѣ дѣла-
чацѣ . ꙗннннѣте-н стѣ ꙗꙗрѣлн (!) лѣ дѣмннѣзѣ . ши дѣрѣннѣ кѣ
ꙗꙗрїи дрѣчѣци . ши кѣстѣрѣ тоѣте фѣпнтѣле шмѣлнн . ши де
чѣле рѣла нѣ афларѣ немннѣкѣ ла елѣ . ши вѣзѣю ѣмѣла кѣ кѣ тоѣтѣ
дѣлачаца ꙗꙗрїи сокѣтнн ши пѣзїе сѣфлетѣла лѣн пѣннѣ кѣндѣ-л
лѣарѣ днн трѣпнѣ . ши де трѣн врї грѣжнрѣ лѣн : сѣфлѣ(те)! кѣно-
цн-цї трѣпнѣла тѣѣ де лн шнѣт . дѣстѣоннѣкѣ ецї . ши ѣрѣ те верн
ꙗторче ꙗ трѣпнѣла тѣѣ ла зѣла де ꙗвїере . де сѣ прїннѣцнн че цн е
гѣтнѣтѣ кѣ тоцїи дїрепїи . ши лѣарѣ сѣфлетѣла дї трѣпнѣ . ши-л
сѣрѣстѣрѣ ши сѣ кѣноскѣрѣкѣ . ши зїсѣрѣ сѣфлетѣлнн : рѣгѣтѣ-н-н .

дѣлача ан фѣкѣтѣс коѡ лѣ дѣмнезѣс пр'к пжм'кнтѣс . ши винѣа .
 рѣрѣа ши п'кзѣа пре п'м'кнтѣс ꙗ толате зиле . ши зис(е) рѣрѣа :
 вѣкѣрж-те сѣфлетѣ! кж еѣ мѣ вѣкѣр де тине . кж ан фѣкѣт
 коѡ лѣ дѣмнезѣс п'кнж а(н) вѣс пре п'к(м'к)нтѣс . еѣ амѣ дѣче(!)
 фанте вѣне ꙗ толате зиле кѣтрж хс . аша ирк ши дхѣа сѣнтѣс .
 ꙗ т'км'пннѣре сѣфлетѣлѣн ши зис(е) лѣн : сѣфлетѣ! сѣ нѣ те чо-
 дѣци неч сѣ те свици . кѣ верѣ мерѣ ꙗ локѣлѣ чѣла че н'ан мѣн
 вѣзѣтѣ неч диннѡарѣ . ши фн-цѣ кою еѣ ꙗтр'аусторю кѣ амѣ
 афлат еѣ ꙗтрѣс тине одѣх'неаѣ кѣт'к амѣ фостѣс ꙗтрѣс тине .
 дхѣа сѣнт'к мерѣ рнѣанте соуфлетѣлѣн ꙗ черѣс . ирк ꙗтрѣс
 дхѣа сѣсѣ ен . ета драчѣн де департе ши с(ѣ) т'кн'гѣнл ши грѣнл :
 ѡ! кѣ кѣт'ж сѣдѣж те-н сподобнтѣс сѣфлетѣ кѣ алекѣрѣс кѣ фѣ-
 цѣан де нон! ши дека ꙗтрж сѣфлетѣа пре порта черюлѣн . ꙗ
 лѣстрѣс кѣ т'крѣе зис(е) ши кѣ глас марѣ рѣспѣнеѣ лорѣс ши
 зис(е) ашѣ : де ѡкѣрѣле коастрѣ фѣцию еѣ . ши кѣ пѣтурѣ ши
 сѣла лѣ хс . мѣ ꙗгрѣдню . аша мж пѣртѣ ꙗжрѣа ши-мн арѣтѣ .
 де с(ѣ) цинци тоци кѣ нѣ лас(ѣ) дѣмнезѣс шерѣнн . ши сѣдѣнлѣ
 сѣле ꙗ поносѣа неѣвращѣлѡр . чѣла че сѣдѣаѣре лѣ дѣмнезѣс
 дерѣптѣс сѣфлетѣа сѣс ꙗ толате зиле ле вѣнѣн сѣлѣ . ачѣа спѣю
 коѡѡ фращнн мѣн пр'к юѣнѣ! аша ши кон сѣ аржтаѣцѣ лѣкѣрѣре
 вѣне , дѣстѡннѣч сѣ фнѣн ꙗжрѣѣѣе черѣлѣн . пѣнѣнн ꙗтр'кнн-
 мнлѣ коастрѣ фрѣка лѣ дѣмнезѣс . нѣ де нег'нѣдѣре ши де лѣнѣ
 коастрж сѣ прѣдѣнн дѣлачаа че-ѣ гѣтнт коѡѡ доминѣа нострѣс .
 ѣс . хс . ачѣлѣа ѣ слава ши ꙗжрѣѣѣе . ши цинстѣлѣс кѣ татѣлѣс
 ши кѣ дхѣа сѣнтѣс де акѣм ши пѣрѣр'к ꙗ вѣкс . адѣвѣрѣс .

II.

1560.

(Cuvente den Bătrâni I, p. 6—12.)

Leviticus c. 26, v. 3—41.

3. сѣ вѣнн хн . ꙗвѣндоу ꙗ токѣм'кѣле м'кѣе ши вѣнн
 фн сокѡтнндоу . ши циннѣс порѣнч'кѣле м'кѣе . 4. да-ѡю
 коѡѡ пѣлае ꙗ вр'ѣме дѣстѡннѣч . ши пжм'кнтѣа ва да хасна
 са . ши лѣмнѣе кор фн родитѡре . 5. ши мѣл'тншоуѣлѣ ва

ажѣнце еторѣбра . шї еторѣбра семьнѣтоура . шї веци авѣк пжнѣ
ла сацоуѣ . ши веци лькоуѣ коу тѣрне ꙗ цара вострѣж . 6. да-вою
ѣоу паче ꙗ цара вострѣ . доурми-веци шї нимѣк ноу ва спж-
мынта пре вон . гони-вою афарѣ живиниле рѣле сълбатиче де
ꙗ пѣмынтѣла востроуѣ . ничи шете ноу ва трѣче пре ꙗ цара
вострѣ . 7. гони-веци пре врьжимашїи воцри . ши ꙗнантѣк
вострѣ ворѣ пика де армѣ . 8. ши . ѣ . де ꙗтре вон ворѣ гони
пре ш соутѣ . шї ш соутѣ пре зѣче мїн . къ врьжимашїи воцри
вор пика ꙗнантѣк (! . нтѣк) вострѣ . 9. къ ѣоу вою къоуѣта пре
вон . ши вою крѣще пре вон . ши вою моуѣци пре вон . шї легь-
тоура мѣ коу вон ш вою цинѣк . 10. мѣрка-веци де ꙗ векоуѣ .
ши ачѣкѣк пертроуѣ чѣкѣк нон . де веци льса ꙗнапон . 11. ши
локоуѣ мнѣоуѣ ва фї ꙗтре вон де лькоуѣнт ши сѣфлетѣла мнѣоуѣ
нѣ ва оурѣ пре вон . 12. ѣѣ вою ꙗбѣла ꙗтре вон . ши ѣѣ вою
хи доумнизеоуѣла востроуѣ . вон ꙗкъ веци хи нѣродоуѣла мнѣоуѣ .
13. къ ѣоу сѣнтѣ домноуѣла доумнизеоуѣла востроуѣ . чеѣла кареле
пре вон амоуѣ адоуѣс афарѣ де ꙗ жгипеть . коуѣм роби ачелора
съ нѣ фици . ши жоуѣгѣла ꙗ громазилор воцри ам фрьнтѣ . коуѣм
ꙗ дерптате съ ꙗбѣлац . 14. тарѣ съ мнѣ ноу веци хи ꙗгѣдѣндоуѣ .
шї ноу веци фаче тоутѣ порѣчѣлеле (!) мѣкле . 15. ши съ веци
хи оурѣндоуѣ ачѣкѣте порѣчнчи але мѣкле . ши сѣфлетоуѣла вострѣ
ва фи лѣпѣдѣндоуѣла лѣкѣк мѣ . ши легьтоуѣра мѣк ш ш (!) веци
лѣпѣда . 16. ѣѣ ꙗкъ ачаѣта вою фаче коуѣ вон . ведѣ-вою пре
вон кѣ коутремоуѣри ши коуѣ фоуѣгичен . коуѣ фригоуѣри . де кареле
ва сѣкѣдѣк фаца вострѣ ꙗ сѣфлетоуѣла востроуѣ . се вор доспи
тоте рѣлеле ши че веци семьна . семьнѣтоуѣра вострѣ . ш вор
мѣрка врьжимашїи воцри . 17. асоуѣпрѣ де ачѣж . вою ꙗторче
фаца мѣк ꙗ алѣкноуѣла востроуѣ . шї веци хи бжтоуѣци . ꙗнантѣк
врьжимашилор воцри . ши карини оурѣскоуѣ пре вон . ачѣж се вор
домни пре вон . шї веци фѣци къндоуѣ нимѣк пре вон ноуѣ ва
гони . 18. тарѣ съ ноуѣ вици нїчи аша ꙗгѣдоуѣни мнѣ . коуѣ . з . шр
ман тарѣ вою батѣ пре вон . пе ꙗтроуѣ пѣкателе востре . 19. шї
вою фрьнѣце жос пре троуѣфїж вострѣ ши пре мѣриж троуѣфїен
востре . шї чероуѣла вострѣ ꙗл во (!) фаче ка ши фѣроуѣла . шї
пѣмынтоуѣла . ка де арамы . 20. ши моуѣрка вострѣ ва перн . къ
пѣмынтоуѣла востроуѣ ноуѣ-шї ва да хасна . ши лѣлмнеле пре къ ꙗ-
поуѣла востроуѣ нѣ вор фн родиторе . 21. ши съ веци хї ꙗбѣлндоуѣ
ꙗ протива мѣк . ши ноуѣ веци аскоуѣлатѣ (!) пре мнѣ . де . з . шр
вою май тарѣ моуѣци бжтѣнле пре вон . дѣпѣ пѣкателе востре .
22. живиниле сълбатиче де пѣдоуѣре . вою тримнѣте пре вон кареле
вор мѣрка коконни воцри . ши добиткоуѣла востроуѣ . шї пре

вон вор .рпоуцина ши къркряла востре вор поустини . 23. съ жрь (!)
 ничи коу ачаста . ноу въ вщи .рбоуна . ши вщи хї .рвльндоу .р
 алкнша мншоу . 24. ес .ркъ вою .рела .р алкноуль вострѳ . ши
 де . 3. wr ман таре w вою вате нитрѳ пькателе востре . 25. ши
 вою адоуче армь пре вон . каре ва ста де ежскоу . де пре легь
 твѳра мк каре амоу фькоутъ коу вон . ши съ въ вщи адна
 вон .ртроу врашеле востре . тримите-вою пре вон морте де
 чоумь . ши де ль.ргоре . ши вою да пре вон .р мьна врьжимашилор
 воцри . 26. атоуче вою лоуа спорюл пьнини . коум
 зиче (!) моуриле востре вор коче пьине . мь.рка-вщи ши нѳ въ вщи
 сьтѳра . къ-н вою лѳа спорюл . 27. съ жрь (!) ничи еѳ ачкстк
 ноу въ вщи .рвьца . че вщи .рела .р алкноуа мшоу . 28. ес .ркъ
 вою .рела .р алкнша востроу . ши де . 3. wr ман таре вою
 педесе пре вон . пьтрѳ пькателе востре . пьнж .ртр'атъта .
 29. коум вщи мь.рка карнк фьчорилор воцри . ши а фктелор
 востре . 30. ши ес вою поустини пре вон . ши пре киноурнае востре
 ес ле вою з(д)робн ши пре троупоуреле востре чкае морте .
 ес ле вою ароу.рка пре идолн воцри . ши ва оурь пре вон есфла-
 тоуа мнѳ . 31. ши вою фаче съ фие пѳетини врашеле востре ши
 ес вою поустини пре локоурнае востре . чѳле свѳте . ши пре мѳро-
 сѳнж вострь чк еѳнъ . нѳ мнѳ вож съ w симѳѳ . 32. .рн ачѳста
 киноу вою поустини пьмьнтоуа . пьнж .ртр'атъта коум врьжи-
 машин воцри . карин лькоуекоу .ртроу елоу . се ворь мира пре
 ель . 33. пре вон вор .рпьрици .ртре пьгьни . ши вою траце
 армь доуль вон . ши пьмьнтѳла востроу ва пѳетини . ши вра-
 шеле востре вор поустини . 34. атоуче ва фи пьмьнтоуадн
 сьркътоур . пьнж вщи хи .р пьмьнтоуа врьжимашилор воцри .
 атѳиче ва фи пьмьнтоуауи сьркътоур ши се ва .р(д)лчи .р
 сьркътоарк са . 35. къ пьнж лоу фостоу пре еа н'лоу авоутъ
 сьркътоур . кьндоу лоу вроут трѳбоуи . коум съ анѳ сьркъ-
 тоур . атѳиче кьндѳ вон ацї лькоунтъ .ртрѳ ель . 36. де
 .ртр'ачеж карин вор рьмьнк де .ртре вон . да-ле вою инимъ
 тимьтоур . .р пьмьнтоуа врьжимашилорь сьн . пьнж .ртр'атъта
 коум де фрѳ.рза сьнътоур а лемноуауи вор фѳци . ши аша
 ворь фѳци . ка ши .рнаннтк армен . ши вор пїка кьндѳ нимк
 пре ен ноу-н ва гонн . 37. ши вор фѳци оуноуа де алтоу . нимк
 де .ртре вон ноу ва коутѳза рьдика арма пре врьжимашоуа
 скоу . кьче лоу .релать .р протива мк . 41. дернтъ ачкѳ ес
 .ркъ вою .рела .р алкнша лор

III.

1550—1580.

(Codex Sturdzanus, p. 114—126. — Cuvente den Bătrâni II, p. 284 urm.)

Minunile Sf. Sisoe.

Карэле воиникъ фѢ ка стѣ сѣсинъ . че мѡате шѣи вирѡи ?
 ꙗтꙗю сѣрианѣи . ан дони тѡрчѣи . ан треѣи тꙗтарꙗи ! . е дека-ш
 фѣкпсе рѡгъ . ꙗтоарсе-ск стѣ сѣсѣнъ де рꙗс(ъ)рѣт ла равѣа .
 ши вине кꙗтрѡ елѡ ꙗнцера домнѡлѡи ꙗ вис ши зис(е) лѡи :
 дѡ-те сисине кꙗтрѡ сѡрѡ-та мелинтѣе . къ-ш лѡ нꙗскѡт чинчи кѡ-
 кѡни . ши ѡѡ лѡате дракѡлъ . ши аль шаселе ва се н-лꙗ ѡ . съ
 нѡ фачи вꙗнат ачелѡ дракъ . къ пентрѡ тине гонѣце дѡмнѡл
 прѣк ачела дракъ . мелинтѣа сора лѡи нꙗскѡ де фѡкѡ стальпѡ де
 мармѡре . ши-л' фѣрекѡ кѡ пираоне де фѣерѡ . ши коперит кѡ
 пѡлмѡѡ . ши лѡш дош фѣте съ-н сѡлжаскѡ кѡ хранъ ꙗтрѡ
 анъ . ши мерѡ стѣ сѣсин кꙗтрѡ стальпѡ ши зисе : соро мелин-
 тие ! дешкиде-ми стальпѡ съ ꙗтрѡ . ѡ зисе . нѡ кѡтез съ-ци деш-
 киз , къ мѡ темѡ де дракѡл ꙗшелꙗкторѡл . ел зисе : сѡро ме-
 линтѣе ! дешкиде-ми стальпѡ съ ꙗтрѡ кѡ афарѡ мѡре фрѣгѡ
 ѡсте . ши мѡре вѣхор . н'ам капѡ оꙗнде-ми ꙗкинѡ . еѡ синтѡ
 вѣнѡторѡ ачелѡл дракъ . пентрѡ мѣне гѡнѣце домоꙗлъ прѣк ачела
 дракъ . атѡнче ѡ дешкисе лѡи стальпѡ . ши ꙗтрѡ дракѡл пѣтѡ-
 лиш ка ѡ грѡнѣце де мѡе сѡптѡ копѣта калѡлѡи лѡ сѣсин . ши
 рꙗи кокѡнѡ . ши фѡци кꙗтрѡ мѡре . ѡ зис(е) : ѡ фрѡтеле
 мѡ ! кѡм ци зиш аша фѡ . атѡнче стѣ сѣсин ꙗкѡлекъ прѣк ка-
 лѡ лѡи ши алергъ прѣк оꙗрма ачелѡл дракъ . калѡ лѡи вꙗпѣи
 дѣхнѣа . ши аве ꙗ мꙗнѡ ѡ сѡлицъ де фѡкѡ . ши-л гѡни прѣк
 ла ѡ салче . ши зис(е) : лемнѡ лѡ дѡмнѡезѡ . салче ! . вѡзѡш дра-
 кѡл фѡциндѡ ши ꙗѡ (? I. ѡꙗ) кокѡнѡ дѡкꙗндѡ ? . ши салчел(е)
 фѡсѡѡ вѡзѡт ши зис(е) : нѡ-л'ам вѡзѡт . ши зис(е) стѣ сѣсин :
 съ ꙗфѡлреци ꙗрꙗ поаме съ нѡ фачи . ꙗр ши кѡрсе ши вѡзѡ
 алꙗ лемнѡ . рѡгъ . ши зис(е) стѣ сѣсинъ : лемнѡ лѡ дѡмнѡезѡ .
 рѡгѡле ! . вѡзѡш дракѡл фѡциндѡ ши ѡꙗ кокѡн дѡкꙗндѡ ? . ши
 рѡгѡл фѡсѡѡ вѡзѡт ши зис(е) : нѡ-л'ам вѡзѡт : ши зис(е) лѡи : съ
 фѣи блѡстемѡт . ѡнде цѣе рꙗдѡжѣна та аколе съ-ци фѣе вꙗхѡлѡ

ТЪС! чине ва тречи прѣкъ лѣнѣж тине . тѣ съ-и рѣадечи мръ
 ѣи съ те властеѣмѣ , ши маи лѣрѣж ши еѣзѣ оу-р маслиѣнѣ
 стѣндѣ лѣнѣж маре . ши зис(ѣ) стѣи сисин : лѣмнѣа лѣ дѣмнѣзѣс .
 маслиѣнѣ ! вѣзѣши дракѣа фѣциндѣ ши ѣ кокон дѣкѣндѣ ? . ши
 зис(ѣ) маслиѣнѣа : вѣзѣю-а .р маре афѣнѣдѣндѣ-се . съ фѣи вѣскитѣ
 ши wskѣтит . лѣмнѣа лѣ дѣмнѣзѣс . маслиѣнѣ ! ши съ фѣи ла
 теате вѣскрѣчѣлѣ дѣ дѣмнѣж . ши шаменилѣр дѣ сисѣнѣ . аша
 фѣ . ши вине ла маре ши-шѣ арѣнѣж ѣндѣца лѣи .р марѣ . ши
 скос(ѣ) дракѣа ла дѣкат . ши .рчѣнѣ а-а вѣте кѣ . ов . дѣ вѣзѣдѣ-
 гане дѣ фѣѣрѣс . ши грѣи лѣи : дѣ-мѣи ѣ . фѣчѣри ан сѣрѣри ме
 мѣлѣнитѣи . ши зис(ѣ) дракѣа : н'ам че-ци да къ-л'ам мѣнѣкат .
 ши-и зис(ѣ) лѣи сисинѣж : бѣрице-и прокаете драч(ѣ) ! . драк(ѣ)лѣ
 зис(ѣ) : бѣрице-и ши тѣ лѣпѣлѣ мѣнѣнѣ-та .р пѣлѣмѣж . чѣла че-и
 сѣнитѣс .р тинѣрице . атѣице стѣи сисин . елѣ-ши фѣч(ѣ) рѣгѣж кътрѣ
 дѣмнѣзѣс . ши бѣри лѣпѣлѣ мѣнѣнѣ-са .р пѣлѣмѣж . атѣице ши дра-
 кѣа бѣри . ѣ . фѣчѣри ан мѣлѣнитѣи . ши-и зис(ѣ) лѣи . сисин : вѣс
 дѣмнѣзѣс . доминѣа нѣстрѣс ла чѣриѣлѣи ши лѣлѣ пѣмѣнтѣлѣи !
 н'ам а те лѣса драче . пѣнѣж нѣ те вѣри ѣѣра . ши .рчѣнѣс дракѣа
 а се ѣѣра : съ мѣк пардѣ дѣ тѣрѣа .рфѣрѣкатѣлѣи скаѣѣнѣ . юѣ рѣга
 ачѣста грѣи-сѣ-ва ши нѣмѣлѣ тѣс помѣни-сѣ-ва . аколѣ дракѣа
 съ нѣ-а акѣпѣре . вѣс дѣмнѣзѣс . доминѣа нѣстрѣс ла чѣриѣлѣи
 ши ла пѣмѣнтѣлѣи ! н'ам а те лѣса драч(ѣ) съ нѣ те вѣри ѣѣра .
 ши .рчѣнѣс дракѣа кѣ лѣкрѣмѣи а сѣж ѣѣрѣа : съ мѣ(ѣ) пардѣ дѣ
 тѣрѣа .рфѣрѣкатѣлѣи(ѣ)и скаѣнѣа ши дѣ бѣрѣлѣ(ѣ) .рнѣалѣте . ши
 чинѣтитѣа вѣшѣмѣжитѣа . че акѣпѣре чинѣтитѣа канѣа лѣи . ши
 дѣ тѣрѣаѣж чѣлѣр мѣ дѣ поинѣ чѣлѣра че цинѣ .рнѣалѣтѣа лѣрѣсли-
 мѣлѣи . ши рѣгѣж фѣк ши зѣа ши нѣлѣпѣте . юѣ рѣга ачѣста
 грѣи-сѣ-ва ши нѣмѣлѣ(ѣ) тѣс помѣни-сѣ-ва . сѣжитѣа ачѣла нѣ
 сокѣти прѣкъ дракѣа нице-а амѣнѣж . ниѣ кътрѣж вѣса лѣ дѣмнѣ-
 зѣс . ачѣи ши-а трѣмѣс(ѣ) елѣ сѣнитѣс .рнѣтѣнѣрѣк . мѣрѣ чинѣа сѣлѣвнѣм
 нѣмѣлѣ тѣтѣлѣи сѣнитѣлѣи дѣхѣ ши акѣмѣс ши нѣрѣрѣе ши .р
 кѣ-
 чинѣи вѣкѣлѣи . адѣкѣкѣрат ѣминѣ .

cf. 1799.

IV.

1550—1600.

(Codex Sturdzanus, p. 1—9. — Cuvente den Bătrâni II, 43 urm.)

Legenda Duminiceй.

Скрытѣра дин черю

а дмашн нострѣ а лши исѣе хс̄ . доу лъсатѣ . ден' черю . ла йрсламъ
кѣвѣнтѣ . ши спснерк̄ . кѣ фрикъ марѣ . ла чататѣ йрсламшан .
ла скашнѣа сѣнтъ .

Къзоу в пиатрѣ дѣн чѣрю . мнкъ ерѣ ши л вѣдѣре . лсж
ниме нѣ в пѣтѣ рѣдика . адонарѣ-сѣ патрїаршїн . ши кѣлѣж-
рїн ши преоуцин . дѣ стжтѣрѣ л трѣн зилѣ . ши л трѣн но-
пцї спре роугж . рѣгарѣ дѣмнѣзѣс̄ . ши грѣн глас дин чѣрю
дѣ зисѣ аша : лѣшци пиатра ! дѣчи в лѣш петра патрїархѣа
чѣл марѣ . дѣ в дѣсѣкѣе . лтрѣкнѣ афлж оу картѣ . кѣстарѣ
картѣ . картѣ зисѣ аша : вѣдѣци фїн шаминилор ! . кѣ анте
трѣмеш (!) в картѣ ла вон . тарѣ вон нѣ в крѣзѣтѣ . трѣмеш
ши а два картѣ . тарѣ нѣ ши вѣ лкрѣзѣт кѣвѣнтѣшан мѣс .
трѣмеш (!) ши а трѣа скрѣптѣрѣ : мѣлѣ лѣкрѣре ши сѣмнѣ
лѣсаю спре вон . е вон но ши вѣ лкрѣзоут . ши но вѣ по-
кѣнт . неч кѣвѣнтоуа лѣрѣслоуи мѣс н'ацї аскѣлатѣс̄ . неч
лѣлѣкѣсѣтѣ . черюа ши пѣмжнѣтѣа сѣ ва скимѣа . тарѣ кѣвѣн-
тоуа мѣс но ва трѣе л вѣкѣс̄ . кѣ дерѣптѣ фанѣтеле вѣастрѣ
чѣлѣ мѣлѣлѣ . еѣ вою лѣса ши вою трѣмѣте . ерни грѣле .
ши цѣрѣры . ши фѣамѣте : ши лѣкѣсѣте . ши шмїдѣ ши тѣсѣ
рѣ . | т чѣ нѣ лѣвѣци мнѣа . мншѣнн пѣкнѣс̄ . допѣ
вой . е вон но-н мнѣшци . пре зѣс ! сѣмѣтѣ лнмѣкї чѣлѣа чѣ н'аоу
лѣѣе . ачѣлѣа лѣкѣ дѣл мѣстѣнїе . е вон мнѣлѣстѣнїе нѣ лѣвѣци .
пре зѣс ! лѣкнѣлорѣ вѣ дѣдѣа плод дѣ рѣдѣскѣс̄ . дерѣптѣ фанѣ-
телеа воастрѣ чѣлѣ рѣлѣлѣ . тарѣ лѣ вою сѣка . шї дерѣптѣ грѣ-
шалѣлѣ воастрѣ чѣлѣ мо[у]лѣтеле . рѣоурѣлѣ ши нзѣоарѣлѣ вою
сѣка . шї при л фѣрѣ дѣ лѣкнѣа воастрѣ чѣж мѣлѣа . лѣлѣк-
ѣци . немжнѣдрнлорѣ кѣ но сѣмѣтѣе лѣлѣїнцї ! дѣдѣ-вѣ лѣѣе .
неч в зисѣ дѣлѣа мѣлѣа но[у] фѣчѣтѣс̄ шї нѣ лѣ цнлрѣбѣтѣс̄ . ши нѣ
лѣ аскѣлатѣа . нѣ цнцн нѣлѣлѣїнцнлорѣ ! кѣ л вѣрѣрѣк̄ марѣ анте
фѣчѣс̄ шмоу лѣтѣлѣ адѣамѣс̄ . дѣ-л фѣчю л кнпоуа мѣсѣ ? нѣ цнцн

не. рцеліицілорѣ! кѣ сѣнта до[у]мѣрїкѣ мѣкрѣ архаггль гавриас
 .р читатк наза(ре)толѣи де снѣсе чини фѣтѣ прѣ кѣратѣ кѣ ва
 нѣце хс. ? сѣнта домѣрїкѣ мѣ котезаю ла ана шрданоѣи .
 кѣ сѣнтѣла Іванѣ . ши мирѣ сѣнтѣ кѣ дѣдю волаѣ лѣце . е
 кон скрїпїтѣра но цї.р рїци . ши но[у] асколтаци . но[у] цїнци кѣ
 сѣнта домѣрїкѣ(ѣ) . вою цюдека вїни ши мѣрїїи? но[у] цїнци кѣ
 вѣ.ррѣрк мѣре . еѣ мѣ рѣстїгнїю прї.ртѣрѣ кон? кѣ со[у]анїца мѣ
 .рпоунесерѣ .р квастѣ . кѣ трїстїе мѣ оучндѣк пре канѣ . е .р мѣроу
 ши .р пичоаре нї-мн бѣтѣрѣ гѣволазѣ . е кѣ шцѣт ши кѣ фїаре
 мѣ адѣпарѣ . дерїпѣтѣ сѣ ласѣ волаѣ лѣце . ши мѣсаю .р ти
 калѣ . дерїпѣтѣ че нѣ алѣцїци сѣнта домѣрїкѣ(ѣ) ши сѣ алѣ
 цїци сѣнта вѣ.ррѣри . че лѣкраци сѣнта домѣрїкѣ? . прї зїѣ! амѣ
 лѣсатѣ вѣлаѣ шѣсе зїле де лѣкрѣ . іарѣ сѣнта домѣрїкѣ(ѣ) сѣ
 но лѣкрѣ . че сѣ сѣ чѣѣ де пѣкатѣ кѣтѣ лѣ фантѣ .р(т)р'ачалѣ
 шасѣ зїле . іарѣ чѣла че ва лѣкрѣ сѣнта домѣрїкѣ(ѣ) . ачѣлаѣ се
 до[с]лїце фокѣла де вѣкѣ . оунде ворѣ скѣрїїка кѣ денїїи . ши
 .р вїѣрмїи чѣл неадоранїїи . е чѣла че ва цї.ррѣк ши ва чїстї
 ши ва постї кѣ кѣрѣцїе . ачѣлаѣ сѣ ва да дѣлаца рѣноѣи .
 ши вою шѣдѣк .р склаоуноуѣ славиен мѣле . ши вою вѣкѣтѣма
 кѣ мѣра мѣ чѣл .рралѣтѣ ши кѣ скаѣноуѣ мїѣс чѣла сѣнтѣла .
 че вѣн но вїци цїрѣк . ши но вїци чї.рстї сѣнта домѣрїкѣ(ѣ) .
 ши сѣнїїи мїен чѣл марїи . е гоу вою лѣса дерїпѣтѣ некре
 дїнїцѣ воастрѣ . фїѣри юци . ши сѣрїи кѣ кѣтѣ долаѣ капѣте .
 ши гѣриѣл мѣр де фокѣ ворѣ фї . де ворѣ сѣце трѣспорѣлѣ во
 стрѣ . ши сѣ фїѣ вѣкѣстѣматѣ шмоуѣ чѣла че нѣ-шї ва лѣса
 лѣкрѣла сѣс сїмѣжѣтѣ де .рр ал ноаѣле час . пѣ.ррѣ лѣрїи дѣме
 .ррїца . де сѣ мѣргѣ ла вѣкѣрѣкѣ кѣ толѣтѣ фѣмѣкѣ . сѣкрѣ ши
 дѣмѣ.ррѣцѣ . ши лѣ летѣргїѣ . де сѣ се роаѣе кѣ фрїкѣ чѣ.р
 рїши коу грїшѣлѣлѣ салѣ .

V.

1574.

Tatăl nostru

din Evangheliarul din British Museum. Columna lui Trajan 1882, p. 80.

Татѣл нострѣ че цїи .р чїрїорѣ , сѣнїцѣскѣ-се ноуѣмѣл
 тѣкоу . сѣ вїѣ .рпѣрѣцїѣ та . сѣ фїѣ воѣ та коуѣмѣ .р чїрїи шнѣ
 ши прѣ пѣлмїнѣтѣ . пѣнїкѣ ноастрѣ сѣцїнѣлѣсѣ дѣ-не ноаѣ лѣтѣзїи

лѣче . рѣтрѣ окѣн тѣи . оуѣржиши (1. —ци) тѣѡци фѣкжѣтѡрѣи
 фѣржа . лѣче . 6. пѣрзи тѡци грѣитѡрѣи мѣнчиноши . вѣрвѣть
 кроуѣтъ ши хѣта . кѣи нѣ агонисѣкѣи дѡмнѣлѣи . 7. ирж ѣс . р
 моуѣцѣа мисерѣрѣи тѣле . рѣтра . кою . р . вѣса тѣ . р . кѣи нѣ . мж кѣтрж
 кесѣрека сѣнта а тѣ . р . фрѣка тѣ . 8. доамне пѣкж . мж . р
 дерѣнтат . к тѣ . дерѣнтъ вѣржмашѣи мѣи дерѣче . р . тре тѣи
 кѣа . к мѣ . 9. кѣ ноу ѣсте . р . рѡстѣлѣ мѡрь дѣдѣвѣрь . ниема
 мѡрь дешѣртж . мѡрмжнтъ дешкѣсѣ грѣмазѣлѣ лѡрь . кѣ ан
 билѣ . р . шѣлжчѡне . 10. жоуѣдѣкж мѡрь зѣлѣ . сѣ вѣзж дѣ коу
 цетеле сѣле . доуѣж моуѣтѣлѣ некоуѣржѣе лѣкѣизи . кѣ мѣнѣлрж
 те доамне . 11. ши веселѣрж . се тѡци оуѣповѣи . нѣдѣ . р . тѣи . р
 вѣккѣ коуѣсра . се . вѡрь ши фѣ . вѣри . рѣтрѣ . жнѣиши . ши се лѣдѣж
 кѣ тѣи юѣи . нѣдѣ ноуѣмеле тѣс . 12. кѣ тоу басѣици дерѣнтѣлѣ
 доамне . кѣ кѣ армж . р . вѣнж вѡе коуѣнѣнат . ан нѡи .

cf. 1673.

Psalm 8.

А сѣрѣшиѣтъ дѣ кѣрѣ . кѣнтѣкѣлѣ лѣ дѣдѣ . ѣ .

1. Доамне дѡмнѣлѣ нѡстрѣс . кѣчю датѣ . е ноуѣмеле тѣс пре
 тѡтъ пѣмжнтѣлѣ . кѣ се лѣw мѣре фѣржмѣкѣцѣ тѣ пре мѣн
 соуѣсѣ дѣ чѣрю . 2. дѣ . р . рѡстѣлѣ тѣнери . лѡрь ши соуѣгжѡри сѣрѣ
 шѣт . ан лѣоуѣдѣ . дерѣнтъ дрѣчѣи тѣи спѣрѣсѣи дрѣкѣлѣ ши
 вѣржмѣшѣлѣ (!1. вѣржм .) ши вѣзѣ чѣрюлѣ лоуѣкѣрѣи (!) дѣцетѣ
 лѡрь тѣле . лоуѣна ши стѣкѣле чѣи тоу оуѣрзиѣтъ . 4. чѣ ѣсте
 шѣлѣ кѣ помениши елѣ . сѣс фѣлѣ шѡмоуѣлѣи кѣ чѣрчѣи елѣ?
 5. р . мѣи кѣсрат . лѣ елѣ коуѣ нѣшкѣтъ чѣвѣ дѣ . рѣри . кѣ слѣвж
 ши кѣ чѣнѣте кѣнѣнат . ан елѣ . 6. ноуѣ . ан елѣ спре лоуѣкѣлѣ
 мжнѣлѡрь тѣле . тоате соуѣнѣ . ан сѣнт пѣчѡарѣле лоуѣи . 7. ши ши
 вѡни тѡци . р . нѣж ши вѣта кѣмнѣлѡрь . 8. пѣсжржѣле чѣрюлѣ (!),
 ши пѣциѣ мѣрѣи . чѣ . р . мѣлж кѣржриле мѣрѣи . 9. доамне
 дѡмнѣлѣ нѡстрѣс кѣ мѣнѣнатѡуѣ . е нѣмеле тѣс прѣспрѣ тѡтъ
 пѣмжнтѡуѣлѣ .

cf. 1710.

Psalm 16.

Роуѣжчѡнѣк лѣ дѣдѣ . зѣ .

1. Ноуѣзи доамне дерѣнтат . к мѣк . фѣржжѣдѣлѣи рѣгжчѡнѣк
 мѣк . сѡкотѣкѣи роуѣта мѣк нѣ . р . трѣс рѡстѣ . р . шѣлжчѡрѣю . 2. дѣ
 фѣаца тѣ жѣдѣцѣлѣ мѣс ѣсе . окѣи мѣи сѣ вѣзж дерѣнтатѣ .
 3. ишѣитѣ . ан ниема мѣк . чѣрчѣи . w нѡлтѣкѣ . р . фѣрѣжнтатѣ .

м'ан ши ноу се афлж ртрс мине недерептате . ка съ ноу гръжскж рбстзль мїеѢ . 4. лоукрзль шменескь . дерептъ коувинтеле рбстзлши тъѢ . еоу пъзїи къїле юци . 5. сфркъшацие кълкжтѢриле м'кле . р кържриле тале съ нѢ се л'ггжне оурмеле м'кле . 6. еоу кемаи къ лоузи-мж доумнезель мїеѢ . па'ккж оур'кк'к' т' мїе . ши лоузи коувинтеле м'кле . 7. р миншнж мїла т' спъскїе оупов'їнды . р тїне . де протнвїтбріи дер'кптеен тале . 8. пъзкїе-мж доамне ка лоум'к окюлши . р коперемжнтзль аренилоръ тале кваперимж . 9. д' ф'аца некѢрацилоръ че м'аш стржстзїть . вржжмашїи мїен сѢфлетзль мїеѢ цинѢрж . 10. гр'асзль съѢ . ркїсерж . рїстзль лоръ гр'їа трѢфж . 11. чїне мж гонїа акмѢ . ркоу'нѢрарж-мж . окїи съи поусерж пл'екаци . р пъмжнтъ . 12. прїнсерж-мж ка леоуль г'ата спр'е в'н'атъ . ши ка скымензль че жсте де сълъшзацие . р комоара са . 13. рвїе доамне . ртр'ечїи . р пїад'екж лоръ . изъв'к'кїе соуфлетзль мїеѢ де некѢраци кѢ армеле тале . 14. де драчїи мжнїлоръ тале . доамне д'е нешкнтъ д'е пъмжнтъ . рп'арци-ш . р вїаца лоръ . ши кѢ аскоу'нседе тале . рмпаѢ-се згъзль лоръ . сълѢрарж-се фїни . ши лъсарж ржмжшицеле тїнерилоръ съи . 15. парж еоу кѢ дерептате нвекѢ-мж ф'кїеен т'ае (!1. тале) . с'атѢрж-мж к'кнды нв'кїе-ми-се слава т'а .

cf. 1680.

Psalm 18.

Кънт'екзль лѢ двѢ . нї.

1. Ч'ерюл споу'не слава лѢ доумнезѢѢ . ф'кптѢра мжнїлоръ лши споу'се вр'ктѢте . 2. зї д'е зї ржгжжацие коувжнтъ . ши ноапте д'е ноапте споу'се рц'елепчюни . 3. ноу-съ кѢвїнте н'ече зїчерн ч'е съ нѢ се лоузж глаззль лоръ . 4. р тотъ пъмжнтзль еши споу'са лоръ . ши ртрѢ сфркъшитзль лшмнен граюреле лоръ . р соаре поу'се моу'тар'к с'а . 5. ши ель ка оу'р цинере еши дер ч'еларюль съѢ . вѢкѢрж-се ка Ѣриашзль ал'крж к'але . 6. д'е рчепѢтзль ч'ерюлши ешир'к лши . ши тимпїнар'к лши . р сфркъшитзла ч'ерюлши . ши нѢ е . чїне се ва аскѢнде д'е к'ладѢра лши . 7. л'кї'к' дбмнзлши невнноватъ . ртб'арче соу'фл(е)тзль . мъртѢрїа дбмнзлши кр'еднчоласж . рцелепц'кзж тїнерїи . 8. дер'кптеле дбмнзлши дер'кпте вес'елескь їнема . зїселе дбмнзлши де деп'арте лоумин'кзж окїи . 9. фрїка деумнзлши (!) коу'ратж лъкѢжацие . р в'кк' д'е в'кк' . жоу'д'кїеле дбмнзлши д'к'дев'кре . ши дер'кпте депреоунж . 10. м'ан кѢ вр'кре д'е к'къ лоуроуль . ши д'е пїетри кѢрате моу'лате . ши м'ан д'в'ачи д'е мїар'к ши стр'едїе . 11. къ ш'еребзль т'ъѢ хр'кн'к-

кѣнтаци ши вѣсѣраци-вж ши кѣнтаци . 5. тóтъ кѣнтаци дѣмнѣлѣн ꙗ четери . ꙗ чѣтери ши кѣ глѣсѣреле кѣнтѣрилорк . 6. ꙗ вѣчинеле фѣрекате кѣ глѣсѣре . вѣчине дѣ корнѣ . стрѣгаци ꙗнтрѣ ꙗпѣратѣ дѣмнѣлѣ . 7. съ се рѣдѣче мѣрк ши пѣинѣлѣ ен . тоатѣ лоуѣмѣ ши тоци чѣ вѣоу спрѣнѣсѣ . 9. рѣврилѣ пѣкса-ворк кѣ мѣжинѣле дѣпреѣнѣж . кѣдрѣнѣ воуѣвѣра-се-вѣрк дѣ фѣаца дѣмнѣлѣн . 9. кѣ вѣине . кѣ вѣине съ жоуѣдече пѣмѣнтѣлѣн . съ жѣдече ꙗ тоатѣ лѣмѣ ꙗ дерѣптате . ши шѣмѣнилорк ꙗ дѣрепѣцѣе .
cf. 1680.

Psalm 99.

Кѣнтѣкѣлѣ лѣ дѣвѣ . ꙗ исповѣдирѣ . чѣ.

1. Стрѣгаци дѣмнѣлѣн тóтъ пѣмѣнтѣлѣ . 2. лѣкѣраци дѣмнѣлѣн ꙗ веселѣе . ꙗнтѣраци ꙗнтѣрѣжнѣлѣ ꙗ воуѣкѣрѣе . 3. съ цѣици кѣ дѣмнѣлѣ елѣ ꙗ зѣлѣ нѣстрѣс . елѣ фѣѣче нѣн ꙗ нѣ нѣн . ꙗ нѣн шѣмѣни лѣн ши ши пѣкѣнѣте лѣн . 4. ꙗнтѣраци ꙗ оуша лоуѣн ꙗ исповѣдирѣ . ꙗ кѣрѣциле лѣн ꙗ кѣнтѣри . исповѣдѣици-вж лѣн ши лѣвѣдаци ноуѣмеле лѣн . 5. кѣ доуѣче ꙗ дѣмнѣлѣ ꙗ вѣкѣ мѣсерѣрк лѣн . ши пѣнѣж ꙗ нѣкѣмѣ ши нѣкѣмѣ дѣдѣвѣрѣлѣ лоуѣн .
cf. 1710.

Psalm 150.

(рн.)

1. Лѣоуѣдаци зѣлѣ ꙗ фѣнѣици лѣн . лѣвѣдаци елѣ ꙗнтѣрѣс лѣвѣртошарѣ силѣен лѣн . 2. лѣвѣдаци елѣ ꙗ силеле лоуѣн . лѣоуѣдаци елѣ доуѣж прѣ моуѣлѣж мѣкѣрѣрк силѣен лѣн . 3. лѣвѣдаци елѣ ꙗ глѣс дѣ воуѣчинѣс . лѣвѣдаци елѣ ꙗ пѣлѣтѣри ши чѣтѣри . 4. лѣвѣдаци елѣ ꙗ тѣмпѣне ши зѣбрѣре . лѣвѣдаци елѣ ꙗ стрѣуне ши шѣрганѣ . 5. лѣвѣдаци елѣ ꙗ клѣпѣте воуѣне глѣсоуѣре . лѣвѣдаци елѣ ꙗ клѣпотѣ кѣ стрѣгарѣ . 6. тоатѣ дѣхѣнѣа съ лѣвѣ дѣмнѣлѣ .
cf. 1710.

Deuteronomium c. 32.

Кѣнтѣрк лѣ мѣвѣси дѣдѣо лѣкѣе .

1. ꙗ амѣнте чѣрюлѣ ши грѣи-вою . ши съ лѣзж пѣмѣнтѣлѣ коуѣвинѣтеле рѣстѣлѣн мѣеѣс . 2. съ се шѣркѣте кѣ пѣоѣж зѣчѣрк мѣкѣ . ши дѣрѣнѣгѣ кѣ рѣд гѣрѣорѣле мѣкле . кѣ слоата спрѣ трѣскѣотѣ . кѣ ниѣж спрѣ фѣнѣ . 3. кѣ ноуѣмеле дѣмнѣлѣн кѣман .

г8-се прѣ пѣмжнтѣ . 25. афáрж пѣарде-и спáтж шй дѣ ꙗ кáсж фрѣнгѣ . жоўнелъ к8 фѣкте к8 чѣ соўце . фечнóрелъ вѣтржнѣ . 26. зйшъ : семжна-вою ен . контенй-вою дѣ wáмени пáментѣ лоръ . 27. ноў лоўнг8 анйи съ айбж . шй съ н8 кáзж спр'йн-шйи врѣжмашн . съ н8 зйкж : жна ноастрж ꙗналтж . ꙗ н8 двмнслъ фѣче ачѣктѣ тоате . 28. къ лймбж пѣрдстж сфѣктѣ лете . шй ноў ꙗ антр'жншн мѣестрѣ . 29. н8 к8цетарж съ ꙗцелѣгж ачѣктѣ тоате . съ прймѣсж ꙗ врѣмж чѣ вйне . 30. к8мь гонѣще оўнслъ мйи . шй дбн рѣдикж знт8нкрече . съ н8 дбмнслъ дѣде ен шй двмнслъ придѣдй ен . 31. н8 сънтѣ зѣин лóрь кá д8мнезслъ нбстр8 . ꙗ драчйи нбцрн неꙗцелепци . 32. дѣ вйиле содмслн вѣа лóрь шй вйца лóрь дѣ гóморъ . стр8г8р8лъ лóрь стр8г8рѣ дѣ фѣаре . стр8г8рѣ амáрь лóрь . 33. мѣнйа змел8нн винслъ лоръ . мѣнйа аспидеен невйндекатж . 34. н8 ачѣктѣ тоате ад8нарж-се лá мйне шн печетл8йрж-се ꙗ вистн8реле мѣле ? 35. ꙗ зи дѣ врѣжеѣ е8 дá8-лж . ꙗ врѣме кѣнды ꙗшела-се-ва пйчор8лъ лóрь . къ апроапе ꙗ зйва перирѣен лоръ . шн престоирж гóтовннцеле воастре . 36. къ жоўдекж дбмнслъ wáменилоръ сън . шй дѣ шѣрѣйи сън роагж-се . къ вѣз8 ен слѣвнндѣ шй ꙗм прждаре трáшн скрѣвннцн . 37. шй зйсе двмнслъ : шъ сънтѣ зѣин лóрь чѣн чѣ оўповѣнж спр'йншн . 38. чѣ грáслъ к8мжндж-рилор8-лá мж.ꙗкаци шй вѣкци прнноаселе лоръ . съ ꙗрѣе шй съ аж8те вóлw . съ фѣе волw кóпернторн . 39. ведецн ведецн къ е8 сънтѣ . шй ноў ꙗ доўмнез8 трѣкѣнды дѣ мйне . е8 оўчнгѣ шй вѣ8 фáкѣ . вáтѣмъ шн е8 вйндекѣ . шн н8 ꙗ чйне скоате дѣ мѣнннле мѣле . 40. къ рѣдика-вою ꙗ черю мжна мѣ шн ж8рамж-вою к8 дерѣпта мѣ шн зйкѣ : вѣ8 е8 ꙗ вѣккѣ . 41. къ аск8ци-вою кá ф8лцер8лъ спáтa мѣ . шн прймнн-ва ж8дець мжна мѣ . шн да-вóю извѣндж спрѣ драчйи мйен . шн чѣе чѣ мж оўржскѣ да-вóю . 42. аджпа-вою съмѣтеле мѣле дѣ сънце . шн армеле мѣле мж.ꙗкá-воръ кáрне . дѣ сънцеле вѣтѣмáцилоръ . шн прждарѣ дѣ кáпетеле ж8дечнлоръ лймблоръ . 43. веселйци-вж чѣрюреле депреоўнж шн съ се ꙗкнне л8н тóци ꙗце (рйи) л8 доўмнез8 . веселйци-вж лймбнле к8 wáментн лоўн . шн съ се ꙗврѣтoшазе л8н тóци фйин л8 доўмнез8 . къ сънцеле фйилоръ съи шй врѣжеѣа лóрь извѣндн . шн да-ва врѣжеѣа драчнлоръ . шй челоръ чѣ оўржж ель дá-ва . шн к8ржци двмнслъ пѣмжнт8лъ wáменилоръ сън .

VII.

1579.

(După Cipariu: Analecte literare, p. 1 sqq.)

Тетра евангелда . де Кореси.

(Газ-Шевеш.)

(Folio nepaginat, 30 quaterniuni.)

Matei XIII, 31—55. 34ч . нг . ид . не.

31. (Зисе домна) подолевж асте .рпържциѣ черюлаши грж-
оуңцоу лши де моуцари . че лоуw wмда ши семжнж .ртрѣ
агрса лши . 32. че ман микж асте де тоате семенцеле . е кьндь
кркцие ман маре де тоате вкрзеле асте , ши ва фїи лемнж . кь
винь пасжриле черю лши . ши wднхнескь спре стапсреле лши .
33. ши алатж пнадж гржи лор : подолевж асте .рпържциѣ черю-
лаши , кокъскала . че w лшw мсарк . ши w акопри .р фжннж де
трии мжесри пжнж кьндь доспирж тоате . 34. ачкак тоате
гржїи Іс .р потрива нжродсаши . ши фжрѣ пнадж немикж ноу
гржи кьтржншии . 35. ва съ се изежндъскж зичерѣ пррочнаwр
че гржирж : дешкиде-вою .р пнаде ростоула мїеѣ . ши вою ржгжи
акснеле дєр токмака лсамїи . 36. атсиче лжжж глоателе ши
винь .р касж Іс .ши апронарж-се кьтрж еак оученичїи лши ши
гржирж : спснє ноaw пнада паквинь а гржсаши (l. агрсаши) .
37. еак ркснснє зисє awр . 38. чинє скмжнж чк скмжнцж
внжж асте фїюл wменскь . е агрса асте лсмк . е внжж ск-
мжнцж . ачирѣ скнтъ фїи .рпържциѣ . е паквеле скнтъ фїи
непрїиторїаши . 39. е вржжмашоула че w скмжнж асте дракоула .
е сечержчонк сфржшнтоула вкєсаши асте . е сечержторїи рцєрїи
скнтъ . 40. кь квор амс адшнѣ пакєнаа (!) , ши .р фок арде-
wвор . аша ва фїи .р сфржшнтоула вкєсаши ачєстєа . 41. тре-
мнє-ва фїюл wменскь рцєрїи лши . ши ва адшнѣ тоци ск-
важзиторїи де .рпържциѣ лши . ши фжжжторїи фжрж акѣ .
42. ши аршника-н-ва .р кшторїа де фок . ачїа ва фїи пажнцєре
ши скржшнирѣ динциawр . 43. атсиче дерєцїи лоумина-се-квор
.рпържциѣ татжаши лши . ши чинє арє оуреки де лоузире ск
лоузж . 44. ирѣши подолевж асте .рпържциѣ черюлаши . комоларж
акснєж .р сатъ . че w афаж wмк акснєж . ши де вкєсрїє
мкрєє ши тотъ кьтъ арѣ вкндѣ ши ксампърж сатса ачєла .

45. таржши подоабѣ жете .рпжржѣѣ черюлѣн . шмоула негѣцж-
 торю че каѣтѣ вѣнь мжргжритари . 46. ши афлж оуноула мжр-
 гжритариу де мѣлатъ прець . дѣсе-се де вѣндѣ тотъ кѣтъ авѣ
 ши-л коумпжрж . 47. тарж подоабѣ жете .рпжржѣѣ черюлѣн .
 нжводѣл арѣнкат .р маре . ши де тотъ нѣмѣл адѣнарж . 48. че
 кѣндѣ-се .рпѣ . ши-л скоасерж ель ла марѣнне . ши шезѣрж де
 алѣсерж вѣнн .р вѣсе . е поутрезиин лепждарж афарж . 49. ашл
 ва фѣ .р кѣмпантоула вѣкѣлѣн ачестѣн . ши вѣр еши .рѣри
 де вѣр алѣѣе рѣни де .р мижлокоула дерѣнцилар . 50. шѣ-н
 вѣр арѣнка .р кѣпторюла дѣ фок . ачна ва фѣ пѣнѣере ши
 скрѣшннере динцилар . 51. ши гржѣ лар .р .: .рѣелѣѣѣѣ ачѣетѣ
 тоате? . 52. гржирж лѣн ен : доамне . 53. ель зисе лар : дерѣпѣ
 ачѣл тотъ кѣртѣларюла .рѣѣѣ-се .рпжржѣѣ черюлѣн . подовникъ
 жете шмоула кжжжторю . чела че скоате ди .р вистнжрюла лоуи
 нодѣле ши векиле . ши фѣ дѣкка сфрѣши .р . пилла ачѣста,
 трекѣ де ачна .

Matei XXV, 31—46. зач . рѣ.

31. (Зисе домноула) кѣндѣ ва веннѣ фѣюла шменескѣ .р слава
 лоуи . ши тоѣн сѣнѣн .рѣри кѣ ноуѣоула атоуѣче ва шедѣ ла
 скаоуѣнѣла славе ен лѣн . 32. ши се вѣр адѣнѣ .рнѣнтѣ лѣн тоате
 лѣмѣнѣле . ши ва алѣѣе ен оуѣнѣл де алалѣтъ , ка оуѣн пѣжторю
 алѣѣе шѣле де .р капре . 33. ши ва пѣне шѣле дѣ дерѣпѣта лѣн,
 тарж капреле дѣ стжнга . 34. атоуѣче зисе .рпѣратѣлѣ чѣлора дѣ
 дерѣпѣта лоуи : веннѣнѣ блѣгословнѣнѣ де пѣжринѣтеле мѣѣѣ де мо-
 щѣннѣнѣ че ѣ гжтѣтѣж вола .рпѣржѣѣ де .р токмѣла лоумѣен .
 35. флжмжнзиин ши-мѣ дѣдетѣ мжнкарѣ . .рѣтошан ши мж
 аджпѣтъ . стрѣннѣ ерд ши мж доуѣетѣ . 36. дезѣржкѣтъ ерд
 ши мж сокотѣтъ (!) . .р темницж ерд ши веннѣтъ кѣтрж мнѣе .
 37. атоуѣче вѣр рѣспоуѣнде лоуи дерѣпѣнѣ де вѣр гржѣ : домне!
 кжндѣ-тѣмѣ вѣзоуѣтъ флжмжндѣ ши тѣмѣ сѣтѣратѣ саоу се-
 тѣе ши тѣмѣ аджпѣтъ? 38. кѣндѣ-тѣмѣ вѣзоуѣтъ стрѣннѣ ши
 тѣмѣ доуѣсѣ . саоу дезѣржкѣтъ ши тѣмѣ .рѣржкѣтъ . 39. кѣндѣ-
 те вѣзоуѣмѣ лѣнѣѣде саоу .р темницж ши веннѣмѣ кѣтрж тнѣе?
 40. ржспѣнѣе .рпѣратѣлѣ зикѣндѣ лар : адеѣѣрѣ гржѣескѣ вола .
 кѣ фжкѣтѣ оуѣнѣл ачѣпѣкѣ фѣраѣн ан мѣен ман мнѣн , мѣе фжкѣтѣ .
 41. атоуѣче ва зичѣ ши чѣлора дѣ стжнга лѣн : дѣѣѣн-вж дѣла
 мнѣе блжстѣмѣнѣлар .р фѣокоула вѣчнлар . че ѣ гжтѣтъ дракоуѣ-
 лѣн ши .рѣриллар лѣн . 42. флжмжнзиин ши ноу-мѣ дѣдетѣ
 мжнкарѣ . .рѣтошан ши ноу мж аджпѣтъ . 43. стрѣннѣ ерд ши

ноу маъ дѣсетъ . голъ ера ши нѣ дѣржати мине . аъицеа ера ши .р. темниѣ ши ноу сокотитъ мине . 44. атоуиче евр рже-поунде лоуи ши ача грѣндъ : долми! къндѣ-тѣмъ вѣзоути флѣмѣндъ сав сѣтѣс . сав стрѣниѣ . сав голъ . сав волнавъ . сав .р. темниѣ . ши н'амъ савжитъ цѣе? 45. атоуиче ва рженде евр грѣндъ : адѣтъръ грѣсесъ воав . къ ноу фѣчѣци оуиѣа де ациши минтоутен . нече мѣ фѣчѣци . 46. ши евр м'крѣ ача .р. моуика в'кчалвр . е дѣрѣци .р. вѣаца де в'ккъ.

Lucas VI, 17—36. зач кѣ . кѣ . кѣ.

17. (А в'ркъа ачѣа) ста Ис . ла оу .р. лѣкъ тѣма . ши нѣрѣа оучиничи лоуи . ши моуати моуаици шамени . де .р. тоатѣ овренѣ ши Иерсамъ ши де прѣспре маре тѣрѣа ши си-доноуа . че венне се аскоуате еаь ши сѣ се виндече де неконде евр . 18. ши кинѣци де дѣхъ некѣрати . ши се виндека . 19. ши тотъ нѣродоуаь къѣта сѣ се апроиѣ де еаь . къ тѣрѣе де .р. еа ешиѣ . ши се виндека тоци . 20. ши ачала рѣдикѣ окѣи лоуи ла оучиничи лѣи . грѣи : фѣрекаци м'кѣрѣи . къ а воастрѣ асте .р.тѣрѣциѣ лѣ доумнезѣс . 21. фѣрекаци флѣмѣнзиѣ акмѣс . къ сѣтѣра-се-евр . фѣрекаци чеа че пѣжнѣ акмѣс . къ рѣде-евр . 22. фѣрекаци фи-вѣци . къндѣ евр оуѣж вон шамениѣ . ши къндѣ вѣ евр дѣспѣрѣци . ши евр .р.нѣта . ши евр перекѣи ноумеле вострѣс . къ е рѣс дѣрѣтѣ фѣиѣа шменескъ . 23. воуѣра-еж-вѣци .р.тѣрѣчѣ зи ши вѣци жѣка . итѣ амѣ паата воастрѣ моуатѣ е ла черюре . доуиѣ ачѣа амѣ фѣчѣк прорѣччалвр пѣриничи евр . 24. ван де вон богаицалвр къ се ва кѣрѣа мѣжнѣжитѣра воастрѣ . 25. ван де вон сѣтѣналвр акмѣс . къ флѣмѣнзи-вѣци . ван де вон рѣзѣторилвр акмѣс . къ едѣина-вѣци ши пѣжнѣ-вѣци . 26. ван де къндѣ ени зикъ воав тоци шамениѣ . доуиѣ ачѣа амѣ фѣчѣк прорѣччи минчиношиѣ пѣриничи евр . 27. че воав грѣсескъ аоу-зици : ювени драчи воцири . ени фачѣци чеа ч'кѣс оуѣжѣтѣ вон . 28. благословници чеа че вѣа властемѣ . роуѣаци де чеа че факъ воав обндѣж . 29. чине те ва оучнде .р. воуѣж дѣ ши алаатѣж . ши де-ци ва лѣа вѣшиѣжнтоуа . ши къмаша ноу-и апѣра . 30. тотъ че ва ч'крѣ дела тине дѣ-и . ши чине-ци ва лѣа ал тѣс нѣ-аь .р.тѣрѣа . 31. коумъ вѣци сѣ факѣ воав шамениѣ . ши вон фачѣци евр ашижѣтѣк . 32. ши сѣ аци ювени чеа че юбескъ вон че фолосѣ асте воав? ши амѣ пѣкѣжтошиѣ юбескъ ен юбескъ . 33. ши сѣ аци фаче ени челѣра че факъ воав ени че фолосѣ

жесте воаш? . ши амс пѣкжтошїи ачкѣ факѣ . 34. ши съ аци
 .лрѣмѣста дела чѣм че ащептаци съ лѣаци . че фолосѣ жесте
 воаш? ши амс пѣкжтошїи пѣкжтосѣль .лрѣмѣсткѣж . ка съ
 прїимѣскѣ токма . 35. .лсѣ ювени драчїи коирн . ши вине фа
 чеци ши .лрѣмѣстаци ши немикѣ нѣ ащептаци . ва фїи плата
 воастрѣ моултѣ ши фїи-вещи фїин де соуѣ . кѣ ачела дѣлаче
 жесте прѣспре чѣм недѣачїи ши рѣни . 36. фїици амс милосѣрѣзи .
 кѣ татѣль вѣстрѣ милосѣрѣдь жесте .

Joan I, 1—17. зач . ѿ .

1. Де .лчѣпѣстѣ ерѣ коуѣжнтѣ . ши коуѣжнтѣль ерѣ кѣтрѣ
 доумнезѣс . ши доумнезѣс ерѣ коуѣжнтѣ . 2. .латѣ ерѣ де .лчѣ
 пѣстѣ кѣтрѣ доумнезѣс . 3. тоате ачкѣлѣ фѣрѣ . ши фѣрѣ де
 ель . нимѣ нѣ фѣ че фоу . 4. .лтрѣ ачѣста вїацѣ ерѣ . ши вїаца
 ерѣ лоуминѣ шаменилор . 5. ши лоуминѣ .лтрѣ оунтѣнѣкрекѣ
 лоуминѣ . ши оунтѣнѣкрекоул ель ноу-ль приндѣ . 6. фѣ оуѣ
 шмѣ тримѣсѣ дела доумнезѣс . ноумеле лѣи Іуаннѣ . 7. ачѣста
 вине .лтрѣ мѣртѣрїе . де съ мѣртѣрїсѣскѣ де лѣминѣ . тоци
 крединѣ съ анѣлѣ лор . 8. ноу ерѣ ачела лоуминѣ , че съ мѣртѣ
 рїсѣскѣ де лоуминѣ . 9. ерѣ лоуминѣ адевернтѣ . че лоуминѣ
 тоци оаменїи . веннѣсѣ .лтрѣ лоумѣ . 10. .лтрѣ лоумѣ ерѣ ши
 лѣмѣ ачелѣмѣ фоу . ши лоумѣ лѣи ноу-ль коуноцѣкѣ . 11. .лтрѣ ан
 лѣи вине . ши ан лѣи ель нѣ прїимирѣ . 12. кѣци прїимирѣ ель
 дѣде лор поутѣкре фѣчори лѣ доумнезѣс съ фїе . крѣзѣрѣ .лтрѣ
 ноумеле лоуи . 13. ши нѣ де .л сѣнѣ . нече де .л похѣта троу
 пѣлѣи . нече де .л похѣтѣ вѣрѣвѣтѣскѣ . че дела доумнезѣс се
 нѣскоу . 14. ши коуѣжнтѣль троупѣ фѣ . ши лѣкѣнѣмѣ .лтрѣ нон .
 ши вѣзоумѣ слава лѣи . славѣ ка оунѣлѣ нѣскоутѣ де .л пѣрин
 теле . .лпѣстѣ де доулчѣкѣ ши де адевѣрѣ . 15. Іуаннѣ мѣртѣ
 рїсн де ель . ши стригѣ грѣїи : ачѣста ерѣ чѣкмѣ зисѣ : че доупѣ
 минѣ ва венїи наннтѣ мѣ фѣ . кѣ маннѣте де минѣ ерѣ . 16. де
 .лплоутѣль лѣи . нон лѣшмѣ . ши доулчѣкѣ дерѣптѣ доулчѣкѣ .
 кѣ лѣце лѣ Мѣвѣн датѣ фѣ , дѣлаца ши адевѣрѣль Іс . Хс . фѣ .

Joan XIX, 6—24. зач : ѿ .

6. (.л вѣкѣмѣ ачкѣмѣ) сѣать фѣкѣсѣ ман марїи прѣци ши
 вѣтрѣнїи прѣ Іс . ка съ оучигѣ ель . ши вїнерѣ кѣтрѣ Пилѣтѣ .

грѣирѣж : ж-ль ж-ль рѣстигнѣкѣ ель . грѣи лур Пилать : лоуаци-ль ель вон ши-ль рѣстигнѣци . лоу амоу ноу афлаи . ртрѣ ель винѣ . 7. рѣсноуисерѣж лоуи Іоудѣи : нон д'куе авѣмь , ши пре л'ѣце ноастрѣж даторию жете а мѣри . къ елѣ-ши се фаче фѣюл аѣ доумнезѣѣ . 8. е къндѣ аѣзи Пилать ачестѣ коуѣжитѣ , вѣктѣсѣ-се тѣмѣ . 9. ши ртрѣ р претвор ирѣж . ши грѣи аѣ Іе : де оунде ици тѣс ? 10. е Іе : рѣспѣнскѣ нѣ д'кде аѣи . грѣи амѣ аѣи . Пилать : мѣе нѣ грѣици ? ноу иѣи къ нѣт'крѣ амь а те рѣстигнѣи , ши нѣт'крѣ амь а те аѣсѣ ? 11. рѣспѣнсе Іе : н'арѣж авѣ нѣт'крѣ неч оуноуа спре мине , де н'арѣж фѣи датѣж де соуѣс . деритѣ ач'кѣ мѣж къндѣрѣж цѣе , ман маре иѣкаты ан . 12. де ачѣж къста Пилать сѣ ласѣж ель . Іѣдени еригѣ (! л. стри-) грѣиѣж : де вери аѣсѣ ачеста , нѣ ици соуѣ аѣ кесарѣ . тоци , чине се фаче . рпѣратѣ , протинѣкѣсе аѣ кесарѣ . 13. е Пилать лоузи ачестѣ коуѣжитѣ ши шезѣ ла жоудекатѣж ла оуѣж (! л. оу.р) лѣкѣ че се ке(ма) андостротѣнѣ . е шереѣце гавлоѣ . 14. ерѣ вѣнери пацѣле . часоу ерѣ ка ла шасе . грѣи Іоудѣи лор : ѣтѣж . рпѣратѣ ель вострѣ ! 15. ен стрѣгарѣж : ж-ль ж-ль рѣстигнѣкѣ ель . грѣи лорѣ Пилать : рпѣратоуѣ вострѣ вон рѣстигнѣи ? рѣспѣнсерѣж ман марѣи прѣци : нѣ авѣмь . рпѣратѣ , фѣрѣж кесарѣ . 16. атѣнче д'кде-ль ель лур , де сѣ-ль рѣстигнѣкѣж . лѣарѣж Іе . 17. дѣ ч'к-ль ши нѣрта крѣч'кѣ аѣи . ширѣж . ртрѣ оуѣж (! л. оу.р) лѣкѣ , кемасе аѣкѣ цѣстѣаѣи , че се грѣѣѣце голгоѣа . 18. оунде рѣстигнѣирѣж ель , ши кѣ ноуѣсоуѣ ши аѣци дѣн де . ркоѣче ши де . ркоѣ е . р анѣлоѣкѣ Іе . 19. скрѣсе ши ѣ скѣндѣрѣкѣ Пилать , ши нѣсе ла крѣче . ерѣ скрѣсѣж : Іе . назарѣнѣноуѣ , рпѣратѣ Іоудѣи лур . 20. ачестѣж скѣндѣрѣкѣ мѣаци четѣѣ де . р Іоудѣи , къ апроане ерѣ лѣкѣ ель де четѣте оунде рѣстигнѣирѣж Іе . ши ерѣ скрѣсѣж : шереѣце , грѣч'кѣе , лѣтинѣкѣе . 21. грѣирѣж аѣ Пилать ман марѣи прѣци : нѣ скрѣе . рпѣратоуѣ Іоудѣи лур . че къ ачеста зисе : рпѣратѣ сѣнѣ Іоудѣи лур . 22. рѣспѣнсе Пилать : че скрѣиѣ , скрѣиѣ . 23. е воннѣчѣи къндѣ рѣстигнѣирѣж Іе . лѣарѣж вѣшминѣтеле аѣи . ши фѣжѣрѣж патрѣ иѣрѣци , чине-шѣ кѣ воннѣчѣи партѣ ши тѣмбарѣюл . ерѣ тѣмбарѣюл нѣкѣсѣтѣ , де сѣскѣ оуѣрзѣтѣ . 24. зисерѣж кътрѣж вѣиѣи : сѣ нѣ спарѣем ель . че сѣ арѣнѣкѣжѣ сорѣи пре ель коуѣи ва фѣи , сѣ се нѣзѣндѣкѣжѣ скрѣитѣѣра че се грѣиѣж : рпѣрѣцирѣж вѣшминѣтеле м'кѣе лурѣ-шѣ , ши пре тѣмбарѣюл мѣѣсѣ арѣнѣкарѣж сорѣи . воннѣчѣи амѣ ачеста фѣжѣрѣж .

VIII.

1579—1580.

(După Cipariu. Analecte, p. 16 urm.)

Тзакѡа Євангелїилѡр де Кореси.

(Газ-Шевешь.)

(Folio, nepaginat, 31 quaterniuni.)

Dumineca a 3^a după Rusalie.

Matei VI, 22—33.

22. Зисе домнѡа : лоумина троупѡаѡи ѡсте ѡкюа . сѡ амѡ фоуре ѡкюа тѡѡ прѡсте тотѡ трѡѡѡа тѡѡ лоуминатѡ ка фн . 23. сѡ ѡкюа тѡѡ хитакнѡ фоуре, тотѡ троупѡа . ртѡ-некатѡ ва фн . сѡ амѡ лоумина че є . рнтрѡ тине . ртоунекатѡ ѡсте, ачїа оунтѡнїкрекоуа кѡ кѡтѡ є . 24. нилк нѡ поате а дон домни сѡѡжи . сѡѡ амѡ оунѡа ва юбї, ѡрѡ алѡѡа ва оурѡ . ши амѡ оунѡа ва цинк, ѡрѡ алѡѡа а ноу-аь сокотн ва рчкпе . ноу поутеци аѡ доумнезеѡ сѡѡжи ши аѡ мамѡнѡ . 25. дерептѡ ачкѡ грѡескѡ воаѡ : ноу вѡ грижиреци соуфлетѡ-аѡи вострѡ, че веци мѡ.рка сѡѡ че веци бк . нече троупѡаѡи вострѡ . р че вѡ веци . рбрѡкѡ . аѡ ноу нече соуфлетѡѡа маѡ воунѡ-є де хрѡнѡ, ши троупѡа де вешминте? 26. кѡѡтаци спре пасериле черюаѡи! кѡ нѡ сѡкмѡнѡ, нече сѡкчерѡ, нече адѡнѡ . р житнице . ши татѡѡа вострѡ де . р черн хрѡнкїе ѡле . ноу сеци вон маѡ бѡни де ѡле? 27. чине де вон грижинѡѡ, ши поате адаѡе . р вѡѡста троупѡаѡи лоун оуѡ (! л. оу.р) котѡ . 28. ши де вешминте че вѡ кѡцингаци? сокотници кринѡѡа кѡмпѡаѡи, коумѡ крѡїе . неоустени.рдѡ-се нече тоарче . 29. грѡескѡ воаѡ, кѡ нече Голомѡнѡ . ртрѡ тоатѡ слава лоун . рмерѡкатѡ ка оунѡа де ачкѡк . 30. є сѡ фѡнѡѡа кѡмпѡаѡи асѡѡзи фїнѡѡ, є демѡнїкѡѡ . р коупторн ароуѡкѡѡ, доумнезеѡ аша-аь . рмерѡкѡ . коу кѡтѡ маѡ вѡѡтѡс воаѡ, поуцинѡ крѡдницѡ! 31. ноу-вѡ кѡцингареци амѡ грѡинѡѡ : че време мѡнѡкѡ? сѡѡ че време бк? сѡѡ . р че не вѡмѡ . рмерѡкѡ? 32. тоате амѡ ачкѡк лимбиле черѡ, шїе татѡѡа вострѡ де . р черю кѡ тревѡѡїе-вѡ ачкѡк . 33. чѡреци маните . рпѡрѡѡїѡ аѡ доумнезеѡ, ши дерептатк лоун . ши ачкѡк тоате се ворѡ адаѡе воаѡ . ачѡста ѡсте тѡѡѡѡа ачѡїїн еѡглїе :

Фраціи мѣни! маниѣ ачирии авангеліи ера домидьл до-
жинить коумь съ аднѣмь ши съ стражницемь комоара ноастрѣ
р черю, коумь съ нѣ авѣмь ниемѣ линитѣ ла комоара пери-
тоаре анчк пре пѣмѣнтъ . аша акмѣ рвацѣ-не хс зикѣндъ :
къстацн, коумь минтк воастрѣ съ нѣ лѣсацн, ничи съ вѣгацн
пре лоукрѣре трижтоаре, ши де честоуи пѣмѣ.ртъ . къ минтк
воастрѣ р тоате лоукрѣреѣ исте, коумь исте шюл трѣнѣ-
лди лоуминѣ, ши кмь окул калъ вери стрнка ши вери шрен,
тотъ троупѣл тѣѣ ва пипѣи р оунтѣнѣрекѣ . ашиждѣрк ши
минтк та дѣка вери да пре стражницѣрк комоарѣи, лоумина
вѣиции ноу вери пѣтк къринга, ши вери рмела рнтрѣ оунтѣ-
нѣрекѣл морции . адоара(!) ачистъ лоукрѣ авѣвѣркѣзѣ зикѣндъ,
коумь ноу пѣтемь а дон домини сѣлѣи . атреѣ шара рѣцѣж,
съ нѣ грижнѣмь де вѣаца ноастрѣ, че вѣмь бѣ, нече де троу-
пѣлѣ нострѣ р че не вѣмь рѣрѣжѣ, къче къ е оуѣ лѣкрѣ де-
шерть . че съ чѣремь маниѣ рпѣрѣжѣи лѣ доумнезѣѣ ши де-
рентатк лди, ши ачѣлк тоате адаѣѣ-се-ворѣ ноав.

Dumineca X după anul nou.

Luca XIII, 10—17.

Фраціи мѣни! р частѣ вѣглѣ де асѣѣзи виндекѣ Іс . ш
мѣаре че ерѣ рдрѣчнтѣ ши шлоагѣ, де шнтѣ-спрѣ-зѣче айи . р зи
де сѣмѣжѣѣ . ирѣ фарисеи мѣргѣл, дерѣнтъ че ерѣ сѣмѣжѣѣ
ирѣ Іс . рѣцѣж : коумь сѣмѣжѣта а фаче ваменнѣлѣр вине, поутемь
фаче . ши кѣ ачѣл неликѣ нѣ грѣшим . рнтрѣварѣ : сѣмѣжѣта р
че кипѣ ера жидовнѣлѣр ? ши дерѣнче лѣ порѣжнтѣ, ш' лѣ лѣсать
доумнезѣѣ ? Рѣспоуѣсь . карѣ коуѣинѣте ера скрѣсе де доумнезѣѣ
пре доав такѣ де пѣатрѣ р вѣрѣхѣлѣ моунтеѣлди де Гинѣл,
карѣ-лѣ дѣде жидовнѣлѣр, пре мѣуѣси пророкѣ . рн а патра порѣж-
кѣ . аша грѣжѣре доумнезѣѣ : помѣнкѣре коумь р зи де сѣмѣжѣѣ
съ сѣициѣи . а шасѣ знаѣ вери лѣкра ши вери фаче тоате лоу-
крѣреѣ тѣлѣ . ирѣ рн а шѣптк зи . кѣрк ѣсте сѣмѣжѣта до-
нѣлди . дѣмнезѣлди тѣѣ . р карк нѣ фаче нече оуѣ лоукрѣ .
ничн тѣ . ничн фѣчорѣлѣ тѣѣ . ничн фѣта та . ничн сѣлѣга та .
ничн сѣлѣжнѣка та . ничн марѣха та . ничн стрѣнноуѣл, карѣлѣ ва
фи ртрѣ порѣнѣлѣ тѣлѣ . къ р шасѣ знаѣ лѣ фѣкѣстѣ доумнезѣѣ
черюлѣ ши пѣмѣнтѣ . мѣра ши тоате че сѣнтѣ ртрѣ л . ирѣ
а шѣптк зи сѣлѣ шдѣхѣнтѣ . дерѣнтѣ ачѣл благословѣнт-лѣ
домидьл зѣна сѣмѣете ии . ши ш лѣ сѣициѣи пре л . ачастѣ

порѣжнѣкъ кѣ тѣрїе маре циндрѣж жидовїн . коумь ничи оуѣж
лѣкрѣ нѣ фѣкѣрѣж . рн ачѣка зи . че лѣсарѣж тотѣ лоуѣкроуль лѣр
. рн апон . ши лѣр маре гриже ерд де слоуѣжа лѣ доумнезеѣ .
де жрѣтѣе ши де роуѣжчюне . ши де милостенїе . асте скрїе
. р картѣ лѣ мѣрси прорѣкъ . коумь оуѣж шмь . р зи де сѣм-
бѣтѣж . кѣлѣцѣ неце ашкїн . ши неце соуѣрчѣле адѣна . коумь
сѣ факѣж фокѣ . порѣжнїи тарѣж доумнезеѣ . ши принсерѣж пре ель
ши тотѣ нѣрѣдѣль пре ель кѣ пїетри-ль шморѣрѣж ши-ль
оуѣнсерѣж . Антребарѣ . дарѣж ноаѣ крециниларѣ , каде-не-се а
цинѣ аша сѣмбѣта , ка жидовнларѣ ? Рѣспоуѣсь . ноаѣ кре-
циниларѣ асте токмитѣж доумнекъ . р локѣль сѣмбѣте ен .
сѣ нѣ цинемь . ртр'оуна ка жидовїн . ши мѣате леци але лѣ
мѣрси коумь лѣ фостѣ ши жрѣтѣеле лѣр . ноуман пѣнѣж ла
нашерѣк ши венитѣль лѣ Іс . Хс . коумь лѣ прорѣчитѣ ш'лѣ
грѣнтѣ сѣнїїн прорѣчн . коумь лѣ фостѣ лѣсатѣ де доумне-
зеѣ . Антребарѣ . рче кнпѣ вѣмь дарѣж нон сѣрѣа дѣмнека ?
Рѣспоуѣсь . нѣ нѣман кѣ шедѣкрѣк ши коу лѣсарѣк лоуѣрѣдн .
сѣ не . рмѣрѣжкѣмь . р чѣле вешминте ман боуѣне . сѣ шедемь
соуптѣ пѣреци , саѣ соуптѣ оуѣмерѣ , сѣ не пѣрѣжмь , саѣ сѣ не
сѣѣдимь . саѣ сѣ клеветимь , саѣ . р зи де сѣрѣѣтоаре сѣ мѣр-
ѣемь ла крѣчнме , ши сѣ не рѣжтѣмь ка неце порчн . че
сѣрѣжториле сѣнтѣ токмитѣ , коумь . р але сѣ грижнмь де
слоуѣжа лѣ доумнезеѣ , ши де грижа соуѣлетѣдн . р шасе
зиле сѣ грижнмь де хрѣна троупѣдн , че ва мѣри ши ва поу-
треди . тарѣж соуѣлетѣль нѣ ва мѣри , кѣче нѣ грижнмь ши сѣ
сокотимь . аша сѣрѣѣзѣж доумнека : маннте дѣка те вери
скѣла демѣнѣца . дѣ харѣ лѣ доумнезеѣ , пре . р фїюль сѣѣ
Іс . Хс . коумь пре тнне лоу фѣритѣ ши тѣкѣ хрѣнтѣ . р чѣле
шасе зиле де рѣѣ . ши-ль роагѣж сѣ-ци тарѣе тоате пѣкателе
тале чѣлѣ чѣн грешнтѣ . р частѣж сѣптѣжмѣнѣж трекѣтѣж . ши
кѣ мѣарѣк та . ши кѣ тоатѣж фѣмѣка та пасѣ ла бесѣрекѣж .
аколо ва фн попа гата кѣ исправѣж боуѣнѣж . че се каде попе ен .
пре рѣѣѣжтѣра мишенларѣ . Антребарѣ : дерѣптѣ кѣте лоуѣкрѣре
мерѣж ѣаменїн ла бесѣрекѣж ? Рѣспоуѣсь : дерѣптѣ патрѣс лоу-
крѣре мерѣж ѣаменїн ла бесѣрекѣж . кѣмь acolo попа сѣ споуѣ
коуѣжнтѣль лѣ доумнезеѣ . сѣнѣта еѣглїе . р лимѣа пре карѣк
грѣескѣ ѣаменїн . сѣ пѣтемь рѣцелѣѣе нон мишелалѣк . чѣ фо-
лосѣ-е лѣр дѣка попа грѣѣѣе . р лимѣж стрїннѣж роумѣннларѣ
сѣрѣѣѣе де нѣ рѣцелѣгѣ , саѣ пре алтѣж лимѣж че ноу вѣр
рѣцелѣѣе аскоуѣлтѣторїн ? коумь зиче пачель аплѣ , кѣтрѣж ко-
ринтѣкнн , рнѣ . зиче : аша ши вон , кѣндѣ кѣ лимѣн грѣнїн

Д'оунде нс даци оуж коуѣжнтъ адверать . коумь поате рце-
 л'ке че шмь че е грънт . фи-ва амѣ де вѣци грѣи . р в'нтъ . де
 .р каре .рв'цѣктѣрѣ съ .рв'кце мишаламъ . р че кинь трееѣ-
 ѡце а чинстѣи пре доумнезеѣ ши чине е доумнезеѣ . ши нон
 крициниѣ слоуѣнае лоуи . р че кинь нѣтемь фаче ши кѣѣ . доуиѣ
 воѣ ши лѣсата лѣи . ши .р че нѣтемь сѣици ноумеле лоуи .
 анчк трееѡце . коумь пона съ фѣе цинѣторю кѣрицнаур . аша
 ва нѣт'к .рв'ца пре мишалам'к . карн сѣнтъ .р рѣндѣлѣ лѣ
 доумнезеѣ ка нѣре врѣи . а доа мергъ ваменѣи ла бес'крекѣ
 коумь аколо .ртр'оуна кѣ пона ши кѣ тотъ нѣродѣлѣ . съ
 факѣ роуѣжчюне . ши ч'крѣи . дерѣнтъ тоате тикалеле ши не-
 вонле месерѣтѣжцини тоуѣтѣрора . тоѣи .ртр'оуна кѣ оуж гласъ
 ши кѣ ш анмеѣ грѣнидѣ . .ртр'оуна дѣндѣ харѣ дерѣнтъ
 тотъ енеле ч'кѣ лѣать де ла доумнезеѣ , зикѣндѣ : оче нашѣ,
 ши лате молантѣе . а трееѣ . мергъ ваменѣи ла бес'крекѣ коумь
 карн сѣнтъ гата , коумь лѣ порѣжчнтъ Іс . Хс . съ лѣшм
 кѣминекѣтѣра . пѣлица лѣ доумнезеѣ . ши кѣ рцелѣсѣ боуиѣ .
 цѣиндѣ че ши дерѣнче ѡсте токмнтъ де Іс . Хс . а патра . мергъ
 ваменѣи ла бес'крекѣ съ доуѣж аколѣ мнѣж де .р кареле факѣ
 мнѣлѣстенѣе попилаур . карн сѣѣжескѣ ла бес'крекѣ ши жоуни-
 лаур мнѣши . вѣдѣшлар . ши сѣрачнлар . стрѣинилорѣ . врѣилорѣ .
 шкѣпилорѣ ши тоуѣтѣрорѣ нѣнѣттинчѣшлар . дерѣнтъ ч'кете
 патрѣ лоуѣрѣ мергъ ваменѣи ла бес'крекѣ . карн сѣнтъ оуи-
 гѣри сѣѣ роумѣни . лѣ сѣрѣи . лѣ грѣи . лѣ н'кѣци . лѣ л'киш .
 карн мергъ ла бес'крекѣ . ши нѣ факѣ ач'кете патрѣ лоуѣрѣ .
 .р дѣшртъ мергъ ла бес'крекѣ . шрѣ карн нѣ мергъ ла бес'крекѣ .
 ши нѣ факѣ ач'кете лоуѣрѣ ен н'лѣ ници ш сѣрѣж'толѣре . лоу-
 крѣлѣ ѡсте контѣнтъ ши шпрѣтъ . ка съ поатѣ м'крѣе ва-
 менѣи крицини ла лѣкѣлѣ .рв'цѣж'тѣрѣи . ши доуѣж слоуѣжѣж
 м'крѣж крицини ла враше ши ла сѣте съ каѣте ваменѣи бет'ѣи
 съ мнѣѣжскѣ пре ен . ши пре акасѣ . ѡамени крицини . фѣчѣри
 ши слоуѣнае съ .рв'кце . ши сѣ-и дожин'кескѣ пре фрика ши пре
 драгѣстѣ лѣ доумнезеѣ . съ не фѣримъ де тоате пѣкѣтеле ши
 де мнѣѣж р'к . ка съ вѣжѣ ваменѣи фантеле ноѣстре ч'кле коуѣе .
 ши съ сѣвѣкскѣ тат'ѣлѣ сѣнтъ . че тоу дѣ-не нолау . доамне .
 дамнѣ .

Dumineca XII după anul nou.

Luca XVII, 12—19.

Фрациѣи мѣи! ачичкѣ ведемъ къ драчиѣи аѢ пѣтѣре маре
 .рн чен ваменн чѣ .рмблѣж .р пѣккате дерептѣ ачкѣа зичѣ Павель
 апостоль ла римакѣни ч : прентрѢ пѣккателе оуѣндѣ . рнтрѣж .рн-
 трѢ тоци ваменнн ѡсѣнда . ши прентрѢ грѣшалеле . моартѣк
 ши тоате рѣалеле ши тоате боалеле . ветешоуѣоурнеле , ши фоа-
 мѣк ши месерѣтатѣк ши тоате стрѣмбѣжтѣжциле чѣ сѣнтѣ .р
 частѣж лоуѣме . ши ласѣж доумнезѣѢ пре драчи де словозѣчиѣ сѣ
 фѣкѣж ѡменилѡр рѣѢ . ка сѣ коуѣноаѣемъ пѣккателе ноастре .
 де се не .ртоарчѣм .р кале вѢнѣж . де сѣ .рмблѣжмъ .р воа аѢ
 доумнезѣѢ . коум грѣѣчиѣ доумнезѣѢ ла Исѣа прорѡкѣ . мѣ :
 .ртоарчѣци-вѣж кѣтрѣж минѣ . кѢ тоатѣж инѣма воастрѣж . ашиж-
 дерѣк ши Захарѣа прорѡкѣ .а . ашѣ грѣѣчиѣ : .ртоарчѣци-вѣж
 кѣтрѣж минѣ , ши еѢ .ртоарчѣ-мѣж-вою кѣтрѣж вои : . Евѣлиѣстѣ
 зичѣ : ши стѣтѢрѣж ши ачѣа .рнѣлицарѣж гласѣ грѣжирѣж : Исѣ
 нѣстѣвѣнтоаре милѢѣчиѣ-не : . адоа : . ачичкѣ авѣмъ .рвѣцѣж-
 тѢрѣж . коумъ вѣмъ фѣчѣ кѣндѣ ласѣж доумнезѣѢ драчиѣи пре
 нон прентрѢ пѣккателе ноастре сѣ не пѣдепѣкѣскѣж . нон сѣ не
 .ртоарчѣемъ кѣтрѣж доумнезѣѢ . коумъ фѣкѣѢж чѣши стрикаци .
 дѣка вѣзоурѣж кѣ сѣнтѣ ваменн стрикаци , ши нимѣк пре ен
 нѢ поутѢ кѢрѣжи . чѣ стѣтѢрѣж де департе ши ен нѣлицарѣж гласѣ .
 стрнгарѣж . ши-лѣ роугарѣж сѣ-лѣ милѢѣскѣж . аша сѣ фѣчѣемъ
 ши нон .р тоате невоилѣ ноастре . сѣ коуѣноаѣемъ пѣккателе
 ноастре . ши сѣ-лѣ роугѣжмъ сѣ не милѢѣскѣж де пѣккателе ноа-
 стре . ши сѣ не ажѢте де .р тоате невоилѣ ноастре чѣ авѣмъ
 нон . ашѣ фѣкѢ ши Давидѣ прорѡкѣ . кѣндѣ грѣши ши фѣкѢ пѣ-
 катѣ маре . кѣндѣ оуѣчнѣ пре Оуѣрѣа шѣ-и аѢѡ мѢарѣк аѢи . доум-
 незѣѢ трѣмѣкѣ пре прорѡкѣ Наоанѣ . ла елѣ . ши спѢсѣ коумъ ва
 моуѣри елѣ прентроу пѣккателе лоуѣи . Давидѣ коуѣносѣѢ атѢнѣ
 пѣккателе лоуѣи . ши дѣка н'авѢ чѣ фѣчѣ , елѣ рѢгѣж пре доумнезѣѢ .
 сѣ-лѣ милоуѣскѣж прентрѢ пѣккателе лоуѣи . ши сѣ ноу-л пѣарѣж .
 атоуѣнѣ кѣнтѣж чѣла ѡлѡм .н . милѢѣчиѣ-мѣж доамнѣ , дерептѣ
 маре мила та . евѣлиѣстѣ зичѣ : шѣ-и вѣзѢ . зисѣ лѡр : пѣсаци
 спѢсѣнѣци-вѣж преѣцилѡр , ши фоу доуѣкѣндѣ-се ен коуѣрѣжирѣж-
 се : . атрѣа .рвѣцѣжтѢрѣж : . ачичкѣ ведемъ къ Хѣ . нѢ ласѣж
 пре нимѣѣ неертатѣ кѣци се .рторѣкѣ кѣтрѣж елѣ кѢ тоатѣж
 крединѣа , коум аѢ фѣкѢѢтѣ ши чичкѣ .р частѣж евѣлиѣ рѢгѣндѣ .
 кѣндѣ аѢ вѣзѢтѣ чѣши ваменн сѣрачи , ноу аѢ .рнтрѣкатѣ

моуат . чкци фккѣтъ? чкци дересе (!) чкци лѣкратъ? ничи
 аѣ дождитъ . ноуман ккѣтъ зисе : пѣсацц, споуници-вж попи-
 мур . ши ен мергкндъ . ен се коуржцирж . аша не ва коуржци
 ши пре нон акмѣ доумнезѣс ши не ва ажѣта тоутѣрора ноам .
 д'кка вкмь рѣгд пре доумнезѣс . кѣс кредницж . ши не вкмь
 пѣржси дѣ тоате пѣккателе ноастре . елѣ не ва ажѣта дѣ тоате
 неконме ноастре : оуноуаь дѣ .ртр'жншии вжзѣс къ се коурж-
 ци . ртоарсе-се кѣс гласъ маѣре . сажкѣи доумнезѣс . ши къзѣс жос
 пре пичоареле лоуи . лаоудж д'кде . ши ачела ера Самаркнъ .
 рѣкѣнсе . Іс . зисе : нѣс зкче се коуржцирж . дарж ноам оунде-се .
 коумь ноу се афларж съ се .ртоаркж съ д'к слаж аѣ доумне-
 зѣс . фѣрж ачестъ самаркнъ? ши зисе лоуи : сколаж дѣ те доу,
 кредница та мжнтѣи-те . апатра рѣвѣцкмь . че чѣре доумнезѣс
 дѣ ла нон . ккндѣ-не младаѣи пре нон . прентрѣс пѣккателе ноа-
 стре . ши ккндѣ-не ажѣтж ноам дѣ .ртоате неконме ши дѣ
 .ртоате рѣкаеле . ноу чѣре немикж аатж . че ноуман съ д'кмь
 харь лоуи прентрѣс вилеле ши прентрѣс млада лоуи . дерептъ
 ачѣка фѣартѣ пажкѣс аѣ Хс . чель самаркнъ . че се .ртоарсе ши
 д'кде харь лоуи . е пре чѣм алааци се мѣнѣи . ккче ноу се .ртоар-
 серж съ д'к харь аѣ доумнезѣс , че нѣман чель самаркнъ .
 ши зисе Хс . лоуи : сколаж-те! кредница та мжнтѣи-те . ши дѣ
 .р тоатж частъ ерѣаѣ грѣаѣи доумнезѣс , коум аѣ скрисъ салга
 са сѣитъ пророкъ двдъ . ртрѣс карт'к лоуи . мо : ши к'кмж-мж
 .р зива дѣ грижа та , ши изѣжкѣи-те-вою ши мѣ вери прослажен .
 фрази драѣи! итж ачѣи зкче вѣрѣаѣи стрѣкаѣи че-и кѣржци
 доумнезѣс . ноуман оундѣ д'кде ладж аѣ (дѣ)мнезѣс . ши рѣж
 ера пѣгжнъ ирж чѣи ноам ноу се .ртоарсерж съ д'к ладж аѣ
 доумнезѣс . аша сѣнтѣмь нон акмѣ , д'кка не д'к доумнезѣс
 авѣѣе . нон съ д'кмь харь аѣ дѣмнезѣс . че не паре , къ е дѣ
 коундѣ нострѣс ши прентрѣс лѣкроуа нострѣс . ирж нон . сѣраѣи
 дѣ нон . ккндѣ-не ажѣтж доумнезѣс ши не изѣжкѣѣи дѣ .ртоате
 неконме ноастре . ши дѣ .р сѣржѣи елѣ-не рѣогжѣѣи . е нон нѣс
 д'кмь харь лоуи прентрѣс вилеле лоуи . че не паре къ жете ви-
 неле нострѣс . ши тоѣи шаменѣи . че ле паре къ авѣѣа ши ви-
 неле лур . къ жете дѣ .р коуноуа лур . ачѣа шамени сѣнтъ
 тоѣи ва ниѣи шамини не-рѣаѣици , коум лоу грѣитъ Іс . Хс .
 шаоу скрисъ слоуга са , сѣитъ матѣи . оѣ : дела шмь нече ш
 поут'кѣе ноу жете , дела доумнезѣс тоѣоу се ноате .

Fragmente de rugăciuni.

Z. Роугъчюнѣ кѣ че благословимъ маса :. Окии тоутѣ-рора спре тине нѣдѣждѣскѣ . доамне ! ши тоу дан мѣ.ркаре лур .рм (!) бѣнѣ врѣме ; дешкизи тоу мѣ.рна та, ши сатѣри тоате вѣиле кѣ боунѣ кое :. апи зикѣ вченашеле . ши частѣ рѣгѣ : домнѣ а тоатѣ поутѣкрѣ ! благословѣще пре нон . ши чѣкете мѣ.рѣжри кареле время съ лѣвомъ де .р бинеле тѣѣ, пре .р Іс . Хс . оуѣ домнѣ аль нострѣ . аминѣ .

И. Роугъчюнѣ сас датѣль де харѣ . че се зиче доупѣ мѣ.ркаре :.

Исповѣдници-вѣ домнѣлѣн . кѣ е бѣнѣ . кѣ пжнѣ .р вѣкѣ мила лѣн . чене дѣ мѣнкаре а тотѣ трѣпѣлѣн . чине дѣ вите-лур мѣнкаре а лур . ши пѣналур коркилур карен кѣламѣ пре ель . нѣ .р тѣрѣа калѣлѣн , нече .р флѣере вѣрватѣлѣн бѣнѣ врѣкрѣ лѣн ва фи . боунѣ врѣкрѣ домнѣлѣн спре чеа . че се темѣ лѣн . ши спре чеа че нѣдеждѣскѣ спре месерѣкрѣ лѣн :. апи съ зикѣ вченашеле :. ши ачастѣ роугъчѣне :

Харѣ дѣмѣ цѣе доумнезѣ . татѣль . пре .р домнѣль нострѣ Іс . Хс . дерепт тотѣ бинеле тѣѣ . че вѣези ши .рѣрѣжѣци .р вѣчѣа вѣкѣлѣн . аминѣ .

IX.

1581.

Картѣ чѣ се кѣмѣ еуглѣе кѣ лѣвѣцѣтѣрѣ

. Брашовѣ

. . . Ши сѣѣ съврѣшитѣ лоуѣрѣль ла w мѣе фѣа .

(Folio nepaginat, 39¹/₂ quaterniuni.)

Matei VI v. 14—21. Еуглѣе wt матѣен . глава . зѣ . (Fol. 46—48.)

14. Зѣсе дѣмнѣль : съ амѣ вѣци лѣсѣа ваменилур грешалеле лур . лѣсѣа-ва ши воав татѣль вѣстрѣ де .р черю грешалеле вѣстрѣ . 15. е съ нѣ вѣци лѣсѣа ваменилур грешалеле лур . нече татѣль вѣстрѣ де .р черю нѣ ва лѣса грешалеле вѣстрѣ . 16. е кѣндѣ-вѣ постѣци нѣ фици ка акоперицин чѣ се .рнтристѣкѣж . стрѣмѣтѣшѣ фѣаца лур . кѣ съ се нѣкѣкѣ ваменилур кѣ се по-

етескь . д'кдвѣтърь грѣескь волъ : к'асъ лъатѣ плѣта лър . 17. тоу к'ндъ-те постѣрии оуице к'анслъ т'къ . ши ф'аца тѣ в спѣлж . 18. кѣ съ ноу те нвѣрии ваменналар кѣ те постѣрии . чѣ тѣтжлъ т'къ чѣ ѣ . р таинж , ши тѣтжлъ т'къ вед'к-ва . р аскоуиескь . да-ва цѣ амк'к . 19. ноу вж аскоуидици комоарж . р п'кмжнтѣ нв вѣрмии в рѣ(з)вескь ши поутред'кире ши нв фоурии в сѣпж ши в фоурж . 20. аскоуидици-вж комоара . р чѣрю . нв вѣрмии ноу в рѣзвескь нече поутред'кире . нв нече ф'срии в сѣпж нече в фоурж . 21. ши нв лѣте комоара воастрж ачѣл вѣ ф'и ши нима воастрж .

Лѣтъцѣтоурж де . ртрѣ частж сѣнтж Евѣлѣе .

Штж амѣ ачѣла дѣ патрѣзечи дѣ зѣлае пѣсть . превире кѣ се дѣшкѣде нѣлау фрацилар . итж амѣ кѣ кѣтрж оуша пѣстѣши ажѣнеемъ . ши нѣвоицца соуфлет'кѣкж . рнаинте зѣче . акмѣ амѣ спѣнѣлѣ ноастрж апрѣнѣ-се . нѣ кѣ к'ндъ не сѣт'срамъ ши не . рдѣачѣлѣмъ ши прѣ м'к'ркамъ . тарж д'кка се апрѣнѣ лѣмина сп'кснѣии ноастре . тарж нѣн кѣ вѣсѣрѣе ши кѣ ннѣмж вѣнж ши в'кѣсан сѣ . рнтржмъ . рнтрѣ рнтѣлѣ дѣшкѣдере а цинери ии . кѣ итж амѣ кѣ скѣпжмъ де ч'к вѣрж р'к ши юте ши дѣ ч'к'рте . ши ажѣнеемъ ла ч'к адѣпост'срж воуиж ши ф'жрж короарж . лѣ адѣпѣсть ши лѣ лѣнкъ ши ф'жрж скрѣвж . ши адѣв'крь лѣ епжснѣе . ши скѣпжмъ де нѣварѣлѣ несацѣоулаши ши де вѣрж ши дѣ вѣф'сидарѣк' ф'жрж дѣ мжѣсрж . скѣпжмъ амѣ дѣ тоурѣвѣр'кла лѣмѣии ши дѣ вѣлѣсриле ч'ка'к сѣлиничѣе ши дѣ вѣнтѣлѣ чѣла нѣвп'риѣтѣлѣ ши грѣоуѣлѣ . ши не дѣзѣлѣжмъ дѣ дѣлѣч'кѣца трѣ-нѣсѣши , ши дѣ грѣжѣ п'кмжнтѣлѣши ши дѣ корѣвѣе . ши де . ртѣ-н'крѣсѣлѣ нѣрѣиинции слѣкозѣмѣ-не , ши лѣ лѣмнѣзѣлѣ чѣ ѣ дѣ фѣлодѣ соуфлетѣсѣши цѣн'крѣк' ажѣнеемъ . дѣршѣ ач'кѣ ачѣстж . рф'р'кам-сѣцѣатж ши лоу'минѣатж зѣи . кѣ драгѣсте ши кѣ вѣсѣлѣе сѣ в прѣлѣмѣи . ши пѣкѣла ши . ртѣнѣкатѣлѣ вѣтжмжторѣюлѣ соуфлетѣ-лар ноастре лѣкрѣлѣ п'кѣлѣтѣсѣши сѣ-лѣ лѣпждѣжмъ . карѣлѣ амѣ сѣнтѣ ач'ка'к лѣкрѣрѣ? вѣсрѣлѣ . нѣкѣржѣцѣлѣ . кѣнслѣ рѣвнѣирии ч'ка р'кѣла . ши асѣнрѣичѣонѣк' . кѣлѣмжѣта ши ши алаате . ши сѣ не . рѣржѣжмъ . рнтрѣ армѣ ч'кѣ лѣминѣата . кѣ дѣ вѣла вѣрѣ нѣн . нѣн арѣм нѣст'крѣ а лѣпждѣ ши ѣ дѣзѣржѣкѣ лоу'крѣлѣ чѣла . ртѣ-нѣкѣтѣлѣ . ши п'кѣкатѣлѣ кѣ в кѣлѣмашж . ши сѣ не . рѣржѣжмъ . рнтрѣ . рѣржѣжмжнтѣлѣ чѣла лѣминѣатѣлѣ ши аѣлѣ коуржѣцѣи ши дѣ сѣнѣцѣе . чѣ сѣнтѣ армѣлѣ соуфлетѣсѣши . ши кѣ . рнтрѣ зѣиѣла ч'кѣ чѣнѣстѣита сѣ . рѣлѣжмъ . кѣ ф'жрж дѣ чѣнѣстѣ-и ши арѣ-

съшь оуде чѣль дѣкѣтъ ман мѣкъ рѣтр'анж шѣ съ рѣч'екъж
 лѣмѣа мѣ . къ мѣ кинѣскъ . р чѣстѣж вѣпѣе . 25. зѣсе авраамъ :
 фѣоле! адоу-ци амѣнте къ цѣки асѣтъ тоу доуачѣца тѣ . р вѣаца
 та . е лѣзарь ашѣждѣр'к рѣс . акмс чѣч'к мѣ.рѣже-се . тоу те
 мѣ.рѣци . 26. шѣ прѣспрѣ тоате ач'ка'к рѣтри нѣн шѣ рѣтри вѣн
 прѣпѣсте мѣре . ртѣри-се . къ дѣкрѣж вѣрк съ вѣе дѣ ачѣч'к кѣтрѣж
 вѣн ноу шѣтъ . нѣчи дѣ акоад кѣтрѣж нѣн съ вѣе . 27. шѣ ачѣста
 стрѣнж : рѣтѣ-те амѣ пѣрните! съ трѣмѣци еак . р кѣса татѣаши
 мѣс . 28. амѣ амѣ чинчи фѣаѣци , кѣ сѣ ле мѣртѣрне'екъж . съ
 ноу шѣ ачѣж съ вѣе лѣ чѣстѣ лѣкъ коу моу.рѣж . 29. грѣи лоуѣи
 авраамъ : ас мѣвсѣи шѣ прорѣчѣи . съ аскоуате дѣ ен . 30. еак зѣсе :
 кѣ . пѣрните авраамѣ! чѣ дѣкрѣж мѣкрѣе чѣне-вѣ дѣ . р мѣрѣци кѣ-
 трѣжшѣи покѣи-скрѣж . 31. зѣсе лоуѣи : дѣ мѣвсѣи шѣ прорѣчѣи
 ноу вѣр аскоуатѣ нѣче съ дрѣж чѣне ва дѣ . р мѣрѣци . рѣе ноу
 ва ав'к вѣрѣицѣж . :

Дѣвѣцѣтѣрѣж дѣ . р чѣстѣж сѣнтѣж вѣглѣе .

Доуачи амѣ сѣнтѣ поуѣрѣк шѣ дѣ фѣлодѣ доуѣмнезѣириле
 коуѣинте чѣлава чѣ ле сокотѣскъ . ач'ка е ман вѣртѣсѣ дѣ тоате
 шѣ ман моуѣтъ мѣнѣнатѣж шѣ дѣ фѣлодѣ . къ кѣте нѣкрѣвѣри
 дѣе соуфлѣгѣаши дѣрѣнт'кѣж шѣ спрѣ лоуѣкрѣриле ч'ка'к коуѣле
 коу оуѣрѣдѣе шѣ кѣ драгѣете рѣдѣкѣж-ле . шѣ вѣтѣжмѣтѣрѣаѣр
 ч'ка'к рѣкале адоуѣ-ле вѣндекѣре . пѣнтѣрѣ ач'ѣа нѣрѣтетѣ доуѣ-
 незѣс поуѣрѣк дѣ чѣ е фѣлодѣ прѣ нѣн . рѣаѣж шѣ нѣ чѣртѣж чѣ
 е спрѣ спѣсѣнѣе коуѣинцѣж . шѣ нѣ арѣтѣж шѣ ч'ка чѣ нѣ доуѣ
 спрѣ нѣрѣзѣре . шѣ арѣж ч'ка чѣ спрѣ спѣсѣнѣе дѣ-нѣ . шѣ кѣте шѣ
 спрѣ нѣкрѣвѣри рѣкае . рторѣв-нѣ кѣ дѣ амѣнѣдоаѣ нѣкрѣице съ нѣ
 вѣе спѣсѣнѣе . шѣ кѣ съ ноу ав'амѣ а грѣи къ дѣ вѣне . р (?)
 . рѣкѣцѣтѣ-нѣс . арѣж дѣ ч'кае рѣкае тѣкоуѣ-ас . шѣ пѣнтѣрѣ ач'ка
 амѣ кѣзоуѣтъ . рѣтрѣ рѣкае . кѣчѣ нѣамѣ адоуѣтъ шѣоуѣтѣрѣж . пѣнтѣрѣ
 ач'ка амѣ шѣ лоуѣкрѣриле ч'ка'к коуѣле шѣ рѣкале спѣѣсе .
 амѣнѣдѣрѣра поуѣе-ле . рпрѣтѣвѣж шѣ дѣ тоате . шѣ ач'кет'к ашѣ
 сѣнтѣ . къ шѣ ачѣстѣж чѣ . рнаѣнте нѣ асте поуѣеж астѣкѣи вѣглѣе
 ман кѣрк арѣтѣж-нѣ шѣ нѣ спѣѣне . а вѣгатѣаши шѣ а мѣшеаши
 коу коуѣинцѣж . рѣвѣцѣнѣдѣ . шѣ вѣгаѣнаѣр амѣ . рѣтрѣ сѣаѣсѣ .
 алѣа . ршѣаѣжчѣнѣк вѣиѣи . дѣкѣа шѣ фѣрѣждѣвѣмѣнѣе а оуѣрѣж
 . рѣаѣж . дѣстѣаѣ арѣж шѣ драгѣет'к вѣамѣнаѣр а сѣроуѣтѣ . арѣж
 нѣарѣоуѣи шѣ мѣшѣи . рѣаѣж кѣ съ ноу кѣзѣж дѣ.р мѣсѣрѣтѣте
 . р нѣаѣст'к ч'ка нѣспѣѣсе . чѣ а рѣвѣдѣ кѣ тѣрѣе шѣ кѣ моуѣаѣмѣнтѣж
 . рѣаѣж-н . шѣ коуѣна нѣдѣкѣдѣ шѣ доуѣачѣца чѣ вѣ съ фѣе съ

АНЕЖ МЖ.РГЖАРЕ . КЪ ЖСТЕ ПОУСЬ РНАИНТЕ ШИ ЛОУКРДЛЪ БУ-
 ГАТСАШИ ШИ МИШЕЛСАШИ ВІАЦЖ СПОУИИДЪ Р МОУАТЕ КИПДРИ .
 ЧЕСТСА КС САЦНОУАЪ ЧЕ Е КОУФЪИДАТЬ . ІАРЖ ЧЕСТСА КС СОУСПИ-
 НИЛЕ ДЕ МЕСЕРЖТАТЕ . ШИ АМЖИДОИ АЧІЦК Р ПРОТІВА ВІЕЦІЕН
 ПРІИМИ-ВУР ПЛАТЖ . КОУМЪ РСЕШЪ АЛЕ ЧЕШІИ ЕУГЛІЕ КОУВИНТЕ
 АРАТЖ АША ШИ ТРЪЕСКЪ . .:

(Foaia din urmă.) ТАТЖАЪ НОСТРОС ЧЕ ЕШИ Р ЧЕРИ . СФІЦК-
 СКЖ-СЕ НОУМЕЛЕ ТКС . СЪ ВІЕ РПЪРЖЦІА ТА . ФІЕ БОА ТА КОУМЪ
 Р ЧЕРИ АША ШИ ПРЕ ПЪМЖИТЬ . ПІТА НОАСТРЖ СЪЦІУСЖ ДЪ-НЕ
 НОАШ АСТЪЗИ . ШИ ІАРТЖ НОАШ ГРЕШАЛЕЛЕ НОАСТРЕ КОУМЪ ЕРТЪМЪ
 ШИ НОН ГРЕШНИЦАУР НОЦРИ . ШИ НС НЕ ДУЧЕ Р НЪПАСТЕ ЧЕ НЕ
 ИЗБЪВЪЦІЕ ПРЕ НОН ДЕ ХІТАКНСАЪ . КЪ А ТА Е РПЪРЖЦІА ШИ
 ПОУТЪКРК ШИ САВА Р ВЕЧІЕ . АМИНЪ .

cf. 1607.

Крединца крецин'кскж.

(ibid.) КРЕЗЪ РТРОС ДСМНЕЗЕС Р ТАТЖАЪ ПСТЪКРИКСАЪ ФЪКЖ-
 ТОРИУАЪ ЧЕРЮАШИ ШИ АЛЪ ПЪМЖИТСАШИ ВЪЗСТЕАУР ТСТСРУР ШИ
 НЕВЪЗСТЕАУР . ШИ РТРОС ОУНСАЪ ДОМНЪ Іс . Хс . ФІЮАЪ АС ДСМ-
 НЕЗЕС ОУНСАЪ НЪКСЪТЬ . ЧЕ ДЕ Р ТАТЖАЪ НЪКСЪ МАИНТЕ ДЕ ТОАТЕ
 ВЪККСРЕ . АСМИНЖ ДЕ Р АСМИНЖ . ДСМНЕЗЕС ДЕРЕПТЬ ДЕ Р ДСМНЕЗЕС
 ДЕРЕПТЬ . НЪКСЪТЬ РСАЖ НС ФЪКЪТЬ . ОУНСАЪ КС ТАТЖАЪ , ПРЕ Р
 ЧІНЕ ТОАТЕ ФЪКЪТЕ СЪНТЬ . ДЕРЕПТЬ НОН ВАМЕНИИ ШИ ДЕРЕПТЬ
 ИСПЪСЕНІА НОАСТРЖ ВЕНИТ-АС ДЕ Р ЧЕРИ ШИ АС НЪСКОУТЬ ДЕ Р
 ДУСАЪ СФІНТЬ . ШИ ДЕ Р МАРІА ФАТЖ УМЪ ФС . РЪСТИГНИТС-СКС
 ДЕРЕПТЬ НОН СОУПТЬ ПІЛАТЪ ДЕ Р ПОНТЬ . КИНСІТЬ ШИ Р ГРСПАТЬ
 ШИ РВІСЕ А ТРЕА ЗИ ДОУПЖ СКРИПТСРЖ . ШИ СЕ СОУИ Р ЧЕРИ ШИ
 ШАДЕ'Н А ДЕРКПА ТАТЖАШИ . ШИ ІАРЖ ВА ВЕНИ КС САВА А ЖОУ-
 ДЕКА ВІИИ ШИ МОРИЦІИ . КЪ РПЪРЖЦІА ЛОУИ НС ЖСТЕ ВЕРЪШЕНІЕ .
 ШИ Р ДХУОУАЪ СФІНТЬ ДУМНСАЪ ЧЕ ВІИИ ФАЧЕ . ЧЕЛЪ ЧЕ Р ТАТЖАЪ
 ВІИЕ . ЧЕЛЪ ЧЕ КС ТАТЖАЪ ШИ КС ФІЮАЪ РКИНАТС-Е ШИ СЛЪВИТЬ .
 КОУМЪ АС ГРЪИТЬ ПРІУРОЧІИ ШИ РТР'ОУНА СФІНТЖ А СЪВЪРСАШИ
 АПСИАУР ВЕСЪКРЕКА . МЖРТСРИСКЦІЕ ОУ Р БОТЕЗЪ . Р ЕРТЖИОНК
 ПЪКАТЕАУР . АЩЕПЪМЪ СКОУЛАТСАЪ МІЦНАУРЪ (! I. МУРИ-) ШИ
 ВІАЦА ЧЕ ВА СЪ ФІЕ Р ВЕЧІЕ . АМИНЪ .

ibidem.

ІАЧЪКЕТЪ СЪНТЬ . І . КОУВИНТЕ , ЧЕ ДЪДЕ ДОУМНЕЗЕС АС МІУСИ
 ПРІУРІКЪ . Р ВРЪХСАЪ МШТЕАШИ ДЕ СІНАА :

Дертѣи : ес сѣтъ дѣмнѣа доумнезѣс аа тѣс прѣ аъ. рѣж
 мѣни доумнезин стрѣини сѣ н'анѣи . И двѣ : ноумеле двѣмнѣаши
 доумнезѣаши тѣс ꙗ харѣ сѣ ноу-аъ аи прѣ ꙗ гоура тѣ къ
 нѣинѣкаты ноу вери фѣи . И триа : сѣре'кѣж доумника . И пѣтра :
 тѣтѣ-тѣс ши моумж-та чинет'кѣи-н сѣ вери сѣ анѣи зил
 моуате ши воуѣи прѣ пѣмжнтѣ . И чинѣк : сѣ ноу оуѣизи . И шѣс :
 сѣ нѣс фѣи кѣрари . И шѣпт'к : ноу фѣра . И шѣтѣ : сѣ ноу фѣи
 мжртѣрѣи стрѣмеж вѣчиноуаши тѣс . И нѣа : сѣ нѣс похѣри вѣчи-
 нѣаши тѣс . а зѣч'к : сѣ нѣс похѣри вѣчинѣаши тѣс . нѣче моуаре-н .
 нѣче фѣта-н . нѣче фѣчѣрѣаъ . нѣче вѣоуаъ . нѣче асѣнѣаъ . нѣче нѣмѣка
 чѣ асѣ аа лоуѣи .

cf. 1607.

Din Epilog. după Cipariu Anal., p. 44—45.

..... Дерѣтѣ ач'ка ес жоупжнѣаъ Хрѣжнѣаъ Лоукачи жѣде-
 цѣаъ дѣ ꙗ четат'к Брашовѣаши, ши атѣтъ цинѣтѣаъ Брѣсен . фѣ-
 арте кѣс нинѣж фѣеркинѣте ши кѣс жалѣ априѣсѣ дѣ мѣаѣѣ желѣниа
 аа ачѣстѣ лоумнатѣ карте . дерѣтѣ ач'ка ꙗ мѣате пѣрци амѣ
 ꙗ трѣватѣ ш'ам кѣстатѣ пѣнѣж ѡ амѣ афѣатѣ ꙗ цара роумж-
 н'кѣсѣж, аа архѣмитрополитѣаъ Гѣрафимѣ ꙗ четатѣ ꙗ трѣгѣ-
 виѣе..... ши кѣс воа митрополитѣаши марѣлѣи Гѣра-
 фимѣ нѣи ѡ д'ѣдѣмѣ аѣс Корѣи дѣаконѣаъ, чѣ ера мѣцѣрѣ ꙗ вѣ-
 цатѣ ꙗ трѣчѣстѣ лоуѣрѣс, дѣ ѡ скоасѣ дѣ ꙗ карт'к сѣре'кѣсѣж прѣ
 аиѣмѣа роумжн'кѣсѣж, ꙗ прѣднѣж ши кѣс прѣдѣи дѣла вѣскрѣка шѣкн-
 аѣрѣ, дѣ аъжѣж (! I. аъ. рѣж) четат'к брашовоуаши, аноумѣ нѣпѣ
 Иѣи ши пѣпа Мнѣан..... ирѣж ес ноу маи кроуѣи дѣ ꙗ авѣрѣ
 чѣ-ми ера дѣрѣнтѣ дѣ доумнезѣс а да аа ачѣстѣ аѣкѣрѣс, чѣ дѣдѣ
 аши ши оуѣчинѣаѣорѣ аши дѣ сѣ тѣшѣр'кѣсѣж ачѣстѣ карте : Бѣглѣи
 кѣс ꙗ вѣцѣтѣрѣж.....

X.

1582.

(Cipariu. Anal., p. 46 urm.)

Палиа..... Сѣржѣѣе афѣиѣ.

(4° nepaginat.)

Genesis c. I. Карта дѣ палиа аѣс Мѣиѣи.

1. Ачѣстѣ фѣкѣс двѣмнезѣс черѣаъ ши пѣмжнтѣоуа . 2. ꙗ
 пѣмжнтѣаъ ера нѣсѣтѣю : ши ꙗ дѣшѣртѣ . ши ꙗ нѣтѣш'кѣрѣкѣ ера

спре аджннкъ . ши дх'оуа дѡмнѡдѡн се пѡртѡ спре анж . 3. ши зисе дѡмнѡзеѡ : фїе лѡминж . ши фѡ лѡминж . 4. ши в'кзѡ дѡмнѡзеѡ к'арж фн вѡнж лѡмина . ши десп'рци дѡмнѡзеѡ лѡмина дела рнтѡн'крекъ . 5. ши кемж лѡмина зив . ши рнтѡн'крекѡл ноапте . ши фѡ де рнтрѡ с'крж ши де рнтрѡ демжн'ѡцж зѡа дент'ню . 6. Ши зисе дѡмнѡзеѡ : фїе т'крїе рн мижлокѡл апелоръ . съ деспарцъ апеле дела апе . 7. ши ф'кче дѡмнѡзеѡ т'крїе . ши десп'рци апеле че ера де сѡптъ т'крїе дела ч'клѡ че ера де соупра т'крїен , ши фѡ ашд . 8. ши кемж дѡмнѡзеѡ ча т'крїе : черюль . ши фѡ с'крж ши демжн'ѡцж зѡа адоѡ . 9. ши зисе дѡмнѡзеѡ : стрингж-се апеле де сѡптъ черю рнтр'оунъ локъ . съ се вазж оуска-тѡлъ . ши фѡ ашд . 10. ши кемж дѡмнѡзеѡ оуска-тѡлъ п'кмжнтъ . ши стринсѡл апелоръ кемж маре . ши в'кзѡ доумнѡзеѡ къ фѡ вине . 11. ши зисе доумнѡзеѡ : рѡд'кскж п'кмжнтѡл яребж в'ѡре , ф'кк'ндѡ с'кмжнцж . ши помн ф'кк'ндѡ рѡдѡл с'кѡ , доупж ф'клѡл с'кѡ . каре с'кмжнцж фїе рнтрѡ сине спре п'кмжнтъ . ши фѡ аша . 12. ши роди п'кмжнтѡл яребж ши в'крзе . ши помн родиторн . чине рнтрѡ сине рѡдѡл подмеле сале . дѡпж а са фире . ши в'кзоу доумнѡзеѡ къ фѡ вине . 13. ши фѡ с'крж ши демжн'ѡцж а треж зї . 14. ши зисе дѡмнѡзеѡ : фїе ф'кнтѡри лоуминосе рн т'крїѡ черюлѡн . ши деспарцѡ зѡа ши ноапт'к . ши арате с'кмне . времн адеверите . зиле ши аны . 15. съ лѡмин'ѡзе рн т'крїѡ черюлѡн . коумъ съ лѡмин'кзе п'кмжнтѡл . ши аша фѡ . 16. ши ф'ккѡ доумнѡзеѡ доѡм лѡминн мары . лѡмина ман маре съ сѡджаскж зѡвен . ши лоумина ман микж съ сѡджаскж нопцїен . доупж ачкет'к ст'клеле рнкж . 17. ши пѡсе але спре т'крїѡ черюлѡн . съ лѡмин'кзе спре п'кмжнтъ . 18. ши съ сѡджаскж зѡвен ши нопцїен . ши съ деспарцж лѡмина дела рнтѡн'крекъ . ши в'кзѡ дѡмнѡзеѡ , къ е вине . 19. ши фѡ с'крж ши демжн'ѡцж а патра зи . 20. ши зисе дѡмнѡзеѡ : апеле съ факж ши съ род'кскж жиганїн рїн . ши пасжри зѡсржтоаре спре п'кмжнтъ сѡптъ т'крїѡ черюлѡн . 21. ши ф'ккѡ дѡмнѡзеѡ марн пеин , че съ кїамж кнтоуа . ши тоате фїериле , че съ клѡтескъ , че рѡдирж апеле доупж фир'к са . ши тот че зѡарж дѡпж ф'клоуа с'кѡ , ши в'кзѡ дѡмнѡзеѡ къ е вине . 22. ши бѡвы але зикжндѡ : кр'кїеци ши в'к рнмоуацїцы . ши рмплецы апеле мжрїен . ши пасжрилѡ рнмоуац'кскж-се спре п'кмжнтъ . 23. ши фѡ с'крж ши демжн'ѡцж а чинч'к зы . 24. ши зисе дѡмнѡзеѡ : род'кскж п'кмжнтоуа жигжнїн . доупж фир'к са . добитоаче , жиганїн , ши фїери доупж ф'клоуа лоръ 25. ши в'кзѡ дѡмнѡзеѡ къ е вине . 26. ши зисе дѡмнѡзеѡ : съ фачемъ ѡмоуа пре кнпоуа че

съ фїе асѣлани нонъ, че съ двамнїкскъ пре неїїи лүкрїи, ши докитокдани . пасерилоръ черюлди . ши живишилоръ . ши атогт пїамжнтдани . ши спре тоци вїермїи че се трагъ пре пїамжнтъ . 27. ши двамнезїс фїккс пре шм лди пре шбразь . пре шбразь лс двамнезїс фїккоу ель . вїрвять ши мсаре фїккс ен . 28. ши двамнезїс бакн ен . ши зисе лоръ : крїкирици ши еж . фмоуаицица, ши . фмпаяци пїамжнтдакъ, ши бирдици ель, ши двамници пре пасжриле черюлди, ши а твт(е) фїерилоръ, че съ лїгжнж спре пїамжнтъ . 29. ши двамнезїс зисе : шка амь дате воаш тоатж тарка че фаче сїамжнїж спре пїамжнтъ, ши тоци помїи, че лс . ф сине сїамжнїж де фїклоуа лди, коум съ фїе коаш спре мжнкаре . 30. ши тоате жнїгнїиле пїамжнтдани, ши тоате пасериле черюлди . ши тоате че се лїгжнж спре пїамжнтъ, ши твт . ф че асте вїацж ка съ анеж пре мжнкаре . ши фс аша . 31. ши вїзс двамнезїс тоате че фїккдсе : ши тра прк воуне . ши фс сїкрж ши демжнїкца а шаск зн .

Genes. c. XLIX.

1. Кїемж Іїкорк пре фечорїи сїи ши зисе : адднаци-вж . ритр'днa, коум съ снди воаш лчїа че ва вени пре кон . фн времиле вїетоаре . 2. адднаци-вж . ритр'днa, ши лоузици фечорїи лс Іїкор ши лоузици пре Издрана пре тжтжлж вострс . 3. Роувињ нїкскдтоуа мїес дїе прила, тс тїрїа мїк, ши нст'крк мїк дїк прила . фн дарсре : ман маре . фпїкржїїе . 4. лесеи ан нсрческ ка ши апа, нс вен фн ман десвпра . кї ан сїнтъ пре патоуа тїтїани-тжс, ши патоуа мїес л'ан нсркатъ кс сїнтоуа тїс . 5. Снмшнї ши Лекн сїмтї фрази : арма лоръ амарж де фсршнн васеле шншитоаре а стрнмкжтїїїи . 6. . фн сфатоуа лоръ нс сесїекж соуфлетоуа мїес, ши . фн адднарк лоръ нс фїе слава мїк . кї . фн мїнїа са шморжрж пре шмь, ши . фн хрїжборїа са ча шрнитоаре шморїрж пре тауре*). 7. влїетематж сї фїе мїнїа лоръ прин че кї-и аша ррїнеде (!) ши нсрчесоуа лоръ, прин че-и аша вртїос . фнпїрци-вою пре ен . фн Іїкврї, ши вою аджежсн . фн Издрана . 8. Юда тс вры ачела : пре тнне вшр лїоуада фраїїи тїи . мїна та . ф червнїиле вртїжмашнлоръ тїи ва фн : фннїтїе та се верь паека фечорїи тїтїани-тїс . 9. Юда лсд тннїрїк : пре маре лскрс ан сеснт драгъ фїтї . прин маре . фнїнїкжтїсри,

*) In margine: тауре (1. тадрї) ысте Шнхїа чела че лс ршннат пре Днa . аша чїтїїи Іїw . Златоуст.

оди́хниндс-те коулакашъ кѢ леоула, ши ка ши леулаа . чине ва де-
 шепта пре ель ? 10. нѢ се ва лѢа дела Юда тоагоула крѣскъ .
 ниче лѣтцѣторюль дела пичоареле лѢн : пѣнѣ нѢ ва вени ши-
 лѣх чела че-н тремницѣторю . ши ель ва фи ашептарк амен-
 лоръ . 11. ачаста ва лега мѣнзишороула сѣс ла бѣчиомѣль вѣе
 ен, ши пѣюль асине ен сале кѣтрѣ вица вѣе ен . ла-ва лн винь
 вешмѣнтоула сѣс, ши лн сѣнцеле ашѣен (1. аѢен . Cipariu) тѣм-
 барюль сѣс . 12. ман фѣрѣмошы сѣнтъ окѣн тѣн де кѣтъ винѣль,
 ши динѣн лѢн ман ален вѣр фи де кѣтъ лаптеле . 13. ЗаѢс-
 лонъ ва лѣкѣн лн цѣрѣмѣриле марѣен, ши лѣнгѣ локѣла че стаѢ
 корабѣнле, шѣе-шь ва лтинде аѣюнгѣндѣ пѣнѣ лн Сидонъ .
 14. Изахар ва фи асинь таре, ши ва шедѣ лнтре доаѣ хѣтарѣ .
 15. вѣзѢ ѡди́хна кѣ арѣ фи бѣнѣ . ши ачель пѣмѣнтъ, коум
 ѡсте де доулацѣ . че оумереле сале ле плекѣ дѣ пѣртарк то-
 варѣ ши ва фи слоуга дажникѣ . 16. ДанѢ ва ва (!) цюдека
 ѡаменѣн сѣн ка ши алѣ сѣмѣнѣ лн Исль . 17. данъ шарпе
 фѣе лн кале ши аспѣда л колник, ши ва мѣшка кѣлкѣюль ка-
 лѣлѢн, коум чела че шаде пре ель сѣ казѣ лнапон . 18. долмне
 ашепта-вою испититорюль тѣс ! 19. Гадъ, лнтр'арѣмѣндс-се ва
 пѣрта ѡциле лнаннте лѢн, ши ѡрѣ ле ва аѢсче лнапон . 20. Ясиръ
 пѣне грасѣ а лѢн . ши ва да дѣлаца краилоръ . 21. Нефталим,
 черкъ ацеръ ши кѢ кѣвинте фѣрѣмоасе . 22. Іѡсѣфъ, ва крѣще фѣтъ
 крескѣнд, ши фѣрѣмос пре кѣоутать, кѣ лѣнгѣ честь изворъ .
 фѣтеле вѣрѣ лмѣла лколче ши лколо кѣрѣндѣ пре зидъ . 23. ши
 бине поате фы, сѣцѣтѣторѣн воръ мѣнѣ ши воръ оѣн пре ель .
 ши-л воръ досѣди : 24. че дерептатѣ аркоула лѢн ва рѣмѣнѣ
 лнтрегъ, ши мѣнѣле брацелор лѢн вор фи тари прѣн мѣнѣле
 пѣтѣринче алѢн ѡков : дѣнѣк сѣс рѣдикат пѣсторю ши пѣтрѣ
 лн Исль . 25. дела дѡмнезеоула тѣтѣнн-тѣс ѡ аѣторюль тѣс,
 ши чѣл пѣтѣринѣк ва бѣн пре тине де соус кѢ бѣвенѣле черю-
 лѢн, кѢ бѣвенѣле аѢнзиме ен де цос, кѢ бѣвенѣле оунѣрелѣр
 (1. оуце) ши згѣоулашн . 26. бѣвенѣле тѣтѣнн-тѣс ман марн-с
 де бѣвенѣле пѣринѣнлѣр мѣен, аѢпѣ пѣфтеле лнѣлѣнлоръ
 чеѣн лоуми ши вине пре капоула лѢ Іѡсѣфъ, ши пре крѣцѣтоула
 лѢ Назарен лнтре фѣаѣн сѣн . 27. Рениаминъ, лѢпѣ рѣпиторю :
 дѣмнѣкѣца мѣнѣ.лѣкѣ прадѣ, ши сѣра лпартѣ доѣнѣда . 28. Тѡ-
 цн ачѣлѣ лн доаѣспрезѣче семнѣце а лѢн Исль, ши ачѣста-н
 кареле лѢ грѣнт лор татѣ-сѣс, кѣнд лѢ пре ен пре тоѣ бѣвит
 кѢ бѣвенѣле сале . 29. Ши порѣнѣн лоръ, зѣкѣндѣ : еоу мѣ
 аѢнѣ ла ѡаменѣн мѣен . лнгрѣпаѣн пре мѣне кѢ пѣринѣн мѣен .
 30. лн пеѣре лдонѣтѣ каре ѡсте л кѣмпѣоула лѢ Еѣронъ Хе-

тїос ꙗ протїеа мамере ѿи, ꙗи пꙗмжїтоуа Канаанѣаши, каре аѣ коуамїжрать Пераамь кѣ кꙗмнѣа де пре оуїж дела Ефрїиць Хетїос пре оуриѣа де ꙗнгрѣнжтоаре. 31. ачїа ꙗгрѣнарѣ пре Перам, ши пре мѣарк лѣи пре Сара. аколо ѿесте ꙗнгрѣнать ши Псаакь кѣ Рꙗвїка, кѣ мѣарк са. аколо амь ꙗгрѣнать еѣ ши Аїа. 32. ши сфрїинїа (!) порѣнчеле кѣ кареле ꙗвꙗца фїчорїи сꙗи, трасе нїчодареле сале ꙗнтр'ѣна пре пать, ши мѣри. ши се аѣнж ла шамїнїи сꙗи. каре лѣкрѣ вꙗзжнѣ Пвсїфь, пꙗвжлїи пре фаца тꙗтжнїи сꙗѣ паꙗнжнѣ ши сꙗроуѣтжнѣ пре ель.

Epilog.

Кѣ мїла лоуи двамнезїѣ ши кѣ ажѣторїоа фїлоаши ши кѣ сꙗвꙗршїтоуа дꙗѣаши сꙗнїтѣ. Еѣ Тордань Мїхїаїо амек Пископоуа рѣмжїнларѣ ꙗи ардѣа : ши кѣ Херче цїефань. проповеднїторїоа Егїпїи аѣ Хс. ꙗи врашоуа кꙗвжран Шевїнѣаши Закань Ефрем даскалоуа де дꙗскжлїе. а шевїнѣаши, ши кѣ пїрїшеа Мшвсїи, проповеднїторїоа Евангїлїи ꙗи врашоуа логожѣаши ши кѣ Пкїрїе потропопоуа вармежнїи Хенедорїи цїноуам ꙗнтр'ѣна пентрѣ желанїе скрїпїтѣре ѿи сꙗнїте, кꙗ вꙗзсамь коум тоате амемїае аѣ ши ꙗнфадресекь ꙗнтрѣ кѣвжнїтеле сꙗꙗкїте а аѣ двамнезїѣ, нѣман нон рѣмꙗꙗнїи пре амекж нѣ авемь. пентрѣ ачѣа кѣ маре мѣжжа своасем ден амекж жїдов'кескж, ши гречаскж, ши сꙗрѣѣскж пре амекж рѣмжн'кескж, е, кꙗрци але аѣ Мшвсїи пррїокоуа. ши патрѣ кꙗрци че се кемж црѣтѣа. ши алиц пррочїи кꙗꙗца. ши ле джрѣнїа вон фрїацїлар рѣмꙗꙗнїи. ши четїици ши нѣ жѣдекарїи нечетїица манїте, кꙗ вїци кѣ аѣвꙗрѣ афла маре вїстїнїарїо сѣфлетесекь. нон пентрѣ драгосте лѣи двамнезїѣ амь оустїнїтѣ. н'аѣ ирж ꙗнторск мꙗнж де ꙗнцїрк. че мꙗнж грѣк пꙗкжжтоасж. сꙗ вїци афла че ва грїшнїтѣ. пре а черїолѣи двамнѣ коум кꙗ ель фїе аѣвꙗржтѣрж. кꙗ нѣ е кѣ воє ноастрж ачѣ грїшалаж. пентрѣ ачѣа четїицѣ тоци варе ꙗи че мꙗнж ва сїсїи, елскїици коум ши двамнезїѣ сꙗ елсвескж пре вон. Памнїк.

Де ꙗ мїла аѣ двамнезїѣ ꙗи зїлае аѣ Батꙗр Жїглмонь Пшнвоѣж ардѣаѣаши : дꙗрѣнїа ден ачѣете кꙗрци скрїс(е) а ностре чѣете доу де ꙗтꙗнїо : Бїтїе, ши Псꙗодак (!). чєлшї двамнѣ де стꙗгꙗ ши вєстїтѣ вїтꙗзꙗ Гєстї фрѣкїици амекс Хвїтноуїо ардєаѣаши ши цꙗржнїи оунгрѣнїи лꙗкєїїторїо ꙗи Дєка. коум ачѣете дво кꙗрци сꙗ фїе пꙗргж пꙗнж двамнезїѣ ва ши

алаате тиньори ши скоате . ши мърїа ас Гести фрѣнци фс кс
 твт ацоторюа ши лкс скрис рн келтѣалж моуатж ши кс
 аци ваменї бѣни рнкж лърнгж сине ши лкс дърѣнтъ вов
 фраци рѣмжнилоръ . пентрс ачѣа рѣгаци пре дѣмнезес . пре
 рнтрс мърїе аѣи . де рн мила аѣи дѣмнезес ѣс шербанъ дїакъ
 мецереуа маре а тинарелоръ ши кс марїенъ дїакъ дърндс
 рн мѣнж ноастрж чкѣсте кърци четиндъ ши не пѣккѣрж , ши
 лѣмъ скрисъ вов фрацїаѣр рѣмѣни , ши ле четници къ веци
 афла рнтрс але мѣргжрїтарю скѣмпс ши вїстїерю несфѣр
 шнтъ . кѣноаѣе-вещї фолосоуа бѣнѣцилоръ . ши плата пѣккѣте
 лоръ дела дѣмнезес рнтрс чкѣсте кърци . Скрис-скс чкѣсте
 кърци сфнтѣ : аніи 3 ч . порождѣства хсѣв : . афнѣ . Мѣсца юуле
 дї . р четате рн вржїїе .

XI.

1591.

(Arhiva istorică ed. B. P. Hăjdêu I. 1, 105, No. 141.)

Hrisov de vânzare.

(Totruș 7100.)

Идекъ ної Тамаш шолтѣзла кс . вї . пѣргарї . шї кс ацїї
 врѣшанї бѣтрѣнї дїн трѣг дїн Тотрѣш анѣме Костантин
 Бѣхоч ши Некѣла Кїхна . ши Дѣмїтрашко Кондрѣк . ши Мѣ
 тїю де Фїліпїцї ши ацїї ваменї бѣнї . скрїем шї мѣртѣрїем .
 кс частъ скрїсоаре а ноастрж кѣм ас венит рнаїнтж ноастрж
 Шандрс дїн Рѣсї фїчорѣа Кѣпарюаѣї дїн Фїліпїрї де а аѣї
 бѣнѣк вое де нїме неконт нїчї асѣпрїт ас вѣндѣт а аѣї дї
 рѣптж вчїнж шї мошїе дїн сат дїн Фїліпїцї че іасте пре ана
 Гїтѣзлаѣї . р цїнѣтѣа Тотрѣшѣаѣї дїн парѣа кѣпѣрѣкѣкъ цюмѣ
 тате де парѣе дїн парѣа пѣрїнтѣаѣї сѣс Кѣпарюаѣї . дїн ватра
 сатѣаѣї шї дїн кѣмпс шї дїн царїнж . шї дїн апъ шї дїн
 пѣдѣре . шї дїн тот локѣа кс тот венїтѣа . ачаста еа ѡ ас
 вѣндѣт дѣмїсале аѣї Дрѣган дїн Фїліпїцї фїчорѣа Некїтї
 дерентѣ чїнцї зѣчї талерї бѣтѣцї банї гата . ка сѣ-ї фїе аѣї дї
 рѣптж вчїнж шї кѣмпѣрѣтѣрж р вачї . аѣї шї кѣконїлор сѣї
 шї а тот родѣа сѣс чїне сѣ ва алѣѣе . шї ної дѣкка ам вѣзѣт
 де а лор бѣнѣк вое . токмаалъ шї плаѣж де палн : фѣкѣтѣ-їам
 дела ної ачастъ мѣртѣрїе . шї ам пѣс печѣтж врѣшѣаѣї ка сѣ-ї
 фїе де кредїнцж . (знатїсе . ѣ Тотрѣш лѣт 3р мѣкенца ѡк . д .)

XII.

1593.

(Luca Stroici: de B. P. Hăjden, București 1864, p. 26.)

Tatăl nostru de Luca Stroici.

Parintele nostru ce iesti in ceriu, swinçaskese numele teu: se vie inpereçia ta, se fie voia ta, komu ie in ceru assa ssi pre pemintu. Penia noastre seçioase de noai astedei. Ssi iarte noae detoriile noastre, cum ssi noi lesem detorniczilor nostri. Si nu aducze pre noi in ispite, ce ne mentuiaste de fitlanul. Ke ie a ta inpereçia ssi putara ssi cinstia in veczij vecilor, Amen.

XIII.

1607.

(Codex Sturdzanus, p. 196—216. — Cuvente den Bătrâni II, 99 urm.)

Catechismul.

ДТРЕВАРЪ КРЕЦИНЕСКЪ.

ДТРЕВАРЪ . КРЕЦИНЪ ЦИИ?

РЪСПОУНСЪ . КРЕЦИНЪ.

Д. ВАРЕЛЕ ШМЛА КРЕЦИНЪ?

Р. ШМОУЛЪ КРЕЦИНЪ АСТЕ АЧЕЛА ШМЪ ЧИНЕ . Р. ХС . КРЪДЕ . ШИ ВІАЗЪ КОУМЪ СЪНТЬ ТОКАУКАЕА . КРЪДЕ ІРТЪЧОНЪ ПЖКАТЕЛОРЪ ДЕЛА ТАТЪЛА СЪНТЬ ДОМНЕЗЕОУ КЪ И СЕ ВА ДА . Р. ХАРЪ ПРЕ . Р. ІС . ХС.

Д. ДЕЛА ЧИНЕ ТЕ КЕМИ КРЕЦИНЪ?

Р. ДЕ ЛД ХС.

Д. КОУ ЧЕ ВЕРИ АДВЪРА КЪ ШИ КРЕЦИНЪ?

Р. КОУ АЧКА КЪ М'АМ ВОТЕЗАТЬ . Р. НОУМЕА ТАТЪЛОУИ ШИ ФІЛОУИ ШИ ДХОУЛОУИ СЪНТЬ ШИ КРЕЗЪ . Р. ІС . ХС.

Д. КОУ МАН МОУАТЬ . КОУ ЧЕ ВЕРИ АДВЪРА?

Р. КОУ АЧКА КЪ ЦІОУ РЪДЖЧИНА КРЕЦИНЪТЪЦІИ.

Д. КЖТЕ ЛОУКРОУРЕ ТРЕКОУАЩЕ СЪ ЦІИ ШМОУЛЪ КРЕЦИНЪ?

Р. Чинчи лоукроуре.

Л. Кареле-сь ачклк?

Р. Де рт'ки з'кче поржнч'кле але лоуи домнезеоу . а доа крединца крецин'кскж . а треа тат'ль ностроу . а патра боте-зоуль . а чинч'к коуминекжтоура.

Л. Пре чине-шь д'кде домнезеС . з'кче коувин'теле сале афарж?

Р. Пре Мωси пррокъ пре доаѡ табле де п'атрж . а вор'хоуа моунт'клди де Синде.

Л. Зи ч'кле з'кче коувенте.

(Р.) Де рт'ки : еоу с'кнтъ домоуа домнезеоу ал т'коу пре л'жн'ж мене домнезен стр'инни съ н'анен . а дод : ноумеле домн'лди домнезеоулоуи т'коу . а харь съ ноу-ль жи пре . а гоура та къ невиноватъ ноу вери ф'и . а треа : с'кр'екж доум'нека . а патра : тат'т'коу ши моумж-та чинст'кше-и съ вери съ анен зи'ле моу'л'те ши боуне пре пжмжнтъ . а чинч'к : съ ноу оучизи . а шасе : съ ноу ф'и коурвари . а шайт'к : ноу фоура . а шпта : съ ноу ф'и мжртоурие стржмжж вечиноу'лди т'коу . а н'ва : съ ноу пофтеши каса вечиноу'лоуи т'коу . а з'кч'е : съ ноу пофтеши вечин'лди т'к'с нече моу'аре-и . нече ф'ата-и . нече фечороуа . нече водль . нече калоуль . нече немнка че жсте ал' лди.

Л. Анй съ гр'имь де пре хасна челωр з'кче коувин'те але лоуи домнезеС . дереитъ че-ши д'кде домнезеС з'кче коувин'теле сале афарж . съ не пре'нтроу жле исп'силь?

Р. Ноу дерепт' ач'ж къ нимерил'к ноу ле поате . рпак' деплинъ.

Л. Дарж дереиче л'к'с дати афарж?

Р. Дерепт' трен фолб'сре : фолб'соуа д'р'т'ки : коум нон пжкателе ноастре . съ ле потемь к'ноаще де . а ен пре нон съ не смериль . ши съ м'крцемь ла врачю ла Ис . Хс . алы доиле фолб'с : . коум'с не д'кде з'кче коувин'теле сале съ л'вжцьмь ф'аит'е боуне крецин'илωр ши в'ацж боунж . а треа фолб'с : коум шамени ф'кжтори де ржоу съ се ртоаркж к'трж домнезеС.

Л. Д'кка н'к'с дати домнезеС к'вентеле сале афарж съ не исп'сим перт'р'с жле . дарж преи че не в'льмь исп'си?

Р. Пре . а крединца дер'кит'ж.

Л. Че не л'в'ацж пре крединца дер'кит'ж?

Р. С'вг'лаа.

Л. Че е С'вг'лаа?

Р. Боунж вестире ши весел'е дела т'ат'жль с'фнтъ домнезеС коум ноаѡ не ва ерта тоате пжкателе дерепт' Ис . Хс.

А. Пре чине-шь дѣде домнезеѸ игла са афарѸ?

Р. Пре фїю-лси чель сфитѸ . съ пре (?) чине порѸичи нолу воукоурѸе ши мнлж ши ҃ртѸчюнк пжкателур.

А. Че ѣ дѸрѸ крединца чѸа че нолу требоуѸице съ не испѸенл?

Р. НждѸжде р мїла татѸлси сфитѸ домнезеѸ деритѸ молртѸк фїюлси чель сфитѸ.

А. Зи крединца чѸс фѸкѸт . вї . апсан.

Р. Кап де днртѸи де фанта лоумїн . Врезы ртрѸ доумнезеѸ р татѸк поутѸрнїкоуль фѸкѸтѸриу черюлси ши аль пѸмжнтѸлси вѸзоутелурѸе ши невѸзоутелурѸе . кап ал долл де скѸмпарѸт : ши ртроу оуноуа домнѸ Іс . Хс . фїюль лси домнезеѸ . че-оу нжскоутѸ диннурѸ . рсж де р татѸк нжскоут маните де тоате вѸкѸре . лѸмнїж дела лѸмнїж . домнезеѸ деритѸ де р домнезеѸ деритѸ . нжскоут рсж нефѸкѸтѸ . оуноуаль коу татѸ пре р чїне тоате фѸкоуте сѸтѸ . деритѸ нон шлмнїн . ши деритѸ испѸенїе ноастрѸ ре(ни)т-лѸ де р черю . ши лоу нжскоутѸ де р дѸоуль сфитѸ . ши р Марїл фатѸ шлм фоу . рѸстикнїтоу-сѸс деритѸ нон соупѸ ПилатѸ де р ПонїтѸ . киноунтѸ ши рропатѸ ши рвнсе а тред зї . доупж скрїнїтоурѸе ши съ соуп р черю ши шѸдѸ а дерѸїта татѸлси . ши ҃ртѸ вен-ка коу слаж а жоудека вїни ши мѸрїїн . къ рнѸрѸїцїа лоупи ноу лете верѸшенїе . Кап ал трїале де сфїцїе : ши р дѸоуль сфитѸ домнл че вїн фѸче . рсж дела татѸк вїне ши р татѸк ши р фїюл съ не ркїнжлм ши съ сажвнлм . коулм лоу грѸїтѸ проршчїн . ши ртрѸїна сфитѸ а съвордлоупи апсанлорѸ вѸскрїка . мжрѸтоурнѸкїце оу-р котїзы съ съ ҃рте пжкателе . ацптѸлмь скоуладоуль мурцилорѸе ши верѸ фї вїоу р вѸче . амнїн.

А. Че лете а тред ҃рте че требоуѸице крїнїноулси . съ цїе?

Р. Лете татѸк ностроу че-оу р вѸцатѸ рсоушл Іс . Хс . пре апсан . Мален зї . ши ЛукѸ не .

А. Зи шче-наш рѸмжнѸкїце съ рцѸлѸкїемь .

Р. ТатѸк ностроу че цнї р черю . сфїцѸкѸкѸсе ноу-меле тѸоу . съ вїе рнѸрѸїцїе та . фїе вод та коулм р черю . лша ши пре пжмжнтѸ . нїта ноастрѸ сѸцїшсж дѸ-не нолу астѸ-зи . ши ҃ртѸ нолу грїшалел ноастре . коулм ҃рт(Ѹл)мь ши нон грїшнїцїалур нѸпрї . ши ноу не доуче р нжпасте . че не изѸжѸкїце пре нон де хїкаѸкноуа . къ а та ѣ рнѸрѸїцїе ши нѸтѸкрѸк ши слѸва р вѸче . амнїн.

Д. Къте рѣндоуре де лоукроуре съ не коуприндема . р роугъчюне?

Р. Долау.

Д. Кареле-съ ачкѣк . ?

Р. Мил'коунтѣра ши дѣтоула де харь.

Д. Че ѿсте мил'коунтоура ши дѣтоула де харь?

Р. Мил'коунтѣра ѿсте ачкѣ . кѣнды чѣрема чекѣ де ла домнезеѣ ши авема греоу ши невоиѣ ноастрѣ . сѣнтъ ноумеле ал' лоуи пре ацоуторю сѣ-ль кемѣм.

Д. Че ѣ дѣтоула де харь?

Р. Дѣтоула де харь ѿсте ачкѣ . кѣндоу не адоучема амниѣ де пре тоате фѣптеле боуне але лоуи домнезеоу ши дѣма харь лоуи пре . р Хс.

Д. Къте лоукроуре требоуескѣ съ фѣе . р роугъчюне?

Р. Чинчи лоукроуре . Де-ртѣн : порѣнчкеле . къ домнезеоу доу порѣнчитъ ши доу лѣсѣтъ съ роугѣм . Я долау : фѣгѣдоуѣтоу-нѣоу къ не ва пре нои аскѣл'та . Я треѣ : крединца къ тоате фѣгѣдоунтѣриле лоуи домнезеѣ коу крединцѣ ноуман съ ле поутема коупринде ла нои . Я патра : чѣрере грѣс ши невоие соуфлетоулоуи ши троупоулоуи . Я чинчѣ : . р ал коуи ноуме требоуѣще съ чѣрема съ вѣри съ цѣи ноуман ноумеле лоуи Ис . Хс.

Д. Къте чѣрери сѣнтъ . р тѣтѣль нѣстроу?

Р. Шапте чѣрери сѣнтъ , три-съ ди-р але де вѣаца де вѣкѣ . пѣтроу чѣрере диспре вѣаца ачециѣ лоуи.

Д. Че ѿсте а пѣтра пѣрте че требоуѣще съ цѣе крециноула?

Р. Ботѣзоула коум доу скрисъ сѣнтоула . Мо . Еугластѣ . капъ ман апон . оунде зисе домноула доумнезеоула нѣстроу Ис . Хс : пѣсѣци . р тоатѣ лоумѣ лѣвѣци тоате лимбиле вѣтезаци . р ноумеле тѣтѣлоуи сѣнтъ . ши ѣрѣ зисѣ . р Еуглаѣ лоуи Марко капъ ман апон : чине вѣ крѣде ши ва фѣ вѣтезѣтѣ испѣситъ ва фѣ . чине ѣрѣ ноу ва крѣде перитъ вѣ фѣ.

Д. Че ѿсте а чинчѣ парте че требоуѣще крециноулоуи съ цѣе?

Р. Коуменекѣтоура дела прѣстѣла . че ѿсте скрисѣ де сѣнциѣ Еугласти мо . рз ; мрк . ѣд ; лоук . рѣ ши сѣнтоула Павелъ апѣлѣ.

Д. Зи чѣле коувинте.

Р. Домноула домнезеоу Ис . Хс . доупѣ чинѣ лѣоу пѣтѣ ши багѣслови . ши фрѣм'се ши дѣде оученичѣлау сѣни . ши зисе : лоуаци ши мѣнѣкѣци . къ ачѣста ѿсте троупоула мѣоу . че

се д'кде дерѣиць кон . ачѣста ф'ачици к'нѣдъ вици ф'аче пом'кна л'к . ашишдѣре ши п'жхарь лоуш доуѣж чинж ши бл'гослови . ши д'кде оучиничлавр с'ки . ши зисе : в'кци т'бци де . р тр'жись ачѣста жете синцелѣ мѣоу де л'куе нолау . че се в'а в'кред дерѣиць кон . дерѣиць моу'лци с'к в'к се ж'рте п'жк'ателе . ачѣста ф'ачици поу'роуриак . к'нѣдъ вици ф'аче пом'кна л'к . :

Скрис'ам ес попа Григорѣ дн.р М'жхачю . .р зилеле лши Батьрь Коу'л доу'жарю краю . карте чирн с'к ва . ртреба коу' ал'тоу'л с'к цѣе р'ксѣнде . ир'ъ ноу'м'жроу'л алавр . дела П'дам зрѣи . ан . дела нацѣрк лши Х'с . д'х'з . ан .

XIV.

1609.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Roman 7117.)

Ес тоадер шолтозол де роман . ши с'к . в'ї . пр'жгари шт там скрием ши м'жторисим ши д'ѣм цѣре . ко ал нострѣ запис . ком ас винт . рнант'к носртж . Ивнашко ф'ечюрюл лон каракезѣа де приѣн'ъ ко с'дро-са ко м'жгд'лани . ши ко д'ѣмитрашко вохош . ши с'ас токмант ен д'каш в'кндот . ивнашко ф'ечюрюл лон каракизѣа . ко с'дро-са м'жгд'лани . дерѣиць шчин'ъ а лор . че ас авот . .р сат . р платонѣци . де цинотол кр'кле-г'кторѣе а триж парте де сат . ко тот винтоа . ши де . р царин'ъ ши де . р в'кмно ши де . р п'жд'дре . ши де . р ап'ъ . ши де . р тот локол тот а триа ши ас ко(м)п'жрат . д'ѣмитрашко вохош . ка с'к-и х'їе лон шчин'ъ . .р в'кч'к нетр'ккот . ши ас ко(м)п'жрат . дерѣпто дн (450) талери . с'к с'к цѣе . при ман марѣ бридинц'ъ . ши т'крѣе . п'ч'кт враш . при ач'кето запис . ши мари м'жторѣе . чи с'ас т'кмплат . ртре ен поп шнчуа шт внаѣ-ѣци . и с'ккоян вист(ринк) шт вохошри . и п'жтрашко ап-(род) шт рошидри . аш'к скрием ши м'жрт'дрисим . ко ачѣсто запис . нис . м'сѣе сѣи . ка . в'л'кт зрѣи .

XV.

1610.

(Anal. Societ. Acad. Rom. vol. X, sect. 2, p. 305.)

Epitaful lui Radu Buzescu.

† Частж . піатрж . пре гроапа радѣлши есзескѣл . ч'ас
фостъ . маре ключѣр ктиторѣл . сѣнтен . мжнѣстире . ши грѣ
боалж ас болит жнтрѣ аннѣ ши : ѿ . сѣптжмѣни : ши с'ас
прѣставѣт ꙗ лѣна ас : генарїи . зиле ї . ꙗ зилеле еснѣлши ш
радѣлъ воєвод . влт . зрнї . крѣг санцѣ . ѿ . крѣг лѣнк . вї .
епакта . з .

† Квѣнт де ачаст ꙗ вїацъ дешарт ꙗ рѣгате-верн лѣи
дѣмнезес ꙗ зї ши ꙗ ноапте . четаш верн фн кѣ че(и) дн ꙗ ран
ирѣ чинне нѣ фаче лѣкрѣ дѣмнезескѣ (!) ꙗкинѣще-се фокѣлши де
вѣкѣ . чинне-ш сатѣр ꙗ минцеле лѣи кѣцет ꙗ кѣмѣ-ш ꙗгода трѣпѣл
ши сѣ факѣ воїа некѣратѣлши . ши чинне нѣ-ш ва да дн ꙗ авѣрѣк
лѣи сѣрачилор ши бесѣрчлор (!) ꙗ вѣвчнем . ачела есте сѣсга
дракѣлши . сѣ нѣ зик ꙗ ниме кѣ еѣ . сѣнт домн сѣс влѣнк ꙗ .
сѣс воерин . кѣ чинне-ш дѣпре ал лѣи лѣкрѣ прими-ва жѣдекатѣ .
кѣ аколо вом ста ꙗнантѣ жѣдецѣлши голи кѣм нѣскѣт . дерѣпт
ача фрацилор ! нѣ лѣкомирѣци ханнелорѣ ши лѣрѣлши че в ꙗ
фачѣци калѣ ларг ꙗ ши кѣрат ꙗ спре черю кѣ мастенїе кѣм зиче
ꙗнесш дѣмнезес : ѣнде есте авѣцниа воастр ꙗ аколо есте ши
нинма воастр ꙗ .

XVI.

1614.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Ștefănești 7122.)

Ес вол (?) ѣефан снѣ мирон . и сѣ сѣстра ег(ѣ) сора арн-
чѣе . непота лѣи мирон . стрѣнепота лѣи вланко шетрарюл .
ши кѣ фичорѣл меѣ казал . ши кѣ вонсѣ . ꙗншине пре нон
ѣим . ѣим (!) ши мрѣторосим кѣ четѣс запис . ши скрисорѣк .

довѣднѣди . ши атѣици че браци . че в'ац свинциѣт . че в'ац сѣклат . че в'ац . рдирѣнтат' . кѣ нѣмѣлѣ дѣмнѣс (аѣ)и нѣстрѣс лѣи Іс . Хс . ши коу нѣмѣлѣ дѣмнѣзѣдѣши нѣстроу .

(Pag. 13 - 19.) Кредничѣс кѣк'ѣнтъ . съ иприне пох'т'кире прѣсѣѣиѣ . вѣи лѣкрѣс пох'т'кирте . че съ [ка]дѣ прѣстѣлѣши съ х'ѣ ивниоват' . шиѣи мѣриѣи кѣрѣват . трѣкѣзѣ . кѣрат . смѣкрин . кинин . ювнторѣ ла нѣмѣкрѣниѣ . рѣкѣцтор (!) . нѣкѣциѣ . нѣсѣчѣгаш . нѣстрѣ-рѣкѣтѣр ла лѣсѣѣѣ . че вѣднѣд . нѣскѣднѣк . нѣюкѣнтѣр ла арѣкѣнт . (!) дѣ кѣса са кѣиѣ съ съ нѣвоѣскѣж . фѣчѣорѣи съ н'анѣж . рѣтроу нѣлѣкѣре кѣс то[а]тѣж кѣрѣжѣѣж . кѣ дѣ ноуѣ ва иѣи иприне съ-ш ток'масѣж касѣ сѣ . дѣрѣж бѣскѣрѣка лѣи дѣмнѣзѣс кѣм о ва нѣтѣ ток . мѣи? съ нѣ х'ѣ вѣтѣзѣт дѣ кѣрѣвѣдѣс . ка съ нѣ съ мѣндѣрѣкѣскѣ съ кѣзѣж . р . пѣкатѣлѣ дѣлѣколадѣши . кадѣ-сѣж лѣи съ анѣж ши лѣдѣдѣ дѣ шм вѣи . дѣ чѣи нѣкрѣднѣиѣчѣши . ка съ ноуѣ кѣзѣтѣ р . мѣстрѣрѣи ши . р . лѣѣцѣлѣ вѣрѣжмѣноуѣдѣши . дѣикѣонѣи лѣиѣждѣре кѣрѣаци . съ нѣ х'ѣ . рдѣиѣци ла кѣвѣжѣнтѣс . съ нѣ вѣкѣ вѣиѣкѣ мѣлѣкѣтѣ . съ нѣ х'ѣ лѣколом ла стрѣнѣсѣрѣж . съ анѣж кѣрѣднѣиѣцѣж . р . тѣннѣж . кѣс фѣирѣ кѣрѣатѣж . ш'ачѣиѣѣ съ съ . рѣтрѣкѣе мѣннѣкѣтѣ . дѣи'лѣч(ж?) съ слѣоуѣжѣскѣтѣ фѣндѣ нѣкѣиѣновѣци . мѣвѣриѣлѣ лѣор лѣиѣждѣре съ х'ѣе коуѣрѣатѣ . нѣкѣлѣвѣтѣитѣлѣре . кѣрѣатѣ . кѣрѣднѣиѣчѣлѣсѣ . рѣтрѣсѣ тѣт . дѣи-кѣонѣи съ х'ѣе оуѣиѣи мѣвѣриѣи кѣрѣват . фѣчѣорѣи кѣиѣ съ-и сокѣот'кѣскѣ ши кѣсѣлѣ сѣлѣ .

Фѣюл мѣѣс тѣтѣ . [нѣнѣтр'лѣчѣ тѣкѣмѣ лѣжѣат . р . кѣрѣѣтѣ .] ка съ токѣиѣци чѣкѣлѣ нѣтѣокѣмѣтѣ . ши съ поуѣи прѣ . р . тѣтѣ орѣлѣшѣлѣ нѣоѣкѣ . кѣм тѣкѣм . рѣкѣцѣам (! l. -ат) дѣ ва хѣи иприне фѣрѣж дѣ кѣиѣ . шиѣи мѣриѣи кѣрѣкѣват . съ анѣж фѣчѣорѣи нѣкѣиѣновѣци . нѣ рѣтрѣс ѣкѣрѣлѣ дѣ кѣрѣвѣѣ . сѣлѣ нѣпѣлѣкѣаци . кѣ съ кѣдѣ прѣстѣлѣши съ х'ѣе нѣкѣиѣновѣтѣ ка ши токѣмнѣторѣ ла ши дѣмнѣзѣс . нѣнѣкѣрѣлѣснѣк . нѣлѣмѣннѣиѣсѣ . нѣгѣсѣтѣрѣѣцѣ . нѣсѣчѣгаш . нѣлѣлѣком ла лѣсѣѣѣѣ . че юкѣнтѣорѣю ла стрѣниѣч . юкѣнтѣорѣ ла вѣиѣлѣ лѣлѣтѣиѣ . кѣрѣатѣ . дѣирѣѣнтѣ . рѣгѣдѣнѣтѣорѣкѣ . нѣсѣннѣк . съ лѣюѣторѣкѣскѣж нѣнѣтрѣс кѣрѣднѣиѣцѣа чѣкѣ лѣвѣлѣрѣ кѣс кѣвѣкѣнтѣс дѣ . рѣвѣцѣтѣсѣрѣж . ка съ х'ѣе нѣтѣкѣрѣкнѣк . лѣ рѣнѣкѣжѣцѣа кѣс . рѣжѣцѣтѣсѣрѣкѣ лѣвѣлѣрѣкѣ . ши чѣиѣ че съ . рѣпѣлѣмнѣиѣшѣзѣ съ-и . рѣнѣфѣрѣнѣтѣкѣзѣ . кѣ снѣмѣтѣс мѣлѣкѣци . рѣдѣрѣжѣиѣиѣчѣи .

(Pag. 26—27.) Крѣиѣо рѣчѣ . Кѣ лѣдѣдѣа ачѣстѣ нѣс с'лѣс ѣпрѣт дѣ мѣнѣ . р . хѣотѣрѣлѣлѣ лѣхѣиѣи . нѣнѣнѣтроуѣчѣ . кѣ лѣс дѣлѣрѣкѣ нѣс вѣж юѣжѣкѣс прѣ вѣонѣ . дѣмнѣзѣс иѣи . иѣрѣкѣ че фѣлѣкѣ коуѣ фѣлѣч(ѣ) . ка съ тѣлѣо нѣкѣрѣлѣвѣлѣкѣ чѣлѣора че пох'тѣскѣ съ нѣ афѣлѣ вѣиѣж . ка дѣ чѣкѣлѣ че сѣж лѣдѣдѣж съ (съ) афѣлѣ коуѣм ши нѣон . кѣ шиѣи ка ачѣи снѣмѣтѣ лѣпѣлѣи мѣнѣчѣонѣиѣши . лѣскѣрѣжѣторѣи мѣнѣчѣонѣиѣши . дѣ съ . рѣкнѣиѣсѣкѣсѣсѣ . р . кнѣиѣнѣлѣкѣ лѣпѣлѣнѣлѣор лѣи Хс . ши нѣс ѣстѣ а съ мнѣрѣа . кѣ рѣсѣши

сатана съ скрижеж ꙗ кип а ꙗцерь лѣминат . дꙗчи нѣ ѿсте
лѣкроу мѣре . де съ воръ ши сѣщиле лѣи ꙗкипши ка сѣщиле
дирептъцен . че сврѣшитѣл лор ва хи дѣпъ лѣкрѣл' лоръ .

(Pag. 30—69.) Пентрѣ Іс . Хс . домнѣл' нострѣ . [фѣин
мѣн! врѣма дꙗпон ѿсте] ши коум аци аѣзит къ антѣхрѣстѣ
ва венѣ . ш'акъмоу антѣхрѣсти мѣл'ци сѣмтѣ . пентр'ачк съ
ꙗцелꙗцем . къ ѿсте чꙗсѣл дꙗпон . диртрѣ нон аѣ фост че
н'аѣ фост де нон . къ дꙗре хи фостъ де нон аре хи петрѣ-
кѣнд коу нон . че ка съ съ арате къ нѣ сѣмтѣ де нон . ши
вон авеци дѣрѣ дела свѣнтѣл дꙗхъ ши цинци тоатѣ . н'ам
скрис воаж къ до[а]рж нѣ цинци [адеѣара] . че пентроу къ о
цинци . къ ши тоатѣ менѣиона диртрѣ адеѣаръ нѣ ѿсте .
дѣрѣ чѣне ѿсте мѣиѣинос? нѣман чѣла че съ ва лепѣдѣ къ
Іс . нѣ ѿсте Хс . ачѣста ѿсте антѣхрѣст . чѣла че съ лꙗпѣдѣ де
тѣтѣл' ши де фѣюль . фѣе кѣреле че съ лꙗпѣдѣ де фѣюль нич
пре пꙗринѣтеле н'аре . вон ч'аци аѣзит ди ꙗтꙗю . ꙗтрѣ вон ва
петрѣкѣ . ши де ва петрѣкѣ ꙗтрѣ вон ч'аци аѣзит ди ꙗтꙗю .
ши вон ꙗтрѣ фѣюль ши ꙗтрѣ пꙗринѣтеле вѣци петрѣкѣ . ши
ачѣста ѿсте цюроуита ч'аѣ цюрѣит ноаж ꙗнѣшии вѣѣа де
вꙗчи . ачѣста-м скрис воаж пентрѣ чѣа че вꙗ ꙗшалаж пре вон .
ши вон дароуѣл ч'аци аѣат дирꙗтѣи ꙗтрѣ вон ва петрѣкѣ .
ши нѣ вж требоуѣжце (!) съ вꙗ ꙗвꙗкѣ пре вон нещине . че ачѣла
дѣрѣ вꙗ ва ꙗвѣѣа пре вон де тоатѣ . ѿсте адеѣаръ ши нѣ-н
мѣиѣинос . ши кѣм ва ꙗвѣѣа пре вон съ петрѣкѣеци ꙗтр'ачк .
ка дꙗка съ ва арꙗта съ авѣм ꙗдрѣзнице . ши съ нѣ хѣм рѣши-
нѣци ди ꙗсѣл ла венѣрѣк [лѣи] . де цинци къ ѿсте дирѣитоу .
съ ꙗцелꙗцеци къ фѣекареле фѣче дирѣитѣте дела дꙗꙗсѣ с'аѣ
нꙗскѣт . вѣеци че лѣбовѣ ка ачѣла нꙗс дат нѣоаж ꙗжринѣтеле .
ка съ не кемѣм фѣи аѣ(н) дꙗмꙗс . пентр'ачк лѣма нѣ не цѣ
пре нон къ нѣ-л'аѣ коуноскоут приꙗсѣ . юбѣцилѣр! акмоу сѣм-
тем фѣчори лоуи дꙗмꙗс . ши ꙗкъ нѣ с'аѣ арꙗтѣт че вом хи .
цим кѣнд съ ва арꙗтѣ къ вом хи аꙗкменѣк лоуи . къ вом
вѣдꙗ преꙗсѣ кѣмѣш ѿсте . ши фѣекареле ва авѣ неѣаждꙗк
са прѣиѣс . съ ва коуꙗкѣи пре сѣне кѣмѣ-н ши ачѣла коуꙗт .
фѣе кѣреле фѣче ꙗжкат . ши фѣрь де лꙗкѣ фѣч(ѣ) . къ ши пꙗкѣтоуѣл
ѿсте фѣрѣ де лꙗкѣ . ши цинци къ ачѣла с'аѣ арꙗтѣт ка съ ѣ
пꙗкѣтеле нѣстре . ши пꙗкѣт ноу ѿсте ꙗнтрѣжѣ нич ѣнѣл . фѣе
чѣне ва петрѣкѣ ꙗтр'ѣнѣсѣл нѣ ва грѣши . ши фѣе чѣне грѣ-
шкѣе . нѣ л'аѣ вꙗзѣт нич л'аѣ ꙗцелѣс приꙗсѣ . фѣин мѣн! нѣме
съ нѣ вж ꙗшꙗе пре вон . къ чѣла че фѣче дирѣитѣте ѿсте
дирѣитѣ . кѣмоу-н ши ачѣла дирѣит . ꙗрꙗ чѣла че фѣч(ѣ) ꙗжкат .

иште дела вѣжжманоуа . къ днрѣтѣю вѣжжманоуа ас гринит . къ пинтр'ачк с-ас аржтат фѣоаь лоуи дѣм'ни[вж]с . ка съ рѣси-паккъ лѣкрѣриае вѣжжманоуаши . фѣи кáреае иште нѣскѣт дела дѣмнезъс пѣкати нѣ фач(е) . къ сѣау'кица аши пѣтр'кче [трѣ]ни-сѣ ши нѣ поате грини . къч къ иште нѣскѣт дела дмнзъс . пинтр'ачкста снмть аржтати фѣчѣрѣи аши дмнзѣс ши фѣчѣрѣи вѣжж'маноуоуи .

Иада шеркѣа' аши Іс . Хс . [фрателе аши Іаквв] . Челоа че снмть котизаци [трѣс] дмнзъс пѣриньтеле . де Іс . Хс . ааши че а-и нѣмеае свѣици . мѣаь воаь ши паче ши лѣбѣоаь ка съ съ [амѣаь]цáскж . Юеицилоаь ! кѣ тоатж нѣоицица фак воаь скрисѣ[а]ре пинтрѣс мѣитѣир'к воаьстрѣ а тѣтѣроаь . де нѣоа-м фѣс а скриѣ воаь . де мѣ рѣгъ съ вж нѣоици пинтрѣс крѣдици[а] свѣицилоаь че-и дáтж воаь . къ [трѣ]рѣк нѣици оамини оари кáрѣи . че-с де д(е)мѣаьтѣ скриши [трѣ]ачист пѣкати де нѣоу'рѣиѣ . де ски.рѣж дáрѣа дѣмнезъсашн нѣстрѣс [трѣ]оу сѣбрѣжчѣиѣ . ши де шнаь дмнзъс дѣспѣнторѣа ши доминѣаь нѣстрѣс Іс . Хс . съ л'кпѣдѣж . коа мѣ-и съ вѣ адрѣ амѣнте . съ иници вои шна ачаста : къ дѣмнезъс . оамини днрѣ цара нѣпѣтоуаши скоаѣе . ааь доиае рѣнд пре чеа че нѣ крѣзѣрѣ и нѣрѣаьс . [трѣ]рѣи чеа че нѣ-ш фѣрирѣж чинст'к са . че-ш аьсáрь пѣтр'кчер'к са . спре мѣнкж аа зѣа чк маае кѣ лег'тѣрѣи нѣдезлеагате сѣицоу [трѣ]ш'крѣкъ [рѣ]пре'кге . ка [содо]мѣаь ши ка гомѣрѣа ши четѣциае че-с [трѣ]рѣиорѣаь лѣрѣ . [рѣ] кинѣаь ачѣстоа ши ачѣица рѣтѣчѣирѣж . ши [рѣ]лаáрѣ пре дрѣма ааьтор трѣноу'ри . зак [трѣ]с черѣтáр'к фѣкѣаши де в'кч съ и мѣ.рѣж . ашиждѣре ш'ачѣица вѣд вѣси . трѣноу'аь-ш сѣбрѣкж . ши де дѣмнезѣиѣ съ л'кпѣдѣж . де мѣрѣр'к аши дѣмнезъс нѣ сж коу'тремоу'рѣж . Мнѣаиаь воаькодѣаь [рѣ] [рѣ]скоу . кънд съ причѣи коу дѣакоаа пѣ(и)трѣоу трѣу'нѣа аши Моу'сѣи . нѣ кѣтѣзъ съ адоу'кѣ цѣудиць де окарѣ . че зисѣ : ка съ те зѣпѣрѣтѣскѣ дѣмнезъс . иарѣ ачѣица де къте нѣ цѣс ѣдѣакоу . къте-с доу'нѣ фѣиѣ ка доаицоаьчѣа цѣс . ши коу ачкѣта съ спѣу'рѣкж . аамáрь лѣрѣ вѣ пре кáаьк аь каннѣ [рѣ]лаáрѣж . ши [трѣ]с [рѣ]ш'кажчѣиѣк аши вааааа съ тн.рѣсѣрѣж [рѣ] пáаьтж . ши [трѣ]с пѣи'чк аши корѣс пѣрирѣж . ачѣица снмть аа мѣ'сѣае ко[а]стрѣ . кѣ спѣрѣкѣчѣиѣи де съ оспѣт'кзѣ . фѣрѣ де т'кмѣре пре снне съ сокоѣтѣскѣ . нѣжѣи фѣрѣ де пѣоае де вѣнт нѣрѣтáци . л'кмне де то[а]мнж фѣрѣ де роадѣж . дн [рѣ]вѣ канѣтеле змѣа'те ши сѣч . вааѣри кѣампáнте а мѣжѣи че сж аспѣу'мж [трѣ]ш'ндѣае сáае . [сѣ]т'кае [рѣ]шѣаь'тоаре] чѣлоаь [рѣ]нтоу'н'крѣкѣ [рѣ] в'кчи аи съ кроу'цѣж . прѣрѣчѣит-аь ши д'кѣица ааь шкпѣаь'к дела адам еноу д'кѣс

грѣитъ : іатъ ва вѣнї дмнзѣс . ртр'днтдн'крече де свинци ан съи
 рнѣри . съ фак(ъ) цсдец престе тоц . ши съ вжд'кскж тоате
 некоуржциле лорь де тоате лѣкрдриле ч'кле нексрате а лорь .
 кс ч'кла че сж спѣркѣрж . ши де тоате ксвѣнтеле ч'кле гр'кле
 че гржирж спр'инсѣ п'кжжтѣшїи . ши нексраціи . ачеца сїмтоу
 ржпцитѣори . виновѣци . че рѣлж дспж похтеле сале . кс некс
 ржціи ши кс кжл'каре де л'ке . ши гсриле лорь гржѣскѣ пр'к
 кс мжндрїе . ладж пре чеа че-с де фѣц(ъ) пентрс довжнда
 лорь . тарь вон юбцилорь ! . съ вж адсчеци амѣнте де коувѣн
 теле ч'кла че-с зисе маннте де апѣстолїи домнлани нѣстрѣ лш
 Іс . Хс . кж гржиа воаж : къ ла вр'км'к д'кпѣн ворь вени окарь
 ничи рѣлжнд дспж похтеле сале . ртрѣ нексржціи . ачеца
 сїмт де съ рпарьт пре сїне . къ-с сѣфлѣтеши ши сѣфлет н'ас .
 тарь вѣн юбцилорь ! . кс свѣнта крѣднїца воастръ въ ртж
 рици пре сїне . кс дсх'ла свжнтъ въ рсгѣци рши-вж пре сїне .
 кс лѣковсѣл лш дмнзѣс съ вж сѣкотици . ащептжндѣ мила
 домнлани нѣстрѣ лш Іс . Хс . ртрѣ вїаца де в'ч . д'ч пре
 днїи мїлоуици кс чертар'к . тарь пре альціи кс фрїкж и мжн
 тднци кс м іаци апска днр фѣк . ши и чѣрѣтаци кс т'кмѣре .
 съ нс ювѣскж вїаца ч'к троупѣскж спѣркѣтж . челоуѣ че-и поате
 фѣри прирши фѣрж де пжкѣте . ши съ-и пѣ рннанїт'к м'риен
 сале невїновѣци . ртрѣ воу'кдрїе . знѣуѣ пр'к рцелѣ'тоу'лш дсман
 зѣс ши мжнтднторїулш нѣстроу . ладж ши мжрїре цин'кре ши
 пст'кре . акмс ши ртрѣ тоци в'чїи адеврѣ . (К . рм . па .) Ши
 коум нс сж сѣфтсїрж пре сїне съ лїеж пре дмнзѣс ртрѣ рце
 лѣпчїоне . пентр(а)ч'к и д'кде прирши ртрѣ мѣнте фжрж де
 сфат . съ фак(ъ) че нс съ кѣде . пїни де тоате недирептжциле .
 де ксрвїе . де виклешѣтоури . де лжкомїа авсциен . де ржс
 тжци . пїни де зѣвнстѣе . де оучїдери . де свѣде . де ршелж
 чїонн . де н'равсри р'кле . шопотитѣори . клѣветнїч . сржци де
 дмнзѣс . досждїтори . мжрецы . м'ндры . рчепкѣтѣори де ржс
 тжци . неплекжтѣори пжринцилорѣ-ш . не'рцелегжтори . цсржмжн
 тсѣ нс-ш цїнь . немылостїви . че ен рдирептар'к лш дсман
 зѣс нс рцел'кс'рж . къ чеж че фак знеле ка ач'кла ли съ кѣде
 модарѣте . нс нсман чеа че фак знеле ка ач'кст'к . че ши чеж че
 рѣлж пре воїа челѣра че фак . пентр'ач(ж) фжрж де ржспѣнсѣ еци .
 w оме ! фїе кѣреле чѣла че цсдѣчи . къ дѣч оснѣдѣци пре алт'сѣ
 пре тїне оснѣдѣци къ ртр'ачѣла кип фѣче чѣла че цсдѣчи . цїм
 къ іа цюдецѣ лш дмнзѣс іасте кс адеврѣ пре чеж че фак
 знеле ка ач'кла . д'кчи іан гжнд'кїе w оаме ! . чѣла че цсдѣчи пре
 чеа че фак знеле ка ач'кла . къ тс вер скжпѣ де цсдѣцѣл лш

ДМНЗЪС . САШ ДЕ БИЖТАТА БИНАДИ СЪС ШИ ДЕ АРИТАРЪК РИДЕ
 АСЪРГ РЖЕ ДЪРЕН САМЕ НШ ГЖИДИЦИ . НШ ЦИ КЪ ДРАГОСТЪК АШИ
 ДМНЗЪС . СПРЕ ПОКЖИИЦЪ ТЕ ТРАЦИ . ИРЖ ДЪИЖ ИСКЖАНИЧ(А) ТА
 ШИ ДЪИЖ НЕРТОАРСЖ НИИМЖ КРЪЦ(Ъ) ЦИ(Е) (!) МЖИИЕ РИ ЗСА ЧЪК ДЕ
 МЪНИЕ . ЛА АРЖТАРА ДИРИТЪЛА УСАДИСА АШИ ДМНЗЪС . ЧЕ КА ДА
 КЖРЪИШ ДЪИЖ АСКРЪЛА АШИ . ЗНОРА ПИТРЪС РЪКЕДАРЕ А АСКРЪРЕ БЪИЕ :
 МЪРЪРЕ ШИ ЧИИСТЕ ШИ И(Е)ПЪТРЕУЪНЕ . ИРЖ ЗНОРА ПИТРЪС МЪНИЕ .
 ЧЕЛОРА ЧЕ СЪ РПОМЧИШАЗЖ АДЕКЪРЕН) . ШИ СЖ ПАКЪКЖ НЕДИ
 РИПТЪЦИ : СРЪИЕ ШИ МЖИИЕ ШИ СКРЪКЪЖ . ШИ ГРЕСТАТЕ . ПРЕ ТОТ
 СЪФЛА(Т) ОМДАШИ ЧЕЛЪЖ ЧЕ ФАЧ(Е) РЖС . ЖИДОВИЛОРЪ МАНИТЕ ШИ
 ПЖГЖИИЛОРЪ . МЖРЪРЕ ШИ ЧИИСТЕ А ТОТ ОМДА ЧЕ ФАЧ(Е) БИИЕ .
 ЖИДОВИЛОРЪ МАНИТЕ ШИ ГАНИИЛОРЪ . КЖ НШ ИСТЕ ФЖЦЪРЕ ЛА
 ДМНЗЪС . КЪ КЖЦИ АШ ГРЕШИТ . ФЖРЖ ДЕ АКУЕ . ФЖРЪ ДЕ АКУЕ
 ВОРЪ ШИ ПИРИ . ШИ КЪЦИ АШ ГРЕШИТ Р АКУЕ КЪ АКУЕ СЪ КОР УСАДИ .
 КЪ НШ-С ДИРИЦИ РИНИТЪК ЛОЦИ ДМНЗЪС , ЧЕИ ЧЕ АКСАТЪЖ АКУА .
 ЧЕ ЧЕИ ЧЕ ФАК АКУА СЪ ВОРЪ РДЕРИИТА . (КРИО . РИА) ФЪКЪРЪИШ
 И СЪ ДАС ДАРЪРИ СЪФАТЕЦИ ДЕ ФОЛЪС . КЪ ЗИИИ КЪ ДХЪЛА И СЖ
 ДЪ КЪВЖИТ ДЕ РЦЕЛНИЧОИЕ . АЛЪТЪИ КЪВЖИТ ДЕ РЦЕЛКУЕРЕ . ДЕЛА
 АЧЕЛАШ ДХЪ . АЛЪТЪИ КРЕДИИЦА . КЪ АЧЕЛАШ ДХЪ . АЛЪТЪИ ДАРЪ[РИ]
 ДЕ ТЖМЪДЪИРЕ . ТОТ КЪ АЧЕЛАШ ДХЪ . АЛЪТОУИ ДЪК ФАЧЕРЪК ЧО
 ДЪКЕ . АЛЪТОУИ КЪРЪТОУЛЪРИИ . АЛЪТОУИ ДЪК СЪМЪЛОУИРЪК ЧЪЛЕ
 СЪФАТЕЦИ . АЛЪТОУИ ДЪК ТЪЛАМЖИИРЪК Р АИРЕН . АЛЪТОУИ ДЪК
 СПОУИРА ДЕ РИЦЕЛЕ . ТОАТЕ АЧЪСТЪК АЕ ФАЧЕ ОУИЪЛА ТОТ ЗИ
 ДХЪ . ДЕ РИАРЪКТЕ ПРЕ ПОУТЪКРЕ КЪРЪИ КОУМОУ-И И ВОИ . ДЕ АШ НШ
 ЦИИЦИ . КЪ КАСЖ АШИ ДМНЗЪС СИМТИЦИ . ШИ ДХЪЛА АШИ ДМНЗЪС
 ПЕТРАЧЕ РТРЪ КОИ ? ДЕЧ ДЕ КА СИЪРЪКА НИИИИ КАСА АШИ ДМНЗЪС .
 ПИРДЕ-АК-КА ПРИРЪС ДМНЗ . КЖ КАСА АШИ ДМНЗЪС ИСТЕ СВЪИТЪЖ .
 ЧЕ СИМТИЦИ ВОИ . (КРИО . РЪЗ) ИИРЪ НОАЖ АШ ДЕСКОПИРИТ ДМНЗЪС
 КЪ ДХЪЛА СЖС . КЪ ДХЪЛА ТОАТЕ АЕ ЦИИ . ШИ АДЪРЪКЪРИАЕ АШИ
 ДМНЗЪС . КЪ ЧИИИ ЦИИ ДИР ОАМЕНИ ЧЪЛА ЧЕ СИМТ РТРЪ ОАМИИ .
 НЪМАИ СЪФАТЕЪЛА ШМДАШИ ЧЕ ИСТЕ РТРЪКЪС . АШИЖДЕРЕ ШИ А
 АШИ ДМНЗЪС НИМЕ НШ ЦИИ . НЪМАИ ДХЪЛА АШИ ДМНЗЪС . ИРЖ НОИ
 И'АМ АСАТ ДХЪ АЪМАЖЕКС . ЧЕ ДХЪЛА ЧЕЛА ЧЕ-И ДЕЛА ДМНЗЪС . КА
 СЪ ВЕДЕМ ЧЪЛА ЧЕ-С ДЕЛА ДМНЗЪС ДЪРЪИТЕ НОАЖ . ДЕ ЧЪЛА ЧЕ
 ШИ ГРЪИМ . НШ РТРЪ РЪКЪЦЪТЪРЪЖ ДЕ РЦЕЛНИЧОИЕ А КЪВЕНТЕ
 ОАМЕНИ . ЧЕ РТРЪ РЪКЪЦЪТОУРА ДХЪАШИ СЪЖИТЪС . ЧЕЛОР СЪФА
 ТЕЦИ ДЕ ЧЪЛЕ СЪФАТЕЦИ АИ СЪ АДАУГ . ИРЖ ШМЪА ЧЕЛА ЛОУ
 МАНЪ . НШ ПРИМЪКИЕ ЧЪЛА ЧЕ-С ДИИ ДХЪЛА АШИ ДМНЗЪС . КЪ ИСТЕ
 АШИ ДЕ НЕВЪИЕ . ШИ НШ ПОАТЕ РИЦЕЛКУЕ . КЪ ЛОУМЪКИЕ СЪ РТРЪКЪЖ .
 ИРЖ ЧЕЛА СЪФАТЕКСЪ АЕ ПРИЧЪКНЕ ТОАТЕ . ИРЖ АЧЕЛА НИЧ ДЕ ЗНА НШ
 СЪ АДЪВЕРЪКИЕ . (КРИО . РМО) КЪ ЕС АМ' АСАТ ДЕЛА ДМНЗЪС ЧЪМ

XVIII.

1619.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Stolniceni 7127.)

Идекъ ес рска ѱспънкъса лши къадърши . фата наста-
сѣи . ншоата кърини . ч'ас фост шеграрю шт влкнчкни . де
цинштса дорохоюлши . рсълми де а м'к кое де нѣме . р прес-
ратъ ннч асѣпрткъ . ам къндшт а м'к деркнткъ шчинкъ ши
мошѣ . лши нфрим фечорса лши гайгорѣ сѣанцашса нпштса
лши калаанд . ѱсмъктате де сат де влкнчк пре жѣжнн . кс
вад де молркъ . р жижнн кс тот кнштса че сь ва ал'ке де
. р ѱсмъктате де сат ши касе дернт ш сѣтъ ши трнзечи де
галени де адр . де . раннтк дѣмисале ѱспкънсаши некоаръ пръ-
жескса ч'ас фост висткрнк маре . ши денаннтк лши чълпан
пърккълакса . ши денаннтк камисѣи (?) корентарю . ши денаннтк
лшилши фечорса пръжесксаши . ши денаннтк лши гавриа чогалк
ши денаннтк некнтен де въртоп де цинштса н'клмцсаши . ши
денаннтк грексаши де н'кнканнѣи . ши денаннтк лши н'ктрашко
чогален де ваъдци . ши а лши константин фечорса лши адам де
ваъдци . ши а лши тоадер бѣворкни де х'кън'кънѣи . ши денаннтк
а мѣлци шамени а нѣме : андрнка соречкнса де цинштса шнлаор
де влкнчкни . ши ман маре креднщкъ н'клм нѣс тоц пещицае .
съ съ кр'къзъ . нис ѣ столнчкни . зркъзъ . фв . вѣ .

XIX.

1619.

(Codex Sturdzanus, p. 232—246. — Cuvante den Bătrâni II, p. 120—126.)

Evanghelie cu tâlc.

(O predică.)

Фраци драци асколтаци сфѣнта ѣвгѣлѣ че съ грълше дом-
ннеадрѣс квалстре де бнне сокотици ши лшащи аменте че грълше
домнезѣс . домноу Іс . Хс . аша зисе съ роугълмѣне . ѣвгѣлѣ .

ЛТРЪ ЛНТРС челарюль тѣс ши лнкиде оуша та . тлѣкованіе , че
 се зиче лцелѣцере аша зиче : се те лнкизи лтрѣрема та де
 тоате кѣцетеле лѣмїен дешарте . Бѣглаіе зиче : рѣагѣ-те татѣлѣн
 ден черю л фѣришс , ши татѣл тѣс ва ведѣ л фѣришс , да-ва
 цїе алѣе . ачѣ зиче : ши домнезѣс ва ведѣ лремата фѣрѣ де
 хнклаеншдгѣс , ши да-ва цїе л ведѣрѣк тѣсѣрѣс . Бѣглаіе : рѣагѣн-
 дѣ-вѣ сѣ нѣ грѣнци рѣс , ка алте лимби . паре ле амѣс кѣ лнтрѣс
 лѣлате кѣвенте алѣ лѣрѣс лѣзници корѣс фї ; нѣ вѣ асемѣрарѣци лорѣс .
 аша зиче : нѣ кѣ нрема се кѣцѣци алте . е кѣ лимба се грѣци
 гѣнднїдѣс лтрѣюре , ка чѣл фѣцаринчїн . кѣ нѣ вере довѣнди .
 Бѣглаіе : цїн татѣл вострѣс че вѣрѣ требон аннте лкѣ де чер-
 шотѣл вострѣс . ши домнезѣс н.ррима та . ши лнцелѣцѣ тоате
 кѣцетеле тале . ши вѣде тоате фѣцѣрїале тале . ши плекатѣл
 тѣс . анте лнкѣ де кѣвнтѣл тѣс . Бѣглаіе зиче : аша амѣс сѣ
 вѣ рѣгацїи кон . кон ботѣзацїн че сеци л номеле татѣлѣн ши
 фїюлѣн ши дѣоулѣн сѣнтѣ . сѣ лнцелѣцѣци че грѣнци , ши
 чїре кемацїи . лнтрѣс ацїоторюль тѣс . де нѣ кѣ нрима се нѣ
 сокотѣци ка чѣл лнтѣрѣкацїн . чѣе че лѣ лнтѣрѣкатѣс дѣнѣ часта
 лѣме дешартѣ . де нѣ корѣс се лнцелѣгѣ вїрреле сѣс . Бѣглаіе
 зиче : татѣл нострѣс чѣл че еци л черїоре . аче ши лнцелѣнї-
 чѣрѣ сѣфлетѣлѣн . ши лнрема се лралци асѣпрѣ де черїо . кѣ
 домнезѣс елѣс лѣ флпѣс черїулѣн ши пѣ(мѣ)нтѣлѣс . вѣзѣтеле тоате
 ши невѣзѣтеле . елѣс цѣс датѣс трѣпѣс дн.лтрѣо фѣрѣнемнѣкѣ . елѣс
 цѣс датѣс вѣртѣте . елѣс цѣс датѣс вкїн . ши мѣрѣс ши пичорѣе .
 спре сила лѣн стан л пѣрѣнчїта лѣн . сѣ лѣли лн лѣцѣк лѣн . кѣ
 елѣс цѣс датѣс вїаца ши зїле кѣ самѣ . ши час де морте . ши
 лвїере де л морте . ши лтрѣ елѣс сѣ стан кѣ пѣлїца ши кѣ
 софлетѣлѣ сѣ дан рѣспѣнѣс де чѣн лѣкрат кѣ пѣлїца . нече кѣ
 оун кнпѣс нѣ поцїи трѣкѣе дѣк ачѣ татѣл зиче : фїн вѣрѣс , ка
 зїсе елѣс де се фїн фїюлѣс лѣн . де се лпн кѣвнтѣл лѣн ши
 фѣгѣдѣнїта та че се зиче вѣштецїорѣк та . де се довѣндеци
 вчина лн черїо ши дѣлаца рїюлѣн . ши каса татѣлѣн тѣс .
 сѣ те вѣрѣжмашѣлѣ лшмалѣ , кѣ тотѣс менчѣросѣл татѣн е
 дракѣл , дѣче се те рѣпїсере де ла татѣл тѣс де л черїо ,
 дѣче-те верн кѣ елѣс л фокѣл нестїнѣс ши лнтрѣс'нтѣн'крѣкѣл
 дѣк лфарѣ . лнтрѣс вїермїн неадѣрмїци . юв е скѣрчкарѣ днн-
 цїлорѣс ши пѣнцїере кѣ амарѣс . ши тоатѣ мѣрѣка . кѣ елѣс кѣ
 пѣкатѣл лнтрѣе ши гѣмѣосѣкїе шмѣл . аннте пѣха . мѣндрїа .
 трѣфа . лѣкомїе . вѣцїд . рѣвнїрѣк . лѣнѣк . корѣе . фортѣшаго . ши
 допѣ ачѣл тоатѣ недерпѣтатѣк . кѣ нѣ грѣци татѣл мїѣс
 че татѣл нострѣс . дерѣпче тоцїи сѣнцїн лѣн се-цїи фїе фраци

минта, ка съ афан рѣкъжтѣра кърцилаур ши дентр'жисе кѣ
дѣачацж съ те адъни; ши ртрени съ цѣи: карѣи аѣ доминты
дѣнт'кю ши п'къж ѣнде аѣ ажѣисъ, ши кѣм аѣ рѣк'рацит, ши
къци ан. нон вѣм аѣа ачистъ грѣѣ, съ-и ши кѣ пр'къте де
дарѣриле тале ѣае не р'къорискъ сѣдориле ноастре; мѣаци с'кѣ
иконты де аѣ скрисъ ани ши ѣаѣ кнезѣнты съ сѣѣ адѣк'ръ, ши
ѣиѣа кѣ аатъ нѣш-аѣ с'км'кнать, ѣт'къ ши нон де к'тъ не
ѣсте пѣт'кра сѣѣнеамъ кѣ адѣк'ръ.

Ачинѣтѣа аѣ Дѣамнезѣѣ че фѣ ф'къжторю дѣс'квръшит
лѣмѣи: дѣнт'кю ф'къѣ черю ф'къж ст'кае, нѣман кѣ кѣк'нтѣа
ф'кче, ши-а ф'ржмсецж дѣамнезѣѣ кѣ ф'ржс'кѣа лѣи. Пжм'кнтѣа
ѣарж ѣра нѣподовнтъ, къ ѣра конеритъ кѣнт'ѣн'крѣкѣа; дѣчи
стрѣжачи лѣминж, ши фѣци ртѣн'крѣкѣа, ши се ар'къж пж-
м'кнтѣа, ши трѣкѣ зѣа дѣнт'кю.

И дѣа зи: лѣминж ши а дѣа зи, ши ф'къѣ ши аа дѣолае
черю, шѣ-и пѣсе нѣлае дѣамнезѣѣ чѣла чѣ-а ф'кче. атѣнче рѣк'ри
ана, ѣна ѣ сѣи сѣе, ала жос, р с'кнѣриле пжм'кнтѣаѣи. ши
пѣсе ртре ѣае черюа ка ѣнъ н'кър'кте в'кътос.

И трѣа зи: стрѣжачи ши а трѣа зи атѣнче токми ѣзирѣае,
ши извоар'кае, ши в'кнае, ши мѣнѣи, ши пѣтрѣае, в'кътоаѣае,
кодѣи, пждѣриле, дѣмѣржѣвѣае, номѣи, ѣриле, с'км'кнжтѣриле,
лѣгѣлаѣае, флорѣае, ши тоатж ф'ржмс'кѣа пжм'кнтѣаѣи.

И патра зи: лѣминж ши а патра зи, рчинѣ а подокн
черюа кѣ ст'кае ши кѣ лѣчафѣри, кѣ соарѣае ши кѣ лѣна, де
се ртрекъ ѣна кѣ аатж ртрѣ лѣѣаа кѣи л'къ фантѣ ши с'к
кѣноаскъж ѣамѣиѣи в'ремѣае аѣаур. Пѣсе пре Крѣнъ мѣи сѣе,
аа дѣолае Зѣкъ, ши аа трѣнае Присъ, аа патрѣа соарѣае де лѣ-
мин'къж лѣмѣи, аа чинчѣае Пфродитъ, аа шасѣае Ёрмѣа, ши
лѣна мѣи жос, ши рѣаѣ нѣк'ржентъ, дѣпж зѣса лѣи Дѣамне-
зѣѣ, кар'къ-шъ р ржндѣа ш.

И чинчѣа зи: дѣчи п'къж а чинчѣа зи нѣ ѣра пре пжм'кнтъ
ниче ѣ вѣтж, нице ртр'анж, нице р в'къздѣх а зѣѣра, ши зѣсе
дѣамнезѣѣ аѣаор, де ф'кчѣрж пѣци де тот ф'кѣаѣа, съ лѣ фѣе сѣ-
флетѣа ши х'рана дѣнтр'анж, ши дѣнтр'анж ши родѣаѣ пасѣри-
лаур че зѣоарж. ѣарж де р пжм'кнтъ тоате доѣнтоачѣае, ши фѣе-
риле, гадинѣае ши тоате г'къриганѣае к'тъе рѣмѣаѣ пре пжм'кнтъ.

И шас'къ зи ф'кче дѣамнезѣѣ раюа кѣ тоате пол'к'теле ши
кѣ ф'рѣмоасѣ мѣризмж, ши кѣ дѣачацж дѣс'ф'ктатж, кѣ р-
къжжтѣра сѣфинѣиѣи лѣи: ши р мѣжлокѣа раюаѣи ржсѣѣди
дѣамнезѣѣ помъ де прѣчинѣт че ѣсте кѣне ши р'ѣѣ, ши аѣж
кѣржтоарѣ р мѣжлокѣа раюаѣи де ѣдѣж номѣиѣи, ши де аколо

се .рпартъ .р патрѸ де ескъ .р лѸме, анѸме Гевнъ, ши ПнаѸ,
ши ѸфратѸ, ши ТигрѸ.

ФѸкс дѸмнезѸс ѸмѸа кѸ мѸна лѸи, де лѸт, десѸврѸ-
шитѸ-л фѸче кѸ сѸфлет вѸс, ши-и дѸрѸи минте слободѸ ши
пречепѸтоаре пре кнѸа ѸбразѸлѸи сѸѸ, ши-л пѸсе сѸ се сѸ-
лѸшлѸиаскѸ .р едемъ, Ѹнде е хранѸ де раю, ши фѸ алтѸ лѸме,
лѸме кѸ .рцелепчионе де плани; ши-л .рвѸцѸ кѸ тот бинеле раю-
лѸи сѸ се .рдѸлчаскѸ, тарѸ де помѸа пречепѸтѸлѸи сѸ се фе-
рѸскѸ, ниче кѸ мѸна сѸ нѸ се атингѸ.

Inceputul Romanilor.

Де .рченѸтѸ РѸмѸкнилор.

СѸ .рчкпемъ а скрѸе де акѸм тѸрѸѸ ши пѸтѸкра РѸмѸ-
нилорѸ, де Ѹнде с'ас .рченѸтѸ ши лѸ цинѸтѸ пѸмѸнтѸа тотѸ
ши цѸри . Дечи дѸпѸ прада ТрѸаден, ѸнѸа цинереле лѸ ПрѸ-
амъ краю с'ас скѸпать, сѸл-л де слобозисе ошлѸнѸи, елѸ се мѸ-
тѸ кѸ тоатѸ рѸда лѸи, кѸ кѸци скѸпасе, .р цара БенѸциѸн .
Дечи Ѹнеа кѸ кѸци нотасе кѸ нѸнѸл фѸчерѸ враже ши лѸарѸ
пѸжѸнит, кѸ ле зисе скриптѸ : сѸ ноате де акола спре апѸскъ
пѸнѸ вор соси ла ѸнѸ кѸмпѸ ши ле се ва ѸмплѸ маѸа лорѸ
де хранѸ, аколо сѸ дескалече царѸ, тарѸ Ѹнде ва мѸри о витѸ
фѸгѸндѸ де остенитѸ акола сѸ фѸкѸ четате . ши лѸарѸ ачестѸ
плазѸ дечи сосирѸ ла ачель кѸмпѸ ши фѸчерѸ колени . Яколо
ера тарѸѸ, де Ѹ кема сѸклннѸ, мѸлатѸ; ши прѸнзннѸ еи, ѸнѸлѸ
гѸстѸ сѸклннѸ, дѸчѸѸ ш'алтѸ ши ш'алтѸ, атѸнѸе стригарѸ :
акѸм ни се .рмплѸ пѸжѸнитѸа кѸ мѸкселе . Дечи врѸрѸ сѸ фѸкѸ
сѸфарѸ, кѸ скрѸафѸ грасѸ, тарѸ Ѹ се змѸчи де .р мѸна ѸнѸиѸ;
елѸ Ѹ гони токма 4 . миле пѸнѸ Ѹстени, ши скрѸафа Ѹбоси
де кѸзѸ, ши нѸскѸрѸ ѸдатѸ 30 де пѸрчен . ѸнѸа .рцелѸсе кѸ
се ворѸ мѸаци пре аколо, ши лѸзи глас де-и зисе сѸ зидѸскѸ
акола четате . ДѸка .рченѸ а зиди, тѸмплѸж-се де вѸзѸ фокѸ
де'нтрѸ ачел локѸ, ши вени ѸнѸ лѸпѸ де .р пѸдѸре ши пѸрта
гѸтежѸи де бѸга .р фокѸ, тарѸ ѸнѸ вслѸтѸрѸ вѸтѸ кѸ арѸниле
ши адѸчѸ вѸнтѸ де-лѸ ацица, тарѸ Ѹ вслѸпе хитѸкнѸ немери
де-ши Ѹда коада .р апѸ ши скѸтѸсра пре фок де врѸ сѸ-лѸ
стингѸ : ен-лѸ априндѸк, тарѸ Ѹ стѸнѸѸ; .р сѸ апѸи бирѸирѸ еи,
тарѸ Ѹ фѸци; дечи пречепѸ ѸнѸа, кѸ кѸ мѸате сваде ши .рде-
лѸ.р.гѸ врѸме еи се ворѸ .рнѸлѸа пре алте лимѸи, ши зиди
четата лѸбѸ ши лѸ.р.гѸ, ш'алтѸ четате анѸме Левн . Ши лѸ

авѣтъ свадѣ мѣлатъ кѣ доминѣ латинескѣ кѣ Латини, Фавно
 ши Тѣриуекъ Савантѣла ши кѣ алиц домини де рпрѣжѣр, ши
 тотѣ-н ежтѣ Енѣа . Ипон се рижкарѣ ши рпѣрирѣр лок де
 царѣ . Дѣка мѣри Енѣа, елѣ стѣтѣ доминѣ фѣю-скѣ Псканѣ,
 нѣскѣт де р Крѣса фѣта лѣи Прѣамѣ краю; дѣнѣ 'неѣа стѣтѣ
 фѣю-скѣ Тиверѣ, ши ера мѣндѣрѣ ши витѣкѣ, ши мѣри никатѣ .
 Дѣчѣи рѣмасерѣ дон фечори, Немиторѣ ши Ямѣлаѣ; Немиторѣ
 лѣи доминѣа, Ямѣлаѣ авѣцѣе, ши се скѣлѣ Немиторѣ де ѣчнсе
 фечорѣи лѣ Ямѣлаѣ тоци, ирѣ вре ш фѣтѣ елѣ ш пѣсе попѣ, ши
 пѣсе лѣцѣ : фѣтѣе че ворѣ фѣи попѣ скѣ нѣ се мѣрнѣ; ирѣ ш
 се амѣстекѣсе кѣ варѣ чинѣ; дѣка лѣзи Немиторѣ кѣ е грѣ,
 пѣсе де ш пѣзѣа пѣнѣ кѣндѣ нѣскѣрѣ дон цѣмени; дѣчи пре
 дѣнса ш ежгарѣ р темницѣ, ирѣ пре коконѣи н лѣнѣдарѣ кѣ
 ѣнѣ чинѣ пре апа Тиверѣиен скѣ пѣарѣ; ирѣ дѣмнезѣс н крѣцѣ,
 кѣ-н гѣси ѣнѣ поркарѣю анѣме Фѣстѣаѣ, ши фѣче еинѣ кѣ-н
 дѣсе акасѣ-ши, ирѣ мѣтарѣ лѣи лѣна нѣскѣсе ѣнѣ коконѣ
 мортѣ, кѣ фѣс воѣ лѣ дѣмнезѣс, дѣчѣа н пѣсе сѣгашѣ р локѣ
 де фечори . дѣчѣа лѣ зисѣ нѣме : Рѣм ши Ромна . Дѣка кре-
 скѣрѣ, лорѣ лѣ ера вѣаца кѣ поркарѣи, де пѣцѣа тѣрме ши фѣра .
 кѣ непѣтѣа стрикарѣ тѣрма лѣ Ямѣлаѣ, че лѣ ера мошѣ : тѣтѣ
 мѣни-са . Дѣчѣ-н принсерѣ шѣ-н дѣсерѣ ла Ямѣлаѣ, елѣ-н вѣзѣ
 конничи ши фѣрмоши . ши афѣлѣ кѣ-н скѣмѣтѣ непоци, ши лѣд-
 нарѣ глаоѣ де скоасерѣ пре Немиторѣ де р доминѣе ши дѣ-
 дерѣ лѣ Ямѣлаѣ доминѣа, ирѣ Ямѣлаѣ дѣдѣ авѣцѣе мѣлатѣ не-
 поцнаорѣ, де рѣдикарѣ оци ши довѣндирѣ мѣлатѣ доминѣи
 ши цѣрри . Дѣнѣ ачѣа зидѣ Ромна четѣте прѣ марѣ ши фѣр-
 моасѣ, де ла Ядамѣ пѣнѣ с'лѣ фѣкѣт Рѣмѣа 4708 де ан; ши
 кѣ глас де еѣчинѣ ѣрѣ : скѣ аскѣлатѣ тоатѣ лѣмѣк де четѣта
 че н се пѣсе нѣмелѣ Рѣмѣ; дѣчи кѣци еск де аколѣ еи се кѣамѣ
 Рѣмѣни.

Impărăția lui Leu Iconoclast.

Дѣнѣрѣцѣа лѣ Лѣс Иконокѣрѣцѣ.

Ичѣста Лѣс, кѣ нѣмелѣ ши кѣ нѣравѣа де лѣс, ши кѣ сѣфѣ-
 тѣа де фѣарѣ, еа ера де р Исаврѣа, де рѣдѣ лѣксерѣ, ши-л гѣ-
 сирѣ ла ѣнѣ пѣцѣ нице ѣврѣки неѣцѣжторѣи ши-л кѣноскѣрѣ
 кѣ лѣ лорѣ мѣкѣтрѣи кѣ ва фѣи рпѣратѣ, дѣчи-л жѣрарѣ ва
 скѣ аскѣлатѣ динѣи кѣмѣ-л ворѣ рѣѣца кѣндѣ ва фѣи рпѣ-
 ратѣ . Елѣ ан се фѣрѣдѣнѣ кѣ-н ва аскѣлата, ши дѣчѣи кѣ-
 рѣндѣ фѣ кѣноскѣтѣ де сѣатничи ши сосѣ воѣродѣ рѣсѣрнѣтѣаши,

ши-ши афлж ажсторю Артаваздъ ансме знь котаринь, д'кчйн се р'дникж рп'кратъ; тарж Оевдосіе д'кка аззи, ель фсци де-ш л'сж скашнѣ ши кѣшнѣ мѣнчиториолн, ши се к'ладг'ри, д'кчйн довжнди рп'кржциѣ де в'кчи; тарж чел кѣ н'кравь де лѣс, ф'тарж н'ксилникж, атѣнче венирж чен проклаци де ѿвр'ки ла чел лѣс с'ълбатець ши свир'кчъ, дечи ниче чершдрж аврь, ниче арцинтъ, ниче боерїе дела рп'кратѣла, че-н зисерж аша : де вери с'ъ мори де вжтр'нъ рп'кржцие (!), тарж тѣ л'кп'кдж нколелѣ де рп'кес'крѣкж ши раде вбразеле де пре зидѣри ши впр'кцие ваменїи с'ъ нѣ се рп'кни лоръ . Елѣс се ф'кг'ждн, пѣюл аспидѣен непоцилоръ нжп'крчѣен, ши кемж пре Германъ патрїархѣла де врѣ с'ъ-л рп'редн'кзе а р'ѣс сфатѣла лоръ, тарж п'ринтеле нѣ-н д'кде ниче а грки, че-л фоарте рп'фрѣнтж р'ѣс кѣ сфентеле скриптѣри . Елѣ-л гони де рп' патрїершіе . Ѿ амаръ скѣлж-се лѣпѣла пре п'сторю, ши ртрарж лѣпїи рп' тѣрма лѣ Хс . де ш сп'крѣл ши ш нека кѣм ера ман р'ѣс, ши сфр'ѣшїѣ (! . сф'ъ-) вбразѣла лѣ Хс . ши а пр'к кѣратен манче ши а тѣтѣроръ сфинцилоръ, ши-ши вр'ѣсж венинѣла амаръ пре тоци крецинїи к'ѣци се рп'кина сфинтелоръ вбразѣ, де-н мѣнчїѣ шї-н р'нїѣ кѣ мѣлатж рп'в'ѣцжтѣрж а дракѣлн, рп'къ ман вр'ѣтосъ пре п'ринциїи к'ладг'ри! Соцѣс се ф'кче лѣ Партасаръ кѣ р'кле лѣкрѣре але лѣи, к'ъ ковр'ѣшїѣ пре мѣнчиторїи дѣнтю . Итъ еѣ кою ар'кта корѣлн негр'кла, к'ъ ера ш бес'крѣкж апропе де света Софїѣ ши ера стр'ѣнсе к'ѣрци ртр'ѣнса : трен рп'тѣнер'кче ши трен мїн, ши ера а тоатж лѣм'к филозофїи ртр'ѣнсе адѣнате, де ле цинѣ 4 . даскалн пани де тоатж рцелепчюн'к, ши цїѣ филозофїѣла тоатж ши ад'ѣнкѣла скриптѣрилор елннѣци кѣ крециннѣци, ши в'кка кѣ тотѣла, тѣтѣрор ар'кта шї-н лѣмина кѣ кѣвинтеле ка соареле, к'ътъ токма ршиши рп'кратїи немикж нѣ ф'чл ф'ѣрж сфатѣла ачелора п'ринци филозофи; тарж рп'кратѣла лѣс мѣлатъ невои с'ъ-н поатж рп'тоарче с'ъ-н фїе соци спре р'ѣла лѣи че ф'чл, че ман еинѣ вр'к гони в'латѣрѣ сѣс вр'к принде ст'кле; д'кка в'ѣзѣ к'ъ немикѣ нѣ ва фѣлоси, ел адѣсе г'ѣт'кже ѣскате демпреждрѣ де бес'крѣкж, дечи арсе пре ачен сфинци п'ринци рп'реднж кѣ к'ѣрциле рп' бес'крѣкж . Ѿ амаръ лѣс кѣ сѣфлетъ крѣнтъ ши кѣ минте де ф'тарж вр'ѣжмашѣ, к'ътж пагѣбж фечешн! к'ъ ера акол'к, ман скѣмпъ де тоате, знь сфитокъ минѣнате де п'нтече де шарпе ши ера ртр'ѣнскѣ скриптѣра лѣи ѿмиръ : Илїада ши ѿдисїѣ . Рп' зилеле ачѣстѣла лѣс прѣдарж кѣ м'ѣнїе цара грѣчаскж п'нж л'нгж Царнградъ . Ши домни ачѣста лѣс кѣмпантѣ 25 де ани.

Despre Vasilie Machedoneanul.

Съ спснемъ истина де Паснаїе, къ тра де ꙗ Македонїа, фечоръ де шмини месери, ши фсрѣ ровици де Шкѣи, еакъ свѣа щина атѣиче, ши сечера мѣма лѣи ꙗ къмнѣ стѣнѣинаоръ, коконѣа зѣча пре мирниче ши венїа снѣ влѣтѣрѣ де-лѣ сѣверїа, мѣмѣ са-лѣ гонїа, еакъ ѣрѣ венїа, апон-а лѣсѣ, къ причинѣ къ е сѣмнѣ еснѣ; дѣка соси ꙗ врѣстѣ, еас-ши пѣрѣси манкѣ-са де се дѣсе ꙗ Цариградѣ ши се нѣнами пре ла шамини де се хрѣнїа; нонѣа дѣрмїа ла в ескрекѣ анѣме свети Мокїе, атѣиче вени сѣкнѣтѣа де грѣи привѣтѣаши: че дорми де нѣ те сколи съ ваши пре ꙗпѣратѣа ꙗ касѣ? еас се ескѣа ши мѣрсе ла ескрекѣ де вѣзѣ снѣ шакъ спрѣтїгосѣ къ ниѣе мѣни гроасе дѣрминдѣ пре пѣмѣнтѣакъ голѣ; лѣи н пѣрѣ в едѣкре, дѣчи се тѣриѣ; лѣи н вени пѣнѣ а триа шарѣ, ши-н спсѣе апон: чине доарме ачїа еа ва фн ꙗпѣратѣ; атѣиче мѣрсе де-а дѣ шепѣтѣ ши-а дѣсе ꙗ касѣ-н ес чисте (!) маре; ши авѣ привѣтѣа снѣ фрате де сѣсѣїа ла снѣ коаринѣ маре де-лѣ кема Оев-филицѣ, дѣчїи дѣдѣрѣ ла коаринѣ, еас-лѣ нѣсе колмисѣ; атѣиче адѣсерѣ лѣи Муханѣ (ꙗпѣрат) снѣ виднѣс прѣ еснѣ дарѣ де ꙗ Мисирѣ, ши нѣ се афла нїме съ-лѣ поатѣ ꙗкѣлека, ѣрѣ Оевфилицѣ спсѣе къ арѣ в сѣсѣ вѣрѣатѣ, ши фс атѣичешѣ кематѣ Паснаїе, дѣчи принсе каѣа де фрѣс ши-а ши ꙗкѣлекѣ ши алѣрѣ кѣтѣ-н фс волѣ; атѣиче-а нѣсе колмисѣ маре ши есрѣндѣ соси ши постѣланнѣ маре, ши-а фоарте юкїа ꙗпѣ-ратѣа, ши дѣчїа ꙗчїи а сри пре Барда. Мухана еас-ши пѣзїа жокѣриѣе ши вернѣе ши мѣꙗкѣриѣе; атѣиче вени снѣ вѣкѣтинѣ де-н спсѣе ꙗпѣратѣаши къ-н прадѣ Кѣрѣнманїи цара; еакъ дернѣтъ съ нѣ се спѣе коарїи ши съ нѣ пѣрѣеѣскѣ жокѣа, алѣрѣ де сѣкѣримѣ в шланнѣ че тра фѣкѣтѣ де снѣ фило-софѣ, дѣчи кѣтъ врѣи кѣста ꙗтрѣнѣа тѣ врѣи еснѣаще фїе дн че латѣри а тоатѣ ашѣкъ съ се врѣ рѣдїка шѣи. С), нѣснїе, кѣтъ нагѣеѣ фѣче Грѣчаорѣ!

Итѣичѣ дѣде Мухана в нѣовннѣ а лѣи дѣнѣ Паснаїе, анѣме Сїдокїа, ши в еснѣнѣ ꙗснїи, ши-нѣ дѣде еснѣна де ꙗпѣрѣчїе лѣ Паснаїе съ фїе ꙗпѣратѣ. С) датѣ жскѣ тоатѣ зѣа, сара вѣс де се ꙗкѣтѣ; шарѣчїи анѣме Паснаннѣ лѣдѣа пре ꙗпѣратѣа къ: жѣкѣши кнѣ асѣзѣ ши врѣтежнїи енѣ каѣа ла ака; еакъ тра екѣтъ де се ескѣрѣ ши-а дѣрѣи пре ачїа къ пашманїи лѣи, ши-а нѣсе съ фїе ꙗпѣратѣ; Паснаїе ста де прнїа, ши кѣстѣ ꙗпѣратѣа къ амарѣ лѣ Паснаїе;

лтѣнче се спѣре ши адѣнѣ чатѣ ши се рѣдикарѣ лтр'ача
ноапте де счисерѣ пре Мухана, къ-ль афларѣ махмѣръ де
винѣ ла ашернѣтъ, дечи нѣ се пѣтѣк анѣра, че фѣ жѣрѣгѣтъ
аколѣ. Ши аѣ домнитѣ Мухана лпреѣнѣ къ мѣмѣ-са 14 ани,
арѣ лрѣши 11 ани, ши-л лрѣпарѣ ла мѣнѣстире че ѡ кема
Хрисополн, лѣрѣж мѣмѣ-са; аша ера а лѣн Муханѣ вѣаца :
нѣман че бѣ ши мѣнка ши жѣка.

XXI.

1620.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de judecată.

(Jași 7128.)

Еѣ вѣми (?) косте бѣгѣк вел дворник долнѣи землн . и
никодре вел дворник вишиѣи землн . и дѣмитрѣ гоѣа вел постел-
ник . и невожатко логофѣт . и дѣмитрѣ лѣне дворник глотнѣи .
и банкѣ шетрар . и нѣи болѣри ѡт двор гдпнѣ его мѣст.

Скрѣем ши мѣртѣрнсим къ чѣстѣ скрнсоаре а нѣастрѣ .
към аѣ винит лнаннтѣк нѣастрѣ . кълѣдѣрѣи дела свѣнта
мѣнѣстире дела хѣмор . къ ѣн запис де мѣртѣрѣе фѣкѣт де
трифан постелникѣла . ши с'аѣ пѣрѣт де фацѣ лнаннтѣк нѣа-
стрѣ къ рѣска кълѣдѣрѣшоае . сѣра лѣн трифан пост . прнтрѣ
сатѣла вѣнѣчѣнѣи сѣ лок де моарѣ л жижѣа че ѣсте л цѣнѣ-
тѣла дорохоюлѣн . ши прнтрѣ доѡѣ фалчи де вѣи де котнар
лн дѣла пѣкнѣлѣн . знкѣндѣ кълѣдѣрѣи . къ л'ѣс дат ши ѡѣ
мнѣлнт трифан пост . къ ачел сат ши къ ачѣле доѡ фалчи де
вѣи . прнтрѣ сѣфлетѣла лѣн ши а цюпѣинѣсѣи (!) салѣ . ши сѣ ле
фак(ѣ) паментѣ де ан лтра ан . ши ачел запис ера фѣкѣт де
трифан пост . арѣ рѣска кълѣдѣрѣшоае . аѣ зѣс . къ ачел сат
ѣсте дирѣптѣ мошѣе ен . ши сѣѣ винит лн партѣ ен . дечи н'аѣ
врѣт сѣ-л дѣ кълѣдѣрѣилор . дечи нѣн ам лтрѣбат пре кълѣ-
дѣрѣи : ман цѣнѣт аѣ пѣнѣ акмѣ ачел сат . аѣ ба? арѣ ен аѣ
зѣс : къ нѣ'л аѣ ман цѣнѣт . дечи нѣн ам сокѣтит къ дирѣптѣла
ши ам зѣс рѣскѣн кълѣдѣрѣшоае сѣ с(ѣ) токмасѣкъ къ кълѣ-
дѣрѣи . сѣ нѣ стрнче дарѣ фѣрѣцине-сѣѣс . дечи рѣска с'аѣ токмит
де вѣнѣ воѣ ен . къ кълѣдѣрѣи ши л'ѣс дат алтѣ сат анѣме
хрннкѣнѣи пре жижѣа къ лок де мори лн жижѣа . лн цѣнѣтѣла

ишилар . ши л'кс л'ксат ши ач'кае доу фалчи де в'и ла кот-
нар . че ачест сат есте дир'кит'к к'емн'к'р'к'т'с'р'к л'ши трифан
пост . дирит'с . т . де талер . д'чи к'ладг'к'р'и'и с'ас токмит . ши
ас л'сат ачест сат ши ва'нч'к'н'и'и и'с л'ксат ен . к'ч'и ас фост
ши к'к'нд'с'ци . ши ач'ла занис че ас ав'ст ф'к'к'ст де трифан
пост . р'ик'к' а-ас дат к'ладг'к'р'и'и д'е'л-ам р'с'ит'с . ши си исписок
де ла рад'ла вока ашинд'ере . ши с'ас токмит р'ид'есине . ка с'к
н'ане'к' маи м'сат'с а п'к'р'к к'ладг'к'р'и'и пре р'с'ка к'лад'к'р'-
шоле . н'ичи иа пре к'ладг'к'р'и'и . че с'к-ш ц'е ач'ла сат к'ладг'к'р'и'и
ан'с'ме хринкани'и к'с лок де молар(к) . р'и жиж'и . ши ач'кае доу
фалчи де в'е р'и котнар . р' пископ . ши с'к ф'ак'к' паминте л'ши
трифан пос . д'мнез'к'с ш'рте . ш'р'к ч'ини ва маи скорни п'к'р'к .
с'к х'е нертат де домн'ла д'мнез'к'с . ши де пр'ч'еста манк'к'
ши де тоци свинци'и . че с'к х'е трека'кт ши прока'кт ш'т га
ега амин . де ач'к'ста м'к'р'т'с'р'иснаи к'с ч'к'ет'к скрисоаре а ноа-
стр'к . шис s ие ва . зрки . юа . в' . д'н'к .

XXII a.

1600 — 1625.

(Ms. Acad. Rom. Codex miscollaneous.)

(Повест'к л'ши Ядам ши а Евр'ин.)

Călătoria lui Sith la raia.

Eva povesteste:

..... Ач'каеж адам'к ши с'к д'с'е . ши аф'аж пре асин
(ав'ла corect. marg.) ц'сн'гат' ши н'с'и з'исе л'ши кани немик'к . пре
к'с'м'с'и з'ис'к'е л'ш'и р'ур'с'ла' . ши ад'с'е пре ав'ла ши-а п'с'е . р'
лок'ла че с'к к'іам'ж р'іо'н'к . ат'с'н'ч'а н'ж'к'с'м пре с'іо'к . ши з'ис'т'и
к'ж'т'р'ж адам : н'с-и пае р'ж'с домн'с'ла' м'і'с . к'к ш'т'ж . р' лок'ла
л'ш'и ав'ла н'ж'к'с'м ал'т'ла . ш'и-и п'с'ер'ж н'с'меле л'ш'и : с'но'к .

Ат'с'н'ч'а адам с'к р'ж'сти ши з'исе : т'ач'и! т'с м'с'аре . к'к
с'с'ф'ает'с'ла м'і'с с'к р'п'с'ци'н'ж . р'т'р'с м'і'не . ш'р'ж с'іо' з'исе : домн'с'ла'
м'і'с! і'с м'ж воіо д'с'че . р' р'ан' . ши де аколо воіо ад'с'че ш'ар'еш
че . вед'к-в'ер'и'и ши те вери од'н'х'ни .

Ядам з'исе : о ф'ио'ле! к'с'м с'к . р'т'ри т'с . р' р'ан'? н'с аш'а . н'с
аш'а . че п'ас'ж . р' прот'ива р'іо'л'с'и'и ши п'аж'н'ци'и . доар'ж к'с'м-ва

не ва да дѣмнезѣс дин помѣла маслинѣсѣи съ вѣзѣс . ка добрѣ
ли с'аре маи потоли воала.

Фіюл' със сно зисе : де че болѣиши . ѡ пѣринтеле нострѣ ?

Идѣамъ зисе : о фіюле ! маре воалѣ ам . кѣнды грѣшии ѣс
ши майка воастрѣ . атѣнча зисе дѣмнезѣс : ѣмѣлицѣ-съ-вѣр'
сѣспиниле тѣле ши нѣрѣрѣк ѣтрѣ грижи ка съ петрѣчи . дѣ-ц' вѣи
цѣе ѡв де воале . ѣна . воалѣ де ѣнемѣ . адоам . воалѣ де ѡкѣ .
дѣпѣ ачкѣкѣ алаате тоате . ѣрѣ майкѣи воастре ѣи зисе :
нѣрѣрѣк ѣрѣкатѣла тѣс съ те ѡнрѣмѣкѣкѣ . ши кѣнды верѣи нѣце
кѣкѣнѣла кѣ моарѣтѣкѣ съ ци съ кѣмпѣнѣкѣкѣкѣ . ши съ скѣлаѣ
сѣок ши съ дѣсе кѣ манка са ѣ рѣи . ши вѣзѣс ѣвѣа о фѣарѣ
кѣмпѣантѣкѣ че съ кѣламѣ горѣгонна , гонина пре фѣю-със сноѣ ши
стѣтѣс де зисе кѣтрѣ дѣнѣсѣ : ѡ фѣарѣ ! нѣ-ц' адѣчи амѣнте .
кѣм тѣм ѣрѣнѣи кѣ мѣннле мѣкле . кѣм кѣтѣзи тѣс дѣшкиде
гѣра та спре ѡмѣла че ѣсте фѣкѣтъ пре кѣнѣла лѣи дѣмнезѣс ?
саѣ кѣм поци рѣнѣи динѣи тѣи ѣспра лѣи ? атѣнча фѣара
рѣсѣнѣсе кѣтрѣкѣ ѣвѣа ши зисе : ѡ ѣвѣо ! . дин тине с'ас ѣчѣпѣт' .
кѣм кѣтѣзаш тѣс дѣшкиде гѣра та спре мѣнѣкарѣ че-ц зисе цѣе дѣм-
незѣс съ нѣ мѣнѣнѣи ? . дѣрѣпѣ ачкѣа ши ѣѣ де вѣи вѣрѣ ши
пре фѣчѣрѣла тѣс вѣи мѣнка . ѣрѣ ѣвѣа ѣнде ѣчѣпѣс а пѣнѣце
глѣсѣлъ ѣн съ лѣзна де ла рѣсѣрѣнтѣла' соарѣлѣи пѣнѣкѣ ла
апѣс . ши зисе ѣвѣа : о амарѣ мѣе домнѣла мѣеѣ ! де акѣмѣ пѣнѣкѣ
ѣ вѣкѣкѣ . ѡлѣстѣма-мѣ-ворѣ тоате анѣбиле . ши ѣчѣпѣс а пѣнѣце
ѣнантѣ рѣюлѣи . кѣ фѣю-със кѣ сноѣ ши-ш' арѣнка цѣрѣнѣкѣ ѣ
кѣпѣла' със . ѣрѣ ѣчѣрѣла' ли съ арѣтѣкѣ лѣр' . ши ле зисе : че стрѣ-
гѣицѣ ? сѣо' зисе : доамѣне ! пѣринтеле мѣеѣ ѣсте волаѣв . ши до-
рѣкѣ де дѣл'чаца рѣюлѣи . ши пофѣтѣкѣ съ вѣзѣ дѣи помѣла'
маслинѣсѣи . добрѣ кѣм-ѡа и с'аре май потоли воала лѣи . ѣрѣ
ѣчѣрѣла зисе : о сноѣ ! пѣринтеле(ѣ) тѣс адам нѣ арѣ лѣкѣкѣ . кѣче
кѣ с'ас апропѣатѣ зѣлеле лѣи кѣтрѣкѣ моарѣте ши свѣрѣшитѣла
ѣс ѡнѣи . ши фѣрѣмѣсе дин помѣла чѣла че динтрѣнѣсѣ мѣнѣ-
касѣ адам . пѣнтрѣ кареле помѣ фѣс гонѣи дин рѣи . ши дѣкѣде
лѣи сно . сно дѣсе ла адам . адам вѣзѣс ши кѣнѣкѣс ши сѣспинѣкѣ
тѣре ши ѣплетѣи кѣнѣнѣкѣ . ши-ш' пѣсе ѣ кѣпѣкѣ . ши вѣзѣс мѣна
лѣи дѣмнезѣс лѣнѣнде сѣфлетѣла лѣи . ши вѣзѣс ѣвѣа . кѣдѣла-
ница кѣ ладан кѣднѣнде трѣпѣла лѣи адѣамъ . ши вѣзѣс трѣи
ѣчѣрѣи цѣинѣ лѣмѣнии апринсе ѣ мѣннле сале . ши кѣстѣкѣ сно
спре чѣрѣи . ши вѣзѣс сѣфлетѣла лѣи адам стѣнѣнде апропѣе де
дѣмнезѣс ши мѣлицѣе де ѣчѣрѣи съ рѣгѣ пѣнтрѣс адам . ши
кѣнды съ скѣлаѣ арѣхагѣлъ мѣнѣилѣ атѣнча тоѣи ѣчѣрѣи тѣ-
кѣрѣкѣ (!. л. -кѣ) . атѣнча съ мѣстѣи дѣмнезѣс ши-ш тинсе мѣна

са де анѣж свѣлетѣа' лѣи адам . ши рѣжжъ пре снѣтъ де
 лѣш трѣна лѣи ши-а дѣе ꙗ локѣа че съ кѣма геросна плѣта
 ши кѣндѣ сѣжжъ гроаѣж . ꙗгерѣа сѣжжжъ гроаѣа . ши фѣ глае
 днн чѣрѣ де грѣн : адаме ! адаме ! . ѣа зисе : че ѣсте доамне ? . дѣм-
 незжѣ зисе : крѣз' снѣсѣ-ц-ам цне . къ днн пѣжжжнтѣ ѣцѣ ши ѣрж
 ꙗ пѣжжжнт' вѣрѣ м'крѣе . ѣрж пѣжжжнтѣа(ѣн) зисе : аа' тжѣ днн-
 тр'але тале цѣе адѣче де тоате ! . аша ꙗгропарж пре адам къ кѣ-
 нѣна че ѣра ꙗ канѣа' лѣи . ѣвѣа къ глае смѣрѣтъ съ рѣга . кѣтрж
 лѣмнезжѣ . ши грѣжа : доамне . пѣрнѣтеле мѣс ! . прѣм'кѣе св-
 флетѣа мѣс . ши аша дѣпж адам' а шасѣ зн пѣкж канѣа съѣ .
 ши-ш д'кѣе свѣлетѣа съѣ лѣи дѣмнезжѣ . ши аколо ꙗгропарж
 пре ѣвѣа лѣжжѣ фѣоа съѣ авѣа' . ши аколо крѣкѣ ѣн лѣмнѣ днн
 кѣнѣна че ѣра ꙗ канѣа лѣи адам' .

Славж доамнѣаѣи дѣмнезжѣ ши мѣнтѣнторѣаѣи нострѣ
 ѣс . Хс . ꙗтрѣ в'кѣи де в'кѣи . аминѣ .

XXIIb.

1600—1625.

(Ms. Acad. Rom. Codex miscollaneous.)

Paleea.

Povestea lui Melchisedec (pag. 119—140).

..... Зисе дѣмнезжѣ кѣтрж авраамъ . : ѣтъ ѣѣ вой пѣне
 свѣтѣа мѣс къ тѣне ꙗтрѣ тоатж рѣда де акѣмѣ ши пѣжжъ ꙗ
 в'кѣи . ши те вой басѣи пре тѣне ши вѣрѣ фѣ басѣнтѣ . ши де
 акѣмѣ ꙗнаѣнтѣ нѣ ва фѣи нѣмеле тжѣ аврамъ . че авраамъ вѣ фѣи
 нѣмеле тжѣ . пѣнтрѣ къ пѣрнѣтеле съ снѣне пѣрнѣте а мѣате
 лѣм'ѣи . пѣрнѣте аѣс ши пѣрнѣте ꙗнал'т . пѣнтрѣ къ пѣрнѣте
 а мѣате лѣм'ѣи т'кѣм нѣск пре тѣне . кр'кѣе-те-вой ши те вой
 ꙗмѣа'цѣи фѣартѣ . Че акѣмѣ ꙗ аснѣа тжѣ . ши ꙗ вѣшѣм'кѣнтѣ
 сѣсѣм'пѣ де мѣате прецѣ . ꙗ пѣѣне ши вѣнѣ ши вѣрѣчѣоа амжжѣ .
 ши те сѣе ꙗ мѣг'ѣра ѣамарѣи ши стѣжѣ пре пѣатрж ши стрѣжѣ
 де трѣи ворѣ : чѣче ѣѣн ! . чѣче ѣжѣн ! . чѣче ѣжѣн ! . ши ва ѣши де-
 спре лѣтѣр'к мѣг'ѣрѣи дѣспре мѣазжъ нѣанте . ши-ва ѣн ѣмѣ
 сѣабатѣкѣ . къ ѣнѣае де ѣнѣ кѣтъ . ши къ пѣрѣаъ канѣаѣи ши

кѸ барба пѣнѣ ла пичоаре . ѡрѣ тѸ съ нѸ те спай де дѣнск .
чи съ те скѡлай съ тай знгиле лѡй . ши съ-н рѡзы пѣрѡль лѡй
ши съ-н даи пѣйне съ мѣнѣнче . ши вини съ вѣ . ши те вери
васви де дѣнск ши вери фи влскитѣ . .

Ичеста Мелхиседек съ спѡне фѣрѣ де татѣ . фѣрѣ де
рѡдѣ . аскмене жете фѣолай лѡй дѡм'незѣс . майка са съ кѣамѣ
салимѡль . пре нѡмел(е) четѣцей ей . ѡрѣ татѣ-сѣс съ кѣамѣ
вседекъ . ши нѣскѡ . в . фечорй . нѡмеле знѡа седекъ . ши нѡмеле
челѡа-л-алтъ мелхи . ла арѣтаре ера ши ачѣа ши четѣтѣк лѡр(?)
вседекъ ера непотѣ лѡй невѡдѣ . пентрѡ ачѣа съ скѣлѡшлѡйа . р
полѣте . де ла невѡдѣ петрекѡрѣ . рпѣрѣжциндѣ . рсѣ бирѡна ши
рпѣрѣжциѣа вавилонѡлай . кѣнды фѸ ртр'ѡна де зѣле . зѣсе
вседекъ рпѣрат' фѣолай съѡ лѡй мелхи : фѣоле! ел зѣсе : че вей
съ зѣчи пѣринте? шѣ-й зѣсе : дѡ-те ла чюрѡа бойлѡрь ноцри . р
галнаей . ши-м' адѡ . ѡ . де ѡнѣчй ка съ ѡнѣгемѣ жрѣвѣ . марѡлай
крон дѡмнезѣс . ши челѡра-л-алци къ ам нѣдѣжде дѡпѣ ачѣа
съ мѣрѣем ла вѣсте . Ичѣста дѣка лѡзи мелхѣй превегѣ
ртр'ачѣа ноапѣте врѣнды съ паниѣскѣ слѡжеа ши рѡѣцѣтѡра
пѣринтелай съѡ . ртр'ачѣк ноапѣте ера лѡна фѡартѣ лѡминнатѣ .
ши стѣкаеле стрѣлѡчѣа фѡартѣ . ачѣста дѣка вѣзѡ мелхѣй съ
мѡрѣ . ши гѣнди ртрѡ сине зикѣнд' : вх! пре че лѡкрѡри фрѡ-
мѡсе вдихнѣще дѡмнезѣс . фѣжѣторѡля а тоате! дѡче-мѣ-вой
де вой спѡне пѣринтелай мѣс . май вѣне ачѣстѡ съ рнѣл'цѣмѣ
жрѣвѣ . дѣжѣтѣ бѡзилѡрь . челѡрь мѡци . ши сѡрзи . ман вѣне
съ адѡчем ши съ ѡнѣгем жрѣвѣ дѡмнезѣлай черѣскѡ . Татѣ-
сѣс дѣка лѡзи ачѣста съ мѣнѣе . ши зѣсе кѣтрѣ дѣнск кѡ
ѡрѣмѣнѣтѣ : ѡрѡ-мѣ пре мѡреле мѣс дѡмнезѣс . ка нѡ кѡм'ва
съ съ мѣнѣе спре мине ши съ мѣ здѡваскѣ . ѡрѣ акѡм' те
вон ѡнѣга ши те вой да пре тине жрѣвѣ гата дѡм'незѣнлѡрь
мѣен кѣче къ адѡсѣш вѣклѡшѡгѣ спре мине ши спре дѡм'-
незѣн мѣен . .

Дѣчй дѡкѣндѡс-сѣ мелхи . р галнаей . ѡр татѣ-сѣс ртрѣ
кѣтрѣ рпѣрѣтѣкса салѣма ши грѣи : ѡтѣ еѡ гѣндѣй ка пре
знѡль днѣ фечѡрий ноцри съ-л ѡнѣгѣемѣ . ши съ-л дѣм жрѣвѣ
марилѡрь дѡм'незѣн . ѡрѣ рпѣрѣтѣкса юѡла май врѣтѡсь пре
мелхѣн . дѣжѣт пре седекъ . ши кѡ плѣнск зѣсе : вѣзь къ вей
съ ѡнѣгй пре юѡитѣ фѣола мѣс ка съ-л дай жрѣвѣ дѡмне-
зѣнлѡр ноцри . рпѣратѡль зѣсе : съ нѡ фѣе ашѡ . че съ арѡнѣ-
кѣм сѡрци . дѣчй арѡнѣкарѣ ши кѣзѡ сѡартѣк спре фѣола ей чел'
май мѣкѣ анѡме мелхѣй . Иѡрѣ кѣнды цинѡ рпѣрѣтѣкса къ вѣне
мелхѣй днѣ галнаей . зѣсе кѣтрѣ фѣола съѡ . седекъ : ѡтѣ фѣра-

ТѢЛѢ ТЪС МЕЛХІЙ ВА СЪ МОАРЖ ДѢ МЖНИЛЕ ТЪТЖНИ-ТЖС КА
 СЪ-Л ДЪК ПРЕ РС ЖИРТЕЖ . ЧЕ ТЕ СКОЛАЖ ДѢ МИРЦІЙ РТРС ТЖМ-
 ПИНАРК ЛВН . ШІ-Й СПСНЕ ЛВН ДѢ ТОАТЕ . СЪ ФСГЖ РТР'АЛТЖ ПАРТЕ .
 КА СЪ СЖ ИЗЕЖВАСКЖ ДѢ ГЖИДВАЛ ТЪТЖНИ-СЖС . ДІЧІЙ СЪ СВЛАЖ
 СЕДЕК ШИ СЪ ДВСЕ РТРС ТЖМПИНАРК ФРАТЕЛВН СЪС МЕЛХІЙ . ИРЖ
 РПЖРАТВАЛ ЗИСЕ КЪТРЖ ПСТ'КРИНЦІЙ СЪЙ ШИ КЪТРЖ ТОЦН БОА-
 РІЙ : ИТЖ ІС ГЖИДІЙ . КА СЪ ЦСНГН ПРЕ ФІЮЛ МІЕВ ЧЕЛ МАЙ
 ТЪНЖРЪ . АДІКЪ ПРЕ МЕЛХИ . КА СЪ-Л РНАЛЦѢ ЖИРТЕЖ : —

ШИ ДЪКА АВЗИРЖ ДѢ ЦСНГІАРК РПЖРАТВАЛВН . СЪ ЦСРВИРЖ
 ТОЦН БОАРІЙ СЪ-Ш ЦСНГЕ КЪТЕ ВІИ ФЕЧОРЪ СЪ РНАЛЦЕ ЖРТЕЕ
 ВОЗНАОРЪ . ПИТРС КА СЪ РТЖРКЕСКЖ КСВЪКНТВАЛ ШИ ПОХТА РПЪ-
 РЖТКЕСКЖ . (Ш)РЖ СЕДЕК ДЪКА ТЖМПИНАЖ ПРЕ ФРАТЕ-СЪС МЕЛХІЙ
 РЙ СПССЕ ЛВН ДѢ ТОАТЕ КЪТЕ ФСРЖ . ШИ Р ГРАБѢЖ ДЕСКЪЛМКЖ
 МЕЛХИ ДИПРЕ КАЛВАЛ СЪС ШИ СЪ ДЕЗЕРЖКЖ ДѢ ВИШМЖИТВАЛ СЪС
 КАРЕ-Л ПСРТА ШИ-Л ПССЕ ПРЕ КАЛ' . ШИ ЗИСЕ КЪТРЪ ФРАТЕ-СЪС МЕЛХИ
 (correct. marg. : СЕДЕК) : А КАЛВА ШИ ХАЙНЕА(Е) ШИ ВАМИНІЙ . ШИ ДО-
 БНТОАЧЕЛЕ ШИ ТЕ ДС КЪТРЖ ПЪРИНІТЕЛЕ МІЕВ . ИРЖ ІС МЪ ВОИ
 ДСЧЕ КС АЧАСТЖ ХАНИЖ ЧЕ АМЪ АСВПРЖ ВІДЕ НИМЪК МЪ ВА ЦИ .
 ШИ АКОЛО ВОЙ ПЕТРЪЧЕ . ПИТРС КА СЖ СКАІИ ДѢ АЧА МОАРТЕ
 АМАРЖ . СЕДЕКЪ ЛВW ТОАТЕ КЪТЕ ФСРЖ ЛА ФРАТЕ-СЖС МЕЛХИ ШИ
 СЪ ДВСЕ Р ЧЕТАТЕ Р САНИМЪ КЪТРЖ ПЪРИНЦІЙ СЪЙ . ИРЖ МЕЛХИ
 СТА ДѢ АСВДАТА ПАЪНСВА' ШИ ТЪКНГВИРК ЧЕ СЪ ФЪЧА Р ЧЕТАТЕ .
 ПИТРС ФЕЧОРІЙ ЧЕ ВРК СЪ-Н ЦСНГЕ . ШИ ІРА ГЛАЧАВЖ МВА'ТЖ
 РТРС ТОЦН ВАМИНІЙ . ШИ АДВНАРЖ ФІШТЕ-ЧИНЕ КЪТЕ ВІИ КОКОНЪ
 АА' СЪС . ШИ ФСРЖ ДѢ ТОЦН . П . ДѢ КОКОВИ . ШИ СТА ДѢ АШИТА
 ПРЕ РПЪРАТВАЛ СЪ-Ш ЦСНГІЕ ФЕЧОРВАЛ СЪС . СЪ-Л ФАКЖ ЖИРТЕЖ
 БОЗНАОР' . ДВНЖ АЧКА СЪ-Ш ЦСНГЕ ШИ ІИ ПРЕ ФЕЧОРІЙ СЪЙ . ИРЖ
 МЕЛХИ СТА Р ПРОТИРА ЧЕТЪЦИН . Р МЖГСРА ЧЕ СЪ КІАМЪ ІАІВ-
 НВАЛ . ШИ АЧІЙИ МЖГСРЕ РЙ ПССЕ МЕЛХІЙ ИСМЕЛЕ ІАІВНВАЛ ЧЕ
 СЪ ЗИЧЕ . МАСТЕ . КЪЧЕ КЪ АКБЛО АФАЖ АНАЖ . ШИ БВН ДАРЪ . ШИ
 ВЪЗВИДЪ ТЪРБЕВРАРК ЧЕТЪЦІЙ . WФТЖ ШИ КЪСТЖ СПРЕ ЧІРІЙ . ШИ
 КС ЛАКРЖМІЙ ВДЖ ПЪМЖИТВАЛ . СВСНИНЖ ФОАРТЕ ТАРЕ . ШИ АВЪИДЪ
 WКІИ СЪЙ СПРЕ ЧІРІЙ . СТРИГЖ АША : СВНЦІА ТА ІЦІЙ ДБМ'НВАЛ
 ДВМНЕЗЖС . ЧЕЛА ЧЕ ІИ ФЖКЕСТЪ ЧЕРІОЛ' . ШИ ПЪМЖИТВАЛ . СОАРЕЛЕ
 ШИ ЛВНА . ШИ СТАЛЛЕ . ПАРЕ-М МІЕ КЪ СВНЦІА ТА ІЦІЙ МАЙ МАРЕ
 ДѢ КЪТЪ ТОЦН ДВМНЕЗЖІЙ . КЪ АВКРСОНАЕ ТАЛЕ ААВЕ АРЖТАРЖ
 ПСТ'КРЖ ТА . ДІЧН ДѢ ТЕ WДИХ'НЕЦИ СПРЕ ТОАТЕ АЧКСТА . ШИ ДѢ
 ВІРІЙ СЪ МЖ ФАЧН А ФН ШЕРЕВАЛ ТЖС . НС ТРАЧЕ ЧКРЕРА МА .
 ЧЕ МЪ АСВДА'ТЖ Р ЧАСВА' АЧІСТА . КА СЖ ПІАЕ ЧЕТАТА КС БОЗІИ
 ШИ КС ТОЦН ЧЕЛ ЧЕ КРЕДЪ РТР'ЖИШІЙ . (Ш)ІИ ДЪКА ФС КСВЪКН-
 ТВА' АЧІСТА . АЧІИШ ФС КСТРЕМВР' МАРЕ Р ЧЕТАТА САНИМВАЛВН . ШИ

де нѣпрѣсижъ съ кѣтремѣрѣжъ ши съ рѣсѣпи тоатѣ четѣта . ши рѣгни пѣмжнѣтѣл' пре тѣци че петрѣча ꙗ четѣте . . (м)ел'хи д'кка вѣзѣ ꙗфрикошатѣ ка ач'ка . съ мирѣжъ . ши съ темѣ де дѣмнезѣжѣ фѣжкѣторюа черюаѣи ши ал пѣмжнѣтѣлѣи ши съ скѣлѣжъ ши съ еѣи ꙗ мѣгѣра ѣтамаріей (!) . д'кколо съ погорѣжъ ши ꙗтрѣ ꙗ латѣрѣ мѣгѣрен дѣспре мѣазѣж-ноаѣте . ши петрѣкѣ аколо . м . де ани . ши нѣ ворѣн кѣ оаменій . ниѣи еши де аколо . че ера де мѣнка мѣгѣр ши мѣаре сълѣатѣкѣжъ . ши бѣ апѣ дѣи-трѣи из'ворѣ . пѣнѣжъ кѣндъ фѣ тримне авраамъ кѣтрѣжъ дѣнѣсѣлѣ . пре кѣмъ ꙗи зис'кѣе аѣи домиѣл' дѣмнезѣжѣ .

XXIII.

ca. 1625.

(Letopisećie църви Молдовіи, Vol. I. Iasii 1852, p. 93 urm.)

Letopisețul lui Ureche.

Дѣмниѣ цѣрѣжи Мѣлдовіи ши вѣаца лѣр де

Григоріе Оурѣки . Вѣрникъ мѣре ꙗ Мѣлдовѣа .

Предословіе .

Мѣлци скрѣиторѣи с'ас невоит де аѣ скрѣи рѣндѣл ши по-вест'кѣ цѣрѣлѣр ши аѣ лѣсат извод пре оурмѣжъ , ши еѣне ши рѣле съ рѣмѣе фичорилѣр ши непоцѣлѣр , съ ле хѣе ч'кле еѣне де ꙗвѣцѣтѣрѣжъ , тар ч'кле рѣле ка съ съ поатѣ фѣри , ши съ съ сокот'кѣкѣжъ , ши чѣлѣр еѣне съ оурмѣкѣе . Ши аѣцѣи пиз-мѣнид ши ꙗсѣмнѣндъ , ши скрѣиндъ , кѣмъ ши еѣ Григоріе Оурѣки , каре ден мѣла аѣи дѣмнезѣжѣ ши ал домиѣлѣи мѣѣ амъ фѣст Ёорникъ Мѣре , кѣ мѣлатѣ невоинцѣжъ амъ четитъ кѣрѣциле ши извоа-деле , ши аѣе ноаѣтре , ши чѣлѣр стрѣнне , ши амъ аѣлатъ капъ ши ꙗчѣпѣтѣрѣжъ мошинѣлѣр де оурнде аѣ изворѣжтъ ꙗ царѣжъ , ши с'ас ꙗмѣацѣжтъ , ши с'ас лѣцѣитъ , ка съ нѣ съ ꙗнече аѣи чѣн трѣ-кѣци а тоате цѣрѣле ; ши апонъ съ нѣ съ поатѣ цѣи че с'ас лѣкратъ , съ съ аѣемнне хѣнерѣлѣр ши дѣвѣнтоаѣчѣлѣр чѣлѣр мѣте , ши фѣрѣжъ минте . Ячѣа оурмѣндъ , ши мѣкаръ кѣ съ аѣлѣ ши де аѣцѣи ꙗсѣмнѣте лѣкѣрѣиле цѣрѣжи Мѣлдовіи , апѣкатѣ-м'амъ ши еѣ а скрѣере ꙗчѣпѣтѣрѣжъ , ши адаѣсѣлѣ , манъ апонъ ши скѣдѣрѣжъ , каре съ веде кѣ аѣ венитъ ꙗ зилѣле ноаѣтре , дѣпѣжъ кѣмъ аѣ фѣст

Лѣтъю цѣржи ши пѣмжитѣлѣи нострѣ а Младшѣи . Къ кѣм съ тѣмплѣ де сѣрг ши адаоце похоло апѣи, ши шрѣ ши де сѣрг скаде ши съ рѣшѣннѣкъ, аша с'ас адаше ши Младшѣа, каре ман апон де ла алте цѣри с'ас дескѣлекат, ши с'ас лѣцѣт де сѣрг ши фѣрѣ де зѣбавѣ . Ячелѣ черкѣнд ле ам рдритат кѣ нѣвоннѣкъ, къ нѣ нѣман летописѣца нострѣ, че ши кѣрци стрѣнне ам черкат, ка съ пѣтем афла адѣвѣрѣла, ка съ нѣ мѣ афас скрѣнтѣр де кѣвинте дѣшарте, че де дрѣпте; къ лѣтописѣца нострѣ чел молдѣвннѣск аша скрѣе де пе скѣрт, къ ниче де вѣаца Дѣмннлѣр каре аѣ фѣсет тѣватѣ кѣрма нѣ алѣце, не кѣм лѣкрѣриле ден лѣднтрѣ съ алѣгѣ, ши пе скѣрт скрѣннд ши рѣемнѣнд де ла рѣчнст пѣнѣ ла домнѣа лѣи Пѣтрѣ Бод(ѣ) Рарш, ши с'ас стѣне; къ де аиче рѣкоаче н'ас ман скрѣе ннменѣ . Ниче есте а съ мираре, къ скрѣнтѣрѣи нострѣи н'ас авѣт де оунде стрѣнне кѣрци; къ де ла лѣкѣнтѣрѣи де'нтѣю н'ас афлат скрѣсорн, къ н'ас лѣсат, ка нѣце шамннн нѣашѣзац, ши ман мѣлат процн ши некѣртѣрарн, че ши ен аѣ скрѣе ман мѣлат ден басне ши ден повѣрѣн, че аѣ авѣнт шнѣа де ла алтѣа . Еар скрѣсорнле стрѣнннлѣр скрѣс прѣ ларг ши де аѣше, каре аѣ фѣсет рѣвинтѣрн ши хѣрѣннѣ нѣ нѣман але салѣ съ скрѣе, че ши чѣле стрѣнне . Ши де аколѣ лѣннд мѣате, ши лнпнндѣле кѣ але нѣостре вѣрѣмн потрнвннд, ши ам скрѣе ачнст лнтописѣц, кареле ши де нѣ съ ва потрнвн пе ла мѣате лѣкрѣн, чел че ва хн кѣ мннте, гѣндескѣ, къ нѣ мн ва внннн; къ де мѣате шрн шмѣа рѣшнн чѣле че вѣде кѣ шкн сън нѣ полте съ ле пѣе пе рѣнд, ши мѣате змннтѣрн . ши аѣ спѣне ман мѣате, аѣ ман пѣцнне; дар чѣле де дѣмѣат ши рѣсѣфлатѣ де атѣта вѣрѣмн де лнн! Че еѣ кѣм ам афлат, аша ам арѣтат.

Григорѣ Оурѣкн;

Еврѣннѣ марѣ.

Кап . в̃ .

Petru Vodă bate oștile lui Cazimir.

Домнѣа фѣчѣрнлѣр лѣи Стефан Бодѣ челѣи де'нтѣис.

Ячнст Стефан Бодѣ аѣ авѣт дон фѣчѣрн, кѣм с'ас помѣннѣт ман еѣс, пре Стефан ши пре Пѣтрѣ; карѣн дѣпѣ молартѣ тѣтѣнн-сѣс рнчнндѣ-сѣ пнтрѣ домнѣе, аѣ фѣцнт Стефан, фрателе чел ман марѣ, ла Казнмнр крашѣа лѣшнск, похтннд ажѣтѣр рѣмпрѣтнѣа фѣрѣцннн-сѣс лѣи Пѣтрѣ, ши съ-н сѣ пѣче

кѸ тоатъ цара . Ир ПетрѸ кѸ ажѸстор дела ОунгѸри аѸ апѸкат цара . ВрѸнд Казимир, краиѸа лешек, ка съ докѸндѸкѸкъ цара, ши съ фѸе пре воѸ лѸи Стефан БодѸъ, иѸ дат влаѸте, ши аѸ рѸрат .р царѸъ, .р зи .рѸки а лѸи юлиѸе . Ши рѸнтѸки .рн мерѸѸк кѸ нѸрок ; иарѸъ ман апон иѸ амѸѸит ан ностри, де иѸ бѸгат ла кодрѸ, фѸинд копачѸи рѸѸнаѸи пре лѸнгѸъ дрѸм, иѸ сѸрпат асѸпра лѸр, оунде кѸѸи н'аѸ перит де копачи иѸ принс вѸи, пре карѸи ман апон иѸ рѸксѸмпѸрат краюѸ Казимир . фост-аѸ рѸре ачестн рѸби вамени мари : Зенгнев ши ТѸнченски, фечѸрѸа воѸво-дѸлѸи де КракѸъ, ши трен стѸгѸри а трен воѸвози : а КракѸѸлѸи, ши а СандомирѸлѸи, ши а ЛѸвѸѸлѸи, ши ноѸ стѸгѸри коѸриѸи . ИрѸъ литописѸѸѸа нострѸ де фечѸрѸи лѸи Стефан БодѸъ, че поменим ман сѸс, немикѸъ нѸ скрѸе, че зиче кѸ дѸпѸ домнѸа лѸи Стефан БодѸъ аѸ домнит ЮгѸъ БодѸъ, апон ЯлѸѸандрѸ БодѸъ, кареле се ва помени ман жѸс . ИрѸъ нон н'ам лѸсат съ нѸ рѸсемнѸъм ниче де фечѸрѸи лѸи Стефан БодѸъ, пентрѸ кѸ поате съ фѸе адеѸѸрат, кѸ нѸ пѸртнѸкѸше кроникарѸа БѸелскѸе алѸр сѸи, че скрѸе потикѸла че аѸ петрѸкѸст СтѸфан БодѸъ кѸ ажѸсторюѸ ЛѸшинлѸр, де аѸ перит кѸ тоѸиѸ.

Кап . вѸ.

Proclamarea lui Ștefan cel mare de Domn al Moldovei.

КѸнд с'аѸ стринс цѸра ла локѸла че се калѸъ ДирѸптате, ши аѸ рѸдикат Доми пре Стефан БодѸъ.

Стефан БодѸъ аѸ стринс воѸрѸи ши мари ши мичи, ши алѸъ кѸрте мѸрѸнте, рѸрѸвнѸъ кѸ ТеоѸтист МитрополитѸа ши кѸ мѸлѸи кѸлѸгѸри, ла ДирѸптате, ши иѸ рѸребат пре тѸѸи : есте кѸ воѸ тѸтѸрѸр съ ле фѸе доми? ИтѸнче тѸѸи кѸ оун глас аѸ стригат : „Д мѸлѸи ани дела дѸмнезѸс съ домнеѸи.“ Ши кѸ воѸ тѸтѸрѸр л'аѸ рѸдикат доми, ши л'аѸ помѸѸзѸнт де домнѸе ТеоѸтист МитрополитѸа . Ши де аколѸ аѸ лѸоат Стефан БодѸъ скипѸрѸа цѸрѸи МолдовѸи, ши аѸ мерс ла скаонѸа домнѸск ла СѸѸкѸъ.

ДечѸи Стефан БодѸъ гѸтиндѸ-се де ман мари лѸкрѸри съ факѸъ, нѸ черкѸъ съ ашезе цара, че де рѸсѸоѸе се гѸти, кѸ аѸ рѸрѸѸит ѸѸиѸ салѸ стѸгѸри, ши аѸ нѸс ѸотноѸи ши кѸпн-тани, карѸе тоате кѸ норѸк иѸ венит.

Bătălia de la Podul înalt la Vaslui.

Де вестита извѣндъ а лѣн Стефан Бодъ кс Тѣрчин ла Подѣла. Аналт ла Васлаю.

А анса зѣциг Сѣлтан Мехмет, рнѣратѣла тѣрчиск, ртр' ар-мѣнд васте, рк де вामीн, ши васте тѣтѣр'кскъ ши мѣн-тин'кскъ, съ мѣргъ кс Радѣла Бодъ, аѣ тримисе асѣпра лѣн Стефан Бодъ. Ирѣ Стефан Бодъ авѣнд васте гата м ши Лѣши че-н вѣнисе ртр' ацютор кс Кѣчѣцки, в де ла Вазимир краю, ши Оунгѣри че-н довѣндисе де ла Мѣтѣлаш, краюла оун-гѣреск, лѣ лѣс шит рнаните дин сѣс де Васлаю ла Подѣла Аналт; пре карѣн иѣс вѣрѣнт Стефан Бодъ, иѣс аша кс вѣтежѣла, кѣм кс мѣиршѣгѣла; кѣ ртѣю аѣ фѣсет рѣцѣат дѣс фѣсет пѣржолит ирѣла пѣсте тѣт локѣла, дѣс сѣлѣнт кѣин тѣрчинлар чин цин-гашин, ши апон ацютѣнд ши пѣтѣр'к чѣк дѣмнѣзѣскъ, кѣм се вра токми вож лѣн дѣмнѣзѣс кс а вामीнлар, аша иѣс кѣсприне пре Тѣрчин ш негѣрѣ, кѣт иѣс се вѣдѣк оунѣла кс латѣла. Ши Стефан Бодъ токмисе пѣцинин вामीн дѣспре лѣнка Бѣрладѣ-лѣн, ка сѣ-н амѣцѣскъ кс вѣчюне ши кс трѣмѣице, дѣнд сеам де рѣзѣвою. Итѣнче вастѣк тѣрчѣскъ, рторкѣндѣ-се ла гласѣла вѣчюнлар, ши рѣдекѣндѣ-н ши апа ши лѣнка, ши акомпѣри-дѣ-н ши негѣра, тѣла ши сѣѣрма лѣнка сѣ трѣкѣк лагласѣла вѣчю-нлар. Ирѣ дин дос иѣс лѣвѣнт Стефан Бодъ кс васте токмѣтѣ р. ѣ. зиле а лѣн Генарѣе, оунде нѣче ира лок де а-ши токмире васте, нѣче де а се рѣдѣрѣтаре; чи аша ен р-де-сине тѣкѣндѣ-се, мѣлѣи аѣ перит, ши мѣлѣи принсѣрѣ вѣн пѣдѣстрѣмѣе; чи пре ачѣка пре тоци иѣс тѣкат, оунде пе оурмѣк мѣвиле де чѣн морци аѣ стрине, ши мѣлѣи пашин ши сѣнѣцѣи аѣ перит; ши пе фѣчорѣла лѣн Іѣан-Паша дѣнѣ че-а' аѣс принсѣ вѣс, а' аѣс сѣмѣозит, ши пѣшчѣле лѣс довѣндит, ши сѣтѣгѣри мѣн мѣлате де оунѣ сѣтѣ аѣ аѣат.

Дакъ иѣс вѣтѣт пре Тѣрчин аѣ аѣоат рн ѣос де ла Подѣла рнналт пин пѣдѣре, ши аѣ шит оунде пѣрчѣде апа Сѣмлаѣн, рн цинѣтѣла Тѣтовѣн; аколо рн лѣцѣк лор аѣ дат лѣвѣдѣ лѣн дѣмнѣзѣс, кѣ с' аѣс вѣзѣт шѣнѣ ла аѣме.

Ир Стефан Бодъ поринтѣ-с' аѣс дѣнѣ дѣнѣши кс Молдо-вѣиѣн сѣн. Ши ачин, в де Ашин, ши аѣ гонит пе Тѣрчин пѣнѣк иѣс трѣкѣт Сирѣтѣла ла Іонѣшѣци, шнде се кѣмѣк вадѣла Тѣрчи-лар ши пѣнѣк аѣтѣзи. Ши аколѣ дѣкѣспра Сирѣтѣлаш, ла мо-вила чѣк мѣре а Текѣчюлѣн аѣс одиѣнит трѣн зиле. Ши иѣс вѣ-нит вѣсте дѣла Старѣстѣн дѣла Крѣчюна че-н зикѣ акѣмѣ Пѣтна, кѣ Радѣла Бодъ вѣне кс шѣн аѣспра лѣн Стефан Бодъ, фѣрѣ

весте . Ши антростъндъ-се Стефан Бодъ, кс чине авк кс ан сен, ас ръпезит ла шчени де-и стринцк де сжрг . Атдиче ас сосит ши Шендрк Хатмансѧ кманатсѧ лши Стефан Бодъ, кс о самъ де шци че ас фост ръмас рнапон; ши рндатъши ши Костк Пахарниксѧ кс алте шци, че гонисе пре Тврчи де-и треквсе Сиретсѧ, ас сосит . Ши авънд ескрѳе Стефан де ан сен, кѧм се афларъ тоци прецюр ел, ла лок де невоне ши де грижъ, рндатъ ас ръпезит пре Шендрк Хатмансѧ рнаинтк шци мвнтенеци, кс пвцинтен слвжитори, ка р кип де стражъ . Ши дънд де властѳ Радвѧши Бодъ, фсръ биршци де Мвнтени; ши аколо ас перит ши Шендрк Хатмансѧ, маи цос де Ржмник, оунде мѧлат с'ас поменит мовила Шендрѳи; ши л'ас дѧс де л'ас рнгрпат р висерика дин Долхѳици лънгъ татъ-сеѧ.

Днциълегънд Стефан Бодъ, къ адевѳрат Радвѧ Бодъ кс властк са рн винѳ асѧпра, Генарѳе рн гѳ зиле, ас трекѧт Сиретсѧ, ши маи сѧс де Ржмник ши ас дат ръзвѳю витежѳе, ши де тмѳе пѳрциле мѧлатъ вѳрсаре де сѧнѳе с'ас фѳкѧт . Ши кс врерк лши Дѧмнезѧс ръмас-ас изѧкънда ла Стефан Бодъ, иаръ Мвнтенин пердѳръ ръзвѳюл . Дат-ас Стефан Бодъ воѳе шци салѳ сѧ прадѳ р трен зиле кът вор пѧтк р цара Ромънѳскъ; ши прѳдънд шченин адѧс-ас мѧлатъ довъндъ . Ши зъковина Стефан Бодъ аколо пънк а се стринцере . оциле тоате, адѧкънд ши пре мѧци дин боѳери цѳрен Ромънеци, ши алци ваменн де фѧнте, аколѧ ас пѧс пре ан сен боѳери ши ваменн де чинсте де ас воровит ши ас токмит, де ас деспѳрцит дин Миакѳвѧ чел маре ѧ парте де пѳркѧс де вине пе лънгъ Одобѳци, ши трѳче де дѧ рн апа Пѧтнѳи, ши ачѳла пънк асѧзи есте хотар цѳрен Молдовѳи ши цѳрен Ромънеци . Ир маи наннте ера причѳ антре амъндѳвъ цѳриле; къ цѳра мвнтѳнкскъ вра сѧ фѳе хотарсѧ сѧс пънк рн апа Тротѧшѧши, иаръ Молдовѳенин нѧ-и лѳса, пънк ас врѧт Дѧмнезѧс, де с'ас токмит аша . Ши ас аѳоат Стефан Бодъ четатк Крѳчѳона кс цинѧт кс тот, че се кѧмъ цинѧтсѧ Пѧтнѳи ши л'ас липит де Молдова, ши ас пѧс Пѳркѳлавѳи сѧи пре Бѳлчк ши пре Иван.

Атдиче анторкъндъ-се Стефан Бодъ, ши мергънд пре апа Бѳрладѧши рн сѧс, ши пѧкъндъ-и лѳкѧ антре Бѳрлад ши антре Баслѳю, антрѧ ачк ладъ ши ескрѳи де изѧкъндъ кс норѳк че ас бирѧит пре Тврчи ши пре Мвнтени, ас рнчѧнѧт а зидирѳ висерика сѧфънтѧши Юан Предитѳчи рн тѳрг рн Баслѳю, дънд ладъ лши Дѧмнезѧс . Пре врѧмъ ас фѳкѧт ши кѧсе домнеци, кѧм се кѧноскѧ ши пънк асѧзи . Ши ѧдѳхнннѧ

Стефан Бодъ аколо къ ширине сале, ши рѣкнина къ ивонницъ а се зидире енсерика, ши лате лѣкрѣри че аратъ къ аѣ фѣкѣт ман пре бракъ ши риторкѣндѣ-се ацюторѣ краюлѣи лѣшек къ лѣлатъ докѣндъ, аѣ тримис Стефан Бодъ солѣи си, де ѣѣ аѣе лѣ стѣкрѣри, арѣтѣнд витежнѣ чѣѣ фѣкѣт, ши ѣѣ лѣлѣ-мѣнт де ацютор.

Кан . лѣ .

Pribegirea lui Ureche Vornicul.

Кѣнд аѣ приѣцитъ Уреки Логофѣтѣла.

Лѣнцѣлѣгѣнд Уреки Логофѣтѣла де винирѣ лѣи Ярон Бодъ ши де поронка че тримисѣе преи Опрѣ Ярмашѣла, нѣ кѣтезъ сѣ-л ацинте .ри цѣрѣ шѣинѣ кѣтѣ гроазѣ ши рѣѣтѣци фѣ-кѣсѣ ман нанѣте .ри доминѣ динтѣи, ши акѣм а доа оарѣ ман де маре казне се ва апѣка .Че дака с'аѣ ашезат Опрѣ ла одѣиле дѣрѣбанилор, афѣгѣнд Уреке време ши кале дѣшкисѣ де а се депѣртаре ши де а ишире дин цѣрѣ, аѣ рѣвѣцат пре газда са, чине ва рѣтриѣа а доа зи де дѣнесѣла, сѣ спѣе къ с'аѣ аѣе акасѣ ла Кѣрѣлѣгѣтѣрѣ.

Итѣнче ши ноаптѣ театѣ ноаптѣ ши зноа адоа зи театѣ зноа, фѣгѣнд аѣ треѣт пре ла Сорока .ри цара Лѣшѣекѣ . Ир а доа зи сара Опрѣ Ярмашѣла аѣ мере ѣр ла газда лѣи Уреки Логофѣтѣла сѣ се сѣфѣтѣекѣ, ши нѣ-а'аѣ афѣлат; дѣчи аѣ вѣзѣт къ а'аѣ рѣшѣлат . Лѣдатѣ аѣ кнемат пре ааѣи карѣи с'аѣ тѣмплат аколе ши аѣ рѣнезит къ кѣрици .ри теате пѣриѣле сѣ принзѣ марѣинѣле . Ир дакъ аѣ рѣнцѣлес къ Уреке аѣ треѣт Ниѣтрѣла, ши с'аѣ депѣртат, н'аѣ ман арѣт че-н фаче, че с'аѣ ашезат де аѣ цинѣт скашѣла пѣи ла винирѣ лѣи Ярон Бодъ.

Ирѣ Уреки дакъ аѣ треѣт Ниѣтрѣла, рѣдатѣ аѣ мере ѣнде ѣра ааѣи боѣери приѣци, де аѣ ацинтат сѣфѣрѣшѣтѣла аѣ-крѣлѣи.

XXIV.

1626.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de judecată.

(Târgu-Jiu 7134.)

Нои пѣркѣлаѣи де,р трѣгѣла жѣлѣи . анѣм(ѣ) герге и стенка пост . и дѣма жѣдѣцѣла къ . вѣ . пѣргари скрѣе-ам ачаст(ѣ) а но-

астръ карте се с(е) циѣ кѣм аѣ венит милаш лог . наннте
 ноастръ де с'аѣ пѣрѣтъ кѣ рад(ѣ)л дѣманѣл пѣнтрѣ ѣн кал ал
 шпрен ал попен . кѣм аѣ фост лѣат милаш лог . в . вачи
 кѣ вѣцен пѣнтрѣ ш дѣтѣрѣе че аѣ фост пѣтѣт милаш рада-
 лѣн (! -аѣ-). тар радѣл аѣ лѣат калѣл шпрен . де л'аѣ дат ла аѣ-
 митрѣ пост . коренски . ши герге пост . че аѣ фост бирари де
 роши . дече аѣ дат радѣл ачел кал . пѣнтрѣ ѣг . г . де а лѣн
 бѣнѣ воѣ . ши аѣ зис кѣм аѣ фост съ де шпре ачен бани . ши
 аѣ лѣат ачеле . в . вачи дела милаш лог . тар акѣм ачел кал аѣ
 перит . дечи милаш лог . аре невоѣ де шпре аѣ венит де
 с'аѣ апѣкат де радѣл . тар радѣл тар спѣс кѣ гѣра лѣн . на(ни)те
 ноастре(!) . кѣм аѣ дат ачел кал ал шпрен . л мѣна аѣ коренски .
 дерептѣ ачел нон . лкѣ ам жѣдекат кѣ тоѣ бѣтрѣни шрашѣ-
 лѣн . кѣм съ маргѣ радѣл се с(е) пѣраскѣ кѣ шпре . пѣнтрѣ
 кал . дечи аѣ лѣрат радѣл . л кѣзешѣ де аѣ пѣс пе станѣл
 грама . кѣзаш . кѣм ва мерѣ радѣл . де се ва пѣрѣ кѣ шпре .
 тар кѣ милаш съ н'анѣѣ нече ш трабѣ нече шпре нече радѣл .
 ачаѣт(ѣ) скрѣем . пнс . мѣца . март . г . днѣ . вѣлѣт зрад .
 дим . жѣтеѣлѣ.

XXV.

1626.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Jași 7136.)

ѣс мѣнѣна ч'ам фост пѣркѣлаѣ . ши кѣ цюпѣнѣс(ѣ)
 мѣк анѣлена . скрѣем ши мѣртѣрисем . кѣ ѣст запис ал ноѣтрѣ .
 кѣм нон де бѣнѣ воѣ ноастрѣ . де неме невоѣце . нече лшпре-
 сѣраѣе . нѣм скѣлат . ш'ам вѣндѣт . дерѣптѣ ѣченѣ а ноастрѣ .
 ч'ам лѣѣт кѣмпѣрѣтѣрѣ днрѣптѣ . цюмѣтѣте де сѣт анѣме
 вѣѣчѣкни пре жежнѣ . лн ценѣтѣл дороѣоѣлѣн . кѣ вѣчене (?) .
 кѣ локѣ де моѣрѣ . кѣ локѣ де хѣлѣѣшѣѣ . лѣн панѣ вѣѣтѣр-
 некѣл . дерепт н вон . ши дерепт ѣ вачи кѣ вѣцен . ши де-
 репт н шн кѣ мѣен . пентрѣ т ѣг . с'аѣ сокотѣт . ши с'аѣ
 преѣдѣнт . прентр'ачѣе датѣѣам ши тоѣте дерѣѣселе ши тоѣте
 але мѣкле . че ам лѣѣт де кѣмпѣрѣтѣрѣ лн мѣна лѣн панѣ
 вѣѣтѣрнекѣл . пентр'ачѣе съ-н хѣе лѣн . кѣ тот венѣтѣл де

дѣтѣзи наните . еѣ нѣ маи ам нѣчи ш трѣкѣ . рн токмала
ноастрѣ аѣ фост инат маиѣлѣ . ши аргирѣ . ши полифрѣне .
ши матио . маи марѣ кредницѣ нѣкл нѣс тоѣ нѣциѣлѣ . ка съ с(ѣ)
циѣ . ши кѣ кас(ѣ) кѣ тот . ш'аѣ фост ши маалкоѣ сѣвѣжѣриѣ
рн токмала ноастрѣ .

ѣ ѣс вато , зрѣл ап . ѣ .

Кожогѣ .

XXVI.

1631.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Jasÿ 7139.)

Пѣкѣ нон нѣѣла проката ши еѣ ѣне маврики . ши ди-
шма . скрѣм ши мѣртѣриѣнѣм нон кѣ чест запис аѣ ноастрѣ
кѣм нон дѣ ѣнѣѣ вои ноастрѣ . сѣѣлатѣ-нам дѣ ам ѣжидѣт . ш
ѣѣмѣтатѣ дѣ сѣт днн вѣлѣнѣѣнн дѣ пре жижѣ партѣ дѣ ѣос .
кѣ хѣлѣѣѣѣѣ ѣѣн . кѣ моарѣ гѣта . рнтр'апа жижѣн . ши кѣ кѣр-
ци ѣѣнѣ . ши кѣ фѣнаѣи . ши кѣ тот венитѣла . аѣаста ш ам
ѣжидѣт дѣми-сѣлѣ логофѣтѣѣлѣнн чѣлѣнн марѣ гианген . дѣрѣпт
долаѣ сѣтѣ дѣ гѣлѣѣнн дѣ аѣр . чѣ аѣаста ѣѣмѣтатѣ дѣ сѣт . фо-
ст-аѣ дирѣѣптѣ кѣмпѣрѣѣтѣрѣ . аѣнн пинишѣарѣ вистѣкринѣѣла .
ши нѣкѣ фост нѣваѣ панѣ вистѣкринѣѣла . кѣ кѣѣтѣ-ѣа самѣ дѣ
ѣанн дѣатор . дѣч дѣкѣа н с'аѣ приѣлѣжит моарѣтѣ . ши нѣ нн с'аѣ
фост пѣѣтит ѣѣкатѣлѣ . дѣтѣ-нѣкѣ мѣрѣѣ са монѣнн могила
воѣвоѣ . сѣтѣлѣ ши ѣѣннѣлѣ сѣл(ѣ) пѣнтрѣ сама ѣаннѣлѣр ноѣѣри .
дѣчн аѣастѣ ѣѣмѣтатѣ дѣ сѣт нон ш ам ѣжидѣт дѣми-сѣлѣ .
аѣѣстѣн воириѣнѣ . чѣ маи ѣѣс скрѣѣ . гианген логофѣтѣѣлѣнн . дѣ-
рѣпт аѣѣри ѣанн . с . дѣ гѣлѣѣнн роѣиѣн . дѣрѣпт аѣѣѣ . дѣкѣмѣѣ
рнѣантѣ . съ-н хѣѣ дѣми-сѣлн ши ѣѣкѣннѣлѣр дѣми-сѣл(ѣ) дирѣѣптѣ
ѣѣннѣѣ ши моѣиѣ рн вѣѣчн . ѣр дирѣѣѣ ч'аѣ аѣѣт панѣ ѣн-
ѣтѣѣр . дѣ кѣмпѣрѣѣтѣрѣ прѣѣѣастѣ ѣѣмѣтатѣ дѣ сѣт . рнѣкѣ
аѣ фост аѣ нон . чѣ лѣѣм дѣт аѣ мѣѣна дѣми-сѣлѣ гианген лого-
фѣтѣла . ши аѣ фостѣ рн токмала ноастрѣ ѣоариѣнн чѣн мари .
аѣнѣла ѣорннѣѣла чѣл мари дѣ цара дѣ ѣос . ши аѣнѣла дѣвѣрннѣѣла
дѣ цара дѣ ѣѣс . ши ѣашѣтѣ логофѣ . ши ѣѣстрѣтѣѣ аѣ трѣнѣлѣ
логофѣт . н ѣѣхѣѣѣнн ѣнѣ . вѣнѣтѣѣр . ши стрѣтѣла ѣоѣлѣ ч'аѣ фост
пѣѣхарннѣ ши ѣѣнашѣко аѣврам дѣвѣрннѣѣла дѣ ѣоартѣ . ши мѣрка

двор . ши н'кнюа двор . ши василіе рошка дворник . ши лепъ-
дат дворник . ши янош к(Ѹ) лѸка вѣташи а лѸи панъ вист .
ши ман пре мар(Ѹ) кредни(цѣ) искълант-лѸ тоци ши-ш лѸ пѸс
печениае съ с(ѣ) шїе .

пис Ѹ яс вл'кто ,зрло . м̃ар . кѸ .

XXVII.

1632.

(Ms. Cipariu. v. Principia, p. 113 Qq. comunicat de D. J. Bianu.)

Евстратїе выв логофеть.

Правила ал'сж.

Предословіе (fol. 1—3).

Правила ал'сж . скѸасж ши токмитж . ши дентроу мѸате
свѣте скриптѸри . черкѸтж ши гѣситж . карж де тоци прѣ
рцелепцин ши кѸи кредничоши, ясте чинститж . ши прїи-
митж . пентрѸ къ рд'кмнѣ, пре тоци православничїи спре кѸ-
ноциница вїецин . ши чѸлоръ недеприншъ, кѸ тѸкмала крецинтъ-
тѣцин . тѸтоуроръ ле арѸтж . р тѸбате ф'клѸриле, кала покѣин-
цин . ши чѸлѸра че пре частж лѸме пофѣтескъ съ лѣкѸаскж де
тѸбате пре вѸе . ле спѣне кѸм ла чѣка де апѸн . воръ съ фїе сѸ-
флетеле лѸръ ла маре невѸе . ши пентрѸ рдрѣзніре съ вѸръ
адѸче пре сїне ла маре перїре . ши кѸ несокотїнца вѸръ сѣ-шъ
пїарзѣ тѸбатж некоїнца . пентрѸ къ чѸа че нѸ вор . рѸла пре
Ѹрма ачестѸра дмнзѣш рѸвѣцѣторн, ачѸа вѸр съ фїе . ка w
тоурмѣ де ши фѣръ пѣстор, коум скрїе ши свѣта еуглїе : къ
шїле чѣле де тѸрмж рцелегъ, ши кѸноскъ гласѸа пѣстѸрю-
лоуи сѣѸ . пѣсторїи ши рѸвѣцѣторїи, симтъ дѸскалїи ши
пѣринцин ношры чен сѸфлетещи . архїерени ши дѸховничїи, кѸм
грѣаще свѣта скриптѸрж, оунде зїче : ртр'кѸж пре пѣринтеле
т'кѸ шї-ц' ва рѸспоунде цїе, ман марїи т'ки, ши-цѣ воръ спѣне
цїе . че ва съ фїе ла чѣка де апѸн, къ ва съ вїе зѸа перирей .
ши ясте де стж гѸта рнаинта воѸстрж . зѸа мѣнїи ши а
Ѹрїеи лѸи дмнзѣѸ . дрепт ачѣка тѸтъ шмѸа чїне аре авѣ
рцелепчїоне шї мѣнте ртр'кѸж ши с'аре грїжи де вїаца де
вѣчи . кѸ кѸвїицж аре фїи ши кѸмѸ съ каде . кѸ адѸвѣрат
лоурѸ, шї фѣрж де вѸа лоуи . ка съ сокот'кскж . шї съ чѸр-

четкѣи фодрте прѣмѣишнѣа чѣстѣ кѣм аѣсѣ шѣ дѣшкнѣж
 ч'ѣс чѣркатѣ, ш'ѣс гжент шн нѣм нѣс аржтѣтѣ нѣртѣторѣи
 чѣи дѣ дѣмнѣкѣи пѣрѣици, шн рѣпѣрѣци чѣи свѣци . ирж дѣ
 ва зѣи нѣрнѣ чѣдѣ, нѣнтрѣс кѣ доѣрж кѣчѣ аѣ фѣстѣ шн
 ачѣркѣ шѣмнѣи кѣ трѣшѣ, кѣ шн нѣи, сѣс доѣрж кѣи шн
 пѣкѣтѣи . дѣшѣ нѣпѣтнѣица трѣшѣшн ачѣстоуѣ слѣкѣ шн грѣсѣ
 дѣ пѣмжнѣтѣ . ирж нѣнтрѣс кѣднѣицѣ шн днрѣнтѣтѣ шн нѣкоѣицѣ
 шн гѣндѣ боуѣн ч'ѣс аѣстѣ кѣтрѣ дѣмнѣкѣс . дѣмнѣкѣс лѣс дѣ
 роуѣтѣ лѣрѣ дѣрѣа дѣхѣшн свѣтѣ . карѣл(ѣ) шѣтѣ тѣтѣ мнѣтѣ
 шн прѣ рѣцѣлѣици . кѣ карѣлѣ аѣ коуѣнѣкѣтѣ тоѣтѣ тѣннѣлѣ
 рѣпѣрѣци чѣролоуѣшн . шн вѣннѣлѣ дѣ вѣчн, шн чѣ шѣтѣ дн
 рѣнтѣтѣ . шн цѣдѣцѣа лоуѣн дѣмнѣкѣс чѣл' днрѣнтѣ . дрѣнтѣ ачѣлѣ,
 ннѣмѣ кѣ сѣ нѣ сѣ мѣрѣ дѣ ачѣстѣ лѣкрѣс . кѣм шн р чѣ кнѣпѣ
 поѣтѣ сѣ фѣѣ . чѣ сѣ асѣдѣлѣтѣ чѣ грѣжѣицѣ роѣстѣа дѣмнѣкѣсѣа
 дѣдѣ прѣркѣ шн рѣпѣрѣтѣ : ѣс зѣишѣ кѣ кѣици фѣи дѣмнѣкѣи . шн
 фѣи чѣлѣа дѣ сѣсѣ . нѣнтрѣс ачѣстѣ лѣкрѣс, шѣтѣ дѣтѣорѣю тѣтѣ ш
 мѣлѣ . рѣж шн фѣрж дѣ вѣа лоуѣн . сѣ оуѣрѣмѣкѣи ѣрма ачѣстѣора
 дѣмнѣкѣици рѣвѣцѣтѣорѣи прѣ кѣрѣи нѣшѣс дѣрѣнтѣ нѣа ш дѣмнѣ
 зѣкѣс сѣ нѣ фѣѣ нѣа ш кѣ нѣицѣ пѣжѣтѣорѣи . шн сѣфѣлѣтѣлѣорѣ
 нѣастрѣ сокотнѣторѣи . дѣчѣ шрѣ чѣ нѣс лѣсѣтѣ рѣвѣцѣтѣрж . сѣ кѣдѣ
 сѣ фѣачѣмѣ рѣтрѣс тѣтѣ дѣпѣлѣишѣ шн дѣсѣвѣрѣшнѣтѣ . нѣнтрѣоу
 кѣч шѣтѣ дѣ вѣиѣ шн дѣ фѣлѣсѣ сѣфѣлѣтѣлѣорѣ нѣастрѣ . дѣ
 вѣрѣмѣ чѣ нѣ вѣ фѣи нѣм гѣндѣа шн вѣа, сѣ нѣ спѣснѣм . шн
 вѣннѣлѣ чѣлѣ нѣтрѣкѣтѣ дѣ рѣи вѣчн, сѣ-лѣ доѣвѣднѣмѣ . карѣлѣ
 нѣи тоѣи дѣлѣ Хс . дѣмнѣкѣс аѣвѣрѣат чѣлѣ чѣ шѣтѣ тѣтѣрѣорѣ
 фѣачѣрѣлѣорѣ дѣмнѣ шн рѣпѣрѣтѣ . акѣмѣ шн нѣрѣрѣа шн рѣтрѣс
 вѣч нѣскрѣшнѣици шн нѣтрѣкѣицѣ . аминѣ.

Epilog.

(Cap. 370, ultimele 5 fol.)

Нѣнтрѣоу нѣмѣлѣ ачѣстѣорѣ свѣци шн дѣмнѣкѣици вѣрѣбаици
 дѣсѣкалѣи, шн а вѣскрѣици рѣвѣцѣтѣорѣи . шн аѣторѣ правѣославнѣици
 рѣпѣрѣаци чннѣ вѣ вѣрѣ кѣ сѣ цѣѣ.

Ичѣдѣтѣ кѣпѣтѣ дѣ правнѣа, чѣ сѣжѣмѣтѣ скрѣицѣ рѣтрѣачѣстѣж
 кѣртѣ, ѣ самѣж сѣлѣмѣтѣ скѣбѣсѣ дѣнтрѣс свѣцилѣорѣ шн дѣмнѣкѣици
 лѣорѣ апѣслѣи . ѣ самѣж сѣлѣмѣтѣ аѣкѣсѣ шн скѣбѣсѣ дѣлѣ свѣнтѣлѣ, шн
 дѣмнѣкѣицилѣ, а тоѣтѣ лѣмѣкѣ лѣмнѣицѣтоѣрѣ, чѣкѣлѣ . з . сокоѣл(ѣ) .
 карѣлѣ сѣ аѣфѣа кѣ лѣсѣ тѣлѣкѣицѣтѣ, шн лѣсѣ скѣбѣсѣ дѣсѣкѣи кѣрѣкѣ
 дѣшѣж трѣкѣа сѣ . фѣрѣициѣа шн прѣ рѣцѣлѣнтѣа, мѣрѣлѣ Іѣаѣиѣ

пре порѣкль зѣнарѣ . ч'ас фѣсть монах . че съ зич(ѣ) кжлѣгжрь .
 ла мѣнжестирѣ че съ кѣма ста агликерѣа . тарж фѣиндѣ шм рце-
 лѣптѣ , ши десѣврѣшинтѣ кжртѣларѣ бѣнѣ , фѣс алесѣ дѣ фѣс ман
 мѣре . дроукар . че съ зич(ѣ) фѣс даскала , ши мѣн мѣре преспре тѣ-
 нарю (! I. тип-) оунде съ типѣрѣа кѣрциле . ртроу каре лоукарѣ , ера
 ртроу тѣтѣ рпревнѣтъ , ла тоатѣ рѣсждирѣ кѣрцин , коу ювн-
 тѣрюл' де дмнзѣире дѣаконѣль де ла мѣре ши дмнзѣясѣ бѣ-
 сѣрикж . свнта патрѣершѣ . фѣиндѣ номофѣллаѣ . че съ зич(ѣ)
 сокотитѣрю де лѣце , ашиждере ши хѣртофѣллаѣ . че съ зич(ѣ)
 вистѣрникѣ пре кѣрциле бѣсѣричѣн , ши мѣн мѣре сокотитѣрю
 мѣнжестирѣн чени мѣри . че съ кѣма влахерна . нѣмеле лѣн ерд
 ѳѳѳѣрь вал'самонѣ . кареле преспре пѣцинж вѣрѣме фѣс алесѣ де
 шм бѣнѣ , ши рцелѣптѣ , де фѣс пѣс патрѣархѣ ла четѣтѣ лоуи
 дмнзѣс . че съ кѣмаж акмѣ антѣухѣа , карѣ шѣблѣдѣжѣе тѣатѣ
 пѣртѣ рѣсѣрѣтѣлѣн . дѣп'ачѣ сѣмт ртр'ачѣстѣ картѣ ши алте
 нѣме . а мѣлѣци свѣнци патрѣаршѣ , ши алтор даскалѣ . ашиж-
 дѣре ши ш самж дѣнпѣрац . кѣрѣбра ле сѣмтѣ скрѣсе ши нѣ-
 меле , ши канѣнеле фѣешѣ-кѣрѣла преи кѣрциле салѣ . арѣтѣндѣ
 пре кѣпетѣ тѣтѣ лоукарѣ , кареле ди че тѣкѣъ (! I. трѣкѣъ) ва съ
 фѣе . дѣчи кѣн ва трѣбѣнѣ ка съ чѣрче . ачѣла кѣрци пре кѣпетѣ .
 кѣм скрѣоу анчѣ , ашѣ ва гѣсѣн , ши аколѣ . ашиждѣре ши де
 маѣю , ши де арменѣнѣль чѣне ва вѣрѣ съ цѣе че фѣкѣлѣ де
 шѣмени аѣ фѣбѣтъ . маѣю аѣ фѣбѣтъ ермонах . рѣвѣцѣтъ ши фи-
 лосѣфѣ ртрѣс тѣтѣ . порѣкла ѣѣ фѣбѣтъ влѣстари . тарж армен(ѣ)нѣль
 аѣ фѣбѣтъ ѣѣдецѣ р четѣтѣ солѣнѣлѣнѣ . ртрѣс тѣтѣ чинѣтѣтъ
 ши рѣвѣцѣтъ , авѣндѣ мѣсерѣкре , ши ла кѣиросѣль бѣсѣричѣн ,
 номофѣллаѣ . нѣмеле-н ерд . конѣнтинѣ . тарж дѣп'ачѣ фѣтѣе па-
 трѣархѣла де цѣриград . ѣѣс поуѣ ноуѣме ачѣстоуѣ : тарѣсѣе . ачѣ-
 цѣа сѣмтѣ карѣн аѣ фѣбѣтъ дѣскалѣ десѣврѣшинтѣ , карѣн аѣ
 скѣс , ш'аѣ арѣтѣтъ тѣатѣ адѣкѣнѣрѣле кѣрцилѣор . ши свѣтѣрѣле
 дирѣицилѣорѣ , дѣн ѣлѣмѣа чѣ ман сѣпцире , ши ман аскѣцинтѣ
 де тѣатѣ ѣлѣмѣле , че съ зич(ѣ) еленѣкѣсѣж . коу карѣ аѣ тѣкѣмѣт
 дмнзѣс , дѣс кѣнѣскѣтъ ачѣцѣа ртѣн ѣѣмина дѣмнѣзѣирѣн .
 карѣ нѣ ш потѣ съ ѣ рцелѣкѣж фѣе-чѣне , де ноуѣ вѣрѣ фѣн прѣ
 искѣсѣицѣ , ши депрѣиши кѣ дѣнѣса . кѣм аѣ фѣбѣтъ ши ачѣщѣ
 фѣричѣцѣ дѣскалѣн че скрѣемѣ ман сѣсѣ . зѣнарѣ . вал'самонѣ . ма-
 ѳѣю . арменѣпоуѣ . карѣн с'ѣс невоѣтъ дѣс скѣсѣ пре ѣлѣмѣж ман
 пѣртѣрѣкѣцѣ грѣчѣсѣж . пѣнтрѣс ка съ пѣатѣ рцелѣцѣе ши чѣн
 ман нѣрѣвѣцѣаци . че вѣрѣ съ фѣе ши ен алторѣ рѣвѣцѣтѣбри .
 кѣ нѣ пѣатѣ нѣме съ фѣе ртрѣс тѣтѣ десѣврѣшинтѣ . фѣрѣ
 нѣман ѣноуѣ сѣнгѣр дмнзѣс . че оуѣнѣн аѣ оуѣнѣ дѣрь , аѣцин

XXVIII.

ante 1633.

(Ms. Bibl. Centr. Bucur. No. 28. 4°. 409 pag.)

Molitelnic.

Rugăciune de seară.

ВѢ НЕДЛА ВЕЧРЬ МАТѢА (pag. 11—16).

ЛАСДЪ-ТЕ ДОАМНЕ ДОУМНЕЗЕША МІЕШ . ШИ КЖНТАРЕ НЕДЕСТОН-
 НИКЪ-Ц' АДЪКЪ . ДЕНТРОШ ГОУРЪ СПЪРКАТЪ ШИ ДЕ ЛА НИИМЪ НЕ-
 КЪРАТЪ . ШИ ПРЪ ЛАСДЪ НЪМЕЛЕ СФНЦІЕН ТАЛЕ . КЪ ТЕ ГРИЖЕШИ
 ДЕ МІНЕ ПЪКЪТОСАЛЪ . ШИ РНДЕЛЪ.РГЪ РАКЪЗИ ДЕ АШИЦИ РН-
 ТОАРЧЕРЪ МЪ . ІАРЪ ЕШ ДЕ ПОУРЪРЪКЪ ТЕ МЪНІЖЮ . ДЕ АМЪ КЪЛ-
 КАТЬ РВЪЦЪТОУРИЛЕ ТАЛЕ ЧЪЛЕ ДОУМ'НЕЗЕШИ . ШИ ЧЕ ВОЮ ЗІЧЕ
 ПРЪКЪ ЛЪСАДАТЕ ДОАМНЕ? КЪ ТОУ ЦІИ НЕКЪНІА МЪ . ШИ ПЪКАТЕЛ(Е)
 МЪКЛЕ . ДЕ ТИНЕ НОУ СЕ АСКЪНІСЕРЪ . ШИ АКМЪ НОУ-МЪ ЛЕПЪДА ДЕ-
 НАИИТЪКЪ ФЪКЦЕН ТАЛЕ АВЪНДЪ ГОУРЪ НЕКЪРАТЪ . ЧЕ РДРЪЗНЕСКЪ
 СПРЕ КОУВИИТЕ ДЕ ЛАСДЪ ДОУМНЕЗЕШИ ТАЛЕ . ШИ РОУГЪЧЮНЕ ДЕ
 КЪТРОШ СЪРЪ ЦЪДОУКЪ . КЪ ТОТЪ ЧЕ СОУФЛАШ ШИ ТОАТЪ ЛОУМА
 КОУ ФРИКЪ ТЕ МЪРЪКІШЕ . КЪ ДЕЛА ТИНЕ ТОАТЪ ДАРЪ БИНЕ ЛИ СЪШ
 ДАТЬ . Ѡ ДОАМНЕ ДОУМНЕЗЕША МІЕШ ! ІАТЪ ПЪКАТЕЛЕ А ТОАТЪ
 ЛОУМЪ ЛЪКИ ЛОУАТЬ . ШИ ПЪКАТЕЛЕ МЪКЛЕ ЧЪЛЕ ФЪРЪ ДЕ НОУ-
 МЪРЪ ЛЕ ПІЖРДЕ . ЛА ЧЕЛ ЧАС МАИ ДЕ АПОИ ЛА ЧЕЦІИ ЗІЛЕ ДЕНТРОШ
 ДЕШЪРТЪЧЮНЕ ДЕНЦЪПТЪ . ШИ КОУ АЖЪТОРОУА ТЪШ ШИ КОУ ФО-
 ЛОСИРЕ НЕ ЧЪРЪКЪ . КЪ А ТА ЮБИРЕ ДЕ ВАМЕНИ ІАСТЕ НЕКЪРИИТЪ .
 КЪ ЧЕЛА ЧЕ ВЕНИ РН ЛА ОУНСПРЕЗЪКЧЕЛЕ ЧАС ТОУ-Л ПРІИМШИ . ШИ
 РНТРОУИ . КИИОУ-Л ФЪКЪШИ ЧЕЛЪА ЧЕ ПОУРЪТЪ ШТЕНИ.ЦА ЗІЛЕН .
 ШИ ПРЕ МІНЕ МЪ ПРІИМЪКІШЕ РНТРО'АЧЕСТЪ КИПЪ . КЪ НОУ ДОАРЪ
 РТРО'О ЗИ НОУ МАИ-МЪ ПІЕРДЪИ КОУ ЛЪКНЕ БИНЕЛЕ МІЕШ . ЧЕ РТРОШ
 ТОАТЕ ЗІЛЕЛЕ ВІЕЦІИ МЪЛЕ АМЪ ПЕТРЕКЪТЪ ДЕШЪРТЪ . ШИ ФРЕ (!. ВРЕ)
 ОУНЪ ЛОУКРОШ СОУФЛЕТЕСКЪ НИЧЕ ДИИИВАРЪ Н'АМ ФЪКЪТЪ . НИЧЕ
 МЪ ШЪЖИИ РПЪРАТЕ . КА ШИ ПРЕ ЧЕН КЕМАЦИ ДЕ МАИ ДЕНАИИТЕ
 ЛА ПРЪЖИЗЛА ТЪШ . ШИ СЕ ЛЕПЪДАРЪ КОУ РНДЪРЪТНИИЧА НИИМИИ
 ЛАР.ЧЕ МЪ КАСТЪ Р ЧЪКЪТЪ ВІІАЦЪ . РЪТЪЧИИТЪА АЖ.РГЪ ОУАИЦЪ .
 СЪФЛЕТЪА ЧЕЛА ЧЕ НЪ ЧЪРЪКЪ СЪ МЪНЪ.РЧЕ ДЕНТРОШ ШПЪКЪЦА ТЪШ .
 КЪ ІАТЪ ШИ ЗІША СЪШ ПЛЕКАТЬ ДЕ КЪТРОШ СЪРЪ . ШИ СОАРЕЛ(Е)
 РИКЪ СЪШ ПОГОРОЖЪТЪ ЛА АПЪСА ЛЪИ . ШИ ЧЪЛЕ РИЦЕЛЪКПТЕ
 Ш-АШ ГЪТИТЬ ЛОУМИИИЛЕ ЛАР . КА ДЪКА ВЕРЪ ВЕНИ ЛА МІЕЗОУА
 НОИЦИИ . КОУ ТИНЕ СЪ ЛЕ ДОУЧЕ (!) РНТРОШ КЪМАРА РПЪРЪЦІЕН

ка нѣще фѣерь досѣдѣтъ де рѣщѣннѣ . къ патѣ фѣръ де (ле)-
 циле мѣле къзѣръ спре мѣне . ши пѣкателе акоперѣръ капѣла
 мѣеѣ . ши-м' фѣ амѣзѣкъкъ ка мѣзѣла нѣщѣн . ши рѣтѣа боу-
 кателорѣ-м' венѣръ соуспѣннѣ . ши тоатѣ вѣаца мѣ рѣтрѣ
 грижѣ-м' фѣ рѣпитѣ . фѣрка рѣтрѣ нѣнѣа мѣ се сѣлѣш-
 лѣн . къ къѣташѣ спре фѣръделѣцѣле мѣле, ши мерѣеши пре
 оурма тоуѣтрорѣ пѣкателорѣ мѣле . ши адѣеши спре мѣне
 испѣтъ, ши мѣнѣ маре поуѣеши спре мѣне . ши пѣтрѣ ачѣж
 ноу мѣ поч рѣдикѣ кътрѣ тѣне . нѣче сѣ-мн рѣнѣлѣ мѣнѣле
 мѣле . че мѣ рога зѣла ши ноапѣѣ де черю изѣвѣвѣре . къ
 мѣрѣтрѣе-мѣ ѣсте рѣ черѣ крѣдѣнѣоастѣ оуѣнѣа нѣскѣт' фѣюль
 тѣѣ . доминѣа нѣстрѣ ѣс . ѣс . че прирѣсоуль л'ан трѣмѣе сѣ
 мѣнтѣжскѣ грѣшѣцѣн . къ ачѣла зѣче : чѣрѣци ши се ва да
 волау . ѣ доамне доумнѣзѣла мѣеѣ . ка сѣ рѣтре рѣнѣнтѣк тѣ
 роуѣгѣчюна мѣ . ши пѣкѣкѣ оуѣрѣка та кътрѣ роуѣгѣчюна мѣ,
 ши доупѣ кѣвѣрѣтеле тѣле мѣ изѣвѣвѣрѣе . адоци (!) амѣнѣте
 доамне къ сѣнтѣ цѣрѣжнѣ . ши ѣ мѣсѣратѣ вѣаца мѣ . поуши
 сѣнтѣ аѣн мѣен коу нѣмѣръ . ши нѣтрѣ жоумѣтѣцѣате зѣледе
 мѣле ноу мѣ пѣжрѣе . ка сѣ ноу мѣ рѣторѣ рѣтрѣ пѣмѣнтѣла
 чѣл нѣтрѣ ши рѣтѣнѣкатѣ . оуѣнде ноу ман ѣсте лѣмѣннѣ . нѣче
 вѣжѣцѣ нѣтрѣкѣтѣ ваменѣлор . ши нѣ коум-ва сѣ-мн оуѣсѣче
 мѣтѣка фокѣлѣн сѣнѣеле мѣеѣ . че-м дѣ вѣрѣме де покаѣнѣе . къ
 нѣци трѣнѣжѣе моарѣтѣк пѣкѣтѣосѣлашѣ . къ еѣнѣ мѣлѣстѣвѣ,
 ши ювѣтѣорѣ ла ваменѣн, ши аѣ мѣлѣ фѣръ мѣсѣръ . ши те
 афѣн апроапе де чѣн скѣрѣвѣци . ши дан коум се каде чѣрѣрѣк
 рѣвѣлорѣ тѣн . ѣсѣе . фѣкѣтѣорѣ боуѣн . рѣза пѣрѣнѣтелѣн . лѣмѣннѣ
 нѣкѣлтѣтѣ . лоумѣнѣкъ рѣтѣнѣкарѣа шкѣлорѣ мѣен . ши-м дѣ
 ертѣре де моуѣте пѣкатѣе . коу роуѣгѣчюнѣ сѣнѣцѣлорѣ тѣн сѣлѣн
 черѣши . рѣцѣерѣлорѣ ши а ман марѣлорѣ рѣцѣерѣ рѣчѣпѣтѣорѣн,
 поуѣтерѣле ши поуѣтѣрѣнѣцѣн ши сѣаѣнѣле . доминѣле . ѣерѣвѣмѣн
 ши сѣрафѣмѣн . ши а прѣк коуѣратѣн манѣн тѣле . доамна нѣа-
 стрѣ . рѣпѣрѣтѣкѣа нѣскѣтѣоарѣк лоу доумнѣзѣе . ши а тѣтрѣорѣ
 сѣнѣцѣлорѣ тѣн . че коу рѣгѣчюна лорѣ мѣлѣжѣе-мѣ пѣкѣтѣо-
 сѣла рѣвѣла тѣѣ . мѣр (нѣрѣкѣ) пѣрѣнѣте ши фѣюле ши дѣхоуѣ
 сѣнтѣ . къ еѣн доумнѣзѣла нѣстрѣ, ѣрѣж ѣс сѣнтѣ рѣвѣла тѣѣ .
 ши де ла тѣне черю мѣлѣ . акмѣ ши поуѣрѣрѣк ши рѣтрѣ вѣчн
 де вѣчн амѣннѣ . сѣ (!) . доамнѣе доумнѣзѣе мѣеѣ . спѣсѣкѣе соу-
 флетѣла мѣеѣ чѣл пѣрѣтѣ . пѣнѣтрѣ рѣндѣрарѣк нѣнѣмѣн тѣле . ѣр нѣ
 пѣнѣтрѣ лоуѣрѣла мѣеѣ (че) ѣсте рѣѣѣ .

O Predicá la ziua de praznic (pag. 319—332).

Аскалатац шáмнини ебни крицинилор къ шркъ не кѣламь
 пре нѣн . ш фрацилаур . ачестн . мр . юенториол аѢ хс . ши ебн
 боуи бирбитор . мр . рнтрѢ ачестъ кáскъ мáре ши лáминнатъ
 ши сѢфлеткекъ . шрж не траце кътръ дирсѢла роуѣ(къ)торѣи
 ачестѢи праздникъ де астъзи . къ аѢ ажѢ.рск лáѢла ачест
 торъ коувиитѣ лáминнатѣ . ачестѢи даррѣ дм(не)зисекъ че оум'
 елкъ ак'мѢ . диритѣ ачкж . мр . астъзи се еѢк(Ѣ)ркъ рѣрѣи .
 ши черюриле се веселескъ . тоатж марѣинк пълмънтѢла(Ѣ)и и
 парѣ еинѣ . де рпрѢвнарѢ черицилаур коу пълмънтѣни . тоци аѢ
 фъкѢт астъзи аместекáре . рнтрѢ тоатж вес(ѣ)лá с'аѢ рпрѢв
 нат . ши тоци се боуѢркъ ртрѢ къитѣри де кънтѣче . тоци
 лáѢкъ коувиитѣ де мърре . дѣч оуни струг : ка съ се ве(се)
 л'кекъ черюриле ши пълмънтѢла съ се еѢкѢре . ши тоате марѣи
 ниле съ ле парѣ еинѣ . шркъ ал'цин кънтъ : миннатѢ-ѣ дмзѢ зиче
 ртрѢ сѢнцин лѢи . ал'Ѣла шркъ стругъ : дмзѢѢ ѣ мъритѣ зич(ѣ) .
 рнтрѢ сѢкѢѢла сѢнцилаур . шркъ ал'Ѣла зиче : поминир'к дирѣ
 тѢла(Ѣи) коу лáѢлъ се кѣламъ . ши ртр'ал'ѣ лшкъ се гръѣѣе .
 де зиче рнѢсѢш дмзѢ : чинѣ мъ лáѢдж-л вою мърн . ши ал'Ѣла
 кънтъ де гръѣѣе : доамне ! касен тале и се кáде сѢнциѣ ртрѢ
 зíае дѣл.ргате ; дѣч оуноръ шáмени че сжнтѣ юенторию де хс .
 ле зиче : фачици праздникъ ртрѢ Ѣм'Ѣлáре пкъкъ ла корнѢла
 ол'тáрюлѢи . ал'Ѣла лáде кънтáре де гръѣѣе : ртрѢ глас де
 еѢкѢрѣе . зич(ѣ) де мъртѢрѣе ши глас де пръзднѢре кънтъ мър
 рѣи тале . шркъ рнѢсѢши ачестъ глас де еѢк(Ѣ)рѣе ши де мърн
 тѢре ртрѢ лѢкѢла дирѣцилауръ . дѣчи оуни лáѢлъ пре м'чин
 кѢла де-и гръѣѣе : фѣрикат ши зич(ѣ) ши еíне цѣе . шркъ ал'
 тѢла пре чин слáви кѣламъ : апропáци-вкъ зич(ѣ) кътръ дирсѢла
 ши къ виц лáмина ши фáца воастръ нѢ се ва рѢшина . дѣ
 чи ачкѣт'к ашд се факъ де ла чеж че мърескъ астъзи пре
 доум'незѢ . че енекрѣи шр съ-и парѣ еинѣ . шрж рш'л'къчюн'к
 съ се микшор'кзе . ши дрáчн шркъ съ се ртрнѣт'кзе . ши дá
 вола шркъ съ се рѢшин'кзъ . неѢсрацин шркъ съ анекъ м'кънѣ .
 къ астъзи не д(ѣ)шкнѣе нолá . мр . черюл енекрѣкъ . ши възѢ-
 теле черюлѢи тоате-с ман фрѢмоаѣе . ши коу атжта къ кжтѢ-с
 мán де чинѣте ч'кле сѢфлетѣи де кжт ч'кле трѢпѣици . къ нѢ
 стáѢ пре чѣстъ соаре че-л ведем . че'нт'рѢ чѣл соаре неанѢс ртрѢ
 хс . се рѣрѣкáркъ . къ нѢ пѢю рнани'т'к ноастръ ст'кле рш'л'
 кътоаре . ниц лѢнж че кр'кѣе ши се ман микшор'кѣе . че даррѣ
 нице динишаркъ рнѢцинат . ниц нолáри че фак плоае . че рѣѣ-

цѣтѣри де кѣвѣнтѣла лѣ дѣмнезѣс . нич пѣмѣнтѣ нѣчислникѣ .
 че чѣла че поате лекѣи соуфлетѣла . нѣ стѣ се скоацѣ дѣнтрѣс
 ачѣстѣ маре . че дѣнтрѣс дѣмзеерѣк чѣж че коуѣрѣцѣше граша-
 леле . нѣ дѣнтрѣс нзвораѣ де апѣ , че дѣнтрѣс нзвораѣжле чѣле
 че араѣтѣ виндекариу . нѣ дѣнтрѣс глас де пасѣре , че дѣнтрѣс гла-
 сѣри лѣцереци , че грѣескѣ астѣзи дѣмзеѣше . дѣч ведеци дараѣла
 де астѣзи , ведеци лѣкѣла лѣноѣрен . ноу ле нѣмѣрѣк ачѣстѣк дѣн-
 трѣс лѣшѣлѣчюне . кѣ нѣ не вом спѣси дѣнтрѣс мѣцѣшѣгѣла чѣл
 де дѣмѣлатѣ . дирѣптѣ ачѣж ши чѣле де дѣмѣлатѣ се кинѣескѣ
 честорѣ де акмѣс . че стѣ грѣим коу павѣл лѣнтрѣшн кинѣ : чѣле
 де де мѣлатѣ трѣкѣрѣк , ши яѣтѣ фѣрѣк тоате ноаѣ ши тоате
 коуѣм се кад стѣнтѣ . ѡ минѣнѣк мѣре ши прѣк лѣѣдѣтѣ . ши
 минѣнатѣ . кѣ шаре оуѣде се мѣлѣцирѣк пѣкателе , аколо ман
 ковѣрши дѣрѣла . кѣ оуѣде ера троуфѣшиѣ дѣен . аколо ера вин-
 декѣриле мѣничилорѣ . ши оуѣде ера жрѣтѣвеле дрѣчѣци , аколо
 фѣрѣк енѣкриниле крѣцинеци . оуѣде жѣка драѣла , аколо се арѣ-
 тѣ лѣпѣратѣла . оуѣде-ш фѣчѣк дѣхѣриле кѣнеѣри , де аколо
 акмѣс се гонирѣк . кѣ шаре оуѣде ера пре ачичѣк чинѣтите , аколо
 сѣнтѣ акмѣс оуѣмериле мѣничилорѣ . ши оуѣде ера оуѣмере чѣле
 лѣтѣнекате , аколо се вѣд акмѣс кинѣриле виндекѣрилорѣ . оуѣде
 ера фѣертѣриле чѣле лѣпоуѣците , аколо яѣсте акмѣс еѣнтѣ врѣре л
 мѣничилорѣ . дѣч стѣ . мр . яѣсте лаѣда л тоатѣ лѣмѣк . вистѣариуѣ
 енѣкринѣи . мр . яѣсте арѣмѣк неѣирѣнтѣк воинѣчилорѣ . мр . яѣсте
 кѣлѣкторилорѣ лѣдирѣнтѣкторю . чѣлора че оуѣмѣлѣ пре маре , кѣр-
 маѣ . досѣдѣцилорѣ , рѣскѣмпѣрѣкторю . ши минѣчиношилорѣ
 лѣфѣрѣнтѣкторю . чѣлора че пѣнѣгѣ , мѣлѣгѣнтѣкторю . ши тариѣлорѣ
 еѣнтѣ лѣфѣрѣмсеѣаре . сѣрачилорѣ мѣлѣнтѣкторю . вѣдѣшлорѣ хрѣни-
 торю . мр . яѣсте линѣце чѣлора че оуѣмѣлѣ пре маре . ши чѣлора
 че оуѣмѣлѣ пре л пѣстѣе пѣсторѣ . болаѣвилорѣ лекѣнтѣрѣк ши
 чѣлора че лѣкрѣгѣ лоуѣминѣторѣ . чѣлорѣ прѣдаѣ лѣнанѣте стѣ-
 тѣкторю . тоуѣрмен ѣтражѣ . нѣѣменилорѣ блѣгѣсѣвѣнѣе . мѣлѣчицилорѣ
 мѣлѣгѣяре . фѣлѣмѣнѣзилорѣ хрѣанѣ . голѣлорѣ лѣврѣкѣмѣнтѣ . че-
 лорѣ нѣпѣстѣѣнци скѣпарѣ . ши лѣмѣен лѣврѣтошаре . мр . драчи-
 лорѣ ле яѣсте пѣерѣзѣкторю . ши грѣчилорѣ здрѣвѣторѣ . ши де
 крѣдинѣцѣ пѣнтѣкторю . ѡ минѣнѣк мѣре , ши прѣк слѣѣвѣнтѣк чюдѣж !
 шаре коу кѣре кѣвѣнтѣе вою стѣ лаѣд пре ачѣст мѣнѣикѣ де астѣзи ?
 чѣла (? 1. че) . лаѣдѣк вою стѣн зѣикѣ ? л че кинѣ вою стѣн кѣнтѣ
 минѣнилѣ ? стѣ зичѣм кѣ се лѣпѣрѣци трѣпѣла мѣнѣикѣѣѣнѣ , че хѣ .
 дѣ лѣѣла нѣ се дѣзпѣрѣци . спѣре-се фѣирѣк , яѣрѣк крѣдинѣца нѣ се
 рѣсѣпи . кѣзѣс кѣѣа , ши вистѣариуѣ фѣс тот лѣтрегѣ . лѣнтрѣшн лѣкѣ
 яѣсте , ши пѣтрѣкѣе лѣтрѣс тоатѣ лѣмѣк . ши пре тоѣциѣ черѣетѣкѣзѣ .

аколо етж лѣ хс̄ . рнаниѣте . ши де чецк̄ че сѣнтѣ ачичѣ нице
 диниварѣ нѣ се мѣн делѣ.рѣ . аколо се роагѣ, парѣ кѣ нон
 ачичк̄ се вѣс(ѣ)лѣцие . аколо савжаце, парѣ ачичк̄ фѣче минѣни .
 моурнрѣ-н вѣселе, ши лѣкрѣла л' мѣртѣврѣкѣцие . анмѣа-н тѣкѣ . ши
 минѣниле ле стрѣгж . кареле лѣ вѣзоут аша? сав чине лѣ лѣзит
 кѣндѣва аша? вѣмени вѣни! мѣничѣн фѣрѣ арши кѣ фѣкѣ, ши
 моареле гонирѣ фѣкѣла . р. мѣре фѣрѣ арѣ.рѣкац, ши сѣфлетѣла
 деитрѣ мѣре фѣ мѣнтѣнт . оѣселе ле здроенрѣ . ши здроен-
 тѣриле се .рѣтрѣвѣрѣ . кѣ моартѣк̄ фоурѣ осжидици, ши морѣи
 скѣларѣ . де пре пѣмѣнтѣ се дѣсерѣ, ши .ртрѣ черю стрѣ-
 лѣчирѣ . дѣчи ка се се рѣшинѣкѣзе вѣлѣи грѣи . кѣ-н вѣдѣ мѣ-
 ничѣн савжинѣ дѣрѣчилор . ши сѣ се етидѣкѣкѣ .ршѣлѣчюнѣк̄
 идолѣкѣкѣ, кѣ лѣзѣа пре дѣхѣриле никѣратѣ темѣидѣ-се де мо-
 ареле мѣничилорѣ . дѣч че грѣари дѣх̄ никѣрат ши'нтрѣ тот
 тикѣлос, де нице оѣсе моарте ши фѣрѣ соуфлетѣ те теми?
 онте-м зиче . кѣ пѣтрѣ хс̄ . ши мѣничѣн сѣнтѣ чинѣстици . дѣч че
 вою зиче де ачичк̄ че с(ѣ) лѣкѣдѣ де хс̄? ка не .рѣелѣкѣуци
 анмѣн ши вѣ пѣкац! w оурѣкилорѣ вѣдѣци ши кѣ рѣшинѣцѣ!
 ши ка сѣ амѣцкѣкѣ вѣрѣфѣлеле елленѣци ши сѣ се пѣрѣкѣ-
 скѣ . дѣч шѣтѣ кѣ тѣкѣрѣ ши амѣцирѣ . оунде е семѣцѣа лѣ
 плѣтонѣ? оунде е фѣверарѣк̄ лѣ аполѣнѣ? оунде е мѣрѣрѣк̄ дѣи?
 оунде е троуфѣшѣа лѣ ерѣкаѣе? оунде-сѣ дѣчѣа чѣле грѣшале кѣ
 стрѣгѣри? кѣ ачѣа тоци-се рѣшинларѣ . ши жос ла пѣмѣнтѣ
 закѣ . ши сѣнтѣ тот морѣи . кѣ хс̄ . сѣкѣ арѣтѣтѣ ши крѣчк̄
 сѣкѣ .рѣфѣптѣ ши мѣченичилорѣ сѣкѣ арѣтѣт . мр . моартѣк̄ пѣтрѣ
 хс̄ . шѣте нѣгрижитѣ . адѣла фѣ кирѣнт, ши .ршѣлѣчюнѣк̄ се
 кѣлѣкѣ . ши кѣнициле се рѣсѣпирѣ . ши де вери оу'вѣла фратѣ
 .ртрѣ тоатѣ лѣмѣк, ноу вери каман афѣла аша дѣмѣзи ка ачѣ-
 цѣк̄ . коу'м аполѣнѣ . сав ка дѣа, сав ка аскѣиѣи . че дѣмѣла лоу
 гѣвѣргѣе . ши чеж че сѣнтѣ кѣ нѣсѣла де тоци се мѣрѣкѣцие . ши
 крѣрѣниѣцие се кѣнтѣ, ши слоужѣе фѣрѣ де сѣнѣе се три-
 мѣнт ачѣла пѣтрѣ жрѣтѣвеле мѣничилорѣ . дѣч пѣтрѣ ачѣлѣк̄
 сѣнтѣм датѣри а ста .рнаниѣтѣ лѣ хс̄ . че сѣ прѣздѣнѣм астѣзи .
 ноу вѣленѣцие, че сѣфлетѣцие . ноу пѣнтѣчѣлѣи, че соуфлетѣлѣи .
 ка сѣ фѣе праздникѣла сѣнтѣла(ѣ)н коу'м се каде . рнорѣк̄ праз-
 дникѣла(ѣ)н шѣте, рноиѣци-вѣ . оу'мѣриле мѣничелорѣ сѣнтѣ, сѣ
 кинѣм коу'нѣшѣи . лѣминѣрѣи сѣ не лѣминѣм . дѣч сѣ лѣпѣдѣм
 лѣкрѣла .рѣтѣнѣкрѣкѣла(ѣ)н . ши сѣ не .рѣрѣкѣм .рнтрѣ арѣма лѣ-
 минѣи . сѣ рнонѣм вѣскѣрика сѣфлетѣла(ѣ)н нострѣ ка сѣ прѣзд-
 дѣнѣм сѣфлетѣкѣцие . ши сѣ не дѣзерѣкѣм де шѣла чѣа вѣкию,
 ка сѣ не арѣтѣжѣм ман ален де зѣпада . кѣци вѣ'ѣцѣ .рѣкѣиѣтѣ

.АтрѸ сацѸ ши трѸ дѸлчѸцѸ . вон асгъзи пентрѸ крѸциннѸтаткѸ
 вѸ . АндѸлчнцн коу лѸкрѸл . кжцн сѸнтѸцн марн ши богаци,
 тарѸ пентрѸ млѸстнѸа ши пентрѸ плѸкаркѸ асгъзи вѸ . Анонцн,
 ка сѸ . рѸгъднм лѸ дѸмзѸс коу лѸкрѸре вѸне . сѸ скнмежм
 ханна сѸфлеткѸкѸ коу трѸпѸл, сѸ не . ркнпѸнм дѸхѸриларѸ
 мчннчларѸ . ка сѸ лѸшм плѸткѸ, ши сѸ добѸнднм кѸнѸнѸ
 пентрѸ вѸнѸ вѸаца нострѸ . ши мчннкѸлѸн сѸ-н стрнглѸм
 тѸцн . сѸ-не апрѸпѸем дн.рѸл ши кѸ нон сѸ-л авѸм ши кѸ
 дѸдн.рѸс сѸ-л роугъм ши сѸ-н грѸнм . ш мчннкѸл ши воннн-
 кѸл ши сѸжнторюл лѸ хс! моуат даррѸ ши . рдрѸздннре (!)
 ан лѸат де ла дн.рѸл . дѸчн тѸцн депреѸнѸ не рѸгъм кѸ кре-
 д(н)нцѸ, тѸ фѸн рѸгътѸрѸю де нон пѸкѸтѸшн ши де тѸцн
 ваменнѸ крѸцннѸцн . ши сѸ нѸ не трѸчн, че кѸ тѸцн сѸнцн
 грѸжцн : доамне! крѸцѸ ваменнѸ тѸн, . рпѸратѸ хрнстоасѸ!
 мѸнтѸжцн вчннѸшн тѸн . крѸцѸ тоуѸрма та . рѸгъмѸ-те пѸ-
 сторю вѸнѸ, мнѸжцн сѸкорѸл тѸѸ . юбнторѸе доамне! мн-
 лѸжцн . матѸ фѸн тѸн кѸ се . рпѸцннарѸ . каѸтѸ млѸстнѸе доамне
 спре ваменнѸ тѸн, кѸ не оумплѸм де невѸе . вѸзн невѸж нѸ-
 стрѸ . вѸзн голѸтаткѸ нѸстрѸ . ши не дѸрѸжцн . рѸверѸкѸмнн-
 те . вѸзн пѸнѸсѸл нѸстрѸ, ши фѸж мнѸл кѸ нон . лжѸ.рѸе-цн . рпѸ-
 рѸатѸ кѸ не рѸгъм, тарѸ нѸ грѸнм де рѸѸ . рѸгъмѸ-не . мнѸстнн-
 вѸцн-те . кѸдемѸ-цн . рнѸннѸте, ка сѸ нѸ те мѸннѸ пжнѸ . рсфрѸ-
 шнт . ши сѸ нѸ не лѸпѸзн . ши сѸ нѸ те делѸ.рѸцн де нон . че-ц
 араѸтѸ вннѸле тѸѸ спре нон . ржѸствнцнѸ нѸдѸнѸ . лепѸдѸцнѸ н
 мнѸжцн . прѸдѸцнѸ н нѸторѸе . ркншнѸ тарѸ н поменѸцн . тарѸ
 те скнмеж ка сѸ нѸ поменѸцн пѸкатѸле ваменнѸларѸ . кѸ тѸ
 цн оуѸлѸ фѸрѸ де пѸкатѸ . ши юбнторю де оамнн ши млѸ-
 стнѸвѸ . кѸ де ла тнне лѸсте ѸзворѸл вѸѸѸн . де ла тнне Ѹ тѸрѸа .
 де ла тнне Ѹ поутѸкрѸкѸ . кѸ тоу цн дѸмзѸл нѸстрѸ . алтѸл фѸрѸ
 тнне нон нѸ цнмѸ, че кѸтрѸ тнне алѸргъм . ши не мнѸжцн .
 ка сѸ мѸрнм коу вѸкрѸѸе татѸл ши фѸюл ши дѸхоуѸ сѸнѸтѸ .
 акмѸ ши поурѸрѸкѸ шн'нтрѸ тѸцн (вѸчн).

XXIX.

1638.

(Collect. Gaster.)

Hrisov de vânzare.

(7146.)

Пдикъ еѢ мѢшат сен мѢнзатѢаши ши кѢ флю мнѢ ника
 шт еѢшниници скрис'ам ачнѢтѢ запис ла нострѢ ка с(ъ) фѢе
 де марн кридиницъ ла мѢна данчюлѢн шт еѢрлѢнници, кѢм
 сѢ се шѢе, кѢ ам вѢндѢт аї погонн де цѢлани(ъ) ши кѢ аї
 стѢнжѢн дн лок .рн дѢлаѢ еѢшниницилор, погонѢа кѢтѢ ф
 де ап. фак бани ,Ѣф. ши ам вѢндѢт нон дн а нострѢ еѢн(ъ)
 бое . дн нѢмн нѢвонци нѢч асѢпрѢци ши кѢ цирѢк тѢтѢрор фра
 цилор ноцири, карѢн сѢнт .рн прижѢрѢа нострѢ; ши кѢнд ам
 фѢкѢт нон ачѢетѢ токмѢла(ъ), фост-аѢ попа нѢгонц шт фин
 цире, ши танаснѢ син вланиѢа w там . ши наѢа син wпрѢк w
 там . ши мѢхѢна w там . ши дѢмѢтрѢ нѢанѢа шт там . ши
 кѢртиѢн син дѢмѢтрѢ w там . ши (стан)чюл еѢтаѢа шт там .
 ши братѢа спѢтриѢа w там . ши радѢа шт там ши ациѢ (!)
 мѢацин шалнинѢи еѢнн ши еѢтрѢнн . ши пѢтрѢ кридиницъ нѢмѢ
 нѢс дѢкунтѢла(Ѣ) ман жос, ка с(ъ) сѢ) шѢе . пис . мѢца дик . Ѣ . днн .
 ат . зрѢм.

XXX.

1640.

(Cipariu: Analecte, p. 141 urm.)

Правила . ачѢста кѢсте дирѢптѢторю де лѢѢе
 ТипаритѢ-сѢс р мѢнѢетир . Говора вѢакѢто зрѢмѢ, шрж
 дела нацирѢк аѢн Хс . аѢм.

ПредословѢе кѢтрѢ тоци наставнини сѢнтн еѢскрѢчи .
 прѢк аѢминацилор архѢпѢскопи, мѢтрѢполицилорѢ . ши юѢнтѢори
 лорѢ де дѢнѢзеѢ, инѢкѢнлорѢ, ши приѢцилор, ши тѢтѢрор дѢхо
 виничилор . карѢн кѢ пѢтѢкрѢ приѢцѢска, де ла дѢнѢзеѢ сѢнтѢ
 сѢнцици.

Генадіа . кѢ мила лѣи дѣмнезѣс архінепско́пъ, ши митро-
полнт, а тоатѣ цара Ирѣкѣлѣлѣи, паче ши спеніе, пріймици
дѣхъ сѣнтѣ . кѣрора веци лѣс(а) пѣкателе, лѣса-се-вор лор, ши
кѣи ле веци цинѣ, цинѣ-се-ворѣ лѣрѣ.

Сокотит-ам, кѣ ман тоате лимбиле аѣ карте пре лимба
лѣр, кѣ ачѣа кѣцетаю ши еѣ ровѣл дѣмнѣлѣи міеѣ лѣи іс . хс .
сѣ скоць чѣстѣ карте, анѣме правилѣ пре лимба рѣмѣнѣскѣ,
сѣнцилор воастре фѣаци дѣховнич рѣмѣнеци, каріи сѣнтеци
пѣсторн шнлѣр челѣр кѣвѣнтѣтоаре а тѣрмен лѣи хс . карѣ
аре . рѣрѣ сине мѣлате фѣлѣори де виндекѣри сѣфлетелѣр крѣши-
неци челорѣ че сѣнтѣ рѣните кѣ пѣкате . рѣж ман врѣтос ши
кале ла . рѣпѣрѣцїа черюлѣи . рѣж мѣ рогѣ сѣнцилѣр воастре
кѣ маре мнлѣ . ла каре мѣнѣ ва кѣдѣ ачѣстѣ сѣнтѣ карте,
ачела сѣ анѣж а ш цинѣ рѣ маре чинѣсте, ши сѣ се . рѣвѣце ден-
трѣ а рѣ таннѣ кѣм ва виндека сѣфлетеле шменнлѣр де пѣ-
кате . тарѣ рѣрѣ мѣнѣ де мирѣн сѣ нѣ се дѣ, ниче ла мѣ-
скѣричѣ . сѣ нѣ фїе токмѣлеле сѣнцилѣр апѣли, ши а сѣнцилѣр
пѣринци батжѣкѣрнѣ, кѣ апои мѣтва та верѣ да сѣмѣ фѣрате
дѣховниче, еѣ нѣ вою авѣ трѣкѣж . чела че прїимѣцие гѣндѣрнле
шменѣци, датѣрю іасте . рѣрѣ скриптѣрѣ рѣвѣцат а фн, сѣ се
шпѣрѣскѣ де похѣте, смернѣтѣ, ши кѣ лѣкрѣре еѣне; пре тот ча-
сѣл сѣ се роаце лѣи дѣмнезѣс, ка сѣ-и дѣ кѣвѣнтѣ де рѣцелепѣионе,
ка сѣ рѣдирѣптѣкѣе пре чѣл, че скапѣ кѣтрѣж дннѣсѣлѣ; тарѣ
рѣтрѣалѣтѣ кипѣ рѣсѣшѣ датѣрю іасте а постн мїерѣсѣрѣкѣ ши ви-
нерѣкѣ прѣспре тот анѣлѣ, кѣм порѣнѣческ сѣнтеле ши дѣмнезѣе-
циле правиле*), кѣмѣ де кареле ва авѣ рѣсѣшѣ сѣ ш дѣ ши
алѣбрѣж а фѣче . тарѣ де ва фн рѣсѣшѣ нецинѣторѣю ши непост-
никѣ . кѣмѣ ва рѣвѣца пре алѣци а фѣче лѣкрѣре еѣне? ши чинѣ
е нерѣцелептѣ, ва аскѣлата пре еѣл, де кареле ва грѣки? вѣзѣндѣ
пре еѣл фѣрѣж токмалѣ ши бецивѣ, ши рѣвѣцѣндѣ пре алѣци
сѣ нѣ се рѣвѣкте . сѣл алѣ вре шнѣ лѣкрѣ еѣнѣ а петрѣкѣче, кареле
синѣсѣрѣ нѣ аѣ фѣкѣдѣт? шїи де оѣреки грѣаще скриптѣра**) кѣ
ачѣа сокѣтѣще-те ш дѣховниче, пѣнтрѣ че, кѣ де ва перн нѣман
ш шѣе пѣнтрѣ негрѣжа та, дентрѣ мѣннле тале се ва кѣдѣта .
депрннде че зиче сѣнтѣ Іѣванѣ златѣоѣустѣ ла дѣканїе . рн а трѣл
нравѣо оѣченїе***), ачѣста грѣаще : де се ва делѣнѣга нѣман
оѣнѣлѣ де танне некѣмннекатѣ, аѣ нѣ аѣ шѣборѣтѣ тоатѣ спѣ-

*) Notă marginală: правнл . апѣлѣска . ѣн ши ман наннѣте : снѣ.

**) езек . лѣ . сѣ . і . ерѣм . мн . сѣ . і .

***) дѣкан . вѣскѣд . мѣ . сѣ . лѣ .

прѣзднши дела ал нощаѣ час ши демѣнѣца тоатѣ зѣва . рѣѣюл
мѣчник стефан, ман мареле дѣакон, поменнрѣ съ-н ш прѣзднши,
де димѣнѣца пѣнѣ сара.

и . Фрѣтатѣ-тѣѣ сорѣ-та съ нѣ ш ѡ, нич фрѣте-тѣѣ пре сора
фрѣтатѣ-тѣѣ съ нѣ се ѡ, къ се грѣескѣ фрѣци сѣфлетѣци, че-ш
сѣнт пре сѣнта еуглѣе ши пре чинстѣта крѣче . ашиждѣрѣ ши
кѣмѣтрѣа кѣмѣтрѣ-са съ нѣ ш ѡ, тарѣ де се ва тѣмпла спре
кѣмѣтрѣ-са саѣ спре фѣчорѣн ен спѣркѣчюне, че съ дѣ дмнезѣѣ
съ нѣ се факѣ, тарѣ де ва фи врѣн сѣфѣтѣ дрѣмескѣ ка ачѣста,
ѣ ай съ се чѣрѣте ши съ се кѣясскѣ нѣмай кѣ пѣнне ши кѣ
апѣ ши дѣчѣа съ нѣ се каман вазѣ оуѣна кѣ алѣѣлѣ . ниче
нашѣ-тѣѣ сорѣ-та саѣ фрѣтеле, ниче наша фрѣте-тѣѣ, саѣ сора
съ се ѡ, къ шѣѣ ѣсте сѣнѣе местекат, ш мнѣ де талѣре се
грѣяѣе тарѣа пѣкатѣлорѣ.

аѣ . Ил донѣе сѣнѣе аместекатѣ ѣсте . де се ва афлѣ татѣ
кѣ фѣта лѣн, дирѣпт ачѣа ачѣсте доѡв аместекѣчюни де сѣнѣе
съ се деспарѣѣ ши . к . де ан съ се покѣѣскѣ, ши метанѣи . р
тоате зилѣ кѣте тѣѣз . ал тренѣе сѣнѣе аместекат . де се ва афла
фрѣте кѣ сорѣ-са . е . ан съ анѣѣѣ поканѣе ши метанѣн кѣте т .
ал патрѣѣлѣ сѣнѣе аместекатѣ . де се вор аместека верн премаѣн .
поканѣе . вѣ . ай, ши метанѣн кѣте . ро . р зн . тарѣ ал чинчилѣ .
ан дон верн премаѣн, саѣ ай трен де се вор аместека . дерѣптѣ
ачѣа съ фѣе поканѣа, ал донѣе верн . і . ай ши метанѣн кѣте
рн . р зн . ал тренѣе верн . н . ай . ши метанѣн . р . р зн . ал ша-
селе сѣнѣе местекат че ам зисѣ ман нанѣте, фѣюлѣ чѣла че ва
спѣрка патѣа тѣтѣѣни-сѣѣ, че се зичѣ : маѣеѣѣ-са саѣ соакрѣ-са
саѣ мѣтѣѣѣ-са.

л . Дѣч . рѣѣѣѣм де сѣгрѣмат ши де мортѣчюнѣ съ нѣ
се гѣсте ачѣстѣѣ, фѣе-карѣле де . р крѣцини, нич съ ѡ сѣнѣе де
чѣла че кѣрѣ жѣнѣѣѣѣѣѣ, че шѣре карѣн денѣтрѣ невѣнѣа лорѣ
факѣ ачѣста, къ рѣѣѣѣ лѣѣѣѣ лѣ дмнезѣѣ . къ карне . рѣѣѣѣ
сѣнѣе сѣфлетѣ съ нѣ мѣнѣнѣе, дѣч къ а тот добитокѣа сѣн-
ѣеле лѣн ѣсте сѣфлетѣѣлѣ лѣн.

Чинѣ ва мѣнка лѣпѣ, саѣ всѣпе, саѣ кѣнне, саѣ пискѣѣ, саѣ
аричю, саѣ пѣлѣшѣ, саѣ невѣстѣнѣѣѣ, саѣ вѣвернѣѣѣ, ши ш'алѣтеле
алѣтеле кѣте сѣнтѣ некѣрѣте, шарпе, вѣрѣскѣѣ ѣстѣѣѣѣ ши ш'ал-
теле ка ачѣѣа саѣ каѣѣ, саѣ мѣгарю, саѣ дѣр чѣле сѣѣѣѣѣѣѣ,
саѣ ден чѣле дѣместѣе, кѣте-сѣ некѣрѣте, че нѣ зичѣ лѣѣѣ лѣ
дѣмнезѣѣ . тарѣ де нѣ ва фи пре воѣ лѣн, че де невѣе ва мѣѣѣѣ
съ се покѣѣскѣ . а . анѣ ши метанѣн . еѣ.

Шн чини ва мѣнка корвь, саѢ чолрѣ, човра.рѣж саѢ кѣкѣ,
саѢ корѣю, саѢ вѣлтѣрь, саѢ привегитолре . оуиѣн ка ачѣа . а .
анѣ съ анѣж покланїа ши метанїи . р . де зива.

лѣ . Попа че нѣ-ш ва мѣтѣра сѣнта висѣрикѣ ши съ ш
кѣрѣцѣкѣж, ши нѣ ш ва .рѣрѣмсеца, ши нѣ ва сокоти .р толате
съмевте, оуиѣн ка ачѣа съ се ласе де привѣѣ . попа че ва вѣ ла
крѣчимѣж, саѢ ва жѣка, саѢ кѣнта миринѣѣ съ се гонѣкѣж
ден попѣе.

лз . Прѣвтѣль съ нѣ мѣнѣнче корастрѣ дела вака лѣи,
пѣнѣж . а . сѣптѣмѣнѣж . ашижѣрѣк ши тоци крициѣи.

Де ва .ртра кѣни .р висѣрикѣж, саѢ порѣ съ нѣ се факѣ
литѣргїе пѣнѣж . а . сѣптѣмѣнѣж.

ла . Съ ницине ва нѣрта пїлалѣ де кал саѢ де магарю, съ
нѣ .ртре .р висѣрикѣж : че съ стѣк афарѣж кѣ мѣерилѣ.

XXXI.

1641.

(Collect. Acad. Rom.)

Marturie de vânzare.

(Jași 7149.)

Гавриланѣ вел логфѣт . и ѣрѣке вел спѣтар . и дѣмитрѣ
вѣхѣш висѣрикѣнѣ . и тома вел столник . и вѣлан вел комис .
и грама вел жикничѣрю . и тѣне вел садѣерю и пѣтрашко жик-
ничѣр . и рошка дворник глотнїи . и гнѣргїе нѣверѣпѣскѣла
дворник . и ириамнѣ винѣдѣлѣцѣ дворник . и вѣрсан дворник .
мѣртѣрсислѣ кѣ метѣ скрисоаре а ноастрѣ кѣм лѣ винѣт . рѣни-
нтѣ ноастрѣ . константин вѣхѣшел . фѣчорюл тодоснен . де инѣме
невонт . нече асѣприт че де а лѣи вѣнѣкѣ вое . дѣвѣ вѣндѣт а лѣи
дрѣптѣ вѣчинѣ ши мошїе . а треѣ парте де хѣлинчѣни . че сѣнтѣ
пре жикїа . рѣ цинѣтѣла хѣрѣлѣлѣши кѣре парте де вѣчинѣ и
мете лѣи де пре.рн мѣ-са де пре тодоска . ачѣки ш лѣ вѣндѣт .
диам-сале фратѣлѣши нострѣ лѣнѣлѣши . прѣжескѣла меѣлѣничѣрюл
дрѣптѣ чинѣзѣч де галѣени . еани вѣни . дѣче нон вѣзѣндѣ дѣ
лор вѣнѣкѣ вое токмалѣ токминѣдѣ-с(ѣ) ши фѣкѣндѣ-н-с(ѣ) плаѣта
депани . нон .рнѣкѣ ам искѣлант . ши нѣкѣм пѣс ши печѣилѣ рѣн-

тр'ачеста адевѣрат запис де ла нон . ка съ анбѣ а-ш фаче дѣм-
н'клѣш ши дрѣсе домнеши ка съ съ шїе .

8 ис лт зрмѣ : маи дї .

ѣс костантин бсхшш ѣс кс мѣна м'к ам скрис .

XXXII.

1641.

(Collect. Gaster.)

Hrisov de vânzare

(scris de un Coresi).

(Priviți 7149.)

Идек(ъ) ѣс лѣнѣа фѣкѣт-ам записѣа мѣс ла мѣна юзѣашї
костандїн де мааре (!) крединцѣ, ка с(ъ) съ шїе . къ им вѣндѣт
з погонѣ де вїе кѣ стѣнжини пол, дерентѣ вг. м . пол . хѣтарѣа
гѣценекѣс де пестѣ тот хотарѣа ка с(ъ) фїе юзѣашїе костандин
де мошїе шї фечѣрїлор лон шї непоцїлор шї стренепоцїлор .
лнѣс ши кѣ пивница, пентрѣ къ лемѣс вѣндѣт де бѣн(ъ) вое ;
кѣтѣс немѣс токѣмнт фост-лѣ молци шменї бѣне, анѣме : поп
ївн шт жїгорени, и поп гюрге шт там . и радѣа шт там . и
чернат шт там . и новакѣс шт там . и ангѣлѣс шт вїнцицї ши
ам скрисѣс ѣс корнїї шт привнц : и козма .

пис мѣца . април . дн . д . зрмѣ .

Iscăliți :

ѣс лопол . ѣс козма . ѣс жѣпѣнѣа станчѣа шт бѣкѣрѣши .
ѣс калин .

XXXIII.

1642.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Galați 7150.)

Идекѣ ѣс илнна, непота лѣн ївн кравѣч штинчї фѣта мѣ-
рїен ши а попѣн лѣн гаврил штинчї потрѣпопѣа, ден сат ден
милѣши, де пре сохѣлѣю, лнѣсми, де ннме неконтѣ ничи лм-

пресвратъ, че де едниъ воє м'к, скрѣи ши м'ъртѣрисиєкѣ, кѣ чет
 запис аа мѣѣ, кѣм ам в'ндѣт ѡ парт'к де шчинъ а м'к,
 ден сат ден штини, де пре сохолою, парт'к а едни е'тръи,
 ден чинчи е'тръни парт'к мошѣ-мѣѣ аѣи ѡи штин краевичи,
 ши ѡ ам в'ндѣт дѣмслѣи п'ркълаеѣаѣи паръ ден ватра
 сатѣаѣи, ши ден п'км'нтѣри, ши ден ф'нац'к, ши ден ерани-
 ц'к де тоате п'рциле, ден тѡт вѣнитѣа дѣрѣтѣ чинзѣчи де
 галѣни, ка с'к-и х'ї дѣмслѣ шчинъ ши мошѣ дѣр'кпт'к, ши
 кѡкѡниаѡри дѣмслѣ, ши неѡциаѡр дѣмслѣ, ши стрѣниѡци-
 аѡр дѣмслѣ аи в'чи, ши с'к-ш ф'ак'к неписокѣ пре мошѣ
 дѣмслѣ, дѣнтр'ачѣтѣ запис . пѣнтр'ачѣа ѡам ф'кѣѣт чет запис
 с'к-и х'їе дѣмслѣ де м'ъртѣрѣе, ден нанит'к дѣмслѣ аѣи ѡаѡми
 п'ркълаеѣаѣи де г'лац . ши ден нанит'к дѣмслѣ аѣи кѡ-
 стантин чѣа марѣ . ши ден нанит'ѣ аѣѣѣ чѣа е'тръи . ши ден
 нанит'к дѣмниаѡр сале аѣи ѡоргѣш . ши аѣи (ѡѡ)дѡѣе вѣ-
 м'ѣм'ѣшѣи (!) де г'лац . ши а аѣи аѣдрѣн в'ѣах'ѣа де к'ѣ-
 л'раш . ши а аѣи ѡлѣе кѣпѣц . ши а аѣи иф'рим . тѣж . ши а аѣи
 михан шѡлтѣз кѣ вѣ п'ргари . ши а пѣнг'ки н'кѣѣц'кѡрѣаѣи .
 ши а неѣаѣи черкѣазѣаѣи . ши а аѣи тѣандах'ир . ши а аѣ стѣрѣиан
 к'ѣл'раш . ши а аѣ стоѣиан а аѣи вѣаѣ . ши а пѣтрѣн р'ѣзаш .
 ши а мѣаѣи ѡаменн еѣни ши е'тръи пре маи марѣ м'ъртѣрѣе
 пѣс-ам дѣѣѣѣа мѣѣѣ, к'ѣ пѣчѣѣ н'ам аѣѣт . ши с'аѣ пѣс ши пѣ-
 чѣѣ . ѡрашѣаѣи . ши а тоѡ к'ѣц с'кнтѣ маи сѣс скрѣиш . пѣнтрѣѣ
 к'ѣѣ с'к н'анѣѣ ниаѣ ниѣ ѡ тр'кѣѣ ден ѡаменн мѣи . кѣ
 аѣе шчинъ ч'км в'ндѣт ѣѣ де еѣи(ѣ) воє м'к . ѡр ден ф'ра-
 цѣи мѣи . сѣѣ ден рѣд'кии м'к . чѣне вѣ скорни п'рѣ пѣнтр'а-
 чѣѣтѣ шчин(ѣ) чѣ маи сѣс скрѣи . с'к х'ї трѣкл'кт де . тѣї .
 штинѣ . чѣ-с в'ѣ н'кѣї . ши с'к х'ї негрѣ ка ѣѣа де скарѣѡт . ка
 с(ѣ) сѣ шѣе .

ѡѣ г'лац . ѡа . кѡ . в'ѣл'кт , ѣри .

михан дѣакѣа аѣ скрѣи .

XXXIV.

1642.

(Cipariu: Analecte, p. 159 urm.)

Лвѣцѣтѣри прѣсте тоате зилеле в дѣзгомѣбли,
влѣт дѣхмѣ.

(4°. III пер. + 55 paginate.)

Din Prefață: Тѣтѣрорѣ вѣгочѣтивилорѣ крѣцини, паче ши
вѣскеніе дѣла домнѣлѣ дѣмнезѣс атотѣйторіюл похѣтѣскѣ ши
пріѣскѣ . фолосѣл ачѣстор мичи лѣвѣцѣтѣри, адѣвѣратѣ пѣцине
сѣнтѣ, тарѣ ашѣ тале сѣнт вѣне тарѣ лѣвѣцѣтѣриле ачѣкѣтѣ
тале сѣ афлѣж скрнсе пре лимѣж грѣчаскѣ, кареле нѣ ле пот ѣце
лѣже тоци шаменій цѣркѣй ноастре ай времѣн дѣ акѣм . тарѣ
ной іермонах мѣлѣхседек, ігѣмен сѣнтен мѣнѣстири, оунде тасте
храмѣлѣ оупеніей прѣкѣистѣн вѣци, похѣтит-амѣ ши ам невонт
дѣ лѣм скос пре лимѣж рѣмѣнѣскѣ, ка сѣ фѣе дѣ трѣбѣж ши
дѣ фолос; нѣ нѣмай чѣлорѣ че цѣс, че ши чѣлора процѣй че нѣ
цинѣ кареле сѣнт. з . лѣвѣцѣтѣри сѣфлѣтеци, токма ка ши чѣле
з . дарѣре, дѣ фолосинца сѣфлѣтѣкѣж; кареле еѣ вѣзѣндѣ-ле ашѣ,
нѣ ам врѣт сѣ ле лас акоперите, ка сѣ нѣ мѣ арѣт аднѣскѣ
минѣш юбиторію, кѣм нѣ ювѣскѣ сѣ се лѣфолосасѣж (!) ши алѣи
ши ле цѣс нѣмай пѣнтрѣс мине, че ам врѣт сѣ ле типѣрескѣ
кѣ кѣлтѣшала сѣнтѣй мѣнѣстири; ши ле ам скос афарѣ ла лѣ-
минѣ, ка сѣ ле ѣцѣлѣвѣж ши мичи ши марѣ, кѣци-ш ювѣскѣ
вѣнѣтатѣ сѣфлѣтѣлѣй лорѣ . че ачѣстѣ мнѣж карте дѣ лѣвѣ-
цѣтѣрѣж, арѣ пѣцинѣж лѣвѣцѣтѣрѣж ши вѣнѣж, кѣм ам зис ши
ман сѣс похѣтиторіюл дѣ вине, волау тѣтѣрорѣ крѣцини-
лорѣ, смѣритѣл мѣлѣхседек іермонах ігѣменѣ а сѣнтѣй лаврѣ
дѣлѣгополскѣя.

Тѣпѣритѣс-сѣлѣ лѣ тѣпарнѣк чѣк дѣнтѣй влѣт дѣ ла нацѣрѣк
лѣй іс . хс . дѣхмѣ . мѣца сѣп . зѣ . днѣ.

Ал трѣлѣк вѣвѣнтѣ ши лѣвѣцѣтѣрѣж . пѣнтрѣс ювѣрѣк дѣ
арѣинтѣ.

Бою сѣ вѣ повѣстѣск ши пѣнтрѣс чѣл че лѣ-е драг арѣинтѣл;
ври карѣн лѣ авѣре ши w цин, ши нич ен сѣ вѣкѣрѣж дѣ днѣсѣ

ниче алаціи, че вою съ вж спѣю, карѣи ши .р. че кип сънтъ юеи-
торѣи де арѣинтъ; нѣ нѣман чеа че аѣ авѣѣи мѣатж ши нѣ
вор съ мнлѣскж сърачѣи, че .р.нкж ши чеа че аѣ пѣцинж, ши
w акѣнд, ши нѣ вор съ мнлѣскж ниче w датж пре нимини;
че еродеск съ фѣкж ши май мѣатж авѣѣи, ка съ се .р.еогъ-
цѣзе . ши аша невоиндс-се лѣр .р.тр'ачѣа ле вине моартк, шѣи
а кѣ тотѣлѣши тотъ; ши аша мѣргъ .р. мѣнка чѣ де вѣѣи,
коум аѣ авѣтъ ши пре іоѣда, пентрѣ юеирѣк ави де арѣинтъ;
кѣче врсѣкѣе съ вѣизж пре домнѣа нострѣ іс . хс . ши вине
съ цинци, кж шри карѣе іасте юеиторю де арѣинтѣ, ачѣла ва съ
се жѣдѣче денпреоѣна кѣ іоѣда . ши іакъ-тж кѣ вѣз мѣаѣи бо-
гаѣи карѣи даѣ сърачнлор бани .р. доѣкндж, ши кнд ле адѣк
сърачѣи бани, ей ѣ нѣмѣрж де доав ши де тре шри, ка съ нѣ
съ .р.шалѣ; ши кѣм ле адѣк банѣи ши пѣциналѣ, ей шѣпеск дѣ
ле нѣмѣрж ен синѣѣри, ши ѣ траг де граѣъ де граѣ, ка ниѣе
авѣи звѣгѣаѣ ши съаватичи, кнд рѣпеск нискарѣ стрѣвѣ .
дарж кѣче фѣк аша? ка съ поатж съ-ѣ .р.шалѣ, ши съ .р.пре-
соаре штенѣла сърачнлѣр; ѣрж кнд съ .р.тѣмпаж, дѣ ле
даѣ съ а чеа, саѣ оѣнт саѣ грѣѣ; ѣрж апон съ .р.тѣмпаж
сърачнлѣр .р.тр'ачѣа анъ де нѣ фѣк ши н'ав съ ле дѣк че ле
сънтъ датори . w акѣлатаѣи де вѣѣѣи че фѣк : сокотескѣ юеи-
торѣи де арѣинтъ, кѣт грѣѣ лѣкѣ фѣкѣтъ съ а, саѣ вин саѣ
оѣнт, саѣ чарж; дѣче, коум съ винде .р.тр'ачѣа ан, ен фѣк
сокотѣкаж даторничнлѣр, ши зик кѣ кѣвѣнтѣа : акоум тѣм
.р.рѣмѣтат, ши ц'ам дат оѣн бан, ши цн с'ав кѣзоѣт съ'м
дан . е . вѣдрѣ де вин . ѣрж акѣм тѣ н'ай фѣкѣт .р. честъ анъ,
съ мн-ле пѣтѣѣе; че акоум винѣа съ винде wкаѣа . е . бани, саѣ
і . че фѣче вадра . м . де бани; че цн-се каде съ'м дан де . е . шри
м . че фѣк . с . де бани, карѣе фѣче . д . дѣкаѣи, дѣкатѣаъ іасте
кѣте . е . костанде; ши ѣрѣш акоум аѣѣи . д . дѣкаѣи нѣ-н ан
съ мѣ-н дан, лас кѣ те вою май лѣсѣ, ши съ'м дан ла анѣа
к . де вѣдрѣ, вадра кѣте . і . бани . ши w каѣтж, кѣ оѣнъ гал-
вѣнъ че дѣ съракѣлѣи елѣ-н а . к . де вѣдрѣ де винъ, карѣе
пѣтѣескѣ . н . галвѣни . скнмѣаре ка ачѣста фѣк юеиторѣи де
арѣинт ши немлѣостнѣи, ши нѣ вор съ-н аѣкѣпте мѣатъ . ка
ши хс . ла чеа че повѣстѣѣѣе ла еѣгѣѣе .р. лок де пнлѣдъ зикѣндъ:
оѣн шмѣъ ерѣ даторю латѣа w . д . де таланѣи . ши-л апѣкѣ
съ нѣ пѣтѣѣескж, ѣрж елѣ-н зисѣ, кѣ н'ам, че цн-се фѣкж мнлж
де минѣ ши мж ѣртж . атѣнѣе ачѣла н се фѣкѣ мнлж де дѣнсоѣл
ши-н ертж чѣ мѣе де таланѣи . ѣрж ел коум шн лѣфарж ши
съ нзеѣвѣи де даторѣа чѣни мѣн де таланѣи, аѣлѣш оѣн да-

торникъ да лѣи че-и ердъ даторю ш сѣтжъ де галбени, ши нѣман
кътоу-л апѣкѣ, ши зисе : дѣ-м чѣ сѣтжъ де галбени че-м еши
даторю; таржъ елѣ-и зисе : фрате, нѣ-и ам, че ци-се факжъ мнлжъ
де мине, де мжъ ман шрѣптжъ . таржъ ел нѣ врѣ че-л бѣгжъ ꙗ
темницжъ . атѣнче коумъ лѣзисе чела че-и ертасе чѣ мѣе де та-
ланци, коумъ нѣ врѣ съ-и се факжъ мнлжъ съ-л ман шрѣпте
пентрѣ чѣ сѣтжъ де галбени, ел принсе де-л бѣгжъ пре динсѣл
ꙗ темницжъ, аколѣ съ моаржъ . даржъ кареле ѣсте ачела? Ѥс!
даржъ чела кѣ мѣа де таланци? пѣкътосѣл! де-и ертжъ чѣле
мѣе де пѣккате че авѣ, таржъ ел нѣ вроу съ тарте нѣман оун
пѣкат, кареле-и стрнкасе фрателе съѣ крецинсѣл, сѣѣ съ-и тарте
ѣ . ван че-и ердъ даторю . дече ши пре нече немлостиви ка ачелъ,
дмнезеѣ-и багжъ токма ꙗ мѣнка чѣ де вѣчѣе, де-ш пѣерд ши
авѣциѣш ши сѣфлетеле, ши ноу-ш потъ адѣче аминте, шкан-
ничи де ен, кжъ кѣте сънтѣ але лѣмѣи, тоатѣ сънтѣ пѣстреде
ши трекѣтоаре ка ш нимнкѣ, ши оунеле рѣмѣнь анчѣ мѣ-
каржъ д'аржъ врѣ, мѣкаржъ съ нѣ аржъ врѣ; коумѣ грѣмѣе ши
стыи шваннѣ златооустѣ : шме, зиче, че те трѣфеши, кѣче ан
авѣре мѣатжъ, ши лѣрѣ ши сѣѣци ши алте мѣате? де тоатѣ
ачѣстѣ съ циѣи, кѣ нѣ сънтѣ але тале, кѣче кѣндѣ-ци ѣсе сѣ-
флетѣл, тѣ нѣ ле еши стѣпнь оунтрѣни час, че дѣи врѣ де
нѣ ан врѣ, тоатѣ кѣте ан ле лѣши ла челъ че рѣмѣнь анчѣ,
таржъ нѣман пѣнжъ трѣеши ле ан; кѣче кжъ невоѣши де швидѣши
пре чен сѣрачи . ши кѣче кѣ еши ювноторю де арѣинтѣ ши
немлостивѣ . ꙗпрѣмѣтѣжъ шканниче ши ювнотаре де арѣинтѣ,
челѣл че-ц дѣ; дѣ сѣрачилор ши фѣ прѣатень пре домнѣл,
кжъ астѣзи еши, таржъ мѣине нѣ еши, ши астѣзи еши богатъ,
таржъ мѣине еши сѣрак; пентрѣ ачѣл, адѣ-ци аминте де моарте,
кѣче кжъ мѣине воръ съ-ци трагжъ ꙗерѣи сѣфлетѣл дела тине,
дрептѣ че нѣ те гѣтеши де моарте, грѣмѣе лѣка . че пентрѣ
ачѣл фѣрацилор, рѣг пре дѣмнѣ-рѣастржъ кѣ-ци сънтѣци ювн-
тори де арѣинтѣ, рого-вжъ пентрѣ драгостѣ лѣи дмнезеѣ, съ
ш лѣсащи, ши съ фѣци дѣрѣнтори ши мнлѣнтори кѣтржъ сѣ-
рачи, таржъ нѣ фѣржъ мнлжъ ши немлостиви . кжъ де вѣцъ фѣи ашѣ,
винѣ съ цици, кѣ ашѣ съ фѣче ши дмнезеѣ спре вои . че вжъ
адѣчеѣ аминте де моарте, кѣче кѣ сънтѣци ка фѣларѣ кѣм-
пѣлѣши ши ка тарѣ карѣ ш оуѣкжъ соареле ши пѣаре; ꙗтрѣчела
кипъ сънтѣмѣ нон тоци анчѣ, ши немлѣжъ нѣ лѣшмъ де ꙗ чѣстѣ
че авем нон анчѣ ꙗ частжъ лѣме . нѣман де вшм да млостенѣе
сѣрачилор, сѣѣ кѣвѣнтъ воунъ съ ле грѣим, сѣѣ де не вшм цинѣ
кѣ кѣвѣнтѣл, сѣѣ кѣ лѣкрѣл де вшм ажѣтѣ кѣи-ка, нѣман де

лѣкстѣ дѣ вѣмъ моцнѣи аколѣ; ѡржъ дѣнъ кѣтѣ авѣмъ анчѣ,
 толатѣ вѣмъ сѣ лѣ лѣкъмъ; ши нѣманъ голѣ вѣмъ сѣ мѣрѣмъ ка
 ши коуѣмъ нѣкъмъ нѣскоуѣт. дѣрѣт лѣкъмъ фрацѣлѣор, рѣт пре дѣмъ
 нѣа-воастрѣжъ, сѣ дѣмъ дѣнъ карѣлѣ авѣмъ, карѣлѣ вѣкатѣ, карѣлѣ
 кѣвѣнтъ вѣнъ, карѣлѣ мѣлѣкѣнѣрѣ, карѣлѣ сѣ ѡ, ши сѣ прѣнмѣскѣжъ
 пре сѣкракѣлѣ ꙗ каса лѣнѣ, ка сѣ дѣвѣндѣмъ ши нѣнъ ꙗнѣкънѣцѣа
 чѣ дѣ вѣчѣнѣ, кѣ вѣнѣжъ дѣрѣкъ дѣмѣнѣлѣнѣ нѣстрѣс ѣс. хс., кѣ лѣ
 лѣа-н ѣстѣ мѣрѣа ꙗ вѣчѣа вѣчѣлѣор, нѣсѣѣрѣштѣ. аминѣ.

XXXV.

1642.

Сѣргѣе ꙗвѣцѣтоаре тѣнѣзрѣтѣ ꙗтрѣс дѣмнѣ-
 зѣлѣска лѣвра гѣвѣора .

карѣ ѣстѣ хрѣмѣлѣ оуспѣнѣе вѣце .

ѡт сѣзданѣа мѣра зѣрна . ѡт вѣвлѣкѣнѣнѣа гнѣа ꙗхѣмѣ . мѣсѣа .
 сѣпѣтѣрѣю дѣнъ кнѣ.

(Folio IV nepaginate și peste 600 foi paginate.)

Кѣтрѣ четѣторѣнъ . прѣдѣслѣвѣе четѣторѣю лѣнѣ.

Идѣжъ тотъ ѡмѣлѣ ꙗцѣлѣнтѣ, дѣторѣю ѣстѣ кѣ вѣнъ кѣцѣтѣ,
 ши кѣ сѣмѣнѣрѣ вѣе, фѣетѣ-карѣ лѣкѣс дѣ фѣлѣѣс, ѡ ювѣнѣцѣ четѣ-
 тѣорѣнѣ! а сокѣтѣнѣ, ши чѣ фѣлѣѣс трѣцѣ кѣ елѣ, ши пѣкѣжъ ла карѣ
 мѣрѣнѣнѣ мѣсѣрѣжъ; дѣрѣжъ кѣрѣлѣ алтѣа мѣнъ вѣктѣс дѣкътъ вѣѣлѣ,
 ювѣнѣцѣ дѣ хс. крѣпѣнѣнѣнѣ, ꙗтѣю сѣрѣ кѣвѣтѣрѣкъ кѣрѣцѣнѣ ачѣнѣа,
 ꙗтѣю а кѣнѣѣцѣ пре аѣвѣрѣнѣнѣнѣ лѣкѣрѣкътѣорѣнѣ анъ вѣнъ лѣнъ хс;
 ꙗтрѣс карѣнѣ ши ес мѣнъ тѣкѣлѣѣсѣа ши грѣшнѣтѣлѣ вѣнѣнтѣ-амъ лѣ
 оуспѣнѣрѣзѣкѣчѣлѣкъ чѣс ла лѣкѣрѣлѣ дѣмѣнѣлѣнѣ; ꙗтѣѣкѣма кѣ ачѣа чѣ
 лѣ нѣртѣтъ зѣдѣхѣа зѣлѣнѣ, нѣртѣндѣкъ грѣжѣе нѣнтѣрѣс нѣзѣкѣвѣрѣкъ
 сѣфѣлѣтѣлѣор ѡмѣнѣцѣ, кѣ лѣдѣрѣ дѣ мѣлатѣ коѣлѣ ши оуспѣнѣкѣлѣ,
 ши сѣдѣорѣнѣ ши асѣнѣрѣкѣлѣ, дѣла дѣлѣвоѣлѣа ꙗ мѣлатѣ кнѣсѣрѣе, кѣ
 скрѣкѣе, ши ꙗ лѣгѣкътѣрѣжъ апроѣнѣе, ши дѣ моѣртѣе, атѣтѣа кѣтъ
 дѣмѣзѣс чѣе ꙗсѣшъ, карѣлѣ нѣснѣтѣкѣцѣе тѣннѣелѣе нѣннѣмѣнѣ; ши нѣ-
 мѣкѣжъ, нѣмѣмѣнъ мѣла рѣдѣнъ мѣкѣлѣ крѣпѣнѣнѣлѣоръ мѣлѣ ꙗрѣдѣмнѣатѣ
 сѣрѣ ачѣстѣа, кѣжъ вѣзѣю ꙗ нѣкѣмѣлѣ нѣстрѣс мѣлѣнѣ, оуцѣнѣ ка ачѣа

ва̀мени де амьндѡаѡ чѣтеле проци, ши сѡфлетици карѣи пентрѡ нециѣнца се депѣртѡрѡ кѡ лѡѡцѣтѡри стрѣине, ши кѡ проѡстѡ ши скѡртѡ минтѣ лѡр рѡзлѡшиндѡ-се ден кредѣнца дѡевѣратѡ, прѡтивникѡ бесѣречѣи лѡи Дѡмнезѡс, кѡ еретѣичѣи лѡпревнѡндѡ-се ши ка мѡска ла дѡлѡѡца мѣрѣен, ашѡ ши ен лѡшелѣтѡри де спасенѣа, прѡцилѡр, ши лѡтрѡ амѣрѡчѡиѡтѣ венѣнѡлѡи чел пѡртѣтѡрѣю де моѡрте, некѡндѣ ши оѡчиѡндѣ сѡфлетице лѡр ши але ва̀менилѡр.

Дерептѣ ачѡста еѡ кѡ рѡвне поѡтѣю пентрѡ фрациѣи мѣен, ши кѡцѡтан сѣ скоц ачѡстѡ сѡнтѡ кѡрте че се кѣамѡ еѡглѣе лѡѡцѣтѡрѣе тѡлкѡитѡ, сѣ фѣе проповѣдѡнѣе крѡцинтѣтѡциѣи ноѡстре, а сѡнтѣен бесѣречѣи апѡстѡлѣскѡ а рѡѡсѣритѡлѡи, де ѡ ам применит де лѡ лимѡа рѡсѡскѡ пре лимѡа рѡмѡнѣскѡ, ши ка оѡи изѡор аскѡнскѡ лѡ пѡмѡнтѡа инимѣи ноѡстре, чел сечѡтѡс ши оѡскат де лѡѡцѣтѡрѡ, кѡ ажѡтѡрѣюл лѡи Дѡмнезѡс ши лѡдемнѡртѣ дѡѡлѡи ачѡлѡа, скѡрѡт-ам кѡ тѡмпѡ минтѣ ма ши ам' скѡс ачѡст изѡор де апѡ дѡлѡе ши пѡрѡртѣ кѡртѡрѣю, адѡпѣтѡрѣе де сѡфлѡе ѡмениѣи . Ши нѡ лѡдрѡзниѡ лѡсѡми ашѡ прѡстѣ, ла ачѡст' лѡкѡс кѡ трѡдѡ маѣи мѡлатѣ де пѡтѣртѣ ма . Чи лѡтѡ кѡвѡнтѡа доминѡлѡи мѣѡс ѣс . ѡс . ма лѡдемнѡ, ши тѡлантѡа карѡлѣ'м фѡ дат мѣе недѡстоѣкѡа (!) нѡ-л лѡрѡпѡю лѡ пѡмѡнтѡа чел лѡтѡнекат ла нециѣнѡен, фѣрѡ доѡвнѡдѡ ши фѣрѡ фѡлѡс вѡчѣннѡлѡр мѣен, ши маѣи вѡртѡс сѣ апрѣнсе лѡтрѡ мѣне фѡкѡа юѡерѣи . Ши дѡпѡ ачѡста кѡ порѡнка ши кѡ вѡѡ лѡминѡтѡлѡи доминѣ Мѡ . ѡс . ѡѡ . ши кѡ блѡсѡенѣа прѣ сѡнѡи-тѡлѡи мѣтрѡполит Кѡр ѡѡѡфѣа, лѡпревнѡ кѡ сѡнѡициѣи ши юѡн-тѡрѣи де ѡс . арѡіѡпскѣи Кѡр Ігнатѣе рѡеничѡскѣи кѡр ѡтефан ѡзѡевски, ши кѡ сѡтѡлѡѣ чѣнѡтѣицилѡртѣ ѡѡѡри ан цѣрѡен рѡмѡнѡи, дѡнтрѡ карѣи маѣи вѡртѡс пѡртѣтѡрѣю де грѣѡе : Оѡрѣнѡ Нѡстѡрѡа прѡдѡсѡлѡ . Лѡтѣтѣ зрѡмз.....

Іѡрѡ еѡ мѡлѡцемѡскѣ доминѡлѡи мѣѡс ѣс . ѡс . челѡи че ма лѡтѣри лѡтрѡ рѡѡдѡре, ши-мѣ лѡдѡлѡи лѡтрѡ сѡфлѡтѡа мѣѡс ачѡст лѡкѡс, ши лѡсѡми мѡлатѡ оѡстенѣлѡе адѡш, ши изѡо-диндѡ ши тѣпѣринд лѡтрѡ дѡмнезѡска лѡвѡѡ сѣлашѡа прѣ-чѡстѣн, гѡѡѡра, ши кѡ ажѡтѡрѣюл лѡи Дѡмнезѡс..... дѡпѡ ачѣѡа ши еѡ : Прѡдѡ, вѡторѡ картѣ . ма оѡстенѣи кѡт пѡтѡи кѡ минтѣ ма, а ажѡнѡе зѡѡа ши нѡлѡптѣ, де тѣпѣрѣи ачѣѡете сѡнтѡе кѡрѡи, ма рѡг че ѡѡю фѣи грѡшнтѣ, сѣ нѡ ма блѡѡстѡмѡи.

Dumineca lăsa-tei de carne.

(pag. 97—100). Лѣкѣжѣтѣрѣ ꙗ дѣмѣнека лѣсѣтѣи дѣ кѣрне . пѣртѣк а доа . ѡрѣ ачѣлаш кѣвѣнт', дѣ фѣричѣта вѣѣцѣ а вѣкѣсѣш чѣ ва съ фѣе, ши дѣ пѣлѣта сѣнцилѡр .

Кѣм' ѡстѣ соѣрѣлѣ лѣмѣнѣ ꙗ фѣлѣтѣрѣлѣ чѣлѣ вѣзѣтѣ, ши вѣселѣе а тоѣтѣ нѣкѣмѣрѣлѣ, ши кѣноѡѣрѣе ши сѣмѣшѣрѣ чѣлѡра чѣ-с ꙗтрѣ ꙗсѣл . ашиѣкѣдѣрѣк ши лѣдѣчѣрѣк аминѣтѣ дѣ ачѣ фѣричѣтѣж вѣѣцѣж . лѣмѣнѣж, ѡстѣ ꙗцѣлѣкѣж, ши вѣселѣе сѣфлѣтѣлѡр нѡѡстрѣе, ши кѣноѡѣрѣе а тоѣтѣ лѣкрѣсѣрѣлѣ нѣстрѣдѣ ши трѣкѣжѣтоѡрѣе, кѣ сѣнт' оѡмѣрѣж ꙗнѡинѣтѣк чѣлѡр вѣкѣннѣчѣ ши ннѣстрѣдѣ . дѣрѣнт' ачѣстѣ мн-сѣ вѣкѣсѣрѣж сѣфлѣтѣсѣлѣ фѡѡртѣ асѣтѣзн, кѣ прѣ мѣлѣци вѣз акамѣ мнѣкѣннѣдѣс-сѣ кѣ сѣфлѣтѣлѣе, ши дѣ ꙗ мѣлѣци шкн вѣрѣннѣд лѣкрѣмѣе прѣ шѣрѣз . кѣчѣ ам грѣкнѣт мѣлѣт' дѣ чѣлѣ ꙗфѣрикошѣтѣе вѣѣци кѣннѣт ꙗ фѣѣрѣе . ѡрѣж ачѣстѣ съ вѣж фѣе воѡѡ ла шѣѣрѣе . кѣ мѣлѣт' поѡтѣ ла дѣнѣзѣс сѣспннѣѡрѣк ши лѣкрѣмнѣлѣ коѡстрѣе; кѣ ѡ лѣкрѣмѣж ши ннѣмѣж ꙗфѣрѣмѣтѣж ши сѣфлѣт сѣмѣрнѣт, мѣѣрѣ жрѣтѣвѣж ѡстѣ лѣш дѣнѣзѣс, мѣнѣ вѣрѣтѡс дѣ тоѡтѣ прнѡѡсѣлѣ-ѣ ѡстѣ лѣш прѣннѣмнѣтѣж; кѣ фѣричнѣци сѣнт' чѣл чѣ пѣлнѣг', кѣ ачѣл сѣ вор мѣнѣгѣж, кѣ мѣнѣгѣлѣрѣе дѣ вѣкѣчн; кѣ лѣкрѣмнѣлѣ ачѣлѡра сѣтннѣг' вѣпѣлѣлѣ фѡкѣсѣлѣш нѣсѣтннѣс', ши вѣѣрѣмнѣн ачѣл сѣ нѣѣлѣкѣ ꙗтрѣкнѣсѣлѣе, ши лѣгѣкѣтѣсѣрѣлѣ мѡрѣцѣннѣ, нѣстрѣзѣсѣк' ꙗтрѣс ѡлѣе, ши сѣ дѣзлѣкѣж ачѣѣрѣк ла слѡвозѣл дѣ вѣкѣчн . дѣч мн-сѣ кѣдѣ а мѣнѣгѣж сѣфлѣтѣлѣе воѡстрѣе кѣ лѣдѣчѣрѣк аминѣтѣе ачѣннѣ фѣричѣтѣе вѣѣци, дѣ карѣк лѣс грѣкнѣт дѡмнѣлѣ: мѣкрѣе-вор дѣрнѣщнѣ ꙗ вѣѣцѣлѣ вѣкнѣлѡр; ши чѣ ва фѣи мѣлѣ дѣсѣчѣ дѣ ачѣстѣж поменнѣѣрѣе? ши мѣнѣ лѣмннѣѡтѣж чннѣстѣе? ка съ фѣе фѣѣѡл лѣш дѣмнѣзѣс, ши ꙗпѣкрѣѡцн ꙗпѣкрѣжнѣцѣн чѣѣѣѡлѣшн . ши чннѣе ва нѣстѣк акамѣ съ спѣлѣ мѣрѣѣрѣк ши чннѣстѣк ачн сѣлѣѣе? кѣ коворѣшѣѡцн прнспрѣе тоѡтѣ мнннѣцнлѣе, кѣм грѣѣсѣк' ши сѣнциѣн дѣ ѡ, ѡкѣѡ н'ѣс вѣзѣст' ши оѡрѣкѣлѣ н'ѣс лѣзнѣт . ши ла кѣѡѣтѣсѣл' шмѣлѣшн н'ѣс сѣнт, кѣрѣк лѣс грѣтнѣт дѣмнѣзѣс чѣлѡра чѣ-л ѡѣѣсѣк' прѣ ѣл, кѣ ши ꙗцѣрѣннѣ поѡтѣсѣк' пѣкѣннѣдѣс-сѣ, нѣс мѣлѣ съ вѣзѣж ачѣл лѡк' сѣнт', ꙗтрѣс кѣрѣлѣе вор лѣкѣшн дѣрнѣщнѣ ꙗ вѣкѣчн, ꙗ лѣмнѣнѣлѣ мнннѣѡтѣж, ши вѣселѣе лѣннѣгѣж фѣѡцѣ лѣш дѣмнѣзѣс; ши нѡн акамѣ съ ши грѣннѣл, днѣм' пѣртѣе грѣннѣл, кѣм знѣсѣ апѡстѡлѣлѣ, ши днн пѣртѣе прѡрѡчннѣм', кѣм сѣ кѣдѣ ꙗцѣлѣсѣлѣшн вѡѣтрѣс а прѣннѣмнѣ.

Дѣ ачѣстѣж фѣричнѣтѣж вѣѣцѣж, ши дѣ сѣлѣва сѣнциѣлѡрѣ ес воѡ съ пѣѡ ꙗннѣннѣтѣе корѡѡѣж дѣ вѣкѣсѣрѣе, кѣ дѣрѣсѣлѣ дѣхѣсѣлѣшн сѣнт', кѣ ши ачѣкѣтѣк лѣдѣк прѣ пѣкѣкѣтѡшн ла покаѡннѣе, ши прѣ лѣкнѣшн ꙗтрѣѡцн дѣ мнннѣтѣ-ѣ арѡтѣж, ши прѣ чнѣ ѡѣнтѡрн дѣ сѣтѣ-

н'кле, маи неконт'ор-и ф'аче, къ кс поменир'ѣ в'їецией кар'к в'а съ ф'їе, м'лаци с'ф'ици с'кнт' хр'кн'ици, ши кс нес'к'їо'асж дра-госте кътр'ж д'мнзес с'кнт' ад'к'п'аци . дерепт ач'к'а р'налиц глае ка њи в'с'ч'ни, ши кем пре тоци кред'їнч'ошии ла весел'їа де в'к'чи, ши кс р'целепч'їон'к л'шн д'мнзес гр'к'еск' . вен'їци т'оци дир'епциїн, вен'їци п'к'к'жт'ошии кар'и в'а'ци пок'к'нт', вен'їци пост'нич'їи, ши девест'к'в'нич'їи кар'їи в'а'ци цин'ст' к'ср'к'їїа, вен'їци кар'їи а'ци бир'шнт л'б'м'к' ши р'шел'к'ч'їон'к ен, ши в'ж р'д'в'л'ч'иц де в'с'к'а-теле ч'к'ле д'в'л'ч'и але м'к'сен м'к'ле, кар'и ле ам' г'к'т'ит' во'а'w; в'їци д'нн п'х'ар'са м'їес вин ла весел'їен де в'к'чи, р'д'в'л'ч'ици-в'ж кс кред'їн'ц'ж, ши кс къст'ар'к ч'їе де м'н'нте а д'ар'срелор черю-л'шн, ши пл'а'та во'а'стр'ж м'ан'нте де к'їем'аре во'а'w г'к'т'їт'ж де ла д'мнзес, кс л'с'з'ла ши кс н'к'д'к'жд'к, п'к'н'ж кор вед'к wк'їи во'ц'ри дес'к'в'р'шнт ла з'ба де адо'а'w вен'їре, ла р'в'їер'к дир'епцилор . ка ши в'аре кънд' м'w'v'с'ї де р' п'сет'їе трим'к'се съ к'а'сте ц'ара ч'к ф'к'г'ж'д'ш'їт'ж, ши пор'в'н'ч'ї черк'к'т'орилор съ ад'в'к'ж ден р'од'в'л' ачел'шн п'к'м'к'нт' . ѓр'ж ен м'к'рсер'ж де къст'ар'ж ц'ара ач'к'а то'а'т'ж, ши л'с'ар'ж д'нн р'од'в'л' ен не'це стр'с'г'с'ри де н'к'м' в'ш'ї де в'їе, де-ї ад'с'сер'ж л'ш'ї; ши д'к'ка в'к'з'с р'ов'с'ла л'ш'ї д'мнзес, ат'в'н'че ф'орт'е се в'с'к'ср'ж, ши т'оци в'а'мен'їи кс н'се, ши кс в'с'к'ср'їе в'р'ср'ж съ м'к'р'г'ж акол'о . ѓр'ж не'це некред'їнч'оши се ар'к'т'ар'ж ши х'с'ант'ор'и ач'їи ц'ър, ши ф'к'к'ср'ж т'ср'ев'р'аре м'аре р'тр'с в'а'мени, ач'їп'к н'с р'тр'ар'ж р'тр'с ѓ, къ тр'ш'п'ср'иле лор, къз'ср'ж р' п'сет'їе . — Иш'а ши т'с, нос'ле їсраїле! р'с'д'ж кре-щ'ин'к'аск'ж! ф'їн'ї р'к'ек'р'їт'в'л'шн л'с'м'н'нат ши а в'к'сел'в'л'шн с'їwн, трем'їтеци р'наїн'те м'їнт'к во'а'стр'ж ка њи сол р' в'к'к'с'ла че ва съ ф'їе, де р' п'сет'їа в'к'к'с'л'шн ач'їст'в'а, р'тр'ач'к ц'ар'ж ф'к'г'ж-д'ш'їт'ж, кар'к w л'с ф'к'г'ж'д'ш'їт' но'а'w д'мнзес р'ес'ши кс с'їне, кс р'ост'ср'иле т'с'т'ср'ор с'ф'їнцил'wр пророчил'wр с'к'ї, съ не д'к но'а'w мош'їе, р'п'ър'к'їїа черюл'шн кс д'ом'н'с'ла ностр'с їс . х'с .

Vinerea mare.

(pag. 336—338.) Л'в'т'к'жт'ср'ж р'тр'с с'ф'їнта ши м'ар'к венери, кънд п'шн п'к'н'за р' гр'о'ап'ж . ф'оарте кс в'м'л'н'н'ц'ж ши кс ф'р'ьм'с'к'їце .

Ев'г'л'їе де р' марко зач . ѓѓ .

(Marcu cap. XV. v. 43—47.)

Л' в'р'к'ма ач'к'а . 43 . ф'їн'д' с'ара, вен'ї в'аре ч'їне, о'ц'н в'м бог'ат де р' ар'м'ат'ен, че-н ер'д н'с'меле їwсн'ф, св'к'т'н'ик де ф'р'ш'н'те, ши ачела ер'д о'ц'ч'ен'н'к л'ш'ї їс . р'др'к'з'н'ї кътр'ж п'л'лат', ши чер'с тр'ш'п'с'ла л'шн їс 44 . ѓр'ж п'л'лат' се м'нр'ж къ л'с м'ср'нт' аш'а к'ср'ш'нд'к' .

45. дѣка цѣс дѣкасташ, дѣде трѣнѣл лѣн іс . 46. тарж ѡсѣф кѣм-пѣрж пѣнзж, вѣнѣ шн никодим, оучинѣкѣл лѣн хс . чел аскѣне, карѣл вѣнѣсе ноѡнтѣк маинте кѣтрж ел, нѣртѣнд мѣстекѣтрѣк дѣ змѣрѣж шн ѡнесорн, ка ла ѡ сѣтж дѣ лѣтри . шн лѣѡ трѣнѣл лѣн іс . дѣ-л рѣфѣшѣрж кѣ пѣнзж кѣрѣтж, шн кѣ миродѣнаѣ, кѣм ірѣ ѡбѣнѣѡл жидовѣлор съ рѣроѡнѣ пре ѡамѣнѣн чѣй дѣ чинѣте . ірѣ рѣтрѣчѣл лок ѡ грѣдѣнж, шн рѣтрѣ ачѣк грѣдѣнж фѣ ѡ грѣнж ноѡѡ, тѣлатж дѣн пѣатрж, рѣтрѣ карѣк нѣме нѣчѣ-ѡ-дѣнѣкѡарж нѣ фѣ нѣсе, шн аколѣ нѣсерж трѣнѣл лѣн іс . шн рѣктѣрѣнж ѡ пѣатрж мѣре, спре оуша грѣнѣн; 47. тарж марѣѡ магдалина шн марѣѡ лѣн ѡсѣф кѣстѣ оунде-л нѣсерж пре ел.

(pag. 348—350.) Пѣртѣл адоѡѡ, дѣ драгѣстѣл кѣрѣл ѡстѣ кѣтрж дѣмнѣзѣс шн кѣм сѣнтѣм датѣрѣн прѣнмѣнд трѣнѣл лѣн хс . а-л чнѣтн пре ел . рѣвѣцѣжѣрж :

Вѣде-се шн ноѡѡ съ нѣ рѣвѣцѣж, драѣнѣ мѣнѣ, кѣм сѣнтѣм датѣрѣн а прѣнмѣн пре хс . шн чнѣте а фѣче прѣнѣстѣтѣлѣлѣ трѣнѣ лл лѣн, кѣ аколѣ ѡсѣф кѣ никодим дѣ пре крѣче, лѣарж кѣ адеѣкѣр трѣнѣл лѣн хс . морѣк . тарж ноѣ акѣм-л прѣнмѣн дѣ ѡатарѣю, адеѣкѣрат пре хс . вѣс, дѣнрѣѣнж кѣ некѣзѣтѣ дѣмнѣзѣнрѣ, рѣтрѣ сѣфѣлетѣлѣ ноѡстрѣ . шн рѣтѣѡ сѣнтѣм датѣрѣн а-л лѣѣ съ-л рѣфѣшѣржж кѣ пѣнзж кѣрѣтж . че съ зѣче, кѣ дѣрѣкѣтж крѣдѣнѣцж шн нѣрѣоѣнтж, шн кѣ кѣрат сѣлѣт, шн съ-л оуѣцѣм пре елѣ, ка шн кѣ нѣце мѣр дѣ лѣлатѣ прѣц кѣ покѣнѣнѣ адеѣкѣрѣтж; кѣ ачѣстѣ ѡстѣ жрѣтѣѡ чѣк дѣлѣче мѣросѣнтѣѡѣре рѣнѣнтѣл лѣн дѣмнѣзѣс, дѣч ачѣстѣ, кѣ а сѣ фѣре оуѣнде пре тоѡтж рѣмнѣцѣнѣчѣнѣк пѣкѣѣтелѣр . дѣнж ачѣстѣ аѣем а-н гѣтѣ лѣн р лок дѣ грѣнѣж, нѣнѣмж ноѡѡ, лѣнѣдѣндѣ тоѡтж вѣкѣтѣрѣ а ѡмѣс-лѣн чел дѣ пѣкѣѣте, шн тѣкѣѣтж дѣ р вѣрѣтоѣсѣ пѣатрж, лѣнѣ-дѣндѣ тоѡтж грѣѡтѣѣлѣ, шн рѣвѣрѣтоѡшѣрѣк нѣмнѣлосѣрѣдѣнѣ; шн тарж нѣнѣмж рѣнѣтрѣнтж а вѣрѣтоѣсѣнѣ крѣдѣнѣце кѣрѣк ѣ кѣтрж дѣмнѣзѣс, гѣтѣкѣнѣ-те спре лѣарѣк лѣн хс . шн прѣнмѣндѣ-л пре ел рѣтрѣс нѣнѣмж, ка р грѣнѣж, аѣем а рѣктѣрѣнѣ пѣатрж мѣре : вѣрѣтоѣсѣ нѣдѣкѣждѣ шн фѣрѣка лѣн дѣмнѣзѣс, ка съ нѣ лѣкѣѣѣсѣкж рѣтрѣс ѣ лѣтѣк чѣка фѣрж снѣгѣр хс . тоѣма пѣнж лл рѣвѣрѣк мѣрѣнѣлор, р вѣѣѣѣѣ кѣчѣлор, шн рѣтрѣс мѣнѣѣл рѣнѣржѣнѣнѣ чѣрѣ-лѣн . — Нѣсѣмѣн че рѣдѣнѣж ѡкѣн сѣфѣлетѣлѣн тѣкѣс, спре нѣѣлѣнѣмѣ вѣдѣрѣн чѣрѣѡлѣн, атѣнѣче вѣн кѣстѣ спре крѣсѣчѣ чѣлѣѣ, че те ѡѣкѣ-цѣ; шн мѣнѣнѣлѣ спре а тѣ сѣкрѣтарѣ шн кѣспрѣндѣре, ачѣлѣѣ че сѣѣс тнѣс пре крѣче, дѣмнѣзѣс нѣртѣкѣтѣрѣѡл дѣ трѣн; кѣ ачѣл

исполни аа черюлдѣи, съ апринде кѣ драгосте кѣтрѣ тине, де-
шартѣ шме! — Къ н'ам поменит ꙗдешертъ еѣ де ачестъ пе-
ликан; къ патѣ тасте ш пасъре пре анмѣа грѣчаскѣ, де се кѣамѣ:
несъцишс. де чѣле де фѣре грѣеск' филосѣфѣи, де зик, къ тасте
ачастѣ пасъре фѣартѣ ювнтоаре де фѣчѣри, ши чоадѣтѣ де фѣра
ей, къч кидѣ адѣче пѣий ꙗ лѣме. ꙗш фѣче кѣивѣа пре пѣатрѣ,
ши бѣте рѣзѣою кѣ шарпеле, къ м'крѣ шарпеле ши пре фѣчѣрѣи
лѣи шмоарѣ кѣ сѣфларѣ венѣнѣлѣи. не фѣинд ел лѣнгѣ фе-
чѣри. парѣ д'ѣка вѣне ши-ш в'ѣде пѣий шморѣц де шарпе, ши
фѣартѣ се желѣцие ши се апринде де драгостѣа фѣчѣрилар, ши
ꙗчѣпе а-ш рѣмпе пѣентѣа сѣс, ши-ш скѣрѣ сѣицѣле спре пѣи,
ши кѣ ачѣла-и ꙗвѣазѣ пре ен; парѣ ꙗсѣши дѣрѣре ши моарте
рѣвѣдѣ пентрѣ ен. ашѣа фѣче ши пѣликанѣа черюлдѣи пентрѣ
тѣне, мѣлатѣ пѣкѣтѣоасѣ шме! в'ѣзѣ моарт'ѣ тѣа, ши де шарпе
кѣ венѣнѣа пѣкѣтелѣор дѣхнит ши шморѣт; ꙗтр'ачѣа се желѣи
де моарт'ѣ тѣа, ши кѣ драгостѣ се апринсе, ши-ш в'ѣрсѣ сѣи-
цѣле сѣс, спре ранѣле сѣфлетѣлѣи тѣс сѣ-л венѣдѣче, ши сѣ-л
ꙗвѣе ꙗ вѣаца в'ѣчнлар; дѣч ꙗсѣши рѣвѣдѣ дѣрѣриле, ши моарте
лѣи. нѣмай сѣ те ꙗвѣѣзе, ши сѣ те словѣзаскѣ де ꙗ моарт'ѣ
ч'ѣ де в'ѣчи; ши сѣ шкѣрѣ вѣд'ѣр'ѣ лѣи ши се голѣи, ка сѣ те
ꙗвѣраче пре тине ꙗ непѣтрѣзѣре, ши ꙗтрѣ фѣрѣ моарт'ѣ сла-
вей де в'ѣчи; ꙗ мѣжлокѣа чѣлар фѣрѣ де л'ѣце се нѣмѣрѣ, ка
сѣ те дѣкѣ пре тѣне сѣ вѣцѣѣи ꙗ мѣжлокѣа лѣминѣцилар
ꙗчѣри; ꙗ гроапѣ ꙗтѣнекѣтѣ сѣ нѣсе, ка сѣ те ꙗкѣпе пре тѣне
ꙗтрѣ лѣминѣтѣа чѣрю, аколѣ сѣ ꙗпѣрѣжѣи ꙗ в'ѣчи кѣ нѣс
ꙗтрѣ лѣмина вѣкѣрѣей ч'ѣа че е де нѣсрѣр'ѣ; ꙗ кѣноѣце, къ
тоѣтѣ рѣшиѣк, шкѣра домнѣлѣи тѣс, тастѣ слѣва тѣа ч'ѣ де в'ѣчи,
къ пентрѣ тѣне, чѣл морт'ѣ ши блѣстѣмат, сѣ д'ѣде мѣрѣиен
ши блѣстѣмѣлѣи.

XXXVI.

1642.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(7150.)

ꙗз никѣлаю сѣкиа. енв кѣпар скрѣи ши мѣртѣричѣск кѣ
чѣст запис аа мѣи. кѣм м'ам токмѣт. де ен(ѣ) воа м'ѣ. де
нѣме нѣвѣнт ници сѣант. де аа вѣндѣт дѣмѣсали лѣи лѣ-

пашкѣ . медианичериоуаши . а трина партѣ . де сат . де ханичѣни .
 че-и .ри цѣиштѣа хѣраѣсаши . не жѣжѣм . кѣ тот винитѣа . че
 съ ва алѣке партѣк мѣк . ши дин кѣамѣ ши дин царинѣк
 ши дин ватра сатѣаши . ши дин хѣлциѣс . ши дин тот вини-
 тѣа . че ва хи партѣк мѣк . и-ам вѣндѣтѣс дѣмиселан . дригѣс
 патрѣс зѣчи де галени . ка съ-и хѣе дѣмиселан дрѣнтѣ моши
 ши кѣмигѣрѣтѣрѣкѣ . ши .ри токмала ноастрѣк ас фѣстѣс .
 фѣкигѣк пѣхаринчѣаѣа дин рѣуиноаса ши гангориѣ пѣхѣрин-
 чѣаѣа . ашѣждирѣк дин рѣуиноаса . ши алекса дин рѣгилари .
 ши прѣстѣа де хѣлѣциан (и) ши цѣцѣрмак шт хѣлѣциани .
 ачирн шамни бѣни ас фѣстѣс тоци . .ри токмала ноастрѣк .
 ши пентрѣс ман мари крѣдинѣа ам искѣлант ши нѣам нѣс нече-
 цѣле . ка съ фѣе де крѣдинѣк . ачѣст занѣс . ваѣт зѣри . юа . и .
 фѣкѣшѣк шт рѣуиноаса . галгориѣ тиж шт рѣуиноаса . поп шт
 хѣлѣциани . цѣцѣрмак .

XXXVII.

1643.

Карте ромѣнѣскѣ де рѣзцѣтѣрѣк де варлаам
 митрополитѣа

р типарюа домнѣск рѣши . р мѣнжѣстирѣк а трина стѣтели
 де ла хѣе . ахѣмѣ .

(Folio III nep. + 384 paginate + IV nep. + 116 paginate.)

Duminica lăsatului de carne.

Fol. 22a — 29a. *)

Дѣмѣнека ажѣтѣсаши кѣрнин . евангѣла дн .р маѣи .ртрѣо
 соѣтѣши ши шѣсе капѣте .

(Mateiu cap. XXV. v. 31—46.)

31. Зѣсе дѣмноуѣк , кѣндѣ ва вѣни фѣюѣк шамнѣскѣ .ртрѣс слѣва
 сѣ . ши тоци свѣнѣи .рицѣри коу нѣск . атоѣиче ва шѣдѣ прѣ
 скѣшѣаѣк мѣрѣиѣи сѣаѣ 32. ши ва адѣна .риайнтѣк лоѣи . тѣате
 лѣмѣнаѣ . ши-и ва .рижѣиѣ при .риши оуѣа дѣлаѣат . ка ѣнѣ пѣ-
 стѣориѣ че-ш .рипѣрте шиѣе дн .р капѣе 33. ши ва нѣне шиѣе дѣк ди-
 рѣнтѣа сѣ . ирж кѣрѣе дѣк стѣнга 34. атоѣиче ва зѣче .рижѣратѣа
 чѣаѣр дѣк дирапта : вѣниѣи блѣкиѣи пѣрѣнтѣаши мѣс . де шчи-

*) cf. 1579. mai sus pag. 18—19.

рбадж . коумь ши сѣнгоурь с'ас спойсь : къ корь вед'к фѣюль
 шменискь вѣнд' ла цѣдѣць пре ноужрѣн чѣрюлши . ши ршцѣрѣн
 ла свѣркь свѣнѣн сале р чѣрю ркъ ас спойсь : къ ксмоу'а
 вѣд пре мѣрѣа сѣ доукѣндоу'се р чѣрю, ашѣ шрѣ ва вѣнѣ . ши
 ачѣста ш мѣртоурисѣмь тѣре р кредѣнѣца ноѣстрѣ, оуидѣ че
 тѣмь в'кроуѣ.

И дѣла спойне, къ цѣдѣнцѣ' лши дѣмз'кс аре трѣн цоудѣкѣте :
 рт'ѣю пре испрѣвнѣнѣн лоумѣн ачѣрѣа, кърѣра л'кс дѣт' дѣмз'кс
 цоудѣцоуль с'кс, с'к цоудече шамѣнѣн, коум' аре цоудѣкѣ ель с'ѣн-
 гѣрь . шсафѣт' ршжрѣт . дж р шкѣн цѣдекѣтѣорилор челѣра че-н
 пѣнѣ с'к цѣдече ши ле зичѣ : сокотѣнѣи че фѣчѣнѣи, къ ноу' фѣ-
 чѣнѣи цоудѣн' оменѣскь, че доумнез'ѣскь . адекж . нѣ цоудѣкарѣнѣи
 ва оменѣнѣи, че ка нѣре дѣмз'кн . кѣм' ноу' шсте ла дѣмз'кс стрѣмѣ-
 ежтѣте . нѣче ф'ѣцѣрѣе, нѣче вѣе пѣнтрѣ дѣрѣн . аш'к нѣче ла
 вѣн с'к ноу' хѣ . къ хѣ че цоудѣць р лѣкель лши дѣмз'кс цѣ-
 декж . дѣнѣи шѣре пѣнтрѣ л'кне, шѣре пѣнтроу' дѣрѣ, шѣре пѣнтрѣ
 вѣе де шмь, шѣре пѣнтрѣ несокотѣнѣица са, сас а слоу'цѣлѣорь челѣрѣ
 ррѣле, че ле дѣоу' с'к цѣдече, ноу' с'к фѣче цѣдѣцоу'а дирѣптѣ,
 ачѣа тоѣн вор хѣ цоудѣкѣнѣи кѣ оу'рѣа цоудѣцоу'лши лоу'н дѣмз'кс.

И дѣла цоудѣкѣтѣ шсте : кѣндѣ с'ѣнгѣрь дѣмз'кс цѣдекж
 аич'к пре лоумѣ, че н'ас нѣстоу'тѣ шамѣнѣнѣи цѣдѣкѣ, сас къ н'ас
 вѣоу'тѣ . къ ачѣла нѣзѣжѣкѣнѣе нѣпоу'т'крѣнѣкоу'а дн.р м'ѣноу'ле че-
 лѣрѣ ман тѣрн дѣкѣтѣ д'ѣнѣс, де кѣрѣн н'ас вѣоу'тѣ шамѣнѣнѣи
 с'к грѣжѣскж с'к ле фѣлосѣскж, пѣнтроу' кѣрѣн шѣбарѣ дѣмнѣи
 ши цоудѣкѣе, ши ршжрѣнѣнѣи моу'тѣж, дѣла ш семѣнѣнѣе ла лѣтѣж
 семѣнѣнѣе . аш'кс чертѣт' дѣмз'кс не фѣчѣорѣн лоу'н нѣлѣ прѣстѣль
 дн.р л'ѣцѣа в'ѣке . пре кѣрѣн д'ѣка ноу'н чертѣж тѣтѣжѣк лѣурѣ,
 с'ѣнгѣрь дѣмз' н чертѣж ла рѣзѣвѣю де перѣрѣж . ман апѣн ши
 тѣтѣжѣк лѣорѣ, д'ѣка лоу'нѣи де перѣрѣк лѣорѣ, кѣжоу' ши ел' де
 мѣрѣн . аш'кс цоудѣкѣтѣ дѣмз'кс содѣмоу'ль ши гѣмѣоу'а' . ши
 пре чѣа че с'к рѣдѣкѣсе пре мшвѣнѣи прѣорѣкь, с'к дѣшкѣнѣе пѣжѣнѣн-
 тѣл' де-н ргнѣнѣи де вѣн . ши пре наван че ф'ѣчѣе р'кс лѣн дѣвѣ
 рѣлѣ чертѣж аш'к, кѣтѣ моу'ацѣжѣнѣи дѣвѣ лѣн дѣмз'кс зѣкѣнд' :
 вѣскѣнѣтѣ с'к хѣе ачѣла, кѣрѣле ас цоудѣкѣтѣ рѣжоу'тѣтѣк ма де-
 спре наван . ши авѣсалѣмь кѣндѣ с'к рѣдѣнѣж коу' шсте мѣре
 пре тѣтѣж-с'ѣс, ман апѣн фѣнѣнѣндѣ, с'к спѣнѣзоу'рѣж . зѣнѣе скрѣн-
 тѣрѣа . к'ас цѣдѣкѣтѣ дѣмз'кс дирѣптѣтѣк лоу'н дѣвѣ дѣспре вѣрѣж-
 мѣшѣн лѣн . ашѣ ши пѣнѣж р зѣа де асѣжѣн, моу'лѣе ршжрѣнѣнѣи
 пѣнтрѣ недирѣптѣжѣн ши в'ѣрѣжрѣн де сѣнѣе ле пѣарѣе . ши алѣорѣ
 рѣдѣрѣн ле дѣж . а трѣа цоудѣкѣтѣж ва хѣи доу'нѣ свѣрѣшѣнѣтоу'а
 ачѣнѣнѣи лоумѣн . кѣндѣ ва нѣрѣчѣде гѣлѣсѣль лѣн дѣмз'кс р вѣчн-

ноуль ачѣль ꙗцерѣскь, кáреде ва вѣчинна де ва дещептá мѡрцин шї-и ва кемá ла ѡддѣць . кѣндь съ ва аржтá дн.ꙗ чѣрю свѣнта кроуче . ши вѡр пáкнѣце тѡци ваменїи пре лѡме . пáкнѣце-ворь некрединчѡшїи, ши чѣл че л-лѡ ржстїгнїть . къ н'лѡ крѣзоуць свѣнта еугáїе . пáкнѣце-вѡр ши крѣцинїи чѣл, че н'лѡ пѡртат лѡпра сá вморчѣчїонá чк де пжкáте а свѣnten кроучи . че с'лѡ кемáт' ноуман коу ноумеле крѣцинїи . пáкнѣце-ворь ши чен воуни, къ н'áоу невоит' ман моуль пѣнтроу вїнеле с'коу ачѣл' в'кч-никь . ꙗж пáкнѣсá ачестѡра съ ва ꙗтѡарче ꙗтрѡ воукоуриѣ . къ ва сосї вїнеле ши чїнст'к лѡр, ши мжрїр'к чá нетрекоуць . атѣнѣче съ ва аржтá дѡмноуá їс . хс . пре нѡжри, нѡ пр'кчѣц'к нѡжри че пѡлж ши ꙗтоунекж сѡареле, че пр'кчѣи де лѡрь, ꙗ тѡате ф'клїориле де в'пс'кле подѡвїци ши фроумѡшн, коу ошн де ꙗцѣри нѣмжрáци . ши ꙗнайт'к лоуи съ ворь лдоуна тѡате лїмбеле . шї-и ва ѡудекá ксм' споуне свѣнта еугáїе . пѣнтрѡ к'чн н'лѡ дáть челѡр лнпсїци ши челѡр неавѡци . дáръ чѣл че нѣкоум' съ дѣ че ꙗк'к ѡоу, чѣ ѡддѣць в' пáре къ ворь авѣ? атѣнѣче ювнцїлѡрь, съ ворь деспжрїцї пжрїнтѣ де фечорь ши ꙗмж де фáтж, ши фрáте де сѡрь, ши прїáтинї де прїáтинї . ши сѡц де сѡць .

ꙗтѣнчн ж'кле ши амáрь ва къдá пре пжкжтѡшн, къ вѡрь ведѣ пре чѣн ман прѡци, пре кáрїи де мѡате ѡри ѡлѡ доск-дїть ши ѡлѡ лѡспрїт', ꙗвжкáци ꙗтр'ат'кѣта подѡвѣж ши фр'км-с'кѣце, ши ꙗтр'ат'кѣта мжрїе ши чїнсте, кáрж влѡлѡ ноу поате съ о споуе . ши пре сїне съ ворь ведѣ ꙗржши ꙗтр'ат'кѣта амáрь ши доурáре ши ꙗ оустурїме нетрекоуць, ши ворь пáкнѣце кѡ амáрь . атоунѣ-ш' ворь влжстжмá пжкжтѡшїи зоуá ꙗ ч'кá ч'лѡ пжкѡт' ши вїаца ч'лѡ вїецоуїть . атоунчн де грѡза лѡр ва пáкнѣце ши черюл ши пжм'кнѣт'á . ши съ ворь доуече ка нѣце вїновáци спре перїре, гѡлн ши амжр'кци, оучїши ши оустѡрáци де ꙗцѣри кс.ꙗплїци ши немилѡстївн ꙗ моу.ꙗка де в'кчн . ꙗрж дирѣпци съ вор вѣселїи де фáца лѡи дмз'кѡ, ши де к'кн-тжрїле ч'кле дѡлчн а ꙗцѣрилѡр, ши де фр'кмѡц'к че ва ꙗфлорїи пре троупл лѡрь, ши де мїрѣзма че ва ешї дн.ꙗ вн-ст'креле черюлѡн, ши де дѡв'кнáа ꙗпжр'кциен, ши де чáтеле ч'кле фрѡмѡбáсе ши лѡмннáте а свѣнцилѡрь, ши де кѡноуниле кѡ кáрилѣ и ва ꙗкѡнѡнá ꙗсоуши дмз'кѡ, коу дир'кпѣта сá, ши де хрáна чк доуáче . де ач'кѡж де тѡате съ вѡрь вѣселїи ши съ ворь доуече спре ѡдїхна ши спре ржпáвѡсáлѡ чѣл черѣск, ꙗтрѡ вѣселїе нетрѣкѡтж, ꙗтроу джнцїрїе несф'ршїтж, ꙗтрѡ десфжтáре ши ꙗ дѣзміерд'чїонѣ не.ꙗчетáтж, ꙗ коуриле ши

р полáтѣа четжцин чини де есъ, карк в лоу зидѣть рсѣши
 дмвѣс . пѣтр'ачѣ фрацилор, адоучѣни-вж аминте д'кчáста вѣ-
 селáе, че пѣтр'ъисж свѣици ш-аѣ поўсь, поў нѣман авѣциѣ, че ши
 сѣнжтáтá ши вѣáца, ши ман апѣн ши кáноуль ш-аѣ поўс .
 ѡрж нон акмоу в фжр'кмж де пѣни, сáѣ оуи вáнь не скѣм'-
 пѣмь а дá . пѣтр'ачѣ фрацилор, кѣржцици-вж пжкáтѣа, кѣ
 испов'кдáниѣ, коу млáтинѣ, кѣ роўга, коу лáкржмиле, кѣ пáза
 вѣс'крѣчи, ка сѣ скжпáци де моўичиле де в'кчи . ши рпжржциѣ
 чѣриолѣи сѣ докѣидѣци . пѣтрѣ мѣла ши дáроуль дѣмнѣлѣи
 нѣтрѣ лѣи . ꙗс . кжроўж сѣ кадѣ чинете ши ркин'чѣиѣ,
 слáвж ши мжрире, рпрѣднж кѣ пжринтѣле ши кѣ дх'оуá' свѣнт' .
 акмоу ши поўроура, ши ртроу в'кчи де в'кчи .

Пмѣнь.

Dumineca a cincea după paști.

(Joan cap. IV. v. 5—42.)

Fol. 157a — 160b.

Ла дѣмѣнека а чинчк дѣпж пáци . рвѣцжтоўрж пѣнтроу
 крѣдѣнца самар'книнен . вѣглáа дн.р ѡвáн' . р дѣажспрѣз'кче
 кáпете .

Коўмс-и апа чк де пáбáе, че сѣ погбáрж дн.р нѣжри пре
 пжм'кнтъ, р моўáте кѣпѣри лоукр'кзж, пре кѣ.рпн ши пре
 кѣдрн, р флѣбри ши.р помѣци, де ле кр'кцие ши ле рфр'ълшáзж,
 лáк'кцие ши ле роуш'кцие, гжлвѣн'кцие ши мохоржц'кцие, оуনে
 вѣрзи алтѣе алѣáстрѣ . сѣвáн кѣ тастѣ апа ноўман рнтр'оўнѣ
 ф'кáю, ѡрж р мѣáте ф'кáюрн лѣкрѣзж, рдоуáч'кцие ши амѣ-
 р'кцие . ашá ши дх'áл свѣнт' . р моўáте кѣпоурн лоукр'кзъ . ка
 апа спáлъ ши коур'ц'кцие . кр'кцие ши ртър'кцие ртрѣ рце-
 л'кциер'к дѣмнѣз'кѣскж, рфр'ълшáзъ ши подѣв'кцие ши нѣпърж-
 ейтъ изворáщи, ши сѣтá соуфлет'áлоуи потѣл'кцие, ши рѣкѣор'к-
 цие . д'кчáста апж гржн дѣмноуль ꙗс . коу самар'книна ла поў-
 цѣлá лоу íáквѣ . р ш'кѣе чáсоурн де зн . коўмь лоузѣмь . р
 свѣн'тá вѣглáе . ꙗс . зáч . вѣ .

5. Дтр'ачкá вр'кме, вѣни ꙗс . р четáт'к самарѣи . че сѣ кемá
 еухáри, апрѣпáе де оунк сáт' че дѣд'кѣе íáквѣ лѣи ѡсѣнфѣ фѣо-
 лоуи сѣс . 6. ши аколѣ ерá оуи' поўць а лѣи íáквѣ . ѡрж ꙗс . трѣ-
 дѣт' де кáлѣ, шѣзѣ ашá л'кн'гж поўць, ши ерá .рн аá ш'кѣелѣ
 чáсѣ . 7. ши вѣни в мѣáре дн.р самáриá сѣ скѣáцж апж . гржн ен
 ꙗс : д'к-мн сѣ бáс . 8. оучинѣи лѣи ерá доўши . р четáте сѣ кѣм'-

пере вѣкаѣте . 9. ши грѣи лоуи мѣіара самареніна : коумь тоу
 фїиנדѣ жїдовь , дела мѣне чѣри съ вѣи , моуіаре самарѣи кѣ
 фїиנדѣ ес ? . кѣ жїдовїи ноу съ ниче атїнгѣ де самарѣи .
 10. рѣспнсе еи іс . де зїсе : дѣи цїи дѣрѣль лѣи дмѣтѣс , шї чїне
 іасте чѣла че грѣіаще цїе : дѣ-ми съ вѣс . тоу ан чѣре дѣла
 дѣи съ , ши цѣаре дѣ апж вїе . 11. грѣи лоуи самареніна : ниче вѣсь
 н'ан ши поуцѣль іасте адѣнкѣ . дарѣ де оу'н де съ анѣи апж
 вїе ? 12. ас дѣарѣ еи тѣ маи мѣре декѣт' пѣрїнтеле нострѣ
 іаквѣв , ч'ас дѣтѣ нѣаж ачѣст' поуцѣ . ши ачѣла дї.ртр'ѣнскѣ ас
 вѣстѣ , ши фѣборїи лѣи . ши довнтѣачеле лѣи ? 13. рѣспнсе іс . шї-и
 зїсе еи : хїе чїне ва вѣ дї.ртр'ачѣста апж , ва рсетѣ іарж . 14. іарж
 чѣла че ва вѣ де апа че-и вою дѣ ес лѣи . ноу ва рсетѣ р
 вѣчїи . че апа че-и вою дѣ ес лѣи . ва хїи ртр'ѣнскѣ извѣрѣ де
 апж де ва кѣрж р вїаца де вѣчїи . 15. ши грѣи кѣтр'ѣнскѣ мѣіара :
 дѣамне дѣ-ми ачѣста апж , ва съ ноу маи рсетѣз' , ниче съ маи
 вїю аїчѣ съ скѣц' апж . 16. грѣи еи іс : дѣ-те де-ц' кїамж вѣрѣатѣ
 тѣс , ши вїно аїчѣ . 17. рѣспнсе мѣіарѣ шї-и зїсе лѣи , н'амь вѣр-
 вѣт' . грѣи еи іс : вїне зїсеши : кѣ н'ам' вѣрѣат' . 18. кѣ чїнчї
 вѣрѣацї ан авѣт' . ши акмѣ кареле ан н'шц' іасте вѣрѣатѣ . ачѣста
 кѣ адеврѣат' ан зїск . 19. грѣи лѣи моуіара : доам'не вѣзѣ кѣ тѣ
 еиї прѣркѣ . 20. пжрїнцїи нѣцїи ртр'ачѣста мжгѣрѣ с'ас ркїнѣтѣ .
 іарѣ вѣи грѣїцїи кѣ р іерсїимь іасте лѣкѣл' оунде съ кѣде съ
 съ ркїне . 21. грѣи еи іс : моуіаре , крѣде-мѣ . кѣ вїне w врѣме
 кѣндѣ ниче ртр'ачѣста мѣгѣрѣ , ниче р іерсїимь вѣ вїцї
 ркїнѣ пѣрїнтелѣи . 22. вѣи вѣ ркїнѣцїи кѣрѣл' ноу цїицїи , нои не
 ркїнѣжм кѣрѣл' цїимь . кѣ мѣн'тоуїн'ца дї.р жїдовїи іасте .
 23. че вїне w врѣме ши акмоу іасте . кѣндѣ ркїнѣтѣборїи чѣи аде-
 вѣри , съ вѣрѣ ркїнѣ пжрїнтелѣи кѣ дѣхѣль ши кѣ адевѣра .
 кѣ шї пѣрїнтеле прѣ оуїнїи ка ачѣл' чѣркѣ , карїи съ ворѣ
 ркїнѣ лѣи . 24. дѣхѣль іасте дмнѣз(ѣ)с . ши чѣл' че съ вѣрѣ ркїнѣ
 лѣи , кѣ дѣхѣл' ши кѣ адевѣра съ кѣде съ съ ркїне . 25. грѣи лѣи
 моуіара : цїимь кѣ и съ вїе мѣсїа че-л' ва кемѣ хс . кѣндѣ ва
 венїи ачѣла не ва споу'не нѣаж ачѣстѣ тѣате . 26. грѣи еи іс : ес
 сѣмт' чѣла че грѣіаще кѣ тїне . 27. ши атѣнчїи венїрж оуїнчїи
 лѣи . ши съ мїрѣ кѣ грѣіаще кѣ моуіаре . іарж нїме нѣ-и зїсе :
 че кѣшцїи ? сас че грѣїи кѣ ноуца ? 28. ши лжсѣ вѣсѣл' сѣс моу-
 іара . ши съ дѣсѣ р четѣте . ши грѣи ваменнѣарѣ : 29. венїцїи де
 вѣдѣцїи wмѣл' кареле мїас зїск тѣате кѣте ам фжкѣтѣ . дѣарѣ
 съ нѣ хїе ачѣла хс ? 30. ши вшїрж дї.р четѣте ши венїа кѣтр'ѣнскѣ .
 31. іарж ртрѣ ачѣстѣ . рсгѣ-лѣ прї.рсѣл' оуїнчїи лѣи де грѣи : рѣк-
 цїтѣборїю , мжнѣ.ркѣ . 32. іарѣ елѣ зїсе лѣр : ес амь а мѣ.рка вѣка-

теле, кáриле кон ноу чиници . 33. ши грѣнѣ оученичѣи ꙗтрѣс сине : дѣларѣ нѣс адоуѣ лѣи чинивѣ дѣкѣ мѣрѣкѣтъ ? 34. грѣнѣ лѣрѣ ꙗс : воу-
кѣтеле мѣкле сѣмѣтъ , ка сѣ фѣкѣ вѣи чѣлѣѣ че мѣлѣс трѣмѣс . ши сѣ
фѣкѣ лѣкѣрѣ лѣи . 35. лѣс ноу грѣнѣи кон, кѣ ꙗкѣ сѣмѣтъ пѣтрѣс лѣи
ши ка вѣнѣ сѣкѣрѣ ? итѣ грѣкѣскѣ вѣлѣѣ : рѣдикѣи шкѣи вѣири,
ши вѣдѣи хѣдѣле, кѣ сѣмѣтъ пѣкѣице амѣ кѣтрѣ сѣкѣрѣ . 36. ши
чѣне ка сѣкѣрѣ, пѣлѣтъ ка лоуѣ . ши ка лѣнѣ рѣлѣтъ ꙗ вѣлѣ
де вѣкѣи . ка ши чѣла че сѣмѣкѣ сѣ сѣ воуѣкѣрѣ дѣиѣнѣ кѣ
чѣла че сѣкѣрѣ . 37. де ачѣста иѣсте коуѣкѣнтѣлѣ адѣкѣрѣтъ . кѣ
лѣтѣлѣ иѣсте чѣла че сѣмѣкѣ, ши лѣтѣлѣ чѣла че сѣкѣрѣ . 38. иѣс
вѣамѣ трѣмѣс пре вѣи сѣ сѣчѣрѣи . оуѣде вѣи ноу вѣлѣи трѣ-
дѣи ши вѣи ꙗ сѣтѣнѣи ꙗца лѣрѣ аци ꙗтрѣтъ . 39. ирѣ дѣи чѣтѣтѣ
ачѣкѣ моуѣлѣи крѣзѣрѣ дѣи самарѣи пѣтрѣс кѣкѣнтѣлѣ мѣѣри
че мѣрѣоуѣициѣ : кѣ мѣс зѣсѣ тѣбѣтѣ кѣтѣ амѣ фѣкѣоуѣтъ . 40. ирѣ
дѣкѣ вѣнѣрѣ ла дѣнѣс самарѣи . роуѣгѣрѣ-лѣ пѣиѣс сѣ пѣ-
трѣкѣ ла дѣнѣши . ши пѣтрѣкѣ аколѣ дѣлѣ зѣле . 41. ши моуѣлѣ
ман вѣкѣтѣс крѣзоуѣрѣ пѣи трѣс кѣкѣнтѣлѣ лѣи . 42. ирѣ моуѣри
грѣнѣ : кѣ дѣкѣмоуѣ нѣс ман вѣкѣдѣмѣ пѣи трѣоу кѣкѣнтѣлѣ тѣс,
кѣ ꙗшнѣ лоуѣзѣмѣ ши чѣиѣмѣ, кѣ ачѣста иѣсте коуѣ адѣкѣрѣтъ
нѣзѣвѣнѣтѣорѣлѣ лоуѣмѣи хѣ.

XXXVIII.

1644.

СѢ(АН)ГЕЛІЕ РЕЗНУТОРЕ.....

ТИГРИТС-С'ЛѢ ꙗтрѣс дѣмнѣзѣска лѣкѣра че сѣ кѣлѣмѣ монѣстѣрѣкѣ
Дѣла вѣлѣкѣтъ . зрѣи . итѣ рѣж . хѣвѣ . дѣмѣлѣ мѣцѣ . сѣпѣт .
вѣ . дѣи .

(Folio IV nep. + 786 pagini + 99 fol. paginate.)

КѢТРАЖ ЧѢТИТѢРИ.

(Fol. IIa — IIIa.)

Кѣс вѣлѣ пѣринѣлѣи, ши кѣ дѣлѣнарѣкѣ фѣиолѣи, ши кѣ сѣ-
кѣринѣтѣлѣ дѣхѣлѣи сѣкѣнтѣ, прѣкѣ дѣмнѣи ꙗтрѣс дѣринѣтъ сѣлѣ-
вѣиторѣ, ши крѣдѣнѣчѣс ꙗтрѣс пѣринѣтеле нѣнѣскѣтъ, ши ꙗтрѣс
фѣиолѣ дѣла пѣринѣтеле нѣкѣскѣтъ, нѣкѣиѣте де тѣици вѣкѣи ши ꙗтрѣс
дѣхѣлѣ сѣнтѣ дѣла пѣринѣтеле нѣрѣчѣзѣторѣ, ши пре фѣиолѣ вѣдѣхѣнѣ-
тѣорѣ сѣнтѣ трѣици, оуѣнѣлѣ адѣкѣринѣтѣ дѣмнѣзѣс зѣдѣиторѣ ши фѣ-
кѣторѣ тѣтѣрѣорѣ вѣзѣтѣлѣорѣ ши нѣвѣзѣтѣлѣорѣ . крѣиѣиѣлѣ Мѣтѣиѣ

Басарае вѣвѣдѣ, кѣ мила шй кѣ дарѣла лѣи дѣмнзеѣ вѣрѣиторѣ а тоатѣ цара рѣмнѣкѣкѣ . прѣвѣнѣ кѣ вѣлагословѣнїе шй кѣ не-
воннца прѣк сѣннцїтѣлѣшї мїтрополїт кѣрѣѣ Ѳеѡфїл . шй ювѣ-
тѣорї де хс . епископ кѣр Ігнатїе рѣвѣннцкї . шй Стефан еп(н)-
скоп вѣзовскї . кѣ тот сѣвтѣлѣ чїнстїнцї вѣорї мѣре шй мнѣ . дѣла
дѣмнзеѣ шй нѣзѣвѣнтѣорїолѣ нѣстрѣс іс . хс . кѣрѣ нѣсе (? ссе-) . прѣдѣрат
дѣнтрѣс мнѣла лѣнї де нѣкѣс дѣрѣнт дѣр ка ачѣстѣ кѣрѣте прѣ лнмѣа
рѣмнѣкѣкѣ, шй прѣ дннса четнцѣ прѣ нѣн помѣннцѣ, прѣтрѣс рѣга
вѣоастрѣ нѣс не оунтѣацѣ нѣрѣрѣк шй прѣтрѣс вѣкчн де вѣкчн . а мннѣкѣ .

Кѣдѣкѣ-сѣрѣж, кѣм знїче мѣрѣле златооустѣ . прѣредослѣвнѣ-
лѣ тѣлѣкованїе еѣ(ан)гѣлїей лѣшї матей, кѣм се нѣс рѣлѣкнѣ нѣкѣ-
мѣла шмѣнѣскѣ, аѣе ажѣсторїол сѣрїптѣрнѣлор, че се поатѣ петрѣкѣче
кѣс мннѣте шй рѣцѣлѣпцѣкѣче фѣрѣж де ажѣстѣорїолѣ шй фѣрѣж рѣвѣ-
цѣжтѣрѣа сѣрїптѣрнѣлѣорѣ, кѣдѣкѣ-сѣрѣж сѣк фѣаѣем, шй фѣрѣж де
сѣрїптѣрѣж, ачѣкѣле че знїкѣ сѣрїптѣрнѣле шй лѣцнѣле, шй сѣк арѣ-
тѣлѣм прѣтрѣс ннннма нѣоастрѣж лѣкѣа сѣрїскѣж, шй се аѣем лѣкѣрѣкѣ
фѣерн шй рѣцѣлѣпчїонѣкѣ фѣерн, кѣрѣ не ш аѣс дѣт дѣмнзеѣ де прѣтрѣс
рѣчѣнст, кѣ аѣс знднт дѣмнзеѣ прѣ шл, шй лѣаѣс подѣвнт кѣс
тѣотѣ фѣкѣлѣол де рѣцѣлѣпчїонѣе, шй лѣаѣс фѣкѣкѣтѣ рѣцѣлѣнтѣ кѣс м
грѣкѣаѣце прѣорѣкѣла дѣвѣдѣ де знїче : нѣцнн шѣрѣле іастѣ мѣн мнѣ
шмѣла де рѣерѣрѣ . кѣц мѣбарѣ іарѣж фѣрѣж дѣскѣкѣлїа сѣрїптѣрнѣ-
лор, шй фѣрѣж де рѣвѣцѣжтѣрѣа лѣр, іарѣж дѣкѣа вѣрѣкѣма че ачѣл
дѣр дѣрѣтѣю, шй ачѣл вїнѣ лѣам нѣердѣст кѣс кѣлѣкарѣкѣ, прѣтрѣс атѣта
нѣнарѣк ка сѣк аѣем ажѣстѣорн дѣн сѣрїптѣрѣж, кѣс кѣрѣкѣ сѣрїптѣ-
рѣж не рѣвѣцѣлѣм, шй не ажѣсторнм, ка сѣк нѣстѣм ажѣннѣе прѣтрѣа
ачѣкѣ дѣстѣоннїчїе дѣнтѣю, кѣрѣкѣ ш аѣс арѣстѣ шмѣла ачѣл дѣнтѣю
прѣ рѣаю пѣннѣ нѣс кѣзѣссе, шй пѣнтрѣс ачѣкѣа аѣс сокѣнтн дѣмнзеѣ
ачѣстѣ аѣл дѣелѣкѣ ажѣстѣорїол аѣл сѣрїптѣрнѣлор, рѣсѣ аѣфлат, шй
сѣк дѣт нѣоаѣ, іарѣ нѣн стрїкѣнѣдѣс-нн-се кннзѣжлѣлѣе шй кѣцѣтѣлѣе
шй фїннѣ дѣац рѣкѣлѣлор дѣн тннѣрѣкѣцѣлѣ нѣоастрѣе, ннчѣ ачѣстѣ вннѣ
нѣс лѣам прнмнѣт ннчѣ-л прїннмнѣ спрѣ вннѣлѣ нѣострѣс; кѣче оуннн
де прѣ нѣн нѣаѣс ннчѣ де лѣкѣ мѣщѣрѣшѣдѣгѣла сѣрїптѣрнѣлор, шй
сѣкнѣтѣ ка шѣ корѣвїе фѣрѣж де кѣрѣмѣж прѣ мнѣжнѣкѣла (! л. -ло-) мѣрїн,
шй трѣаѣе рѣколѣчѣ шй рѣколо, ка прѣ нѣцѣе шрѣн шй чѣа де аѣонн се
аѣфннѣда; аѣлцн аѣс мѣщѣрѣшѣдѣгѣла сѣрїптѣрнѣлор, іарѣж нѣс фѣаѣкѣ чѣкѣлѣкѣ
че знїкѣ сѣрїптѣрнѣле, шй ашѣа аѣс нѣеѣе а се аѣфннѣда шй ачѣл,
аѣвѣнѣдѣ лѣмннѣа прѣ мѣннѣж; аѣлцн іарѣш чѣтѣск сѣрїптѣрнѣле іарѣж
нѣс рѣцѣлѣгѣкѣ че зннѣ, шй се потрннѣскѣкѣ, кѣс чѣла че цннѣ мїарѣкѣ
прѣ мѣннѣж, іарѣж дѣсѣаѣаѣа мїѣрїн нѣс-л прѣкѣчѣнѣ, сѣс ка ѣннѣа че
цннѣ лѣмннѣа аѣпрннѣс прѣ мѣннѣа, шй шкн нѣаѣре сѣк вѣзѣж сѣк рѣмѣлѣ
нѣпотннѣкнннѣдѣс-се; шй де ачѣстѣкѣ фѣкѣлѣ іастѣ аѣс м нѣкѣмѣла нѣострѣс

15. ѓрж съ нѣ веци ертѧ вѧмѣнилор грешалеле лор, ни́че татѣл
вострѣс вѧ ертѧ воѧм грешалеле воѧстре . 16. ѓрж кѣнд' вѣ постници,
нѣ фиреци ка фѣцѧрничѣи, ртрнстѣндѣсе, кѣш смолѣск' фѣцелеле
сале ка съ се арѧте вѧмѣнилор постѣндѣсе . адеврѣ грѣск' воѧм кѣ
се делѣ. ргж де плѧта сѧ . 17. ѓрж тѣ постѣндѣте, оу́нѣе кѧпѣл тѣѣ .
ши фѧѧца тѧ спѧлж . 18. ка съ нѣ те арѣци вѧмѣнилор постѣндѣте,
чѣ пѣринтелеѣи тѣѣ р тайнж, ши пѣринтеле тѣѣ ва дѧ цѣе
лѧве . 19. нѣ аскѣндереци вистѣѧрюл вострѣс пре пѣмѣнт', оу́нде рѣ-
ѣина ши молѣиле ѡ пѣерд' . оу́нде фѣрѣи ѡ сѧпж, ши ѡ фѣрж .
20. че вѣ аскѣндеци вистѣѧрюл вѣстрѣс р чѣрю, оу́нде ни́че пѣтре-
жѣнк пѣтрежѣе, ни́че молѣиле ѡ мѣнкѣкж, ни́че фѣрѣи ѡ сѧпж
ши ѡ фѣрж . 21. оу́нде ва фѣи комоѧра воѧстрж, аколо ва фѣи
ни́ма ши сѣфлетѣл вѣстрѣс.

Пѧртѣ де ртѣю де вѣлѣрѣе ши кѣм' сѣнтѣм' дѧтѣри а
нѣ не мѣнѣѧ пре фѣрѣи че пре дрѧкѣл' ютеле рврѣжѣнтѣрю . тот
ѡмѣл кѧреле вѧ съ зндѣкж чевѧ, аѣ кѧсж, аѣ четѧте, ртѣю
пѣне темѣлѣе вѣтоѧсж ши ашѧ спре ѧ зндѣѣе тоѧте кѣте вѧ,
тоѧтж грѣвтѧтѣ, кѣ нѣ се кѣтѣѣе . ашѧ ши тѣ креѣине
врѣнд' съ те сѣи спре рнѣлѣѣмѣк вѣнѣтѣѣен, ши а зндѣ кѧсж
сѣфлетѣкѣкж фѣрж оу́стенѣѧлѣ ши дешертѧре ртрѣс кѧрѣк р
вѣчѣи поци съ лѣкѣѣи, ши комоѧра тѧ а пѣне, съ нѣ ѡ фѣре
некѣзѣѣи фѣри, атѣнѣе пѣне ртрѣс сѣфлетѣл тѣѣ темѣлѣе не-
кѣтѣѣтж; ртѣю вѣнѣтѧтѣ р трен вѣгѣри (? l. кнѣс) : кредѣнѣж
дирѣптж, нѣдѣжде нердѣйтж, дрѧгѣсте депѣли . дрѧж чѣ ѧсте
кредѣница дирѣѧптж? нѣмаи ѧчѣста, ка съ кѣноѧскж кѣ дѣнѣсѧ
пре оу́нѣл адеврѧратѣл дѣнѣсѣ, ртрѣи фѣри але дѣмнѣзѣрен
слѣвѣѣт', ши кѧреле-с грѣѣте де ел а ле лѣдѧ амѣнте ши а ле
пѣзи . ши ѓрж нѣдѣждѣ ѧсте, пѣтѣрѣк кредѣнѣен несеѣѣтж,
депреѣнж рѣлж кѣ ачѣкѧ, ка сѣфлетѣл' кѣ трѣпѣл . крез кѧре-ѣи
порѣнѣѣе лѣѣѣ ши прор(ѣ)ѣи, ши ѣс . рѣѣж, воѣ лѣи съ
фѧкж, ши де вою фѧѣе ачѣѣѣ фѣгждѣѣѣе-ѣи плѧтж, вѣѧѣ
вѣчѣлор, ши нѣ нѣмаи ачѣѣѣ, че ши нѣдѣждѣск' кѣ ашѧ
ва фѣи мѣе дѣпж грѧюл доѣнѣлѣи . че съ вѣи зѣѣе ѓрѣш : нѣ цѣѣ
ѡаре фѣи-ѣ-ѡор мѣе ачѣѣѣ аѣ вѧ? . ѧтж аѣиш некредѣница ши
рдѣйтѣ се арѧтж ртрѣс ни́ма тѧ . дѣнѣѣ ѧчѣста ши кредѣница
фѣрж нѣдѣжде ртрѣс неѣѣж е . дѣч ѓрж дрѧгѣстѣ депѣли
ѧчѣста ѧсте, кѧре нѣ а юѣи нѣмаи прѣѣтѣнѣи тѣи; ѓрж тѣ
дѣкѧ аи кредѣнѣж вѣнж ши нѣдѣжде нердѣйтж, ши ѓрж
ѧчѣстж дрѧгѣсте нѣ аи, атѣнѣе ши кредѣница ши нѣдѣждѣ
фѣрж дрѧгѣсте неѣѣж ѧсте; пѣнтрѣс че, дрѧгѣстѣ спре кре-
дѣнѣж ши нѣдѣждѣ пѣнж ле ѡ вѣрѣѣе сѣнт' ртрѣс сѣфлет,

Tainele.

Кѣте тание сѣм'т. (р. 5—7.)

Лтѣла таниѣ исте, котѣсса . адоа мврѣлк . атрѣа ли-
тоурѣла, квалнекжтѣра, трѣнѣлк ши сииѣеле лѣн хс . апатра
прѣоуѣла . а чинѣк покѣнница . а шкѣса кѣнѣнѣа . а шкѣта ма-
слеле че савжескѣ прѣоуѣн ла колнае.

Ичѣкете шкѣпте тание съ . прѣоуѣнѣ кѣтрѣ чѣле шкѣпте да-
рѣри а дхсашн сѣкѣнтѣ, кѣриле сѣпте кѣнѣре вѣсѣте ши атѣнсе,
кѣрсѣ р сѣфлетеле крединчѣошнлор дѣрѣриле лѣн дмсѣс чѣле
некѣсѣте, кѣриле сѣнтѣ токмиѣте ши дѣте де ла доаиѣла нѣстрѣ
іе . хс .

Пѣнтрѣ че сѣнтѣ токмиѣте таниеле? . ртѣю . ка съ сѣ кѣ-
нѣаскѣ сѣмѣла чѣлѣра че сѣнтѣ адектѣраѣн фѣн лѣн дмсѣс .
кѣ чѣла че съ . прѣоуѣнѣ ачѣстѣра тание, исте . р вѣскѣрека лѣн
дмсѣс, ртѣю мѣдѣлар ши дѣнѣ дар фѣн лѣн дмсѣс . адоа .
ка съ авѣм сѣмѣла крединѣн нѣстрѣ . ртрѣ дмсѣс, ртѣриѣтѣ
кѣ крединѣа ши кѣ фѣпте вѣне пѣнтрѣ мѣнѣтѣнѣа нѣстрѣ
чѣ кѣчѣнѣкѣ . атрѣа . ка съ авѣм' лѣкѣ спре вѣнѣкѣрѣк пѣкѣте-
лор нѣстрѣ.

Părțile rocăinței.

Кѣте пѣрѣн аре покѣнница? (р. 165—166.)

Трѣн . ртѣла пѣрте, исте . рфрѣнѣера нинѣн . адоа, испо-
вѣдѣнѣа . атрѣа, лѣкрѣлк, адекѣ фѣпѣрѣле чѣле вѣне . ши
ачѣкете пѣрѣн, оуна фѣрѣ де алта, нѣ съ поате фѣче покѣ-
нница . ртрѣкѣ ши кѣмѣ съ кѣде . че исте . рфрѣнѣерѣ нинѣн?
. рфрѣнѣера нинѣн исте кѣнѣдѣ желѣдѣнѣ неѣрѣне ши съ шѣн-
дѣдѣнѣ шѣн пѣре рѣс пѣнтрѣ пѣкѣтеле чѣс фѣкѣтѣ, кѣмѣ скрѣ
дмсѣкѣскѣлк дѣдѣ : нинѣнѣ здравѣтѣ ши пѣкѣтѣ, дмсѣс
нѣ ш дѣнѣртѣскѣ дѣла сѣне.

Ичѣкете трѣн пѣрѣн де покѣнѣнѣ сѣс афлѣтѣ ши . ртрѣ
ваменѣн дѣла нинѣнѣа, кѣнѣдѣ мѣрѣе ла дѣнѣш Іѣна прѣокѣ,
де ле мѣртѣрѣнѣ кѣкѣнтѣла лѣн дмсѣс; кѣ пѣнтрѣ мѣаѣнѣма
фѣрѣдѣлеѣнѣлорѣ, ка прѣкѣдѣн дмсѣс чѣтѣта лор . Итѣнѣ
. рпѣрѣтѣлк нинѣнѣн, дѣде . рѣкѣжтѣрѣ р тѣатѣ чѣтѣта де
сѣне : тѣтѣ шмѣлк съ сѣ . ртѣарѣкѣ чѣнѣш дѣр кѣла лѣн чѣ рѣа.

Pentru vrăji.

Пен'трос врѣжи ши пен'трос чѣл че м'ѣргъ ла врѣжитѣри . васіліе
вєлікіи . глав . зї . (р. 194—197.)

Л ѿ де кáпете а прáвнлен мáрелди васіліе, а8 л'сáть
лвѣц'тѣрѣж, кѣмь врѣжитѣрюль ши чєлa че слєіáще чáртъ, сá8
лрѣн'кѣ к8 пá8м'єи, ашиж'дєре ши чѣлa че вá лєгá нѣн'тa, че
с'ъ зїче, прє мїре с'ъ н8 с'ъ лпрєднє к8 нєвáстa-шъ, сá8 ши
лл'тє мєцєр'шѣгѣри че вѣрѣ фáче к8 врѣжи . к . де ан с'ъ н8
с'ъ к8мѣнєчє . с'ъ цнц ши кáрїи с'ъ кїáмж врѣжитѣри : врѣжи-
тѣри с'ъ кїáмж, кáрїи кїáмж ши скѣтъ прє дїáволн де врѣ-
жѣскъ, с'ъ кѣнѣаскѣ нискáре лѣкрѣре нєцнѣутє, сá8 лл'тє рѣ8-
т'áци че фáкъ кá с'ъ-ши нзв'кн'д'ѣскѣ нннмїи, д8п'ъ вѣл ши
пѣхта чá ррá, к8 кáрєлє вѣрѣ с'ъ фáкѣ рѣ8тáтє ши в'т'ъ-
мáре а нискáре вáмєни днрїєцъ . пен'трос чєл че кá8т'ж л ст'áлє
сá8 фáкъ лл'тє мєцєр'шѣгѣри, с'ъ кѣнѣаскѣ нискáре лѣкрѣре нє-
цнѣутє, ши чѣл че пѣлрт'ж лá сїнє лв'гáре сá8 ĩрєи, кá с'ъ н8
с'ъ лпрѣпїє нємїкѣ де д'кн'шъ.

С'ѣбѣрѣлѣ дєлá ан'гїрá . глав . зї .

Лкѣ ши чѣл че лдѣкъ врѣжитѣри лá кáсєлє лѣрѣ, пен'-
трос кá с'ъ фáкѣ нискáре фáрмєч' . ашиж'дєре ши чѣл че вѣр
врѣжи л ст'áлє, пен'трос кá с'ъ кѣнѣаскѣ м8л'тє лѣкрѣри де
ч'áлє нєцнѣутє . ши мáи прє скѣрт'ъ, врѣжитѣрїи ши чѣл че
врѣжѣск', с'ъ н8 с'ъ к8мѣнєчє . ĩ . ан . ашиж'дєре ши чѣл че вѣр
пѣртá лá сїнє лв'гáре сá8 лл'тє рѣд'чннѣ сá8 ĩрєи, с'ък'ндѣ
к'ъ сїм'т' вѣнє, с'ъ н8 с'ъ лпрѣпїє нїчє ѡ рѣ8тáтє . ашиждєре
чѣл че зїкъ, к'ъ пáстє н'ѣрокъ сá8 прїмѣж'дїи сá8 вєчнєнчїє,
сá8 чѣл че-шъ сѣкѣтєскъ с8á лтрос кáрѣ с'á8 н'ѣскѣт'ъ ши зїкъ
к'á8 фѣстѣ вѣнѣ сá8 ррá, ши лчѣщá кá с'ъ лнєѣ кáнѣн . ĩ . ан .

v. 1652.

Pentru mâncare de mortăciune.

Пен'трос чѣлa че вá м'ѣнкá кáрнє мѣрт'ъчїѣнѣж, сá8 де фїáрѣ
с'ъл'бáтєкѣ . прáвїлá лпслылѣрѣ гá . лг .

Ъри чїнє вá м'ѣнкá кáрнє де дѣвнѣтѣк мѣрт'ъ, сá8 лл'т'ъ
стрѣкѣ, чѣ-лѣ спáргъ лѣпїи, сá8 де лл'т'ѣж хїáрѣж, сá8 пáсєрє, к8-
м8-и вѣл'тѣрѣлѣ, сá8 лл'тє пáсєрн чє н8 с'ъ м'ѣн'ѣлѣкѣ, сá8 кáрнє

рникѣтъ, че ва фѣи нѣдшѣтъ, марж нѣ ва фѣи сѣицеи вѣрѣать
кѣ хѣрь, сѣс сѣице спрѣжѣиць, сѣс ал'те жигѣиѣи, че сѣ гѣ-
сѣсѣс ла ѣд'ѣлж, кѣмѣс-сѣ кѣвѣл'чѣи, вродѣиѣи сѣс ал'те асѣмѣнѣ
ачѣстѣра . де ва фѣи прѣвт сѣ фѣи лѣпѣдѣть де прѣвѣѣ . марж
де ва фѣи мѣрѣнѣ . в . ан . ка сѣ нѣ сѣ кѣмѣиѣче, ши сѣ фѣак'ѣ
пѣст' ши рѣг'ж, ши ал'те вѣнѣт'ѣци.

Despre Vărcolac.

Пѣнтрѣс ѣмѣл че ва фѣи мѣрѣтъ, ши вор' зѣче ѣаменѣи кѣ ѣсте
вѣрѣколѣкѣ . ѣаре че сѣ кѣде сѣ фѣак'ж . гл . лз . (pag. 216—219.)

Пѣѣста лѣкрѣс зѣкѣ ѣаменѣи чѣн прѣци . марж нѣче р'тр'ѣи'
кѣпѣ нѣ поате сѣ фѣи ачѣста вѣрѣколѣкѣ; че вѣнѣдѣ дѣѣволѣлѣ
сѣ амѣцѣаскѣ прѣ ѣаменѣи, сѣ фѣак'ѣ лѣкрѣсри кѣм' нѣ сѣ кѣде,
пѣнтрѣс ка сѣ сѣ мѣнѣ дѣмѣс'ѣс асѣпра лѣрѣ, фѣачѣ ачѣстѣ
сѣм'ѣне . ши де мѣл'те ѣри нѣаѣтѣ арѣтѣ ѣаменѣилѣрѣ оѣнѣра
де ле пѣре, кѣ вѣдѣ кѣ адевѣрѣать прѣ вѣе зѣнѣ ѣамѣ де кѣрѣи
ѣс фѣѣстѣ коѣнѣскѣнѣдѣ маѣ дѣкѣиѣте, ши рѣкѣ грѣѣсѣс кѣ
дѣн'сѣ . ал'цѣи мѣрѣшѣ вѣдѣ р . сѣм'ѣнѣ вѣсе, оѣне ши ал'те; зѣи
дѣте вѣдѣ r . кѣле, оѣн'де рѣвѣл' де вѣтѣжмѣ прѣ ѣаменѣи . ѣ
ѣан де нѣвѣнѣл лѣрѣ сѣрѣчѣи! чѣл' мѣртѣ r . че кѣпѣ сѣ ѣмѣбарж
прѣ чѣн вѣи? нѣ дѣ дѣмѣс'ѣс сѣ фѣи ачѣста лѣкрѣс.

Пѣиѣж'дѣре сѣ порѣсѣкѣ ѣаменѣи ла мѣрѣчѣн'ѣтъ, ши-н дѣз'
грѣапѣ ѣасѣле ачѣлѣл, сѣ ле вѣсѣж кѣм' сѣм'ѣтъ . дѣиѣтѣчѣкѣ
де вѣрѣѣе че нѣдѣ вѣредѣиѣцѣж кѣрѣтѣ р'трѣс дѣмѣс'ѣс, сѣ рѣкѣпѣ-
ѣиѣ дѣѣволѣлѣ ши сѣ рѣрѣкѣж р'трѣчѣл' трѣп мѣрѣтъ, ши ле
арѣтѣ кѣ ачѣлѣ трѣп' мѣртѣ арѣ сѣице ши оѣнѣги ши пѣрѣ;
ши кѣмѣ вѣдѣ ачѣста лѣкрѣс, сѣ рѣшѣлѣ ѣкѣаѣнѣчѣи ши сѣ r .
дѣмѣнѣ спѣ рѣстѣте, ши стрѣнѣгѣ лѣм'ѣне ши пѣн' фѣок де
арѣдѣ ачѣле ѣасѣ, де ле пѣрѣдѣ де тотѣ де прѣ пѣмѣн'ѣтъ, ши
нѣ кѣнѣскѣ нѣрѣѣлѣгѣтѣѣѣрѣи, кѣ ла вѣнѣрѣл дѣмѣнѣлѣнѣ нѣстрѣс лѣнѣ
ѣс . хс . ла рѣфѣнѣкошѣта зѣи а ѣѣдѣѣлѣнѣ, сѣ гѣтѣлѣсѣж ачѣлѣ пѣ-
дѣкѣпѣж асѣпра трѣнѣсриѣлѣрѣ ачѣстѣра, ка сѣ-н арѣсѣж кѣ фѣѣкѣл' нѣ-
стѣиѣсѣ r . вѣчѣи де вѣчѣи нѣтрѣкѣци.

телор скриптори ши алтор рвѣцжѣри, ши кѣноскжидѣ не
вѣдѣ че ва вени ши скждѣра асѣпра шаминлорѣ че ворѣ фѣ
лѣкѣнтѣри .р. цара Молдовен . фѣнидѣ фѣрж рвѣцжѣрж,
ворѣ фѣ де пѣрѣра рѣсѣтѣцѣ ши липснѣ, ка ши кѣмѣ арѣ фѣ
рѣтрѣши локѣ сечѣтѣсѣ фѣрѣ де анж . ши ман ворѣтѣсѣ вѣсѣидѣ
недрѣитѣцѣиле ши асѣпрѣкѣеле мишилѣрѣ, кѣреле фѣкѣ чен не
рвѣцѣаци ши не рѣцѣлегѣторн дирѣгѣтѣорѣн, ши ѣсѣдѣцѣиле де
пре ла тѣбѣте скѣшнеле Молдовен . дрѣитѣ ачѣкѣ кѣ мѣсѣтѣж ѣсѣрѣ
дѣ сѣсѣ невоит Мѣрѣа сѣ, дѣкѣ черкѣтѣ пре мѣбѣте цѣрѣ, пѣнж
лѣсѣ рѣдрѣитѣт дѣмнѣсѣ дѣкѣ гѣснѣтѣ шамини ка ачѣл . дѣсѣкали
ши фѣлософѣ дѣкѣ скѣсѣ ден кѣрѣци ѣлиниши ши лѣтнинѣрѣ,
тѣбѣте токѣмѣкѣеле чѣле еѣне, ши ѣсѣдѣцѣиле челор еѣне крипѣни
ши свинци рѣпѣрѣцѣ . карнѣ ка ѣ лѣмѣнж лѣминѣкѣж ши арѣтѣж
тѣт лѣкрѣл челор рѣтѣнекѣцѣ ши прѣши ши не рѣвѣцѣцѣ, ка сѣ
кѣноскѣ стрѣмѣжѣтѣтѣ тѣтѣрѣорѣ, ши сѣ ѣсѣдѣче пре дирѣ
тѣте кѣреле сѣ кѣмѣ акѣсѣ Правилѣле рѣгѣрѣтѣиѣ . ачѣкѣтѣ рѣцѣ
липчѣни, ши ачѣкѣтѣ рвѣцжѣтѣри нѣкѣ дѣтѣ ши нѣкѣ лѣсѣт
нѣѣ тѣтѣрѣор рѣдѣсѣлѣн Рѣмѣнѣскѣ, ка сѣ не фѣе нѣѣ дѣпѣрѣра
извор де вѣнѣж, .р. вѣчѣ нескѣсѣтѣ ши не свѣрѣшитѣ.

Дѣнж токѣмѣла ши не вѣоинѣа Мѣрѣи сѣле Дѣмнѣсѣн дѣтѣ
сѣсѣ рѣвѣцжѣтѣрж ши мѣе, знѣн мѣн мнѣкѣ, ши ниѣе де ѣ трѣкѣж
ѣ Мѣрѣи сѣле рѣѣ . Еѣ стрѣтѣе вѣѣ вѣлогѣфѣтѣ, де амѣ скѣсѣ ачѣсѣте
Прѣвилѣе ши лѣкѣмѣ тѣлѣмжнѣтѣ (1 . жчи) дѣн скрипѣорѣе грѣчѣскѣж
пре лѣмѣж Рѣмѣнѣскѣж ка сѣ поатѣ рѣцѣлѣѣѣе тѣцѣ.

Pentru plugari.

Пѣнтрѣ пѣсѣгѣри, прѣчинѣ дѣнтѣѣю. (Fol. 1a—2a.)

зач. а . Кѣде сѣ а тѣѣт пѣсѣгѣриѣл, сѣ-шѣ арѣ ши сѣ-шѣ лѣкрѣ
рѣкѣе пѣмѣнѣтѣлѣ, кѣ дирѣтѣте . ѣрж сѣ нѣ кѣмѣвѣ рѣдрѣзѣнѣскѣж
ѣ ши дѣн хотѣрѣсѣ сѣсѣ, сѣ анѣче хотѣрѣсѣ дѣкрѣоанѣлѣн сѣсѣ.

в . Де ва ши дѣ нириѣне дѣн хотѣрѣсѣ сѣсѣ, ши ва мнѣкѣсѣрѣ
хотѣрѣсѣлѣ вѣчинѣсѣлѣн сѣсѣ . де вѣ фѣче ачѣсѣтѣ, ла вѣрѣкѣмѣ пѣсѣгѣ
лѣн, кѣндѣсѣ-шѣ арѣ пѣмѣнѣтѣлѣ, сѣ-шѣ пѣарѣсѣ лѣкрѣлѣ ши ѣсѣтѣ
нѣла че ва фѣи фѣкѣтѣ аколѣ . ѣрѣ де ва фѣи скнѣмѣвѣтѣ хотѣ
рѣсѣлѣ, кѣндѣсѣ-шѣ-сѣ сѣмѣнѣтѣ сѣмѣнѣцѣ . атѣнѣе сѣ-шѣ пѣарѣсѣ ши
сѣмѣнѣцѣ ши арѣтѣрѣ, ши тѣбѣтѣж рѣбѣла че ва фѣче ачѣл пѣ
мѣнѣтѣ, чѣсѣ сѣмѣнѣтѣ пре лѣкѣ стрѣиѣ . пѣнтрѣ кѣчи лѣ кѣлѣкѣтѣ
хотѣрѣсѣлѣ алѣтѣлѣ.

Г. Орѣ чине ден пазгари . де ва ртра р пкмънтѣл' ал'тѣл' де-л' ва арѣ, саоу-л' ва ши сѣмъна ши нѣ ва фй ртре-бат' пре стѣпънѣл' пкмънтѣл'нн . дѣм' рѣѣцѣтѣрѣж, ка сѣ нѣ љ немикѣ дентр'ачел' пкмънт'. ниче пентрѣ мѣнка лѣнн, ниче пентрѣ арѣтѣра, ниче ден рѣда че ва фѣче ши некѣм' ал'тѣ; че ниче сѣмънца ч'ас арѣнкат' аколѣ, ниче ачѣка ка сѣ нѣ лѣнѣ вѣе сѣ ѡ љ .

Д. Де сѣ вор тѣк'ми дѣн пазгари, ка сѣ-ш' скимѣе пкмънтѣриле, маннѣе де вѣкѣмѣ сѣмънтѣтѣрѣнн, ши дѣп'ачѣ оуѣнѣл' де дѣншѣ ва вѣк сѣ ртоарѣж . де ва фй апѣкат' чѣла-л-алт' сѣ фѣе сѣмънат' пкмънтѣл', нѣ вор пѣтѣ ртоарѣче . тарѣ де нѣ ва фй сѣмънат' ниче оуѣнѣл', пот' сѣ стрѣче ачѣ ток'мѣлѣ . тарѣ де сѣ ва прилѣжн, чѣла че ва сѣ стрѣче ток'мѣла сѣ нѣ фѣе арѣт', ши чѣла-л-алт' ва фй арѣт', атѣнѣе ка сѣ арѣ ши чѣла . ши дака ва арѣ сѣ ртоарѣж сѣ-шѣ љ чинеш' пкмънтѣл' . ши сѣ фѣе ѡ тѣк'мѣлѣ стрѣкатѣж .

Е. Де сѣ вор тѣк'ми дѣн пазгари сѣ скимѣе неѣе пкмънтѣри верн нѣѡ вѣри вѣки, ши де сѣ ва афѣла оуѣнѣл' де дѣншѣ, сѣ фѣе лѣат' ман мик' пкмънт' ши ман прѣбѣтѣ акѣлѣ, сѣ сѣ сокот'кѣсѣж, сѣ-н ман дѣ ши дентр'алт' пкмънт' сѣ фѣе ток'ма . тарѣ де лѣ ва фй фѣбѣтѣ токѣма ашѣ прѣкѣм ва фй, сѣ нѣ ман дѣ немикѣж .

Pentru furī.

Пѣнѣтрѣ фѣрѣнн . прѣчинѣ . Г. (Fol. 24a.)

зач . рѣѣ . Орѣ чине ва фѣрѣ лѣкрѣ свинѣцѣтѣ ден лѣк', ка чѣла чинѣтитѣ ши свѣнтѣ, пре ачѣста сѣ-лѣ спѣнѣсѣре, сѣс сѣ-л' арѣсѣж де вѣс р фѣкѣ . де ачѣста дѣпѣж кѣмѣ ва фй вѣлѣ ѡѣдеѣлѣнн .

рн . Чѣла че ва фѣрѣ лѣкрѣ свинѣцѣтѣ, ден лѣкѣ несвинѣцитѣ, сѣс лѣкрѣ несвинѣцит ден лѣк свинѣцит, сѣ ва черѣта дѣпѣж кѣмѣ ва фй вѣлѣ ѡѣдеѣлѣнн . тарѣ сѣ нѣ-н сѣ ѣ вѣѣца . алегѣнѣдѣ де ва фй фѣкѣтѣ ачѣстѣ лѣкрѣ, де дѣѡѣж, трен ѡри, дѣпѣж кѣм' спѣне прѣвѣла .

рѣна . Пре чѣла че-л' вѣрѣ чер'тѣ пентрѣ фѣртѣшагѣ, макѣрѣ че черѣтаре микѣшѣарѣ арѣ фй пѣцит, нѣ ва пѣтѣл' сѣ фѣе ѡпрѣтѣ де сѣ ва афѣлѣ, кѣнѣдѣ аѣ фѣкѣтѣ фѣртѣшагѣлѣ, к'ас фѣбѣтѣ ман сѣсѣ де . еѣ . ан . пентрѣ кѣче дѣкрѣ фй ман ѡс, че сѣ зѣче ман мѣкѣ, арѣ пѣтѣл' фй . тарѣ де ва фй ши прѣѡтѣ, ши-л' ворѣ прѣнѣде кѣ фѣртѣшаг, сѣ-л' лѣпѣде денѣ прѣѡтѣе .

рнѣ . Къде лѣкрѣри прѣнамъцие прѣвтѣль, ꙗ вѣскрѣкж пѣнтрѣ ка съ ле чнтъкскж вѣе ш м(о)л(н)твж, ачѣла тоаѣе съ кѣмж свѣнѣцѣте .

рнѣ . Чѣла че ва фѣрдъ ши ва вѣнде инскъре свѣнѣте моцѣи, съ-ль чѣрте кѣ моарте .

рнд . Чѣла че ва фѣрдъ крѣче денъ вѣскрѣкж, мъкар дѣре фѣи ши де лѣмънъ, ачѣла фѣрж лѣкрѣ свѣнѣцѣте ши денъ лѣкж свѣнѣцѣт' . чертѣрѣмъ лѣи пасте съ-л' спѣнѣсѣре сѣс съ-л' арѣтъ ꙗ фѣокъ де вѣс .

Felurile uciderii.

Пѣнтрѣ сѣндѣре ши кѣте фѣлюри де оучндѣре съмъте . глав . 3 .
(Fol. 45 a — 45 b.)

зач . а . Де вѣрѣме че вѣмъ съ фѣчемъ ворѣавъ ши пѣнтрѣ оучндѣре, че съ зѣче моарте де шмъ . денѣтънъ съ кѣде съ цѣмъ, кѣмъ оучнъ фѣлъ де сѣндѣре съ кѣмж гравѣникж, ѣрж алѣта съ кѣмж вѣжнѣкж . дѣче чѣ гравѣнѣкж съ кѣмж ꙗтрѣачѣста кѣи: кѣндѣ чѣлъ сѣчѣсь нѣ пасте сѣндѣрѣмъ а лѣи; ч'асъ фѣостъ съ сѣчѣж пре алѣтѣл', ѣрж гравѣа лѣ припѣтъ де-л'асъ оучнѣсь пре дѣнѣсь, ꙗ лѣкѣлъ ачѣлѣдъ . оучндѣрѣмъ чѣ вѣжнѣкж ашѣж'дѣре съ кѣмж : к'асъ фѣостъ съ-л' сѣчѣж пре дѣнѣсь, ѣрж ѣлъ лѣ оучнѣсь пре алѣтѣлъ ꙗ лѣкѣл' лѣи . кѣмѣ с'аре зѣче . вѣжнѣкѣлъ лѣ нѣс вѣна сѣ лѣс-пра алѣтѣл' ши л'асъ оучнѣсь пре ачѣла ꙗ лѣкѣл' лѣи .

в . П дѣла съ кѣде съ шмъ, кѣмъ алѣтѣфѣл' де сѣндѣре съ кѣмж кѣ ꙗшѣлѣчѣиѣне : кѣндѣ съ тѣмъпѣлж, кѣмѣ с'аре зѣче, кѣ ꙗшѣлѣчѣиѣне ши кѣ пофѣтж оучндѣе сѣнѣл' пре алѣтѣлъ . алѣтж оучндѣре съ кѣмж, кѣ несѣкѣтѣнѣцж : кѣндѣ, кѣмѣ с'аре зѣче . нѣ арѣ авѣ нецѣиѣне нѣче кѣ гѣнѣдѣлъ а гѣнѣдѣи, нѣче кѣ нѣнѣмѣ а пофѣтѣ съ фѣкж оучндѣре . че нѣмѣнъ кѣче съ ва мѣнѣлъ пре сѣи шмъ де-л' ва сѣдѣи, ши-л' ва вѣте; денѣтрѣачѣлъ вѣтѣе н съ ва тѣмъпѣлъ моарте . атѣнѣче ачѣла оучндѣре съ кѣмж, пѣнтрѣ несѣкѣтѣнѣца лѣи, кѣ с'асъ немерѣтъ де н с'асъ прилѣжѣтъ моарта де мѣнѣле лѣи . алѣтж оучндѣре пасте ѣржшъ де съ кѣмж кѣ грѣшѣлж : ꙗтрѣачѣста кѣпъ, кѣндѣ арѣнѣкж нецѣиѣне ꙗтрѣдѣнѣ до-вѣтѣкж, сѣс ꙗтрѣ о пѣсѣре кѣ ш пѣнтрѣж, ши съ немерѣцие де лѣ-вѣцие пре вѣдѣнъ шмъ ши-л' оучндѣе . ачѣста съ кѣмж оучндѣре кѣ грѣшѣлж .

Scăpare de pedeapsă, la suduire.

Къндъ ва пѣта скъпа де чертаре, челъ че сѣдѣаре, ка съ нѣ сж чкрте, аркткндъ кѣмь кѣвинтеле ч'асъ зисъ, де л'асъ сѣдѣнтъ скм'ть адевѣрате . глав . ме . (Fol. 128 b—129 b.)

зач . а . Чѣла че вѣ сѣдѣи пре ал'тѣль, зикткндѣи кѣвинте тѣтъ адевѣрате пре кале, дѣпж кѣмь ва фѣ ф'ккѣт' . ачѣста ва шѣвжѣи кѣм ва пѣтѣ, ши ва скъпа де чертара сѣдѣлмин .

в . Чѣла че вѣ зиче вре-шнн мѣри, кѣрѣж . кара кѣ адевѣратъ манн'те ва фѣ фѣостъ кѣрѣж, парж дѣп'ача съ ва фѣ ацелепцйтъ, ши ва фѣ атѣн'че мѣаре де чин'сте, нѣ съ ва чертѣ .

г . Чѣла че вѣ зиче кѣи-ва, къ-и афѣрситъ, сѣс кѣпиль . нещнн'дъ къ чѣль афѣрситъ л'асъ ертатъ ши л'асъ ф'ккѣтъ кѣ адевѣратъ фѣоборъ дѣпж л'ѣце, нѣ съ ва чертѣ ка ѣи сѣдѣнтѣорю .

д . Де ва зиче нещнне кѣи-ва, ханнъ, кареле ман де мѣл'тъ кѣ адевѣратъ ва фѣ фѣостъ ханнъ . чѣль ва фѣ ертатъ дом'нѣсѣс, ши-л' ва фѣ прѣимитъ паржшъ а чин'ста денткн; атѣнче ачѣла де-и ва фѣ зисъ ханнъ, пѣнтрѣ ч'ѣл ч'асъ фѣостъ атѣл врѣме . че съ зиче, де-и ва фѣ зисъ : тѣ ан фѣостъ ханнъ . нѣ съ вѣ чертѣ ка ѣи сѣдѣнтѣорю . парж де-и вѣ зиче дентр'ачѣста ан' . кѣмѣ с'аре зиче : тѣ ещъ ханнъ . атѣн'че съ вѣ чертѣ .

ѣ . Кжндъ ва сѣдѣи нещнне пре ал'тѣль, ши-л' ва шкѣрж . де ва пѣтѣ арктѣ, кѣмь кѣвинтеле ч'ѣла че пѣс зисъ де шкарж скм'ть адевѣрате, пѣнтрѣ кареле, поате съ ѣ ши чертаре . чѣла чѣл'асъ сѣдѣнтъ нѣ съ вѣ чертѣ . кѣмѣ с'аре зиче, де ва зиче нещнне кѣи-ва, кѣмь исте фѣрѣ, сѣс прѣкѣсѣварѣ, сѣс ши ал'те ка ачѣста, ши ле ва арктѣ кѣмь скм'ть адевѣрате . атѣн'че сѣдѣнтѣорюль нѣ съ ва чертѣ . че съ вѣ чертѣ чѣль сѣдѣнтъ . парж де вѣ зиче нещнне ал'тѣл : френцйтѣ, сѣс г'рѣбѣве, сѣс ал'те, ачѣла дѣре ши арктѣ ачѣсть лѣкрѣ, съ фѣе кѣ адевѣратъ, парж тѣтъ съ вѣ чертѣ, чѣла че ва фѣ шкѣржт', ка ѣи сѣдѣнтѣорю; пѣнтрѣ къ нѣ съ пѣтъ чертѣ нѣче дѣнжварж, стрнкацѣи ши беткѣцѣи, ши алцн ка ачѣл .

ѝ . Кжндъ ва сѣдѣи нещнне пре ал'тѣль, пре дирѣпѣтѣ ши пѣнтрѣ кѣче и съ кѣде съ-л сѣдѣясѣж ка пре ѣнн виноватъ, атѣнче нѣ съ ва чертѣ . парж де-л вѣ сѣдѣи фѣрж де винж, атѣнче ка ѣи сѣдѣнтѣорю съ вѣ чертѣ . макарь дѣре фѣи ши кѣм' зиче сѣдѣнтѣорюль, кѣ адевѣратъ . парж пѣнтрѣ фѣира ши минта лѣи чѣл ррѣл тѣтъ съ съ чкрте .

з . Чѣла че вѣ арктѣ ла ѣсдѣецъ, кѣмь кѣтаре мартѣрѣ че мѣртѣрсѣцѣе апротиѣва лѣи, нѣ исте шмь де креднцж . ши-л'

ва сѣдѣи при мартѣр . рнаннта ѱдѣцѣлѣи знкѣндѣ, кѣм мѣр-
тѣрѣа лѣи нѣ есте кѣнж, де вѣрѣме че ель есте прѣкѣсрварю
ши есте минѣнѣосѣ, и шѣи кѣмѣ-и ман рѣѣ . дѣче де вѣ арѣтѣ
ачѣста кѣвинте, кѣм сѣмѣть адѣвѣратѣ, нѣ сѣ ва чертѣ ка
знѣ сѣдѣнтѣрю . ѡрж де нѣ вѣ арѣтѣ, сѣ вѣ чертѣ ка знѣ сѣдѣ-
нтѣрю (1. -дѣи-) че фѣче сѣдѣлѣмж мѣре .

н . Чѣла че ва дѣ вре знѣ арѣтѣкѣ ла мѣна домѣнѣи, ши
ва скрѣе акѣла хѣлѣ ши шѣарѣ . рпрѣтѣва кѣи-вѣ . де вор
фѣи ачѣле кѣвинте адѣвѣратѣ ши де фѣцѣж, нѣ сѣ вѣ чертѣ .
ѡрж де нѣ вор фѣи адѣвѣратѣ, сѣ ва чертѣ ка знѣ сѣдѣнтѣрю,
че фѣче сѣдѣлѣмж мѣре .

Semnele nebunului.

Сѣмнеле неѣнѣлѣи . (Fol. 147a — 147b.)

зач . ѣ . Чѣла че сѣ вѣ фѣче ши сѣ вѣ арѣтѣ кѣмѣ есте не-
ѣнѣи, пѣнтѣс сѣ скѣне де чертѣре, ѡрж ель нѣ есте кѣ адѣвѣратѣ
неѣнѣи, ачѣла сѣ ва чертѣ депѣиѣ дѣнж прѣвѣлѣж . ѡрж пѣнтѣс
сѣ-ль кѣнѣосѣкѣ ѱдѣцѣлѣ, аѣ дѣарж сѣ фѣче, аѣ кѣ адѣвѣратѣ
есте неѣнѣи, трѣѣде сѣ-л' . ртрѣѣе ѱдѣцѣлѣ мѣлѣте ртрѣѣжри
ши р мѣлѣте фѣлѣори, ши кѣ мѣлѣте миѣрѣшѣгѣри; ши сѣ
ртрѣѣе ши при вѣрѣчѣ, карѣи фѣарѣте лесне-л' вѣрѣ кѣнѣоѣиѣ, де
ва фѣи неѣнѣи кѣ адѣвѣрат .

ѣ . Чѣла че ва скѣтѣи при чѣль неѣнѣи сѣ фѣкѣж вре ш
грѣшѣлѣж, сѣѣ сѣ-и арѣте, кѣмѣ с'аре зѣче : сѣ-и дѣ сѣѣе гѣлѣж,
ши арѣтѣжнѣдѣи при чинѣвѣ сѣ-ль ѣчѣгѣж, нѣ ва пѣтѣ шѣѣѣи
ачѣста пѣнтѣс че аѣ фѣѣт' ель неѣнѣи ши аѣ фѣѣст' грѣшѣла .
пѣнтѣс сѣ нѣ сѣж чѣрѣте дѣнж прѣвѣлѣж . чѣла че-л' ва фѣи сѣѣ-
тѣнтѣ .

ѣ . Чѣль неѣнѣи, макѣрѣ кѣ нѣ сѣ ва чѣртѣ ла неѣнѣиѣлѣ
лѣи, де ва фѣче вре ш грѣшѣлѣж . ѡрж тотѣ нѣ сѣ кѣде, сѣ-ль
слоѣѣѣѣскѣ де тотѣ сѣ рѣле при дрѣмѣри слѣѣѣѣ . че сѣ анѣж
пѣзѣ сѣ фѣе при лѣнѣгѣ шменѣи сѣи . пѣнѣж сѣ ва рѣцѣлѣнѣиѣ .

XLI.

1648.

(Cuvente den Bătrâni II, p. 725—726.)

Catechismus. Atsaja ej atsaja.

Summa szau Meduha à uluitej si a kredinciej christinaszkae, kuprinsze en entreberj, si reszpunszurj szkurtae; si ku adeveretury den szkriptura szventae enterite.

(Simbolul.)

Cred entr'un Dumnedzeu, en Tatel à tot Puternik, roditorul tseruluj si à paementuluj, si en Jesus Christus, entr'unul Fiul neszcut al seu, Domnul nosztru, kare sze prinsze de Duhul szvent, neszku den Maria Vergure, paeci szupt Pontius Pilatus, resztig-ni-sze, si mori, engrupe-sze, pogori prae pekurae, a treja dzi de la morcz e sze szkulae, szuji szusz en tser, sede de a derapta Tateluj à tot Puternik, Dumnedzeuluj, de akolo va si vinyetor à dsudeka viji si morci. Cred si en Duhul szvent; kred Beszereka kjuzd Christinaszke; unetsune svencilor, iertatsune pekatelor, szkuletura trupurilor, si viacza de vetsie. Amen!

cf. 1581. 1607.

XLII.

1648.

(Titlul și predoslovia după Cipariu: Analecta p. 83—84.)

НОВАЪ ТЕСТАМЕНТЬ

ТѢПЪРИТЪ-С'АШ Ѳ ИРД'КАЪ Ѳ ЧЕТАТ'КЪ БЕЛГРАДСАШИ . АНІИ ДЕЛА
Ѳ ТРЪПАР'КЪ ДОМНАШИ ШИ МЪНТЪНТОРЮАШІ НОСТРЪ ІС . ХС . АХМН
АША АШИ ГЕНСАРІС КЪ .

(Fol. XII. + 329 foi paginate.)

Predoslovie.

ПРЕДОСЛОВІЕ КЪ ТРЪЖ МЪРІА СА КРАЮА ИРД'КАШАШИ . ЧИНСТИ-
ТШАШИ ШИ АМНАНАТШАШИ ШИ ѲФР'КМСЪЦАТШАШИ КЪ ДЕСТОНИИЧІЕ
ШИ КЪ КРЕЩИН'КЪТАТЕ, МИЛОСТИВШАШИ ГЕВРГІЕ РАКОЦИ, ЧЕЛ МАЙ
МАРЕ, ДНИ МИЛА АШИ АСМНЕЗЪС КРАЮАШИ ИРД'КАШАШИ . . . ИПРОЧ . . .
ВЪЗЪНДЪ ШИ АЦЕЛЕГЪНДЪ МЪРІА ТА, КЪ НОН РЪМЪНІИ, КАРІИ
СЪНТЕМ Ѳ ЦАРА МЪРІЕН ТАЛЕ, НЪ АВЕМЪ НЕЧИ ТЕСТАМЕНТЪСЪ ЧЕЛЪ
НОШ, НЕЧИ ЧЕЛ ВЕКЮ ДЕПАНЬ Ѳ ТРЪШ АНМЕА НОАСТРЪЖ, МЪРІА ТА
Т'КІИ МАСТИВИТЬ, КА ОУНЬ КРАЮ МАСТИВЪ, ШИ МІ-АИ ПОРЪНЧИТЬ

съ каѣтъ, ꙗко поимъ мѣи прѣвци къртѣлари ши шамени ꙗце-
лици, карѣи съ цѣе изводи Тестаментѣа чѣа нос, а доминѣаѣи
нострѣа а лѣи Іс . Хс . дни анмеж грѣаскѣж, ши словенѣкѣж,
ши лѣтинѣкѣж . карѣи вѣзъндѣ порѣника мѣрѣи тѣле ам ши
фѣкѣѣт, ши мѣрѣа та ꙗкѣ тѣи мѣстивитѣ, де нѣи адѣсѣ мѣ-
щери стринни де нѣс фѣкѣѣт типографѣе . ши лѣи дѣтъ платѣж
дни вѣстѣарюа мѣрѣи тѣле . ши нѣстрѣа къ ачѣстѣ лѣкрѣа бѣни
ши сѣнтѣ асте ꙗчѣвѣтъ дни сѣатѣа ши дни дѣминѣтѣра
ши кѣ кѣлѣѣгѣа мѣрѣи тѣле, нѣстрѣа чѣа съ кѣвинѣа съ асѣ
сѣнтѣ нѣмѣле ши сѣнтѣа сокотинѣа ши сѣнтѣ дѣстойнѣиѣа мѣ-
рѣи тѣле, нѣстрѣа карѣе съ аѣкѣ нѣмѣле мѣрѣи тѣле поманѣж
нѣоѣнтатѣ ꙗ вѣчи сѣгѣж май мѣкѣ ши пакѣтѣж
а мѣрѣи тѣле . Симѣи Стефанѣ, архѣиѣскѣ ши мѣтрополѣтѣ
скаѣнѣаѣи Белградѣаѣи, ши Явѣаѣаѣи ши Ямарамѣрѣшѣаѣи ши
а тоатѣж цара Ярдѣаѣаѣи.

A doua predoslovie. Cătră cetitorî.

Предословіе кѣтрѣ четиторѣи . Четиторѣилорѣ ꙗтрѣачѣстѣж
сѣнтѣж карѣе мѣаѣж, пачѣ ши сѣнѣтѣте, дѣла Тѣтѣаѣ, До-
минѣаѣи нострѣа Іс . Хс .

ꙗчѣвѣиѣа чѣиѣи сѣнтѣе кѣрѣи, трѣбѣаѣи съ щѣи ши съ
ꙗцѣлѣѣиѣи, дѣспре чѣкѣте лѣкрѣри карѣе сѣнтѣ скрѣсе пре рѣндѣа:
а . ꙗчѣст Тѣстѣмент лѣаѣ ꙗчѣвѣт а-л изводи, ѣрѣонаѣж
Сѣливѣстрѣа, дѣн порѣника ши кѣлѣѣгѣа мѣрѣи тѣле . ши еаѣ
сѣаѣ оѣстѣнит кѣт сѣаѣ нѣтѣѣт . ши кѣрѣндѣ ꙗ сѣаѣ тѣмплат
лѣи моарѣе; ѣрѣ нѣн сокотинѣа ши лѣрѣа аминѣте, гѣсѣнтѣ-амѣ
мѣатѣж лѣпѣж, ши грѣшѣле ꙗ скриптѣра лѣи нѣстрѣа нѣꙗцѣлѣ-
сѣаѣ анмѣѣи ши кѣрѣиѣи грѣѣиѣи . нѣстрѣа чѣа нѣн амѣ ꙗчѣвѣтъ
дѣнтѣѣю а-лѣ послѣдѣи ши оѣнде нѣаѣ фѣстѣе бѣни, амѣ нѣспрѣ-
вѣтѣ ши амѣ ꙗмпѣѣтъ, ши амѣ токѣмѣтѣ дѣлѣ кѣтѣ амѣ
нѣтѣѣтѣ . чѣ нѣмай ачѣста съ щѣи, къ нѣн нѣамѣ сокотитѣ
нѣмай пре оѣн извод, чѣ тоатѣ кѣтѣ амѣ нѣтѣѣтѣ аѣлѣа, грѣѣиѣи
ши сѣрѣѣи, ши лѣтинѣиѣи, карѣе аѣ фѣстѣе изводѣте дѣ кѣр-
тѣлари мѣри ши ꙗцѣлѣѣѣторѣи аа карѣе грѣаскѣж, лѣмѣ четѣтѣ
ши лѣамѣ сокотитѣ; чѣ май вѣртѣс нѣамѣ цѣнѣтѣ дѣ изводѣаѣ
грѣѣскѣ . ши амѣ сокотитѣ ши пре изводѣа лѣи Еронѣмѣ, карѣе
аѣ изводѣтѣ дѣнтѣѣю дни анмеж грѣаскѣж, лѣтинѣѣѣе, ши
амѣ сокотитѣ ши изводѣаѣ словѣнѣскѣ, карѣе-ѣи изводѣтѣ
словѣнѣѣѣе дни грѣаскѣж, ши ꙗ типѣрѣитѣ ꙗ цара Москѣаѣи . ши
сокотинѣаѣ ачѣстѣа тоатѣ, варѣ карѣе аѣ ꙗмѣлатѣ май апроаѣе

де картѣ гречаскѣ дѣпре ачкѣ амь сокотитѣ, ꙗсѣ де чкѣ гречаскѣ нѣ нѣмь дѣпъртатѣ, цїиндѣ къ дхѣмь сфѣнтѣ аѣ рдемнать еѡганстїи, ши апсїи а скрїе ꙗ лимѣж гречаскѣ Тестамѣнтѣмь чел нос, ши картѣ гречаскѣ ѡсте изворѣмь челора л-алте.

в. Ячаста ꙗкѣ вом съ цинци, къ нон ꙗ честь Тестамѣнтѣ ꙗтѣю амь нѣсѣ шѣма ла тоате капетеле, ши ꙗ шѣмѣ сѣнтѣ стїхѣри, кареле аратѣ май пре скѣртѣмь лѣкрѣриле че сѣнтѣ скрїсе ꙗтрѣчел кап, пентрѣмь съ сѣ афле май ꙗ де граѣж че ва врѣкъ съ каѣте, ши ꙗ тоате капетеле, тоате сороачеле лѣмь нѣсѣ къ нѣмѣрѣ, кареле съ кїамѣж словенѣще, сѣх . пентрѣмь къ май ꙗ тоате лимѣиле ведемь, къ аѣ ачесть изводѣ де скрїсѣ къ стїхѣри, пентрѣмь къ фѣартѣ-ї лесне а гѣсї ꙗ де граѣж че вери врѣкъ съ каѣци ꙗ нѣмѣрѣмь сороачелор.

г. Де ачаста ꙗкѣ вомь съ цинци, къ ведемь къ оуцеле кѣвинте . оуниї лѣкѣ изводит ꙗтрѣни кип, ацїи ꙗтрѣалт . ѡрѣж ной лѣмь лѣсать кѣм аѣ фостѣ ꙗ изводѣмь греческѣ, вѣзѣндѣ къ алте лимѣи ꙗкѣ ле цинь ашѣ, кѣмѣ-ї : сѣнагога, ши повликань, ши гангрена, ши пїетри скѣмпѣ, кареле нѣ сѣ цїѣмь рѣмѣнѣще че сѣнтѣ . нѣме де ѡамени, ши де лѣмне, ши де вешменте, ши алтеле мѣлатѣ, кареле нѣ сѣ цїѣмь рѣмѣнѣще че сѣнтѣ, нон ꙗкѣ лѣмь лѣсать грѣчаще, пентрѣмь къ алте лимѣи ꙗкѣ лѣкѣ лѣсать ашѣ.

д. Ячаста ꙗкѣ вѣ рѣгѣмь съ лѣаци аминте, къ рѣмѣнїи нѣ грѣескѣ ꙗ тоате цѣрѣле ꙗтрѣни кип, ꙗкѣ нечи ꙗтрѣо царѣ тоци ꙗтрѣни кип . пентрѣчкѣмь къ неѡе поате съ скрїе чине-ѡа съ ꙗцелѣгѣ тоци, грѣиндѣ оуниї лѣкрѣ, оуниї ꙗтрѣнѣ кипь, ацїи ꙗтрѣалтѣ кипь, аѣ вешмѣ(н)т, аѣ ѡасе, аѣ алтеле мѣлатѣ нѣ ле нѣмескѣ ꙗтрѣни кипь . ѡине цинь къ кѣвинтеле треѣсе съ фїе ка ѡанїи; къ ѡанїи ачеѣ сѣнтѣ ѡни, карїи ꙗмѣлѣ ꙗ тоате цѣрѣле, ашѣ ши кѣвинтеле ачкѣлѣ сѣнтѣ ѡне, кареле ле ꙗцелѣгѣ тоци . нон дерѣптѣ ачкѣмь нѣмь снлнт де ꙗ кът ам нѣтѣт, съ изводим ашѣ кѣм съ ꙗцелѣгѣ тѡц . ѡрѣж съ нѣ ворѣ ꙗцелѣще тоци, нѣ-ї де ѡина ѡастрѣж, че-ї де ѡина челѣмь чкѣмь рѣсѣфират рѣмѣнїи приꙗтрѣалте цѣрѣ, де шѣлѣмь мѣстекат кѣвинтеле къ алте лимѣи, де нѣ грѣескѣ тоци ꙗтрѣнѣ кипь.

е. Май аѡой де тоате, рѣгѣмь пре четиторїи чецїи кѣрци, съ нѣ не цїодече нѣмай де кътѣ, пѣнѣ нѣ ворѣ сокотїи изѡаделе ши ѡеци афлѣ пре че кале амь ꙗмѣлатѣ . Ядеѡѣрѣ ши нон ѡамени сѣнтѣмь, ши ам нѣтѣт ши грѣшїи, сѣѡа къ ам снлнтѣ де ꙗ кътѣ ам нѣтѣт съ нѣ грѣшїи . май вѣртѣсѣ де

тоате прѣ ачаста нѣкъ силнѣ, съ циним ꙗцелесѣа дх҃савшї
сѣнтѣ, къ скриптѣра фѣрж ꙗцелесѣ асте ка ши трѣнѣа фѣрж
сѣфаетѣ. Ичаста пофтимѣ дела татѣа дѣамнѣсѣ Иминѣ.

Млави капѣ нѣ. зачѣао ѿд. ѿе. (Mateiu e. XVIII, v. 1—17).

(Fol. 23 a — 23 b.)

1. Атр'ачел час съ апропѣрж оученичи кѣтрж Іс. зикнѣд :
ѡаре чїне-н ман мѣре ꙗтрѣ ꙗгѣрѣцїа черюреаѡр? 2. шї кемж
Іс. оун поробок, ши-л нѣсе ꙗ мїжлоекѣа лѡр 3. шї зїсе : адеѡѣрж
грѣескѣ ѡаѡ : съ нѣ вж вѣц' ꙗтрѣрче, ши съ фїц' кѣ поро-
бѣчїн, нѣ' вѣц' ꙗтра ꙗтрѣ ꙗгѣрѣцїа черюреаѡр. 4. къ варе чїне
съ ва смери ꙗ сїне ка ачѣст' поробок, ачѣла асте ман мѣре
ꙗтрѣ ꙗгѣрѣцїа черюреаѡрѣ. 5. шї аѣ чїне арж прїнамї пре оунѣ
поробѣк' ка ачѣста, ꙗ нѣмеле мїеѣ, пре мїне прїмѣѣѣ. 6. дѣрж
чїне арж зминтїи пре оунѣа де ачѣци мїч', кѣрїн кред' ꙗтрѣ
мїне, ман бїне арж фї аѣи, съ н лѣѣе пѣатра мѣрїи де грѣ-
мѣзїи аѣи, шї съ сж ꙗнѣче ꙗтр'адѣнѣа мѣрїи. 7. ван аѣмїи де
зминт'кае; къ трѣвѣѣе съ вїе сминт'каеле, ꙗсж ван де ѡмѣа
ачѣла, пентрѣ кѣреае бїне зминт'кала. 8. арж де те ва зминтїи
мѣна тѣ саѣ пичѣрѣа тѣѣ, тѣе ѡ шї ѡ лѣпѣдѣ дела тїне, ман
бїне асте цїе чюнгѣ саѣ шкїшн' съ ꙗтри ꙗ вїаѣж, дѣжт доаѡ
мѣн' саѣ доаѡ пичѣре аѣнѣа, арѣнѣа ꙗ фѣѣа де вѣч'.

9. Шї ѡкюа тѣѣ съ те ва сминтїи, скоаѣте-аѣ ши-аѣ лѣ-
пѣдѣ дела тїне; ман бїне асте цїе оун' ѡкю аѣнѣа ꙗ вїаѣж
съ ꙗтри, де кѣт' дѣн ѡкї аѣнѣа, арѣнѣа ꙗ мѣт'ка фѣѣ-
аѣи. 10. сокотїц' съ нѣ ѡвнѣцїи пре вр'ѣнѣа де ачїрѣ мїч', къ
вж грѣескѣ ѡаѡ, къ ꙗрїи лѡр ꙗ черю нѣрѣрѣ вѣд фѣаѣа тѣтѣ-
аѣи мїеѣ чѣа де ꙗ черю. 11. къ аѣ венїтѣ фїюаѣ ѡменїескѣ, ши
сж мѣнтѣаѣсѣ че ерѣ перїтѣ. 12. дѣрж чѣ сж пѣре ѡаѡ? съ ва
аѣк оун' ѡмѣ ѡ сѣтѣ де ѡн, шї ва рѣтѣчїи оуна днѣтр'ѣнсе, аѣ
нѣ ва лѣса нѣаѡзѣчѣ шї нѣаѡ ꙗ мѣнїи, шї ва мѣрѣе де ва
кѣѣта пре чѣ рѣтѣчїитѣ? 13. шї де съ ва тѣм'пѣа съ ѡ аѣле,
адеѡѣрат' грѣескѣ ѡаѡ, къ съ ва еѣкѣрѣа де ачѣа ман врѣ-
тѣсѣ дѣкѣт' де чѣа нѣаѡзѣч' шї нѣаѡ нерѣтѣчїитѣ. 14. ашѣ
нѣ-н ѡа тѣтѣаѣи ѡѣстрѣ де ꙗ черюр', ка съ пїае оунѣа де
чѣци мїчѣ. 15. арж съ грѣшїи фѣрателе тѣѣ цїе, пѣсж, шї чѣртѣж
пре еаѣ ꙗтре тїне, шї ꙗтре еаѣ сѣнѣрѣ; съ те ва аѣѣаѣа,
аи дѣѣнѣит' пре фѣрателе тѣѣ. 16. арж съ нѣ ва аѣѣаѣа пре тїне,
ман ѣ лѣнѣж тїне ꙗж оунѣа' саѣ дѣн, къ де ꙗ гѣра а дѣн

лш а трен мъртсрѣн съ ртъркѣше тѳт' кѣвѣнтсѣль . 17. тарж съ нш ва асксатѳ шѣ пре еѣ, спѣне съвѳрслѣш ; тарж де нш ва асксатѳ нече съвѳрслѣль, фѣе цѣе ка оуны пѣгжнѣ шѣ пѣвланкѣнѣ .

Евѣглѣе де ла марко кѳпѣ . Ѣ . зачало зѣ . ѿ . (Marcu c. IV, v. 24—41.)
(Fol. 45b — 46a.)

24. Шн зичк ѳвѳр : сокотѣц' чѣ дѣзѣцѣ ! кѣ каре мѣсѳрж вѣцѣ мѣсѳрѳ, мѣсѳрѳ-сѣ-ва воѳш, шѣ сѣ ва адѳвѣе воѳш чѣстѳра чѣ дѣ-зѣцѣ . 25. кѣ чѣне арѣ, да-н-се-ва лѣш, шн кареле н' арѣ шн чѣ арѣ лѣѳ-сѣ-ва дѣла ел . 26. шѣ зичк ашѳ : ѳсте рпѣрѣцѣѳ лѣш дѣмнезѣкѣ, кѳ шѣ оуш вѳмѣ чѣ арѣн'кѣ сѣмѣнѣца р пѣмѣнтѣ . 27. шѣ дѳарме шѣ сѣ скоѳлѣ нѳапт'к шѣ зѣва, шн сѣмѣнѣца рѣсѳре, шн крѣцѣ кѣмѣ нѣ цѣе ель . 28. кѣ пѣмѣнтсѳ де елѣш' родѣцѣ, ртѣн тарѣж, дѣпж ачѣѳ спѣк', дѣпж ачѣѳ рпле грѣшнѣсѳ' р спѣк' . 29. тарж кѣндѣ адѣче рѳдѣсѳ, нѣмай дѣкѣтѣ тримѣтѣ сѣчерѣтѳрѣн, кѣ дѣ венѣт' сѣчерѳтсѳ' . 30. шѣ зичѣ : кѣн вѳмѣ асѣмѣнѳ рпѣрѣцѣѳ лѣш дѣм-незѣкѣ? сѳш р чѣ пѣлѳж вѳмѣ рѣнѣш пре ѳ ? 31. кѳ грѣшнѣсѳ' де мѣщѳрѳю, кѳреле кѣндѣ-л' сѳмѣнѣж р пѣмѣнт', маѣ мѣкѣ ѳсте де тѳѳте семѣнѣеле кѳре-сѣ р пѣмѣнтѣ . 32. шѣ дѣка-л' сѳмѣнѣж, крѣцѣ, шѣ сѣ фѳче маѣ мѳре де тѳѳте вѣрѣѳнеле, шѣ фѳче стѣл'пѣрн мѳрн, кѣт' пот' сѣпт' оуѣбра лѣш пѳсѣрнле чѣрѳлѣш сѣ сѣѳжшѣѳскѣ . 33. шѣ пѣлде кѳ ачѣстѣ мѣѳте грѣнѳ ѳвѳр ; кѣ кѣвѣнтсѳ' кѣмѣ пѣтѣ дѣзи . 34. тарж фѣрж пѣлѳж нѣ грѣнѳ ѳвѳр ; дарж дѣсѣен оуѣнѣнѣлѳрѣ лѣш тѳѳте ле спѣнк' . 35. шѣ грѣнѳ ѳвѳр ртр'ачѣ зѣ, фѣѣндѣ сѳра : сѣ трѣчѣмѣ р чѣѳ пѳрте . 36. шѣ лѣ-сѣнѣ мѣлѣнѣм'к, лѣарж пре ел кѣмѣш' ерѳ р корѳвѣе ; шѣ алте корѳвѣн ркѣ ерѳ кѣ ель . 37. атѣнѣ сѣ скорнѣ вѣхѳрѣ де вѣнтѣ мѳре ; тарж оуѣделе ртрѳ р корѳвѣе, атѣтѳ кѣтѣ маѣ сѣ рпле корѳвѣѳ . 38. шѣ ерѳ ел' р фѣндѣсѳ корѳвѣн . дѳрмѣнд' пре шн' кѣпѣтѣкѳю ; атѣнѣ-лѣ дѣцентѳрж, шѣ зѣсѣрж лѣш : рѣѣѣжтѳрѳле, дѣ нѣ вѳнѣ сѳмѣ кѣ перѣмѣ ? 39. шѣ сѣѳлѣндѣ-сѣ черѣж вѣнтсѣль . шѣ зѣсе мѣрѣн : домѳлѣше-те, рѣѳтѣж ! шѣ рѣѣтѣж вѣнтсѣль, шѣ фѣ рѣѣтѣ мѳре . 40. шѣ зѣсе лѳр : чѣ сѣнтѣц' рспѣнѣѳѳ' ѳшѳ ? кѣм н' ѳвѣц крѣднѣж ? 41. шѣ сѣ рфрѣнѳшѳрж кѣ фрѣкѣ мѳре, шѣ грѣнѳ оу-нѣсѳ кѣтрж ал-ѳлѣтѣ : вѳре чѣне ѳсте ачѣста, кѣ шѣ вѣнтсѣль шѣ мѳрѣ асксатѳрж пре ель ?

Προκαλιψις στ. Ιωαν̄ β̄γοςλοφ̄ κ̄αν̄κ̄ . β̄. (Apocalipsis. St. Joan
cap. II, v. 1—10.)

(Fol. 304 b.)

1. Δῑφ̄ρ̄σ̄αβ̄η̄ *) β̄εσ̄κ̄ρ̄ε̄ῑη̄ σ̄φ̄ε̄σ̄αβ̄η̄ σ̄κ̄ρ̄ε̄ῑη̄ : ᾱχ̄κ̄ε̄τ̄κ̄ ζ̄ῑνε̄ χ̄ε̄λα
χ̄ε̄ τ̄ῑνε̄ χ̄κ̄λε̄ . 3. σ̄τ̄κ̄λε̄ ρ̄ δ̄ε̄ρ̄κ̄η̄τ̄ᾱ σ̄ᾱ, κ̄ᾱρ̄ε̄λε̄-η̄ ρ̄τ̄ρε̄ χ̄κ̄λε̄ . 3. σ̄κ̄κ̄-
π̄η̄ῑνε̄ δ̄ε̄ ᾱδ̄ρ̄κ̄ . 2. τ̄η̄ς̄ φ̄ᾱν̄τ̄ε̄λε̄ τ̄ᾱλε̄ η̄η̄ ω̄σ̄τ̄η̄κ̄ᾱζ̄ τ̄ᾱ, η̄η̄ κ̄τ̄
η̄ς̄ π̄ο̄κ̄τ̄ε̄ σ̄σ̄φ̄ε̄ρ̄η̄ π̄ρε̄ χ̄η̄ ρ̄κ̄η̄; η̄η̄ η̄σ̄π̄η̄τ̄η̄ῑρ̄η̄ π̄ρε̄ χ̄ε̄λ̄ χ̄ε̄ ζ̄η̄κ̄
κ̄τ̄ σ̄κ̄η̄τ̄κ̄ ᾱπ̄σ̄η̄ η̄η̄ η̄ς̄ σ̄κ̄η̄τ̄, η̄η̄-ᾱη̄ ᾱφ̄λ̄ᾱτ̄' π̄ρε̄ η̄η̄ μ̄η̄ν̄κ̄η̄ο̄η̄η̄ .
3. η̄η̄ ᾱη̄ ρ̄κ̄ε̄δ̄ᾱρε̄, η̄η̄ ᾱη̄ σ̄σ̄φ̄ε̄ρ̄η̄τ̄ε̄ π̄ε̄η̄τ̄ρ̄ς̄ η̄ς̄μ̄ε̄λε̄ μ̄η̄ε̄ς̄, η̄η̄ η̄ς̄ η̄' ᾱη̄
π̄ρε̄ε̄τ̄ᾱτ̄κ̄ . 4. χ̄ε̄ ᾱμ' ω̄ᾱρ̄ε̄χ̄ε̄ π̄ρε̄ τ̄η̄νε̄, κ̄τ̄ δ̄ρ̄ᾱγ̄ο̄σ̄τ̄κ̄ τ̄ᾱ δ̄η̄η̄τ̄κ̄η̄
ω̄ ᾱη̄ λ̄κ̄σ̄ᾱτ̄ε̄ . 5. ᾱδ̄ς̄-η̄ ᾱμ̄η̄η̄τ̄ε̄ δ̄ε̄ρ̄η̄η̄τ̄' ᾱχ̄κ̄ᾱ δ̄ε̄ ο̄ῡη̄δ̄ε̄ ᾱη̄ κ̄τ̄ζ̄σ̄τ̄ε̄.
η̄η̄ τ̄ε̄ π̄ο̄κ̄κ̄ᾱρ̄η̄ η̄η̄ φ̄ᾱν̄τ̄ε̄λε̄ δ̄η̄η̄τ̄κ̄η̄; η̄ρ̄ζ̄ δ̄ε̄ η̄ς̄, ρ̄ δ̄ε̄
γ̄ρ̄ᾱβ̄ε̄κ̄ β̄ο̄ῑο̄ β̄η̄η̄ ρ̄ π̄ρ̄ο̄τ̄η̄κ̄ᾱ τ̄ᾱ η̄η̄ β̄ο̄ῑο̄ κ̄ᾱκ̄τ̄η̄ σ̄κ̄κ̄η̄η̄η̄κ̄σ̄λ̄
τ̄κ̄ς̄ δ̄η̄η̄ λ̄ο̄κ̄σ̄λ̄ ᾱβ̄η̄, σ̄κ̄ η̄ς̄ τ̄ε̄ β̄ε̄ρ̄η̄ π̄ο̄κ̄κ̄η̄η̄ . 6. ρ̄σ̄κ̄ ᾱχ̄ᾱσ̄τ̄ᾱ ᾱη̄.
κ̄τ̄ ᾱη̄ ο̄ῡρ̄κ̄τ̄ε̄ φ̄ᾱν̄τ̄ε̄λε̄ η̄η̄κ̄σ̄λ̄ᾱη̄τ̄ᾱη̄η̄λ̄ω̄ρ̄, κ̄ᾱρ̄ε̄λε̄ η̄η̄ ε̄ς̄ λ̄ε̄ ο̄ῡρ̄ε̄κ̄ς̄ .
7. χ̄η̄νε̄ ᾱρε̄ ο̄ῡρ̄ε̄κ̄η̄ σ̄κ̄ ᾱδ̄ζ̄ζ̄, χ̄ε̄ ζ̄η̄νε̄ δ̄η̄ς̄λ̄ε̄ β̄εσ̄κ̄ρ̄ε̄η̄λ̄ο̄ρ̄κ̄ : ρ̄κ̄κ̄η̄η̄τ̄-
τ̄ο̄β̄η̄ο̄ᾱβ̄η̄ δ̄ᾱ-η̄ β̄ο̄η̄ μ̄κ̄η̄κ̄ᾱρε̄ δ̄η̄η̄ π̄ο̄μ̄σ̄ᾱ β̄η̄ε̄η̄η̄η̄, κ̄ᾱρ̄ε̄λε̄ ᾱσ̄τ̄ε̄ ρ̄
μ̄η̄ζ̄λ̄ο̄κ̄σ̄λ̄ ρ̄ᾱη̄ο̄ᾱβ̄η̄ ᾱβ̄η̄ δ̄ε̄μ̄η̄ε̄ζ̄κ̄ς̄ . 8. η̄ρ̄ζ̄ ρ̄μ̄ε̄ρ̄σ̄λ̄ᾱβ̄η̄ β̄εσ̄κ̄ρ̄ε̄η̄η̄
σ̄μ̄η̄ρ̄η̄κ̄η̄η̄λ̄ω̄ρ̄ σ̄κ̄ρ̄ε̄ῑη̄η̄ : χ̄ε̄λ̄ δ̄ε̄η̄η̄τ̄κ̄η̄ η̄η̄ χ̄ε̄λ̄ δ̄ε̄ ᾱπ̄ο̄η̄ κ̄ᾱρ̄ε̄λε̄ μ̄δ̄-
ρ̄η̄ς̄ε̄ η̄η̄ β̄η̄δ̄ζ̄ζ̄ . 9. τ̄η̄ς̄ φ̄ᾱν̄τ̄ε̄λε̄ τ̄ᾱλε̄, η̄η̄ σ̄κ̄κ̄ρ̄ε̄ᾱ η̄η̄ σ̄β̄ρ̄σ̄μ̄κ̄η̄η̄λ̄
(χ̄ε̄ η̄η̄η̄ β̄ο̄γ̄ᾱτ̄ε̄) η̄η̄ τ̄ε̄ χ̄ς̄λ̄ε̄κ̄ς̄ χ̄ε̄λ̄ χ̄ε̄ ζ̄η̄κ̄ ᾱ φ̄η̄ η̄η̄δ̄ο̄β̄η̄ η̄η̄
η̄ς̄ σ̄κ̄η̄τ̄, χ̄ε̄ σ̄κ̄η̄τ̄ σ̄κ̄ε̄β̄ο̄ρ̄σ̄λ̄ σ̄ᾱτ̄ᾱη̄η̄η̄η̄ . 10. η̄ε̄μ̄η̄κ̄ζ̄ η̄ς̄ τ̄ε̄ τ̄κ̄λ̄ε̄ δ̄ε̄
χ̄κ̄λ̄ᾱ χ̄ε̄ τ̄ε̄ ᾱ ρ̄κ̄ε̄δ̄ᾱ; η̄τ̄ζ̄ β̄ᾱ τ̄ρ̄η̄μ̄κ̄τ̄ε̄ σ̄ᾱτ̄ᾱη̄ᾱ ο̄ῡη̄η̄η̄ δ̄η̄η̄τ̄ρε̄
β̄ο̄η̄ ρ̄ τ̄ε̄μ̄η̄η̄η̄κ̄ζ̄, κ̄ᾱ σ̄κ̄ β̄ᾱ η̄σ̄π̄η̄τ̄η̄η̄η̄η̄; η̄η̄ β̄ε̄η̄' ᾱκ̄κ̄ σ̄κ̄κ̄ρ̄ε̄ζ̄ ρ̄
ζ̄κ̄ε̄η̄ ζ̄η̄λε̄; φ̄η̄ κ̄ρ̄ε̄δ̄η̄η̄κ̄ο̄σ̄ π̄κ̄η̄κ̄ λ̄ᾱ μ̄ο̄β̄ᾱρ̄τ̄ε̄, η̄η̄-η̄η̄ β̄ο̄η̄ δ̄ᾱ η̄ε̄
κ̄ο̄ρ̄ο̄β̄η̄ β̄η̄ε̄η̄η̄η̄η̄.

XLIII.

1648.

Udriște Năsturel: Varlaam și Joasaf.

(ediția Odobescu incompletă, numai 40 pagini.)

Titlul după Ms. M. Eminescu din 1814.

Β̄η̄ᾱη̄ᾱ η̄η̄ π̄ε̄τ̄ρ̄ε̄κ̄ε̄ρ̄κ̄ ᾱη̄λ̄ο̄ρ̄' δ̄ε̄η̄τ̄ρ̄ς̄ σ̄φ̄η̄η̄η̄η̄η̄ κ̄ε̄κ̄ε̄ω̄η̄η̄ η̄κ̄ρ̄η̄η̄-
η̄η̄η̄ η̄η̄ω̄η̄ρ̄η̄ Β̄ᾱρ̄λ̄ᾱᾱμ̄ η̄η̄ Ῑω̄ᾱσ̄ᾱφ̄ η̄η̄δ̄ε̄λ̄ᾱη̄η̄λ̄ω̄ρ̄ . σ̄κ̄ρ̄ε̄κ̄ δ̄ε̄ π̄ρε̄ κ̄ε̄-
ε̄η̄ε̄σ̄ᾱ η̄η̄ σ̄φ̄η̄η̄τ̄ε̄λε̄ η̄κ̄ρ̄η̄η̄η̄η̄η̄ η̄ο̄β̄ε̄ρ̄ς̄ Ῑω̄ᾱη̄ Δ̄ᾱμ̄ᾱσ̄κ̄η̄η̄η̄η̄ η̄η̄η̄τ̄ρ̄ς̄
φ̄ο̄λ̄ο̄ς̄σ̄ᾱ η̄η̄ μ̄ζ̄η̄η̄τ̄η̄η̄η̄η̄ σ̄σ̄φ̄ᾱη̄τ̄ε̄λ̄ο̄ρ̄ ᾱη̄λ̄ο̄ρ̄, χ̄ε̄ σ̄κ̄ β̄ο̄ρ̄ η̄ε̄β̄ο̄η̄ ᾱ χ̄ε̄τ̄η̄

*) Glosă marginală: Πρεσβυση.

вѣща чѣ кѡ ѡжрдѣ а лѡр, че жсте тѣлмѣчѣтѣ де пе словенѣ пре лимба рѡмѣнѣскѣ де Ѥдрице Нѣстѡрѣа ал дѡнае лѡгофѣт.

Cap. I. Creștinarea Indienilor. (p. 5—8.)

Лѣтѣнол' кáпѣ

Де лѣтоарчѣрк нидѣянилор' пѣнтрѡ мѣртѡрѣа лѡ стѣ апслѣ Ѳѡма . ши де Явенир' лѣпѣратѡл' Индѣя.

Цáра [лáтѡрк] че се кáлмѣ Индѣя, депáрте жсте де Егѣпет'; ши жсте мáре фѡрте, ши кѡ мѡлци вáмени, ши жсте лѣкѡнѡсрáтѣж кѡ мáрк . ши кѡ лѡчѣн адѣнкѣтѡрѣн, пре кáре ши корáбѣй оумѣлѣ кѣтрѣ пѣрциле Егѣпетѡлѡй; иáрк пре оускáтѣк апронѣáзѣ-се кѣтрѣ хотáркле кѣзѣл'вáшилор', [персилор']; кáре цáрѣ ѡдѣнѣѡарѣж де демѡл'т', кѡ лѣтѡнѣрекѡл' тѡрѣѡрѣй ндолиц' лѣпѣклáтѣ ерá, спѡр'кáтѣ де тот' ши неѡнтѡбáре спре лѡкрѡрѣле пѣгѣнѣци.

Лѣрк кѣнд' ѡнѡл' нѣкѡст' фѣюл' лѡ дѣмнѣзѡс . че жсте лѣскѡнѡл' тáтѣлѡй . (ѣѡ . гá . а) нѡ маи пѡтѡ рѣкѡдд а'ш' вѣдѣ зидитѡрѡ лѡй ровѣтѣж де пѣккáт' . чѣ дренѣт' дѣнѡс кѡ а лѡй мáсрдѣе пѣкѣндѡс-се . арѣтѣ-се ѡм' кá нѡй . фѣрѣ де пѣккáт' . ши непѣрк-синѡдѣ скáлѡнѡл' пѣрѣнѣтелѡй, скáлѡшѡнтѡс-скѡс лѣ верѡтѡрѣж, пѣнтрѡ нѡй . кá нѡй лѣ чѣрѣюрѣ скѣ не скáлѡшѡнѡм' . де лѣ кѣд'ѣрк чѣ де демѡл'т' скѣ не скáлѡм' . ши де лѣ пѣккáте скѣ не слѡбѡзѣм . прѣимнѣд' фѣчѡрѣа чѣ де лѣтѣю.

Оум'пáлѡ дáрк дѣрѣйтѣ нѡй, тѡатѣ сокѡтинѣа трѡнѣскѣ . ши крѡче ши мѡáрте лѡж . ши пѣлѣмѣнѣтѣциле лѣтрѡѡнѡ кѡ чѣрѣциле, чѡдáт' ле лѣпрѣвнѣ . скáлѣ-се де лѣтрѡ морци, ши лá чѣрѣюр' кѡ слáкѣ се лѣнѣл'цѣ, ши шеѣнѣдѣ дѣ дрѣкѣтá мѣрѣй тáтѣлѡй, трѣмѣксе дѡпѣж фѣгѣдѡнѣцѣ пре мѣнѣгѣйтѡрѣюл' дѣхѣ, лѣ вѣдѣкре де лѣмѣбѣ де фѡкѣ, кѣтрѣ лѣшиш вѣзѣтѡрѣй ѡченѣчѣй лѡй [ши трѣмѣсь пре ей лѣ тѡáте лѣмѣнѣле] . кá скѣ лѡмнѣнѣкѣзе пре чѣа че шедѣ лá лѣтѡнѣрек'(ѡл) [нѣцинѣнѣци] . ши скѣ ѣ вѡтѣкѣзе лѣ нѡмѣле тáтѣлѡй, ши ал' фѣюлѡй, ши ал' дѣхѡлѡй свѣтѣк .

Де аколѣ, кѡмѡ-ш лѡáрк оунѣй денѣтрѣнѣшѣй а стрѣкáте хотáркле рѣскѣрѣитѡлѡй, ал'ций алѣ апѡсѡлѡй, ал'ций а пѣтрѣкѣ пѣрциле дѣспре мѣáзѣ-нѡлѣте, ши дѣспре мѣáзѣ-зѣ . ѡнѣпáкѣндѡс-ш' порѡнѣкá че ле ерá порѡнѣчѣтѣж .

Лѣтѡнѣче ши сѣнтѡл' Ѳѡма, фѣинѣд' ел оунѡл' де лѣ нѡлѣмѣрѡл' чѣкѣей ачѣлор' дѡй-спрѣ-зѣкѣе оучѣнѣчѣ ай лѡ хѣ . трѣмѣс' фѡ лѣ лáтѡрк нидѣенѣскѣ, де ле проповѣдѡлѡ мѣнѣтѡйтѡáрк проповѣдѡрѣе; ши дѡмнѡл' ажѡтѣнѣдѡс-ш' . ши лѣтѣрѣнѣдѡс-ш' кѡвѣнтѡл',

к8 с'км'нел че мѣрѣѣ пре 8р'ма р'к'ц'ѣт'ор'наор' л8й, изгонитъ ф8 р'т8н'кр'к'с'а' д'р'к'ч'ес'к'ъ, ши де р' с'п8р'к'ч'ион'к' к'ан'ци'наор' п'дол'и'ц'к' п'рем'ини' д8-се, к'к'т'р'к' н'ес'мин' т'и'га' к'ред'ин'ц'к' л'ин'и'р'к'-се, ши ан'а к8 м'к'ин'иле ап'ост'ол'а8а8й с'ки'м'к'к'и' д8-се де р' п'к'г'н'к'т'ат'е, р'п'р'в'н'ар'к'-се л8 х'с'. к8 к'от'ѣз'а', ши пре р'ч'ет' ад'к'w'г'к'и' d8-се, к'ри'с'т' ши сп'ор'и'а р'т'р8 н'ики'но'к'ат'а к'ред'ин'ц'к'. и'ар'к' в'ес'к'ри'чи р' то'ат'е п'ѣр'ци'ле се зид'и'а.

Д'к'ч'и'а, де в'р'к'ме че р'ч'и'с'р'к' а се зид'и м'к'н'г'ст'ы'р' ши ла 8'г'у'н'ет' ши а се ст'р'н'и'це м'в'а'ц'и'ме де к'в'а'д'г'г'р'. ши в'к'ет'к' в'н'и'т'к' ц'ил'ор' лор'. ши а в'и'ц'и'н' р'м'ер'и'ц'и'н' л'w'р' аж'н'г'и'н' д'к' пре р' то'ат'е м'ар'ци'н'иле л8м'и'н'. сос'и' ши р' ц'ара Ин'д'и'и', пре к'ар'и'н' сп'ре р'к'в'ни'ре ка ач'к'а-й р'д'ик'к', к'в'т' м'в'а'ц'и' л'к'с'к'и' d8-ш'к' то'ат'е, д8ч'к'-се р' п'8'ет'и'е, ши р'т'р'ач'ес'т'ь т'р'8н' м'8'ри'тор' п'8'р't'a [л8а] в'и'д'а ч'ел'ор' ф'ѣр'к' де т'р'8н'8'р'и'.

Капъ в̃.

Сар. II. (р. 19—21.)

Р'к'с'п'8'и'з'и'д'к' п'ост'н'ик'с'а' з'и'се : де в'р'к'ме че р'т'р'и'н' р' п'к'рат'е, р'ч'и'к'т'8'ра де 8'и'д'е-м' ф8 м'и' а н8 в'ѣг'а' р' с'к'м'ъ пре ч'к'ете в'р'ем'и'н'ы'че [т'р'ек'т'о'ар'е], ши а м'ъ л'ин'и' к8 то'т'8а' к'к'т'р'к' н'ѣд'еж'д'иле в'к'ч'ни'че, ас'к'с'а'т'ъ . р' ч'к'ле з'иле де д'ем'8а't', к'к'и'д' е'рам' е8 р'к'ъ т'к'н'ѣр' к8 в'р'ес'к'8т'8, л8з'и'о оу'н' к'8в'к'и'т' в'8н' ши де с'п'ен'и'е [м'к'н'т'8'и'ре], ши т'к'р'и'а л8й к8 то'т'8а' м'ъ р'к'п'и'; ши а л8й ад'8ч'ере ам'и'н'т'е, ка w д'м'нез'и'ас'к'ъ с'к'м'к'и'ц'ъ, се с'к'д'и' р'т'р8 и'ни'ма м'ѣ, ши н'ед'к'с'п'ѣр'ци'т' п'к'з'ит' е'р'a р'т'р'и'н'с'а, ат'к'та к'в'т' се р'р'ѣд'ч'и'н'к', ши в'р'ес'к'8, ши ф'к'к'8 ч'ас't'ж' р'о'ад'ъ че в'ѣз'и' р't'р8 м'и'не; и'ар'к' т'к'р'и'а ач'ел'8й к'8в'k'и'т' ач'а'ста e'p'a:

Н'ек'и'н'z'8'и'ц'и'и', з'и'че, л8 н'к'р'ав' ка ач'ес't'a, де ан'а н8 в'а'г'ж' с'к'м'ъ л8к'p'8'p'иле ч'к'ае че с'к'и't', ка к8м' н'ар' ф'и'. и'ар'к' де л8-к'p'8'p'иле к'аре н8-ш' с'к'и't', ан'а се ц'и'н' ши л'е п'р'i'л'м'ес'к'ъ, ка к8м' ар' ф'и'. к'ъ ч'и'не н'ас' r'8'et'at' д8а'ч'а'ц'a ч'ел'ор' че с'к'и'tь, н8 по'ат'е п'ри'ч'к'и'е ф'и'p'k' ч'ел'ор' че н8 с'к'и'tь, и'и'ч' по'ат'е ц'и'н' к8м' л'е в'а т'р'k'че, ад'ек'ъ, с'к' л'е ц'и'е р't'р8 и'ни'к', ши р' с'к'm'ъ с'к' н8 л'е к'а'це.

К'ем'ъ д'ар'ъ к'8в'k'и'т'8a' ач'ела, пре в'k'ч'и'н'ч'еле ши пре н'ек'л'ъ-т'и'н'ат'еле, л8k'p'8'p'и' че с'к'i't', и'ар'к' пре в'и'ц'а, ши х'р'ана, ши л'и'н'и'ч'и'но'8'ca к'ог'к'ц'и'е, ши ч'и'н'с't'k' [с'ла'ка] ч'и'ц'и'н' л8м'ъ к'w'k'-л'е, л8-к'p'8'p'и' че н8 с'к'и'tь. к'к'т'р'к' к'аре л8k'p'8'p' че н8 с'к'i't', и'нема т'a р'п'к'рат'е, ф'о'ар't'е р'k'8 ши ам'ьр'ы't' c'k'8 ц'и'н'т'8и't'. ши е8 w'д'и'н'и'w'p'k' де ач'к'а'k'ш' м'ъ ц'и'г'k'м'; че т'к'r'и'а ач'ел'8й к'8v'k'и't', н'е.р'ч'е-

тат' вол'дин'д' пре сѣфлетса' м'ієс, р'дикж' прѣ ст'ѣп'н'са' м'ін'т'к', спре ал'к'ц'ер'к' а май б'инел'ш'й; тар' л'к'ц'к' п'ѣк'ат'са'ш'й ш'ин'д' .р'п'о-
трива л'ѣц'ій а м'інц'ій м'к'ле, к'с драгос'т'к' ч'ѣстор' л'скр'ср' де
аич', ка к'с неце лан'ц'ср' де ф'ієр лег'н'д'с-м'ъ, ров' м'ъ ав'ѣ .тар'ъ
к'н'д' в'р'ѣ м'іла ш'й в'сн'к'ат'т'ѣ м'н'т'сн'т'ор'юл'ш'й н'ост'р'ѣ д'м-
н'з'єс, а м'ъ ско'ате де .р' ров'іє .р'т'к'ри м'ін'т'к' м'ѣ а в'ир'ш'й пре
л'к'ц'к' п'ѣк'ат'са'ш'й, ш'н деш'к'ісе ш'к'ій м'ієй а дес'п'р'ці, б'инеле
де .р' р'к'с.

Ит'сн'че .р'целег'ш'ю ам'ѣ ш'н в'ъз'ш'ю к'ъ то'ате ч'к'сте де аич'
дешар'те с'кн'т', ш'н т'ср'в'ср'кла д'сх'са'ш'й . [к'с'м' ш'н пр'к' .р'це-
л'єпт'са' Голомон'ъ в'аре ш'н'де .р'т'р'ѣ скрипт'с'риле л'ш'й з'ис-л'с]
[еклес'. гл. а.]

Cap. III. Nașterea lui Joasaf. (p. 31—36.)

Ил' Тр'ійле к'ап'ъ.

Де н'ащ'ер'к' л'с 'Iw'асаф'ъ ш'н ч'ѣ пен'т'р'ѣ д'ън'с'л' четит'ор'ій
де ст'к'ле л'с м'ър'т'ср'иснт'.

Деч' .р'п'ър'ат'са' ф'іннд' .р'т'р'ѣ р'шел'ч'іоне, ш'н .р'т'р'ѣ р'ѣ
с'мн'н'т'к'л'ъ ка ач'аста, н'ъск'ѣ-й-се оу'н' кокон' пр'к' ф'р'ѣмос'. ш'н
ток'ма де .р'т'р'ач'ѣ л'с'мн'нат'ж' ф'р'ѣм'с'ѣк'це, че .р'ф'лор'іа ас'сп'р'к'н'й,
с'ѣ сем'на че в'р'ѣ с'ъ ф'іє де д'ън'с'л'; к'ъ аш'д' г'р'ън'іа в'амен'ій :
к'с'м' н'ич' в'д'н'іи'вар'ж' .р'т'р'ач'ѣ ц'ар'ж', кокон' ф'р'ѣмос' ш'н к'в'іе'с'
ка ач'ела н'ѣ с'к'с ар'к'тат'.

И'р'ж' .р'п'ър'ат'са' де м'ѣл'т'ж' в'скр'іє се ш'м'п'л'с', пен'т'р'ѣ н'а-
щ'ер'ѣ кокон'са'ш'й . ш'н-н п'ѣсе н'ѣмеле 'Iw'асаф'. ш'н с'кн'г'ср' ел' м'к'р'се
ла к'ап'иц'еле идо'л'єц'і, ка с'ъ ад'ѣк'ж' ж'р'ѣт'в'ж' пр'ѣ не.р'целег'ъ-
т'ор'илор' д'мн'з'єйлор'. ш'н к'н'т'т'р'ъ де м'ѣл'ц'ем'іре с'ъ ле три-
м'іц'ж' . нек'сно'с'к'н'д'ъ ел' ч'іне іасте т'с'т'ср'ор' в'сн'т'т'ц'илор'
р'ч'ен'т'ор'ъ адев'р'ат', к'ѣт'р'ж' к'ареле с'ъ к'в'д'ѣ а .р'н'ѣл'ц'а
ж'р'ѣт'в'ж' д'х'ов'н'ич'ѣск'ъ . че л'скр'с'л' ш'н ток'м'к'ла н'ащ'ер'ій кокон'с-
л'ш'й, не.р'с'ѣф'л'єц'іцилор' ш'н с'ср'зилор' д'мн'з'єй скр'ин'д'с-ш', пре-
т'с'т'н'д'енил'к' тримет'ѣ а стр'н'ц'є м'ѣл'ц'іме де н'ъро'ад'е ла
н'ащ'ер'к' л'ш'й . ш'н ер'а а в'ед'ѣ ш'н'де се .р'к'ср'а тоц' де ф'р'іка .р'-
п'ър'ат'са'ш'й, де ад'ѣч'ѣ ч'к'л'ѣ че ер'а г'к'т'іте де ж'р'ѣт'в'ж' . ч'іне
к'ѣт'с'н' п'ст'ѣ м'ѣна [к'с'м'ѣ-й ер'а п'ст'к'р'ѣ] ш'н ч'іне к'с'м' ав'ѣ .р'др'ъ-
з'н'ѣл'ъ [ч'ин'сте] к'ѣт'р'ж' .р'п'ър'ат'са', ш'н май в'р'ѣт'ос' с'нн'г'ср'
.р'п'ър'ат'са' и .р'дем'на к'ѣт'р'ж' д'ър'ш'іре; к'ъ ел' ф'оар'те м'ѣл'ци
ш'н м'ар'н ж'вн'чн ад'ѣч'е ла ж'р'ѣт'в'ж' . ш'н аш'д' к'с то'ате г'ло'а-
теле с'ъв'ър'ш'н'д' пр'аз'ник'с'л', пре тоц'і-й ч'инст'і к'с д'ар'ш'н,

къци ерѧ сѣктиничѣи асѣи, ши къци ерѧ кс дерегъторѣи, ши къци ерѧ де власти, ши къци ерѧ де чѣи проѣци [можич'] ши невестѣици.

Ирж ла ачѣ зѣ де прѧзникса' нѧцирѣи коконсавѣи стрѣн-сѣрѣ-се ла рѣгрѧтсѧ' екрѣкаци аѣиши, рѣкъцац' р философиѧ хал'дѣаскѣ, четитѧре де ст'клае . ка ла . не . кс нсѣмърса' . ши пре ачѣи-ѣи нѣсе рѣгрѧтсѧ' апроѧи де сѣице, де-ѣи рѣтрѣвѧ, сѣ-ѣи снѣе фѣиш' кѧреде де рѣтр'ки'шии, чѣ ва фѣи де коконсѧ' че-ѣи се нѣксѣсе.

Ирж еѣ сокотни'дѣ мсѧ'т', зичѣ . къ мѧре ва фѣи кс богъциѧ ши кс нсѣтр'кѣ . ши ва рѣтр'кѣе пре тѧци къц' ас рѣгрѣцит' мани'те де дѣнсѧ'т.

Ирж оѣнса' де рѣтр'ачѣи четитор' де ст'клае, фѣиш'д' дѣкѣт' тѧци мѧре рѣцѣлѣит', зѣсе : ѡ рѣгрѧте! пре мѣице ден кът' мѣ рѣвѧцѣ ксрѣсѣриле ст'клелор', ашѧ причѣи : кѣлѣкъ стѧтсѧ' коконсѧ'вѣи че ци сѣкс нѣксѣтѣкъ акѣм', нѣ ва фѣи рѣтрѣ рѣгрѣкъциѧ тѧ, че ва фѣи рѣтр'ѧл'тѧ нѣоѧж, ши май еѣнж, ши ашѧ май мѧре кът' нѣ се поѧте снѣице . ши-м' пѧре къ ши чѧс'тѣкъ л'къе крѣици-нѣксѣкъ, че ѣ гонѣтѣкъ де тѣице, де дѣнсѧ' сѣкъ фѣие прѣимѣтѣж . ши нѣ аѣиѣтѣ еѣ, ксѣм' ачѣки сокотѣициѣж, ши нѣдѣкъж де сѣкъ фѣи мѣициѣтѣж [мѣициноѧсѣкъ].

Зѣкиндѣ ачѣсет'к четиторѣюл де ст'клае, ка ши чѣла де вѣдѣиш'ѡрж Варлаам (чис' . кг .) . нѣ къ четѣир'к ст'клелор' гѣчѣи, ши немерѣи адеѣкрѣса' . че дѣиш'ѣс кс чѣи че стѧ рѣпотрѣиѣж, арѣтѧ адеѣкрѣса', ва нѣнтрѣ сѣ се ѣа рѣлѧтсѣри тот' рѣспѣнсѧ' пѣгѣнилор'.

Ирж рѣгрѧтсѧ' дѣкѣа аѣзи ка ачѣсет'к, кс грѣс прѣимѣи ачѣки снѣице [вѣкѣте] . ши грѣжѧ тѣки вѣсѣлѣи аѣи.

Дѣчѣи зѣдѣи рѣврѧш' дѣоѣсѣкъ нѣице кѣрѣци прѣѣ фѣрѣмоѧсе . ши ле мѣиришѣиш' кс нѣице кълѣър'[кѧсе] аѣмѣиноѧсе . ши аколѣѣ пѣни'д' пре кокон', порѣиш'чѣи сѣкъ лѣксѣиѣс'къ аколѣѣ дѣнѣкъ оѣм-пѧкрѣкъ вѣрѣстѣи де рѣтѣю . ши порѣиш'чѣи сѣкъ нѣ ѣѣсѣж неѣкѣир'к . ши дѧскѧ' ши сѧѣиш' пѣсе лѣнѣгѣж дѣнсѧ' . тѣице' кс крѣксѣтсѧ', ши фѣрѣмош' ла вѣрѧзѣкъ . ши ашѧ порѣиш'чѣи лор', ксѣм' немиѣкъ де рѣлѣкрѣриле чѣкле кс сѣкрѣеж аѣе чѣиции вѣиц', кѧре аѣдѣк' рѣтриѣс'тѣкъѣице ши мѣкъх'иѣице, сѣкъ нс-ѣи арате . ниѣиш' моѧрт'к . ниѣ' еѣкрѣиѣкѣцѣле . ниѣиш' боѧла . ниѣиш' аѣтѣкъ чѣкѧ де рѣчѣкѧ'к че сѣкѣт' кс сѣкрѣеж . ши кс грѣже . ши поѣтъ ксрѣмѧ вѣсѣлѣи аѣи . че тот' че сѣкѣтѣкъ фѣрѣмоѧсе ши де вѣсѣлѣе, ачѣкѧ'к сѣкъ пѣе нанѣт'к аѣи, ши сѣкъ-ѣи арате; кѧ кс дѣчѣкѧ'к мѣиш'т'к аѣи рѣдѣл'чиш'д-се ши сѣктсѣриш'д-се, ниѣ' ксѣм' дѣчѣи сѣкъ нѣ май поѧтѣкъ ксѣцѣтѧ де чѣкѧ'к че вор' сѣкъ фѣи . ши ксѣвѣиш'тѣкъ мѣкъѧрѣкъ кът' де прѣѣстѣ

де хс . ши де але лшй . лвѣцѣтѣрѣ, съ нѣ кѣм' - вѣ съ аѣзж; кѣ
дект' тоаѣте ал-ал'те, ачѣста май врѣтос' гнѣдѣа съ аскѣнзѣ
де дѣнѣла', темьнѣс-се де пророчѣрк четитѣрюлшй де стѣле.

Ирк де се врѣ . лтѣмпла кѣн-ва де . л сѣбѣиле лшй, боалж .
порѣнѣи а-а' скоаѣте де гракѣ, ши ал'тъ тѣнжр' фрѣмос' пѣнѣ . л
лѣкѣла' лшй, кѣ пѣнтрѣ немнк', лѣкрѣс кѣ скѣрѣж съ нѣ вѣзж
ѡкѣй коконѣлшй.

XLIV.

1650.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de rumânie.

(Rusinești 7158.)

† адек(ѣ) еѣ стан прѣклаб . ѡт рѣснѣи скреем ше мѣр-
тѣресем . лнтр'а ачѣст запис, кѣ с(ѣ) фѣе де мар(е) кред(н)нѣ(цѣ)
ла мѣна дѣмнелшн лѣ йурдаке пост . снѣ . ег . жѣпан лѣ трѣфанда
нж бѣв вел вѣст . кѣм съ с(ѣ) цѣе, кѣ ам фост рѣмѣн, лнѣсъ мае
денаннѣте врем кѣмпѣрат пре бан гат де пѣрентел(е) дѣмнелшн жѣ-
пан трѣфанда вѣст . дѣч кѣнд лѣ фост акѣм . лн зелеле домнѣ
нострѣ йѡ матею воерод неѣ лѣват бан дела ѡ сем де ѡамен;
дѣч вѣзѣнд еѣ атѣта некон, ше атѣта рѣѡтѣн, ше атѣта
греѡтатѣ пре капетел(е) ностре дѣспре домне, ше д.лн тоѡте
пѣрѣїле, дѣч алѣта н'ам лѣст, кар мае фач, че ам плекат капѣла
ла поѡла дѣмнелшн съ фѣс ѡр рѣмѣн кѣм ам фост ла пѣрент-
тел(е) дѣмнелшн, съ-е фѣе рѣмнѣ (!) кѣ фѣчорен мен ше кѣ непоцѣе
мен кѣц дѣмнѣзеѣ ва да, хоѡамнѣк стѣт(ѣ)тоѡре . ше пѣн-
трѣ кред(н)нѣца ме-м пѣс ше печете; ш(ѣ) сеѣ . лнтѣмплат де лѣ
фост мѣртѣрне пре нѣм(е) : воер ѡамза пост . ѡт попѣнзѣлѣн,
ше стан сѣжж . ѡт мнѣиї, ше кѣ фѣе-сѣѣ дрѣгнѣч пост . ѡт там .
ше стан сѣр (сѣѣер) ѡт тѣѡа . ше д.лн лѣкѣстѣн стан
пост . ше бѣнѣ ѡт там . ше станѣла ва . пор . ше радѣла снѣ .
ег . станѣла вор . ѡт нѣзѣнѣн .

пѣс . мѣца мѣр . днѣ . вѣз лет зѣрни.

Iscăliți:

станѣ сѣѣерлѣ . стан прик . станѣла портарѣла . радѣла

ѡамза лог . etc.

XLV.

1650.

(Collect. Gaster.)

Hrisov de vânzare.

(Butnarești 7158.)

Идѣкъ ес шпрѣкъ снѣ петко ѡт естнѣрши скрис-ам ачеста
ла мѣс занис, ка (сѣ) фѣа де марѣ кредницѣ ла мѣна фрате-
мѣс данчлани пентрѣ къс ѡм вѣндѣст ѡ жѣм(ѣ)тате де
поген де вѣа . деринтѣ ван гата ѣт . д . пентрѣ къ нѡ ам вѣн-
дѣст ес де а ме есн(ѣ) воа, денанте а тѣтѣрѡр фрацнаѡр, ши
кѣ цире а тѣтѣрѡр кичинаѡр кѣм сѣ-и фѣе лѣи мошѣи ши
фечорнаѡр лѣи, къц дѣмнезѣс н ва дѣрѣи . ши мѣртѣрѣи ѡ-
мни есн, анѣм(ѣ) поп васпѣе, н поп андрѣи, н стоѣн дѣбре
чѣш, н молдовина брат шпрѣкъ, ши дима . ши ам скрис ес
дѣмитрѣс грам . ѡт тѣрговни . пис ман . ѣ . днѣ, ваѣт зрнн.

Ши пентрѣс кредница не ам нѣс дѣцетеле.

Iscăliți:

Ес станчлѡ ѡт ескрѣи . ес шпрѣкъ . ес молдовина

XLVI.

1650.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de rumânie.

(Rusinești 7158.)

† адек(ѣ) ес братѣ ѡт рѣснници . скрис-ам занисла мѣс (!)
сѣ фѣе де марѣ кредницѣ . ла мѣна постѣанинѣсани нѡрдѣи . фи-
чорѣа вистѣр(никѣс)ѣи трѣфанда . кѣм сѣ се цѣе, къ м'ам вѣнѣ-
дѣст дѣмнеѣсн де есн(ѣ) воѣа м'ѣ . фѣр нич ѡ сил(ѣ) . ши
кѣ цирѣ тѣтѣлор фрацнаор мен, пре ван гата . ѡт . вѣ . сѣ-и
фнѣ дѣмнѣѣсн рѣмѣн . ши кокониѡрѣ дѣмнѣѣсн . р . вѣѣе . р-
прѣи(ѣ) кѣ алаци мѣциш де рѣснници . ши вѣн(д) м'ам ток-

мит, фост-аѡ мѡдъци коири мъртѡриѣ . ши еѡ братѡла пѡнтрѡ
кредница, пѡсѡ-м'ем деѡтѡла, ши искѡлантѡра . ши ам скрис еѡ
ни логѡфѡт, ѡт пѡвничѡни.

пнс . мѡце . мар . кн днн .

еѡ братѡла .

вѡлат ѡрни .

фисѡницѡ логѡфѡт
мъртѡриѣ.

XLVII.

1600—1650.

(Ms. bibl. eceles. St. Nicolai Brasov. Ms. No. 167 qu.)

Кзнтекз (де*) ла крзчюнз.

Cântec de Crăciun.

Дни черю акоум' еѡ винѡ ла кон . ши маре весте споунѡк-
вѡю . ши маре вес(е)лѣе вою вести . дни карѡ нимиле сѡ кор
весели;

астѡзи ѡн порбокѡ микѡ . днитр'ѡ вѡргѡрѡ (с)аѡ нѡскѡт
вѡлаѡ . порбокѡла аше-н фрѡмос' ши китит . прѡк вес(е)лѣе токмит ;
акоум аѡ адоус вниаѡ . каре ла домнѡла аѡ фостѡ гѡтитѡ .
коум ши кон сѡ трѡни . кѡ еаѡ ѡ ферикѡчюне сѡ вѡ ве-
с(е)лици ;

ачеѡта ва фи семнѡла' : ѡка-н кѡлаѡкатѡ ѡ ѡсле . акол веци
аѡла пре елаѡ . пе чинѡк и родитѡ черюла' ши пѡмѡнто(ѡла)
ачеѡта и хс дѡзѡс . дни невоѡ мѡнт(оу)нторю . елаѡ ва фи слѡ-
вѡзитѡрю . дни тотѡ пѡкатоула скоцѡторю .

дѡшки(де)-те нимѡмѡ . де веци ман винѡк, чел че-н коула-
катѡ ѡ еслеѡ . ачела-н бизѡитѡ, чель ѡс фиюла' лѡни дѡзѡс ;

ѡ елаѡмаѡци сѡ не коукоураѡмѡ . кѡ пѡсторѡн сѡ ѡтрѡмѡ .
сѡ вед(е)мѡ ч'аѡ датѡ дѡзѡс . дни драгоѡте лѡни кѡтрѡ нон ;

родитѡрюла' тѡстоураѡрах . кѡче еѡни аше ѡ сѡрѡчѣе? кѡ т'ан
коулакатѡ прѡк фѡнѡ ѡскатѡ . доураминѡда ѡтре кон ши аѡни?

нѡ-н нимѡк ѡ частѡ лоумѡ . чине пре тине сѡ приѡмасѡкѡ .
ноу-н лѡк' кѡладѡшорѡ . нечи лѡгѡнѡ мѡнгѡкетѡрю ;

цѣѡ ѡршениѡкѡ ши таѡтѡ . фѡнѡ ѡскат перинѡ мѡле . кѡче
еѡни тот краю ферикаѡтѡ . ѡтѡ акоу кѡт еѡни сѡраѡкѡ . ѡ

*) Де șters în ms. și la scris de asupra.

доуаче ісѣа мѣс . драг' десквѣмънърѣкторюа мѣс . хс . кино
де-ци фѣ патъ линъ . ꙗ инимъ-ми цие [касѣ];

о доуаче шпе ла мѣне вѣно . де пѣкате-ми ноу те ꙗгрози .
кино ꙗ аѣоунтроу ла слоуга та . ла ша ꙗторкѣтоларе а та ;
ꙗ аскоуноуа инимини . ꙗкиде-те ꙗ секриол' ин . коумъ сѣ
нѣ те почю зѣвита . ꙗ вѣчи сѣ те почю аѣда ;

ꙗнаа'тоуа' черюади . славъ сѣ фие домна(с)и . къ ши трѣ-
маче сѣтъ финол' сѣс сѣ фие . нѣлаъ десквѣмънърѣкторю пѣнъ ꙗ
вѣче . аминъ .

Propovedanie în ziua lui Lazăr.

(Fol. 1a — 7a.)

Че нима ниче-днѣ-варѣ н'аоу къзоуѣ, ниче аоу аоузитѣ,
пѣнтроу ача, юкици мѣн крицини, астъзи сѣмтемъ кемѣци
де лазарѣ прѣатиноуа лоун хс . ка сѣ ведемъ тѣннъ мнѣоу-
натѣ, коумъ ꙗвнсе морѣ де пѣнтроу зиле, коумъ сѣ арѣтъ
внѣ де сѣргѣ, финодоу поутредѣ ши ꙗпоуцитѣ, коумоу нѣ
поуѣ моартѣ ши шдѣ сѣ-лъ шпрѣскѣ . че форте де грабѣ (де*)
коу коуѣ-рнтоуа лоун доумнезѣс ши, ка ши манте ꙗнтрѣгѣ
ши сѣнѣтос . пѣнтр'ача аскоуатаци . ши повѣста сѣтѣн ѿгѣлѣн .
коумъ споуѣ де ꙗвнрѣ лѣи . зиче аша : ера оу шмоу варѣ
чине, де-а кема лазарѣ, днѣнтроу врашоу че-а кема вноанѣ . днѣ
каре врашоу ера марѣ ши марѣа соуѣориле лоу . ши ꙗ вѣрѣме
че сѣ рѣзволан лазарѣ, шрѣ соуѣориле лоун ши тремис(к)рѣ ва-
мни ла хс коу ачѣте коувинте, де зисѣрѣ : доамне! лазарѣ
чѣла чѣ те юѣкѣше, че пѣнтр'ачѣ ши тѣу-лъ юкици, акмоу с'аоу
рѣзволитѣ . дѣчи коумъ тѣмъдоуѣши прѣ аци, че снѣмоу ман-
стрини, аша кино де тѣмъдоуѣше ши прѣ прѣитиноуѣкъ тѣоу,
прѣ лазарѣ . шрѣ доамноуа хс зисѣ : ачасть воалъ ноу есте спре
морте, че-н спре слава лоун дамъкоу . ка сѣ се арѣте поутарѣ
лоун доумнезоу прѣ ꙗноуа . ши дѣка аоузи хс къ лазарѣ
с'аоу рѣзволитѣ, атоуѣчи пѣнтроу аколо ꙗнтр'ачѣа локоу че
ера . в . зиле . доуѣн'ача зисѣ оуѣчинѣчалорѣ сѣн : вѣлмаци шрѣ ꙗн
жидови . къчѣкъ жидовни, ка нице завнѣтъвнѣчи (че) ера, къоуѣта
прѣ хс сѣ-лъ оуѣчнѣгѣ . шрѣ све(н)ѣѣа са фоуѣнсе дн ꙗ мѣноуѣрилѣ
лорѣ . ши трикоуѣ(е) де чѣка пѣнтрѣ (!) де ѿврданѣ, оуѣнде ера
манте де воза (!) ѿвнѣ . аколо пѣнтроу . в . зиле . къчѣкъ ера
ка оу доумнезѣкоу де вѣчне, ши цѣѣа къ ва моури лазарѣ . пѣн-

*) Şters apoi în ms.

тр'ача ащепть ач'кле . в̃ . зиле, ка съ се рнгроапе лазьрь ши съ се факь ман мїеноунать менѣне . къ де-л врьѣ фи тьмьдоунить ди . р боалъ, поуцинь меноуне врьк хи фость; тарь къ чель . р вис дин морци, свнцїе са съ арьть поут'крники ши бироуниторю маре, ши . рпьрать морцїен . пинтр'ач'ѣ ноу м'ѣрсе наните де патроу зиле, ка съ ар'кте, къ де аре хи ши . р патроу пьрци съ рьшкнрь троупоул' шмоулоун д'ѣка моаре . тарь доумзьоу поате съ-ль стрингъ тарьши . ртр'оуна, ка ши пре лазьрь . ши зис(ε) тарь оучини(чи)лорь сын : лазьроу, соцоуль ностроу доу адоурमितь . ноу зисе к'аоу моурить, че доу адоурमितь . кьчекь скриптоура, пькьтосоулоун ши некрединчосоулоун зиче к'аоу моурить, къ съ доукь . р моунчиле де в'кчи . ши пинтроу къ мергоу . р моунчи ши . р пед'кпсь, зиче к'аоу моурить . къ ман бнне аре хи фость лоун съ н'аре хи . ривннать пре лоумѣ . тар' дерепцилорь, кьчекь мергоу . р бннеле ши . р вниаць де в'ѣчи, ачелора ле зиче домноул' ноуман, к'аоу адоурमितь . пинтр'ача ши хс зиче лоун лазьрь, ка (!) доу адоурमितь . ведеци крешинилор! къ хс зиче морцїен, дер'кпте адоурмире, тар оучиничїи ле пьр'к, къ ле зиче пинтроу адоурмир'к де сомноу . пинтр'ач'к рьспоунсьрь : доамне, де ва хи адоурमितь, тар съ ва скола . атоунчи домноул хс д'ѣка възоу, къ ноу пречень коувьнтоул' лоун, ле зисе тар : лазьрь доу моурить ши мь боукоурь пинтроу вон . ноу мь боукоурь де моарт'к лоун, кьче к'аоу моурить . че мь боукоурь пинтроу вон оучиничїи мїен, къ веци вед'к чудеси ши веци кр'кде . вед'к-веци киноул' . рвїерїи м'кле . ши веци кр'кде, къ сїмтоу еоу доумнезьоу, . ртроу тоата поу-т'крникоу . вед'к-веци, коумь ноуман коу оу коувьнтъ ва . р вїе мортоул', ши въ веци адевери, къ еоу . рсоуми пре мине мь вою . рвїе . ши глас(8)ль вороу доузи морцїи ла зна де апон, ши съ ворь скоула ди . р гропи . пинтроу вон мь боукоурь, оучиничїи мїен, къ кьци вед'к, къ ноу ва съ поате шпри гро-апъ пре лазарь . вед'к-веци коумоу ноу ва поут'к моарт'к съ ст'к . рнаннт'к . рвщ(ь)тоуреен м'кле . коукоуроу-мь пинтроу вон, ка съ преч'кпеци, къ ε8 н'амь фость аколо ши цїоу де моарт'к лоун лазарь . коумоу зисе хс къ н'амь фость аколо? ши домнезьоу, есте не коупринсоу . къ доумнезьоу есте . рн тоате лоум'к . оунде-ль каоуци аколо-ль афли . оунде-ль чери аколо-ци дь . къ дмзьоу есте . рн тьть (!) черюль ши . рн тоть пьмжнтоуль, . р тоате мар'к, . р тоате фаптел'к; . р враше, . р сате . шаре оунде ши . рн че локь вери кьоута пре доумнезьоу, аколо-л вери афла . дарь коумоу зисе хс къ н'аоу фость аколо?

домноуа' ностроу . ис . хс . лоу авоугъ долау фири : ши доумне-
 зискъ ши шмин'къ . фост-лоу шмоу дпаниъ , ши доумне-
 зкоу дпаниоу . дечи лоуи доумнезоу есте токмала съ хи
 .р тетоу локоуль . иарь шмоулоуи дин часть есте-и токмала :
 аша кьндоу-и рнтр'оу локъ , аюр'к съ ноу хи , пинтр'ачк хс ка
 оу дмзкоу че ера , .рн тотъ локоуль ера ши .р виданіе ши .р
 каса лоуи лазарь ера . ка оу шмоу иарь ачин ноу ера . дечи
 вине хс .р виданіа оунде ера лазарь морть , де патроу зиле
 .р гроанъ .ргроупатъ . виданіа ера апроан де ирсанмиъ . ши
 моуащи жидови съ адоунасе , ка с(ь) мьнгъе пре марѳа ши
 пре маріе , пинтроу моарт'к фрыциии-соу , лоуи лазарь . иарь
 дака съ апроане хс . ши цноу маріе ши сероу-са марта , .р-
 датъ съ скоуларь , ши ширь .рианнт'к лоуи , ши д'къ-а' възоурь
 къзоурь ла пичоареле лоуи , де съ .ркинаръ . ши коу аакрми
 гръне ши зича : доамне , де-и хи фостъ анче , фрателе ностроу
 н'аре фи моуритъ . че ши акмоу цинми , къ шр' кътъ съ ан чаре
 де ла доумнезкоу да-ц-ва ціе дмзкоу . ши зис(е) лор хс : .р-
 вие-ва фрате востроу . иарь зис(е) марта : ціоу доамне , къ ва
 .рвие . че атоучни ва .рвіе , кьндоу ворь .рвіе тоци морцин,
 ла зїа де апон . гръи еи : соу смуть .рвіера ши вїаца , къ коу
 зиса ма ворь .рвіе тоци морцин чен дин в'кчи , къ коу поу-
 т'кр'к м'к сматоу тоате вїи , къте-съ .р черю ши пре пьмьнтъ .
 ши чела че ва кр'кде .р мине , съван аре ши моури .р троупоу ,
 иарь .р софаетъ ноу съ ва талме . зиче-и хс : зкоу зикъ коу :
 къ чине ва кр'кде .р мине ши .р коувинтел'к м'кае ноу ва
 моури .р в'кчи . иарь зис(е) . хс : коу адевъртъ марѳо аоу
 моури(т) фрат'кла тьоу , ир де вери кр'кде .р мине ноу те
 т'кме къ ва фи морть де тотъ .р моучини . крзи марѳо коу-
 моу-ци зикоу соу ? атоучни рьсноунесъ марѳа ши зис(е) : крзи
 доамне , ши соу амоу крзоутъ къ цин хс . фїоаль лоуи доумне-
 зоу , чела че ан винтъ .р лоуме , ши .рван пре пьмьнтоу ,
 ши ниме ноу те коуноаще . иар доумноуль хс . д'къ възоу пре
 марѳа , ши пре маріе пьнгьндъ . ши тоці кьці съ адоунасе
 аколо , съ шцъръ .рнтроу еине ши зис(е) : оунде аци .ргроупатъ
 пре лазарь ? ши аоу доарь нѳ ціа еак гроана лоуи лазарь .
 чела че цїоу ши кьндоу аоу моуритъ ? ноу .ртрекъ къ доарь
 ноу цине , че пинтроу съ-и ар'кте , съ маргъ тоци коу .рисоуа
 съ-ль петр'къ пьнь ла гроанъ , съ вазь чюдеса , че вр'к съ факъ .
 ши д'ка .рнтревъ оунде а'аци .ргроупатъ . иарь ии зисеръ : вино
 доамне ши вези . атоучни хс . лькрмаъ . къчикъ ера шмоу де-
 паниоу , ка ши нон коу троупоу шменскоу . пинтр'ача лькрмаъ

ши сь шцѣрь пинтроу моа(рт'к) приатиноулоуи скоу лазарь . ши д'кка вени ла гроапы соуспинь ртроу сине ши зисе : лоуаци (п)ятра . доу доарь ноу поут'к хс . сь ш а пїатра ши сь ш рьдиче коу поут'кр'к са? поут'к свенціе ед сь факь ши ачаста, че пинтроу ча ле зисе лорь сь ш рьдиче, ка д'к-и вороу рнтре-ва аци шамени воузоут-доу коу шкїн сьи? іар ен сь зикь : ши пнатра коу мьноуриле ностре ш амоу рьдикать . ши д'кка зис(ε) хс сь рьдиче пнатра . іарь марѡа гр'ян : доамне, кь ва хи рпоуцишь . кь іать снмтоу патроу зиле де кьндоу-и р гроапы . ши іарь зис(ε) ен хс : доу ноу ц'амь зис еоу, кь де вери кр'кде вери вед'к слава лоуи доумнезкоу, доу ноу ц'амь зис, кь еоу снмтоу доумнезкоу, ши почю сь рвїю пре фрателе тьоу, че-и рпоуцишь ши де патроу зиле р гроапы, че ши пре морцини чеж че-с морци ди.р в'кчи ши снмтоу ноуман цьрьнь, ши пре ачеж почю сь-и рвїю . ач'кет'к д'кка зис(ε) хс . ши д'кка лоуарь пнатра, де при гроапы, атоуичи ши рьдикь шкїн сьи р соу-соу, кьтрь черю . ши зис(ε) : моуацьмескоу-ци цїе пьринте, кь мь аскоулаши, кь еоу шїоу кь де тоте поуроуре мь аскоуаши . че пентроу ньроадел'к, че стаоу анч'к зшш ачаста, ка сь кр'кзь кь м'ан тремис тоу . ши доупь ач'к коу глас маре стригь ши зис(ε) : лазьре, еши афарь! ш мненоуше ши поут'кра лоуи доумнезеоу! ноу зис(ε) : скоаль, саоу рвїе, саоу рьдикь-те ди р морци . че ка ши кьтрь оуи вїоу гр'ян : еши афарь лазаре! ши рдать еши мортоуль рфьшать престе мьнш ши пр(ε)сте пичюаре, ши фаца лоуи легать коу пьнзь соушцире . атоуичи зис(ε) лор хс : дезлегаши-ль, ши льсаши сь сь доуць . рши-вь вен коу мьноуриле воастрель дезлегаши, сь ноу зичеци апон, кь амоу рвїсоу пре алтоуль . моуаши ди р жїдовни, че ера аколо кре-зоурь р хс д'кка възурь ачаста че фькоу хс . дечи токмала ачестоуи празникоу де астьзи каре доузить (!), ювїции крецини . рнсь поуциле (!) коувинте ман аскоулаши коу тоаць ннма, кьт сь лоуаши ши плаць депаннь де ла доумнезкоу, пин-троу троуда вострь . ачесть лазарь, пре каре рвнсь астьзи хс . скрїе свта скриптоурь де ель, к'аоу фость фечорь де фарею (І. — рнсею) че л'аоу кемать снмонь . ши доу фость драгь лоуи хс фюарте пинтроу вьндьацеле лоуи, ши пинтроу кре-динца че ав'к кьтрь хс . іарь жидовни ка неше рен ши за-вистничи че ера, д'ккь възурь, кь пентроу лазарь сь доуча моуаши ши кред'к р хс . фькоурь сватоу, сь оучингь ши пре лазарь . іарь ель д'кка принсе де в'кете сватоула лор фоуци, ши се доусе р шстровоула кипроулоуи . доуп'ача апостолин

хѣротониси-лоуѣ, де ель съ воукоурарь ши-а поусьрь ^{тископоу} .
 .антр'о четате че съ кема китеа . аколо и доусь пр(чи)ста,
 .рикь пньѣ ера свенцїѣ са вїѣ, де и д'кде оу вышамьнтъ; каре
 вышамьнтъ фькоус(е)-ль прста .анскши коу мьноурнае салѣ .
 .арь лазарь д'кка-ль .рвїсе хс . а . де ан лькоуѣ .ркеаци пре
 лоумѣ . ши ничѣ-диннур н'аоу рьсь, адоукидоу-ши аминтѣ
 де амароуль морцїѣн, ши де фрика моучинлорь . ши нимика
 н'аоу споус дн .ан іадъ . ware хс ноу-ль льсь съ споусѣ, кьчкы
 снмтоу прк .рфрикошате моучинае іадоулоуѣ . ware оунта-
 се де фрикь мара (!) че възоусѣ . арь нон, ѡ гршицїѣн лоуѣ хс
 іать коу ацїоторїоль лоуѣ хс . амоу трекоутъ.

Propovedanie din Jeremia c. IV, v. 3—4.

(Fol. 8a—9a.)

Проп(о)веданне ѡт ермїѣ гл . д . сѣ . г . д . .

Яраци-въ воах ѡгор нос ши нѣ съмьнареци .р спни . тьа-
 ци-въ .рпр'куѣр домнса(с)н ши въ леньдаци нетьерк .рпр'к-
 уѣрѣ а нимини вострь; коум мьнїѣ м'ѣ съ нѣ съ апринзь ка
 фкоуа, ши съ нѣ арзь аше, ка съ нѣ ѡ потъ нїме стьнцѣ пьнтрѣ
 рьштате фантелѡр вострь.

.рченїѣ.

Пре блскнтоуа домнѣ дсманьзъѣ, карк аше де кѣ крѣдинцѣ
 порть гриже нострь, каре аше де кѣ грндрѣ не дожнїири пре нон,
 ка съ не фєрїмь де рьштат'к чїх вїнїторѣ, карк неч(ѣ) кьндѣ
 нѣ принтр'аать, че прк вїнїа(ѣ) нострѣ не чартъ.

Ксм сингоур сфїцїѣ-са зичѣ .ртрѣ ачѣсташн кап : ермїѣ . д . кв .
 некоуѣнъ ҃сть дѣх . . ннї (?) мах; прк мнїг'к нѣ мь кѣноскѣ [нѣ
 крѣд мїѣ], фїн нѣвнн снмть ши фьрь де .рцѣа(ѣ)сктѣрѣ; мьндрь
 снмть а фач(ѣ) рьѣ, арь а фачѣ внн'ѣ снмть нїрнїсторн.

Че ѡре че внн'к нанїте : сѣ . кѣ . кд . кѣ . кс . кз . кн . . де вою
 кьста пьмьнтоуа, іать кь ҃сть лѣкрѣ дннѣртъ ши пѣстнїю . арь
 съ вою кьста черїорнае, неч ѡ лѣмннѣ нѣ лѣ . де вою кьста мшн-
 цїѣн, іать кь трьмѣрѣ ши тоат'ѣ мьгѣрнае съ кьктїскь; де вою
 кьстах, іать неч ѣн ѡм нѣ ҃сть ши тоат'к насьрнае черїорнаур
 мїргь.

Де вою кьста, іать ачїсть цнноут грасѣ ҃сть пѣстнїю, ши
 тоате ѡраша(ѣ) снмть здрѣвнт'к, пннтрѣ домнса ши пннтрѣ

априндере мьнїен лоуи .: къ аше зиче домноула : пѣстинїсь-ва (!) тотъ пьмьнтоула, пинтѣс ачелѣх нѣ ва аѣ атѣнчи сѣршенїе . дѣпъ ачелѣх ва пькнѣ пьмьнтоула ши съ вор .тѣснека черюриле де сѣс, кѣм амь грѣнтѣ, кѣм амѣ гьндитѣ, неч мїтѣс пьрѣт ѣѣ; ши деспрѣ ачелѣх нѣ мь вою .тѣснѣрче (1. —толрче).

Ише-и де маре априндере мьнїен лѣи дѣмнезѣс, къ де трѣи(?) перире лѣкрѣ естѣ мьнїе лѣ дѣсѣс, къндѣ .рче а арде; ши дѣч грѣмьдескоу маи мѣатѣ лемне аѣ пькателѣр прѣ ѣх, де ачелѣх арде маи кѣ марѣ перирѣ.

Ши маи нантѣ (!) нѣ .рчатѣ де а ардере, де нѣ ѡ вом нон [нон] стьнѣ кѣ крѣдинѣ дирѣпъ (1. —птѣ) кѣ .тѣснѣрче дѣплннѣ, ши коу .рѣснѣрче внѣцїен, кѣ сѣспннѣрѣ смертѣ дела нннѣ, ши коу рѣгѣчюни.

Ичасть мьнїе апринѣс а лѣ дѣсѣс [нон коу маре доурер(ѣ)] .тѣснѣ ачасть време де аѣоум маи вьртѣс смѣннѣ, къ съ апринде спрѣ нон; къ дѣпъ чѣх с'аѣс апринѣс ѡдатѣ мьнїе лѣи дѣсѣс, кѣ пїатрѣ поучѣс, чѣх .рѣснѣтѣ а пькателѣр; дѣпъ ачелѣх фортѣ с'аѣс лѣцитѣ ши с'аѣс нѣцѣтѣ парѣ маре.

XLVIII.

с. 1650.

(Letopisețul Nicolae Kostin Ms. Gaster începutul sec. XVIII, folio 234 foî paginate; fol. 229—232. cf. Ms. bibl. centr. No. 24 începutul sec. XVIII, fol. 120b—123b Letopisețele Țării Moldovei ed. M. Kogălniceanu, I, Iași 1852. Apend. IX, p. 55 urm.)

Гимнїи дѣскалѣа.

Originea lui Despot Vodă.

Пѣнтѣс ачѣста Дѣспѣт ѡдѣ, де ѣнде с'аѣс нѣдѣрѣтѣс ши .р че кнп ш-ѣс скѣс нѣме де дѣмнїе.

Пѣнтѣс дѣмнїѣ ачѣстѣи Дѣспѣт ѡдѣ, лѣтѣпнѣсѣл чѣл молдѡвѣнескѣс фѡартѣ пре скѣрт скрїе . къ нѣмай чї арѣтѣ кѣм лѣ венїтѣ Дѣспѣт днн цара лѣшѣскѣ кѣ ѡѣсте стрѣннѣ, ши с'аѣс лѣѡнтѣс Илѣандрѣ ѡдѣ, (ла Берѣѣе, ши лѣ вѣрѣнтѣс пре Илѣандрѣ ѡдѣ) ши л'ѣс гѣнїтѣс пѣннѣ ла Хѣшїи, ши дѣчїи с'аѣс .рѣтѣрѣс ла Ишїи, ѣнде лѣс четїтѣс влѣднїчїи мѡлїтѣа де дѣмнїе, ши лѣс пѣс нѣме : ннн' ѡдѣ, ши арѣтѣ кѣчїи анн лѣ дѣмнїтѣс; ѣр де лѣкрѣрїле ши рѣзѣѡлѣлѣ ачѣстѣа, чѣ с'аѣс

фѣкѣт ꙗ зинае лѣи, нимика нѣ ꙗсемѣкѣзѣ, ни чѣ арѣтѣ де че рѣдѣ исте.

Ир дѣмѣкѣлѣи Оуꙗꙗкѣ вѣрникѣлѣ, вѣꙗндѣ сѣ арѣте ачѣстѣ нѣкѣте а лѣи Дѣспѣт маѣ дѣнкѣе, шѣ маѣ адѣкѣрѣтѣ, ꙗпрѣнѣндѣ извѣдѣлае, аѣ чѣтѣтѣ ла крѣнникѣрѣюл лѣнѣкѣлѣ, кѣрѣла исте извѣдѣт де Бѣлѣскѣи крѣнникѣрѣюл; шѣ де аколо афѣлѣндѣ маѣ дѣнкѣе де Дѣспѣт, аѣ скѣе ачѣстѣ нѣкѣте, че ѡ скрѣем: кѣ исте дѣн ѡстрѣлѣлѣ Самѣе де нѣпрѣкѣ са, шѣ кѣм с'аѣ ꙗпрѣитѣнѣтѣ кѣ Лѣскѣи, шѣ аѣ вѣнѣтѣ кѣ ѡсте спре Молдоѣа, шѣ аѣ гѣнѣтѣ пре Янѣандрѣ вѣдѣ, шѣ аѣ анѣкѣтѣ сканѣлѣ, шѣ д'кѣи тѣлатѣ пре рѣндѣ кѣм скрѣе маѣ сѣе, ꙗсѣ маѣ адѣкѣрѣтѣ нѣ-а арѣтѣ, де шѣде с'аѣ нѣждѣрѣтѣ, шѣ кѣм ш'аѣ скѣе нѣме де дѣмѣе.

Ир (ѣ8) Сѣмѣи дѣскалѣлѣ, вѣꙗндѣ кѣ адѣкѣрѣтѣ, ка сѣ шѣчѣ адѣкѣрѣ шѣ доѣдѣи ачѣстѣ лѣкѣрѣ, маѣ аѣе, шѣ маѣ дѣнкѣе нѣтрѣ Дѣспѣт вѣдѣ, чѣтѣндѣ извѣдѣлае, аѣ черкат шѣ аѣ афѣлатѣ извѣдѣлѣ кѣрѣлае кѣзѣмѣтѣ (!) ла крѣнникѣрѣюл лѣнѣкѣлѣ, кѣре исте маѣ дѣнанѣте, де Гѣагѣни Янѣандрѣ пре лѣмѣѣ лѣтѣнѣкѣскѣ, шѣ д'кѣи де пре ачѣла извѣдѣлѣ-аѣ извѣдѣтѣ Марѣцикѣ Пѣшкѣвскѣи дѣн лѣмѣѣ лѣтѣнѣкѣскѣ пре лѣмѣѣ лѣшѣскѣ, шѣ д'кѣоѣ шѣ ѣ8 аѣ сѣлѣтѣ кѣ воѣнѣцѣ, де аѣ извѣдѣтѣ де пре ачѣла извѣдѣлѣ пре лѣмѣѣ рѣмѣнѣкѣскѣ ачѣстѣ нѣкѣте а лѣи Дѣспѣт: де шѣде с'аѣ нѣждѣрѣтѣ шѣ ꙗ че кѣн ш'аѣ скѣе нѣме де дѣмѣе.

Нѣтрѣ ачѣста Дѣспѣт скрѣе Марѣцикѣ Пѣшкѣвскѣи, крѣнникѣрѣюл лѣнѣкѣлѣ: кѣ ѡаре-кѣндѣ аѣ фѣѡтѣ шѣ Дѣспѣт ѡарѣ-карѣлае, лѣкѣнѣндѣ ла Молдоѣа, ѡм де чѣнѣте шѣ де фѣѡлѣе фѣарѣте, карѣлае ꙗтрѣѡ нимѣка н'аѣ фѣѡтѣ маѣ жѣе де кѣтѣ чѣи де фѣрѣнѣте, авѣндѣ шѣ шѣ нѣпѣт, анѣме Бѣсѣлѣкѣ. ачѣста Дѣспѣт шѣ кѣ нѣпѣтѣ-сѣкѣ, вѣнѣндѣ Янѣандрѣ вѣдѣ ла дѣмѣе, де фѣрѣка лѣи аѣ прѣвѣнѣтѣ де ꙗ цѣрѣкѣ, кѣ тоатѣ авѣрѣкѣ са, шѣ аѣ трѣе спре Рѣм, шѣде нѣ мѣсѣтѣ вѣрѣме трѣкѣндѣ, аѣ нѣрѣтѣ нѣпѣтѣ лѣи Дѣспѣтѣ ла шѣ рѣзѣоѣ; шѣ де акѣѡѡ мѣстѣндѣ-сѣ ла ѡстрѣѡѡ, ш'аѣ кѣмѣрѣтѣ ѡчѣнѣ шѣ с'аѣ ашѣзѣтѣ. шѣде нѣ дѣнѣ мѣсѣтѣ вѣрѣме, аѣ мѣрѣтѣ шѣ Дѣспѣт, шѣ рѣмѣнѣндѣ-ѣ тоатѣ авѣнѣа лѣи пре лѣкѣна сѣѣѡлѡрѣ сѣле; шѣ фѣнѣндѣ шѣла дѣнѣтрѣ сѣѣѡѣ де рѣдѣ грѣкѣ, анѣме Хѣракас, кѣре ѣрѣ маѣ де фѣѡлѣе шѣ маѣ де чѣнѣте дѣкѣтѣ тѣѡѣ, шѣ маѣ крѣдѣнѣѡе ла Дѣспѣт, дѣкѣтѣ тоатѣ сѣѣѡлѣе сѣле, фѣнѣндѣ шѣ ѡм истеѣ ла фѣрѣ, шѣ аѣ мѣнѣте авѣнѣтѣ, аѣ кѣмѣтѣ пре тѡѣ тѡѡрѣшѣи сѣи, нѣ сѣѣѡлѣе лѣи Дѣспѣт, шѣ ле зѣе: фѣраѣѡлѡрѣ! исте стѣнѣнѣ-

нострѣ мѣри, шй авѣркѣ лѣи тоатѣ пре мѣнѣле ноастрѣ рѣмѣсѣ ; шй патѣ кѣмѣс-и шенчѣюл ла ачѣста лѣк, кѣ дѣка моаре шмѣл, шн нѣ ва авѣкѣ фѣчѣрѣ, сѣс алтѣ рѣдѣ, иѣс рѣмѣшнѣца мѣртѣлѣи жѣдекѣтѣрѣи тоатѣ ; шй акѣм дѣ вѣр шѣлнчѣ дѣ мѣартѣкѣ лѣи Дѣспѣт, вѣр вѣнѣ дѣ вѣр лѣ (1. лѣа) тоатѣ авѣ-
 цѣа стѣпѣнѣс-нострѣ, шй нѣи вѣм рѣмѣнѣкѣ кѣ нимѣка . иѣр дѣ вѣц вѣрѣ, сѣ мѣ акѣлѣтац пре минѣ, шй сѣ фѣачѣц кѣм вѣю зѣчѣ ѣс, нѣи фѣрѣ грѣжѣ вѣм фѣ дѣнтр'акѣлѣ, шй авѣцѣа стѣпѣнѣс-нострѣ нѣи ѣ вѣм шѣжнѣвѣи, нѣман сѣ прѣимѣнѣи ѣн кѣвѣнт че вѣ вѣю зѣчѣ : ка сѣ мѣ мѣртѣрѣиснѣи кѣтрѣ тѣи, кѣ сѣнтѣ непѣтѣ лѣи Дѣспѣт, шн Дѣспѣт лѣ мѣрѣтѣ шй авѣцѣа лѣи пре мѣна мѣ лѣ рѣмѣс ; шн сѣ мѣ пѣрѣцѣи ла жѣдекѣтѣрѣи, кѣм нѣ вѣю сѣ вѣ пѣктѣскѣ симѣрѣилѣ, кѣ ѣи нѣ цѣс кѣ Бѣсн-
 лѣкѣ непѣтѣл лѣи лѣ перѣтѣ ла рѣзѣвѣю ; чѣи вѣзѣндѣ ѣи, кѣ мѣ мѣртѣрѣиснѣи, кѣ сѣнт непѣтѣл лѣи Дѣспѣт шн мѣ пѣрѣцѣи пѣнтрѣ симѣрѣе, вѣр крѣдѣ кѣ адѣвѣратѣ, кѣ сѣнт непѣт лѣи Дѣспѣт шн нѣ вѣр лѣа авѣцѣа стѣпѣнѣс-нострѣ ; чѣ-мн вѣр зѣчѣ, сѣ вѣ пѣктѣскѣ симѣрѣилѣ . дѣчѣи вѣм рѣпѣрѣцѣи тоатѣ авѣцѣа дѣн прѣбнѣ, шн ѣс вѣи лѣса сѣ лѣац вѣи тѣт че ва фѣи, нѣмай мѣе сѣ-мн дац катастѣишнѣе шн записнѣе, кѣтѣ сѣнтѣ тоатѣ, шн чѣра бѣни дѣ кѣлтѣлѣлѣ, кѣтѣ вѣ вѣцѣи рѣдѣрѣа вѣи . кѣ вѣла нѣ сѣнт бѣнѣ дѣ нимѣка ачѣлѣ хѣртѣи, нѣчѣи вѣ сѣнт нѣчѣи дѣ ѣ трѣкѣ, шн дѣчѣи нѣ вѣм рѣшкѣрѣа кѣрнѣе рѣкѣтрѣа рѣ ва рѣдѣрѣптѣа дѣмнѣзѣс . ѣи кѣ тѣи прѣимѣирѣкѣ ачѣкѣтѣ кѣвѣннѣтѣ, шн н сѣ жѣрѣрѣкѣ, кѣм нѣ нѣмай рѣнаинтѣкѣ жѣдекѣтѣрѣилѣор, сѣс кѣтрѣ алѣи вѣамѣнѣи, че шй пѣнтр'ѣлѣтѣ цѣрѣи кѣ-л вѣр мѣртѣ-
 рѣисѣи кѣм ѣстѣ Бѣснлѣк(ѣ) непѣтѣл лѣи Дѣспѣт . аша, мѣцѣрѣшѣ-
 гѣиנדѣи рѣтр'ачѣста кнѣ Хѣракѣл, тоѣарѣшѣи сѣи лѣ мѣрѣс ла жѣдекѣтѣрѣи, дѣ л'ѣс пѣрѣкѣтѣ, кѣм лѣ шпрѣцѣе ѣл симѣрѣилѣ, шн ѣл ѣ тоатѣ авѣркѣи ѣнѣи-сѣс, рѣгѣндѣс-сѣ, ка сѣи пѣрѣнѣчѣскѣ, сѣ лѣ пѣктѣкѣскѣ симѣрѣилѣ . шн аша лѣ фѣкѣт, кѣ дѣп(ѣ) чѣ л'ѣс мѣртѣрѣиснѣтѣ, кѣм иѣс рѣвѣцѣатѣ ѣл, пѣрѣнѣчнндѣи-(ѣ) сѣ лѣ пѣктѣкѣскѣ симѣрѣилѣ, лѣ рѣпѣрѣцѣитѣ тоатѣ авѣцѣа лѣи Дѣспѣт, шн ѣл лѣ апѣкѣтѣс катастѣишнѣе шн записнѣе, рѣтрѣ кѣрѣ лѣ фѣштѣс шн дѣрѣкѣе, хрѣсѣавѣ дѣ дѣмнѣе лѣи Бѣснлѣкѣс, непѣтѣл лѣи Дѣспѣтѣс, кѣрнѣе пѣрѣсѣ ла рѣзѣвѣю ; шн лѣ лѣатѣс шн дѣн бѣни вѣрѣ-чѣ, ка сѣи фѣе дѣ кѣлтѣлѣлѣ, шй рѣпрѣбнѣндѣи-нѣмѣлѣе тѣвѣрѣшѣи сѣи, иѣс знѣс : Хѣрѣакѣл Бѣсн(лн)кѣс непѣтѣл лѣи Дѣ-
 спѣт, лѣснндѣс нѣмѣлѣе чѣлѣа, че пѣрѣсѣ ла рѣзѣвѣю .

тѣлѣ сѣлѣ . спрѣ кѣрѣ аскрѣ рог прѣ дмнѣтѣс сѣ-ц дѣ кѣрѣт вѣн , сѣ паници дѣскрѣшит' аскрѣа ачѣста , четинд ши аскѣатжидѣ кѣ сѣнкѣтѣтѣ . амнѣн .

дѣ вни контѣрю ювѣтѣлѣн четитѣрю .

Павѣа граматик .

Legenda prorocului Jeremia. (Fol. 65 b—66 b. *)

Пѣнтрѣ Іерсѣлѣм , ши пѣнтрѣ Іеремѣа пророк , ши пѣнтрѣ Барсѣх ши Яремелѣх .

Шѣи шинд Іеремѣа дѣла' мпѣратѣла , шр аѣ рѣчѣст а пакѣци ши а тжигѣн Іерсѣлѣмѣа , шрѣ дмнѣтѣс аѣ шѣс кѣтрѣ Ермѣа : Іеремѣу ! сѣ тѣ сколи ши сѣ-ц дѣ шѣничѣй тѣй , прѣ Барсѣх ши прѣ Яремелѣх шѣрѣй мѣй , ши сѣ ши ден четѣтѣтѣ Іерсѣлѣмѣаѣи , кѣ вѣю сѣ ш потѣпѣскѣ , пѣнтрѣ пѣкатѣлѣ норѣдѣлѣи че лѣкѣ-ѣскѣ рѣтрѣжѣса ; ши сѣ(ѣ) нѣ зѣвѣвѣци , че сѣ тѣ грижѣци май кѣрѣнд , сѣ ши афѣрѣ , пѣнкѣ нѣ сосѣциѣ пѣтѣрѣк ѣалдѣнлор , [ши сѣ вор лѣдѣа , кѣ ш аѣ довѣндит кѣ пѣтѣрѣк ши кѣ тѣрѣа лор]**) . ши сѣ нѣ тѣ кѣспрѣнсѣ ши прѣ тѣне сѣ пѣй кѣ джѣшѣй . ши шѣсѣ Іеремѣа пророк(ѣа) : долѣмнѣ ! шртѣ-мѣ сѣ грѣѣскѣ кѣтрѣ тѣне . шѣ-й зѣсѣ(ѣ) дмнѣтѣс : грѣдѣциѣ . шѣс-аѣ Іеремѣа : дмнѣ ! вѣзѣ кѣ вѣй да четѣтѣтѣ ачѣста прѣ мѣнѣлѣ ѣалдѣнлор , ши сѣ вор лѣдѣа кѣ ш аѣ довѣндит , кѣ тѣрѣа лор . че май вни сѣ-й фѣчѣй потѣп сѣнѣциѣа та сжѣгѣр , ка сѣ нѣ сѣ лѣдѣе ий кѣ тѣрѣа лор . шр дмнѣтѣс аѣ шѣс кѣтрѣ Іеремѣа : Іеремѣе , сѣгрѣдѣциѣ дѣ ши май кѣрѣнд афѣр(ѣ) ! шр ѣалдѣни нѣ сѣ вор лѣдѣа ; кѣ пѣнкѣ нѣ вѣю дѣнкѣдѣе іѣ порѣцѣлѣ четѣцѣи , ий нѣ вор (нѣ)тѣтѣ рѣтра .

Шрѣ Іеримѣа аѣ мѣрѣс ла Барсѣх ши ла Яремелѣх , ши не мѣкѣ нѣ вѣс сѣ сѣдѣ лѣи Яремелѣх , пѣнтрѣ кѣ іра фрѣнкѣс , че нѣман лѣи Барсѣх аѣ сѣсѣ . ши лѣжнд Іеремѣа прѣ Барсѣх аѣ рѣтрѣтѣ рѣ вѣскрѣка Сѣвѣнѣлѣи , че іра фѣкѣстѣ дѣ Солѣмон рѣпѣрат . ши рѣнтрѣжндѣ Іеремѣа ши Барсѣх аѣ фѣкѣст рѣгѣт кѣтрѣ дмнѣтѣс ши пѣжнѣскрѣ мѣатѣ , ши жѣлѣрѣ сѣнтѣла Сѣшн , ши тот Іерсѣлѣмѣа .

Шрѣ кѣндѣ фѣс рѣ ѣ чѣсѣри дѣ ноапѣтѣ , кѣм фѣс кѣвѣжнтѣла лѣи дмнѣтѣс , вѣнѣт-аѣ Іеремѣа ши кѣ Барсѣх ла зѣдѣюлѣ четѣцѣи , ши лѣшѣрѣ глѣсѣри мѣатѣ дѣ вѣчѣмѣ ши кѣзѣсрѣ рѣшѣри погѣрѣжндѣс-сѣ ден чѣрѣю . кѣ фѣкѣлѣи апрѣнсѣ амѣжн(ѣ) , ши стѣтѣсрѣ

*) cf. 1682.

**) ditografiat de mai jos.

пре зидюриле чет'циѣи . ши въсѣждѣ Іереміа ши кѣ Нарѣх, пре
 ꙗ҃цери погорѣнд кѣ фѣклѣин пре зидюри, аѣ ꙗ҃цешт амѣндѣи а
 плѣнѣе кѣ амар, ши зисѣрѣ амѣндѣи : доамне! ведем, ши
 крѣдем кѣвѣжнѣтѣа тѣа, че ан зис: кѣ нѣ вор авѣ ей ни́че ш
 нѣтѣре, съ а четѣтѣ Іерсѣимѣаѣи пе мѣна вѣрѣжмѣашилор,
 пѣнѣ нѣ вей дешкиде порѣнае, пенѣрѣ пѣкѣтеле ноастре . ши
 зисѣ дмнѣсѣа : Іереміа! тѣ съ аѣ пре тѣт' норѣдѣа мѣеа, пре Із-
 ранаѣтѣни, ши съ мерѣи кѣ дѣжнѣи ꙗ҃ рѣвѣе ла Бавилан, ши
 съ ѣ мѣжнѣжѣи кѣ кѣвинѣте кѣне, адѣкѣжнѣа-ле амѣнѣте, кѣ ꙗ҃рѣ ѣ
 вою мѣжнѣжѣа, ши кѣ вѣрѣме ꙗ҃и вою мѣжнѣтѣи ден рѣвѣе . зисѣ-аѣ
 Іереміа : доамне! че вою ꙗ҃че пенѣрѣ вешминѣтеле, ши шдоѣрѣкле
 чѣле скѣмпѣ а сѣнтѣаѣи Сѣиш? съ ле даѣ, зисѣ дмнѣсѣа, тоѣте
 ꙗ҃ пѣмѣжнѣт, ши съ зичи ашѣ : аскѣлѣтѣ пемѣнѣте де кѣвѣжнѣтѣаѣ
 аѣи дмнѣсѣа, чѣаѣи че тѣа ашѣсѣат прѣсте апе, съ-ци фѣе амѣнѣте
 ши съ пѣзѣкѣи ачѣкѣте шдоѣрѣ ши вешминѣте а сѣнѣте кѣсѣи
 аѣи дмнѣсѣа . ши зисѣ Іереміа : дмне! дѣрѣ кѣнае вѣсѣрѣчѣи че ле
 вою ꙗ҃че? съ ле аѣ, зисѣ дмнѣсѣа, ши съ ле арѣнѣи спре соѣре,
 ши с(ѣ) зичи : съ ле аѣ тѣ соѣре асѣпра та, ачѣкѣте кѣи ши фо-
 ѣрте съ-ци фѣе амѣнѣте, пѣнѣ кѣжнѣ те ва ꙗ҃тревѣ дмнѣсѣа пенѣрѣ
 дѣжнѣсѣае . ши ꙗ҃рѣ зисѣ Іереміе прѣрок : доамне! че вою ꙗ҃че аѣи
 ꙗ҃вемилѣх крѣдинѣѣсѣаѣи мѣеа, кѣреле мѣаѣ сѣаѣжнѣт' кѣ дрепѣтѣте,
 ши м'аѣ скѣс ден гроѣпа чѣ адѣжнѣкѣ а вѣаменнѣаѣр чѣлор морѣи,
 че м'аѣ фѣст вѣгѣт' Сѣдекѣе ꙗ҃пѣрат? кѣ нѣ ме'р хи рѣа съ вѣаѣ
 перѣрѣк Іерсѣимѣаѣи, кѣ ꙗ҃сте шм фоарте фѣрикѣс . зисѣ-аѣ дмнѣсѣа :
 съ-а тремиѣи кѣ ш кѣшницѣ ла вѣа ꙗ҃грѣпей . ꙗ҃рѣ де те ва ꙗ҃тревѣа
 чинѣвѣа, съ зичѣ, кѣ л'аѣ тримѣс съ адѣкѣкѣ смѣкѣне дела вѣа
 ꙗ҃грѣпей . ши де-ц ва зичѣ чинѣвѣа : че-ц' сѣжнѣт кѣне смѣкѣнѣле?
 ꙗ҃рѣ тѣ съ зичи, кѣ ашѣ аѣ зисѣ дмнѣсѣа : де смѣкѣнѣле че ва
 адѣче еа, вей съ даѣ норѣдѣаѣи кѣрѣр вор фѣи вол'навѣи, ши
 кѣт' вор мѣжнѣка де ачѣле смѣкѣне, ꙗ҃датѣ съ вор тѣмѣаѣи .
 ши дак(ѣ) ва мерѣе ла вѣа ꙗ҃грѣпей, еѣ ꙗ҃а вою адѣрми аколо,
 пѣнѣ че съ ва ꙗ҃тоарче норѣдѣа ден рѣвѣе, дела Бавилан .
 ꙗ҃рѣ Іереміа прѣрок дѣпѣ кѣвѣжнѣтѣаѣи аѣи дмнѣсѣа, аѣ ꙗ҃трат
 ꙗ҃ Сѣиш, ши аѣ аѣат' шдоѣрѣкле ши вемѣжнѣтеле, адекѣ сѣнтѣаѣ
 кнѣшт, кѣ сѣнѣтеле лѣспѣш, кѣреле лѣа дат дмнѣсѣа аѣи
 Мѣиш ꙗ҃ мѣнѣтеле Синаѣ, ши сѣнтѣаѣ прѣстѣл чѣлѣ де мѣат
 прѣѣцѣ, ши сѣнтѣа сѣкѣшник, ши ле дѣде тоѣте пѣмѣжнѣтѣаѣи
 съ ле поарте де грѣже . ꙗ҃рѣ адоа зѣ ꙗ҃ рѣсѣкрѣтѣа соѣрѣаѣи,
 аѣжнѣ Іереміа кѣнае сѣнтѣаѣи Сѣиш лѣа арѣнѣкат спре соѣре .
 ши зисѣ кѣтрѣ ꙗ҃вемилѣх : съ мерѣи пѣнѣ ла вѣа ꙗ҃грѣпей, съ
 адѣчи смѣкѣне . ꙗ҃ ꙗ҃вемилѣх ꙗ҃тревѣ, де че триѣвѣ-ц сѣжнѣт смо-

кінеле? иркъ Іереміа иас епсе, прикѣм .рл .рѣѣцасъ дмнѣѣс .
иркъ Іарсѣх иас зис дмнѣѣс, съ нс-л а .р .ровіе кс джн'сѣл, ши
л'ас лѣсат прикѣм фс кѣѣжнтѣлкъ лѣн дмнѣѣс.

Шн ши Іарсѣх ден четѣте, ш'ас .ртрат .ртр'о піцере, съ
нѣ вѣсѣк перірк четѣцін Іерсанмѣлши; ши д'кчій нѣмай в'кѣсѣ
пре Іереміа прорук, п'кнѣ кжнд с'ас .рторск ден ровіе ир ла
Іерсанм.

Іиркъ Іевемелех а м'крск ла ріа Ігріпій, ши ас кѣлс смекіне,
кѣм л'ас .рѣѣцат Ереміа пророк ши нѣрчеснд съ віе,
и с'ас ф'кѣст а адормн, фіннд .ртрѣ аміасъ-ши, ши кѣлкън-
дс-ск съ аципакскъ сѣнт ѣмера шнш пѣм, ши пѣскъ кошница
кѣ смекінинае, сѣнт кап . ши фс адормнт аколѣ тѣкма ш'кпте-
с'ѣчн де ай . ши-л аконери аколѣ дмнѣѣс пентрѣ рѣга Іеремій
пророк, пентрѣ съ нѣ май вѣсѣк р'ѣѣжа ши прада Іерсанмѣлши.

Impărăția Sultanilor: Mehmet, Ahmat, Mustafa, Osman și Murat.

(Fol. 309 a — 309 b.)

„Дп'ърѣціа лѣн Мехмѣтъ, фечорѣл лѣн сѣлтан Мсрѣт' . кап . сѣ.
Стѣтѣ .рп'ърѣт' сѣлтан Мехмѣт', ши .рп'ърѣцін . ѿ . ай кѣ еш кѣм-
п'кт, ши кѣ пѣче .р зилеле лѣн, ши волн'кѣнндс-скъ ас мсрїт' .

„Дп'ърѣціа лѣн сѣлтан Іхмѣт' . кап . сѣл.

Дакъ ас мсрїт' сѣлтан Мехмѣт' . рп'ърѣцін фїо-сѣс сѣл-
танъ Іхмѣт' . дї . ай тот кѣ пѣче . ачїстъ .рп'ърѣт' ас знднтъ ши
мечїтъ фѣлрте мѣре ши фрѣмос, кѣ патрѣ минар'кѣл .р патрѣ
кѣрнѣри а мечїтѣлши, рналте нѣсте сѣмъ, шнде съ сѣе хѣц'к де
стрїгж; ши .р лонтрѣлкъ мечїтѣлши .ркъ ман снтѣ доѣж
минар'кѣл, ши асте лѣкрѣ мннѣнѣтъ ши фрѣмос, ши де мѣре
нѣсте мѣн кѣт' сѣа Сѣфїе . шї-н пѣскъ нѣмеле : ахмѣтїа, пре
нѣмеле с'ѣс, ши ас мсрїт' ши іак.

„Дп'ърѣціа лѣн сѣлтан Мсѣтафа.

Дшп'к моарт'к лѣн сѣлтанъ Іхмѣт', стѣтѣ .рп'ърѣт' сѣл-
тан Мсѣтафа, фрѣтеле лѣн сѣлтан Іхмѣт'к, ши ірд вѣжндѣ
ши мнѣстнѣк . ши кѣм стѣтѣ .рп'ърѣт'к, .рдѣт'к трнмнѣс де
словесїн тоѣте .ркнѣсѣрнѣл мн темнїц'кѣл, ши .рѣла ла вѣд'крї
прнї' тѣт'к Царїгрѣдѣлкъ . ир фїнндъ аш'к вѣжнд л'ас мазн-
лїт' де .рп'ърѣціе, ши ас пѣс .р лѣкѣл лѣн пре фрѣте-сѣс
сѣлтан Осман, ши .рп'ърѣцін пѣтрѣ ай.

Стѣтъ ꙗꙗратъ свѣта(н) Ѡсман . ачѣста ера юте ши
порнит' фѣартѣ, цѣиндѣ ши лѣкрѣа тѣре, ши пре енничари цинѣ
фѣартѣ скѣртѣ ши тѣре, ши пентрѣ ачѣа съ рѣдникарѣ ши л'ас
шморжт . де ачѣста ꙗꙗратъ съ поменѣще ꙗ истѣриѣ де дом-
нѣй цѣрѣй Молдѣвей, къ ас винит асѣпра цѣрѣй лѣшѣй,
ши погоржндѣ-съ ши Лѣшѣй пѣнѣ ла Хотин, аколо съ тѣбѣ-
рѣрѣ пѣнѣ а сосѣ Тѣрѣин . ши дѣнд рѣзѣбѣю Лѣшилор, нѣ-и пѣ-
тѣрѣ добѣндѣ, къ ера ꙗкиш ꙗ шанѣдри . ши пре срѣмъ съ ꙗ-
пѣкарѣ ши съ ꙗтоарѣсѣрѣ чинѣш ла цара са . ши с'ас прилежит
винѣрѣ ачѣлѣн ꙗꙗрат, прин цара ноастрѣ Молдова, кънд дом-
нѣй Ялѣѣандрѣ водѣ Ялѣш, ꙗ анѣн ꙗрл, прекѣм скрѣе лѣто-
писѣцѣа цѣрѣй Молдѣвей . дѣнѣ че ас шморжт' енничарѣй пре
сѣлтан Ѡсман, рѣдникарѣ ꙗꙗрат' не фратѣ-съ пре сѣлтан
Мѣстафа ала донѣ рѣнд ши ас ꙗꙗрѣцит . д . ани.

Сѣлтан Мѣрат.

ꙗꙗꙗꙗ ани дѣла ꙗс стѣтъ ꙗꙗратъ сѣлтан Мѣрат, фѣчо-
рѣлѣ лѣй сѣлтан Яꙗмат . ачѣста ера бѣн ши витѣз мѣре, ла
цѣодѣцѣ дирѣпѣ, юбитѣрю де крѣцини . тарѣ рѣзѣоаеае, ши
витѣжѣилѣ лѣй, ч'ас фѣкѣт' ши къте четѣци ас добѣндит,
алѣс кѣнд ас мерѣс ла Бавилѣн четѣтѣꙗ чѣ мѣре, ши ꙗ лѣме
кѣтитѣж, ши кѣт сѣнѣе с'ас кѣрсат, ам лѣсат съ скрѣе алѣи
лѣтописѣци; тар ноѣ ам фѣкѣт кѣнѣцѣлѣ лѣтописѣцѣлѣн но-
стрѣ, аичѣ ла ꙗꙗрѣциѣ ачѣстѣн ꙗꙗратъ бѣн ши дѣстѣнник,
сѣлтанѣ Мѣрат'.

Яꙗрѣ лѣй дѣмѣсѣс слѣвѣ, чинѣте ши ꙗкинѣчѣне ꙗ вѣчин
вѣчилорѣ . аминѣ.

L.

1651.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de răscumpărare.

(Jași 7159.)

† адеꙗ нон костантин чоꙗлѣꙗ спѣтар мѣри . ши накѣл
комѣс мѣри . ши пѣтрашко чоꙗлѣꙗ столник мѣри . скрѣем ши

Дѣм цнри, кѣ часть скрисоари а ноастрѣ . кѣм аѣ винит ф-
 нанитѣк ноастрѣ четѣ ѡм, анѣм(ѣ) андроник кѣ сорориле сали,
 солломѣа ши вѣрквара ши ѣи фратѣ а лор накѣла, пентрѣ ѡ па-
 гѣб(ѣ) че аѣ фѣкѣт андроник кѣ соѣнле сали, накѣлаѣи зенрѣи
 кѣнд кѣ кѣзачѣи . ши аѣ принѣс де фаѣи ѣиѣлатѣ ла дѣнѣи,
 доѡ кѣне де арѣинтѣ ши шѣпте-зѣчи де лѣи . дѣчи ѡѣ пѣрѣт
 накѣла зенрѣк ла мѣрѣа-са кодѣж . ши ѡѣ дат платниѣи, ши ѡѣ
 пѣс ла ф-иксоари . дѣчи кѣ алатѣ н'аѣ аѣѣт кѣ че пакѣти, че аѣ
 дат а лор парѣи де ѡчнн(ѣ), днн сат днн дѣрмѣниѣи ѡѣмѣ-
 татѣ . ши днн сат днн крѡчѣнѣкнн (!) а патра партѣ . ши днн сат
 днн кичѣра а патра партѣ партѣк лѣи, ши сѣрориле лѣи че скрѣ
 ман ѣсѣ, аѣ дат пѣрѣцнлн лор, пентрѣ фратѣ-сѣѣ, ка сѣ-н юшѣ-
 рѣзе днн неѡѣ че аѣ аѣѣт . ши ѣѣ тѣѣтѣла армаш, ѡм дат ши
 ѡм словозит днн кисоари не кѣѣѣнтѣла мѣрѣи сали лѣи кодѣ,
 пѣнѣ сѣ ва принде ши соѣѣа лѣи, глнгорашко бѡѡн . дѣчи нон
 дѣкка-м вѣзѣт кѣ аѣ винит ф-нанитѣк ноастрѣ, ши с'аѣ токмнт
 де аѣ дат ачѣле пѣрѣи де ѡчнн . ам фѣкѣт накѣлаѣи зенрѣи
 ачѣѣѣтѣ скрисоари, ка сѣ-н хѣѣ де крѣдннѣѣ, ши сѣ-ш фак(ѣ) ши
 дѣрѣкѣ домнѣи . ѡр пентрѣ крѣдннѣа, нон ам искѣант, ши
 ам пѣс печѣцнлн ка с(ѣ) сѣ ѡѣѣ . ѣ ѡѣ ѡт зрнѡ . юа . ѣ . дѣнѣ.

LI.

1651.

(Collect. Acad. Rom.)

Schimbare de moşii.

(Jasî 7159.)

Идекѣ ѣѣ гѣѡргѣ марѣл пѣха(р)ннѣ, скрѣѣ ши мѣртѣрнѣскѣ,
 кѣ четѣ запис аа мѣѣ . кѣм м'ам токмнт, кѣ дѣмнѣлаѣи, кѣ
 грнгорашкѡ прѣжѣскѣла, мѣдѣлннѣѣрѣюа чѣл марѣ, ши ам фѣкѣт
 скнмѣѣтѣрѣж ф-нтрѣ нон де ѣѣнѣ квѣѣ ноастрѣ, кѣ аѣ ноастрѣ
 днрѣпте ѡчннѣ, ши кѣмпѣрѣѣтѣрн . ши ѡм дат ѣѣ дѣмнѣсале
 прѣжѣскѣлаѣи мѣдлннѣрѣюа, аѣ мѣлаѣ днрѣпте ѡчннѣ ши кѣм-
 пѣрѣѣтѣрн, ѡѣмѣтатѣ де сат де толѣиѣи, че ѡѣѣѣ ф-ѣ цннѣтѣла
 хѣрѣлаѣлаѣи, ши а трѣѣ партѣ де сат де вѣсканнѣ, че ѡѣѣѣ ла
 цннѣтѣла рѡманѣлаѣи . кв (!) лѡкѣла де хѣѣѣѣ (!. хѣѣѣѣѣѣ) ши де
 лѡѡн, ши кѣ тѡѡт вннтѣла . ѡрѣ дѣмнѣлаѣи мѣѣ дат мѣѣ скнмѣѣѣ-

рдеркѣнтѣ рнаннта лѣи дмнзѣс, ден кредѣнѣцѣ . аддче рна
инѣте кѣвинѣтеле лѣи дѣдѣ, ден џал . ла . сѣ . в . динтрѣчѣстѣ
ден тоате, поате ведѣ сѣвѣи чѣне, къ хс . ши апсаѣн лѣи ас
цинстѣ џалтѣра, скриптѣрѣ сѣнтѣ.

Psalm 18. (Fol. 30a—31a.)

џаломѣ дѣдѣ нѣ.

Кѣвѣнѣтѣсѣ лѣи дѣдѣ дѣтъ май мѣреѣи кѣнтѣторѣлорѣ.

1. Чѣрюриѣ спѣнѣ слаѣа лѣи дмнзѣс, ши фѣнтѣсѣ мѣнѣлорѣ
лѣи вѣстѣкѣе тѣрѣе. 2. Сѣа зѣлеен нзѣвѣнѣкѣе кѣвѣнѣтѣ, ши ноапѣа
нопѣѣи спѣне рцѣлепѣчѣне. 3. Нѣ-ѣ глѣсѣ нѣчи кѣвинѣте, оуѣде сѣ нѣ
сѣ аѣзѣ глѣсѣсѣ лорѣ. 4. Спрѣтѣтѣ пѣмѣкѣнтѣсѣ еши вѣкѣта лорѣ*),
ши пѣнѣ р марцинѣле лѣмѣѣи граѣюриѣ лорѣ, пѣсе сѣарѣѣи корѣсѣ
ртрѣ але. 5. Ши еѣ ка оуѣнѣ мѣре ешиѣде днн кѣмѣра сѣ, вѣ
кѣрѣ-се ка оуѣнѣ пѣтѣрѣникѣ, алѣргѣндѣ ртрѣ кѣла сѣ. 6. Днн мар
цинѣа чѣрюриѣлорѣ ешиѣра лѣи, ши ркѣнѣсѣрѣра лѣи пѣнѣ ла мѣрѣи
нѣле пѣмѣнтѣсѣи,**) ши нѣ-ѣ чѣне сѣ се аскѣнѣзѣ де кѣлѣдѣра
лѣи. 7. Аѣца дмнѣсѣи ртрѣгѣ, ртоарѣе сѣфлѣтеле; мѣртѣрѣѣа
дмнѣсѣи креднѣчѣсѣ, рцѣлепѣцѣкѣе порѣвѣчѣи***). 8. Порѣнѣчѣле
дмнѣсѣи дерѣпѣте, вѣселнѣтѣарѣе нннмѣен; порѣнѣка дѣмѣнѣсѣи кѣ
рѣтѣ, лѣмннѣтѣарѣе окнлорѣ. 9. Фрѣка дмнѣсѣи кѣрѣтѣ, рѣмѣ
нѣ пѣнѣ р вѣкѣ; цюдекѣриѣ дмнѣсѣи адеѣрѣате, р дерѣнтѣте
ден прѣѣнѣ. 10. Май дорѣте-сѣ де кѣтѣ дѣрѣсѣ, ши декѣтѣ лѣрѣ
мѣѣтѣ-лѣмѣрѣтѣ†); ши май дѣлѣчѣ декѣтѣ мѣѣра ши декѣтѣ
стрѣдѣа фѣгѣрѣсѣи. 11. Сѣдѣга тѣ рѣжѣ сѣ лѣмннѣзѣ денѣтрѣ
але; ши р пѣзнѣтѣра аѣелора жѣте плѣтѣ мѣлѣтѣ. 12. Грѣшѣ
лѣле чѣне лѣ ва рцѣлѣкѣе? дѣ аскѣнѣсѣле мѣлѣ кѣрѣцѣкѣе-мѣ.
13. Ши фѣрѣкѣе сѣдѣга тѣ (дѣ пѣкѣатѣ), нѣпрѣсннѣе, сѣ нѣ-мн
рѣвѣнѣгѣ мѣе; атѣнѣче вѣю фѣ ртрѣгѣ ши вѣю фѣ кѣрѣтѣ дѣ
пѣкѣатѣ мѣре.

14. Ши фѣе-цн прѣ вѣе кѣвинѣтеле рѣстѣсѣи мѣеѣ . ши кѣ
цѣтѣсѣ нннмѣѣи мѣлѣ рнѣннѣтѣ та††) дмнѣ, тѣрѣѣа ма ши рѣсѣ
кѣмпѣрѣтѣорѣюѣ мѣеѣ.

cf. 1577.

*) Glose marginale: порѣнка лорѣ.

**) чѣрюриѣлорѣ.

***) ннннѣтѣорѣн.

†) пѣтрѣи сѣдѣмѣ.

††) нѣрѣре.

Psalm 48. (Fol. 87a—89a.)

Ψάλλομαι ᾠν.

Кѣн'тѣкъль фѣйлорь лѣи Кѣрѣи, дѣтъ дѣскалѣлѣи кѣн-тѣрилорь.

1. Извѣсти ачѣста тѣбѣ анимале, лѣащи амѣнѣте тѣщи лѣкѣн-тѣрѣи пѣмѣнтѣлѣи. 2. Аж ши вѣи фѣи ѡмѣнилорь, ши вѣи фѣи ѡмѣрилорь, рѣрѣнж богѣтѣлѣ ши сѣрѣмѣнѣлѣ. 3. Рѣстѣл мѣс грѣи-ѡа рѣцѣлѣици? ши кѣѣтѣлѣ ѣнимѣи мѣлѣ ѡѣициж. 4. Пѣкѣю сѣрѣ пѣлѣдж оѣрѣкѣ ма : дѣш'кѣде-ѡою рѣ ѡ'тѣрѣ гѣчѣнторѣлѣ мѣлѣ. 5. Кѣчи мѣш'тѣмѣ рѣ зѣлѣ дѣ пѣрѣрѣ? кѣндѣ мѣ рѣкѣн'цѣорж стрѣмѣѣтѣтѣ кѣкѣкѣлорь мѣлѣ? 6. Дѣи чѣлѣ чѣ сѣ нѣдѣждѣсѣкѣ рѣтѣрѣ лѣвѣиѣ лор, ши рѣтѣрѣ мѣлѣцимѣлѣ богѣтѣкѣици лор лѣсѣдѣсѣж, 7. Прѣ фрѣтѣлѣ нѣмѣ нѣ-лѣ пѣбѣте рѣкѣсѣмѣ-пѣрѣлѣ, нѣчи пѣбѣте дѣ лѣи дѣмѣнѣзѣс пѣиѣлѣ рѣкѣсѣмѣпѣрѣрѣи лѣи. 8. Кѣ сѣсѣмѣпѣтѣ рѣкѣсѣмѣпѣрѣрѣлѣ сѣфѣлѣтѣлѣи лѣрѣ, дѣ нѣ сѣ нѣтѣкѣрѣ сѣфѣрѣши рѣ вѣкѣ. 9. Ши сѣ вѣлѣзѣ рѣкѣ пѣнѣж рѣ вѣкѣ, ши сѣ нѣ вѣзѣж нѣтѣрѣиѣне. 10. Кѣ фѣе чѣне вѣдѣ, кѣ рѣцѣлѣици рѣкѣ мѣрѣ, рѣрѣнж нѣвѣнѣлѣ ши нѣрѣцѣлѣиѣтѣлѣ пѣрѣ, ши лѣсѣ стрѣиѣнилорь богѣтѣкѣици сѣлѣ. 11. Ши рѣкѣ кѣѣтѣлѣ лѣрѣ лѣте, кѣ вѣрѣ рѣмѣнѣлѣ кѣсѣлѣ лѣрѣ рѣ вѣкѣ; ши сѣлѣишѣлѣ лѣрѣ, дѣн нѣмѣ пѣнѣж рѣ нѣмѣ; пѣнѣтѣрѣ ачѣлѣ вѣстѣсѣ нѣмѣлѣ лѣрѣ прѣ пѣмѣнѣтѣ. 12. Иорж ѡмѣлѣ кѣрѣлѣ-и рѣ чѣнѣте, нѣче рѣтѣрѣ оѣна нѣ ѡа рѣмѣнѣлѣ, лѣсѣмѣнѣлѣ-сѣ-ѡа дѣнѣтѣбѣчѣлорь чѣ пѣрѣ. 13. Ичѣста-и кѣлѣ лѣрѣ, сѣкѣ кѣ-и рѣтѣрѣ лѣ нѣвѣнѣте; рѣкѣ рѣмѣнѣи-цилѣ лѣрѣ вѣсѣсѣ-ѡ кѣ рѣстѣлѣ сѣсѣ. 14. Кѣ ѡѣлѣ пѣнѣ-ѡорѣ прѣ иѣ рѣ ѡдѣ, ши мѣбѣртѣ ѡа амѣнѣтѣи прѣ иѣ, ши рѣ дѣмѣнѣкѣцѣ*) ачѣлѣ, дѣмѣнѣ-ѡорѣ дѣрѣици прѣ иѣ, ши фѣаѣ лѣрѣ сѣ ѡа рѣвѣкѣ рѣ мѣрѣмѣнѣтѣ, дѣнж чѣ ѡа ши фѣе чѣне дѣн сѣлѣишѣлѣ лѣи. 15. Иорж дѣнѣзѣс ѡа рѣкѣсѣмѣпѣрѣ сѣфѣлѣтѣлѣ мѣс дѣн нѣтѣкѣрѣ ѡдѣлѣи, кѣндѣ мѣ ѡа прѣиѣмѣ лѣ сѣне. 16. Нѣ те тѣмѣ кѣндѣ сѣ рѣбогѣ-циѣиѣ ѡмѣлѣ; лѣс кѣндѣ сѣ ѡа мѣлѣци сѣлѣлѣ кѣсѣи лѣи. 17. Кѣ нѣ-мѣкѣ нѣ ѡа дѣче кѣ сѣне, кѣндѣ ѡа мѣрѣи, нѣче ѡа пѣгорѣж дѣнж ѣлѣ сѣлѣѡа лѣи. 18. Сѣѡдѣ кѣ сѣфѣлѣтѣлѣ лѣи рѣ вѣлѣа лѣи сѣлѣсѣ ѡлѣсѣиѣтѣ, ши вѣрѣ лѣсѣдѣ прѣ ѣлѣ, кѣ шѣлѣсѣ фѣкѣтѣ ѡѣне. 19. Сѣѡдѣ кѣ арж аѣиѣнѣиѣ вѣиѣа лѣи, пѣнѣж рѣ вѣиѣа пѣрѣнѣи-лорь лѣи, рѣкѣ пѣнѣж рѣ вѣкѣ нѣ вѣрѣ ѡдѣ лѣмѣнѣж. 20. Омѣлѣ фѣиѣндѣ рѣ чѣнѣсте ши нѣ рѣцѣлѣиѣ, асѣмѣнѣлѣ-сѣ дѣнѣтѣбѣчѣлорѣ кѣрѣлѣ пѣрѣ.

*) Glossa: Sda de anón a yodlúsaen.

Rugăciunea lui Jona prooroc. (Fol. 286a—287b.)

1. \tilde{S} . кѣнтаре : рѣгкчюна лѣи Іѡна проркѣ, кѣнд с'ас рѣгатѣ дин мацелѣ кѣтѣлѣи. (Jona cap. II, v. 3—10.)

3. Стригаю ртрѣ невѣла ма кѣтрѣ дмнѣлѣ мѣѣс, ши аззи-мж . дин рынза іадѣлѣи стригаю ши аззи глѣѣлѣ мѣѣс.
4. Прѣнкатѣ-м'ай ртр'адѣнкѣлѣ мижлѣкѣлѣи м'крилорѣ, ши апелѣ ркѣ(н)циорѣрѣ-мж, тоате оѣнделѣ тале ши тоате валѣрилѣ тале трекѣрѣ прѣсте мѣне. 5. Прѣж ѣѣ зичѣлѣ : лепѣдѣтѣ сѣнт' денѣи-та ѣкилор тѣи . ркѣ нѣ вою рчетѣ а кѣѣтѣ кѣтрѣ бесѣрека сѣнѣиѣ тале. 6. Дпрѣциорѣрѣ-мж прѣ мѣне апелѣ пѣнѣ ла сѣфлетѣлѣ мѣѣс . адѣн'кѣлѣ мж рпрѣциорѣ, ши сѣ ркѣлѣчи прѣциор кѣнѣлѣ мѣѣс. 7. Погорѣю ла рѣдѣчѣнелѣ мѣн'цилор, ши мж ркѣѣ пѣмѣнтѣлѣ кѣ рѣтѣкѣлѣ лѣи р кѣк' . іарѣ тѣ дмнѣ, скѣѣш вѣѣца ма дин пѣтрѣциѣне, дмнѣзѣлѣ мѣѣс. 8. Кѣнд сѣ сѣѣр'шиѣ сѣфлетѣлѣ мѣѣс дин мѣне поменѣа-мж дѣ дмнѣлѣ, ши ртрѣ кѣтрѣ тѣне рѣгкчюна ма, р бесѣрнѣж сѣнтѣ а тѣ. 9. Кѣрѣи рмѣлѣ дѣрѣж минчюни дешарте, дѣ мѣла тѣ сѣ пѣрѣсѣк' . 10. Прѣж ѣѣ кѣ глѣѣ дѣ испѣвѣдѣнѣе жиртѣѣскѣ цѣе, ши чѣм' фѣгѣдѣнт да-ц-вою цѣе . а дмнѣлѣи ѣсте спѣнѣа.

LIII.

1652.

Ддерептѣрѣ лѣиѣи кѣ дмнѣзѣѣѣ р Тѣрговице
валѣт \tilde{z} рѣ . алѣи \tilde{h} с . \tilde{d} хнѣ.

(Fol. XXV nepag. + 795 paginǎ paginate.)

Predoslovia ântăia. (Fol. Ib—IIa.)

Прѣ сѣнѣитѣлѣи ши прѣ рѣцѣлѣптѣлѣи мѣѣс, ши кѣ тоате фѣлѣрилѣ дѣ флѣри алѣ дѣрѣлѣи дѣхѣлѣи сѣнтѣ рѣпѣдѣвѣитѣ, тоѣма апѣлѣлѣр . с : с : Стефанѣ . митрополит алѣ Тѣргѣвѣнѣиѣ . ѣѣарѣлѣлѣ плѣюлѣи, ши а тѣватѣ оѣнѣрѣвлахѣа . чел че ѣ май жѣс скрис, ка ѣи фѣю сѣфлетѣѣскѣ ши дѣ немѣка рѣѣѣ, кѣ тот сѣфлетѣлѣ чѣре, рѣлѣж ши прѣѣце тоатѣ сѣнѣтѣтѣ, ши ѣѣна пѣтрѣкѣнѣе дѣ ла оѣнѣлѣ ртрѣцѣ дмнѣзѣѣ

Ичѣста аззиנדѣ ши ѣѣ май мѣкѣлѣ, прѣѣтѣлѣ ши плѣкѣтѣлѣ прѣх дѣ сѣптѣ пѣчѣлѣрѣлѣ чинѣтѣте алѣ сѣнѣиѣ тале (w

сѣнте крѣпче-те) де мѣаци Лакедемонѣки, коюу кѣ тѣатѣ и нема кѣ багословина ши рдемиарк сѣнциѣй тале, а приѣне ачѣстѣ ридрентаре де лѣке дѣпре лима еланѣкскѣ, пре лѣмеж прѣастѣ рѣмыѣкскѣ. нѣ дѣарж де р нивредничѣ прѣстѣмѣй мѣле, сѣс дѣ ве (!) ртр'о рѣкѣктѣрж рѣкѣатѣ, фѣрж нѣман кѣт мѣам' испитѣтѣ а лѣнце пре дин афѣрж пѣциналѣ грамматѣка ши сѣнтаѣисла', че кѣ тѣатѣ минтѣ, рѣлѣнциѣ, арѣтарк, сѣнерѣ ши рдрентѣрк а кѣѣѣсѣлѣй ртрѣ иромонаш кѣр Ігнатѣ Петрици, ши лѣѣи Пантелѣймонѣ Ангарѣди, дѣскали дѣскѣврѣшитѣ амѣндѣѣ дѣла Хѣу, вѣстѣц' ши фѣартѣ нескѣѣци ртрѣ тѣатѣ дѣмнезѣска скриптѣрж. дрипт' ачѣа (w сѣнте вѣрхѣле!) пѣнтрѣ мѣатѣа хѣрѣ де кѣчѣрѣ а неѣкѣстѣоничѣй мѣле, кѣрѣле амѣ кѣтрж сѣнциѣ та (мѣкарѣ де нѣ-м сѣнтѣ кѣнци стрѣсѣрѣи вѣцѣй мѣле) прѣимѣкѣе трѣда ши остѣгѣла ка сѣнѣ неѣкѣстѣоникѣ. прѣимѣкѣе ачѣстѣ дѣрѣ мѣкѣ, кѣ мѣата прѣастѣ амѣ минтѣ нескѣпрѣскѣ. прѣимѣкѣе грѣдѣна кѣ фѣѣрѣле Рѣѣолѣй р-подѣвѣтѣ, ши сѣдѣте кѣ еѣна мирѣсмѣ а дѣрѣлѣй дѣхѣлѣй сѣнтѣ. прѣимѣкѣе ка чѣл нѣмѣ дѣ анж че дѣсѣ чѣлѣ сѣрак ла чѣлѣ рѣгрѣатѣ. прѣимѣкѣе, ши пре мѣне баскѣкѣе. ка еѣ тѣкѣлѣсѣа непе баскѣнѣа ши ертѣрк сѣнциѣй тале, сѣ довѣндѣскѣ ертѣре мѣатѣлѣр мѣле фѣмѣдѣнѣй де пѣкѣте. . . .

прѣк ѣѣнѣства еѣ. не потрѣнѣнѣй рѣкѣ

Данѣилѣ : М . Панѣнѣнѣ.

Predoslovia a doua.

(Fol. IIIa.) Стефанѣ, кѣ мѣла лѣ дѣнзѣс, митрополѣт' алѣ Тѣргѣвѣнѣй, еѣархѣа пѣѣолѣй, ши а тѣатѣ ѣѣнѣровлѣхѣа. прѣк сѣнцилѣврѣ архѣнскѣѣнѣ, митрополѣци, юѣнѣторѣлѣр де дѣнзѣс еѣскѣѣнѣ, еѣѣменѣлѣр, ши тѣтѣрѣврѣ пѣрѣнѣцилѣр дѣхѣвѣнѣчи ши прѣтѣпѣѣнѣ, хѣротѣнѣнѣци де дѣнзѣс непе мѣна архѣерѣкѣкѣ. ашижѣѣра ши атѣате рѣндѣѣлѣлѣ чѣле де афѣрж, сѣнтѣатѣе ши сѣнѣе рѣагж ши прѣѣци.

Тѣатѣ скриптѣра кѣрѣк ѣсте рѣсѣфѣлѣнтѣ де дѣнзѣс, (w правѣславѣнѣчѣлѣр чѣнтѣтор) фѣартѣ ѣсте де фѣлѣс, де рѣкѣктѣрж, де рѣфрѣнтѣре, де рдрѣнтѣре, де пѣдѣпѣѣре не дриптѣте; кѣм' грѣкѣнѣ(ѣ) дѣмнезѣска аѣсѣа, кѣ сѣ пѣатѣ фѣ ѣмѣла лѣ дѣнзѣс дѣскѣврѣшитѣ, ши кѣне гѣтѣтѣ сѣре тѣтѣ лѣкѣрѣлѣ еѣнѣ. пѣнтрѣ кѣ май вѣртѣс рдрѣнтѣкѣж нѣкѣрѣлѣ нѣлѣстре чѣле сѣфѣлѣтѣци, ши де р лѣне ле рѣдѣкѣ кѣтрж

вѣнѣтъци, ши не порнѣскъ кѣтрѣ ꙗвѣцѣтѣриле чѣлѣ че
 палѣкъ лѣи дѣмнзѣс, ши не ꙗвѣцѣ съ алѣцем бѣнеле де ꙗ рѣс,
 ши рѣвѣкъ де ꙗ бѣне . де ꙗ кѣрѣкъ ши ачѣстѣ дѣмнзѣкѣскѣ
 ꙗдрептѣре де лѣце, канѣанел(е) зик а сѣнтѣи ши дѣмнзѣкѣи
 прѣвнле, кѣреле ас ꙗколцит ши ас рѣсѣрит ши сѣс иждерѣтъ
 (кѣмѣ амѣ зиче) де ла ꙗтрѣпарѣкъ ши ꙗоменѣрѣкъ кѣвѣнтѣлѣи
 пре лѣме . де кѣндѣкъ ас стрѣгѣтъ трѣмѣница чѣ кѣ мѣлатѣ глас
 апѣлѣкѣскѣ, кѣ вѣнѣтѣтѣкъ дѣрѣлѣи, ши сѣс асзит ꙗ тѣатѣ лѣмѣ .
 чинѣтѣтѣс-сѣс, адѣосѣс-сѣс, крѣскѣт-ас ши сѣс лѣцит, ꙗтѣриндѣкъ
 токѣмѣлеле вѣскѣричѣи, кѣре съ фѣчѣе пе вреѣми, пѣнѣкъ ла сѣнтѣлѣкъ
 ши а тѣатѣкъ лѣмѣкъ шаптѣлѣкъ сѣвѣорѣ

(Fol. VIb—VIIa.) Дрѣптѣкъ ачѣкъ ши смѣренѣа нѣвѣстрѣкъ, вѣ-
 зѣндѣкъ о комѣларѣкъ ка ачѣста аскѣнсѣкъ, ши ка о грѣдѣнѣкъ ꙗкѣдѣтъкъ,
 пѣлѣнѣкъ фѣиндѣкъ де тѣатѣ фѣлѣурѣле дѣрѣлѣи дѣхѣлѣи сѣнтѣкъ але пѣс-
 тѣкѣтѣурѣларѣкъ ши ꙗсѣфлѣициларѣкъ де дѣмнзѣс пѣринѣи сѣнѣи ши ан
 лѣмѣи дѣскалѣи ши лѣминѣтѣурѣи . кѣриѣи ас ꙗпѣлѣтѣ тѣатѣкъ лѣмѣкъ де
 дѣлѣчѣкъ бѣгѣвѣонѣе а дѣхѣлѣи . гѣндѣио зикѣндѣкъ : чѣ фѣлѣос пѣсте де
 амѣндѣолаж съ стѣе ꙗкѣдѣте, кѣмѣкъ зич(е) скрѣптѣра ; маѣ вѣртѣос
 адѣкѣндѣс-ми амѣнте де кѣвѣнтѣлѣа стѣпѣкѣнѣлѣи мѣсѣ хс, пѣнѣтрѣс
 слѣга чѣе вѣкѣлѣнѣж, чѣе аскѣнсѣе тѣаланѣтѣлѣкъ ꙗ пѣмѣнтѣкъ, зѣш,
 съ дѣс ши ес чѣвѣа дѣмнѣлѣи мѣсѣ, де ꙗ кѣте мѣ-ас дѣт, ка съ
 нѣ мѣ арѣтъ съ зик(ѣ), къ вѣскѣкъ нѣмаѣ фѣлѣосѣлѣкъ бѣнѣлѣи мѣсѣ .
 чѣе вѣоѣю кѣ тѣатѣкъ нѣма, ка чѣрѣвѣлѣкъ ла изѣвѣарѣкле апѣларѣ,
 съ-м пѣю тѣатѣкъ нѣдѣжѣдѣкъ пре маѣнка кѣвѣнтѣлѣи фѣюлѣи лѣ
 дѣмнзѣс, прѣкъ слѣвѣита дѣоамѣнѣж а нѣвѣстрѣкъ сѣн . Пѣскѣтѣоаре
 де дѣмнзѣс . ши пѣнѣтрѣс рѣга сѣн . апѣлѣкъ ши ꙗтѣюлѣкъ мѣ(нѣк) :
 архѣндѣакоѣкъ Стефанѣкъ, ши маѣреле ѣнтѣнѣе ши сѣнтѣлѣа Григорѣе
 Декаполѣит, ши Нѣкѣвѣдим мирѣтѣочѣнѣлѣа ; ка съ нѣ лѣсѣ комѣлѣара
 аскѣнсѣкъ, нѣч грѣдѣна ꙗкѣдѣтѣкъ, чѣе съ зич(е), кѣпетеле дѣмнѣ-
 зѣкѣициларѣкъ прѣвнле, съ ле адѣкѣкъ ши съ ле преѣфѣкъ, дѣпе елѣн-
 нѣкѣе пре кѣвѣинѣте проаѣте рѣмѣнѣе . ши ам фѣкѣст лѣкѣере
 де ꙗ мѣлатѣ ши вѣгатѣе прѣвнле, трѣмѣцѣндѣкъ пѣн ши ла ꙗпѣ-
 рѣтѣкѣска чѣтѣте, ла прѣкъ сѣнтѣлѣа нѣвѣстрѣкъ ши а тѣатѣкъ лѣмѣкъ
 патрѣарѣхѣкъ (къ нѣам вѣртѣ съ скрѣс дѣпре чѣкле типѣрѣнѣче, фѣин-
 дѣс-ми тѣѣмѣж, къ де кѣндѣкъ ас ꙗкѣпѣтѣкъ кѣрѣциле прѣкѣслѣ-
 вѣи ла мѣна ерѣтѣициларѣкъ, еѣ нѣ ас лѣпѣитѣкъ а нѣ бѣгѣа кѣте чѣ-
 вѣа зѣзѣнѣи.) пѣн чѣе амѣкъ афлат ла чинѣтѣтѣлѣа нѣстрѣкъ фѣю
 сѣфлѣтѣескѣкъ кѣр Гѣур(ге) Кѣриѣди дѣла Трѣикѣс, кѣреле ас фѣостѣ
 ла . в . вѣс(тѣкрѣнѣк), скрѣсѣж кѣ мѣна жѣдѣкѣата тѣатѣкъ архѣерѣкѣскѣ,
 ши лѣнгѣж дѣнѣса ши ꙗпѣрѣтѣкѣскѣ . кѣ тѣатѣе канѣонеле але
 сѣнтѣтелѣарѣкъ сѣвѣларѣкъ ши апѣлѣи . ши а маѣрѣлѣи Пѣсѣлѣе, ши ла-

тврѣ дѣмнзициши ши сѣнци пѣринци, рприси(ъ) кс ошлwg(ia).
 дѣмнзѣцишлwr' егослwен . скѣлж ши токмитж кс порѣнка
 ши ркѣцкѣтѣра блгочетнѣвдѣш рпѣрат кур Іwáниѣ колни-
 нѣлѣ . кс маре ши мѣлѣтж сокотнѣцж, дѣ правослаеннѣлѣ
 ртрѣ дѣскаан дѣакоп, ши пѣзнтѣрюлѣ дѣ тѣлѣтж прѣвнла ши
 канwанелѣ мари блѣкрнчн, кур Плѣѣе Роднѣс . ши ашѣ кс мѣлѣтж
 оуѣрдѣе ши рдемнѣре, о ам скос дѣ ртѣнкрѣкѣ ла лѣмнѣг .
 ши кс бѣна кѣе а лѣмнѣтѣлѣш ши блгочетнѣвдѣш мѣс дѣмнѣс :
 Іw Матѣи Коивоа Бас а)рав, ши кс тот сѣлатѣл мѣрнѣ саа(ѣ) .
 кс блѣвнѣа пѣрнтѣлѣш мѣс Паисѣ патрѣархѣса Іерслнмѣлѣш . ши
 кс рдемнѣрѣ а дон фрѣци юентѣри дѣ дѣмнзѣс, ши токма
 сѣлжнтѣри ай облѣстѣи смѣрнѣиш нѣлѣстрѣ, типѣрнѣтс-сѣс ка
 сѣ фѣе дѣ фолосѣлѣ тѣтѣрѣр' дѣ облѣ . ка о грѣднѣж пѣннѣж
 дѣ флѣри мнроснтѣварѣ алѣ рѣюлѣш, сѣс ка шн внстѣарю дѣ шѣрѣ
 блѣкрнчнй

Pentru judecătoria.

Пентрѣ жѣдекѣтѣрю . кслѣ н сѣ кадѣ сѣ фѣе мѣсрдѣ .
 ши сѣ нѣ крѣзѣ блѣнтѣлѣ немѣнѣш фѣрѣ дѣ ртрѣварѣ.

Глава первая. (pag. 1.)

*) Кадѣ-сѣ жѣдекѣтѣрюлѣш, адѣкѣ а(р)хѣрѣлѣш, сѣ фѣе ас-
 мене жѣдекѣтѣрюлѣш челѣш дрѣптѣ, ши мѣрѣлѣш архѣрѣс, дѣмнѣ-
 лѣш нострѣ Іис . хс . сѣ фѣе тѣтѣрѣр' мѣсрдѣ, нѣлѣдекѣтѣрю
 аминѣтѣ дѣ рѣс, немѣнѣосѣ, нѣфѣцѣрннѣкѣ, нѣлѣотѣрю дѣ мѣтѣ,
 дрѣптѣ; сѣ нѣ крѣзѣ лѣснѣ ши фѣрѣ дѣ ртрѣварѣ прѣшнѣрнлѣ
 ши пѣрѣлѣ, ши блѣнѣлѣлѣ . кѣ дѣ ва асѣлатѣ ши ва крѣдѣ,
 адѣкѣ чѣлѣ чѣ стѣлѣ рпѣтрѣва чѣлѣрѣ бѣнѣ, нѣ лѣстѣ дрѣптѣ .
 пентрѣ кѣ мѣлѣцн, дѣ мѣлатѣ шрн, сѣ пѣдѣсѣскѣ фѣрѣ дрѣптѣтѣ,
 кѣчѣ нѣ вѣстѣ жѣдекѣтѣрюлѣ вѣнѣ.

Грѣднѣ ши дѣмнзѣкѣлѣ Златѣоуѣстѣ : нѣ сѣ кадѣ сѣ крѣзн
 прѣ нѣмнѣкѣ, фѣрѣ дѣ нѣскѣдѣрѣ.

***) Жѣдекѣтѣрюлѣш н сѣ кадѣ, сѣ-ш адѣкѣ аминѣтѣ дѣ
 чѣкѣтѣ трѣи лѣкрѣрѣ:

Дѣтѣй, кѣ ѣ прѣ лѣѣе рчѣпѣтѣрю . адѣа, кѣ прѣ wáмнн
 шѣлѣдѣлѣцѣ . атрѣа, кѣ р кѣчѣ нѣ ѣ рчѣпѣтѣрю; чѣ ши елѣ ка
 оуѣнѣ омѣ ва сѣ мѣарѣ.

*) Notă marginală: Матѣи токннтѣрѣл дѣ лѣѣе ши Іерѣмонах, карѣл ас-
 фѣст фѣартѣ рѣцѣант, прѣ порѣкаѣ Блѣстѣрн.

***) Прѣ рѣцѣантѣлѣ Пѣаѣон.

Pentru preotul, de va mărturisi strâmb.

*) ПѢНТРЪ ПРѢОТЪЛЪ, ДЕ ВА МЪРТЪРСИИ СТРЪМЕСЪ, САС ВА ПРИНДЕ ТАГЪ ДЕ ИСКЪЛИТЪРА ЛШИ.

Глава кѣ. (pag. 19.)

Прѣотълъ де ва мъртърсии стръмесъ дъ нискарѣ лѣкрѣре, адек(ъ) дъ вѣе, сас де мошій, сас де кáсе, сас де хáйне, сас де глãвени, съ опрѣще дъ преоциã лшй г̃ ани, ши съ с(ъ) дѣкж съ шáзж ла мьнѣстѣре. ирѣ де ва мъртърсии асвпра кѣй-вã ка съ и с(ъ) фãкж стрикъчѣне ла трѣпдã' óмвãлшй, сас с'к-и пѣãрзж вѣãца, сас де ꙗ трѣпдã' лшй чевã : атѣн'че с'ки съ ãã попѣã де тот. лшйждерѣкъ съ педепсѣскъ ши лãци клãрѣчи, де вѣр мъртърсии стръмесъ.

Ирѣ де ва искъли прѣотълъ, вѣри ла фѣчѣ лѣкрѣ че ва фй, ши апои пре оурмъ ва принде тãгъ де искълитрѣж, кѣм' лс искълинт рѣс, ачѣлã съ и съ ãã попѣã.

**) Яшиждерѣкъ ши фѣе чине че ва принде тãгъ де запис, сас де искълитрѣã лшй, съ фѣе липсѣткъ ши гол де чинсте че ва авѣ.

Ирѣ пентрѣ прѣотълъ че ва мъртърсии стръмесъ, лс сокотѣткъ нише дѣмнезѣци пѣринци, кѣм' съ нс се шпрѣскж ачѣла прѣот' де попѣе, че съ и съ ãã попѣã де тóткъ.

Pentru preotul, de vor cãdea lucrurile sfinte.

Пентрѣ прѣотълъ кãреле ва слѣжй ши се вѣркъ вѣрса сфнтеле, сас и ва кѣдѣ свѣзда. ши кãндъ сãнткъ сфнтеле вѣршѣте, ши пентрѣ прѣскѣриле проскомидѣте дъ ле вѣркъ мѣнкã кѣннѣй.

Глава : рѣд. (pag. 135—136.)

***) Де съ ва тѣмплã кѣм-вã, съ се вѣрсе сфнтеле май наинте де вѣхѣдãлкъ чѣлкъ мãре, атѣн'че прѣотълъ ирѣ съ фãкж адбã проскомидѣе, ши вѣршѣндъ деплѣнъ, съ зѣкъ ши мãтвã прѣдъложѣнѣй, дѣчѣã атѣнче съ ꙗчѣкж дѣмнезѣскаã лтѣрѣге де аколò, де оунде с'кѣ тѣмплãткъ де с'лс вѣрсãткъ сфнтеле, ши съ ò вѣршѣскъ де тóткъ, ши съ се прич(е)цѣсãскъ дѣмнезѣ-

*) Истинниã ꙗлѣрат.

**) Сѣбор карѣãгн' кан : гѣ.

***) Кѣãнъ Кѣтрѣс.

црнлвр тайни, ши съ ф́акъ ѡтнѡстъ. ирж дъ се вѡръ вѣрса дѡнж вѣхѡдѡлъ чѣл' маре, ртрѡ скрѡсѡари ачѣста нѡ май афл'ам, съ се май ф́акъ алтж проскомидѣ. ирж дъ се ва тѣмпла съ мѣнькнче дмнзѣскѡа' агницъ шѡарече сѡѡ алтж жиганѣ, ши прѣотѡа' нѡ-а ва ведѣ, атѡнче тревѡе съ ф́акж алтж проскомидѣ, де ва хѣ май наинте де вѣхѡдѡа чѣл' маре; ирж прѣотѡаъ, съ се исповѣд'кѡж де пѣкѡтѡа' лѡи ла архѣрѣѡаъ сѣѡ, ши архѣрѣѡаъ сѣ-а канѡн'кѡж, ирж нѡ сѣ-и ѡ дѡрѡаъ. ши канѡнѡаъ лѡи ѡсте: сѣ-а' опрѣри кѡтъ-вѡ вркѡе, де съ ва ф́и тѣмплаатъ съ се ф́акж ачѣла лѡкрѡ дъ л'кик лѡи. ирж де ва хѣ нѡѡе де прѣотъ, ши се ва тѣмпла р пѡстѡаъ чѣл' маре ла крѣчѡнъ, сѡѡ ла вѡѡт'кѡж, сѡѡ алте зѣле мари, вѡ съ нѡ се опр'кѡж лѡкрѡа' лѡи дмнзѣѡ, атѡнче съ н'ѡнѡж прѣотѡаъ канѡнъ де опр'кѡж, че нѡмай пѡстъ, мѡстнѣ, мѡтре, ши рѡгъ. Ирж сфнтеле кѡреле сѣ вѡръ вѣрса, вѡде-се прѣотѡаѡи, съ ле адѡне ртр'ѡнъ вѡсъ кѡрат' ши съ ле вѡѡе ѡнде се спѡлж, дѣкѡ се ва прчпѡи дмнзѣѡцрнлвр тайни; сѡѡ ртр'алтъ лѡкъ сфнтъ съ ле ѡѡѡере; съ нѡ се кѡлче, сѡѡ съ се тѣмпла ртр'алтъ кѡпъ. ши де се ва тѣмпла, а прѣнде ачѣ спѡркѡчѡне, кѡреле лѡ мѣкѡтъ дмнзѣѡкѡаъ агницъ, атѡнче сѣ-лъ ргрѡне р пѣмѡнтъ.

Ирж де ва кѡдѣ звѣзда дѡпре днѡкос, съ ф́е опрѣтъ де лтѡргѣ, дѣ нѡ се прч(ѡ)пѡи зѣле м.

Pentru uciderea furului.

Пнтрс чѣж че ѡчѣнъ пре ф́ѡръ, кѡндѡ-лъ вѡръ прѣнде ф́ѡрѣндъ де ф́ѡцж. Глава: смз. (pag. 243.)

зач. а. Чѣла че ва ѡчѣде ф́ѡрѡаъ, кѡндѡ-лъ ва гѣѡи ф́ѡрѣндѡ-и вѡкѡтеле, ачѣла нѡ се ва чертѡ, рсѣ де съ ва афлѡ к'ѡѡ сѡрѣтъ асѡпра стѣпнѣѡѡи кѡ вѡкѡтеле, ш'ѡѡ ф́ѡстъ дѣ'лъ ѡчѣдѡрк. ачѣста се сокѡт'кѡе, кѡндъ нѡ ва нѡт'к ртр'алтъ кѡпъ сѣ-шъ скѡмѡж вѡкѡтеле дѣла ачѣлъ ф́ѡръ, ф́ѡрж нѡмай кѡ мѡартк.

ѣ. Пѡѡте неѡрѣне сѣ-шъ стрѡнж прѡатнѣи, кѡчѣнѣи, ши алци стрѣнни кѡ арѡе, сѣ-шъ кѡѡте ши сѣ-шъ ѡпѡре вѡкѡтеле, ф́ѡрж нѣче ѡ чертѡре.

ѣ. Чѣне ва авѣ ла дѣнѡаъ крѣ ѡчѣ лѡкрѡ стрѣннъ, ши вѡръ вѡи сѣ-л ф́ѡре, атѡнче пѡѡте съ ѡчѣнж пре ф́ѡрѣн ф́ѡрк нѣче ѡ смннт'ѡлж, че съ зѣче, ф́ѡръ нѣче ѡ чертѡре. мѣкѡръ кѡ ѡсте ачѣлъ лѡкрѡ ши стрѣннъ.

Д. Тóтъ ѓмѡлѣ пѡате съ-шѣ ѡ вѣкѡтеле дела чѣла, че-н̄ ле цѣне шѣ-н̄ ле пѣзѣше, мѣкѡрѣ де шѡрѣ фѣ пѣсѣ ши кезашѣ, кѡмѣ съ-н̄ дѣ вѣкѡтеле тоате де фѡцѣ ла вѣкмѣ, кѡндѣ сѡс токмитѣ; парѣ чѣла кѡ вѣкѡтеле тóтъ исте вѡлникѣ орн оунде 'ш ва гѣсѣ вѣкѡтеле, тóтъ съ ши ле ѡ, фѣе че вѣкѣме ва фѣ.

Ѣ. Пѡате фѣечѣне съ оучѣгѣ фѣрѣ чертѡре пре чѣла, че съ гѣтѣше сѣ-лѣ фѡре . че съ зѣче, вѣзѣндѣ-лѣ кѣ пѡне скѡрѣ съ се сѣе, сѡс сѡпѣ пре сѡптѣ кѡсѣ, сѡс спѡре пѣрѣтеле.

Pentru vrăji.*)

Пентрѡ вѣрѣжи ши фѣмекѣторѣе, ши пентрѡ чѣл че мѣргѣ пе ла вѣрѣжитѡри, ши пентрѡ чѣл че пѡартѣ вѡере . глава тѣн . (pag. 315.)

**) Канѡндѣлѣ ѣе ла мѡрелѣи Вѡсѣлѣе нѡрѡнѣкѣше, кѣ вѣрѣжитѡрюлѣ ши чѣла че вѡрѣсѣ чѣрѣ, сѡс пѡмѣвѣ, кѡсѣтѡрю, сѡс кѡреле лѣгѣ вѣрѣѡтѡлѣ ши мѡѡарѣ съ нѣ се лѣреде.

***) Ши съ цѣнци, кѣ пре ачѣл кѣлѡмѣ вѣрѣжитѡри, кѡрѣи кѣлѡмѣ дрѡчѣи, ши фѡк вѣрѣжиле, пре вѡн(ѣ) чѣлѣ че вѡр лѣтрѡ стрѣкѣчѡнѣк ѡмѣнѣлѡр . Лѣкѣ ши чѣл че адрѣкѣ вѣрѣжитѡрѣи лѣ кѡселе лѡрѣ, съ ле скѡѡцѣ вѣрѣж, сѡс кѡрѣи чѣтѣскѣ стѣлеле, сѡс ка съ лѣкѣче чѣвѡ че нѣ цѣс, сѡс се дрѣ ла вѣрѣжитѡри, сѡс ла вѣрѣж(н)тѡре : ачѣл ѣ ани съ нѣ с(ѣ) прич(ѣ)цѣвѡскѣ.

†) Шѣиждѣрѣ ши чѣл че пѡартѣ вѡере, сѡс нѣрѡкѡлѣ, чѣста че зѣк' ѡмѣнѣи кѣ арѣ нѣрок ѡмѡлѣ, сѡс вѡрѣ кѣвѣтѡ де вѡрѣ сокѡтѣ зѣѡ лѣ кѡрѣк сѣс нѣскѣтѣ, вѣнѣ исте лѡ рѣ, ачѣл съ се канѡнѣскѣ ани ѣ.

Săborul al cincilea. (pag. 589—590.)

Ѣфѣл ши а тѡатѣ лѣмѣ съвѡр ал ѣ . лѣ . фѣкѣтѣс-сѣс лѣ четѡтѣ Вѣзѡнтѣи, адекѣ а Цѡнѣгѣрѡдѣлѣи, дрѡпѣ ла пѡтрѡлѣк съвѡрѣ, дрѣка трѣкѣсе ани рѡ, парѣ дела хс ани фѣз, лѣтрѡлѣ ѡптѣспрезѣчѣлѣ анѣ де лѣпѣрѣцѣа а лѣи лѣстинѣанѣ чѣл мѡре,

*) cf. 1645. mai sus pag. 116.

**) Мѡрелѣ Вѡсѣлѣе кан. ѣе.

***) Вѡтѣ де вѣзѣнѣ де ачѡстѣ сокѡтѣл(ѣ).

†) Сѣвѡрѣлѣ де л(а) аниѣра . кан . ѣл.

ши се адвнѣрж рѣе сѣици ши пѣртѣтѣори де дмнзѣс пѣрици .
 ирж Кингилѣе пана дела Рѣма ерѣ ши елѣ
 атѣиче ла Цриград . дѣкѣа кѣте порѣичи ачѣет' сѣитѣ съѣорѣ,
 елѣ тѣате ле рѣтѣри ши ле печетавѣ . адекж дрѣнтеле, кредин-
 чѣаселе ши мѣнтѣитѣвареле порѣичи ши прѣвнеле, кѣреле се фѣ-
 кѣсе ла Халкидѣна ши ла чѣлѣк л-алте сѣите съѣорж, тѣате ле
 дѣрмонѣрж ши ле алѣсерж дѣ негѣнж ши де пѣлѣж, ши ле
 лѣминѣрж лѣмѣи правослѣвѣи . ирж пре ачѣле ерѣсѣри, че рѣол-
 цѣд ши рѣскрѣд, пре тѣате ле дезрѣдѣчинѣрж ши ле прокле-
 цѣрж . ши ашѣ рѣтѣи скѣасерж ши проклециѣрж пре Сѣригѣнѣ,
 ши пре тѣатѣ скриптѣра ши рѣвѣцѣтѣра лѣи . ашижерѣ ши
 пе Сѣлѣри ши пре Дидѣлѣ, ши пре оуѣ(е)ниѣи лѣорѣ, ши пре
 чѣа че асклатѣ ши се пѣлѣа догмѣтелѣорѣ лѣор, адекж скрип-
 тѣри ши рѣвѣцѣтѣри лѣор, кѣ ниѣе оуѣ(е)ниѣи че цинѣ рѣ-
 вѣцѣтѣриле а лѣи Сѣригѣнѣ . кѣри нѣ хѣлѣа ниѣе лѣсѣ ѡрѣфѣле
 елѣниѣи, че еродѣа ши се неѣоѣ сѣ ле адѣогж, ши сѣ ле
 лѣнѣкѣж ескрѣичѣи . ши зичѣ, ѡкаѣниѣи дѣ иѣ, кѣмѣ сѣфле-
 тѣлѣ рѣлѣ сѣнѣсѣрѣ маннѣинте де тѣносѣрѣ трѣсѣлѣи, ши
 зичѣ, кѣ рѣрж дѣкѣа рѣ трѣпѣ ши се нѣиѣе; ши зичѣ ирж, кѣ
 дѣкѣа мѣаре омѣлѣ ачѣла, ел' мѣрѣе ши се нѣиѣе рѣтрѣлѣлѣ,
 ши ир ман зичѣ, дѣкѣа мѣаре омѣлѣ ачѣла, се нѣиѣе де кѣте
 ерѣ-и иѣте ѡл . ши ман ѡрѣфѣд де зичѣ, кѣ неѣѣриѣиѣа мѣнѣж
 аре сѣѣриѣиѣе, ши дрѣчѣи ирж ѡрѣ сѣ-ш' ѡе ла а лѣорѣ чѣиѣте .
 ши мѣи грѣнѣ, зикѣндѣ, кѣ хѣ неѣиѣа нѣ се деѣпѣрте де
 нѣи, че тѣкѣа аскѣмене нѣлѣж . ман елѣмѣиѣд зикѣндѣ, кѣ нѣ е
 рѣиѣлѣ, ниѣе е фѣкѣст' де дмнзѣс . маи ѡрѣфѣд зикѣндѣ, кѣ
 Идѣлѣ нѣ л'ас фѣкѣтѣ дмнзѣс кѣ трѣп; ши алте хѣле мѣате
 рѣтѣнѣкѣкѣ скрѣсерж; ши пре мѣлѣи де ла сѣитѣа ши адѣерѣиѣа
 ескрѣикѣ пѣрдѣрж; кѣри скриптѣри, оуѣи ле цинѣ рѣ тѣниѣ,
 ши нѣ ерѣ сѣ ле арѣте де фѣцѣж аѣвѣк . кѣч кѣ ла ла пѣтрѣлѣ
 съѣорѣ, нѣ се пѣтѣрѣ ѡдѣи тѣате (мѣкѣарѣ де ши мѣлѣдѣрж
 ачѣкѣтѣк, оуѣи де рѣ сѣициѣи пѣрици, кѣч кѣ маиѣинте де
 ачѣа съѣорѣ, адек'(ѣ) де ал' пѣтрѣлѣ, фѣсѣкѣе трѣи ѡрѣжмѣиѣи
 прѣклеци ерѣичи) ирж лѣиѣи тот се ѡдѣирж . дѣкѣа кѣндѣ
 рѣчѣнѣрж а се рѣсѣфѣрѣ ачѣле рѣле ерѣсѣри ши рѣвѣцѣтѣри ѡ-
 клѣне, рѣтрѣ мѣлѣи ѡлѣмѣи; атѣиче се адвнѣж ши ачѣетѣ сѣитѣ
 съѣорѣ ал' чѣиѣчѣлѣ, ши проклециѣрж скриптѣриле лѣорѣ чѣле
 хѣлѣитѣаре .

Cele șapte vârste ale omului.

*) Пентрѡ къ шáпте вѣрсте аре ѡмѡлѣ, ши кáреле скнтѣ, ши кѣмѣ съ кѣáмѣ . главѡ . зѣ . (pag. 723.)

Кокѡнѣ íасте ѡмѡлѣ дѣкка нáще, пѣнѣ ла д̄ ани . Копѣлѣ се кѣáмѣ дела пáтрѡ ани, пѣнѣ ла пáтрѡспрезѣче . Кѣтѣрѣгѣ íасте де ꙗ̄ еѣ ани, пѣнѣ ꙗ̄ доазѣчи ши доѣ . Кѡннѣк' адекѣ жѣне íасте де ꙗ̄ доазѣчи ши трѣѣ де ани, пѣнѣ ꙗ̄ мѣ . Бѣрѡбáтъ íасте де ꙗ̄ мѣ . де ани, пѣнѣ ꙗ̄ нѣ . ꙗрѣ бѣтрѣнѣ íасте дела нѣ пѣнѣ ла ѣѡ . ꙗрѣ Мáторѣ íасте дела ѡ де ани, пѣнѣ ла оптѣзѣчи : дѣчѣа ман мѡлѣтѣ непѣтѣнѣцѣ ши дѡрѣри ши бѡале .

LIV.

1654.

(a. Ms. bibl. centr. No. 28. Copie din 1816. Folio nepaginat, fol. 1—86. — b. Ms. Gaster 1817. Folio, fol. 1—91 paginate. — cf. Archiva istor. I, 2. pag. 111 urm. și ed. București 1843.)

Дчепѣтѡ ꙗ̄вѣцѣтѡрѣлор бѣнѡлѡи крѣдинѡс Іѡ Нѣгѡе
вѣд цѣрѣи ѡнѣгровлáхѣи, кáреле аѡ ꙗ̄вѣцáт пре фѣно-сѡѡ
Ѳѡвдѡбѣе вѣд.

Партѣ динтѣи . кѡвѣнтѡл . (Fol. 1 a.)

Юѡнтѡл мѣѡ фѣно! Мáѣи наннте де тѡáте съ кáде съ чинѣтѣри, ши съ лáѡзи нелѣтетат пре дмнзѣѡ, чѣл мáре ши бѡи ши мллѡстив, ши зидитѡрѣюл нѡстрѡ чѣл ꙗ̄цѣлѣнт ши зѣѡа ши нѡáптѣ, ши ꙗ̄ тѡт чѣкѡл, ши ꙗ̄ тѡт лѡкѡл; ши фѡáрте съ кѡвѣне съ-л сáвѣри, ши съ-л' мѣрѣри кѡ глáс' пѣкѡрмáт, ши кѡ кѡнтѣри непѣрѣсѣте, кá пре чѣл че нѣкѡ фѣкѡт, ши нѣкѡ скѡс дин ꙗ̄тѡнѣрек лá лѡмѣнѣ, ши дин нефѣнѣцѣ ла фѣнѣцѣ . ѡ кѡт есте де мѡлѣтѣ мѣла тá доáмне! ши гѣндѡл, ши кѡцѣтѡл тѣѡ, че-л аи спре вáменѣи . ѡ мáре тáннѣ ши млнѡнáтѣ! чѣне вá пѣтѣ спѣше тѡáте пѣтѣриле тáле дмне . ши лáѡдá слáвен тáле . дмнзѣѡ пентрѡ мѣла сá чѣ мѡлѣтѣ, лѣкѡи ꙗ̄трѡ нѡи вáменѣи, ши съ арѣтѣ нѡáѡѣ . дмнзѣѡ фѡ ꙗ̄ чѣрѣю, ши

*) Gloss: Дмзир даскаан.

wm пре нѣмѣнт', шиі .ртр'амжидоавъ дѣскѣршинт . шиі пре
wm ши-л фѣкс фіо юенѣтс ми моцѣкнѣ .рмгѣрѣциі салл . w
маре есте тѣнна .рцелпчѣнни тѣлѣ дѣне, каре фѣ спре нѣи wа-
мнини . вниціі дар съ мѣрим пре дмнзѣсѣл нѣстрѣс, шиі съ
стрнгѣм димпреѣнѣ кѣ дав(н)д, знкѣнд : стрнгѣциі лѣи дѣмн-
зѣс тот нѣмѣнтѣл, салжѣициі лѣи дѣмнзѣс .рн веселѣе, .рнтраціі
рнпѣнтѣк лѣи кѣ ескѣрѣне шиі кѣ веселѣе, шиі кѣ кѣрѣциі . съ
пнціі кѣ ачѣла нѣкс фѣкѣт, ир нѣ нѣи, шиі ачѣла есте дмнзѣсѣл
нѣстрѣс, шиі нѣи норѣдѣл лѣи салнтѣм шиі wилѣ пѣшѣни лѣи;
рнтраціі пннн порцилѣ лѣи кѣ исповѣданѣе, .рн кѣрцилѣ лѣи кѣ
кѣнтѣри; мѣртѣрѣнѣициі-вѣ лѣи шиі лѣсдѣциі нѣмелѣ лѣи; кѣ
есте кѣи шиі мнлѣстѣв домнѣл шиі сѣжнтѣл дѣмнзѣсѣл нѣстрѣс,
кѣ есте мѣла лѣи чѣѣ маре .р вѣчи кѣ нѣи, шиі еснѣтатѣк лѣи
чѣѣ мѣлатѣ . шиі днн ннмнѣ нѣкс фѣкѣт, кѣ салнтѣм, ва съ
лѣсдѣкѣм пре чѣа чѣ нѣкс фѣкѣт, домнѣл домннлѣор шиі дѣмнзѣсѣл
дѣмнзѣнлѣор.

Pilda cu inorogul.

(Ms. a. fol. 31 b—32 a. — Ms. b. fol. 36 a—36 b.)

Пчирѣк съ асѣмѣнѣтѣ шншн wм, че фѣшѣк дѣ шн инѣрог ши
нѣ нѣтрѣ нѣициі кѣлм съ раѣдѣ шиі съ тѣрнѣкѣкѣ стрнгѣрѣк шиі
зѣрѣтѣлѣ глѣсѣлшн лѣи, чѣлшн грѣазнѣк' шиі рнфнрѣкошат, че фѣ-
шѣл тѣрѣ, ка нѣ кѣмѣл съ-л ажѣнѣгѣ шиі съ-л мѣнѣнѣче . шиі ашѣ
фѣшннд, кѣзѣ .ртр'ѣ грѣапѣ маре; шиі дѣкѣ кѣзѣ .рнтр'ѣнѣса, ел
лѣфѣкѣ аколо шн копѣчю, шиі съ апѣкѣ дѣ съ шрѣкѣ .рнтр'ѣнѣсѣл,
шиі стѣтѣс кѣ пнчѣарѣлѣ пре нѣициі рѣмѣрѣи, шиі гѣндѣѣ, кѣ ва фѣ
р пѣче, фѣрѣ нѣициі w грѣжѣ . ир дѣкѣ съ шрѣкѣ ел шиі кѣдѣтѣ
ла рѣдѣчѣина ачѣлшн копѣчю шиі вѣзѣ . в . шѣлрнчн, шншл ерѣ
алѣс шиі лѣтѣл нѣгрѣс, шиі рѣдѣк тотдѣкѣна ачѣл копѣчю .р
карѣ ерѣ ел . шиі атѣтѣл .рл рѣсѣсѣ кѣт нѣман пѣциннѣ .рн ерѣ
ка съ кѣз(ѣ) жѣсѣ . дѣчи кѣдѣтѣ .рн фѣшдѣлѣ ачѣн грѣшн, шиі
вѣзѣ шн шѣрпѣ маре шиі грѣазнѣк', шиі шндѣ есѣлѣл шншл днн
гѣсрѣ лѣи пѣрѣ дѣ фѣкс, шиі вншѣк кѣ гѣсрѣ кѣскѣтѣж, шиі кѣ
дннцннн рѣнжнціі, нѣман съ-л рнгнціі . шиі дѣчннн ир кѣдѣтѣ
спрѣ пѣртѣк .р кѣтрѣ стѣ ел кѣ пнчѣарѣлѣ, шиі вѣзѣ . д . кѣпѣтѣ
дѣ аспнѣдѣ . шндѣ съ нѣврѣк днн мѣлѣлѣ ачѣлѣ, че ерѣ . шиі ир
кѣдѣтѣ .рн есѣ, шиі вѣзѣ, шндѣ пнкѣ дннтр'ѣ рѣмѣрѣк ачѣлшн ко-
пѣчю, кѣтѣ w пнкѣтѣсрѣ дѣ мѣрѣ . шиі дѣкѣ вѣзѣ ачѣк пѣцинѣк
мѣрѣ, шнтѣк дѣ а-шн мѣн лѣдѣче лѣмнѣтѣ дѣ ачѣлѣ рѣдѣтѣциі
мѣлатѣ, чѣ-л .рнкѣшнцнѣрѣсѣ; кѣ дннѣфѣрѣк дѣ ачѣк грѣапѣк, стѣ

инорогѣа, ста съ-л мѣнѣче; тар рн фндѣа грѣпнн, рѣнжѣ ачѣл шарпе грѣазнек', ка съ-л рнгицѣ; тар копачюл рн каре съ ѣркасе, ера пѣцинеа нѣман ка съ кѣзѣ; тар пичодреле ши ле пѣсеце пе нице рѣмѣрн, ѣскѣте ши пѣтреде . ши ѣнтѣ ачесте рѣѣтѣцн, ши грѣѣтѣцн тѣате, ши съ порни спре ачѣ пѣцинѣ (мѣере) че пикѣ днтр'ачѣ рѣмѣр(ѣ).

Тѣакѣа : ачаста ѣсте рнпѣнрѣк челор, че съ ршѣлѣ кѣ ршѣлѣчнѣнѣ лѣмн ачѣрѣк, каре акѣм цѣ-ѡ вою тѣакѣнн . инорогѣа семнѣзѣ модрѣк, каре гонѣре съ ажднѣ пре тот нѣмѣа лѣн адам; тар ачѣ грѣапѣ мѣре, ѣсте лѣмѣ ачаста, каре ѣсте пѣннѣ де кѣрселе морцинн; тар копачюл ачѣла, кареле-л рѣдѣ тот дѣна ачѣй шодречн, де кареле съ апѣкасе ачѣл ѡм де съ цннѣ, ачѣла ѣсте вѣаца а фѣице кѣрѣа ѡм, ши съ сѣѣртѣзѣ трѣкѣнд зѣѡа ши нѣапѣтѣ, ши съ апрѣпѣ де сѣѣршнт; тар чѣле . д . капете де аспѣдѣ, семнѣзѣ . д . стѣхѣнн, днн каре съ токмѣице трѣпѣа ѡмѣлѣнн; каре де ле ва пѣртѣ чннеѡ рѣѣ ши кѣм нѣ съ кѣде, дѣчн съ ва рѣснпн токмѣрѣк трѣпѣлѣнн; тар фѣкѣа ачѣла, че ншѣ днн сѣфлѣрѣк ачѣлѣнн шарпе, ачѣла семнѣзѣ грѣазннчн ши кѣмплѣнте мѣце ѣле ѣдѣлѣнн, каре ацѣпѣтѣ, съ рнгицѣ ши съ ампнѣѣѣскѣ пре чен, че юѣѣскѣ ман вѣртѣс фѣрѣлѣсѣцѣ ши чннѣтѣ лѣмн ачѣрѣк, дѣкѣт вѣнѣтѣтѣк вѣкѣлѣнн че ва съ фѣе; тар ачѣ пнѣѣтѣѣрѣ де мѣере семнѣзѣ, дѣлѣчнлѣ лѣмн ачѣрнѣа, кѣ каре амѣѣѣѣше ши ршѣлѣ пре прѣѣтенн сънн, ши нѣ-н лѣсѣ съ съ грнжаскѣ де спѣсенѣе ши мѣнтѣнрѣк сѣфлѣтелор.

Pilda cu șarpele, porumbul și gripsorul.

(Ms. a. fol. 50b—51b. — Ms. b. fol. 57a—58a.)

Пилѣ кѣ шарпеле.

Фрацилор ши фѣци мѣен! ам съ вѣ спѣю ши алѣ пилѣ, каре сѣнтѣ арѣтѣте ман аѣѣе ши кѣр, кѣ-м адѣк ампнѣте де кѣвѣнтѣа домпѣлѣнн нѣстрѣ нѣ . хѣ . каре грѣнн ла еѣглѣе ши зѣсе : фѣици рнѣлѣпѣнн ка шѣрпнн ши рнѣтрѣнн ка порѣмѣнн; дѣчн аскѣлѣтѣнн акѣм съ шнѣнн, кѣм ѣсте рнѣлѣпѣчнѣнѣ шарпелѣнн . шарпнлѣ есте ѡ жнганѣе мѣнн рнѣлѣпѣтѣ ши ман кѣмплѣнтѣ дѣкѣт тѣате жнѣнннлѣе; ши тот дѣна съ рѣагѣ лѣнн дѣмнзѣѣ, ка съ вѣзѣ кнп де ѡм, пѣнтрѣ кѣ ѡмѣа ѣсте ши подрѣтѣ подоѣѡа лѣнн дѣмнзѣѣ; ши апѣнн тарѣ съ рѣагѣ, ка ѡмѣа съ нѣ вѣзѣ пре дѣнѣа . дѣчн ел дѣка вѣде пре ѡм, фѣѣе съ съ аскѣнзѣ ѣндеѡа, тар дѣка мѣрѣе ѡмѣа дѣпѣ дѣнѣа, ши-л ажднн

тѣ де дѣпѣ wáw, шй ва привй .рнтр'алтѣ парте, ясте алтѣ жиганіе де-ш сѣмѣнѣ кѣ шарпеле, не кáре w кѣамѣ аспидѣ; дечи кжнд веде пре стратокáмнл пѣзиндѣ-ш wáwле ши кѣдтѣнд ла джиселе, тар ѡ вени (1. винѣ) ши сѣ апропѣ ден дѣстѣла ши стѣ ши шрѣптѣ, ка дбарѣ ши ва .рнтоарче стратокáм(нл)ѣл wкѣн, сѣ каѣте .рнкотро-вѣ, тар ѡ сѣ сѣфле спре джиселе; ши де дхѣла ей сѣ ле стрѣче, ши сѣ ле .рнпѣцѣ . ши пѣнѣ нѣ скоáте стратокáмнлѣл пѣн сѣн, нѣ фѣѣ ачѣ аспидѣ . лшйждерѣ ши .рнтѣне-катѣла сатáна . кѣнд веде пре wм кѣ стѣ кѣ рѣгѣ ши ворѣѣе кѣтрѣ дмнзѣс ши ясте пани де вѣнѣтѣѣци, ши де кѣвинтеле лѣн дмнзѣс, тóате ле лáсѣ ши стѣ тот аколò, ка доáрѣ ар стрикá вѣнѣтѣѣциле лѣн, ка ши аспидá wáwле стратокáмнлѣл лѣн . пентрѣ ачѣл фрáцилор ши фѣѣн мѣен! кѣнд веници ла бисѣрикѣ сѣ вѣ рѣгáци, сѣ нѣ вѣ фѣе ворѣиле ничн гѣндѣрѣле пентрѣ солѣн воцрѣ, сáс де сѣмиле кáре веци врѣ сѣ лѣаци кѣн-ва, ши сѣ сокотѣѣѣ сáс де лѣрѣла шй де арѣнтѣла вострѣ, шй де алте авѣѣн; чи ничн де ѣн лѣкрѣл дешѣрт сѣ нѣ ворѣнѣѣ, шй сѣ вѣ пѣзѣнѣ де тóате лѣкрѣрѣле, че нѣ сѣ кад . ши сѣ авѣѣн мѣнтѣ .рнтрѣгѣ кѣтрѣ стѣпѣнѣла чел де сѣс', домнѣл нострѣ нѣ . хс . зѣва шй ноаптѣ шй .рн тóатѣ времѣ, ка сѣ погоáрѣ ши сѣ вѣе кѣлáдѣл дмнзѣѣрнн лѣн .рн мннѣѣле но-áстре, де ла дрѣптá лѣн чѣ пѣтѣрннѣкѣ, ши тѣтѣрор кирѣн-тóáре, ши сѣ сѣ ѣмпле ѣннмиле воáстре де дхѣла сѣжнт.

Pentru judecată.

(Ms. a. fol. 65b — 66b. — Ms. b. fol. 71a — 71b.)

Кѣвѣнт пентрѣ жѣдекатѣ а лѣн Іw . Нѣгоѣ воѣвод кѣтрѣ фѣю-сѣсѣ Θεодóсѣе, ши кѣтрѣ лѣци домнн, .рн че кнп вор жѣдека.

Фѣтѣла мѣѣ! жѣдеката ла ѣн лѣкрѣ сѣ ѣнтѣ ман кѣ дѣ джисѣла, адекѣ ла дрептáте; дрептѣс ачѣл, чел че ва фѣи жѣдекѣ-тóрю треѣѣе сѣ-ши пѣе тот гѣндѣла ши кѣѣѣтѣла спре а фáче дрептáте . рнсѣ дрептáтѣ . в . лѣкрѣрѣй фáче : ѣнѣла кѣ изѣѣн-дѣѣе челор нѣпѣѣстѣнѣѣ . алтѣла кѣ осѣндѣѣе пре чѣй рѣѣ . чи домнѣла кáре ва жѣдека не дрептáте, ачѣла ясте домнѣс адеѣѣрат ши ѣнѣла лѣн дмнзѣс . тар домнѣла кáре нѣ ва жѣдека пре дрептáте ши пре лѣѣѣѣ лѣн дмнзѣс ачѣла нѣ ясте домнѣс, ничн сѣ ва кѣма .рндрептѣтѣтóрю ши ѣнѣла лѣн дмнзѣс; че ва фѣи ка ѣн ваѣ нетрѣвннѣ, гѣтнт спре пѣѣрзáре, ши партѣ шй сѣнѣѣле

аши кс аа фъцарничилор . пинтрѡ ачѣа фътѡа мѣс ши кон
 фраццилор! кжнд вѣци крѣк сѣ шициѣ, ка сѣ фѣачиѣ жѡдекатъ
 .ри дикан, .ринтѣю вѣ сѣ кадѣ, сѣ вѣ рѡгаѣи домиѡаши нострѡ
 не . хс . сѣ вѣ аѡминѣкзе ши сѣ вѣ .ринтѣрѣкскѣ, ка сѣ кѡнѡа-
 циѣи адеѡрѡа ши дрептѣтѣк . ши ла рѡгѣчюниае вѡастре
 чѣае де таниѣ, .ринтрѣчест кин сѣ вѣ рѡгаѣи : ѡ .рингѣратѣ
 атот-цинтѡрюа! чеа че аи фъкест чѣрюа ши пѣмжнтѡа, ши
 аи аае пре нѡй дни тѡате зи дѣриае тале, сѣ фил шиши тѣки,
 ка сѣ .рингѣрциа дрептѣтѣк сѣрачиаѡр фѣрѣ де фъцѣринчиѣ,
 дела тине черем .рингѣратѣ, домиѡа нострѡ, сѣ не .ринтѣрѣци
 кс тѣрѣа тѣ, ши сѣ не .риначин инниае, ши сѣ не дѡжкѣзи
 ѡкин чен еѡфлетѣци кѡ .ринцелѡпчюне ши кс причѣере, ка сѣ
 фѣачем жѡдекатъ дрѣптѣ, пинтрѡ ка нѡ кѡм-ѡа де недриптѣ-
 циае нѡастре сѣ фил ашѣдаци ши изгѡници ла .ринфѣрѡшѣта
 а тѣ жѡдекатъ . сокѡтици ши ведеци че аѡкѡрѡ маре ѡсте жѡ-
 декаѣа . пинтрѡ ачѣа ши вѡй, кжнд вѣци ѡедѣк сѣ жѡдекаци
 ла дѣкан, сѣ аѡѣи динпреѡнѣ жѡдекатѡрин пре ажнѣк кон,
 кѡри, ѡамени еѡни, искѡсѣиѣ ши аѡиѣи; ка ши кѡри тѣнерин
 де ажнѣк кон, сѣ а тѡѣи .ринѡцѣтѡри еѡне ши искѡсѣите
 дни гѡриае вѡастре . дѣчи ши .ри тѣниѣ сѣ зѣчѣци кѣтре
 чен че шѣд динпреѡнѣ жѡдекатѡри : вѡери дѡминѡастрѣ ши
 фраццилор! де ком грѡиѣ чеѡа ла жѡдекатъ, сѣ нѡ аскѡнѡци
 адеѡрѡа, ници сѣ тѣчиѣи, чѣ не спѡници .риндѣтѣ ка сѣ
 .риндрѣптѣм; кѣ ачѣстѣ жѡдекатъ ѡсте а аѡи дѡнѣзѣс, чи тре-
 еѡцие ши сѣ кадѣ сѣ жѡдекѣм пре тоѣи сѣрачи пре дрептѣте . ши
 сѣ нѡ ѡсѣ дела нѡй ниаминѣк кѡ инниа ѡамидѣстѣ (? b : l . ѡен-
 дѣтѣ) ши кѡ недриптѣте . ши кѡнд вен сѣ сѣ фѣакѣ жѡдекатъ,
 сѣ те дѡлетничици де мжнѣе ши де аѡне . кѣ ѡмѡа чеа мжнѣѡс
 ши чеа аенѡѡс, ници ѡ дрептѣте нѡ вѣ фѣаче сѣракѡаши . ши
 сѣ-ѣи стрѣкѣци мѣнтѣ, чѣ вѣрѡѣтѣкскѣ .ри кап; сѣ нѡ цн сѣ
 калѣтнѣк гжндѡа, ка триѣтѣа кжнд ѡ вѣте вжнтѡа; ши сѣ нѡ
 фъцѣринчиѣи кѡ вѡѣ рѣгѣтѣ чеаши кѡгат, ници ѡрѣ сѣ мнѡѡ-
 ѣи кѡ жѡдекаѣа пре чеа сѣрак; чи сѣ фѣачи жѡдекатъ дрѣптѣ,
 ши кѡгаѣциаѡр ши сѣрачиаѡр . кѣ дѡнѣзѣс вѣѡс ааѣе ши вѣѡс
 нѡсѡ ѡамениаѡр, ка ши изѡор де ашѣ пинтрѡ тѡѣи; чи сѣ нѡ
 фици ѡнѡра ашѣ дѡаѣе, ааѡѡра амаѣрѣ . ши ла жѡдекатъ сѣ
 нѡ вѣ причѣиѣ, ка нѡ кѡмѡа, не .ринцелѡгѣнд жалѡа сѣракѡаши,
 сѣ-а жѡдекаѣи кѡ недриптѣте, сѡс дѡрѣ де-и вѣ фѣи фѣрѣкѣ ши
 сѣ вѣ ѡаѡи ши нѡ вѣ нѡтѣ: спѡне дѡсѡшнт, чи сѣ-а .ринтре-
 ѡаѣи де мѡате ѡрѣ, пѣнѣк и сѣ ка ѡѡѡлѣи фѣрѣка, ши кѡ кѡ-
 ринте дѡаѣи сѣ-ѣи зѣчѣци : ѡмѡае, нѡ-ѣи фѣе фѣрѣкѣ, ници те

тѣме, чи те трезвѣце шѣи те децѣптѣ, ши-м спѣне жалѣа тѣ
кѣ адеврѣа, ка съ-ци пѣтем лѣа сѣма ши нѣи, ши съ те
жѣдекѣм пре дрептѣте. тар де веци ши грѣши ла жѣдекѣтѣ,
ши боѣрий воцрѣи вор причепе кѣ ац грѣшит, пентрѣ кѣ нѣ
вецѣи фѣи рѣцелѣс жѣдекѣта вре шнѣи сърак, съ нѣ вѣ пѣе кѣ
вѣ фак рѣшине рѣдрептѣндѣ-вѣ, сѣс съ ципеци мжнѣе рѣ
иннима воастрѣ пентрѣ ачел лѣкрѣ; чѣи рѣтрѣачел чѣкс съ при-
мици ачѣа кѣвѣнтѣ кѣ вѣкрѣе, шѣи съ кемаци тарѣ пре сърѣчи,
съ ле фѣачеци дрептѣте. ка нѣ кѣм-ва, дѣпѣ че аци фѣкѣст
жѣдекѣтѣ рѣе, съ вѣ пѣе рѣс, ши съ рѣмѣнеци кѣ иннима рѣ-
донтѣ, кѣ пѣтѣнд съ рѣдрептѣаци жѣдекѣта, де рѣшине ши
де мжнѣе, ш лѣсѣци не-рѣдрептѣтѣ. кѣ май бѣне пѣсте съ
фѣици кѣ иннима рѣфрѣнтѣ, декѣт съ фѣачи съракѣлѣи стрѣм-
ѣкѣтѣте. кѣ зѣче прѣворѣа : иннима здрѣбѣтѣ шѣи смѣрѣтѣ
нѣ ш ва дѣфѣимѣ дѣмнзѣс. чи дар ла жѣдекѣциле тѣле съ
фѣи дрептѣс, нефѣцѣрѣник шѣи смѣрит, кѣ кѣ ачѣсте трен бѣнѣ-
тѣци, ници ш дѣтѣ нѣ те вен смѣнтѣи. пентрѣ кѣ дѣрѣа лѣи
дѣмнзѣс те ва лѣминѣ а кѣноаце адеврѣа а фѣеце кѣре жѣ-
декѣтѣ; тар недрептѣтѣ шѣи фѣцѣрѣничѣа ши трѣфѣа рѣци ва
рѣтѣнека мѣнтѣк, ши вен кѣдѣ рѣ прѣпѣстѣа рѣвтѣкѣци,
де карѣ съ не рѣгѣм кѣ кѣцет кѣрат жѣдекѣтѣорѣулѣи чѣлѣи
нефѣцѣрѣник, дѣмнзѣлѣи нострѣ хѣ. съ не фѣрѣкѣкѣ, ка съ пѣ-
тем стѣ рѣаннтѣ рѣфрѣнкошѣтѣлѣи жѣдец ал лѣи, ла адолаш
ши прѣслѣвѣтѣа лѣи венѣре, невѣновац ши фѣрѣ метѣхѣнѣ, рѣтрѣ
лаѣда лѣи.

LV.

1654.

(*a.* Ms. bibl. centr. No. 28. 1816. fol. 88—107. — *b.* Ms. Gaster 1817. fol. 93—111.)

Вѣаца ши траѣа сѣнѣици сѣле пѣринтѣлѣи нострѣ Ни-
фон патрѣархѣа Царѣградѣлѣи скрѣсѣ де кир
Гаврѣил прѣтѣа, адикѣ маи марилѣ сѣтетѣгорѣи.

Scăparea Basarabestilor de cursa lui Mihnea.

(Ms. *a.* fol. 94 a—94 b. — Ms. *b.* fol. 99 a—99 b. — cf. *c.* Ms. bibl. centr. No. 20, sec. XVII, fol. 267—269. — *d.* Ms. bibl. centr. s. n. sec. XVII [Chronică copiată din 1753] fol. 9 a—10 a.)

Дѣчи дѣпѣ моартѣ лѣи (Радѣ) боѣри нѣ съ пѣтѣк воѣи, пре
чѣне вор пѣне дѣмнѣ; кѣ шнѣи зѣчѣ, съ фѣе чѣста, тар ациѣи вѣ

чѣла, шѣ ерѣ г'кльч'ккѣ ши ч'кртѣ .ртрѢ джншнн, дѢп'к кѢв'кнтѢла
 еванг'гайн че зиче : кѢнд сѣ вѣ .рн'крцн касѣ аджнсюши, атѢнч'к
 сѣ вѣ нѢст'нн . ши ашѣ фнннд еѣ .рн'кркнжнцн, рѣднкарѣ кѢзнѣ
 асѢпра лѢн (? I. лор) пнтрѢ н'ккателѣ лѢр, кѢм зисесѣ фнрнчнѢтѢла Нн-
 фон, ши нѢсерѣ домнѢ .р скашнѢ ц'крнн пре Мнхн'к фечѢрѢла Дрѣчнн
 армѢнѢла . ши кѢм апѢк'к домнѢла .р дѢтѣ сѣ дѢзерѣк'к лѢнѢла
 де нѢл'к шн, ши-ш асѢн'к Ѣрнклѣ ка аспнѢла шн ка васнлѢкѢла,
 ир аркѢла ши-л .р кордѣ ши г'ктн сѣкунцн де сѣкунѣтѣ, ши сѢвѢлѣ
 ши-ш фѢлѢцѣрѣ, ши мжнѣ ши-ш .р т'кр'к спре ранѣ, шн прннесѣ
 пре тѢцн коернн чен марн ши алевннн, ши н мѢнчн кѢ мѢлатѣ
 мѢнчн ши кѢмплѢнтѣ, ши ле лѢш тоѢтѣ авѢцѢл; ши сѣ кѢлка
 кѢ жѢн'кнелѣ ши кѢ фетелѣ лор' . рнѢннт'к шкнлор лшр .
 дѣчнн Ѣнора л'кѢ т'кѢт насѢрнл ши еѢзелѣ, пре алицн иѢ . рнѢкат,
 ши пре алицн иѢ сп'нзѢрат . ир ел сѣ . рнѢог'кц'к, шн крнц'к
 ка кѢдрѢла п'нн'к ла черю, ши-ш ѢмпѢл тоѢтѣ вѢл сѣ . ир пре Ѣн
 н'км, карѣ ерѣ ман алес ши ман тем'ктѢрю де дмнзѢс, кѢрѢл-н
 ерѣ нѢмелѣ де мѢннн Бановцн, адекѣ БѣскѣрѣвѢннн, ел кѢ
 мѢлатѣ амѣк'кѣ ши шѢтѢлѣ ши кѢ грелѣ жѢрѣкмжнтѢрн сѣ ле-
 гѣ, кѢ коернн карн ерѣ де ачел н'км, кѣ нѢ-н ва шморѣ, ннчн
 ле ка фаче вре ш невоѣ, ши ф'ккѢ ши кѢрцн де жѢрѣкмжнтѢ ши
 де афѢрнелѢнѣ . ир ел .р тоѢтѣ знлелѣ сѣнѣ гроѢпѣ, ши кѢкунѣтѣ
 кѢм ва фаче сѣ-л шѢрзѣ, шн н'кмѢла лор ка сѣ нѢ сѣ ман по-
 мен'кѣкѣ .р цара Паноннн; ир рѢг'кчнѢн'к сѢжнтѢлѢнн Ннфон нѢ-л
 слѢкозѣ, ннчн-л лѣсѣ сѣ ле фѢкѣ ннчн Ѣн некѢзѢ, ши тоѢтѣ
 мнрншѢсѢрнлѣ лѢн ч'клѣ хнка'кнѣ, ка ннцѣ пѣкѢжнн сѣ стрнка .
 ир ел фнннд .р дѢлмнат де тоѢтѣ рѢштѣцнлѣ фнрнн сѢлѣ, кѢлѣмѣ
 нѣ СтѢнкѢн сѢк'тнннклѣ сѣѢ чѣл ман мѢрѣ, ши .ртрѣ нѢман кѢ
 джнѢл .р Ѣ пнвннцѣ домн'кѣкѣ, ши скоасѣ пре пнвннцѢрѣ афѢрѣ .
 ир кѢ вѢл лѢн дмнзѢс рѣмѢсѣ Ѣн кѢннл, карѣ ерѣ ши ел днн
 ачел н'км, ши спре карѣ фѣчѣ сѢфѣт сѣ-л нѢрзѣ; ши дѢка
 вѣзѢ пре нѢдрнпѢтѢла домнѢ, кѣ .ртрѣ .р пнвннцѣ, ел сѣ ѢмпѢлѢ
 де фрн'кѣ шн де гроѢзѣ, ши нѢвѢжнѢ Ѣнде фѢцн .ртрѣ .ртрѢ Ѣ
 вѢтѣ сѣкѣ де сѣ асѢнѢсѣ . кѣ ашѣ токмн дмнзѢс . ши кѢм
 .ртрѣ .р пнвннцѣ домнѢла кѢ СтѢнкѢн, рчнѢрѣ л сѣ сѢфѣтѢнн,
 кѢм ши .р че кнн вор фѢчѣ сѣ нѢрзѣ пре ачел н'км, кѢкунѣтѣнд
 кѣ нѢ цѢстѣ ннмнн'к .р пнвннцѣ сѣ-н лѢзѣ; дѣчнн дѢка шѢтѢр-
 шн сѢфѣтѢла, кѢлѣмѣ пре пнвннчѣрѣ . ши зисѣ, сѣ ле дѣ кнн сѣ вѣ,
 де Ѣнде ва фнн ман еѢн; ши дѢка вѣѢрѣ шнн дѢманѢла ши
 СтѢнкѢн днн пнвннцѣ вѣселѣ, гѣннндн кѣ нѢл лѢзнт ннмнн'к
 сѢфѣтѢла лѢр чѣл фнка'кн . дѣчн дѢпѣ джншнн шнн ши копнлѢла
 фѢрнш, ши нѢ спѢсѣ ннлѣкѢнн ннмннѣ, че-ш кѢѢтѣ трѣкѣ ши

свѣжеа сѧ, пѣнѣ афлѣ време ши порлеж (! 1. при-) де спѣсе пѣринцилор ши нѣмѣаши сѣс чѣлши маи мѧре, тоѧте лѣкрѣриле ши фиклешѣгѣриле кѣлкѣтѣорюлши де жѣрѣмѣнт дѣмнѣс. дѣчи ей дека асѣирѣ аша, ши кѣносѣрѣ кѣ сѣнтѣ адеѣрѧте кѣвинтеле лѣши, ей сѣ адѣнарѣ де сѣ сѣѣтѣирѣ ши лѣварѣ лѣсѣѣ ши ѡѧмени кѣт пѣтѣрѣ, ши треѣрѣ дѣнѣрѣ де ачѣл пѧрте ши сѣпѧрѣ тоѣи де кѣрса Мнѣнѣиен водѣ, кѣлкѣтѣорюлши де жѣрѣмѣнтѣ; кѣ ерѧ дѣмнѣс кѣ дѣнѣши, ши рѣгѣчѣише сѣѣнтѣлши Нифѣн патѣрѣарѣшл, ши нѣ пѣтѣк ѣиѣнѣк сѣ сѣ потрѣвѣкѣ лор' ка ши лѣи Мѣнѣи мѧреле проѣрѣк.

Mănăstirea de Argeș.

(Ms. a. fol. 100a—100b. — Ms. b. fol. 104a—104b. — Ms. c. fol. 290—292. — Ms. d. fol. 22a—22b.)

Ши спѧрѣ (Нѣгоѣ водѣ) митрополѣа днѣ Яруш днѣ темелѣа ей, ши зидѣ р локѣа ей алѣ сѣѣнтѣ висерѣнѣ, тот де пѣѧтрѣ чѣоплѣнтѣ, ши нетѣзѣнтѣ, ши сѣпѧтѣ кѣ флѣорѣ ши ас принѣс тоѧте пѣѣтриле пре днѣлѣдѣнтѣрѣс днѣ дѣс, ѣна кѣ алѣа р скѣѣе де фѣер кѣ мѧре мѣшѣшѣгѣ, ши ас вѣрѣат пѣлѣмѣс, де лѣс рѣтѣрѣнт; ши ас фѣкѣст прин мѣжлѣкѣл тнѣзнѣ висерѣчнѣ: вѣ: стѣлпн налѣи, тот дѣ пѣѧтрѣ чѣоплѣици, ши лѣѣртѣици, фѣоарте фѣрѣмоши ши мнѣдѣнаци, кѧре рѣкнѣсѣскѣ: вѣ: апѣстѣоли; ши р сѣѣнтѣл ѡлѧр дѣкѣспѣа прѣкѣтѣѣлѣлши, рѣкѣ фѣкѣс ѣн лѣкрѣ мнѣдѣнат, кѣ тѣрѣлишѣѣре вѣрѣѣте; ѣр фѣерѣстрѣле висерѣчнѣ, ши алѣ ѡлѧтѣорюлѣи чѣкле не дѣкѣспѣа ши алѣ тнѣзнѣ, тот скѣѣите ши рѣзѣѣтѣѣте прин пѣѧтрѣ, кѣ мѧре мѣшѣшѣг лѣ фѣкѣс. ши ла мѣжлѣк ѡ ѡѣоѣи кѣ ѣн брѣѣс дѣ пѣѧтрѣ рѣнплетѣнт р трен вѣиѣе, ши чѣоплѣнт кѣ флѣорѣ ши пѣлѣнт. висерѣиѣа кѣ ѡлѧтѣорюл днѣнпѣрѣдѣнтѣ кѣ тнѣдѣа, рѣкнѣднѣд сѣѣнтѣа ши недѣспѣрѣцнѣнтѣ трѣѣнѣцѣ. ѣр пре сѣпѣт стрѣшнѣд чѣк маѣ дѣ жѣс, рѣпрѣжѣрѣл а тоѧтѣ висерѣиѣа фѣкѣс ка ѡ стрѣшнѣнтѣ тот дѣ мармѣрѣ ѣлѣѣ, чѣоплѣнтѣ кѣ флѣорѣ, ши фѣоарте скѣѣитѣ ши сѣпѧтѣ фѣрѣмѣѣс. ѣр ѣкопѣремѣнтѣл, тот дѣ пѣлѣмѣс ѣмѣстѣкат кѣ косѣтѣор. ши крѣчѣле пре тѣрѣле, тот полѣнте кѣ аср. ши тѣрѣлѣе тот чѣоплѣнтѣ кѣ флѣорѣ, ши ѣнѣле фѣкѣсѣте сѣчѣите. ши рѣпрѣжѣрѣл бѣѣтелѣор' фѣкѣсѣте тот стѣкле дѣ пѣѧтрѣ чѣоплѣнтѣ кѣ мѣшѣшѣг, ши полѣнте кѣ аср. ши фѣкѣс ѣн чѣрдѣчѣл дѣнѣнѣнтѣ висерѣчнѣ пре : д : стѣлпн дѣ мармѣрѣ, пѣстрѣици, фѣоарте мнѣдѣнатѣ бѣѣтѣнтѣ ши зѣгѣрѣвѣнтѣ ши рѣкѣлѣнт ши ачѣла кѣ

павмес . ши фъкѣс скара висерични тот дъ пѣдтръ сковитъ
кѣ флорѣи , ши кѣ : вѣ : трѣпте , рсемнѣнд : вѣ : семинѣи але аѣи
Іерана . ши пардосѣ тоатъ висерика , тѣнда ши ватѣрюа дин
прѣднъ ши ачаа чердъчаа , кѣ мармѣръ алеа , ши ѡ рѣодобѣи
пре дин лъвнтрѣ ши пре дин афѣркъ фолрте фрѣмѣс . ши тоатѣ
сковитѣриале пѣтрѣлор дин афѣркъ ле въѣѣи кѣ лазѣр алеастрѣс ,
ѡр флорѣале ле полѣи кѣ аѣр . ши аѣа ком пѣтѣ спѣне , кѣ аде
вѣрат , къ нѣ исте аѣа мѣре ши сокорникъ ка Сѣѡнѣа , кѣреале
фъкѣс Соломон , ниѣи ка сѣжнтѣ Софѣа , кѣре ѡ фъкѣс мареле
рѣкрат Ісетѣниан , ѡр кѣ фрѣмѣсецъ исте ман пре дъкѣсѣра
ачелора .

LVI.

1657.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de întărire.

(Jasi 7165.)

† Болмы нѣнашко рѣсѣа вел лог . и цѣфан бѣсѣа вел дворник
долнѣи земан . и валѣе гъетман и пѣркѣлае сѣчавскѣи . и даѣнжа
вел дворник вѣншѣи земан . и наѣе шѣнтѣанч вел постѣаник .
и гангорѣе рѣсѣа вел спѣтар . и некѣлаю могилаѣа вел чаѣшик .
и соломон въкраѣдъкѣнѣс вел вѣстѣнарник . и дарѣе кѣраѣѣи вел
комис . и хрисѣосѣсѣа вел меѣеланичар . и мирѣн чоѣолък вел каѣчар .
и костѣ моѣоцк вел саѣѣар . и грѣмазък вел армаш . и антиѡхѣе
аѣа . и некѣлаю вѣхѣш третѣи логѣ . и васнаѣе шолдан житѣни
чар . и дѣмѣтрашко рошкат . и стрѣосѣсѣа . и рѣѣѣнѣк дворник
гълоѣвѣни . и ниѣи боаѣри и сѣи боарскѣи . ѡт дворѣамък ѣѣо
млаѣтѣ : скрѣем ши мѣртѣсѣисѣм кѣ частък скрѣосѣаре а ноаѣтръ .
кѣм аѣ вѣнит рѣниантък мѣрѣи саае домѣнѣс ноаѣтрѣс . ши нанѣта
ноаѣтръ дѣмѣдаѣи пѣани вѣстѣнарникѣа ши гангорашко герман
дѣ наншѣѣи . ши сѣмѣѡн дѣ шѣнаѣнѣс , ши кѣ ааѣи фѣраѣи
а лор . ши аѣ пѣкрѣт дѣ фаѣцъ , пѣ фѣнчорѣи мѣрѣѣѣрилоа . пѣнтрѣс
сат , пѣнтрѣс мѣхѣлаѣи че-и р ѣѣниѣтѣсѣа черѣкѣѣѣилоа , рѣи ѡколѣа
тѣкрѣсѣаѣи . сѣнѣкѣа дѣмѣдаѣи пѣани вѣстѣнарникѣа ши кѣ фѣраѣи
сѣи , че скрѣем ман сѣс : кѣм ачаа сат мѣхѣлаѣѣоа ле исте лор
дрѣпѣтѣж моѣиѣе , кѣмпѣкрѣтѣсѣра моѣшѣаѣи лор , аѣи гавриа моѣѣѣ-

чел, дела нла вавешла; таръ нлен вавешлаши тас фост даре
дела ектрънла шефан водъ; ши-а цин мѳрѳеиѳи кѳ лмпресѳръ-
тѳръ . таръ мѳрѳеиѳи тоатъ аѳ дат самъ лнаннтък мърѳен сале
домнѳ нострѳ, ши ннаннтъа ноастръ, кѳм ен ачел сат миѳал-
чюл, лл цин къ ле тасте скимекътѳръ кѳ шефан водъ томшл
кѳ сатѳл лор кѳ солка, кареле л'аѳ дат шефан водъ мънъстирен
сале солкъи; ши ли-тас дат лѳр пентрѳ сат пентрѳ солка, сатѳл
миѳалчюл че скрѳем ман сѳс, фѳинд сат домнескѳ де школѳл
чернъѳцилор . ши нимърѳи н'аѳ фост дат, че аѳ фост тот пре
сама домниаскъ пънъкъ лнтр'ачък вркме . дечи мѳрѳеиѳи аѳ
арътат ши ѳрик де ла шефан водъ, ши 'нтъкритѳри де пре ла
алци домни, ч'аѳ фост ман пре ѳрмъ, скрѳинд кѳм аѳ фъкъѳт
скимѳс кѳ мѳрѳеиѳи прекѳм ѳичем ман сѳс . — дечи мърѳиѳа
са домнѳ нострѳ, фъкъѳтѳ-лѳс лъце пе дрептате, ши фърък де
грабък . ш'аѳ фъкъѳт чинститъа картъа мърѳен сале ла дѳмнтрашко
дръгъѳцъскѳла пъркъллѳла де сѳчавък, ши ла къ де вамени ѳѳни,
сѳѳци домниѳи ши коѳари де црък, мѳѳѳаши денпреѳѳрѳла ачелѳѳа
сат миѳалчюл, съ каѳте ачен вамени ѳѳни кѳ сѳфлетеле лор,
кѳм ѳр цин кѳ дрептѳл, де ръндѳла ачелѳи сат миѳалчюл, а кѳи
аѳ фост; ши кѳм аѳ апѳкат ен дин мошин лор ши дин пърни-
циѳ лор; цинѳт-аѳ ачел сат мошин саѳ пъринциѳи лѳи пѳлин
вистниарникѳл ши а фѳрацилор съи, че скрѳиѳ ман сѳс? ши фост-аѳ
ачел сат дат дела шефан водъ, нлен вавъшлѳши? ши дела
нла вавъшлѳ фостѳ-л'аѳ кѳмпърат гаврил моцочел мошѳл
лор? прекѳм лл че кип ѳр цин . ши съ факъ дела дъншѳи, дела
тоци мъртѳрѳе кѳ искълантѳриле ши кѳ печѳиле лор, съ дъ
цире мърѳен сале домнѳ нострѳ . дечи дакж аѳ мърсѳ чинститъ
картъа мърѳен сале домнѳ нострѳ аколо, ен с'аѳ стрънѳс, ачен
вамени ѳѳни тоци, ши аѳ сокотит ши аѳ фъкъѳт мъртѳрѳе дела
дъншѳи, кѳ жѳръмънт маре, кѳм ен дин мошѳи лор ши дин
пъринциѳи лор аѳ апѳкат ачел сат миѳалчюл, тот сат де школ
ши пре сама домниаскъ, пънъкъ че л'аѳ дат шефан водъ мѳрѳе-
цилор, пентрѳ сатѳл лор пентрѳ солка . таръ ен нѳ цинѳ, ниче
аѳ аѳѳит съ фѳе цинѳт мошѳи саѳ пъринциѳи вистниарникѳлѳши
пѳлин ши а фѳрацилор съи, че скрѳиѳ ман сѳс . — дечи ачък
мъртѳрѳе дела ачен вамени ѳѳни, мърниѳа-са домнѳ нострѳ аѳ
крѳѳѳт-ѳ, ши нон тоци . ши тас фъкъѳт мърниѳа-са домнѳ нострѳ
дирѳс де пърък ши де лндрептаре, ла мънѳле мѳрѳецилор . пен-
трѳ ачъка ши нон, дѳпък кѳм цинм, къ дрепт а мъртѳрѳисн нѳ-и
нъкат, фъкъѳт-ам ши дела нон ачастъ мъртѳрѳе ла мънѳле
мѳрѳецилор, ка съ ле фѳе лор де крединицъ лндрептаре, пен-

трѣ ачаста пѣръ съ нѣн маи пѣраскъ ꙗи вѣчи. — пинтрѣ
кредница тоци ам искѣнт : ши ѣс контѣши брикариол ам скрис .
съ с(ѣ) цѣе.

ѣ ис . ат . зрѣе .
мца фѣв . ѱ .

LVII.

са. 1660—1680.

(Ms. Cipariu. Organul luminărei No. XXV, p. 130. — cf. Principia p. 114. No. Ss. b.)

Громовник.

Де съ ва ꙗтимпа ꙗ числа веречилор . ачесто семно .
фи-ва молрте ꙗ ши марѣ . ши пѣние ши мнаркъ молтъ ва хи .
ши фечурин мичи мори-вор молци . ши ꙗтѣръкта-съ-вор лим-
вилае . ши молрте фѣ-ва де сабне . аколо сопто семно спонѣ . ши
оун кап маре рѣдика-съ-ва . ши апон маре фолмете фи-ва . споне
рѣс . еръ де съ ва котремора пѣмжнтѣ ꙗ числа шилор . мѣатѣ
фолметѣкъ съ аратѣ . ши молрте де сабне . ши че домно съ ва
скола ꙗтѣи, ачела ва пери ꙗтѣи, ꙗсъ ко вкание . споне рѣс .
cf. 1799. 1816.

LVIII.

са. 1660—1680.

(Ms. Cipariu: Organul luminărei No. XXV, p. 131—132. — cf. Princip. p. 114.
No. Rr. g.)

Geografia Ardealului.

Де цара ардѣкашаши ши де цинѣтѣа ии, къте сънт . тот
пре самѣ . ꙗчинѣтѣ.

Ирдѣкаша нѣ ате царѣ фолрте маре . ши нѣман о парте
че съ зиче олатѣри де цинѣтѣ, карѣ ате деспре парѣа цѣрѣи
оунѣрѣици, ачаста ате пре цинѣтѣрѣ ꙗпѣрѣитѣж .

ꙗтѣи цинѣтѣ . хѣнид ванда . хинидоара, четате карѣ с'ас
зидит де ѣнкѣа водѣ, фечорѣа лѣи жикмонт краю, кареле аѣ
фост нѣскѣт дии морѣама фатѣ де рѣмѣи . дѣчи ачест ѣнк .

че *ias* зис *хѣи* ад *ian* къш *водъ* ел *ас* зидит *хѣни* двар . ши *ас* нѣскѣт динтр'ажис *мат* ѡш *краю* . ши *артр'* ачест *цинѣст* *асте* *дева* четате ши *враш*, *карк* *асте* *сѣс* *артр'ѣн* *д'кл* . *артр'* ачаста *ас* *фост* ши *артр* *горг*ю *дем*лат *ѣ* *кон*вози .

Ѣла *дон*ле *цинѣст* . *гюла* *ф*ѣвар . ши *ас* *пѣс* *нѣмеле* *гюла* *пен*трѣ *нѣмеле* *оу*нѣн *къ*питан *оу*нѣнѣреск . *кар*ѣи *ас* *фост* *з* *кап*итани, *къ*нд *ас* *венит* *оу*нѣнѣрѣи *дела* *скит*ѡ . ши *ас* *венит* *анчи* *артрѣ* *ард'кл* . ачаста *гюла* *ф*ѣервар, *алеа* *ю*лѣ . *ман*нанте *ера* *м*аре *лок* ши *богат* ши *ера* *лок* *де* *еп*ископѣ . ши *м*лате *вѣск*речи *кѣ* *м*лати *прѣ*ци ши *ера* *богати*, ши *м*лате *одеж*дѣи ши *скѣ*ле . *ак*оло *асте* *ш* *вѣск*рѣкъ ши *оу*н *тѣри* *ана*лт *кар*еле *л'ас* *зид*ит *ian*кѣл (*Ms.* *ian*кѣл) *в*адъ, *че*-н *зик* *хѣн'к*дѣ *iano*ш, *тот* *де* *п*ѣтри *чоп*лите *кѣ* *м*аре *келтѣ*малъ, ши *артр'ѣн*трѣ *ш* *ас* *фр'ѣ*мсецат *кѣ* *ико*ане *де* *аср* ши *де* *ар*цинт, ши *м*лате *скѣ*мпе *одеж*дѣи *де* *летѣ*ргѣе, ши *кѣ*м *съ* *каде* *веш*менте *де* *свин*циѣ, *кѣ* *аср* ши *кѣ* *п*ѣтри *скѣ*мпе ши *м'ѣ*рг'ѣрѣтарю . *нар* *къ*нд *ас* *фост* *кѣ*рѣл *ай*лор *а*фѣнс, *ач*кѣст'к *то*ате *с'ас* *л'ѣ*сат, ши *с'ас* *ап*скат *ал*теле .

Ѣтрем *вар*мегѣе . *че* *се* *сп*нѣ *цинѣстѣ*л *тѣ*рден, *кар*еле-н *нѣ*меле *прѣ* *враш*л *тѣ*рден . *ак*оло *съ*нт *ш*кне *фор*те *ал'ѣ*се . *апро*ане *де* *дин*се *кѣ*ркъ *артр* *жос* *ш* *ап'ѣ* *фор*те *фрѣ*моаскъ, *карк* *съ* *к'ѣ*мъ *арен*ѣаш, ши-н *зик* *ап'ѣ* *пол*ѣнтъ . *ак*оло *л*жн'гъ *тѣ*рда *сѣс* *артр* *к*обастъ *ас* *фост* *оу*н *враш* *фор*те *фрѣ*мос *ал* *р*оманнлор, *прѣ* *нѣ*ме *с'ас* *кел*ат : *сел*ннѣм . ши *ак*ѣм *съ* *коно*аште *по*рта *чет*ж-циѣн . *дес*пра *пор*цен *сѣс* *ас* *фост* *ш* *сп*атъ *крѣ*нтъ, *артр* *к*ип *ск*рис . ши *артр* *оу*нѣюл *дес*пре *анѣс*, *ас* *фост* *фор*те *ш* *чет*ате *фрѣ*моаскъ . ши *дин* *чет*ате *ас* *фост* *ѣ* *п'ѣ*рт'ѣск'ле *че* *съ* *зик* *п'ѣ*дѣри *де* *п*ѣтрѣ *прѣ* *кале* (*л.* *подѣри* *де* *п*ѣтрѣ *etc.*) *аш'кѣ* *фост* *мер*гжд *а*фаръ *дин* *чет*ате : *оу*нѣл *мер*ѣе *спре* *к*лѣж, ши *д'ѣ*чѣи *м'ѣ*рѣе *артр* *жос* *п'ѣ*н'къ *ла* *д'ѣ*ж, *ман* *ѣ* *м*лѣ *де* *лок*; *ан'ас* *фост* *де* *лат* *къ* *ас* *пѣ*тѣт *алеа* *ѣ* *кар*е *ал'ѣ*тѣр'к . *алтѣ*л *мер*ѣл (*Ms.* *мел*л) *деч*инде *прѣ*сте *ар*ѣаш*) *п'ѣ*н'къ *артр'*о *чет*ате *пѣ*стѣе . *де* *акол'к* *нар* *м'ѣ*рѣе *а*фаръ *прѣ*сте *ан*д *мѣ*рѣшѣлн . ши *д'ѣ*чѣи *тот* *м'ѣ*рѣе *артр* *сѣс* *прѣ* *ап'ѣ*, *п'ѣ*н'къ *ла* *ш*шѣрх'клн *мѣ*рѣш, *ман* *ѣ* *м*лѣ *де* *лок* . *ач*кѣст'л *то*ате *рѣ*м'ѣнѣи *л'кѣ* *п'ѣ*рт'ѣснт *кѣ* *м*аре *келтѣ*малъ . *артр* *м*латъ *чет*жци *прѣ* *м*лате *лок*ѣре *съ* *г'ѣ*сѣск *артр* *ард'кл* . *л*жн'гъ *ѣ*лград, ши *л*жн'гъ *сас*-шѣвеш .

Ѣла *патрѣ*ле *цинѣст*, *ал* *коло*цѣлн (*sic!*) *прѣ* *ач'ѣ*л ши *к*лѣ-жѣл *съ* *к'ѣ*мъ *чет*ате . *че* ши *акол'к* *съ*нт *ни*ще *ш*кне *де* *с*аре *фор*те *ал'ѣ*се . ши *артр'* ачест *цинѣст*, *нѣ*ман *ка* *ѣ* *м*лѣ *де* *лок*;

*) *Glosa*: *ап'ѣ* *пол*ѣнтъ .

масте в четате фюарте алкскъ, че съ зиче касжда . ши ма-
ните с'ас кѣмат немцкѣи калозинесрѣ . ртр'ачкете четате с'ас
нѣскѣт матѣаш краю, р четата чк ваке, ртр'о касъ маре
вѣке, карк масте ла полрта деспре амѣазжзи, токма рнарна-
ните-и (sic!) масте.

Ла чинчиле циншт, че съ кѣмъ довокѣн . ачаста масте
четатк даждаши . ши масте ши аколо в шкнъ де саре фюарте
вѣститк, апропан де сбмеш . ши де аколо а мѣлж де лок масте
оун балванѣош, каре ас фост фюарте таре р ард'ка . дела калва-
нѣош, оунвар, че съ кѣмъ сѣкваръш, де кѣтръ рѣскрнт
масте четате де скаши . лѣнгъ ачкѣ ркк сънт шкне фрѣмоасе.

Ла шкселе циншт съ кѣмъ калотан . ачкста і де мар-
цине де ард'ка ши де алте пѣрци але цѣрѣи, кѣм ртѣи ла
ла д кап (спше) . кѣ спре мѣазъ ноапте ши спре апсе, сънт ачкете
цинштѣре р ард'ка деспре цара оунгѣр'кскъ ; парте пар, деспре
рѣскрнт ши деспре амѣазъ зи, деспре молдова ши деспре цара
рѣмѣн'кскъ . ман мѣлат нѣрод лѣкѣек ртр'ачкеть царъ.

Ртѣи масте спре молдова в четате че съ кѣмъ вѣстрица .
ши ачаста в ас дат нѣѣс ласлб краю*), фѣчорѣа лѣи алеѣрт
краю, лѣи хѣнѣд іанѣош гѣвернатѣа . инкѣа вадъ, кареле ас фост
гѣвернат пре цара оунгѣр'кскъ . ши ел ас фост татк лѣи ма-
тѣаш краю . ши мѣлатъ нзѣндъ фѣчк кѣ шциле рпротива
тѣрчнлор . ши кѣ ачкете витежѣи мѣлате сате ши четжци ас
дѣрѣнт витежнлор лѣи . дѣнъ ачкѣ ас кѣмпѣрат дин рѣда
саслор дин ард'ка цинштѣа, кѣ в сѣмъ де бани.

Ртр'ачкетѣ парте ши ртр'ачест циншт, асте в четате
фрѣмоасъ токма лѣнгъ мѣнте, че съ кѣмъ (?) . пре кѣрѣа апи
вѣстрицѣ дин сѣе де четате д мѣле де лок, масте бал роднѣ
чк вѣке, оунде ас лѣкрат ман де мѣлат кѣте : м : де мѣрѣи ;
карѣи ас фост ла ачкеле вѣи, лѣкрѣ кѣ маре хаснѣ, акмѣ ркк лѣ-
крѣзѣ, че нѣ кѣ атѣта сѣмъ де ваменн ши нѣ ашк хаснѣ.

**) Дѣнъ ачкста, сѣкѣи . ас фост ваменн слѣвозѣ ши нѣмн-
ши . ши апропан де чѣд че ас (винит Сир.) делѣ скитѣа . ши ач-
цк ас фост ман вѣтрѣни ши слѣвози, н'ас дат нимѣрѣи
нимнѣ ***) ници ас сѣжнт . пар де с'ас тѣмплат де ас винит ни-
скарн врѣжмашн асѣпра цѣрѣи, ен атѣнчи с'ас сѣслат дѣнъ
порѣнка краюлѣи, рнаннтѣа врѣжмашнлор сѣи . ши кѣнд с'ас
корѣнат краюл, пар ен ас дат де шм кѣте оун боѣ грас . ши
ваменн де масте ас фост . ши нѣмѣнтѣа сѣкѣнлор масте рпѣр-

*) Globe: тѣнѣр Балдислак краю.

**) Дѣ сѣкѣи.

***) ници дажде.

цит . динтр'кншии ес ꙗ ард'ка кан вѣни, ши де трѣбѣ де
васте, ши кан де хамѣре, ши кон мѣлци ши граши.

*) Иѣр де саси ши де зидир'к лор . кѣм аѣ зидит четѣциле ꙗ
цара ард'каѣлши, кѣм сѣ каде сѣ се цѣе : сѣвѣи, кар'к ѣсте
маре четѣте ꙗтрѣ ач'кет'к цар'к . ши сасѣевѣш . Класѣм
вѣрг (sic!) че сѣ зиче клѣжѣл . ши вѣстрица . мепѣш (sic!) мѣ
дѣш . сег'ушвар, сѣг'ушар . кѣрона, вѣрашов . сасѣарош, вор'киѣл .
ач'кете четѣци ши враше (ши сѣте стѣрс ѣн Ms.) л'кѣ ꙗчѣшт
ꙗт'кн а ле зиди, шѣ алте мѣлте . ѣр пентрѣ мѣлте шѣи ши
рѣзѣоѣ, нѣман враш ши сѣте сѣ цин, кѣреле сѣнт ꙗп'рѣците
пре сѣлѣне ка сѣ сѣ цѣе де чине асѣлат'к .

Кан ѣ . де ард'ка . кѣт аѣ фост де маре ши кѣт (аѣ) фост
де фѣрѣчит .

Ирд'каѣл нѣ сѣ в'к(де Сір.) маре . кѣ нѣман де оунде-н зѣк,
баѣа хѣнѣод, пѣнѣ ла бран ꙗ сѣс де вѣрашов, д'кѣѣл сѣнт м де
мѣле де лок де лѣнг . ѣр де ларг ка к . чѣ ѣсте лок делѣрос, пентрѣ
ач'ка ѣсте ши пѣмѣнт родник . ши кѣ поаме дѣлци . ши ꙗпрежѣр
ѣсте ка ш корѣнѣ фѣрѣмоѣсѣ . ши принтре ач'кете д'каѣре мѣлте,
сѣнт сѣте д'кѣе ши фѣрѣмоѣсе . ши шамѣни лѣкрѣтори кѣ пѣлѣл
ши кѣ сапа . ши лѣ сѣ гѣт'киѣе грѣс ши сѣкаре ши мѣлаѣ . кѣм
д'кр фѣ тот паче, аре пѣтѣл фѣ жѣмѣтѣте тот полѣнци**). кѣчи
кѣ дин д'каѣре ши дин вѣлч'кѣе сѣпѣ нѣсѣпѣл ши-л спалѣ, ши сѣ
лѣкѣе аѣр фѣарте сѣлѣм ши вѣн . оунѣи лѣкрѣ ла арѣинт вѣв . аѣр .
арѣинт . араме . пѣлѣме . хѣр . шѣел ши пре алокрѣ сѣнт враше
де вѣн . пре(кѣм).

LIX.

1661.

(Ms. bibl. Prag. comunicat de d. Gr. G. Tocilescu. 8° mic.)

Rafail din Dragomirna: Paraclis

(slavono-român).

Повеѣсте ла сѣнтѣл(ѣ) пѣци.

Propovedania de paști a lui Zlatoust. (15 foi.)

Чѣла че-ѣ динтрѣ сѣнѣи пѣрѣнтѣл(ѣ) нѣстрѣ, мѣн мѣ
рѣл(ѣ) вѣлѣкѣ, ч'лоу фѣвѣтѣ патрѣархѣл ꙗ четѣте лоуѣи костан-

*) Glosă: де саси. **) Кѣ аѣр.

ТИН ДПЪРАТ, ЧЕ СЪ КЪМЪ ЦРИГРАДА, ПЪРНИТЕЛ(Е) ИЪ, КОУ РОСТОУА ДЕ АДЪРЪ. АСЪ ИЪ ИЪ ФУЕТ РОСТЪА СВНИЦЪН САЛ(Е) ДЕ ДОУРЪ, ЧЕ ИЪ ФУЕТ КЪНИТЕЛ(Е) МАН СКОУМЪИ, ДЕКЪТ АДРОУА. ВАСВЪИИ ПЪРНИТЕ.

КЪВЪИИТЪ ДЕ АСЪЦЪТЪР(Ъ) ЛА СВНТЕЛ(Е) ПАИИ.

ГРЪИИИ ДЕ НЕ КЪАМЪ ПРЕ ИЪИ ФРАЦ, ИЪАИЪ ЧЕ ИСТЕ КЪ РОСТЪА ДЕ ДОУРЪ, ИРГАН СЪФЛЕТЕСКЪ, РЪИДОУИЪ А МСАТЕ КИ ПЪРИ, ДЕ ПОКЪНИЦЪ ВОРОВИТОАРЕ; ДАШКИДЕ СВНТОУА РОСТОУА ИИ НЕ ГРЪИИИ НОА.Р АСЪЦЪТЪОУР(Ъ) МАН СКОУМЪИ, ДЕКЪТ ДОУРЪА; ИИ НЕ МЪИИГЪЕ КОУ ЛИМЕА КА А ИИИИ СТРОУИИ, ИИ НЕ СЛОВОАДЕ НОА.Р КЪИТАР(Е) МАН СКОУМЪИ ИИ МАИ ФРЪМОАЕЖ, ДЕКЪТ МЪР ГЪРИТАРИОА ИИ КА И РЪИДОУИЪ ВОРОВИТОАРЕ, А ДИВОУРИ, А ИИКСР(И) ИИ СПОУИИ НОА.Р БЪКСРЪЕ ДЕ ПРИМЪВЪАРЪ. ПЕНТРОЪ КЪДОУ СТЪЛОУЧИИ НОА.Р АСЪЦЪИ СОАРИА(Е) ЧЕА ДИРИПЪ, ИЕ. ХС. ИИ СЪДОУ АРЪТАТ НОА.Р АСЪЦЪИ ПРИМЪВЪАРА, ПАИИЪ ДЕ МИРЪЗМА ТЪТЪРЪИР ФЛОРИАИР ЧЕАИР СЪФЛЕТИИ. КЪ КОУМЪ СЪ ЛОУМИИЪАЪЪ ДЕ АЪМИНА СОАРЕЛОУИ, ИИ ЛОУИА ИИ СТЕЛЕА(Е); АША ИИ ТЪАТЪ АЪМА СЪ СЪ МЪИИГЪЕ ДЕ АВИИРЪ ЛОУИ ХС. КЪ ТЪАТЕ КЪТЕ-С А ЧЕР ИИ ПРЕ ПЪМЪИИТЪ СЪДОУ ЛОУМИИАТ. ИИ СЪ МЪИИГЪЕ, ДЕ БЪКСРЪИА АВЕИРЕИ ЛОУИ ХС. КОУМ ГРЪИИИ ИИ ПРОРОКОУА ДЪДЪ. КЪ ВА ВЕИИ СВНИЦЪА СА, ДЕ ВА ЛОУМИНА ЧЪЛЕ АТЪОУНЕКАТЕ ИИ ВА АРЪТА ЧЪА(Е) АСКОУИИЕ. КЪ ИИ КОУМОУ-И ПРИМЪВЪАРА АЧЕПЪТЪРЪ ТЪТЪРЪИР ФЛОРИАИР ИИ А ИРКИАИР, АШАИ (!) ИСТЕ ИИ АЧЪСТА СВНТЪ СЪИ ДЕ АСЪЦЪИ. СЪ ИСТЕ ИИИИИИ КРИИИИ БОУИ ИИ ЮКИТОР ПРЕ ДЪИИЪТОУ, КА СЪ СЪ АДОУАЧАСКЪ АСЪЦЪИ, АТЪА ЧЪАТЪ СЪИ БОУИ ДЕ ТЪРЪГОУИРЕ, ЧЕ ИСТЕ ПЕТРЪКЪИРЕ; ДИИТЪАЧЪАТЪ СВНТЪ СЪИ ДЕ АСЪЦЪИ, СЪ ВЕСАКЪИИ ТЪАТЪ ЛОУИЪ. СЪ ИИИИИИ ИСТЕ ДИИ ИЪРЪИИ КОУ ИЪРАВ БОУИ, КА СЪ АТЪРЕ БОУКОУРЪИИДЪСЪ АТЪРЪ БОУКСРЪЕ ДЪИИИИ-СЪЛОУ, ДЪИИИЪДОУИ НОСТРЪ. АИЧА ААКЪИИ СВЪИТОУА АЧЪСТА КОУВЪИИТЪ ИИ СИИ(Е) АША: СЪ ИИИИИИ ДИИ ТРОУ ИЕРЪИИ КОУ ИЪРАВ БОУИ. ИИ ТИЦ НЕ КЕМЪА ВОТЕСАИИ, КЪЦ КЪАДЕМ А ХС. ИИ-И СЪИТЕМ ТИЦ ИЪРЪИИ. ЧЕЛА ЧЕ НОУ ВА ФЪИ КОУ ИЪРАВ БОУИ, НОУ-И ВА ФЪИ БЪКСРЪЕ АВЕИРЕ ЛОУИ ХС. АИЧА РЪСПОУИИДЕ СВЪИТОУА КЪВЪИИТОУА А ТРИИ КИПЪРИ, КЪ СЪИТОУ ТРИИ ЧЪАТЕ ДЕ ПОСИИИ: АТЪИ ИСТЕ ЧЪАТА, КОУМ АРИ ФЪИ ОУИ ФЕЧЪИР ЛА ТАТЪ-СЪОУ, ДЪЧ СЪ ИИИИИИ ИИ ЛОУКЪКАШИ (I. -ЪЪ) КОУ ТЪАТЪ ИИИ-МА ИИ КОУ ТЪАТЪ ВОА ЛОУИ, ПЕНТРОУ КЪ ИИ, КЪ ТЪАТЪ АСЪЦЪА ТЪТЪИИ-СЪОУ ИСТЕ А ЛОУИ; АЧЪСТА ИСТЕ АЧЕА ИМ ЧЕ СЛОУЖЪИИ ЛОУИ ДОУМИИЪТОУ ДИИ ТИИИРЪКЪИ ПЪИ ЛА БЪТЪРИИКЪИ ФЪРЪ ДЕ

грешка(ъ), ши .лтроу тот доу .лгъдшнт лоуи дмнзкоу; пен-
тр'ачка съ ккмъ .л лок де фечур . тар а доа чатъ исте .л
лок де ниймит, къ ниймитоуа съ невоице де сазжкце ла
ст'пкнх-скоу коу тоатж инем(ъ); к'ч къ ши, к' ва лоуа
плат(ъ) . тар а треа чатъ исте .л лок де ш'рбъ; къ шербоуа
ел съ невоице, к'ч съ т'кеме де ст'пкноу-с'д къ-а ва бате .
аша ши ноу чедъ с'нтел п'кк'ктош, съ не невоим кс рбга
к'тр'к дмнз'д, съ не тарте п'кк'ател(е) ноастре . къ чела че с'ад
невоит де с'ад постит ел съ а аст'кши п'книг . къ дмнз'д
д'рбши(е) пре шм кс ш'ксе д'рбши : лт'кю, кс к'ноащер(е), съ
к'ноащем пре дмнз'д . адоа, съ не м'кнтшм де д'павола .
атреа, кс ертаре де п'кк'ате . апатра, кс кср'кциа трбпслоуи ш'а а (!)
свфлетслоуи . ачинча, кс .лпреднаре кс .лцерий . ашас(а), кс очина
.лп'р'кциа чериолоуи . тар нецине с'лоу невоит де с'ад постит
дин часоуа динт'кю, ел ка (? l. ва) съ а аст'кши плат(ъ) д'р'пт'к .
тар де с'ад .лтр'кшиат нецине п'кн ла ал тренл(е) час, бине съ
м'с'ац'кмаск' лоуи дмз'коу ши съ пр'кзид'аск' . тар чине доу
сосит д'п'к ал шас(е)ле час, немик съ нс сж .лдоаск', къ
ноу-и ва фи .лтр'д дешертс . тар нецин(е) де с'лоу з'б'бвнт ши
п'кн ла ал но-ле час, съ в'е ши съ съ апр'оп'е, немик съ нс
съ т'камж . тар д'кс винит нецине ши'н ал оуспр'к'кчел(е) час,
немик съ нс съ сп'е, пентр'с к'ч ад пестит, де с'ад .лтр'кшиат .
къ ачест'а коу'кнтс гр'кшице де пророчи, де м'оу'с'и ши де 'лае
прорк' ши де енwx . ши тар р'ксп'нде деч ла (!) : дин часоуа дин-
т'кю исте ачел шм, че .лч'е дин тинер'кце п'кн' ла б'ктр'к-
н'бце а фач(е) бине; вар'е .л мнр'ен'е, вар'е .л к'лоу'г'р'е, де
кокшн де съ ва фер'и де п'кк'ате, .лтр'д тоатж в'и'аца лоуи .
тар чела дин н-ал тренл(е) час, исте ачел шм ч'е-й де . е' . ай ши
ва .лч'ап(е) а фач(е) бине . тар чел дин н-ал . s . час, исте ачел
шм че .лч'ап(е) а фач(е) бин(е) дин . л . де ай ши съ п'р'к-
с'кце де тоате п'кк'ател(е) ши ф'ач(е) тоате .лв'к'ц'к'тоур'и(е)
лоуи дмз'коу . тар чедъ дин н-ал но-ле час, ей с'кмтоу де н
де ай, соу де . ж . де ай . тар чедъ ден н-ал оуспр'к'с'ач(е)ле час,
ей с'кмтоу чедъ, че съ .лторкоу ла б'ктр'кн'кце ши-ш адоук
аменте къ с'кнтоу грешници ши п'кк'ктош ши .лчеп а п'анце
ши а съ рбга лоуи дмз'коу кс лакр'кмн, ши съ исповед'ескоу
к'тр'к дсх'внничи, ши съ п'з'кскоу коу постоуа ши кс рбга,
ши дад с'р'коусте пре ла свнтел(е) бес'кречи, ши .лпарт м'асте-
н'е с'к'рачнлур . макар вор фи ши де алт'к л'кце ши дака
съ вор бот'еса, д'з'коу .л (l. .лй) ва пр'ийми ши пре ачедъ . аче-
ц'к л'к'к'и т'л'к'к'шице кс ч'еи ден н-а(а) оуспр'к'с'ачел(е) час .

пентр'ачкѣа синч(ε) свиница са : съ рѣе ши съ съ апропѣ съ ноу съ
 снаѣ, пентрѠ кѣчи доу ртр'ксѣат; кѣ дмс'коу свиница са метѣ
 дрѣг'кетос ши млстив спрѣ твиц ваменѣи, кѣриѣ факъ волѣ
 свиници сал(ε); ачестѣ метѣ деспнтороуа, фодартѣ юв'кире пре чел че
 слоуж'кскоу свиници сал(ε) кѠ тоат'ъ инѣма, ши прѣим'кире пре чел
 де апой ка ши пре чел динт'кю . дѣч м'ърг'кѣ пре чѣла дин н-а(л)
 оуспрѣк'с'кчѣа(ε) час ка ши пре чел дин чѣсоуа динт'кю, ши ачѣа дѣ
 апой .рл мѣлоуѣше ши пре ачѣа динт'кю .рл м'кн'г'кѣ, ши ачѣлоуѣ
 динт'кю .рѣ д'ъ, ѣр пре чел д'кпой .рл д'ъроуѣше, ши лоу'крѣа
 неконничи че съ нековше, доумн'к'с'коу .рл чинстѣше . ши не
 воиница че флч(ε) ѡмоуа, аноум(ε) : рѣга ши млстѣиѣе ши алтѣ
 воун'кт'кци а соу'флѣтоуаоуѣ че ф'ачѣ, постѣа ши метѣниѣа кѠ
 ф'ача п'кн ла п'км'кнть, дмс'коу алоуд'ъ неконница ачѣлѣа шм .
 дѣч пентр'ачкѣа виници ф'рациаур, съ ртр'км кѠ еѣкспрѣ .ртрѠ
 еѣкоурѣе доминѣаѣи нѣстроу, когаѣи ши м'ксерѣи ши чѣн дин
 т'кю ши чѣи дѣ апон, дѣ лоуаѣи плат(ъ) др'кптж . сѡць кѠ
 сѡць съ петр'кчици, ачѣл че в'ѣци нѣконт, ши чѣн л'кнѣши .ркъ
 съ съ нековскѣ, ши соуд' прѣзникоуаоуѣ съ ѡ чинстѣици; оу
 нѣа алтоуа нѠ завѣстѣирици, ниѣе съ ѡ чинстѣици кѠ цѣокоур,
 саоу кѠ чѣмпон, саоу кѠ алаоутѣ, саоу кѠ к'нѣтѣч(ε) лоу'мици,
 саоу кѠ скат'ктѣр, коум нѠ ювѣше дмс'коу; че петр'кчици
 доумн'к'воастрѣ кѠ лѣкроурѣа(ε) ч'кѣа дѣл'в'кѣици, карѣа(ε) ювѣ
 циѣ дмс'коу .чѣл че с'аоу постѣит ши чѣа че ноу с'аоу пѣстѣит,
 вѣскѣници-в'ъ аст'ъси твиц . пѣнтрѠ еѣкспрѣ дѣмноуаоуѣи нѣстрѠ
 лоуѣи ѣс . хс . пѣнтрѠ .рѣѣр'к свиници сал(ε) . масѣ метѣ гѣта съ
 в'ъ .рлѣачици твиц . аѣчѣа гр'кѣици коувинтѣ дѣ свѣта нафѣур(ъ);
 съ неконѣ твиц съ фици кѣраѣи, ши съ виници кѠ крѣдиницѣ
 воуѣнж, ши кѠ вѣслѣе соу'флѣт'кскѣ съ лоуаѣи твиц свѣта на
 фѣрж; кѠ вѣцѣаѣа метѣ хр'кнѣит ши грѣс, ниѣе съ нѠ фѣе флѣ
 м'кндоу . аѣчѣа ноу гр'кѣици(ε) дѣ вѣцѣа дѣ вакѣ, че гр'кѣици(ε)
 дѣ дѣроуа лѣи дмс'коу, дѣ свѣта коу'меник'ктѣрж ши дѣ свѣта
 анафѣр(ъ) . ши чѣиѣ ноу съ ва нѣкон кѠ пѣстоуа ши коу рѣга
 к'ктрѣ жс . ши нѠ съ ва г'кта дѣ свѣта нафѣр(ъ) съ ѣ; ачѣа
 шм метѣ флѣм'кндоу ши пре ачѣстѣа вѣѣцѣж ши пре ч'кѣа л'алтѣ
 вѣѣцѣж, оунде-ѣи мѣн моуатѠ а петр'кче . ѣр чѣл че съ вор нѣ
 кон ши вор фѣи .рлг'дѣнтор лоуѣи дмс'коу ши ноу свѣта на
 фѣрж нѣрѣр'к ши съ кѠмѣникѣ .р постѣри, ачѣл вор фѣи .рдоуа
 чици ши с'ктоуѣи дѣ дрѣгост'к лоуѣи дмс'коу, ши пре ачѣстѣж
 лоу'ме ши мѣн в'к'тѣс оунде ва фѣи .р в'кч а л'ккоуѣи . твиц
 в'ъ .рлѣачици аст'ъси дѣ еѣн'ктат'к дрѣгостѣи лоуѣи дмс'коу .
 ниѣе съ нѠ съ т'ъргѣискѣ дѣ мѣс'к'ртатѣ, кѠ с'аоу ар'ктат

.лпърѣцїа черюлдѣи, .лпреднарѣ тѣтѣрѣр; кѣ нѣкоу .лпреоунат
 .лсѣш хс. кѣ лцерїи, ка (сѣ) петрѣчем .лпърѣцїа черюлоуїи. нїме
 сѣ нѣ сѣ пѣнѣгѣ де пѣкате. .лсѣ ноу снч(е) свнцїа са, сѣ нѣ
 пѣнѣем де пѣкател(е) ноастрѣ, че снч(е) сѣ пѣнѣем де пѣка-
 тел(е) лоуїи адам стрѣмошоу нострѣ; кѣ ертар(е) лоу стрѣлѣ-
 чнт днн гроапѣ. нїме сѣ нѣ сѣ тѣамѣ де морте, кѣ дѣка
 грешн адам, доумнѣсѣкоу сѣ мѣнїе пре семѣнїїа шменѣскѣ.
 де чїне мѣрїа атѣнче, тѣц мѣрїе л іад, л мѣнчїи. доупѣ
 ачѣа іар сѣ млстивн дмсѣкоу шн сѣ погорѣ днн черѣ пре пѣ-
 мѣнтѣ, шн сѣ .лпелїцѣ кѣ троуп кѣм фѣу воа свнцїи сал(е),
 шн сѣ дѣде пре кнн шн пре рѣстннгїрїе, шн пре моартѣ, шн
 пре .лгрѣпарѣ де воуѣнѣ воа свнцїи сал(е); шн мѣрсѣ кѣ свнта
 кроуѣ(е) л іад, шн скоасѣ пре адам днн моуѣнчн шн пре тѣт
 рѣдѣа шменѣскѣ чел свнцнт, прѣрчїи шн тѣц свнцїи, кѣрїи ерѣ
 мѣрцн шн ерѣ мѣршн л іад. іар де атоуѣнче .лкоач(е), кѣрїи
 сѣмѣтѣ крѣцїн воуѣн шн дрепцн, еї мѣрсѣ ла хс. пентрѣчѣа
 снч(е) свнцїа с(а), сѣ нѣ не тѣмем де моартѣ. кѣ моартѣ чѣа
 че ерам шнїнде (?), .лса дмсѣкоу аѣ стѣнсоу шн лоу потолнт
 кѣ моартѣ свнцїи сал(е). кѣ свнцїа с(а), дак(ѣ) .лвїсѣ, мѣрсѣ
 ла іад, де-л фрѣнскѣ, шн-л здрѣбн, шн-л прѣдѣ; шн дѣкѣ .лтрѣ
 свнцїа с(а) л іад, іадоуа сѣ амѣрѣ, пентрѣ кѣ сѣ испнтн сѣ
 гѣсте де трѣпоуа свнцїи сал(е); шн адекѣ нсаїа прѣркѣ снр-
 гѣи .лнанте де стрїгѣ, шн снс(е) адек(ѣ): адѣ, амѣрѣшн-те
 кѣ те тнмпнїашн кѣ фїюа лоуїи дмсѣкоу, амѣрѣшн-те шн те
 дешѣрташн, амѣрѣшн-те шн фѣсѣшн батрѣкрїт, испнтї-
 шн-те сѣ іан трѣп шн те вѣтѣмаш де дмсѣкоу, аѣаш пѣ-
 мѣнтѣ шн те тнмпнїѣ черюа, испнтншн-те сѣ іан че вѣсоуш, шн
 кѣсѣш л че нѣ шнш. оуѣдеїїи моартѣ кѣннпоуа? ѣнѣдеїїи адѣ
 внрѣрѣк? .лвїсе хс шн тѣ фѣсѣш внрѣнт. .лвїсѣ хс шн кѣ-
 соуѣрѣ драчїи. .лвнс(е) хс шн с(ѣ) вѣкѣрѣрѣ лцерїи. .лвнс(е) хс
 шн ннч оуѣ мѣртѣ нѣ рѣмас(е) л грѣп(ѣ). кѣндѣ сѣ скѣлѣ
 хс днн гроап(ѣ), іар атѣнче .лвїсѣр(ѣ) тѣц правѣдннчїи, кѣрїи
 лоу фѣсетѣ деаа адам пѣнѣ ла рѣстннгїрѣ лоуїи хс. .лсѣ чїи
 дрепцн .лвїсѣрѣ шн вѣсоуѣр(ѣ) страднїа шн .лвїѣрѣ долноуаѣи
 нострѣ лоуїи іс. хс. шн лоу.л дмсѣкоу дрепцїи анм (?) пре
 свнцн, шн-н доуѣсѣ .лпърѣцїа черюлдѣи. хс. вѣ скѣл(ѣ) днн мѣрцн
 шн фѣ .лчепѣтѣр мѣрцнлар спре .лвїѣре, шн дешкнс(е) кѣле .лпър-
 рѣцїи черюлдѣи сѣ марѣж тѣцн крѣцїн, кѣрїи вор фѣч(е) .лвѣцѣ-
 тѣрнл(е) свнцїи сал(е). ка (!) а свнцїи сал(е), іасте тоатѣ чїнстѣ
 шн мѣрїрѣк шн внрѣрѣк шн цннѣре, .лтрѣ вѣчн несѣрѣшнцн шн
 нентрѣкѣсн. амин.

LX.

1669.

(Ms. Gaster 4° nepaginat.)

Stoica: Molitvelnic

(slavono-român).

Rânducala pogrebaniei. (13 foî; fol. 1a—5b.)

..... ф'ккст' вине .ртрс .рвїара' вїацїи; ирж ф'ккж-
т'орїи де р'кс .ртрс .рвїара' цюдїцсавїи . шїи нс почк єс с'к
факс д'є минеш' нїмнка, к'к оар'к-коу'м амь доу'знт' жвдєкь
шїи жвдєцсавь (м)їад' д'єрїнт' лстє, к'к нс ч'єркь ко'д ма, че
коє п'крїнт'єлоу'ї ч'єлсв, ч'є м'ас трїамнс пре минє.

Ич'астж мат'єж с'к w зїкж преоу'трсавь (!) .ртрс ьрт'ара'
фїїомсїи (! I. фїїолсїи) с'кв чєл с'сфл'єтєскь, гр'кїндь: лсїи д'мзїс с'к
не рсг'ж'м : до'амне мїл'єцїє-не .ртрс нс мєлє п'крїнт'алсїи, ш'аль
фїїолсїи, ш'аль д'х'лсїи свн'т'ь, шїи п'кнт'рс рсг'к'чїонд' а пр'к чнї-
стїнтєн дїсн'їт'о'арєи н'оастрє н'єск'к'т'о'арєн лсїи д'мзїс, шїи п'с-
рср'є фїч'об'арж м'арї'а; шїи п'нт'рс свн'цїи ч'єї кс п'стєрє ч'єр'єшкь
(! I. цы), ч'єнстїт'савь шїи м'к'рнт'савь прор'к .рн'аннтє д'лєр'г'к'-
торю шїи в'отєзнт'орюль иван'к . свн'цїи шїи пр'є л'к'сд'ацїи ап'сан
шїи свн'цїи п'крїн'цїи, трїи с'ст'є шїи шп'т'ь спр'к'зачє чє ьрд
.р н'єкнїи . д'єчє д'мзїс лш'ас .рв'к'ц'ат'ь ап'санї с'кнїи зїк'к'нд-
лє л'орь : д'є в'орь гр'єшїи в'ам'єнї д'їнаїнтє в'оастр'ж, п'кн'ж д'є
ш'аїт'є орїи, к'к'т'є д'є ш'аїт'є-з'єчє д'є орїи с'к л'є ьрт'ацїи л'орь ;
ирж нїм'є с'к нс зїкж д'є'ака-и-в'а гр'єшїи чнїн'єв'а, к'к нс-ль в'ою
ьрт'а п'кн'ж л'а м'оар'т'є; к'к м'ар'є п'к'кат' прїїм'л'їє ач'єл'д' ш'м' .
к'к п'ст'к'р'кнїч'ї ьрд ап'санї а л'к'сд'а шїи а в'л'єжт'жм'а, шїи а л'їг'а
шїи а д'єз'аг'д'а; чє д'мзїс п'нт'р'ач'ї зїсє к'к'тр'ж свн'цїи ап'сан :
с'к в'орь гр'к'шїи .рн'аннтє в'оастр'ж фр'ацїи с'ас в'єчїнїи, с'ас
прїєтнїи в'оїрїи, п'кн'ж д'є .з. в'рїи к'к'т'є д'є шнїт'єз'єчь д'є в'рїи,
ка с'к-їи ьрт'ацїи прїи .рнїшїи, ка с'к фнїц'ь ьрт'ац'ь шїи в'ой .рн
ч'єрїорїи . к'к п'нт'рс ач'а доу' зїсє д'їмнєзїс ап'сан'л'ор' с'кїи : к'к оарє
к'к'т'є в'єц' л'к'г'а пр'є п'к'л'к'н'т'ь, фїи-в'орь лєг'атє шїи (.рн) ч'єрїорїи,
шїи в'арє к'к'т'є в'єц' д'єз'аг'д'а прє п'к'л'к'н'т'ь, с'к фїє д'єз'аг'атє шїи
.р ч'єрїорїи . д'єчє д'сн'ж .рв'к'ц'єт'срд' д'омн'савїи д'с'амнєзїсавїи шїи
м'к'н'т'сїт'орюль носк'тр'с а лсїи и'є .хр'єт'ос, т'є ьрт'ь шїи єс прї
тнїє фїїоль мїєоу' ч'єл' с'сфл'єт'єск' и'мр'к, ка с'к фїи ьрт'ат'ь .рн

жоудіцвал чѣль рфрикошатъ, ши коумъ ва ста денайнта лѣи дмзѣс; къ штж аксм не рпкр'цимъ . адв'кръ, дшшр'тъ ши шме! ши р дшкр'тъ тѣ рнеклѣши.

Пре міне социлоръ, съ мж аскоулатіци; деч виници де-ль сьрѣтаци, сьрѣтарѣ чѣ май де апои, съ лѣ фѣсть чевѣ к'къ де пѣцинал' коу кой . къ штж де акоумъ н'авици а-л' май ве-дѣ, пре рнеблъ анчѣ . къ съ рнгрѣпж коу мѣрцин ши съ дж грѣпѣи, ши коу ц'кр'нж съ вѣ акопѣи . ш социлоръ! виници, къ штж не деп'крцимъ . адв'кръ, дшшрте-съ тѣате чклѣ шменици!

Кѣре рпкр'цире асте ачѣста фрацилоръ, карн п'кингъ, ши карѣи съ т'кигдѣскъ рнтр'ачѣсть час де акоум? дѣче виници съ-ль сьрѣтжм, с'аоу фѣсть чевѣ к'къ де поуцинал' кѣ нои; къ штж съ дж грѣпѣи, ши кѣ мѣрцин съ вѣ ргроупа, ши кѣ пѣтри съ ва акопѣи, ши рнтрѣ ртѣнѣрѣкъ съ вѣ сълк'шѣи . дѣчи акоумъ де тѣате рѣденилѣ ши прѣлтинѣи съ деп'рте . че пѣтрѣ дѣнѣвалъ съ рѣг'кмъ пре дмзѣс, ка съ-ль р'к'пѣвѣ пре рнеблъ пѣрѣрѣ ши ртрѣ в'к'чи несв'р'шици.

Бѣдѣи-мж ф'кръ де глас, ши ф'кръ де сѣфлетъ з'к'к'ндѣ денайнте-вж . п'киницеъ дѣпж мѣне, фрацилоръ ши прѣлтинилоръ, рѣденилоръ ши кѣносѣцилоръ! къ ери ши ал'та-ери коу вѣи амъ гр'лѣтъ, ши дин н'к'раснж-м венѣ часвалъ мѣрцин чѣль рфрикошат . че виници деп'роуѣж, къ вѣ зѣкѣ денайнѣте, де мѣ сьрѣтаци, сьрѣтарѣ чѣ май де апои . къ де аксмъ нѣ мѣ вою май рнтрѣрче, нице вою май воровѣи кѣ вѣи . къ мж дѣкѣ к'к'трѣ чѣль жѣдец, оунде ноу асте ф'к'ц'рѣе . къ аколѣ вѣрь ста тѣць ас'к'мен'к, рѣкѣи ши деп'нѣтѣрѣи, богѣцин ши м'к'ерѣи, рпкр'ацин ши вѣиинчѣи, фѣшк-кѣрѣе коу аге сѣле лѣкрѣре; дѣчи шре съ вѣрь прослѣвѣи, сѣс съ вѣрь рѣшина . че вѣ рѣгъ пре вѣи фрацилоръ! съ вѣ рѣгѣци пѣтрѣ (міне) лѣи хс . дмзѣс, ка съ нѣ мж ток'м'к'екж пре міне соуѣтъ п'к'к'атѣе м'клѣ, рн чѣль лѣкѣ рнтрѣнѣкѣтъ; че ка съ мж ток'м'к'екж оунде асте лоумѣна ши вѣиѣца ча де вѣчѣе.

Спѣсѣше-не пре чѣл, че н'к'д'ждѣимъ спре тѣне, ч'кл че ши майкж сѣарѣлѣи чѣлѣи лѣминѣтъ, н'к'ек'тѣарѣ лѣи дмзѣс! кѣ дѣлче те рѣагж лѣи дмзѣс, съ р'к'пѣвѣ акоум пре ачѣсть мѣр'тъ, оунде съ веселѣскѣ соуфлетѣе чѣлѣрь дирѣци, рн ес-нжт'к'цилѣе лоуѣи дмзѣс, ши-ль фж пре рнеблъ моуциналъ, съ лѣкоуѣтскж рнтрѣ пѣрцилѣе дирѣцилоръ, ши рнтрѣ помѣнирѣ чѣ в'к'чинкж.

(съ зич мѣтва чѣста ꙗ таниж. Fol. 8b—9b)

Дѣмнезѣс сѣфлетелоръ шѣ ал' тѣтѣрѣоръ трѣпѣриларъ! чѣла че кѣл'каши мѣарта, шѣ пре дѣволдалъ ꙗ дешѣртѣ-лъ лѣ-саши, шѣ вѣицѣ лоумѣей сѣле ай дѣрѣйтѣ . ꙗсоуци дѣамне рѣпѣавсѣ сѣфлетѣла рѣвѣлѣи тѣс : имрѣ : ꙗ локи лоуминатѣ, ꙗ лѣкѣ мѣале, ꙗ лѣкѣ де рѣпѣавсѣ; де оунде фѣгѣ тѣате дѣрѣриле, грѣжиле шѣ сѣспѣиниле . шѣ тѣате пѣкѣателе чѣла че сѣнт' лоукратѣ де ꙗсѣлѣ кѣ кѣвѣнтѣлѣ, сѣс кѣ лѣкрѣлѣ, сѣс кѣ кѣцѣтѣлѣ, кѣ оун дѣмнѣ боун чѣ еци, шѣ ла вѣамени юентѣорю, ѣртѣ-лъ пре ꙗсоуль . кѣ ноу ѣсте нѣче оун омѣ чѣла че вѣ фѣи вѣс, шѣ съ ноу-ц грѣшѣскѣ цѣе . кѣ тоу ноумѣи чѣ еци сѣнгѣрѣ деоусѣви де кѣтрѣ тѣате пѣкѣателе . ѣрѣ дѣ-рѣптѣта та-ѣ дѣрѣкѣитѣ поурѣрѣ, шѣ кѣвѣнтѣлѣ тѣс-ѣ дѣрѣптѣ . — (Попа съ стрице :) кѣ свѣицѣла тѣ еци ꙗнѣѣлѣрѣкѣ шѣ вѣица, шѣ вѣдѣхна рѣпѣкѣсѣтѣлѣи шѣрѣвѣлѣи тѣс : имр : хѣс . дѣмзѣлѣ нос-трѣ! шѣ цѣе мѣкрѣре-цѣ трѣмнѣте, тѣтѣкѣлѣи, шѣ фѣиолѣи, шѣ свѣнтѣлѣи дѣхѣ . акоум шѣ пѣрѣрѣ, шѣ ꙗнтрѣ ай несѣрѣшнѣцѣ . — (Дѣп'ачѣ, съ зич ѣчѣст ѣтпѣсть) : чѣла ч'лоу ꙗнѣиѣкѣ дѣи мѣорци, хѣс . дѣмзѣлѣ нѣстрѣ чѣлѣ адеверѣтѣ, пѣнтрѣ рѣга прѣк чѣнѣстѣтѣи мѣйчен лѣи, шѣ пѣнтрѣ пѣтѣкрѣ чѣнѣстѣтѣи крѣсчи, чѣла чѣ-н де вѣицѣ фѣкѣкѣтѣларѣж; шѣ пѣнтрѣ рѣга свѣицилѣорѣ чѣлѣора ч'лѣс фѣбѣтѣ дѣнтѣкѣю патрѣѣрѣи мѣи мѣри : аврѣамѣ, шѣ исѣакѣ, шѣ ѣковѣ, кѣ съ рѣпѣавсѣ дѣмнѣлѣ дѣмзѣс, сѣфлетѣла шѣрѣвѣлѣи сѣс : имрѣ : оунде съ вѣдѣхнѣскѣ сѣфлетеле тѣутѣрѣорѣ дѣрѣи-циларѣ; ꙗтрѣ мѣла лѣи дѣмзѣс, шѣ ꙗнтрѣ ꙗпѣкрѣкѣцѣла чѣриолѣи, кѣ тѣоци свѣици; шѣ пре нѣи съ не мѣлѣжскѣ, шѣ с(ѣ) не спѣсѣскѣ, ка оун дѣмнѣ боунѣ шѣ лѣ вѣамени юентѣорю . ѣминѣ.

Joan cap. XI, v. 1—45. (Fol. 10a—13b.*)

Євѣглѣ лазарѣка . ѣт ѣвѣнна . глав . лѣ .

1. ꙗтрѣчѣка вѣрѣме, ерѣ оун шѣмѣ оаре чѣне де-лъ кѣма лазарѣ, де вѣлѣа дѣи вѣнѣнѣа, дѣи вѣрѣшѣлѣ мѣриѣи шѣ алѣ мѣрѣи сѣрѣриларѣ лѣи. 2. ѣрѣ мѣрѣи ерѣ [оун] де оунѣкѣсе пре дѣмнѣлѣ коу мѣирѣ, шѣ-и ѣерѣсѣсе пѣчѣлареле свѣициѣи сѣле кѣ пѣрѣлѣ еи; ал' кѣрѣа фрателе-сѣс лѣзарѣ вѣлѣа. 3. Дѣчи трѣ-мѣсѣрѣж соурѣриле лѣи кѣтрѣ хѣс . дѣ-ѣ грѣирѣ лѣи : дѣамне,

*) cf. маѣ sus pag. 137 urm. (1600—1650.)

штж чѣла че-ль юбѣри волѣще. 4. Шрж .іс. дѣка аоузи, зисе : ачѣстж вѣлаж ноу жете спре мѣартѣ, чѣ-и спре слѣвж лоуи дмзѣс, кѣ съ се прослѣвѣскж фѣѣль лѣи дмзѣс пѣтрѣс дѣнса. 5. Кѣ юбѣа іс. пре мѣркоа, шѣ пре сѣра еѣ, шѣ пре лѣзарь. 6. Шрж дѣка аоузи хс. кѣ лѣзарь с'аоу рѣзволѣтъ, атоуича пѣтрѣс аколѣ спре чѣль лѣкѣ чѣ ерд доѣв зѣла. 7. Дѣн'ачѣ грѣи оучинѣлорѣ с'ѣи : влѣмѣци ирж .р жѣдови. 8. Шѣ-и грѣир(ъ) лѣи оучѣнѣи с'ѣи : рѣвѣцѣтѣорж ! акоум тѣ чѣркж пре тѣне коу пѣтрѣи с'ѣ тѣ оучѣгж жидовѣи, шѣ иржшѣ вѣри с'ѣ мѣрѣи аколѣ? 9. Шрж .іс. рѣспоуесе : аоу доѣрж нѣ с'ѣнтѣ доѣв-спржзѣче чѣсѣри .ри зи? 10. Дѣчи кѣреле вѣ рнѣлѣ зѣа, ноу с'ѣ ва потѣкѣнѣи, кѣче кѣ в'ѣде лѣмѣна ачѣрѣи лоу-ми .ирж кѣреле вѣ рм'ѣлѣ ноѣит'ѣ с'ѣ ва потѣкѣнѣи, кѣ нѣ жете лѣмѣнж .рѣтр'ѣнса. 11. Ячѣстж зисе . шѣ дѣнж ачѣста ле грѣи лѣорѣ : лѣзарь прѣѣтѣнѣлѣ нѣвѣтрѣс аоу адормѣт ; че вѣю м'ѣрѣе, ва с'ѣ-ль дѣрѣитѣ пре .рнѣсѣлѣ. 12. Шрж зисѣрж оучѣнѣ-чѣи лоуи : доѣмне, с'ѣлѣ адормѣтъ, мѣнтѣоуѣнтѣ ва фѣи. 13. Шрж іс. зисе де мѣартѣ лѣи ; ирж лѣорѣ ле пѣрѣѣ кѣ де адормѣрж сѣмнѣлѣи ле грѣѣще. 14. Дѣчи атоуича ле зисе лѣорѣ іс : ноу мж тѣгждѣсѣкѣ, лѣзарь аоу мѣрѣт. 15. Шѣ мж еѣсѣрѣ пѣнѣ-трѣс вѣн, кѣ с'ѣ крѣдѣци кѣ н'ѣмѣ фѣѣстѣ аколѣ, че влѣмѣци лѣ дѣнѣсѣлѣ. 16. Шрж зисе оѣма, чѣла че с'ѣ грѣѣще цѣмѣнѣи, оучѣнѣлорѣ : влѣци шѣи нѣи, кѣ с'ѣ мѣрѣмѣ кѣ нѣсѣ. 17. Шрж дѣка вѣни іс .р вѣнѣиѣа, дѣчи-ль аѣлж пре рѣсѣлѣ де пѣтрѣс зѣла ав'ѣнѣдѣ-ль .р грѣлѣж. 18. Шрж вѣнѣиѣа ерд аирѣане де ирѣсѣлѣ, кѣ лѣ чѣнзѣчѣ де пѣтрѣлѣ. 19. Шѣи мѣлѣци дѣи жѣ-дови ирж (! .тра) вѣниѣи лѣ мѣрѣа шѣи лѣ мѣрѣа, кѣ с'ѣ ле мѣнѣ-гжѣ пре .рнѣлѣ де мѣартѣ фрѣцѣиѣ-с'ѣсѣ. 20. Дѣчи мѣрѣа дѣка аоузи кѣ .іс. вѣни, .рл тѣмѣнѣиѣ пре .рнѣоуѣлѣ ; ирж мрѣа шѣ-дѣлѣ акѣсѣ. 21. Шрж мѣрѣа зисе кѣтрж іс. : доѣмне, дѣчи хѣи фѣѣстѣ ачѣчѣа, н'ѣре хѣи мѣртѣ фрѣтелѣ мѣѣсѣ. 22. Чѣи шѣи акоумѣ цѣѣоу кѣ оѣре кѣтѣ вѣри чѣкрѣ дѣла дмзѣс, дѣ-ц'ѣ-ва цѣе дмзѣсѣ. 23. Шѣ-и грѣи шѣи іс . рнѣвѣлѣ-ва фрѣтелѣ тѣсѣ. 24. Шрж мѣрѣа и грѣи лѣи : цѣѣс кѣ ва .рнѣвѣлѣ .рнѣтрѣс .рнѣвѣлѣре .рнѣтрѣс зѣла чѣлѣ де апѣи. 25. Шрж іс . зисе кѣтрж .рнѣсѣ : еѣ с'ѣнтѣ .рѣвѣлѣрж шѣи вѣиѣца, шѣи чѣла чѣ вѣ крѣдѣ .р мѣнѣ, с'ѣ вѣ шѣи мѣрѣи, вѣ .рѣвѣлѣ. 26. Шѣи тѣѣци чѣн вѣи, че ворѣ крѣдѣ .р мѣнѣ нѣ ворѣ моуѣри .ри в'ѣчѣи . с'ѣ мѣи ачѣстж крѣдѣнѣцж? 27. Шѣ-и грѣи лѣи : шѣи аша доѣмне ; еѣ амѣ крѣзоут, кѣ тѣоу цѣи хс . фѣѣлѣ лоуи дмзѣс, чѣла ч'ан вѣнѣитѣ .р лоумѣ. 28. Шѣи дѣка зисе ачѣстж, м'ѣрѣе шѣи кѣмж пре мѣрѣа сѣра'ѣи .ри тѣиѣнж де-и зисе :

.рнвѣцѣтѣорюль лоу венитѣ ши те кѣмж. 29. Иѣрж л дѣка
 лоузи, съ скѣлж десрѣгъ, ши мѣрсе лд динсѣ. 30. Иѣрж іс .
 нѣ ера венитѣ .рн орашь че ерд спре ачель лѣкъ, оунде-ль тилі-
 пинѣсе пре рѣсѣль марѣа. 31. Дѣчи жидовѣн чѣа че ерд кѣ нѣ-
 са .рн кѣсж де ѡ мѣнгѣа пре рнса, дѣка вѣзѣрж пре марѣж
 кѣ съ скѣлж аша десрѣгъ ши еши, доуп'ѣнса мѣрѣд грѣ-
 йндѣ, кѣ съ дѣче ла грѣапж, кѣ съ патнѣгж аколѣ. 32. Иѣрж
 марѣж дѣка вені оунде ерд іс . дѣка-ль вѣзѣ пре рнсѣл', кѣзоу
 лд пичѣареле лѣи, де-н грѣи лѣи : доамне, дѣи хи фѣбеть анча
 н'аре хи мѣртѣ фрѣтеле мѣѣс. 33. Иѣрж іс . дѣка ѡ вѣзѣ пре
 дѣнса, патнѣгѣндѣ; ши жидовѣн чѣа че виниѣсж кѣ нѣса патнѣ-
 гѣндѣ .рш коунтени сѣфлетѣль, ши съ ѡцѣрж .рнтрѣ сѣне,
 ши ле зѣсе : оунде л'ѣци поѣс пре рнсѣль? 34. Шѣ-н зѣсерж
 лоѣи : доамне, вин'ѣ ши вѣзи. 35. Шѣ лѣкрѣмж іс. 36. Дѣчи
 грѣирж жидовѣн : ведѣци коѣмь л'ѣс юбитѣ пре рнсѣль. 37. Иѣрж
 ѡаре кѣрѣн динтр'ѣнши зѣсерж : лоу дѣарж нѣ ва пѣтѣ ачѣста,
 че деш'кѣсе окѣн чѣлѣи ѡрѣс, кѣ съ фѣкж ши пре ачѣста съ
 нѣ мѣарж? 38. Іс . ѡрж съ ѡпрѣ .рнтрѣ сѣне, дѣка вені ла
 грѣапж, кѣ ерд ѡ пѣцере, ши ѡ пѣѣтрж зѣчѣ спре рнса. 39. Шѣ
 ле грѣи іс : рѣдикѣцѣ пѣѣтра . ши-и грѣи лѣи сѣра чѣлѣи мѣртѣ,
 марѣа : доамне, хи-ва ши .рнѣцѣитѣ, кѣ ѡтж сѣнтѣ пѣтрѣ
 зѣле де кѣндѣ-и .ргрѣпѣтѣ. 40. Шѣ-н грѣи еи . іс : ѣс ноу ц'ам
 зѣсѣ цѣе, кѣ де вѣри крѣде, вѣри ведѣ слава лѣи дѣмзѣс. 41. Шѣ
 дѣка лоуѣрж пѣѣтра оунде ерд мѣртѣль зѣкѣндѣ . ѡрж іс . рѣ-
 дикж ѡкѣи сѣи .рн соѣсѣ, ши зѣсе : моуѣцемескѣ-цѣ цѣе пѣрѣнте,
 кѣ мж аскоуѣтѣши. 42. Иѣрж еѣ цѣѣс кѣ де тѣѣте мѣ аскѣѣци;
 че пѣнтрѣ нѣрѣѣдеде чѣла че стѣѣс .рнѣпреѣрѣ зѣшѣ ачѣста,
 ка съ крѣзж кѣ м'ѣи тримѣсѣ тѣ. 43. Шѣ дѣка зѣсе ачѣста,
 кѣ гѣѣс марѣ стрѣгж : лѣзаре, еши афѣрж! 44. Шѣ еши мѣр-
 тоуль, легѣтѣ прѣсте мѣни ши прѣсте пичѣаре кѣ ѡ фѣшж,
 ши фѣѣца лоѣи легѣтж кѣ оун помесѣл'никѣ . ши ле грѣи лѣрѣ
 іс . дезлегѣци-ль пре рнсѣль, ши-ль лѣсѣци съ се доѣкж. 45. Дѣ-
 чи моуѣци дин жидовѣн чѣа че виниѣсж лд марѣж, дѣка вѣ-
 зоѣрж чѣла че фѣкѣс ісоѣсѣ, крѣзѣрж .рнтр'ѣнсоуль.

LXI.

e. 1650—1675.

(Ms. bibl. centr. No. 20. Folio paginat 839 pag.)

Лѣтописецѣа црѣй Ромънѣцѣ, ши а црѣй мѡлдовѣй.

Де вѣаца а прѣк лѣминѣацѣаѡр домини ч'ас стѣпѣинт прѡс ач'кете . в . црѣй, ши че с'ас лѣкрѣт' пр зѣлеа лор', ши а прѣ-
цилаѡр' стрѣине, кѣре сѣ мѣишиск' кѣ ач'кете црѣй, прѣ ларѣс
аднѣате ден мѣате лѣтописецѣ . ши кѣ еѣнѣ прдритѣре алектъ-
тѣит' прѣкѣм сѣ в'ѣде.

Баллѣѣа.

Домнѣ а . Домнѣ а .

Radu Negru. (pag. 1—3.)

асч. Рѣдѣа нѣгрѣа вод . а . прѣкѣл' домини црѣй Ромънѣцѣй.
сѣчн

кѣп' . а .

Ичѣст' Рѣдѣа нѣгрѣа вод . фѣинд пр цѣра оуиѣсрѣаскѣ вод
вод, мѣре хѣрѣг' прѣ Ямлаш, ши прѣ Фьгѣраш, рѣдикѣтѣс'ас
де аколо кѣ тоатѣ кѣса лѣй, ши кѣ мѣлѣциме де нѣроѣде,
Рѡмѣн', Папѣстѣш', Сѣш', де тѡт фѣаюа' де вѣаменѣ . погорѣй-
дѣсѣ прѣ апа дѣмѣовѣницѣй, ас прѣнѣт' а фѣче цѣрѣк нѡлѣ . фѣ-
кѣт'ас прѣкѣй вѣашѣа' чѣй зѣк' : Кѣмѣла лѣнѣс ; аколо ас зѣдѣт
ши в бесѣрѣкѣ де пѣтрѣ мѣре ши фѣрѣмоас(ѣ) . де аколо ас
мѣй десѣкѣлѣкѣт ши ла Ярѣш, фѣкѣнд ѣрѣш вѣаш мѣре .
ши ш'ас нѣе скѣвѣнѣа де домини, фѣкѣнд кѣрѣи де пѣтрѣ,
ши кѣсе доминици ши алтѣ бесѣрѣкѣ мѣре ши фѣрѣмоас(ѣ) .
ѣрѣ нѣроѣдеае че сѣ погорѣсе кѣ дѣнѣса', оуѣнѣ с'ас тѣнѣс
прѣ сѣнт подѣгѡрѣе, аѣюиѣнд пѣн пр апа Сѣрѣктѣюаѣй, ши пѣнѣ
ла Брѣѣла ; ѣрѣ аѣѣн с'ас тѣнѣс пр ѣсе прѣсте тѡт лѡкѣа, де
ас фѣкѣт вѣашѣ ши сѣте, пѣн пр мѣрѣнѣк Дѣнѣрѣн, ши пѣнѣ
пр Ѡѣт' . атѣнѣе ши Кѣсѣрѣѣѣѣѣн кѣ тоатѣ вѣѣрѣмѣк, че ѣрѣ
мѣй нанѣте прѣсте Ѡѣтѣс, с'ас скѣлат кѣ тоѣѣн де ас вѣнѣт
ла Рѣдѣа вод, прѣнѣнѣдѣйсѣ сѣ фѣе сѣнт порѣнка лѣй . де
атѣнѣк с'ас нѣмѣт' де-ѣ зѣк' : Цѣра рѡмѣнѣаскѣ . ѣрѣ тѣѣюаѣ-
шѣа' доминилор, с'ас фѣкѣт прѣкѣм арѣтѣ мѣй ѣсе : прѣс хѣ

ДМНСЪКЪ, ЧЕЛ' БШ' КРЕДИНЧУС, ШИ ЧЕЛ' БШ' ДЕ ЧИНСТЕ, ШИ ЧЕЛ' ЮЕНТЪР ДЕ ХС, ШИ СИИГЪР' ВИСИТОР', ИШИ РАДА ВОЕВОД, КЪ МИЛА ЛШ ДМНСЪКЪ, ДОМНС А ТОАТЪ ЦАРА РОМЪНИАСКЪ, ДЕНТЪРЪ БИГЪРИЕ ДЕСКЪЛЕКАТ, ШИ ДЕЛА ЯМЛАШ, И ФЪГЪРАШ ХЕРЦЕГ'.

ИЧЕСТА АСТЕ ТЮТЮЛЪШНА ТЪТЪРЪР' ДЪМНИЛОР', ДЕ АТЪНЧЕ АЧЕПЪНДЪС-СЪ ПЪН' АК'МС, ПРЕКЪМ АДЕВЪКРАТ СЪ ВЪДЕ, КЪ ІАСТЕ СКРИС ЛА ТОАТЕ ХРИСОАВЕЛЕ ЦЪРЪЙ. ШИ АТЪРЪ АЧЕСТА КИП' ТОК-МИТЪШ'АЪ РАДА ВОД. ЦАРА КЪ БЪНЪ ПАЧЕ. КЪ АКЪ НЪ ЕРА ДЕ ТЪРЧИ АПРЕСЪРАТЪ. ШИ АЪ МЪРИТЪ А СКАШН, АГРОПЪНДЪ-ЛА ЛА КЕСЪКРИКА ЛШ ДЕН' ЯРИШ. ДОМНИТ-АЪ АНИ КД.

Мол'дѣѣа.

ДѢМНЪ . ЕІ . ДОМНІЕ . ЕІ.

ѠЦИГ

ѠСМЕ.

Roman Vodă. (pag. 89—91.)

РОМАНЪ ВОД . ЛА В . СЪНЪ ИЛЪШ ВОД.

ДЪПЪ МОАРТЪК ЛШ ИЛЪШ ВОД . НЕПЪТЪНД РЪЕДА ФІЮ-СЪС РОМАНЪ ВОД . АТЪТА НЕДМНЪСЪРИЕ А ЗИКУ-СЪС, ЛШ СТЕФАН ВОД . ЧЕ ФЪКЪСЪ КЪ ТАТЪ-СЪС ИЛЪШ ВОД, С'АЪ АЦЮНСЪ КЪ У САМ(Ъ) ДЕ БОАРИ ДЕ КЪРТЕ ШИ АЪ ПРИНСЪ ПРЕ ОУНКУ-СЪС СТЕ-ФАН ВОД, ШИ ІАЪ ТЪАТ КАПЪА . ШИ АЪ АПЪКАТ РЪМАН ВОД СКА-УНЪА ЦЪРЪЙ . ІАРЪ ПЪТЪРЪ ВОД ФІЮА ЛШ СТЕФАН ВОД . СИМ-ЦИНД КЪ АМЕЛА ВЪРЪС-СЪС РОМАН ВОД . СЪ-ЛА УМОАРТЪ КЪ ВИКЛЕШДГ, НЪ АЪ ПЪТЪТ АГЪДЪЙ; ЧЕ ІАЪ КЪСТАТ ДИУДАТЪ ЛШ, ПЪТЪРЪ ВОД А ДА КАЛЕ ВЪРЪС-СЪС, ЛШ РОМАН ВОД . ШИ АЪ ПРИВЕЦИТ ЛА ОУН-ГЪРИ . ДЪПЪЧЕ АЪ ПРИВЕЦИТ ПЪТЪРЪ ВОД А ЦАРА БИГЪРИАСКЪ, ДЕ НЕВЪА ВЪРЪС-СЪС ЛШ РОМАН ВОД . Н'АЪ ЗЪКЪВЕНТ, ЧЕ КЪРЪНДЪ ВРЪМЕ, АЦЮТОРИНДЪ-ЛА ИШАН ХЪШАД ВЕСИТ ПРЕ АТЪНЧЪК, ШТЪКЪР-МЪНТОРИУА ЦРЪЙ ОУНГЪРИЦИ, АЪ ВЕНИТ ПЪТЪРЪ ВОД . КЪ ІАСТЕ БИГЪРИАСКЪ ШИ АЪ АПІНСЪ ПРЕ ВЪРЪС-СЪС РОМАН ВОД . ДИИ ЦАРЪ, ШИ АЪ АПЪКАТ ЕА СКАУНЪА . ІАРЪ РЪМАН ВОД . АЪ НЪЗЪНТ ЛА КРАЮА ЛЪШЪСЪС КАЗИМИР' АА*) ФІИНДЪ-И ВЪР' ПРИМАРИ ДЕ ПРЕ МЪМЪ . ШИ ІАЪ АРЪТАТ СТЪРЪМЕЪТАТЪК ДЕСПРЕ ВЪРЪС-СЪС ПЪТЪРЪ ВОД; ЛА КАРЕ ІАЪ РЪКЪПЪСЪС КРАЮА, КЪ ДЪПЪ ЧЕ СЪ ВА ПО-ГОРЪ А ЦАРА РЪСАСКЪ, ШИ ЛА ЛІУВЕ АЙ ВА ДА РЪКЪПЪСЪС . ШИ АШЪ ПОГОРЪНДЪС-СЪ КРАЮА КАЗИМИР СПРЕ ПЪРЦИЛЕ РЪСЪЦІ', ИШИТ-АЪ АНАИТЪК КРАЮАШ МЪМА ЛШ РОМАН ВОД, МЪТЪША КРАЮАШ,

*) Loc gol în ms.

афлѣндс-съ ши ѿ аколо, кѣрѣа рѣ дѣдкѣ краюа Коломѣа де кивѣринсѣла иѣ, рѣгѣндс-съ краюаѣи де ацютор фѣю-със лѣи Рѣман вод, акѣнд ши ѿ кѣ сѣне с де молдѣвини . че дар краюа ас фѣетс сфѣтѣнт, ѡри съ-н токмѣскѣ пре амѣндѣи ла домнѣ, ѡри съ пѣе пре Рѣман вод . кѣ тѣрѣе; ѡрк ман апои ас хотѣрѣт сфѣтѣла, кѣ де-и кор рѣкѣа кѣ Пѣтрѣс вод, съ домниѣскѣ цѣра рѣрѣви(к); кѣндан пре ѣрмѣ, вре ѣнѣа де дѣи-шини съ нѣ пѣцѣ май рѣс, де кѣм ас пѣцит Илѣаш вод . кѣ фѣрте със Стефан вод . че май бини съ-а пѣе кѣ тѣрѣе пре Рѣман вод . ла домнѣ . ши врѣнд съ фѣкѣ краюа гѣтѣре де ѡстѣе ацютор лѣи Рѣман вод . скѣс-ас шлѣхта рѣсѣскѣ, ши де ла Примисла, ши дела Лѣѡв', де ла Белзс, де ла Хѣламс, ши де ла Подѣлѣа . ши ас пѣрчес краюа кѣ ѡстѣк пѣи ла Лѣѡв'; че май апои тѣмшлѣндс-съ де ас мѣрѣт Рѣман вод . ѡтрѣвѣнт де вѣрѣс-със Пѣтрѣс вод . с'ас лѣсат ши краюа де ачѣа гѣнд . ши ас домнит Рѣман вод ани а.

Izbânda lui Ștefan cel mare la Podul înalt. (pag. 146—148.*)

Де вѣстѣтѣ изѣжѣндѣ а лѣи Стефан вод ч'ас вѣтѣт пре Тѣрчи ла Подѣа рѣналт.

Рѣтрѣс ачѣа вѣрѣме сѣатан Мѣхмет рѣкрѣтѣла тѣрѣскѣс, невѣрѣнд съ лѣскѣ пре Рѣдѣа вод . фѣинд сѣнѣс рѣпѣрѣциѣи тѣрѣциѣи, рѣтрѣс атѣтѣк пѣгѣке, че-и фѣкѣскѣ р кѣтѣ-вѣ рѣндѣри Стефан вод; гѣтѣнд ѣр ѿ ѡстѣе тѣрѣскѣ, кѣ тѣтѣри: гѣи . к ас пѣрѣнт-ѣ кѣ Рѣдѣа вод, асѣпра лѣи Стефан вод; врѣнд съ сѣнѣе ши пре Стефан вод . нѣ кѣ-и вѣа мѣлѣ де Рѣдѣа вод . ѡрк Стефан вод, асѣнд ацютор ѿ де ѡстѣе кѣлѣрѣцѣ лѣ-ши, ши авѣнд ши ѡстѣк са м, ши май авѣ де сѣкѣи, че-и докѣндѣсе дела Мѣтѣаш краюа оѣнѣрѣскѣ; кѣ ачѣстѣ ѡстѣе Стефан вод . нѣ аша кѣ ва пѣтѣк ста фѣциѣи рѣротѣва атѣта мѣациме де ѡстѣе тѣрѣскѣ ши мѣнтѣниѣскѣ кѣ Рѣдѣа вод; че кѣ мѣиришѣг ас сокотѣт съ рѣчѣпѣк . кѣ рѣтѣи ас пѣрѣнт, де ас пѣрѣжолѣнт ѡрѣа пѣте тот лѣкѣа рѣнантѣк тѣрѣчѣлѣор, де лѣс сѣкѣнт кѣни чѣи ѣинѣаши . ѡрк дѣпѣ че ас тѣас пре тѣрчи ла стрѣмѣтѣоре, де асѣпра Рѣковѣцѣсѣи, пре ѣна Бѣрѣлдѣсѣи ла Подѣа рѣналт, р ѣинѣтѣла**) аколо мѣс дат рѣзѣѣю Стефан вод . тѣрѣчѣлѣор; ши кѣ ацютѣриѣа лѣи дѣмѣсѣкѣ,

*) cf. mai sus pag. 71: Letopisețul lui Ureche. **) Loc gol în ms.

сѣпсѣкѣ (!) ѡ сам(ъ) де ѡмѣни ꙗ лѣнкъ, де ѡнде аѡ ꙗчѣшт а да самне де рѣзбѣю, кѡ трѣмѣнѣ, кѡ еѡчюме ши добе . кѡре ꙗторкѣндѡ-сѣ ѡстѣк тѡрчѣскѣ асѣпра глаѡсѡдѣи еѡчѡмелор, ши а алторѣ сѣмне де рѣзбѣю . кѣ ши нѣгѡра нѣ-ѣ лѣсѡ сѣ причѡпѣ тѡрчѣи де ѡнде лѡрѣ фи а да рѣзбѣю лѣи Стефан вод . аколо ден двѡ ѡѡ ловит Стефан вод . пре тѡрчѣи . ши де мѡлцимѣк тѡрчѣилор, сѣ амециѣскѣ ѡстѣк лѣи Стефан вод, бирѡнѡборѣ въ-ѡнѡдѡсѣ; че Гингѡр стѣфан вод ꙗ фрѡнте ѡшилор сѡле, непѣ-рѣсѣт ꙗвѣрѣѣтѡ пре ай сѣи.

Ши аѡа кѡ лѡстѡрюл лѣи Дѡмнѣскѡ рѣмѡсѣрѣ кѡ мѡре ѡкарѣ бирѡици тѡрчѣи, кѡт ѣи ꙗ де ѣи сѡѡ фѡѡтѡ тѣинд . скрѣе кроникѡрюл Иѡан Степѣнѡвскѣе картѣ к . зѡч . г . ла ꙗ де трѡ-пѡри сѣ фи кѣсѣт ꙗтрѡчел рѣзбѣю . преѡм ѡиѣе Степѣнѡвскѣе кѣ аѡ въсѣт сѣнгѡр ла аѡѡл дела . хѣ . аѡѡе кѡ ѡкѣи сѣи грѣ-мѣси мѡри де ѡѡсе, вѣинд ел дѣн цѡра тѡрчѣскѣ . ши г крѡчи де пѡтѡрѣ, пѡсе ꙗ сѣмнеле аѣей бирѡици а лѣи Стефан вод.

Chemarea Sf.-lui Nifon decătре Radu Vodă. (pag. 256—259.)

ꙗ ѡилеле аѣѡстѣи дѡмнѡ, сѣ тѣмплѡсѣ де скѡсѣе ден скѡиѡ, Иѡира ꙗгрѡтѡл, пре свѣтѡл Нѣфѡн, патрѣархѡл Цѡри-градѡдѡдѣи, ши-л трѣмѣнѣе ла ꙗкѣсѡѡре ла ѡдрѣю . де акѣрѡл свѣтѣ ши еѡнѣ вѣѡцѣ еѡиѡдѡ вѣѡтѣ ꙗ тоѡте пѣрѡиле, сѡѡ аѡѡит ши ꙗ цѡра рѡмѣниѡскѣ . ши аѡ ꙗцѣлѡс ши дѡмнѡл Рѡ-дѡл вод, де вѣрѡвѣциѡле чѣле сѡфлетѣци аѡе свѣтѡдѡдѣи; ши аѡ трѣмѣи кѡ рѡгѣмѣнѣте ла аѣѡст свѣтѣ пѣрѣнѣте, ка сѣ вѣе ꙗ цѡра лѣи, кѣ-л пѡфѣтѣѣе цѡра . Иѡрѣ свѣтѡл ѡѡ дат рѣсѡѡнѡс ѡи-кѣнд : мѣрѣл тѡ ꙗсѡи вѡѡи гоѡна ши ꙗкѣсѡѡрѣ мѣк, кѡре ѡѡте дела вѣрѣжмѡѡиѡи чеи аѡвѣрѡѡци а лѣи Дѡмнѣскѡ; дар кѡм вою вѡи ꙗ цѡра тѡ? ѡрѣ дѡмнѡл ѡрѣ ѡѡ трѣмѣи кѡвѣѡит ѡи-кѣндѡ-ѣи : нѡ пѡрта грѣж(ѣ) де аѣѡста, кѣ грѣжѣ мѣк ѡѡте . ѡрѣ свѣтѡл патрѣарх, ѡр ѡѡ дат рѣсѡѡнѡс, ѡи-кѣнд : кѡм цѣи, аѡѡ фѣж . ши ꙗдатѣ аѡ трѣмѣи Рѡдѡл вод . ла ꙗгрѡкѣѣе, де аѡ черѡшт пре аѣѡст пѣѡтѡр мѡре; ши нѡ-н фѡ пѡѡте вѡе, че-н сѣ ꙗмплѡс вѡл дела ꙗгрѡкѣѣе . ши де грѡѡѣ трѣмѣѣе де аѡдѡсе пре свѣтѡл ꙗ цѡра сѡ, ши-н дѣде тоѡте пре мѣнѣ, ѡи-кѣнд : еѡ сѣ дѡмнѡскѡ, ѡрѣ тѡ сѣ не ꙗдрѡптѣкѡи, ши сѣ не ꙗвѣ-ци лѣѡѣк лѣи Дѡмнѣскѡ; ши сѣ не фиѡ тѡтѣ, ши пѣѡтѡрю, мѣе ши тѡтѡрѡр ѡѡмѣнѡлѡр, ши солѡтѡрю ла Дѡмнѣскѡ . ѡрѣ

рѣдникѣци пѣатра . зисѣ лѣи сѣра чѣлѣи мѣртѣ марѣа : дѣмне , акѣмѣ
 пѣте , пѣнтрѣ кѣ де . д . зилѣ лѣте . 40. Зисѣ еи . ис : нѣамѣ зисѣ цѣѣ ,
 кѣ де вѣи крѣде , вѣи ведѣ мѣкрѣркѣ лѣи дѣмнзѣс ? 41. Дѣчи рѣди-
 кѣрѣ пѣатра оунде ерѣ мѣртѣлѣ зѣкѣндѣ . марѣ . ис . рѣдикѣ окѣи
 ꙗ сѣсѣ ши зисѣ : пѣринте мѣлѣцимѣсѣсѣци , кѣчи мѣан аскѣлатѣтѣ .
 42. Ши еѣ шѣлѣмѣ кѣ пѣрѣркѣ мѣ аскѣлѣци ; че пѣнтрѣ глѣбѣта че
 стѣ пѣнпрежѣрѣ амѣ зисѣ , ка сѣ крѣзѣтѣ , кѣ тѣ мѣай тримѣсѣ .
 43. Ши ачѣстѣ зикѣндѣ , кѣ глѣсѣ марѣ аѣ стригѣтѣ : лѣзарѣ ,
 вѣино афѣрѣ ! 44. Ши ши чѣлѣ мѣртѣ , лѣгѣте фѣиндѣ пичѣбарѣле ши
 мѣжинилѣ кѣ фѣшѣри , ши фѣаца лѣи кѣ мѣхрѣамѣ ерѣ лѣгѣтѣ .
 зисѣ лѣрѣ ис : дѣзлѣгѣци прѣ елѣ , ши лѣсѣци сѣ мѣкрѣгѣ ! 45. Дѣчи
 мѣлѣци дѣн жѣдовѣи , кѣрѣи аѣ фѣостѣ венѣтѣ кѣтрѣ марѣи , ши
 вѣзѣндѣ чѣлѣ че аѣ фѣкѣтѣ ис . аѣ крѣзѣтѣ ꙗтрѣ елѣ .

LXIII.

с. 1670.

(Ms. bibl. centr. No. 24. Copie din 1710. Folio. II. + 160 foi paginate.)

Лѣтописѣцѣлѣ цѣрѣзи Молѣдовѣи дѣ Мирѣи Костѣи .

Predoslovie cǎtrǎ cetitorǐ. (Fol. IIa.)

Прѣдослѣвѣе адекѣ ворѣвакѣ кѣтрѣ читѣторѣулѣ .

Фѣстѣ аѣ гѣндѣлѣ мѣѣсѣ , юѣиѣте читѣтѣорѣле , сѣ фѣакѣ лѣктѣ-
 писѣцѣлѣ цѣрѣжѣи нѣастрѣкѣ Молѣдовѣи , дѣн дѣскѣлѣкѣтѣлѣ еи чѣл
 дѣнтѣжѣи , кѣрѣле аѣ фѣстѣсѣ дѣ Троѣанѣ рѣгѣратѣлѣ ; ши оуѣрѣсѣкѣм
 ши рѣчѣпѣтѣѣра лѣктописѣцѣлѣи . че еѣсѣирѣж аѣсѣпра нѣастрѣж кѣмѣ-
 плѣте ачѣстѣкѣ вѣркѣми дѣ акѣмѣ , дѣ нѣ стѣкѣм дѣ скрѣсѣорѣи , че дѣ
 грѣжи ши сѣспѣнѣсѣри . ши ла ачѣстѣсѣ фѣел дѣ скрѣсѣварѣе гѣндѣсѣ
 слѣбѣвѣд ши фѣкрѣж вѣлѣсѣри трѣкѣѣше . марѣж нѣиѣ прѣвѣим кѣмѣ-
 плѣте вѣркѣми , ши кѣмпѣкѣнѣж марѣе пѣкмѣжнтѣсѣлѣи нѣострѣсѣ ши
 нѣваж . дѣчи прѣймѣкѣше ꙗ чѣстѣж дѣтѣж , атѣжѣта дѣн трѣдѣа нѣ-
 астрѣж , кѣтѣ сѣ нѣ сѣ оуѣиѣте лѣкрѣсѣриле ши кѣрѣсѣлѣ цѣрѣжѣи , дѣ
 ѣндѣкѣ аѣ пѣкрѣсѣитѣ а скрѣе рѣпѣкѣсѣатѣлѣ ѣркѣкѣ Нѣорѣникѣлѣ . афлѣ-
 вѣи дѣла Дрѣагѣшѣе Нѣодѣж , дѣн дѣскѣлѣкѣтѣлѣ цѣрѣжѣи чѣл аѣ-
 дойле ла лѣктѣписѣцѣлѣ лѣи , прѣкѣ рѣндѣлѣ сѣсѣскрѣсе , дѣмнѣилѣ
 цѣрѣжѣи , пѣнѣкѣ ла Ярон Нѣодѣж . марѣ дѣла Ярѣонѣ Нѣодѣж ꙗкѣоачѣе ,
 рѣчѣе ачѣстѣа лѣктописѣцѣ , кѣрѣкѣ цѣи лѣам скрѣсѣ нѣиѣ . нѣ кѣм сѣари

къдѣ де амѣнѣнѣса тѣате; къ лѣтописецѣмъ чѣмѣ стрѣкѣни,
 лѣкрѣриѣ нѣмай чѣс май рѣсѣмнѣте, към снѣтѣ : рѣзкобѣлѣ,
 скимѣриѣ скрѣс а цѣрѣжѣмъ мѣрѣнѣтѣ; ѣрѣ чѣмѣ чѣ сѣ лѣ-
 крѣсѣж рѣ кѣса алтѣдѣ де амѣнѣнѣса, адѣкѣ лѣкрѣри де кѣсѣ,
 нѣс скрѣс; ши де локѣ лѣтописецѣ де мѣлдовѣнѣ скрѣсѣж, нѣ
 сѣ афлѣж; ѣрѣ тѣтѣ вѣй афлѣ прѣ рѣнѣдѣ тѣате . ши прѣй-
 мѣрѣнѣ ачаѣтѣж пѣцинѣж трѣдѣж а ноаѣтрѣж, кѣрѣ амѣ фѣкѣтѣ
 сѣ нѣ сѣ трѣкѣж към-вѣ кѣ оуѣтѣрѣкѣ, де ѣндѣк ѣстѣк пѣрѣжѣтѣ .
 кѣ ачаѣтѣж фѣжѣдѣнѣцѣ : къ ши лѣтописецѣ рѣтрѣгѣ сѣ ариѣци
 де ла нѣй, де ѣм ѣвѣ сѣлѣ, ши нѣ ва хѣ нѣсѣ прѣ вѣчѣниѣса
 сѣат пѣтѣрѣниѣсаши Амѣнѣсѣ цѣрѣжѣ ачѣрѣлѣ, цѣнкѣ ши сѣрѣкѣ
 де сѣрѣширѣкѣ.

Inceputul Letopisețului.

Лѣтописецѣа цѣрѣжѣ Мѣлдовѣнѣ дела Ырѣнѣ Рѣдѣж рѣкобѣче.

Кѣнѣса' а.

рѣчѣн . а . Пѣнѣкѣ ла къмѣлѣтѣж доминѣа лѣй Ырѣнѣ Рѣдѣж .
 [ашѣй-й снѣчѣ ачѣй Дѣмѣнѣнѣ рѣнѣсѣатѣса Зѣрѣкѣ Рѣрѣниѣса] аѣтѣ
 скрѣс лѣтѣписецѣа цѣрѣжѣ, де Зѣрѣкѣ Рѣрѣниѣса, рѣчѣнѣтѣ дела
 Дрѣгѣш Рѣдѣж; кѣрѣл(ѣ) ас десѣкѣлѣкѣтѣс днѣ Мѣрамѣрѣнѣ
 ачаѣтѣж цѣрѣжѣ ла дѣнѣлѣ рѣнѣдѣ, дѣнѣтѣ чѣ сѣ нѣстѣнѣсѣ де тѣ-
 тѣрѣ, ши фѣуѣсѣкѣ тѣоци лѣжѣнѣтѣрѣнѣ ши а цѣрѣжѣ Мѣлдовѣнѣ,
 ши цѣрѣжѣ Мѣнѣтѣнѣкѣши рѣнѣ рѣдѣкѣ' . ѣрѣжѣ рѣтѣжѣо десѣкѣлѣкѣтѣж
 де Трѣкѣнѣ рѣнѣкѣратѣса Рѣмѣлѣнѣ, кѣрѣдѣа рѣнѣкѣратѣ нѣмѣкѣлѣ трѣжѣ-
 цѣ рѣтрѣ нѣй пѣнѣ аѣтѣжѣнѣ, кѣ шѣнѣцѣса' чѣла чѣ сѣ сѣчѣ Трѣнѣ-
 нѣса . ѣрѣжѣ де ла Ырѣнѣ Рѣдѣжѣ скрѣс нѣ сѣ афлѣж, нѣчѣ де ал-
 тѣса' , нѣчѣ де Зѣрѣкѣ Рѣрѣниѣса; ѣри къ лѣс рѣнѣдѣкѣтѣ дѣторѣа
 ѣмѣнѣкѣсѣж, моартѣкѣ, кѣрѣкѣ мѣлатѣ лѣкрѣри тѣе, ши сѣ сѣ ѣжѣр-
 шѣсѣкѣ нѣ лѣсѣж; ѣри къ нѣзѣоадѣкѣнѣ лѣй ас рѣсѣкѣрѣтѣс (? l. сѣнѣнѣ-
 тѣс) чѣ ва хѣ май скрѣс ши дела Ырѣнѣ Рѣдѣжѣ рѣкобѣчѣ . дѣчѣнѣ де
 оуѣндѣкѣ ас пѣрѣжѣнѣтѣ еѣлѣ, рѣчѣнѣмѣ нѣй кѣ аѣстѣрѣюѣа лѣй Амѣнѣсѣсѣ.

Cap. XI: Domnia lui Radu Vodă cel mare. (Fol. 46a—47b.)

Кѣнѣсаѣ аѣлѣ ѣнѣ спрѣсѣкѣчѣнѣлѣ.

рѣчѣнѣ . а . Дѣминѣа Рѣдѣсѣнѣ Рѣдѣ чѣлѣнѣ мѣрѣ . рѣпѣрѣнѣциѣй нѣс
 доминѣнѣ сѣмѣнѣжѣтѣорѣа . ши пѣнѣтрѣс лѣкрѣриѣлѣ ши тоѣмѣлѣнѣлѣ
 кѣсѣнѣ лѣй ѣс сѣчѣ' : Рѣдѣса Рѣдѣ чѣлѣ мѣрѣ.

в. Скрие Плуотархус веститъ историкъ, ла впаца лши Ялехандрос Макидон, каре лс скрие Ялехандриа чд адевкратж, нс васна, ксм скрие w Ялехандрие ден гречие wри дьнтр'алтж лимбж скоацж прк лимба цържй ноастре, пайнж де васне ши скорнитсри; ел зиче, къ хърничиа рпграциалур ши дбмнилур, май мбатс съ рцелее дин квеентеле лур, ши сфатсри грките де джнши, каре, ксм ши пкъ л кжт лс фвтс, декжт ден ркзбоае фкксте де джнши . къ ркзбоаеле авцииа ши прилежла вркмий фаче май де мбата wри; тарж квежнтсл ши сфат рцкленитс ден сингсрж хира изворацие, пкъж ркжт лете . пркксм зиче ши рцкленичиона лши Солумион : [изъ оустъ праведнагw исходитъ рязм] . ден ростла дирептслай, изквкнацие рцкленичиона.

г. Фост-лс ачестс дбмнс Радла Под . депани ла тоате, ши лтриг ла хира . квежнтсла че-л гркнл, ка w правнаж ерд тстс-рора . цюдеееле кс маре дрептате ши сокотиаж, фърж фкцърие, кс чинста; тарж немърсия кс вое вегиатж . авл ачестс кс-вжнтс : домнла хие карк, кжндс цюдекж прк шн воеринс кс оун ксртян, шкй домнслаш съ фие прк воерин; тарж цсдецла прк кале са съ маргж . ши ашл, кжндс съ пъркцие шн кср-тиань к'шн църан, май де чинста съ фие ксртианс, ши ла кс-вжнтс ши ла кксткътсра домнслаш; тарж нс авкътжндс-сж цсдецла дин кале са ча дираптж . ши ла мбате дивансри кк-трк ворничий чен де глаатж зичл : борниче, зй челш wм, мжй-не съ май пасж ла диван фериндс, съ нс съ хие грешит ксм-ва цсдецла . ши де съ прилежнл ксм-ва негкчитс цюдеецла ла шн диванс, съ лдрепта ла алтс . зичл де мбате wри : немикж нс шкърацие прк дбмнсла ашл, ка квежнтсла несткътж-тор . пентрс воерн зиче : де маре фолус ши чинста еста дом-нией ши цържй воеринс рцкленитс ши авт . къ дакк ара дбмнсла е . s . боари авци, ниче де w невбе л цържй нс съ ткме . кс боариол ка к'шн боариу, кс слажитурюл ка к'шн слажитурь, кс цранс ка к'шн цран фкчл короаве . ши твт кс влжндкце, ши кс маре рцеленичиона . къ дешн ерд ркпн-турю ла вркма са, тарж нс лделангс.

д. Боерн ла маре чинсте аве ши зичл : прк шн wм дакк-л воерие дбмнсла, нс ркане съ-л ссдсиаскж; де нс се поартж ксм съ када шнш воерин, съ-л скоацъ ши съ пбе алтс л лwkс; тарж л-л ссдш, са с съ нс-н съ триакж квежнтсла гркит кс калк, нс съ када.

е. Авл w слбгж Радла Под . рккъ дин копилгрия са, кърсия сокотиндс къ нс естє хира де воерие, лл сокотид дк амжнж;

и рж боіріє нс-й дд . че вѣсѣндс-се ден афѣрж дин ржндса ал-
тѣра, прѣ хіре вменискж, че асте нѣрѣра снаноара . р вѣцж
сѣ фіе ртре чій де фрѣнте, с'ас рѣгат митрополітѣсавй, ши боіри-
лур сѣ-й грѣскж Радѣдѣсавй Бог . пентрѣ джнеса, сѣ нѣ фіе ѣн-
тѣтѣ, фінндс сѣрж де атѣта врѣма; ши ациптжндс . р нж-
рѣкса стѣпжнѣ-сѣс сѣ хіе ши ел ртре вѣмени . иѣ грѣит
боіри кѣ тѣцй пентрѣ джнеса, сѣ нѣ хіе ѣнтат, ка в сѣрж
вѣке че асте . ши сѣвѣиле кѣ недежда чинстей стѣпжнилур,
сѣ аціонж ши ей а хіе ртре вѣмени, ман мѣлтѣ сѣржескѣ . аѣ
рѣспѣнес Радѣс Бог . боірилур : міе сѣ нѣ ви сѣ тріакѣ кѣ-
вжнтѣса вострѣ нѣ ми се кадѣ; и рж еѣ цнѣ хіра вѣсави, кѣ
де боіріє нс ете; и рж іакѣ л'ѣй боіри пентрѣ рѣе дѣмлур
волетрѣ . ши адѣа сй л'ас кемѣтѣ ши иѣс дат вѣтѣжїа де
апрѣси, кѣрѣ ерѣ ла чинстѣ ла Радѣс Бог . ши апрѣси чій
де дивѣнѣ ничи ла в домнїа мѣй де чїнстѣ н'ас фостѣ, кѣ
оуршинїче мѣлци ши кѣ кабаницж кѣ ждѣр, ши кѣ хѣлп
рѣржкѣци апрѣси . ши ворѣ ла чїне ши ла чѣ коѣрю мерѣд
кѣ картѣ, . р пичѣара стѣ боіриу, пѣнж сѣ читѣд картѣ.

ѣ. Н'ас трікѣт сѣптѣмжна ши венї жѣлове(ѣ) дин трѣгѣ
лѣ дивѣнѣ, де ницїе фѣмѣї прѣ ачѣл вѣтѣв нѣс, де сїлж че ле
фѣкѣсе ши ле вѣтѣсе . р трѣгѣ . аѣ кѣстѣтѣ Радѣс Бог ла
боіри ши лѣс снѣ : нѣ в'ам снѣс кѣ ачїста вѣм де боіриѣ нѣ
етѣ . и рж кѣтрѣ джнеса : еѣ, мѣре, рѣкѣ пе боіріє нс ам апѣ-
кѣт сѣ-ци зїкѣ . ши аѣ снѣ армѣшѣсавй, де иѣс лѣат грѣбѣчїу .
ши аѣ нѣс' де иѣс дат . т . де тѣїца.

Cap. XVII: Căderea lui Vasilie Lupu. (Fol. 93 b—94 b.)

Кѣпсѣлѣ алѣ шѣпте спрѣсѣче.

м. Прѣкѣсм мѣнци чїй рнѣлци, ши мѣлѣрїле чѣле рнѣлте,
к.рнд сѣ нѣрѣескѣ де врѣ в пѣрте; прѣкѣт сннтѣ мѣй рнѣлци,
прѣ атѣта ши дѣржѣт фѣкѣ мѣй мѣре, к.рндс сѣ порнїескѣ;
ши копѣчїй чїй рнѣлци мѣй мѣре сѣнетѣ фѣкѣ, к.рндѣ сѣ
вѣорѣж . ашѣ кѣсѣле чѣле рнѣлте ши рнтемѣїте кѣ рнѣ-
лѣнѣте врѣлми, кѣ мѣре рѣзсїпж нѣрѣїгѣ ла кѣдѣре, к.рндс
кѣд . ртр'ачѣла кнп ши кѣса лѣй Васїлїе Бог . дѣ атѣца ай
ртемѣїтѣ, кѣ мѣре кѣдѣре ши рѣзсїпж, ши апѣй ши ла де-
пѣнїж стѣнїере аѣ нѣрѣескѣ дѣ атѣнѣа.

ма. Стѣфан Гѣургїе логофѣтѣса, кѣре ерѣ логофѣт мѣре ла
Васїлїе Бог, дѣпж молѣрте лѣй Тѣдѣрашко логофѣтѣса, цїнїндѣ

маре рнаинта пашаор, р анда *) ртр'о винець . ши
 тот ртр'ачила ан лъкбстале неавсите ваквриаур, кара тоата
 салмиле р лук вьтркний ши астронумий р цара лкшаскж,
 а маре рьвтжци къ синтв ачастур цър, менил . мь вей ерта
 юбите чититоруле, къчи нв ц'ам скрис ачкста салмиле ла
 локса сьс; креде неистинциь валанени, креде валдриаор ши
 кмпаиталаур вркми; ртривж не че вралми ам скрис? ши
 кжт амь скрись, ши хи лпийт ачкста салмиле ла ржндса сьс,
 че амс ера трикст ржндса ла изводса чеа квраь . ши скрий-
 тори карий изводескь, пвцини сь аф'лж, ирть тинар нв-й . дечи
 аича д'к ачкста салмиле рц дас цре . ши алис повксте лъ-
 кбсталаур, карк къ шкйи кьмь кенил ам прькит .

ѐ. Кс знь ань маните де че с'ас рьдикат Хмил хатманса
 къзъчискь асбра лашилаур, апроане де сачре, ерам прк атбн-
 ча ла школаж ла Барь р Подола, пре кала фийндь де ла сат
 спрк враш; нвмай че вьссьм деспрк амисжси знь ншур, кьм
 сь рьдикж де ш парта де чирю ши ншур сас ш нгсрж, нам
 гжндит къ вине ш фьртбнж къ плае де ш датж, пкнъ нам
 тимпинат къ ншурса чал де лъкбсте кьм вине, ш васта,
 стол . р лук ни с'ас лшат соареае де д'кеиша мбцелур; чале
 че зедра май сьс, ка де треи сас патрс сьлице нв ера май сьс;
 ирть карил(е) ера май цве, де ши етат де шм ши май цве
 зедра де ла пьмжнтв . зрает, ртвнекаре асбра шмваси со-
 сиудв . сь рьдикв шаре чл май сьс, ирж мшатв зедра ал-
 тьра къ шмса, фьрть с'алаж де сьнет де чева, сь рьдикв р
 сьс де ла шм ш ескатж маре д'кчел поидж; ши ашл маруе
 не д'кесбра пьмжнтваси ка де дон кьць, пкнъ р треи сь-
 лице р сьс, тьт ртр'о д'кеиша ши ртр'би кип . ши ства цинл
 а . час ебн' . ши дакъ тречл ачала ства, ла ши час ши цьмъ-
 татв, сосил алтв' . ши ашл стол, дьпъ ства; кжт цинл
 де ла апржнсс пкнж р десарж . оундѣ къдл ла мас, ка авей-
 неае де грве сьчл, ниче къдѣ стол престе стол, че трччл
 ства де ства; ши нв сь порнил пкнъ нв сь рквасил вине
 соарале спре апржнсс, ши клькторил пкнж р десарж; ши пкнъ
 ла къд'кра де мас, къдл ши ла попасьри . рсць шндл мьнл,
 рьмжнл пьмжнтв нгьрс рпцинт, ниче фьрнсе, ниче пай шр
 де ирвж шри де сьмьнжтсрж нв рьмьнл . ши сь кьноаце
 ши шндл попасл, къ ера локса нв ашл нгьрс ла попас, ка ла
 мьса ачей мьний а лш дьмнствс . кьтева зиле ав фьстс

*) Loc gol în ms.

ачѣа оуѣіа; ден пѣрциле де цвс, ꙗ сѣс мерца . ши твѣт атѣн-
ча ас фѣстѣ ши аича ꙗ царж лѣкѣста, ши дѣпѣ лѣла анѣ
ши ла ла дойле, ꙗсж май пѣцине . ши апѣи ши ꙗ зѣланле а лѣи
Стѣфан Бог ас фѣстѣ лѣкѣсте, ꙗсѣ пре ѣне лѣкѣри, ши нѣ
ка ачѣа дѣсімма ка ꙗ чѣла анѣ, де каре с'ас скрис; тарна сѣ
гѣсїа ꙗ пѣмжнтѣ ꙗгропате прѣ мѣате лѣкѣри.

LXIV.

са. 1670—1675.

(Ms. bibl. centr. No. 11. Letopiseč., Copie de la 1723. Folio. 188 fol paginate.)

Мірѣн Костїн . Вїаца лѣмїй.

(Fol. 12b—14b.)

Єклесїастис глава ѿ : дешѣртѣрк дешѣртѣрилоо, ши тѣате
сѣнт дешарте.

Лѣмїй кѣнт' кѣ жале кѣмпантѣ вїаца,
кѣ грїже ши примеждїй, кѣм ѣсте ши аїа.
Прѣ сѣпцире, ши ꙗ сѣртѣ вѣкме трѣнтоаре.
ѡ лѣме хиклѣнѣ, лѣме ꙗшѣлѣтоаре!
Трѣк' зїле ка оумера, ка оумера де вѣрѣ,
чѣле че трек, нѣ май вин, нич сѣ ꙗторк' тарѣ.
Трѣче вѣкѣла десѣрѣнат, трек анїй кѣ роатѣ,
фѣг времиле ка оумера, ши нич ѡ поатѣ
Ѣ ле ѡпрї нѣ поате; трек' тот прѣвѣлите,
лѣкѣриле лѣмїй, ши ман мѣат кѣмпанте.
Шї ка апа ꙗ кѣрѣла сѣс, кѣм нѣ сѣ ѡпрѣце,
аша кѣрѣла лѣмїн, нѣ сѣ контенѣце.
Фѣм ши оумерѣ сѣнт, тоате вїсѣри ши пѣрѣре,
че нѣ петрѣче лѣмѣ? ши ꙗ че нѣ-ї кѣ дѣрѣре?
Спѣма мѣрїй, ши нѣри сѣпт' чѣрю трекѣторн.
че-ї ꙗ лѣме сѣ н'анѣ нѣме мѣрїторн?
Зїче дѣвїд прорѣкѣла : вїаца ѣсте флоаре,
нѣ трѣдїце, чи ꙗдатѣ ѣсте трекѣтоаре.
Вїтарме сѣнт, ши нѣ ѡм! тот ачѣла стрїгѣ.
ѡ хиклѣнѣ ꙗ тоатѣ вѣкма, кѣм сѣ нѣ сѣ пѣнѣгѣ,
Тоате кѣте-с пре тїне? че хѣлѣдѣдїце
непрѣвѣлит, стрѣмѣтат? че нѣ стѣрѣдїце

Спре къд'кре де тине? тс кс вркме тоате,
 пременіци, ши нимик съ стѣ ꙗ вкч нѣ поате!
 Чірюа фант' де дмнзес, кс нст'кре маре,
 мнншнатъ зидіре, ши еа сф'кршит аре!
 Ши вой лѣмїи де адр, соареле ши лѣна,
 ꙗтѣнека-вц лѣмїна, вц дѣ жос кѣнѣна!
 Кой ст'кле неквсїте, чірюаши подоаба,
 въ ац'кптъ гроазника тръменца ши дѣба!
 ꙗ фок' те вїи скименосї, пѣмьнте кс ана!
 в причїнъ маре! не ац'антъ сѣпъ.
 Нѣ-ї нимїка съ стѣ ꙗ вкч', тоате тр'кче лѣмк,
 тоате-с нст'ктътоаре, тоате-с нїце спѣме.
 Тѣ пѣрїнте аа тѣтѣрор, доамне ши ꙗпѣрате!
 сингѣр нѣман ковѣршїци, вркме нем'кєсрѣткъ.
 Ч'клѣ-а'алте тоате, кс вркме съ се тр'кккъ,
 сингѣр ан дат врѣмнлор, тоате съ се петр'кккъ.
 Сєпт' вркме стѣм, кс вркме не мѣт'клм вїаца,
 ꙗвѣм дѣпъ а лѣмїи ꙗш'клътоаре фїаца.
 Вркма(н) лѣмїи соцїе, ши норѣкєа алта,
 еа а сѣи, еа а сєрпа ꙗр ши гѣта.
 Норѣкєаши зїчем нѣи, че лѣкрѣри пре вѣе,
 сѣс примеждїи кѣнд не вин, сѣс кѣте в некѣе.
 Норѣкєаши ꙗс нѣе нѣме, чїи б'ктр'кни днн лѣме.
 еа ѣсте чѣла, че пре мѣлц' кс амар съ афѣме.
 Ел сѣе, еа ковоаръ, еа вїаца рѣмпе,
 кс соцїи сѣ вркма, тоате ле сєрѣпе!
 Норѣкєа ла оун лок нѣ ст'к, ꙗтр'ди час скиметъ пѣсєа,
 анїи нѣ пот адѣче, че адѣче чѣсєа!
 Нѣмай мѣнъ ши кс ѣрїни, ши нїчоаре н'аре,
 съ нѣ поатъ стѣ ꙗ лок нїч в днїи'варъ.
 Вркма ꙗч'кне ц'рѣле, вркма ле ф'ршїаре,
 ꙗдеашигѣте ꙗпѣр'кци, вркма премен'кїе.
 Вркма петр'кче тоате, нїч в ꙗпѣр'кцїе
 съ стѣ ꙗ вкч' нѣ в лѣсъ; нїч в акѣцїе
 ꙗ тр'кїи мѣлат' нѣ поате. Шнде-с чїи днн лѣме,
 мари ꙗпѣрац ши вестнц? акѣм д'абїа ас нѣме!
 Аѣс рѣмас де пов'кете, їи сѣнт кс примеждїи,
 трекѣц'! чїне а лѣмїи съ лѣсъ нѣдежднн.
 Шнде-с а лѣмїи ꙗпѣрац? Шнде ѣсте Зѣрѣнє?
 ꙗлѣѣандрос макидон? Шнде-ї ꙗртаѣрѣнє?

Август, Помпей, ши Кесарю, ей ас асат асмк,
 пре тоц' иас стинс' кс вркме, ка пе нице спсме.
 Фост-ас Кирос рпкрат, вестит' кс ръзбоае,
 кс авкре песте тоц, ши мсатъ невбе.
 Ис стрнс' хълдйи, тьтърки, ши асиа тоатъ.
 кастъ ла че л'ас адс, ршкътоарк роатъ!
 Принс-л'ас w фъмке, иас нс канпа р кнце:
 сатсръ-те де моарте, Кирос, ши те стинце;
 Де вьрсарк кнцелси, w ваме рфокате,
 къ де врьжмъшиа та нич гангес поате
 Крса с'кс с'л пъз'кскъ; аша цокср'кше
 рпъръциле, асмк аша пръв'л'кше.
 Нич' вбй, асмйи рцелэпци, кс философия,
 хъл'адшиц' де асме; нич' оеологя
 В'ас сктит' де примеждйи, сфнцйи пъринц' ан асмйи,
 че в'ас адс ла моарте амаръ пре шйи.
 Нимни л'крсри пре вбе, де тот с'к нс кр'кзъ,
 нимни гр'кле нъдежди, де тот с'к нс п'арзъ.
 Къ дмнзс ас вьрстат' тоате кс соркка,
 ас порвничит' ла оун лок с'к нс ст'е норокка.
 Крса асмйи ац черкат, асмк крса вострв
 ас т'кят : аша аксм пасте вакка нострв!
 Нимън-й еси ла асме, тьтсрор кс моарте
 плт'кше wстен'кла, недр'кптъ фоарте.
 Пре мсац' ши невновац па ле т'ае вакка,
 w врьжмашъ, хикл'кнъ! т'в винез кс сакка
 Пре тоц', ши-и дсч ла моарте, пре мсац' фър де д'каъ,
 пре мсац' ши фъръ вркме дсч ла ач'астъ кале.
 Сори че фач ф'к, ши кастъ фършит'са ксм вине!
 чине нс-л сокот'кше, нс-л петр'кче вине.
 Фършит'са wри ладъ, wри ф'аче wкаръ.
 мсате рченът'сри дсач', фършит'сри амаръ!
 Фършит'са чине-л кастъ, вине ла мър'ире;
 ф'апта несокотитъ, адсче пер'ире.
 Моарт'к врьжмаша, ртр'ди кип калкъ тоатъ касъ,
 домнйи ши рпърк'тйиц', пре нимни нс ласъ.
 Пре вогац ши скрачи, чей фрсмбш' ши тарн,
 w врьжмашъ! пр'патени па пре нимни н'аре!
 Нащем, мсрим w датъ, кс чей че с'к тр'кче.
 ксм н'ар фи фост р в'кчи, д'кка с'к петр'кче.

Пъинжин сѣнт анїи ши зїлеле ноастре,
 сѣнци ꙗри фериче де вїаца воастрѣ!
 Вїацѣм, ши вїаца есте нирїстѣ,
 ши пѣнк ла чѣ врѣме есте цюрсїтѣ.
 Ашѣ не поартѣ лѣмѣ, ашѣ не амѣцїе,
 ашѣ не ꙗлѣлѣ, сѣрпѣ ши батжокорѣ.
 Феричїтѣ вїацѣ фѣрѣ влѣдри мѣате;
 кѣ гриж ши нетокмѣлѣ, аксїе пѣте.
 Вїацїе ꙗ фериче, карїи ман пѣцие
 гриж ꙗртѣц, дѣ лѣмїн кон лѣкїици вїне.
 Бѣкѣл ноастрѣ, кѣ мїрѣмѣст дат ꙗ даторїе,
 чїрюл де гїндѣрилѣ ноастре батцоксїе.

Е п и л о г'.

Мѣаци ас фост, ши мѣаци сѣнтѣм, ши мѣаци те ацїкпѣ,
 лѣмѣ дин пременѣле, нѣ сѣ ман дїцїкїтѣ.
 Гѣри че есте мѣрїтѣрїю, кѣ врѣме сѣ петрѣче,
 трѣче врѣмѣ, ши пре ан сѣї тоц ꙗ пѣрѣсїе.
 Чїи че аксїм петрѣчем, поменим ацїи,
 трїкїцї де нѣи; кѣ врѣме кор помени ацїи.
 Нѣскїндѣ-не мѣрил, мѣрїнд не фѣчѣм ченѣшѣ;
 дїнтр'ачастѣ лѣме петрѣчем, ка пїнтр'о ѣшѣ.
 Астѣз марѣ ши пѣтѣрїнк, кѣ мѣатѣ мѣрїре,
 мѣїне трїчи, ши те петрѣч, кѣ марѣ мѣхїїре.
 А лѣт' ши ꙗ ченѣшѣ те префѣчи ѡ вѣме,
 ꙗ вїѣрме, дѣнѣ карѣ те афлї ꙗ пѣтѣрїе!
 П-те амїнте вѣме дар, чїне ври не лѣме!
 ка ѡ спѣмѣ пѣстїтѣрїе рѣмѣн фѣр нѣме.
 Оѣна : фѣнта че-ц рѣмѣне, вѣна те лѣцїе,
 ꙗ чїрю кѣ фериче, ꙗ вѣчї те ферицїе.

Епїграмма (Fol. 21 b.)

прѣ сѣнїцїтѣсѣї пѣрїнте Досѣѣї проин мїнтрѣполїт сѣчѣкскїи.

Чїне-ш фѣче, зїд' де пѣче, тѣрїсїри де фрѣцїе
 Дѣче вїацѣ, фѣрѣ грѣцѣ, ꙗ трѣнѣса богѣцїе.
 Кѣ май вѣнѣ, дин преѣнѣ, вїаца чѣ фрѣцѣкѣкѣ,
 Дѣкѣт рѣкѣ, карѣ стрїкѣ, вѣсте вїнѣжѣскѣ.

Стѣий Августин . лг. (Fol. 21b.)

Чине-й богат' д'ѣв'ѣре, пре лѣме тот шмсла,
 де нѣ ва авѣ ртрѣ сине лѣквина домсла,
 Ячела д'авѣще сѣцѣс нѣ ман вѣде;
 де тар да тоатъ лѣмѣ, ел тот нѣ съ лкрѣде.
 Ши пре кѣт стрѣнѣ май млат, ман млат съ лѣрѣкѣ,
 ши тот' дешѣрт съ вѣде, ртр'авѣрѣ че-н крѣкѣ.
 Деч нимин ртр'авѣре, съ нѣ съ гѣндѣскѣ,
 кѣ ва нѣтѣ съ се оумпле, съ се шдихѣскѣ.
 Ирѣ ртр'а кѣрѣи сѣфлет' дѣмсла лѣквѣше,
 ачела де нимика нѣ ман жѣлѣше.
 Пентрѣ ачѣла тот' шмсла съ нѣ съ лѣнѣскѣ,
 пре дѣнзѣс р сѣфлет' съ агоннѣскѣ.

Inpotriiva Zavistieŭ. (Fol. 21b—22a.)

Стѣхѣри р потрѣва завѣстѣй.

Бѣксла тѣс н'аре пѣче, завѣстниче шѣме!
 колацѣ тѣс пани де венни, пѣаре тоатѣ де фѣаме.
 Съ мѣше пре чине-ва п(ѣ)р(ѣ)рѣ рѣхѣкѣ,
 р че кнѣ ар шѣрѣ п(ѣ)р(ѣ)рѣ рѣзѣкѣ.
 Бѣне лѣ скрѣс р шѣлтѣре де тѣне прорѣсла:
 завѣстникѣлѣи ачѣста шѣте норѣкѣ:
 Гѣтѣлѣнѣ лор мормѣнтѣлѣ дѣстѣпат кѣм кѣскѣ,
 лимѣнѣ лор сѣнт гѣта, съ шѣрѣскѣ.
 Съ ле фѣй шѣдец дѣмне, дин гѣндѣри съ кѣзѣ,
 шѣрѣри кѣре фѣк' еи, спре сине съ вѣзѣ.
 Дѣоѣво бѣале ртрѣ сине завѣстникѣлѣ арѣ:
 шѣна кѣнд петрѣкѣ рѣс, адоѣво мѣн мѣре,
 Кѣнд прѣвѣкѣ пре алѣсла кѣ петрѣкѣ бѣне;
 нѣмѣле бѣн ал алѣшѣ ка ш моѣрте-й бѣне.
 Ячѣстѣшѣ ниѣ ш дѣтѣ бѣоѣла нѣ-й лѣнѣкѣ,
 р тот' чѣсѣл кѣ ачѣкѣте вѣѣца-ш пѣдѣнѣкѣ.
 Дар чѣ гѣндѣшѣ съ фѣчи? съ пѣрзи дрептѣтѣ,
 ачѣста нѣ вѣй нѣтѣ, бѣнѣле съ-л фѣч рѣштѣтѣ,
 Сѣс рѣс съ-л фѣчи кѣ-й бѣн, ниѣн ачѣста поѣ фѣче;
 дѣч' ашѣ вѣѣца тѣ нѣ май арѣ пѣче.
 Дѣла дѣнзѣс нѣме фѣрѣ дар нѣ шѣте,
 чи нѣ мѣлѣмѣши кѣтѣ ай, чи тот' рѣвѣшѣ'

Инима тѧ спре алтѧ! чине тоѧте поѧте?
 нѧ тоѧте аре ѧнѧ, чи кѧ тоѧ тоѧте!
 ѧнѧ ѧнѧ, ши алтѧ алта еѧнѧтѧте,
 тѧтѧрор де дѧнѧзѧ дѧрѧри сѧнт ѧсемиѧте.
 Кѧре трѧда ноѧстрѧ кѧ гѧнд еѧи прѧнѧмѧци,
 дѧнѧзѧ гѧндѧлѧй еѧи, бѧне-н дѧрѧѧци.

LXV.

1670.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de impărtire.

(7178.)

Идекѧ еѧ пеници скрѧс ши мѧктѧрѧкѧс (!) кѧ чнѧтѧ за-
 пис ал мѧс, кѧм не'м ѧнѧтѧрѧнтѧ неѧе вѧчини, карѧн н'ас фѧ-
 стѧ нѧѧ дѧнѧе де ла стѧнѧнкѧ фѧрѧгѧе . дѧчи кѧмнѧтѧ лѧн
 ганѧори с'ас (н)кѧнтѧ дѧнт'ачѧсте ѧмнѧни, карѧ лѧ фѧѧѧтѧ де
 фѧѧи, мнѧкѧла, сѧ кѧ патѧрѧ кѧнѧи мѧн мнѧчи; ѧрѧ мѧн с'ас
 (н)кѧнтѧ дѧн фѧѧори, че сѧнтѧ мѧн мѧри, анѧме ѧснѧѧе ши нѧн .
 дѧчи дѧмнѧлѧн кѧмнѧтѧ ганѧори сѧ н'анѧкѧ трѧкѧ кѧ кѧ (!)
 аѧн дѧн фѧѧори . ши еѧ сѧ н'анѧс трѧкѧ кѧ мнѧкѧла сѧ
 ши кѧ аѧн кѧнѧи ши пѧтрѧ крѧдѧн(ѧѧ) ам ши искѧнт . сѧ
 сѧ ѧѧе.

ѧл . ѧрѧн . фѧе . кѧ.

LXVI.

1672.

(Collect. Gaster.)

Hrisov de țigancă.

Скрѧс-ам запис(ѧ)лѧ мѧс, радѧл ѧкѧ . ла мѧна лѧ шѧрѧѧ
 сѧн дѧнѧлѧ гѧзѧ . кѧм сѧ се (ѧѧе) кѧ ѧкѧндѧ еѧ ла дѧнѧнѧи ѧ
 кѧнѧлѧ де ѧнѧн зѧклѧр, ши кѧ запис ла мѧна лѧн, пѧсѧ-не'м
 зи де ѧкѧм ѧ сѧнтѧмѧнѧкѧ, ѧ сѧ анѧкѧ а-н дѧре . ѧ . лѧн пол .

ШИ КЕЛТЪКЕЛ ЧЕ АС КЕЛТЪНИТ, ШИ СЪ-М АС ЦИГАНКА ВИША; АР
ДЕ Н(8) ВОЮ ДА БАН ЛА ЗИ, СЪ-Н ФНЕ СТЬТЪТОАР(Е). РНКЪ ШИ ЛА
АЧАСТЪ ТОКМЕЛЪ ФОСТ-АС БОЕР МЪРТЪРНЕ, КАРЕ ВОР ПЪНЕ НЕКЪЛИ-
ТЪРА МАИ ЖОС. ШИ АМ СКРИС ЕС КЪ МЪНА МЕ, СЪ СЕ КРЕЗЪ. ШИ
МЕС ДАТ БАН ЛГ.

ПИС . МЕС . МАРТИЕ ДНЪ . К . КЛКТ : ЗРП.

Iscāliŕi:

ЕС РАДЪЛ ПЪК . ДСМИТЪРЪ ШОКЪЦ . БАНКО АПОД . ЕС ЛАЗАР РОШ УТ
ПРИВИЦ . etc.

LXVII.

1673.

ЦЪЛТИРЕ А СИТЪЛАДЪИ ПРОРОКЪ ДАВИД ДЕ СМЕРИТЪЛА'
ДОСОВЕИ МИТРОПОЛИТЪЛА' ДЕ ЦАРА МЪЛАДЪВЕИ.

И МОНАСТЫРЪ ОУНЕВЪСКОМ ТЪПОМЪ ИЗЪВЕРАЗИСА . ЛЪКТА УТ СОТВО-
РЕН . СВЪКЪТ . ЗРПА.

(4°. VI nepag. + 265 foi paginate + 1 nepag.)

Predoslovie cātrā cetitori. (Fol. IV b — VI a.)

СЛОВО КЪ ЧИТАТЕЛЮ.

ПЪТЪРЪ РЦЪЛЕСЪРИ АРЕ СИТА СКРИПТЪРЪЖ : ПИСМИТЕЛНИИ, АСТЕ
КЪВЪ.РНТЪЛА' ЧЕЛА, ЧЕ НЪ ТЕ ЛАСЪ СЪ-Л' СЪЖ' РИТЪР'АЛТ' КИП',
ДЕ КЪМ АСТЕ СКРИС, КА ШИ ОУНДЕ СЪЖЧЕ ДМНА' ХС : (АЗ' ПОСЛО-
ВАМ ОУТЪКШИТЕЛА УТ УТЦА, ДЪХЪ ИСТИННИИ ИЖЕ УТ УТЦА
ИСУХОДИТ) . ЕС ВОИ ТРИМИТЕ-ВЪЖ М.РНГЖЕТОБЮЛА' ДЕЛА ПЪРИНТЕЛЕ,
ДХА' ЧЕЛ' АДЕВЪРАТ', КАРЕ ДЕЛА ПЪРИНТЕЛЕ ПЪРЪЧАДЕ; АЧЕСТА КЪ-
В.РНТ', ЧИНЕ-Л' ВЪ СОКОТИ РИТЪР'АЛТ' КИП', АЧЕЛА-И СТРЕИИ КЪ ТОТЪЛА'
ДЕ СИТА ВЕСЪРИКЪЖ . ШВИЧАЙНИИ, АСТЕ НЪРАВ' РИ СИТА КАРТЕ, КА
ШИИ К.РНДЪ СЪЧЕ : (НЕ ПРИДОХЪ РАЗОРИТИ ЗАКОНЪ, НЪЖ ИСПОЛНИТИ) :
Н'АМ ВЕНИТЪ СЪ РЪКЪЖПЪКЪС' ЛЪЦА, ЧЕ СЪ Ш ЖМПАС . (НЕ ПРИДОХЪ
МИРЪ ВЪВЪРЪКШИИ НА ЗЕМЛИИ НЪЖ МЕЧ) : Н'АМ ВЕНИТЪ ПЪЧЕ СЪ АРЪНИКЪ
ПРЕ ПЪМ.РНТ', ЧЕ СЪВЪЕ . КЪ КЪВЪ.РНТЪЛА' ЧЕЛ' ДИИТЪКЪИ ДМНА' ХС .
ФЪЧЕ РИДЕМНОШ' ПРЕ ЖИДОВИ КЪТЪРЪ АСКЪЛАТАРА СИТЕИ ЕУГЛЕИИ,
ПЪРЪ КЪ ЧЕЛ АЛ ДОБЛЕ, ЛЕ ДЪЖ ГРОАЪЖ ПЕНТЪРЪ ЧЕИ РИДЕРЕПНИИЧ' .

Иносказаемий, асте ка ши чомниантѣриле, крндѣ алтж грѣир', ши алтж съ'ницѣлѣце, ка ши : (шкв нпладн родисем, и мнѣгѣа къ чѣдехъ изнимѣже) : къ стѣрпа нѣккс шѣпте, ши чѣ къ ксконий мѣлц' ас сѣвѣнт' ; вѣ съ сѣжж, къ бесѣрика чѣ дни лимѣ, кѣра ерѣ стѣкрѣж де дѣрѣа' лѣи дмнѣс'ѣс, ас нѣкксѣт' ксконн дѣлѣ хс мѣрѣле с'ѣс, чѣле з . тѣйне, ши шѣпте дѣрѣр' а снтѣлѣи дхъ . шрѣ чѣ къ ксконий мѣлц' , адекж бесѣрика лѣуи'и вѣк' [кѣра съ сѣже : оумѣрж лѣуи'и адеѣрѣте] ас сѣвѣнт' ш'ас стѣрпѣт' де тѣт' дѣрѣа' лѣи дмнѣс'ѣс . пѣтрѣс нѣкксѣатѣра ксконнлѣр' ии, кѣра маинте ерѣ пѣинж де дѣрѣа лѣи дмнѣс'ѣс къ прорѣч' ши апѣтолѣ .

Принѣсний асте, ка нѣрѣне че вѣ съ'и съ'ницѣлѣгж кѣвѣнтѣа динтр'алтж сѣмѣнѣтѣрж де повѣсте, рнтр'ачѣст' кѣп' : (кѣмен' ирѣже нѣрѣгѣѣша зѣжджѣий, сѣн екѣст' къ глѣвѣс ирѣс) : пѣтра че нѣ ш сокотѣрж зидитѣрий, ачѣ фс рн кѣпѣа' оуиѣгѣлѣи . ачѣста кѣвѣнт' съ мѣтж лѣ дмнѣ хс . къ нѣ-л' бѣгѣрж'и сѣмж жѣдовѣи кѣакѣтѣорѣи лѣуи'и, чѣ снѣѣа сѣ стѣтѣс кѣп' зѣиѣгѣлѣи лѣуи'и вѣкѣ ши лѣуи'и нѣлж, де лѣ рѣмпрѣвнж жѣмѣе ; къ снѣѣа сѣ асте кѣп' снтѣи бесѣрич' , мѣрѣсѣи сѣлѣ . ачѣсте пѣтрѣс рѣнѣѣлѣсѣр' лѣм' скрѣс пѣтрѣс четѣтѣорѣол' ювѣнт, че ва авѣа шѣрѣдѣе а черкѣ съ'ницѣлѣгж рнтр'адѣинкѣа' ачѣпѣи снтѣ кѣрѣц' . дѣчѣста м'ам рѣгѣт' снѣѣи'и сѣлѣ пѣрѣинтѣлѣи ши прѣк' фѣрѣнѣтѣлѣи пѣтрѣарѣхѣа' , де мѣс скрѣс ачѣсте пѣтрѣс рѣнѣѣлѣсѣри рнж атѣнѣе, крндѣ вѣнѣсж снѣѣа сѣ, де ерѣ архѣдѣѣакон' лѣ пѣрѣинтѣле Нѣктѣрѣе пѣтрѣарѣхѣа' де Иерѣлѣим' . атѣнѣе мѣс скрѣс снѣѣа сѣ, тѣзѣа' мѣс, кѣрѣле акмѣс асте рн лѣкѣа' пѣрѣинтѣлѣи Нѣктѣрѣе, кѣр Досоѣи'и, ши де прѣ извѣдѣа' снѣѣи'и сѣлѣ, ам скрѣс прѣкѣм' съ вѣде.

Psalm 5. (Fol. 6a—7b.*)

Ѳалѣм Дѣдѣкѣ ѣ . Пѣтрѣс шѣинѣтѣорѣа.

Глѣвѣс' Дмнѣ'и шрѣк' снтѣ,

Грѣи, къ де жѣле кѣвѣнтѣе.

Ши маскѣате, мншѣ рѣгж,

Ла грѣс, че-ц сѣнт' а тѣ сѣлѣгж.

Дмнѣс'ѣс ши жѣмѣрѣте,

Къ мѣ рѣг' къ дерѣнтѣте.

Рнж зѣлѣе нѣ рѣвѣрѣж

Де сѣлѣе, крн ва съ ѣсж.

*) cf. 1577.

Снѣла тѣ мѣсѣ' глѣса',
 Шѣ мѣ вѣс' прѣстѣ тѣт' чѣса'.
 Кѣ тѣ дѣне 'н фѣрѣ лѣце,
 Прѣ нѣме нѣ лѣш' с'алѣре.
 Шѣ 'н кѣса тѣ н'ѣва пѣрте
 Бѣклѣна', чѣ стѣ депѣрте.
 Стрѣмѣй нѣ лѣш' сѣ трѣаскѣ,
 Дѣпроѣне сѣ те прѣвѣскѣ.
 Кѣ де снѣта-ц' кѣстѣтѣрѣ,
 С'ор' фѣче пѣзмѣшѣ зѣрѣ.
 Зрѣтѣ-н прѣ тоц фѣлѣшѣ,
 Шѣ вѣй пѣрде мѣнѣнѣшѣ.
 Шѣ де ѡм че вѣрсѣ сѣрѣ,
 Цѣ-н грѣцѣ а те атѣнѣ.
 Пѣрѣ ес, дѣнсѣс снѣте.
 Кѣ мѣла та де мѣнѣте.
 Иц (!) вѣй рѣтрѣ 'н снѣта кѣсѣ,
 Знѣде шѣс' дѣне лѣ мѣсѣ,
 Де м'ѡй рѣкѣнѣ кѣ рѣгѣ,
 Дѣ фѣрка та че цѣ-с сѣгѣ.
 Рѣ вѣсѣрка тѣ снѣтѣ,
 Шѣ мѣ дѣ фѣрѣ де сѣрѣтѣ.
 Спрѣдѣвѣр' сѣ нѣ дѣк' грѣцѣ,
 Кѣ тѣ дѣне-м' ец' повѣцѣ.
 Шѣ спрѣ тѣне-м' дѣрѣц' пѣшѣ,
 Кѣ сѣ нѣ-м' стрѣче пѣзмѣшѣ.
 Кѣ лѣ-н гѣра нѣдѣрѣптѣ,
 Шѣ лѣ-н нѣма дѣшѣртѣ.
 Кѣ гѣлтѣжѣле кѣскѣте.
 Де изѣскѣнѣск' рѣстѣте.
 Кѣ грѣюр' нѣкѣвѣѡсѣ,
 Кѣ ш' мѣрмѣрт' пѣнн де ѡсѣ.
 Шѣ кѣ лѣмѣа лѣр' рѣшѣлѣ,
 Сѣ фѣкѣ 'н лѣме сѣннѣтѣкѣ.
 Чѣ ле дѣ дѣне ѡсѣрдѣ,
 Сѣ нѣ-ш' лѣсде 'н дѣвѣрдѣ.
 Сѣфѣтѣрѣле сѣ ле пѣрсѣ,
 Шѣ днѣ мѣла тѣ сѣ кѣсѣ.
 Кѣ а лѣр' пѣгѣжѣкѣте
 Сѣ-н снѣц' лѣ рѣстѣте.

Къ те, дмне, мжнїарж,
 Кветїндс-те прии царж.
 Ирѣ чїа че т'кїаптж,
 Пре тоуц' съ-й ескери кс платж.
 Кс тїне 'н вач съ петрѣкж,
 Бскери съ ле плакж.
 Съ съ лавде кс тїне
 Карїи-ц вѣр' нїмїлїи вїне.
 Къ дїи вїнж ксвартаре,
 Дирїтсїлїи, ши спорїо маре.
 Дмне 'н скѣт' де вїнж врдаре
 Не 'нкнїни, кс м.рнжжаре.

Psalm 38. (Fol. 60 a — 61 b.)

Крїткєвїл' лїи Давїд. ѿи.

Грїїт-ам' рн мїне, съ лѣк' ѿс лмїнте,
 Съ-м сокотїск' лїмєа, съ нѣ сжк квїнїте.
 Стрїже ши ферїнїцж мїм пїсє-мї пре гѣрж.
 Крїнд' стж п'кк'тѣсїл' де-м' фїче трѣсѣрж,
 Т'кѣт-ам ка мѣтїл', ши нѣ ши мїн сжче,
 Съ-й квїнїтєс' вїне, к'че стж кѣ прїче.
 Де мї съ 'ншїлїе дсрдара кѣ воїлє,
 Жїлїл мї ши т.рїга нѣ съ мїн потїлїе.
 Инема мї асте рн мїне хербїнте,
 Ши-м асте цїїнїца, арж де квїнїте.
 Кѣ лїмєа мї сжс-ам : тѣ дмне мїрїтїл',
 Сф'ршїнїїл вїнїї, съ w в'к'с' ксрїтїл'.
 Чїсїла чїл де сжлє, съ цїнїс кжтїл-м асте,
 Ши де чї мї-ї лїїфа, съ-м' фїе лї вїлїте.
 Сжлїлє кс нїм'т'р' мї-с лї тїне 'н пїлмїл'.
 Нїнїте-ц' мї-ї стїтїл', нїче де w сїмїл'.
 К'к' лїмїл ачїстїл-ї кї w мїзж мїкїл',
 Сїмїл' кжт д'к хїрїл, асте w немїкїл'.
 Де врдїлє че трїлїе, кї w сїмєрж рїрж,
 Зїлїлє съ трїдїлїе де сж п'кн'к' 'н' сїрж.
 Де-ш агонїсїлїе с'їлїлє ши пре мїїнїе,
 Стрїнесѣра чї стрїнїе, нѣ цїн кїї р'кмїлїе.
 Якїл' чї роїю сжче, съ фак рїнтрїеїлє,
 Мїн с'їл сїсє, к'к'м' асте дмнїс'їл' р'квїдїлє.

Явѣра ма жете лѣ дмнстѣс стрѣнеж,
 Лѣ вѣрѣме дѣ трѣвѣж, съ нѣ фѣс ѣн лиѣж.
 Шѣ мѣ избѣвѣше дмне дин грешѣле,
 Дин чѣле стрѣине шѣ дин трѣле мѣле,
 Съ нѣ лаш' невѣнѣл' съ мѣ л 'н шкарѣж,
 Съ лѣ прохитѣскѣж тѣтндера 'н царѣж.
 Ямѣрцѣю дѣ нѣ мам ман дешкѣс-м' рѣтѣл,
 Кѣ м'ѣи фѣкѣт' слѣбѣд ѣн кѣнѣр' кѣ тѣтѣл.
 Дѣ ц'ѣи шпрѣ дмне мѣна тѣ чѣ юте
 Съ нѣ мѣ сѣврѣшѣскѣж, дѣндѣ-м' вѣтѣи мѣлѣте.
 Прин чѣ-ц грѣши шмѣл, л'ѣн дѣт' ѣн мѣстрѣре.
 Н'ѣи лѣсѣт съ-л' трѣкѣж фѣрѣ дѣ чертѣре.
 Шѣ стѣне кѣтѣл сѣлѣт', дѣ дѣвѣл съ 'нѣжнѣж,
 Кѣт нѣ-ѣ мѣи дѣк хѣрѣ дѣ ш пѣннѣжнѣж.
 Яшѣ-ѣ дешѣрт' шмѣл, кѣ ш хѣйнѣж слѣвѣж,
 Стрѣкѣтѣж дѣ мѣлѣи, шѣ фѣрѣж дѣ трѣвѣж.
 Чѣ тѣ дмне снѣте, рѣга жм-ѣскѣлѣтѣж,
 Шѣ тѣ-м потѣлѣше грѣжѣ ма чѣ мѣлѣтѣж.
 Съ нѣ съ шѣте лѣкрѣмѣле мѣле,
 Шѣ стрѣннѣтѣтѣж, кѣрѣ дѣк' кѣ жѣле.
 Вѣ шѣ тѣц' пѣрѣннѣцѣи мѣиѣ лѣм фѣст нѣмѣрнѣк
 Дѣнтр'ѣчѣкѣтѣж лѣме, тѣлѣте вѣѣца жѣлннѣк.
 Юшѣрѣкѣж-м' грѣл' пѣн 'ѣ нѣ мѣ дѣче,
 Съ мѣ мѣц' дин лѣме, лѣ вѣѣца чѣ дѣлѣче.

Psalm 75. (Fol. 134b—135b.)

Ѳалѣмѣл' лѣи Дѣвѣд дѣт лѣи Ясѣф' пѣвѣѣлѣ ѣѣ.

Шѣнт' жѣте дмнстѣс ѣн жндовѣме;
 Шѣ ѣн снѣт' нѣмѣле мѣре нзрѣнѣлѣме,
 Лѣкѣл' сѣс чѣл снѣт' кѣ пѣче шн-л ѣшѣсѣж,
 Дин Сѣшн лѣкѣшѣл' лѣи слѣбѣдѣ рѣсѣж,
 Дѣ 'нгрѣзѣкѣце прѣ пѣгѣжн', съ нѣ съ мѣшѣче,
 Ярѣ' шѣ сѣлнѣж шѣ скѣтѣл' съ-ш' рѣдѣче.
 Мннѣнат стрѣлѣшѣчѣи дмне дѣ лѣ мѣнѣте!
 Дѣ 'нгрѣзѣкѣцѣ прѣ тѣц' пѣгѣжнѣи ѣн шѣ мѣлѣте.
 Вѣ лѣ дѣи спѣннѣж прин сѣмн', кѣнд дѣрѣм' кѣ дѣлѣчѣче
 Кѣт дѣвѣндѣ чѣк дѣк мѣжнѣж нѣ-ш' пот дѣче.
 Вѣ дѣк тѣ, дмнстѣс снѣте, кѣтѣтѣтѣрѣж
 Пѣер' пнзѣмѣшѣи, дѣ съ фѣк' кѣ нѣце згѣрѣж.

Кáрїи скáпж де розвóюл' т'кs, фsг' тáре,
 Де-й швóарж 'н фsгж со̀мнsл' де к'лáре.
 Дар'к чїне нs с'а тáме дмне снте,
 Д'к тá грwáзж, че-й вестїтж де маїнте?
 Шї тs дмне де демáт' ц'ан дат ксв.рнтsл':
 К'к шї' дмнá', ч'е с'к шюдéче п'к.рнтsл'.
 Кs т'кчáре тоáте лsмá стж д'кшкптж,
 Пре шюдїц' че ле вїй фáче, с'к ð пáтж.
 Шї атsнче пре тоц вл.рнс жї вїй алáче,
 Де-й вен скоáте дннтре чей ф'ър'кдеáче.
 Пентр'ачáл в'к лsáц' сáма, тот шмсá',
 Де в'к рsгáц' кs тот г.рндsл' к'ктр'к дмнá'.
 Шї ферїц' с'к нs в'к скáне г.рнд днн мїнте;
 Ч'е с'к пр'кзншц' рн рsгж кs херевїнте.
 Шї к.рнд в'к рsгáц' спре дмнá' кs ф'кгáдж,
 Де че гр'áц', с'к плнїц' ф'ър'к т'кгáдж.
 Шї венїц' кs пóмннóче пре шср' дмнá';
 Коерїме шї простїме, кs тот шмсá'.
 Шї кs фрїкж стáц' лá рsгж, с'к в'к шрте,
 К.рнд де сфáт' в'а-мїг'рцж, с'к нs в'к чáрте.
 К'к дмнsкs, де кжт крáнї, маї р'кs бáте.
 Шї в'к лsáц' тоц' амїнте де п'ккáте.

Psalm 123. (Fol. 233a—233b.)

П'кснь стпéннал . рсг.

К'к де н'áр фї кs нóй с'к стá дмнá',
 Сжкж нзрáнаsл' шї тóт' шмсá'.
 К'к де н'ар фї кs нóй с'к стá дмнá',
 К.рндь ле вїне тоáнж а тóт' шмсá',
 Де с'к скоáлж асвпр'к-не 'н прїпж,
 Нк сорвї-не де вїй, д'кá' да 'н рáпж.
 К.рндs-ш' порнїск' мжнїá кs оунде,
 Ясвпр'к-не 'н погхóй с'к н'кфsнде.
 Шн сфáтá' нóстрs погхóй трáче,
 Ка де п'ър'кs рáпeде шї рáче.
 Шн сфáтá' нóстрs, тр'кк'ктоáре
 Ш'ás ф'ккsт', прнн апж нек'ктоáре.
 Блгсвїт' с'к фїй кs фрїоче,
 К'к нs н'кї дáт' дмне, с'к н'к стрїче,

Jezechiel cap. XXXVII, v. 1—14. (Fol. 37b—38b.)

От пророчства Іезекііла чтеніе глав . 13.

1. ФѸ пре мѣне мѣна дмнвдшѣ, шѣ мѣ скодѣж кѣ дхль дмнвдшѣ, шѣ мѣ пѣсѣ р мѣклок' де кжмп', шѣ ачѣста ерд пайн де вѣсе де вѣмени. 2. Шѣ мѣ пѣртѣ прѣврѣ д.рнсе дмнврѣврѣ, шѣ дѣкѣ мѣлате фѣартѣ, прѣстѣ фѣаца к.рмнвдшѣ, шѣ скч' фѣартѣ. 3. Шѣ сѣсѣ кѣтрѣ мѣне : фѣол' де ѡм', вѣре .рнвѣ-вор' вѣселе ачѣста? шѣ сѣш' : дмне, дмне, тѣ ле шѣ. 4. Шѣ сѣсѣ кѣтрѣ мѣне : фѣю де ѡм, прорѣаще пре вѣселе ачѣста шѣ вен сѣче лор' : вѣсе скч', адсѣц' кѣр.рнтвд' дмнвдшѣ! 5. Шѣ грѣаще адонан, дмнвд' вѣселвр' ачѣстѣра : іатѣ іѣ адѣкѣ асѣпрѣ-вѣ дхъ де вѣацѣ. 6. Шѣ вѣй дѣ асѣпрѣ-вѣ вѣне, шѣ вѣй рѣднѣ асѣпрѣ-вѣ кѣрне, шѣ вѣй траце прѣстѣ вѣй пѣале, шѣ вѣй дѣ .рн вѣй дхль мѣс, шѣ вѣц' фѣ вѣй; шѣ вѣц' кѣноаще кѣ іѣ с.рнт' дмнв'. 7. Шѣ прорѣаще, прѣкѣм' жм' порѣнчѣ дмнв'; шѣ ск фѣаце глае кжнд іѣ стѣктѣд а прорѣст-вѣн, шѣ дѣкѣ кѣтрѣмѣрѣ ск фѣаце, шѣ адѣсѣ чѣланеае, ѡс кѣтрѣ .рнкнтѣра са. 8. Шѣ вѣсѣдѣ, шѣ дѣкѣ прѣстѣ д.рнсе вѣне, шѣ кѣрне крѣацѣ; шѣ ск сѣд прѣстѣ джнсе пѣале дѣсѣпра, шѣ дхль нѣ ерд .рнтр' жнсе. 9. Шѣ сѣсѣ кѣтрѣ мѣне : прорѣаще де сѣат; прорѣаще фѣй де ѡм; шѣ сѣш' дхлѣн' : ачѣста грѣаще дмнв' дмнв'ѣс : дѣла пѣтрѣ в.рнтѣрѣ вѣн'ѣ сѣатѣае, де сѣфле пре мѣрѣжѣ ачѣацѣ, шѣ ка сѣ .рнвѣ! 10. Шѣ прорѣаще, прѣкѣмс мѣдѣ порѣнчѣт дмнв'; шѣ .рнтрѣ .рнтр' .рншѣй сѣатѣ, шѣ .рнвѣскѣрѣ де стѣктѣрѣ пре шѣчѣрѣе сѣае, нѣрод мѣлат' фѣартѣ. 11. Шѣ грѣн дмнв' кѣтрѣ мѣне : фѣю де ѡм, вѣселе ачѣста тѣатѣ кѣса лѣн нѣрана лѣте . іѣ ашѣ грѣск' : сѣч' фѣрѣ вѣселе нѣастрѣ, нѣрѣт-ад нѣдѣждѣ нѣастрѣ, шѣ ѣ-морѣц' фѣсмѣ! 12. Пѣнтр' ачѣста прорѣаще, шѣ сѣ кѣтрѣ д.рншѣй : ашѣ грѣаще дмнв' дмнв'ѣс : іатѣ іѣ вѣс (! і. іѣ вѣй) дѣшкѣде мѣрмѣнтѣрнѣае вѣастрѣ, шѣ вѣй скоатѣ-вѣ дѣла мѣрм.рнтѣрнѣае вѣастрѣ вѣаменѣй мѣй, шѣ вѣй вѣгѣ-вѣ .рн пѣм.рнтѣ лѣн нѣрана. 13. Шѣ вѣц' кѣноаще кѣ іѣ с.рнт' дмн-сѣсѣ кжнд іѣ вѣю дѣшкѣде-вѣ мѣрмѣнтѣрнѣае вѣастрѣ вѣаменѣй мѣй. 14. Шѣ вѣй дѣ дхль мѣс .рн вѣй шѣ вѣц' .рнвѣ, шѣ вѣй пѣне-вѣ .рн цѣра вѣастрѣ; шѣ вѣц' кѣноаще кѣ іѣ дмнвѣ ам грѣнт, шѣ вѣй фѣаце, грѣаще дмнвѣ дмнв'ѣс.

LXIX.

1674.

(Din Colect. N. Densușianu, vol. XXXVII, pag. 80.)

Oda lui Michaiu Haliciu

cătră D^r. Franciscu Pariz Pápai.

Kent szenetate, szerund la voi, Romanus Apollo
 La totz, ketz szvente'n Emperecie sedetz.
 De unde cunostince asteptem, si stince; fericise
 De Amstelodam, pren chetz szte'n omenie typar.
 Legse derapte au dat, frumosze csetate Geneva
 Ecz vine Franciscus, cine-te Leyda, Paris!
 Prindetz maene sorory, cu csetz nou oszpe: nainte
 Fratzi, Fretaczi, Nymphele, pasze curund
 Domny buny, Mary Doctory, Daszkely, 's bunele Domnae
 Cu patse ej fitz, cu payne, si szare, rugem.

Traducerea latinească cuvânt din cuvânt din: Succinta medicorum biographia 1774. (Densușianu pag. 81.)

Canto sanitatem, saliendo ad vos, Valachus Poeta,
 Ad totos (vos omnes) quotquot sancto in Imperio sedetis,
 Unde cognitionem expectamus, et scientiam, felicitas
 Amstelodami propter chartas stat in omni typo.
 Legem directam dedit formosa civitas Geneva:
 Ecce venit Franciscus ad vos, excipite eum Leyda, Paris!
 Prehendite manum sorores, cum novo hoc hospite inante (obviam)
 Fratres, Fraticii, Nymphulae pergite (passiren) currendo,
 Domini boni, magni Doctores, pastorculi et bonulae Dominae
 Cum pace ei fiatis, cum pane, cum sale rogamus.

LXX.

1675.

(Cipariu: Acta et fragmenta historico-ecclesiastica Blasii MDCCCLV p. 145 urm.
din Archiva Făgărașului.)

Ишезъмжнтѣриѣ Блздікѣи Гала, пентрѣ фолосѣа пре- оцилор, а бесѣречилор ши а крецинилор.

*) „аѣоѣ. Пѣринтеле Митрополит Гала кѣ жѣраци Ска-
шнѣаѣи, кѣ протопопи, ꙗ сѣвор ꙗ Беаград ла мѣнѣстире, авѣндѣ
ши нѣртѣндѣ гриже де лѣкрѣриѣ дѣмнезѣки, ши мѣлате лине, а
приѣцилор, ши а бесѣречилор, ши а крецинилор, пѣринтеле сѣинѣе са
кѣ ачестѣ приѣж, сѣ еасѣ ꙗн цѣркѣлат, кѣ ачесте сѣмнѣтѣри,
каре ни с'ас пѣрѣт, ши ле-мѣ скрис; ꙗтѣю сѣмтѣ неѣе сѣмнѣ-
тѣри ши ꙗдеритѣтѣри, каре ле ам фѣкѣтѣ кѣ сѣворѣа маре, ши
ле-мѣ лѣлатѣ тоѣи протопопи сѣ трѣясѣкѣ кѣ еѣе, кѣмѣ се веде
дин скрисориѣ де атѣни, ши ачѣле корѣ сѣмна пре сѣрѣтѣ.

а. Кѣвѣнтѣа лѣи дѣмнезѣс сѣ се вестѣскѣ ꙗ лимѣа но-
астрѣ рѣмѣниѣе, крецинилор ꙗ бесѣрикѣ, ши ѣнде ва трѣѣѣи ши
ва фѣ липѣ.

в. Каре кѣри сѣмтѣ скрисе ши скоѣе пре лимѣа рѣмѣ-
нѣскѣ, сѣ сѣ четѣскѣ ши сѣ сѣ ꙗѣѣе ꙗ бесѣрика крецинилор, ши
ꙗтр'алѣе локѣри ѣнде ва фѣ липѣ.

г. Каре попѣ ва да паѣиле, сѣ ле порѣе мѣрени пре де
афарѣ, де нѣ ле ва да кѣ мѣна лѣи, сѣ і сѣ ꙗ поѣе.

д. Каре попѣ се ва фѣѣе корѣк пре ла нѣнте ши ва цѣка,
ши ва ꙗѣла вѣтѣ пин трѣрѣ, ши ва ꙗѣла ла кѣршме, ши сѣ
фѣѣе мѣскѣриѣ ши вѣрѣжиторию, сѣ і се ꙗ поѣе.

ѣ. Каре попѣ ва кѣнѣна ноѣнте, лѣ фѣрѣѣе, лѣ фѣѣи де
латѣ попорѣ, сѣѣ фѣкѣтѣри де рѣѣ, каре нѣ ш'ас пѣнит поѣа-
ниѣ, сѣ і сѣ ꙗ поѣе.

ѣ. Каре сѣ вор кѣѣтѣри, поѣа сѣ дѣ цѣре, ла бесѣ-
рикѣ, маи наѣнте кѣ ѡ сѣптѣмѣнѣ, ши де нѣ сѣ ва аѣла
ꙗтре и ниѣ ѡ никѣдѣре, аше-і вѣм кѣнѣна. Кѣѣтѣриѣ сѣ сѣ
ꙗѣапѣ кѣ кѣвѣнтѣа лѣи дѣмнезѣѣ, ши сѣ сѣ фѣкѣ кѣ жѣрѣ-
мѣнт, сѣ цѣе ѣ-і кѣѣтѣриѣе.

*) Dupa ortografi'a manuscrisului, afora de i și o. (Cipariu.)

З. Де вобношагѣри че нѣ жете скрис ла тѣпик съ нѣ цѣ; ачесте де мѣлатѣ с'ас датѣ, ла съворѣла тѣтѣрор протопопѣлор, съ ле цѣ, съ ле вестеаскъ, ши съ ле дѣ попѣлор, ши крещинѣлор; дерепт ѣскъ пѣринтеле сѣинцие-са ешинѣс ѣн царѣ, съ цѣрккъ-лѣиаскъ пре протопопѣ, нѣртатѣс-с'ас бине ѣ дерегѣкторѣ лор ши кѣм аѣ трѣитѣс кѣ кѣвѣнтѣлас лѣи Дѣмнезѣс ѣтре крещинѣ, ши кѣ лѣкрѣла дѣспѣрѣцѣнѣлор, ши кѣ адѣѣлас цѣрѣи, че жете а бесерѣчѣлор? ашиждере ши попи кѣм с'ас нѣртатѣс, кѣ бесерѣка, кѣ ѣвѣцѣѣтѣсра, кѣ попоренѣи, ши ѣркѣши ши кѣ каса са ши кѣ фѣмее са?

Ашиждере ши пре мѣрени, кѣмѣс цинѣс ла бесерѣкъ, кѣм чинѣстекѣс кѣвѣнтѣлас лѣи Дѣмнезѣс, ши пре попи; ашиждере ши венѣтѣлас-лѣс платѣ попѣлор? ѣнде кѣм съ ва кѣвени, съ ѣ (!) кѣѣте, ши лѣте лѣкрѣсри че вор фѣи де лѣпскъ съ кѣѣте.

а. Бѣтезѣла съ съ факѣс кѣ апѣ, ши кѣ фѣок, аше кѣм жете токмаѣла.

б. Карѣ омѣс жете кѣскѣторѣтѣс, ши нѣ ва мѣкрѣе ла бесерѣкъ, ниѣ кѣ чина домнѣлѣи, попи съ-ѣ доженескъ, ши съ-ѣ ѣвѣе; тарѣ де нѣ ворѣ аскѣлата, ниѣ ла морте съ нѣ-ѣ кѣмѣнеѣе. тотѣс омѣла съ съ кѣмѣнеѣе де д ѣтрѣс анѣс.

г. Кѣнд кѣамѣс крещинѣи пре попа ла волнаѣи, съ-ѣ кѣмѣнеѣе, ши нѣ ворѣ съ ѣасѣ дѣпѣс попа дѣн кѣсѣ, аколо попа съ нѣ мергѣс ла морци касѣи*). молѣтѣвѣс съ нѣ факѣс ниѣ оаселор, ниѣ ѣанелор; ниѣ оѣ, аѣ вачѣ прѣсте мортѣс съ нѣ дѣ, аѣ гѣинѣ; тарѣ ѣ лѣтѣсри пот да. ниѣоареле доѣвтоачѣлор съ нѣ ле спеле, ниѣе съ ле арзѣс кѣ лѣмина ѣ фѣрѣнте; ши колакѣс прѣсте гроапѣс съ нѣ съ дѣ; ванѣс ѣ гроапѣс съ нѣ съ арѣнѣе; мѣерѣле съ нѣ цѣпе пре ѣлѣе.

ѣ. Карѣи нѣ вор съ-ши ѣгроапѣ морци лѣне саѣ мѣеркѣсре, ла аѣеѣ попи съ нѣ мергѣс.

ѣ. Попи съ нѣ факѣс молѣтѣвѣс пре доѣвтоачѣе.

з. Карѣ оѣмени саѣ мѣерѣи вор фѣачѣ фѣокѣс ѣ кѣрте ла ѣоѣи мѣри, саѣ ла благоѣвѣенѣи, ши вор пѣне маѣсѣ, ши пѣне, ши зѣкѣс кѣ винѣс морци съ съ ѣкѣлѣзаскъ, ши арѣнкѣс апѣс пре пѣѣѣеѣе, се бее морци, пре аѣи вор да шпанѣлор, съ нѣ съ ворѣс лѣса.

н. Сѣрѣѣкторѣле дрѣѣѣѣи, мѣрѣе ши мѣеркѣсре, чѣне ва цѣнѣе вѣрѣѣи, аѣеѣ съ съ дѣ шпанѣлор, съ нѣ съ вор лѣса.

ѣ. Прѣнѣи съ нѣ тоачѣ пре пѣрѣсѣи.

*) Aici se pare a fi ramasu ceva afora dein punctulu alu 4-le. (Cipariu.)

Г . Къ лопата ла пащи съ нѣ съ батъ.

Д . Дъ лше де пащи ꙗ антъ съ нѣ съ трагъ.

В . Цокѣриѣ де дѣмнека ши дин съреѣтори съ съ нѣ цос; че съ мларгъ ла бесерикъ . ѡркъ каре нѣ ва цинѣ ачесте, ꙗтѣи попи корѣ фи фъркъ поше, мирени фъркъ де лице, ѡркъ алааѣи съ корѣ да шпанлор.

Влѣдика Сава.

LXXI.

1675.

(Cipariu: Acta et fragmenta p. 148—150 din Archiva Făguraşului.)

ФАПТЕЛЕ ШНДИ СЪБОР МАРЕ ДЕ СВѢТ ВЛѢДИКА САВА.

БѢ ЛЕТѢ ЛАХОЕ . КРАЮ ЯПАХЮ МИХАЮ . ВЛѢДИКА САВА.

РѢНДСИЛАА СЪБОРСЛАИ МАРЕ, КАРЕЛЕ С'АШ ФЪКѢТ ꙗ БЕАГРАД, ВЛѢДИКА САВА КЪ ТОЦИ ПРОТОПОПИ ЦЪРИ; ꙗ АЧЕСТѢ СЪБОРС С'АШ ДАТѢ РНАИТЕ КЪТЕ-ВА СЪМНЪТЪРИ ШИ РДЕМНЪТЪРИ, КЪ КАРЕ СЪ СЪ ДОЖЕНЕСКЪ ШИ СЪ СЪ РВЕЦЕ ПРОТОПОПИ ШИ ПРЕЩИ, КАРЕ СЪ АЕ ДѢ ТЪТЪРОР КРИШИЛОР РНАИТЕ СЪ АЕ ЦИЕ, ШИ СЪ АЕ ЦИЕ.

А . КВЕЪНТЪЛА АБИ ДѢМНЕЗЪС, КЪ КАРЕЛЕ АСТЕ МАИ ДЕ АПСКЪ КРЕШИЛОР ШИ НЕРЪВЪЦАЦИЛОР, КА ШИ КЪМ АСТЕ ДЕ АПСКЪ АДМИНА ꙗ ВРЕМЕ РТЪШЕРКЪСАИ, АШЕ ШИ КВЕЪНТЪЛАШ АБИ ДѢМНЕЗЪС, КА СЪ СЪ ВЕСТЕАСКЪ ꙗ АИМБА НОАСТРЪ, РЪМЪНИЦИ, КАРЕЛЕ НЕ-М НЪСКѢТ, КА СЪ РЦЕЛЕАГЪ ТОЦИ КРИШИИ, СЪВА КЪ ꙗ ТОАТЕ СЪБОАРЕЛЕ МАИ ДИНАИТЕ ВРЪКМЕ АМЪ ДОЖЕНИТ, ШИ АМЪ ПОРЪНИЧИТ, АШЕ ШИ АКЪМ . ШРЪ КАРИ СЪ КОРС АФЛА ФЪКЪКЪНДЪ АМИТРИѢ, КЪ ВИНТЪТЪСАМЪ, КАРЕЛЕ С'АШ ДАТ РИ КОНДИЦИѢ ДИТЪИ РТР'ААЦИ АИ, СЪ ВА ВИНТЪТЪСИ.

В . ЧИНТЕ ꙗ САДЖЕѢ АДМНЕЗЪСЪСЪСЪ, КАРЕЛЕ СЪ ФАЧЕ ꙗ БЕСЕРИЦѢ КРИШЕИЦИ; ВИНЕ АСТЕ ꙗ ТОАТЕ ЗИЛЕЛЕ СЪ ЛЪДЪКЪМ ПРЕ АДМНЕЗЪС, СЪ НѢ СЪ АПСАСЪСЪ ВЕСЕРИКА ДЕ КВЕЪНТЪЛА СЪЩИИ САЛЕ . ѡРЪКЪ ШИТРѢ КЪ ВЪЗЪНДЪШ НОИ СВЪРЪАРЪКЪ, ШИ РПРЕСЪРЪРЪКЪ ПРЕЩИЛОР, КАРИ НЕФИНДЪШ ПЪТИЦЪ СЪ СЪ ХРЪКЪКЪСЪСЪ ФЪРЪКЪ ДЕ МЪНИКЪ, ШИ ФЪРЪКЪ ДЕ АДЪКЪСЪ, СОКОТИТ-АШ СЪБОРСЛАШ СЪШИТЪСЪ, ПРЕ ШНДЕ АД ФОЕСТЪ ОКЪЧАИДЪСЪ, ПРЕ АА ОРАШЕ, ШИ ПРЕ АА ВЕСЕРЕЧИ, ШНДЕ СЪМАТЪСЪ МАИ КЪ ДОБЪКЪНДЪ, ШИ ПААТЪ АИ СЪ ДЪ МАИ БЪШЪ, ꙗ ТОАТЕ ЗИЛЕЛЕ СЪ ЦИЕ САДЖЕЪ ꙗ ВЕСЕРИКЪ . ѡРЪКЪ ЧЕЛОРА-А-ААЦИ ПРЕЩИ, ТЪТЪТЪРОРА

депрѣнѣ лѣ порѣнчѣм, лѣнѣгѣ дѣмнѣкѣ, мѣркѣри шѣ вѣнерѣ, шѣ кѣндѣ съ ворѣ тѣм(п)ла сърѣкѣторѣ, лѣншдѣре шѣ ꙗ постѣри съ факѣ слѣжѣ ꙗ тоатѣ зѣлѣлѣ, ꙗрѣ дѣ ва пѣтѣ, прѣтѣтѣндѣнѣлѣ съ мѣргѣ ла бѣсерѣкѣ.

Г. Кѣм амѣ дѣстѣ шѣ пѣнѣ акѣмѣ обѣчаю шѣ порѣнчѣ, кѣмѣ ꙗ тоатѣ рѣгѣчѣнѣлѣ нѣострѣ съ фачѣм поманѣ пѣнтрѣ мѣрѣе-са, краю, мѣлѣстѣвѣла домѣнѣ.

Д. Дѣспрѣ рѣндѣла сърѣкѣторѣлор, кѣм лѣ-мѣ датѣ одатѣ шѣ ꙗнантѣ, лѣ-ѣ лѣодатѣ тоцѣ прѣтопѣнѣ, ашѣ съ съ цѣ; ꙗрѣ карѣ съ ворѣ афла фѣкѣкѣндѣ ꙗтрѣлатѣ кѣнѣ, съ съ вѣнтѣ-тѣнѣскѣ.

Е. Мѣлѣ лѣкѣрѣри, карѣлѣ нѣ съ ѣнѣск кѣ скрѣптѣра сѣнтѣ, шѣ кѣ токмала бѣсерѣчѣ нѣострѣ, шѣ пѣнѣ акѣм амѣ фѣстѣ порѣнчѣтѣ, кѣмѣ съ съ пѣвѣскѣ, шѣ съ съ пѣе жѣс, ашѣ пофѣтѣм шѣ акѣмѣ; ꙗрѣ прѣ ѣндѣ съ ворѣ афла лѣкѣрѣри дѣ чѣлѣ, вѣнтѣ-тѣнѣ-съ-вор, кѣм ѣстѣ рѣндѣлѣла съкѣорѣлѣ.

З. Карѣ крѣнѣнѣ нѣ ва лѣвѣца, татѣла нѣострѣ, крѣдѣла, ꙗ порѣнчѣ, ѣнѣ ка ачѣе ворѣ фѣ фѣрѣ лѣцѣ лѣдѣ дѣмнѣзѣтѣ.

И. Мѣрѣ пѣнтрѣ съ съ мѣл ꙗтѣрѣскѣ шѣ прѣнчѣнѣ, нѣфѣндѣ ꙗ шѣкѣлѣ ѣндѣ съ лѣвѣцѣ, тот крѣнѣнѣла съ-шѣ дѣкѣ прѣнчѣнѣ ла бѣсерѣкѣ, шѣ попа дѣпѣ чѣ ва ѣспрѣкѣ слѣжѣва бѣсерѣчѣ, съ факѣ шѣре, кѣмѣ съ съ стрѣнѣгѣ прѣнчѣнѣ ꙗ бѣсерѣкѣ, съ-ꙗ лѣвѣцѣ кѣмѣ ѣстѣ скрѣ мѣл ѣдѣ.

Н. Пѣнѣ, карѣ нѣ съ нѣвоѣскѣ кѣ рѣмѣнѣе, чѣ тот кѣ сърѣвѣ, ѣнѣ ка ачѣе шѣ лорѣ факѣ-шѣ дѣ кѣтрѣ дѣмнѣзѣдѣ пѣ-дѣпѣ, шѣ дѣ кѣтрѣ попорѣнѣ ѣрѣчѣнѣ, шѣ съкѣорѣлѣ скѣдѣкрѣ; ачѣе кѣ ѣнѣ кѣкѣнтѣ, съ съ опрѣскѣ дѣн пѣнѣ.

О. Тот прѣтопѣнѣла съ нѣ прѣмѣскѣ нѣчѣ ѣн прѣстѣ ꙗ по-порѣ, пѣнѣ нѣ ва лѣдѣчѣ карѣ дѣ ла прѣтопѣнѣ, ѣндѣ лѣ фѣстѣ нѣантѣ, кѣмѣ с'лѣ нѣртатѣ.

И. Нѣчѣ ѣн пѣпѣ ꙗ попорѣ, фѣрѣ шѣре прѣтопѣнѣлѣ, съ нѣ съ токмѣскѣ. ꙗрѣ карѣлѣ съ ва токмѣ фѣрѣ шѣре, съ фѣе опрѣтѣ дѣн пѣнѣ.

LXXII.

1675.

(Ms. bibl. centr. No. 25. Folio. 282 fol nepaginate.)

Проло́гъа адекъ Кіециле Ѡфинцилор.

Septemvrie 1. Despre Indiction. (Fol. 1a—1b.*)

Мѣца септѣврїе, аре зїле .л. зїва̀ аре часѣри . вї . ши ноаптк . вї.

А зїва денткю де'нчїст, индиктиѡна аншашн . Трїесе съ кшоащїм, вєскрїка лши дшмнзєс, пентрс чє сьрєкзъ индиктиѡна? прїїмїт-ам венчїю вєкю де ла грєчи, де сь фаче рнчїпгьтѣра аншашн, дентр'ачєст индиктиѡн; ка сь цїц кь асткз ртрк домнша нострс Іс . Хс . рнтрс сфатша Ноуднлар, ши-н дкдєрѣ вєнелїа Нєанїн прѡркша де ѡ дешкїсе, ши нємерї локша оунде скрїе : дхша домншашн прє мїне сь ѡпрї, ши мь миршї, сь вь рдшачїци сьрачїї; трїмесїши-мь, ка сь лєкшєкс чїн пєкац кш нїнїма; ши сь нзєквєскс рєнїцїї; сь слєвєзєскс ѡрєкїї сь вазъ . ши дкдє Хс . вєнелїа, ши шєзш, ши зїсе кь сємнша сє рмплш скрїптѣра ачєста де прїдєнїчїї ноцри . ши сє мїрлрѣ нѣрєадєлє де кшнїтєлє чї шїа ден [рєстша ськш].

Ястгзї сє помєнкїцє пентрс чюдїса, чї ськш фькєст де сфїта манка прчєта, ла мьнкєтїрк Мнасншашн, ши помкна пожаршашн . Помкна прчєтєн де ла Мнаснн фачє-сє, пентрс чюдєсєлє сфїтєн нкоа̀нє а прчєтєн, чї аш фєст аршнгатъ (!) . р їзєрша Газєршашн, ла мьнкєтїрк Мнасншашн, де фрїка де (!) спьргьтєрнлар де нкоа̀нє . апон дшпъ мшатъ вркмє, кш вєн лшн дшмнзєс, афлатс-сєкс ртркгк . Прѣ пентрс пожарс помєннїм, кь ськш фькєст пентрс пькатєлє ноа̀стрє . кь с'аш фькєст пожарс р цїнград, р вркмк лш Лєс рпѣрат чєл маре; ши аш арсш ман мшатъ партє де чєтатє, пьнъ . р . з . зїлє .

Noemvrie 11. Sf. Mina. (Fol. 128b—129b.)

Ноємврїе.

Атр'ачєстк лшнъ . р . аї . зїлє, помкна сфїтшашн марелє мчїнїк Мїна ден Котїа̀стс .

Пчїста аш фєстк р врѣмш лш Маѣнїмїн; фїннд сшжн-тєрїю рн чкѣта чї зїкъ фрнчїї : нємєрнє, адекъ рн чкѣта

*) cf. 1682.

домнѣскъ, нѣ пѣтѣ рѣдѣ арѣмѣла идолнаѣр, чи с'ас сѣитъ ла мѣнте, кѣрѣциндѣ-ш пре ел кѣ ажѣн, ши кѣ рѣгѣчюни; рѣмниндѣ ши похтиндѣ дор де дѣмнезеѣ, сѣфлетѣла лѣн, погорѣтѣ-сѣкѣ ден мѣнте жос, ши аѣ стѣтѣтѣ ꙗ мижлѣкѣла идолнаѣр, ши аѣ спѣс де хѣс; дирѣптѣ ачѣла кинѣнтѣ-л'ас ши ѣас фрекатѣ трѣнѣла кѣ пѣнзѣ де пѣрѣ, ши л'ас дѣтѣ ши ꙗ фок, ши ѣас рѣнѣтѣ тѣтѣ трѣнѣла, тѣрѣндѣ-л пре мѣрѣчюни фѣрѣ мѣлѣ; прѣймѣт-ас де сѣвѣе сѣверѣшенѣе.

Ден чюдѣселе сѣнтѣлашн.

Ѓдиннѣварѣ мергѣндѣ варѣ чинѣ ла мѣнѣстѣрѣ лѣн, пѣтрѣ сѣ-ш фѣкѣ рѣгѣчюнѣ, аѣ мерѣс ка сѣ мѣе ла ѡ гѣздѣ, ла оуѣ ѡм, сѣ доармѣ ꙗнтр'ачѣ ноѣпте . ѣар гѣзда л'ас вѣзѣтѣ кѣ арѣ ѡ сѣлѣ де аоуѣр; дѣч с'ас сѣслѣтѣ ла мѣѣзѣ ноѣпте де л'ас оуѣис, ши л'ас вѣрѣтѣ ꙗнтр'ѣн лѣк . ѣар дѣка с'ас фѣкѣтѣ зѣѡ, сѣ мирѣ ши трѣмѣрѣ, кѣм ва фѣче сѣ-л асѣнзѣ, сѣ нѣ сѣ причѣпѣ; ши гѣндиндѣ ел кѣм ва фѣче, немерѣше сѣнтѣла лѣн хѣ мѣннѣ, кѣларѣ ка оуѣн сѣлжитѣорѣю; ши ꙗнтрѣвѣ пре гѣздѣ : оуѣнде ѣсте чѣл стрѣнн, чи аѣ мѣсѣ ла тѣне ꙗ частѣ ноѣпте? ѣар ел зѣчѣ, кѣ нѣ цѣе нимнѣ, нѣч аѣ вѣзѣтѣ нѣч оуѣн ѡм . ѣар сѣнтѣла аѣ дѣскѣлекѣтѣ дѣпре кѣлѣ ши аѣ ꙗнтрѣтѣ ꙗн кѣса лѣн, ꙗн лѣоуѣнтрѣ ꙗн кѣмарѣ, ши дѣшкѣсе оуѣша ши-н зѣсе : дѣрѣ ачѣста чѣ ѣсте? ѣар гѣзда фѣе (!) мѣрѣмѣрѣтѣ, нѣ пѣтѣ нѣч сѣ грѣлѣскѣ де фѣрѣкѣ, ши кѣзѣ жос ла пнчѣлрѣле сѣнтѣлашн . ѣар сѣнтѣла аѣ стрѣнѣс вѣкѣцѣнаѣ ѡмѣлашн чѣле сѣфѣрѣмѣте, ши фѣкѣ рѣгѣ ла дѣмнезеѣ де-л ꙗвѣсе пре ачѣл мѣртѣ . ши зѣсе : дѣ сѣлѣвѣ ши рѣгѣчюне ши мѣлѣцѣмѣлѣ лѣн дѣмнезеѣ . ѣар ел ка ден сѣмнѣ с'ас сѣслѣтѣ, ши кѣцѣтѣ чѣ аѣ пѣцѣтѣ де гѣздѣн, сѣлѣвѣт-ас пре дѣмнезеѣ, ши мѣлѣцѣмнѣд ачѣлѣн сѣлжитѣорѣю, шѣ-н се ꙗкнѣд . ши дѣка сѣ сѣслѣ; ѣар сѣнтѣла лѣат-ас сѣлѣа чѣ де аоуѣрѣ де ла гѣздѣ де-н ѡ аѣ дѣтѣ, ши ѣас зѣс : дѣ-те оуѣнде цѣе кѣлѣ . дѣчѣѣ с'ас тѣрѣнѣтѣ сѣнтѣла ши аѣ вѣтѣтѣ пре гѣздѣ кѣм трѣнѣсѣ, ши л'ас пѣдѣпѣтѣ; ши апѣн л'ас ертѣтѣ де грѣшѣлѣ, ши аѣ ꙗкѣлекѣтѣ пре кѣл сѣнтѣла ши с'ас дѣс.

Ѓр алтѣ ѡм фѣе (!) доѣвѣндѣтѣ оуѣн тѣкѣкѣ де арѣннѣтѣ ла сѣнтѣлашн, ши с'ас дѣс ла мѣцѣрн де сѣ-л стрѣче, сѣ фѣкѣ в . тѣкѣсѣр, ши сѣ скрѣе ла оуѣнѣл нѣмѣле сѣнтѣлашн; ѣар ꙗн чѣла-л'алтѣ сѣ скрѣе нѣмѣле лѣн . дѣч дѣка сѣ фѣкѣсѣрѣ амѣн-доѣѡ тѣкѣсѣрнѣе, лѣн ꙗн пѣрѣ кѣ ѣсте мѣн фѣрѣмос ал сѣнтѣ-

лши; ши ншман кшметкѣ еа кѣч л'ас скрис сѣнтсашн . деч пср-
чкесѣ ꙗ кале пре маре . ѡр салга-н гѣтїл мѣса . де съ чинкзе
аколѣ ꙗ корабїе, ши мѣрка фѣрѣ нич ѡ грїжѣ . ѡр салга
лшѡ тѣккєл ден мѣскѣ, де съ-л спѣле, ши съ плекѣ де-л спѣлѣ
ꙗ маре; екѣпѣ-н тѣккєл ден мѣннн . ѡр салга се спѣрї де
фрїнкѣ, чи лш сѣрїтѣ дшпѣ тѣккѣ де съ-л апѣче . ѡр стѣпѣншл
сѣс вѣзѣндѣ сѣрї, де съ апѣче не салгѣ съ нѣ съ ꙗнѣкче .
еа се дѣсе де съ афшндѣ . деч съ вѣетѣ стѣпѣнѣ-сѣс : ѡ ван
де мїне, че рѣс пѣцїо; пентрс съ рѣмнєскєс тѣккєл сѣнтсашн,
єс пїердѣю ши рѣєл мїєс ꙗнпїреюпѣ кє тѣккєл . че доамне
дѣмнєзєюл мїєс вою съ фѣкѣ ачѣстѣ токмѣлѣ : ншман мѣ-
карѣ де вою афлѣ трєнєл лшн, ал фечѡрєлшн, дѣ-вою сѣнтс-
лшн Мїна ши чєстѣ-л'алтѣ тѣккѣ, ши вою дѣ ши прїєл
чєлєл-л'алтѣ тѣккѣ че с'ас ꙗннєкѣтѣ . ши лш шнт ла мар-
цїне ла оуєкѣтѣ пре пѣлмѣнтѣ, ши прїєїл пре маре, кѣ-н єрѣ
амнїте, доарѣ ва адѣче мѣрѣ трєнєл рѣєлєлшн . ши єрѣ трїєтѣ
де жѣлє, кєл ва фѣче . пѣзїл кє ѡкїй пре маре; ѡр еа ншман
чи вѣзѣ, оунде вєнїл фечѡрєл пре маре кє тѣккєл ꙗ мѣнѣ . ѡр
стѣпѣнѣ-сѣс ншман чи мѣрєлєрї де чїѡдѣ, ши стрїгѣ тѣре,
де шїрѣ тоѣ дїн кѡрѣєїє . ши дѣкѣ вѣзѣрѣ пре рѣєс кє
тѣккєл ꙗ мѣнѣ, се чюдїрѣ де мнїєне, ши мѣлѣцѣмїрѣ лшн
дѣмнєзєс, ши-л салкїрѣ . ши ꙗнтрєбѣрѣ пре фечѡр : кєл лш
фостѣ ачєл лѣкрєс, дѣн екѣпѣтѣ ши тѣн спїтѣ? ши спшнѣ
фечѡрєл : дѣкѣ ам вѣзѣтѣ де м'ам афшндѣтѣ ꙗн маре, ѡр
оуѣ ѡм фрємѡс ши ꙗкѣ алцї дшн мѣ апѣкарѣ, де м'ам дѣс
кє єн єрї ши аєтѣзї, пѣн ам вєнїтѣ ачѣк . ашѣ лш пєтрєкѣт
ачїла.

Decemvrie 6. Minunea Sf.-lui Nicolae. (Fol. 178b—180b.)

Мѣца дѣк . 6 .

Мнїєнѣ сѣнтсашн Нїєлѣє .

Ичєст сѣнтѣ нич дшпѣ прїєтѣкїрѣл лшн нш-ш оуїтѣ пар-
хїл лшн, че кєл ам зїчє, ꙗ тоѣтѣ вѣкѣлмѣ шї ꙗ тоѣте зїлє
шї чѣєсрїлє лєкрѣре де євнѣтѣцѣ фѣчл, кєн че трїєнїл . ши
пентрс чѣлє мѣлєтє шї ачѣстѣ алѣєс шї маре мнїєне, кєрє
є ꙗтрє чєн цїєцѣ шї ꙗтрє алцї чєл-л'алцї; че кє сокотѣлѣ
дєрѣнтѣ се кѣдє а се помєнї дє съ фїє тєтєрѡр цїєтѣ, ꙗтрє
мѣрїрѣл шї лѣєлєл чєлшн . че фѡрѣтє лєстє прѡєлѣвнт лшн дѣмн-
зєс, ши кѣрєлє, че кє тот сѣфлєтєл ꙗн салжѣлє сѣцїїн сѣлє .
шї нїлє съ нѣ кєл-лѣ, съ нѣ крѣзѣ ачїцїї шнншнѣтє шї

алѣсе минѣни, че фѣ ртрѣ зилеле ноастре . къ лѣни дмнзѣс не-
 лик нѣ тасте непѣтѣт . къ шѣи вѣаре кънд ман прѣкалѣсѣлѣни
 лѣни дмнзѣсѣ Ивѣаком пророк, кѣреле фѣ арѣнкат ртр'о гроапѣ
 де Гооѣна фѣта, шѣи ртр'о ноапте ден Гѣотѣа се афлѣ р ъ
 дес, дѣс де сѣтѣла рцер . шѣи ѣн воинник тѣнѣр ровѣт, ден тѣм-
 ницѣ ден цѣра тѣрѣакѣкѣ л'ас лѣват мѣреле мѣнник Ѧвѣдор
 Тѣрон, шѣи ртр'о ноапте рл адѣсе ла Бизантѣа . ртр'ачѣста
 кип шѣи, чел де бирѣницѣ пѣртѣтѣорю шѣи ртрѣ тот лѣвдѣтѣла,
 мѣреле мѣнник Гѣургѣе, ден Крит лѣ рѣпнт пре ачел тѣнѣр, рѣкѣ
 цѣннд р мѣнѣкѣ пѣхѣрѣла де стѣкаѣ, плин де вин, шѣи шѣзѣнд
 Ямир' ла веспѣц кѣ мѣатѣкѣ чинсте, шѣи нѣ ртѣнѣкасе рѣкѣ; че-
 л пѣсе рнаннтѣа мѣни-са, р Пѣфлагѣнѣа шѣи ртинзѣнд пѣхѣрѣла
 кѣ вѣнѣла . ашиждѣра шѣи акѣм тот ачел дмнзѣс тасте . шѣи чѣне
 ва чѣре кѣ крединцѣ недѣйтѣкѣ, нѣ нѣман оѣнеле ка ачѣла ва
 прѣимѣи дела дмнзѣс, че ман мѣри минѣни ва фѣче . шѣи де
 фѣричѣтѣла пѣринтѣеле нѣстрѣ Некѣлаѣ . къ ерѣ ѣн вѣрѣват вѣаре
 кѣре р Бизантѣа, темѣтѣорю де дмнзѣс, шѣи крединчѣс дмнѣ-
 лѣни Ис . Хс, шѣи грижѣлѣ шѣи де прѣ сѣтѣла пѣринтѣеле нѣстрѣ
 Некѣлаѣ, шѣи-л юѣѣа шѣи лѣбов авѣ . дѣч ачѣста в дѣтѣкѣ кѣцѣтѣкѣ
 сѣ фѣкѣ рнотѣре пре мѣре, сѣкѣ мѣрѣгѣ ртр'алтѣкѣ цѣртѣ, пѣнтрѣ
 ѣн лѣкрѣ ал лѣни . шѣи вѣни р вѣскѣрека сѣтѣлѣни де сѣ рѣгѣ,
 дѣпѣкѣ кѣм тасте вѣнчѣаюл . шѣи-ш лѣвѣж зѣва вѣнѣ дела прѣд-
 тенѣи лѣни шѣи дела вѣчѣни; шѣи ртрѣкѣ р корѣвѣе шѣи рчѣпѣртѣ л
 рнотѣ . тар ртр'ал ноѣжла чѣс де ноапте се скорнѣи ѣн вѣнт
 мѣре, шѣи се скѣларѣкѣ корѣвѣѣрѣи сѣкѣ-ш дерѣгѣкѣ вѣтѣрилеле . дѣч
 сѣ скѣлѣкѣ шѣи ачел темѣтѣорю де дмнзѣс вѣрѣват, пѣнтрѣ трѣ-
 биле корѣвѣен . тар корѣвѣѣрѣи тѣвѣ невоинндѣсе пѣнтрѣ рдѣрѣп-
 тѣра вѣтѣрилелѣвр; тар ел се рпѣдѣкѣ шѣи кѣзѣ р лѣчѣла *)
 мѣрѣи . тар пре ачѣл рн цинѣа ртѣнѣкрѣкѣла нѣгѣрен . шѣи вѣ-
 тѣнд вѣнтѣла тѣре р фѣцѣле лѣвр, н'авѣрѣкѣ че сѣ фѣк(ѣ),
 че нѣман че пѣнсер(ѣ) де амѣра моѣре (! I. — рте) л секѣ-
 лѣни де вѣрѣват . тар ел фѣннд рѣрѣкат р хѣинеле че пѣртѣ,
 афѣндѣ р мѣре . дѣч оѣмплаѣндѣсе де апа мѣрѣи, шѣи афѣн-
 дѣндѣсе ртр'адѣнѣкѣла лѣрѣѣимен, лѣ тот зис : сѣнѣте Некѣлаѣ
 ажѣтѣ-ми ! шѣи р мѣатѣкѣ вѣрѣме стрѣнгѣнд кѣ глас мѣре, в че
 минѣне ! къ сѣнт неѣрмѣте минѣниле тѣле дмне, се афлѣ р
 мѣжлѣкѣла кѣсен лѣни; шѣи-н пѣрѣкѣ къ тасте де стѣ ртрѣ адѣнѣкѣла
 мѣрѣи . тар вѣчѣни дека снмѣѣрѣкѣ гласѣла, се скѣларѣкѣ . ашиждѣра
 шѣи кѣрѣи ерѣ р кѣса лѣни, апринсерѣкѣ лѣмѣнѣкрѣи; шѣи дека се

*) Glosă marginală: р адѣнѣкѣла.

стрѣнсер(ъ) вечини ден преждр, ꙗкь вѣзѣрѣ пре дѣнсеа стѣнд ꙗ мижлокса кѣсен ши стригѣнд, ши вѣрѣнд ден ханнеле лѣн кѣ кѣреле ерд ꙗврѣкат; ашъ ден мѣре . ши фѣннд ꙗтрѣс не причѣпере, се спѣмѣнтѣрѣ ши се ꙗфрикошѣрѣ . ѡр ел зѣсе : ѡ фѣрацилѡр! че исте ачѣста че веден? кѣ еѣ цѣс адектрат, кѣ ери ꙗтрѣал ноѣжлѣ час мѣам лѣшат зѣѡа бѣнѣ де ла вѡи де ла тѡц, ши ам нѣрчес пре мѣре; ши еѣ ерам шеѣнд ꙗ корѣкѣе, ѡр ѣн вѣнт нѣтѣрник ꙗченѣ а бѣте; ѡр корѣкѣѣри ꙗченѣрѣ а-ш ꙗдерптѣ вѣтрилеле . ѡр еѣ мѣ ꙗнѣдекаѡ, ши де бѣтѣлѣ вѣнтѣлѣн кѣзѣю ꙗ мѣре . ши кемѣю пре сѣнтѣлѣ Некѣлаѣ ꙗтрѣс ажѣтѣрю, ши акѣм нѣ цѣс оуди сѣнт . че-м спѣнец вѡи мѣе, кѣ еѣ сѣнт неѣннт, ши ка кѣм аш фѣ алтѣлѣ ден трѣалтѣ пѣрте . ѡр ен лѣзѣнд чѣлѣ че ерд грѣите де дѣнсеа, ши вѣзѣнд апа мѣрѣн вѣрѣнд ден ханнеле лѣн, се мирѣ ши кѣѣетѣ ла ачѣ прѣселѣвѣтѣ минѣне; че кѣ дѣнсеа се вѣкѣрѣрѣ(ъ) ши лѣкрѣмѣрѣ(ъ), ши ꙗ мѣлатѣ вѣрѣме стригѣрѣ : гѣ помѣлѣн . дѣчи се дезерѣкѣ ши се ꙗврѣкѣ ꙗтрѣалте ханне ши мѣрѣе ла вѣсѣрека сѣтѣлѣн Некѣлаѣ . ши чѣлѣ-лѣалтѣ ноѣнте аколѣ ѡ петрѣкѣ; де кѣдѣ кѣ лѣкрѣме ши се рѣгѣ кѣ жѣле . ши кѣ спѣмѣнтѣре мѣацемѣлѣ лѣн дѣнзѣс . ѡр дека ꙗченѣ а се фѣче зѣѡж, ши стрѣнгѣндѣсе ѡлменѣн ла вѣсѣрекѣ(ъ), прѣкѣлѣ исте ѡнѣчѣюл; ѡр ен тѡц се оѡмплѣрѣ де мирѣсѣлѣ бѣнѣ, ка де неѣе мир вѣне мирѣсѣтѣрю, кѣреле се адеѣкѣе деѣла ачѣл вѣрѣкат спре мѣацемѣрѣк сѣтѣлѣн . ши вѣзѣрѣ тоѣтѣ вѣсѣрека лѣминѣнд . ши ꙗтрѣкѣрѣ кѣм исте [ачѣст] лѣкрѣс че фѣ? ши дека цѣсѣрѣ, се минѣнѣрѣ, мѣрѣнд пре дѣнзѣс, ши пре сѣтѣ лѣдѣдѣндѣл . ши ачѣстѣ лѣѣеж ши мѣре прѣселѣвѣтѣ минѣне, фѣ спѣсѣ прѣсте тот мѣреле Цѣрѣград . ши мѣрѣе ши пѣнѣ ꙗтрѣлѣзѣрѣ ꙗпѣрѣтѣлѣн ши а пѣтрѣарѣхѣлѣн . ши фѣкѣбѣрѣ *) сѣѣор мѣре . ши нѣсерѣ пре ачѣл вѣрѣкат де стѣтѣ ꙗ мижлокѣлѣ сѣѣѣрѣлѣн . ши спѣсе кѣ ꙗдрѣзѣнѣре, кѣм, ши ꙗ чѣ кѣн лѣ фѣст лѣкрѣлѣ ачѣнн минѣнн мѣрѣн . ши тѡц стригѣрѣ : мѣре ери дѣне, ши минѣнѣте сѣнт лѣкрѣрѣле тѣле . ши ниѣ ѣн кѣвѣнт нѣ е де ажѣне **) вѣтрѣ кѣнтѣрѣ минѣннлѡр тѣле . ши се лѣдѣнѣрѣ ꙗ вѣсѣрека сѣтѣлѣн де фѣкѣбѣрѣ едѣнѣе ши рѣгѣчѣѣнн, лѣдѣдѣнд ши вѣне кѣвѣнтѣнд пре дѣнзѣс . ши мѣацемѣрѣк крѣдѣнѣѣсѣлѣн сѣѣрѣен сѣѣѣен сѣле.

*) Glosă marginală: стрѣнсерѣ. **) ден дѣтѣлѣ.

LXXIII.

1677.

(16°, 32 paginl.)

Dottrina Christiana tradotta in lingua valacha
dal padre Vito Pilutio.

In Roma 1677.

Katekismo Kriistinesko. (pag. 1—4.)

D. Jest tu Krijsteno?

V. Simpt prè mila lui Dumnedzeu.

D. Cie arata Kristijnului?

V. Acela kare cine kredenca, szij ledzce Krijstineska.

D. Kum se ensilege kredenca a lui Krijstos?

V. En doe Taine, kari simpt enkisi en semn Kruci, azse iest, en eunecinne (l. —iune), szij Troica lui Dumnedzeu; szij entrupare, szij morte à Ispasitorul nostru.

D. Cie iest euneciune, szij Troica lui Dumnedzeu?

V. Arata, ke en Dumnedzeu iest numai ò Dumnedzeria, kare iest en tri Kipuri Dumnedzereski, szij se kieman: Tatul, Fiul szij Dukul Suijnt.

D. Pentr'acie simpt tri Kipuri Dumnedzereski?

V. Kecie Tatul nu k'are encepitura, nice ine della nime. Fiul ine de la Tatul. Szij Dukul Suijnt de la Tatul szij de la Fiul.

D. Pentr'acie simpt numai vn Dumnedzeu àiesti tri Kipuri Dumnedzereski?

V. Kecie k'au numai ò Dumnedzeria, ò potere, ò encelepgiune, szij ò bonitate.

D. Cie arata entrupare, szij morte à Ispasitorul nostru?

V. Arata, ke Fiu lui Dumnedzeu s'e fekut k'om, szij k'au morito en Krucie pentru spassenie nostra.

D. Kum simpt enkisi àiesti do taine en semn suijnt, Krucie?

V. Kecie semnul Kruci se face, punend de'ntei mijna cie direpta en Kapul dzikend: En numele Tatului; poi la piettjo,

dzikend: szij à Fiuluij; ma àpoi la kumere cie stanka, szij àcie direpta, dzikend: szij a Dukului suijnt. Amin.

D. Kum se arata dentei taine à Suijnt Troica?

V. Acie kuuentul: en Numele, arata euneciune, alt kuuentile arata Troica.

D. Arataz akmu al doile.

V. Krucie arata morte à Ispasitorului, kare dopo s'au fekut k'om, szij k'au enuezato kale de spasenie ku eneelepciune, ku enuedzatura, szij ku dziudedzile, k'au morit en suijnt lemn Kruci.

D. En summe, cie iest sze krade komul Krijstinesko?

V. Acele Doespredzce Pertz kredenciosilor, kare au fekut Suintij Apostoli.

D. Kare simpt àcele Doespredzece Pertz?

Dentei, Suijnt Petre.

Kredz entr'un Dumnedzeu, Tatul preste tot puternikul, izderitorul cierului, szij pementului.

A doa Parte, Suijnt Andrea.

Szij en Jesus Krijstos, Fiul suincij-sale Domnul nostru.

A tria Parte, Suijnt Jacob Mai mare.

Karile se prinsze de Dukul Suijnt, neskund en suijnta Maria fata ficciora.

A paptra (!) Parte, Suijnt Joanne.

Petzi supt Domnie lui Pontius Pilatus, restengnijt (!), fu vmorit, szij encropat.

A cince Parte, Suijnt Tamas.

Pogori pre Jad, à treie dzi envise de la morte.

A seze Parte, Suijnt Jacob Mai miko.

Se sui en cier, szde (! l. szede) la derapta lui Dumnedzeu, à Tatului preste tot puternik.

LXXIV.

с. 1650—1675.

(Ms. Acad. Rom. 4°, 418 paginî.)

Molitelnic.

Molitivá de drácii și farmecee.

МЛѢВЖ КАСЕЙ КЖНД АРЕ ВР'О СЪПЖРАРЕ ДЕ ДРЪЧІЙ, ФАРМЕЧЕ ШИ
ФАПТЪРИ ДРЪЧІЙ. АЧАПЕ ПОПА БЛСВЕН. (pag. 250—254.)

ДАЧІЙ МЛѢВА АЧАСТА. (ГЪ ПОМЛНМСА). ДМНЕ ДЪКЪСА МЪН-
ТЪІРЕЙ НВАСТРЕ. ФІОЛ' ЛЪЙ ДЪКЪС ЧЕЛЪЙ ВІЪ. АЧЕЛА ЧЕ ПРЕ ХЕРЪ-
ВІЙМИ ТЕ ВДИХНЕЦИ. АЧЕЛА ЧЕ ЕЩІ МАЙ ДИН СЪС ДЕ ТВАТЖ
АЧЕНЪТЪРА ШИ СТЖПЪНІА ШІ ПСТАРА ШИ ДМНІА. ТЪ ЕЩІ МАРЕ
ШІ СТРАШНИКЪ ПРЕТЕ ТВЦ ЧЕ СЖНТЬ АПРЕУЪРА ТЪС. ТЪ ЕЩІ
ЧЕЛА Ч'АЙ ПЪС ЧЕРЮА КА У КЪМАРЖ. ТЪ ЕЩІ ЧЕЛА Ч'АЙ ФЪКЪСТ
ПЪМЪНТЪСА КЪ ПСТАРА ТА, Ш'АЙ РЪДНИКАТ ДИРЕПТЬ ЛЪМА КЪ АЦЕ-
ЛЕИЧЪНЪ ТА. АЧЕЛА ЧЕ СЪТЪРІ ЛЪМА СЪПТЬ ЧЕРЮ ДИН ТЕМЕІОРІ
ШИ СТЪЛПІЙ ЕЙ НЕСТРЪМСТАЦ. АЧЕЛА ЧЕ ГРЪЕЦИ СЪАРЕЛЪЙ ШИ
НЪ РЪСАРЕ. ШІ ПРЕТЕ СТАЛЕ ПЕЧЕТАВЕЩІ. АГРОЗЕЦИЙ МАРЖ ШІ
W 8С8Ч. А КЪРЪСА МЪНІЕ ТВПАЦІЕ АЧЕНЪТЪРИЛЕ ШИ СТЪПЪНІЙЛЕ.
ШІ ПІЕТРОЛЕ СЪ СФЪРЖМЪ ЛА ТІНЕ. ПОРЦЪ ДЕ АРАМЖ АЙ ЗДРЪ-
ВИТ ШІ ЛЪКЪЦІ ДЕ ФІЕР АЙ СФЪРМАТ. ПРЕ СИЛНИКЪСА АЙ ЛЕГАТ,
ШІ ВАСЕЛЕ ЛЪЙ АЙ ЖЕКЪИТ. ПРЕ МЪНЧИТЪРЮА КЪ КРЪЧА ТА Л'АЙ
АФРЪНТАТ. ШІ ПРЕ БЪЛАЪРА КЪ ЗИДИЦА АТРЪПЪРІЙ ТАЛЕ Л'АЙ
ТРАС, ШІ КЪ ЛЕГЪТЪРИ ДЕ АТЪНЪКРЕК Л'АЙ АКИС А ТАРТАР ФЕРЕ-
КАТ. АНСЦИ ДРЕПТ АЧАЛА ДНЕ. АЧЕЛА ЧЕ ЕЩІ ТЪРІЕ КЪРОРА
НЕДЕЖДЪСК ПРЕ СІЦІА ТА. ЗИДЮА ЧЕЛ ТАРЕ КЪРЪРА НЪЗЪСКЪ
КЪТРЪ ТІНЕ АПРОШКЪ, ГОНАЦЕ, ДЕНЪРТЪСЪ ТВАТЖ ДИВЪ-
ЛЪСКА ФАЧЕРЕ. ШІ ТВАТЖ СЪТЪНЪКЕСКА НАДЪ. ШИ ТЪТЖ ВИКЛЕ-
НІА ПИЗМЪШАСКЪ. ШИ ТЪТЪ СІЛА СЪПЪРЪКЪТЪРЕ ДЕЛА КАСА АЧАСТА
ШИ ДЕ ПРИН ПРЕУЪРА ЕЙ. КАРА СЪМНЪСА А СТРАШНИКА СЪПРА ДІ-
МЪНИАВР ВИРЪНИЦЪ А КРЪЧІЙ ТАЛЕ ПЪАРТЖ, ШИ КІАМЖ НЪМЕЛЕ
ТЪС СТЪЛЪ ШІ БЪНЪСА. АША ДНЕ. АЧЕЛА КАРЕ ПРЕ ЛЕГЪВНЪСА ДІ-
МЪНИАВР АЙ ИЗГОНИТ, ШІ ЧЕЛЪЙ СЪРЪДЪ ШІ МЪТ ДРАКЪ ШІ НЕ-
КЪРАТ ДЪХ, ДЪКА Л'АЙ СЪКЪСЪСА ДЕЛА ШМ' ШІ Л'АЙ ИЗГЪНИТ, АЙ
ПОРЪНИТЪСЪ, СЪ НЪ СЪ МАЙ АТВАРКЪ. КАРЕЛЕ ТВАТЖ ФАЛАНГА
ШІ ШІНТЪРА НЕВЪСЪЦІАВР ВРЪЖМАШІАВР НЪІРІ АЙ РЪСИПІТ
ШИ ІАЙ ПІЕРДЪТ. ІАРЪ КРЕДИНЪШІАВР ШИ КЪРЪРА ТЕ КЪНЪСКЪ
ЛАЙ ЗІСЪСА: ІАТЪ КЪ КЪ ДЕДЮ ВЪЖ ПСТАРЕ, СЪ КЪКАЦІ ПРЕТЕ

шериши ши прѣсте скворнѣи, ши прѣсте твѣтѣ нѣстарѣ вѣрѣжма-
шѣлѣи . рѣсѣци дѣмнитѣрюле, де кѣтрѣ твѣтѣ лѣнцѣиши ши
сѣнѣрѣрѣ, нѣтѣиши ши май сѣс пре тѣц че-с рѣтрѣчѣста кѣсѣ,
лѣрѣкѣ-й; нѣзѣкѣнѣдѣ-й де фѣрка нѣнѣцѣи, де сѣрѣтѣ че зѣвѣрѣ
прѣсте сѣж, де лѣкрѣс че сѣ петрѣкѣе прии тѣнѣрѣкѣ, де тѣмши
нѣрѣе ши дѣ дѣмши дѣк мѣсѣсѣ . нѣнѣтрѣс кѣ де ал тѣс, ай
тѣкѣ рѣвѣи ши рѣвѣе ши кѣкѣиши рѣдѣлѣнѣдѣ-сѣ рѣ лѣсѣтѣр,
ши кѣ рѣверѣкѣсѣ вѣсте рѣрѣдѣици . ка нѣнѣл кѣ тѣцѣи рѣтрѣнѣ
гѣндѣ кѣ крѣдѣициѣ сѣ-цѣ кѣнѣте : дѣмнѣл ѣсте мѣе ашѣтѣрю
ши нѣ мѣ вѣи тѣлѣе че сѣ-м фѣкѣтѣ шѣлѣ . ши лѣрѣш нѣ мѣ
вѣи тѣлѣе де рѣс, кѣ тѣс кѣ мѣне ери . кѣ тѣс ери, дѣмѣсѣлѣ,
рѣтѣрѣнѣтѣрѣ мѣ . нѣстарѣнѣкѣ стѣжѣнѣнѣтѣрю . дѣмнѣл пѣчѣи . тѣтѣлѣ
вѣитѣрюлѣи вѣкѣ . ши рѣмѣрѣкѣцѣи тѣ рѣмѣрѣкѣцѣе вѣчѣнѣкѣ .
ши а тѣ а сѣнѣсѣр ѣсте рѣмѣрѣкѣцѣи . а тѣтѣлѣш шѣлѣ фѣлѣш шѣлѣ
сѣтѣлѣи дѣхѣ . акѣмѣ ши нѣрѣрѣа ши рѣтрѣс вѣчѣи вѣчѣнѣлѣр . амѣн .

Evangelieele voscresnelor.

Евангеліе възкрѣсна . ай.

Евѣлѣе възкрѣсна ѣ . шѣт маѣи . зѣч . рѣсѣ . (Mateiu cap. XXVIII,
v. 16—20, pag. 333.)

16. Дѣ вѣрѣма ачѣлѣ . лѣрѣж чѣи нѣспѣрѣсѣкѣе оучѣничѣ мѣрѣсѣрѣж
рѣ гѣлѣлѣи рѣ мѣнѣтелѣ нѣнде лѣе порѣнѣчѣсе лѣрѣ Іс . 17. ши вѣсѣнѣдѣ-лѣ
пре рѣнѣсѣ сѣ рѣкѣнѣрѣж лѣи . лѣрѣ нѣиѣ сѣ рѣдѣиѣрѣж . 18. ши апрѣнѣнѣнѣ-
дѣсѣ Іс гѣрѣи лѣрѣ, сѣнѣкѣнѣдѣ : дѣтѣжѣ-й мѣе тѣвѣтѣжѣ нѣстарѣ рѣ чѣрю
ши пре пѣмѣкѣнѣтѣ . 19. дѣриш рѣнѣсѣ лѣкрѣицѣ де рѣкѣцѣицѣ тоѣте лѣнѣ-
вѣлѣе, вѣтѣсѣнѣдѣ пре еи рѣ нѣмѣлѣе тѣтѣлѣи ши а фѣлѣш ши а
дѣхѣлѣи сѣтѣ' . 20. рѣкѣнѣнѣдѣ пре еи сѣ цѣе тоѣте кѣкѣте амѣ порѣнѣ-
чѣтѣ вѣлѣж . ши шѣтѣ ес кѣ вѣи сѣнѣте рѣ тоѣте сѣлѣлѣе пѣнѣж рѣ
сѣфѣрѣнѣнѣлѣ вѣкѣлѣи . Амѣн . Кѣнѣ(нѣ)цѣ .

Евѣлѣе възкрѣсно вѣ . шѣт марѣка . зѣч ѣ . (Marcu cap. XVI,
v. 1—20, pag. 333—337.)

1. Дѣ вѣрѣма ачѣлѣ, ши тѣрѣжѣндѣ сѣмѣжѣтѣ, мѣрѣиѣ мѣгѣдѣ-
лѣиши ши мѣрѣиѣ мѣлѣма лѣи лѣкѣкѣ ши сѣлѣлѣиѣ, кѣмѣнѣрѣсѣж

аршмать, ка сж мѣргж съ шнж пре Іс. 2. шй фoартe дe
деменѣцж, ꙗ сѣа динтѣй а съптѣмѣннй, венірж ла мшр-
мѣнтѣ, ꙗ рѣскрѣтѣла сѣарелшй. 3. шй грѣнл шна кѣтрѣ алта:
чѣне вѣ прѣвѣлай нѣаѣ пѣатра дe пре шшя гробѣей? 4. шй кѣс-
тѣрж шй вѣсѣрж кѣ ерд пѣатра рѣстѣрнатѣ. кѣ ерд мѣре фo-
артe. 5. шй ꙗтрѣнд ꙗ мшрмѣнтѣ вѣсѣрж пре шн конѣкѣ тѣ-
нжрж шесѣнд дѣ дирѣпта, ꙗбрѣкаты ꙗ вешмѣнт алѣс. шй
сѣ спѣмжнтѣрж. 6. ꙗрѣ ел шѣсе лшр : нѣ вѣ спѣмѣнтѣрeци . пре
Іс черкѣци назаринѣнл, чeл рѣстигнит? скѣлатѣс'ас; нѣ жeтe
ачѣчл . ꙗтѣ лѣкѣл шндe-л пѣсѣсе пре ꙗнск. 7. чe мѣрѣеци дe
спѣнеци оуѣничишр лшй шй лшй петрѣ, кѣ вѣ мѣрѣе маннтe дe
вѣй ꙗ галлeй . акѣлѣ вeц вeдѣ пре ꙗнс, кѣм лѣ шс вѣаѣ .
8. атѣнчл ешинд дe грѣвѣ, фѣцѣрж дe ла мшрмѣнтѣ, кѣ ерд
кѣпрѣнсе дe трѣмѣрж, шй дe спѣймж . шй немѣкж немѣршй нѣ
шѣчѣ, кѣ сѣ темѣ.

зач ѣа. 9. ꙗ врѣма ачѣл . ꙗвѣсе Іс деменѣца ꙗ сѣа
динтѣй а сѣптѣмѣннй, арѣтѣсе ꙗтѣю мѣрѣей магдалѣней,
динтрѣ карѣ скосѣсе з дрѣчи. 10. ачѣл мѣргжндѣ, вeстѣ чe-
лшрл чe фѣсѣсе кѣ дѣнс, карѣй ерд плѣнжнд, шй сѣспннжнд .
11. ꙗрж ачѣл дѣкка асѣрж кѣ жeтe вѣс шй кѣ л'ѣс вѣсѣт ѣ, нѣ
кресѣрж. 12. ꙗрж дѣпж ачѣл, а дой днй тр'ѣн'шн мѣргжндѣ сѣ
арѣтѣ ꙗтр'алт кнп, мѣргжндѣ ла шн сѣтѣ. 13. шй ачeл мѣр-
гжнд дѣдерѣ вѣстe чeлора-л'ѣл'ци . ничe прѣ чeл нѣ кресѣрж.
14. дѣрж мѣй апѣй шeсѣнд eй шнспрѣсѣчe, сѣ аржтѣ лшр, шй ꙗ-
фѣршнтѣ некредннцeй лшр шй ꙗпѣтрѣрѣк нннмѣй, кѣ чeлшр чe л'ѣс
вѣсѣт пре ꙗнс скѣлат, нѣ кресѣрж. 15. шй шѣсе лшр : мѣрѣеци ꙗ
тѣатѣ лѣма, проновѣдѣшнцн eуглѣа а тѣатѣ фѣптѣра. 16. чeла
чe вѣ крѣдe шй сѣ вѣ вѣтeсѣ спѣсѣсѣ-вѣ . ꙗрж чeла чe нѣ вѣ крѣдe,
шeжндѣсѣ-вѣ. 17. ꙗрѣ сѣкмнeлe чeлшр чe вшр' крѣдe ачѣстѣк
вшр фѣ дѣпж eй : кѣ нѣмeлe мѣeс дрѣчнй вшр гшнн, грѣкн-вшр
ꙗ лнмeн нѣсж. 18. шeрпн вшр лѣд, шй дѣрe шй вѣ чeвѣ дe
мoартe нѣ вѣ стрнкѣ лшр . спрe вѣланавн мѣнѣлe-ш вшр пѣнe,
шй бѣнe лe вѣ фѣ. 19. ꙗрж дѣнл дѣпж кѣвѣнтeлe чe грѣкн лшр,
сѣ сѣш сѣс ꙗ чeрю, шй шeсѣ дѣ дирѣпта лшй дѣсѣс. 20. ꙗрѣ eй
ешннд, проновѣдѣшрж прeтѣтннннѣ, шй дѣмѣл ацѣтшрннд-ш .
шй кѣвннтeлe лшр ꙗтѣрѣндѣ пре сѣкмнe, кѣрe лe ерд кѣ ꙗвѣж-
тѣрж лѣрѣ . аминѣ.

Отъ лѣкы . зач рѣи . (Luca cap. XXIV, v. 1—35, pag. 337—341.)

1. А вѣрѣма ачѣла . ртр'ѣна де сѣмвете, фварте *) де де-
менѣцѣ мѣрехрѣ ла мѣрмѣнт, дѣкѣнд арѣмате, каре гѣтѣсе .
ши латеае кѣ але 2. афларѣ пѣатра рѣктѣрѣнатѣ дѣре мѣр-
мѣнтѣ . 3. ши ртр'ѣндѣ нѣ афларѣ трѣнѣла дѣмнѣ(аѣ)и ѿс . 4. ши
фѣ рдоинѣс-сѣ але дѣ ачѣста . ши ѡтѣ дѣи вѣрѣаѣи стѣтѣрѣ
рѣанѣте ле, ртрѣ вѣшмѣнте стрѣлаѣчѣндѣ . 5. ши спѣмѣнѣ тѣндѣ-
се, плекѣрѣ фѣцѣле ла пѣмѣнтѣ . зѣсерѣ кѣтрѣ але : че черѣаѣи
вѣлае кѣ мѣрѣи ? 6. нѣ ѡте ачѣчѣк, че с'аѣ скѣлаѣтѣ . аѣѣѣи-вѣ
амѣнте кѣм аѣ грѣнт вѣлаѣ, рѣкѣ фѣинѣ р гаалѣи . 7. зѣ-
кѣндѣ : кѣ сѣ каде фѣолаѣи ѡмѣнѣскѣ а сѣ дѣ р мѣнѣла ѡ-
мѣнѣлаѣр пѣкѣтѣѡшѣ, ши а сѣ рѣстигѣи, ши а трѣа зѣ а рѣѣе .
8. ши-ш аѣѣсѣрѣ амен(те) дѣ кѣрѣнтѣле аѣи . 9. ши ртрѣрѣкѣндѣ-
се де лѣ мѣрмѣндѣ (!) сѣсѣерѣ ачѣста тѣѡте чѣлаѣр зѣспрѣ-
сѣѣче . ши лѣтѣра тѣтѣрѣаѣр . 10. ерѣ ртр'ачѣкѣ марѣа магдаѣина
ши ѡѡана ши мѣѣа, мѣма аѣи ѡкѣкѣ, ши алатѣе кѣ але, ка-
реле зѣсерѣ кѣтрѣ аѣслаѣ ачѣста . 11. ши сѣ пѣрѣ рѣанѣтѣ
лаѣр кѣвѣнтѣле ачѣлаѣра ка ѡѣре мѣнѣѣи . ши нѣ крѣсѣрѣ лаѣр .

зач рѣи . 12. Пѣрѣ петрѣ скѣлаѣндѣсе, кѣрѣе кѣтрѣ мѣрмѣнт
ши сѣ плекѣ де вѣсѣ вѣшмѣнтѣла **) сѣнѣгѣрѣ, ши сѣ дѣсе мѣ-
рѣндѣсе ртрѣ сѣне де че фѣ . 13. ши ѡтѣ дѣи дѣнтрѣ дѣнѣиѣ
мѣрѣѣ ртр'ачѣкѣш зѣ ртр'ѣнѣ сѣт', каре ста шѣсѣзѣчи де стаѣдѣи
де ѡрѣлѣм . каре ера нѣмеле емаѣскѣ . 14. ши ачѣа вѣрѣѣѣ оѣнѣла
кѣтрѣ алаѣтѣ дѣ тѣѡте ачѣста, каре сѣ тѣмпаѣрѣ . 15. ши
фѣ кѣндѣ вѣрѣѣѣ иѣ ши ртрѣкѣндѣс-сѣ . ши рѣѣиѣ ѿс апрѣиѣнѣдѣ-
сѣ ши мѣрѣѣ рпрѣѣнѣ кѣ дѣнѣиѣ . 16. мѣрѣ ѡѣи лаѣр сѣ цѣнѣѣ
кѣ сѣ нѣ-а кѣнѣѣскѣ прѣ рѣскѣ . 17. че зѣсе кѣтрѣ дѣнѣшѣ : че
сѣнѣтѣ кѣвѣнтѣле ачѣстѣк де кареле вѣ вѣрѣѣѣиѣ оѣнѣла кѣтрѣ
лаѣтѣ, мѣргѣндѣ, ши сѣнѣѣѣи ртрѣстаѣѣ ? 18. рѣсѣнѣзѣнѣ оѣ-
нѣла, кареле-и ерѣ нѣмеле кѣѣѣнѣ, зѣсе аѣи : тѣ сѣнѣгѣрѣ ѣи стрѣ-
ши р ѡрѣлѣм, ши нѣ цѣи чѣкѣк че с'аѣ фѣкѣѣтѣ ртрѣ дѣнѣскѣ р
зѣмеле ачѣстѣк ? 19. елѣ зѣсе лаѣр : кареле ? иѣ зѣсарѣ аѣи : кареле
фѣкѣѣрѣ аѣи ѿс назарѣнѣкѣла, чѣла че ерѣ прѣрѣѣкѣ нѣтѣкрѣнѣкѣ р кѣ-
вѣнѣте ши р фѣнѣте рѣанѣнтѣк аѣи дѣѣѣ ши а тѣѣи ѡамѣиѣи .
20. кѣм дѣкѣрѣ прѣ рѣскѣ май мѣрѣи ѡѡнѣлаѣр ши дѣмнѣи ѡѣрѣи
спрѣ ѡѣнѣдѣре де мѣварте . ши рѣстигѣиѣрѣ прѣ рѣскѣ . 21. ши
нѣи ѡеѣѣѣѣѣѣм кѣ ачѣла вѣ рѣскѣмѣгѣрѣ прѣ ѡраѣлѣн . че спрѣ

*) Glosă marginală: мѣ р сѣа дѣн(тѣѣ) а сѣнтѣ(мѣнѣи). фѣарте

**) пѣнѣса scris de asupra.

ачѣстѣ твѣте, ѿтѣ трѣи силе сѣнтѣ асѣжси де кѣнд ачѣстѣ
 фѣрѣ. 22. чѣ ши нѣше мѣери динтрѣ ноѣ не спѣмѣнтѣрѣ, кареле
 мѣрсерѣ де деменѣцѣ ла мѣрмѣнтѣ. 23. ши нѣ афлѣрѣ трѣпѣла
 лѣи, венѣрѣ зикѣндѣ кѣ мѣе аѣ вѣсѣтъ ши ѿ арѣтѣре де .р.
 цери, кѣрѣи л'аѣ зисѣ пре .р.нѣ вѣс. 24. ши мѣрѣрѣ знѣи динтрѣ
 ноѣ ла мѣрмѣнтѣ, ши афлѣрѣ ашѣ кѣм ши мѣерилае зисѣрѣ,
 ѣрѣ пре .р.нѣ нѣ л'аѣ вѣсѣтъ. 25. атѣнѣи зисѣе ел кѣтрѣ еѣ : ѿ
 вѣи фѣрѣ мѣнте ши лѣнеш' кѣ ннѣма а крѣде тоѣте кѣреле
 аѣ грѣнтѣ прорѣчѣи! 26. аѣ нѣ с'аѣ вѣсѣтъ ачѣстѣ съ ле пѣцѣ
 хѣс, ши съ .р.тре .р.трѣ слава лѣи? 27. ши .р.чепѣндѣ де лѣ мѣвѣи
 ши де лѣ тѣвѣи прорѣчѣи, а тѣл'кѣи мѣр .р.трѣ твѣте скрѣтѣ-
 риле (!) кареле-с де спре елѣ. 28. ши съ апропѣрѣ де сѣтъ .р. кѣреле
 мѣрѣѣ, ши елѣ съ фѣчѣѣ а мѣрѣе мѣи депѣрте. 29. ѣрѣ еѣ .р.демѣ
 пре .р.нѣ зикѣндѣ : рѣмѣнѣи кѣ ноѣ, кѣ аѣ .р.сѣрат ши с'аѣ пле-
 кат сѣа . ши .р.трѣ съ мѣе кѣ дѣнѣиѣ. 30. ши фѣ кѣндѣ шѣсѣ
 ел кѣ дѣнѣиѣ, лѣжѣндѣ пѣнѣе ши ѿ вѣсѣи, ши фрѣнѣгѣндѣ
 дѣде мѣрѣ. 31. ѣрѣ мѣрѣ ан се дешкѣсерѣ ѿкѣи ши кѣносѣрѣ
 пре .р.нѣсѣ, ши елѣ съ лѣж динтрѣ еѣ. 32. атѣнѣа зисѣрѣ знѣа
 кѣтрѣ ал-ѣатѣ : аѣ нѣ арѣѣ ннѣма нѣастрѣ .р.трѣ ноѣ, кѣнд
 грѣнѣ нѣаѣ пре кѣле, ши кѣнд дешкидѣ нѣаѿ скрѣптѣрилѣ?
 33. ши сѣслѣндѣ-се .р.тр'ачель час, съ .р.трѣнѣрѣ .р. ѣеросалим
 ши афлѣрѣ адѣнѣаѣ чѣи зисѣрѣсѣѣче [ши] кѣрѣи ерѣ кѣ еѣ.
 34. кѣрѣи зичѣѣ : к'аѣ .р.вѣисѣ дѣмѣла адевѣрѣатѣ, ши с'аѣ арѣ-
 тѣт' лѣи сѣмѣнѣ. 35. атѣнѣи еѣ повѣстѣлѣ де кѣреле фѣсѣке пре
 кѣле, ши кѣм л'аѣ кѣносѣѣт пре .р.нѣсѣ .р. фрѣнѣцѣрѣ пѣнѣиѣ.

От мао . зач . пѣг. (Mateiu cap. XXI, v. 1—17, p. 378—381.)

1. .р. врѣмѣ ачѣлѣ, ши кѣнд съ апропѣрѣ кѣтрѣ ѣеросали-
 мѣ, ши венѣрѣ .р. вет'фѣгѣлѣ, че съ зичѣе кѣса изворѣлѣи, кѣ-
 трѣ мѣнѣтеле маслинорѣ, атѣнѣи .р.с. трѣмѣсе дѣи оѣчѣнѣчѣ .
 2. зикѣндѣ лор : дѣчѣи-вѣ .р. чел сѣт'чель, кѣреле аѣте .р.наѣнтѣ
 вѣастрѣ . ши нѣмѣи кѣт' вѣцѣ афлѣ ѿ асѣнѣ лѣгѣтѣ, ши
 мѣнѣсѣа кѣ м; дезлѣгаѣѣ-ѿ ши ѿ адѣчѣи. 3. ши съ арѣ зичѣе
 вѣаѿ чнѣнѣлѣ, зичѣи, кѣ ачѣстѣ дѣмѣлѣи трѣвѣсѣкѣ, ши нѣмѣи
 дѣкѣт' ле ва ѣрѣ трѣмѣте. 4. ачѣста пѣнтр'ачѣлѣ фѣ, кѣм съ съ
 .р.мѣле че аѣте зисѣ пре прорѣкѣ, зикѣндѣ : 5. зичѣи фѣѣтей сѣвѣнѣ-
 лѣи : ѿтѣ .р.мѣнѣрѣатѣа тѣс вѣне цѣе, вѣкѣндѣ ши шѣде спре
 асѣи ши де сѣпра мѣнѣсѣлѣи а асѣнѣи, .р.вѣцѣатѣ сѣпѣтѣ тѣр-

хѣт. *) 6. шѣ мѣкрѣж оуѣчнѣй шѣ фѣкѣж кѣм лѣ порѣчѣ лѣр
 Іс. 7. шѣ лѣѣжрѣ асѣна шѣ мѣкѣж, шѣ нѣѣжрѣ дѣ сѣпра лѣр
 вѣшмѣнтѣлѣ сѣлѣ, шѣ-л нѣѣжрѣ сѣрѣ лѣлѣ. 8. лѣрѣ мѣлѣцѣмѣк дѣ
 вѣлѣмнѣ лѣцѣрнѣ вѣшмѣнтѣлѣ лѣр прѣ кѣлѣ, лѣрѣ лѣцѣй фѣрѣнѣуѣк
 сѣтѣлѣгѣрѣ дѣ лѣкѣмнѣ шѣ лѣцѣрнѣ прѣ кѣлѣ. 9. лѣрѣ мѣлѣцѣмѣк кѣрѣ
 мѣрѣуѣ рѣнѣнтѣ-й, шѣ кѣрѣн мѣрѣуѣ дѣнѣпѣой стрѣгѣ, шѣкѣнд :
 вѣлѣнна фѣлѣ лѣш дѣвѣ, вѣскѣнт чѣлѣ чѣ вѣнѣ рѣрѣ нѣѣмѣлѣ
 дѣмѣлѣш. вѣлѣнна рѣрѣ нѣлѣцѣмѣ. 10. шѣ рѣрѣкѣндѣ лѣ рѣрѣлѣмѣ
 сѣ рѣжѣнѣж тѣт вѣрѣнѣлѣ шѣкѣндѣ : чѣнѣ лѣтѣ ачѣстѣ? 11. лѣрѣ
 мѣлѣцѣмѣк шѣсѣ : ачѣстѣ лѣтѣ Іс прѣрѣкѣлѣ, чѣлѣ дѣнн нѣлѣрѣюлѣ
 гѣлѣлѣнѣ. 15. лѣрѣ кѣкѣсѣндѣ нѣшѣй чѣй мѣлѣ мѣрѣй, шѣ кѣрѣтѣлѣрѣй
 чѣдѣлѣ кѣрѣ лѣ фѣкѣчѣ, шѣ прѣнѣчѣй стрѣгѣндѣ рѣ вѣскѣрѣкѣж шѣ
 шѣкѣндѣ : вѣлѣнна фѣлѣ лѣш дѣвѣ, мѣкѣнѣлѣрѣ-сѣж. 16. шѣ шѣсѣжрѣ
 лѣш : вѣлѣрѣ лѣшѣ чѣ шѣкѣ ачѣрѣкѣ? дѣлѣрѣ Іс шѣсѣ лѣр : лѣс ; лѣ нѣ
 лѣцѣ чѣтѣнт нѣчѣ вѣдѣкѣжвѣлѣрѣ, кѣ дѣнн гѣрѣлѣ кѣкѣвнѣлѣрѣ шѣ лѣ
 сѣгѣлѣрѣлѣрѣ сѣкѣрѣшѣнт-лѣ лѣлѣдѣ. 17. шѣ лѣкѣд прѣ дѣкѣшнѣ, мѣкрѣсѣ
 лѣлѣрѣж дѣнн вѣрѣшѣ рѣ вѣнѣлѣнѣ, шѣ сѣкѣ сѣлѣжшѣлѣш ѣкѣлѣлѣ.

Корѣно зѣч рѣж. (Corint. I., cap. XV, v. 47—57, pag. 382—384.)

47. Фрѣлѣлѣрѣ, вѣмѣлѣ чѣл дѣнтѣкѣю дѣнн нѣлѣмѣнтѣ, нѣлѣмѣн-
 тѣскѣ, лѣ дѣнѣлѣ вѣмѣ, дѣмѣнѣлѣ дѣнн чѣрѣю. 48. кѣлѣмѣ-й чѣл дѣ цѣрѣкѣнѣж,
 лѣшѣлѣ сѣкѣнтѣ шѣн чѣй дѣ цѣрѣкѣнѣж ; шѣ рѣ чѣ кѣнѣнѣ-й чѣл дѣнн чѣрѣю,
 рѣрѣрѣчѣлѣлѣ кѣнн сѣкѣнтѣ шѣн чѣй чѣрѣрѣнн. 49. шѣн кѣм лѣмѣ нѣрѣтѣлѣт кѣн-
 нѣлѣ нѣлѣмѣнтѣскѣлѣш, лѣшѣлѣ шѣн чѣрѣскѣлѣш. 50. лѣрѣж ачѣстѣ гѣрѣскѣкѣ,
 фрѣлѣлѣлѣрѣ, кѣ тѣрѣнѣлѣ шѣн сѣнѣцѣлѣ рѣнѣкѣрѣкѣцѣлѣ лѣшѣ дѣмѣнѣтѣс нѣ
 вѣрѣ нѣстѣлѣ мѣцѣрѣнѣнн . нѣчѣ вѣлѣ мѣцѣрѣннѣ нѣстрѣцѣоуѣнѣк рѣ нѣнѣстрѣцѣнѣ.
 51. мѣкѣ тѣлѣннѣж шѣкѣ, кѣ нѣ вѣлѣм лѣдѣрѣмѣнн тѣоцн, лѣрѣж тѣоцн нѣ
 вѣлѣм сѣкѣмѣлѣ дѣ сѣрѣкѣ **) шѣн рѣ кѣннѣлѣлѣ вѣкѣлѣш рѣ тѣрѣлѣвнѣ-
 тѣрѣк дѣ лѣнѣоуѣ. 52. кѣ вѣлѣ сѣнѣлѣ тѣрѣлѣмѣнтѣ шѣн мѣрѣцѣй сѣкѣ вѣрѣ
 сѣкѣлѣлѣ нѣнѣстрѣсѣнн, шѣн нѣоуѣ нѣ вѣлѣм сѣкѣмѣлѣ. 53. кѣ сѣкѣ кѣдѣ нѣстрѣ-
 дѣлѣш ачѣстѣлѣ, сѣкѣ сѣкѣ рѣрѣлѣчѣ рѣ нѣнѣстрѣдѣрѣ, шѣн лѣвѣртѣлѣш ачѣ-
 сѣтѣлѣ, сѣкѣ сѣж рѣрѣлѣчѣ рѣрѣсѣ фѣрѣкѣ мѣлѣртѣ. 54. лѣрѣж кѣндѣ сѣкѣ вѣлѣ
 рѣрѣкѣкѣ нѣстрѣдѣлѣ ачѣстѣ рѣ нѣнѣстрѣдѣрѣ, шѣн мѣлѣртѣлѣ ачѣстѣ, рѣрѣсѣ
 фѣрѣкѣ мѣлѣртѣ, лѣтѣнѣчѣлѣ вѣлѣ фѣн кѣкѣкѣнтѣлѣ чѣ-й сѣкѣрѣс : рѣнѣцѣтѣж-й
 мѣлѣртѣкѣ нѣкѣнѣж рѣ вѣрѣшѣнѣцѣж. 55. оуѣндѣ цѣ-й мѣлѣртѣ, вѣрѣшѣрѣкѣ?
 оуѣндѣ цѣ-й мѣлѣртѣ, лѣкѣлѣ тѣкѣс? 56. лѣкѣлѣ мѣрѣцѣй лѣтѣ нѣкѣлѣтѣлѣ ;

*) Glossa: чѣ с(ѣ) шѣч(ѣ), сѣнт тѣр. **) рѣ дѣ гѣлѣкѣ.

и рж пстѣра пѣкѣтѣлѣи асте лѣѣа. 57. че лѣсѣ(ѣ) лѣи дѣне-
сѣс че нѣс дѣт нѣаѣ пстѣре прии дѣнѣа нѣстрѣс Іс . Хс.

LXXV.

с. 1650—1670.

(Когѣаничѣнс, Аѣтопис. I, Шшѣ 1852. Япиндикс I, р. 3 итн.)

Євстратіе Логофзѣла.

Originea Moldovenilor.

Пентрѣс иждереніа Молдовенилор, ши кѣм аѣ бѣтѣт ши аѣ
изгонит пре Тѣтари де пе ачесте локѣри.

Єкрие летописѣла чел ѣнгѣрескѣс, кѣ оаре кѣнд пре ачесте
локѣри аѣ фѣст лѣкѣсинд Тѣтари, ши рѣмѣлицѣндѣсе ачести
Тѣтари с'аѣ тинс де аѣ трекѣт ши песте мѣниѣ ла Ярдеал .
Ши рѣмпингѣнд пре ѣнгѣри ден очинеле лор, н'аѣ маи пѣтѣт а
сѣферире; че синѣр Ласлѣс краюл ѣнгѣрескѣс, кѣрѣа зик кѣ аѣ
фѣст вѣрховник, с'аѣ скѣлат де с'аѣ аѣс ла рѣмпѣратѣла Рѣмѣ-
лѣи, де-ши аѣ чершѣт оасте рѣнтр'ажѣтор рѣмпротива вѣрѣжма-
шилор сен . Дече рѣмпѣратѣла Рѣмѣлѣи алт ажѣтор нѣ іаѣ
фѣгѣдѣнт, че іаѣ дат респѣнс ши аѣ зис : „ѣс сѣнт жѣрат,
кѣнд ам стѣтѣт ла рѣмпѣрѣѣе, ом де жѣдеѣла мѣс сѣ нѣ
шае; пентрѣс ачееа, мѣлѣи оамени рен с'аѣ фѣкѣт рѣи ѣеара мѣа,
ши кѣте темниѣе, тоате сѣнт пѣне де дѣнѣши . Ши нѣ маи
ам че ле фѣче; че ѣи-і воіѣ да ѣе, сѣ фѣчи изѣкѣндѣ кѣ дѣнѣши .
Єарѣ тѣ рѣи ѣеара мѣа сѣ нѣ-і маи адѣчи, кѣ ѣи-і дѣрѣеск ѣе.“
Ши де сѣрг рѣнѣѣѣѣ де-і стринсѣрѣ пре тоѣи, де іаѣ арс рѣмпре-
жѣрѣла капѣлѣи, де ле аѣ пѣрѣолит пѣрѣла, кѣ ѣи ѣер рѣнѣер-
бѣнтат; каре семн трѣѣѣе ши пѣнѣѣ астѣѣзи рѣи ѣеара Мол-
довен ши ла Мараморѣш, де се ѣеѣлѣескѣс прежѣр кап . Дече
Ласлѣс краю дакѣ аѣ лѣат ачел ажѣтор тѣлѣѣѣреск дѣла рѣм-
пѣратѣла Рѣмѣлѣи, аѣ сѣлит ла ѣеара ѣнгѣреаскѣѣ, ши де аѣи
пре кѣшлѣѣиле Крѣѣѣиѣлѣи, кѣ тоатѣ пѣтереа са с'аѣ апѣкат де
Татарѣ а-і батере ши а-і гонире, де аѣ трекѣт мѣнтеле рѣи ѣеастѣ
ѣеарѣ пре ла Родна, пре каре кале ши семне прии стѣнѣи де
пеатрѣ рѣи доѣе локѣри се аѣлѣѣ фѣкѣсте де Ласлѣс краю . Ши
лѣа гониндѣ-і прии мѣниѣ, скѣс-аѣ ши пре ачесті Тѣтари, карѣ
аѣ фѣст лѣкѣѣиторѣ рѣи Молдова, де іаѣ гонит пѣнѣѣ іаѣ трекѣт

ана Сиретсади . Яколо Ласакс краю, че се клямк лашиче Станислав, стънд рн цермвриае ани, ас стригат синдриче : Сиретем, Сиретем, адекъ : плаче-ми, плаче-ми, са8 к8м зичем нои : аша-ми плаче . Маи анои дакъ с'ас декълекат цара, де пре к8кънт8а л8и краю че а8 зич : Сиретем, а8 н8с н8меле ани : Сирет8а . Д8и8ъ м8атъ гоантъ, че а8 гонит пре Татари дин тоате локвриае де 8нде ера ашезацн, ста рн м8ате локври рмнотрика оирлор л8и Ласакс краю ; дече чна че ста, вкът8ици ера, къ н8 се н8те спржкни, еаръ чна че ф8уеа, ли се да л8нга рнанте шн скъпа . Пре ачеле времи ера мширши8г8а Тктарилор, де се фкча а даре дос, шн анои рндатъ се рнторчеа л88ира челор че-гониа . че нече 8и спор н8 авиа, къ къдеа рн примекди де периа, шн ори че фел8ри де мширши8г8ри вреа фаче, тот лор ера де сминтеалъ ; пкн и88 скос ден тот лок8а, шн и88 депкратат песте Нистр8 ла Кржм, 8нде шн пкнкъ асткзи тръек88 .

Де аколо с'ас рнторе Ласакс краю к8 ласдк шн в88ице ; шн соснд алак8 р зюа лк8ати с8к8а8и, а8 черш8т ла еи-скоши лор благословение с8-а ласк три зие с8 се веселаскк к8 доамна-шн шн к8 боиари си . Л'ас благословит де а8 лк8ат с8к марци к8 тоатк к8ртеа са ; каре обичи8 се цине ла л8уеа лор шн пкнкъ асткзи, де ласк с8к марци рн с8пткмкна пост8-л8и чеа маре .

Descălecarea Maramorugului.

Пентр8 декълекариа Марамор8и8ади .

Ласакс краюа синдрек д8и8ъ изекндк к8 норок че а8 фкк8т л88ира Тктарилор шн с'ас ашезат ла ска8и8а с88, с'ас сфк8т8ит к8 боиари си, че вор фаче к8 ачи тк8хари че-1 абасе рнтр'аж8тор де ла рмнкрат8а Ржм8а8и, к8 каре маре изекндк а8 фкк8т, де а8 ричит н8тиреа ачелор Тктари ; къ с8к ле деа лок шн мошн рн царк, н8 с8фериа 8и88ри че-1 де мошн, вкзкнд къ с8нт оамени ри шн 8чигашн ; сокотнд, къ де се вор рм8ацн еи, се вор рнткри, шн с8к н8 ли се т8ампае в8'о приче к8 еи, шн с8к петреакъ маи рк8 декк8т к8 Тктари ; маи анои с8к н8 ле хие а-шн пердере шн кр8еа . Че ле а8 алес 8и лок, оск8ит шн н8стн8 ; рнгркд8т к8 м8ици пинпрек8р, рнтре ц8ара лешаскк шн рнтре ц8ара синдраскк, 8нде есте акам8 ц8ара че се клямк Марамор8и8а, аколо ле а8 рмнкрцит мошн де т8рг8ри шн де сате, 8нде тръек шн пкнкъ асткзи .

LXXVI.

1678.

КѢМ ѲЦЕЛЕСВАДИ.....ШИ С'АВ ТУПЗРИТ ѲТЗЮ Ѳ БВКВ-
РЕЦУ . АНИ ДОМ(НВАДИ) АХОН.

(Folio. III nepag. [IV Cipariu] + 108 foli paginate.)

(Fol. Па—Шб.) Парлаамъ кс мѣла лѣн дмнзѣс архіѣпскпѣ
и митрополитѣ алъ тѣргѡвницѣи шѣ алъ скѣснѣсавнѣ бѣкврѣцилор'.
ѣхархъ пѣлюавнѣ шѣ а тѡатѣ Ѣгроклаѣхѣ . Тѣтѣрѡрк правослѣв-
ничилорѣ крѣцини, кѣрѣи сѣнтѣ нѣскѣци Ѳтрѣс лѣмѣа нѡѣстрѣ
рѣмѣнѣскѣ сѣнкѣтѣте, сп(ѣ)с(ѣ)нѣе, рѡагѣ шѣ прѣѣцие кс тѡатѣ
инѣма . Зис-ав Ѳцелѣптѣл' сирахѣ, прѣкѣм' ѣсте скрѣсь Ѳ кѣртѣ
лѣн, Ѳ лг . де кѣпете, грѣиндѣ : а тѡате рѣстѣцил(ѣ) Ѳвѣцѣ
пре омѣ лѣнекѣрѣа .

Пѣиндѣ шѣ смѣрѣнѣа нѡѣстрѣ лѣнаинте кѣвѣнтѣл' стѣпѣ-
нѣсавнѣ нѡѣстрѣ лѣнѣ ѣс . хс . пѣтрѣс сѣдѣга, чѣк лѣкнѣше ам'
сокотѣтѣ Ѳтрѣс инѣма мѣа, кѣ а мѣлатѣ рѣстѣци Ѳвѣцѣ лѣ-
на . дирѣпѣ ачѣка кнѣзѣдѣю : ка сѣ нѣ мѣ афлѣс Ѳтрѣс лѣкнѣ пѣ-
трѣс нѣгрнѣжѣрк талѣнтѣсавнѣ, кѣре ми с'ав дат' мѣе, де ла стѣ-
пѣнѣсавнѣ шѣ дмнзѣсавнѣ мѣѣс ѣс . хс . чѣ кс кѣт' мѣ-ар фн пѣтѣкѣрѣа
прнчѣкпѣрѣн мѣле сѣ-л' Ѳмѣлѣцѣскѣ, Ѳтрѣс нѣкѣмѣсавнѣ мѣѣс рѣмѣ-
нѣскѣ . шѣ ачѣстѣ сокотѣлѣ шѣ кнѣзѣдѣлѣ вѣиндѣ Ѳтрѣс инѣма
мѣа, кс ажѣтѡрѣюл ачѣлѣсавнѣ че пѣтрѣкѣче мѣан пѣ дѣкѣспѣра чѣрѣюрн-
лѣр' Ѳтрѣс мѣрѣркѣ вѣчнннѣкѣ, пѣрѣинтѣеле, фѣкѣкѣтѡрѣюл' вѣчнлѣрѣкѣ,
шѣ а тѣтѣрѡркѣ фѣапѣтелорѣ; апѣскѣтѣс-м'ам', шѣ кс мѣлатѣ оѣ-
срѣдѣе ам' нѣвоитѣ, шѣ дѣскалн де тѣпогрѣфѣе ам' адѣсѣ, Ѳ
сѣнтѣа шѣ де дмнзѣс пѣзѣита мнѣрополѣе а скѣснѣсавнѣ бѣкв-
рѣцилорѣ шѣ ам' ашѣзѣтѣ шѣ де нзнѡавѣ тѣпогрѣфѣе, адѣкѣ
тѣпѣрѣю де тнѣгрѣитѣлѣ кѣрѣцилорѣ ам' рѣднѣкѣт', кс тѡате
мѣшерѣшѣдѣрнѣле кѣтѣ ав тѣрѣвѣтѣтѣ; шѣ ирѣш' мѣан де нзнѡавѣ
кс тѡт' дѣн а дѣнѣсавнѣ сокотѣкѣлѣ шѣ чѣрѣчѣтѣре ам' фѣкѣсѣт',
чѣ картѣ ар фн дѣ w кадѣтѣ (! l. камдатѣ) мѣан де фѡлѡс'
Ѳтрѣс нѣкѣмѣсавнѣ нѡѣстрѣ рѣмѣнѣскѣ а сѣ тнѣгрѣн, шѣ а сѣ да бѣ-
сѣкрѣчѣн нѡѣстрѣ чѣн правослѣвнннѣчн; шѣ ам' афлѣтѣ ачѣстѣ
кѣртѣе, че сѣ кѣамѣ слѡвѣнѣкѣце : кѣлѡчѣкѣ рѣзѣмѣкнѣнѣа, адѣкѣ че сѣ
зѣчѣ рѣмѣннѣкѣце : кѣкѣ Ѳцелѣсавнѣ, фѣкѣсѣтѣ шѣ кѣлѣкѣж днѣтрѣс
мѣлатѣ скрѣнтѣрн сѣнтѣе, кс бѣнѣж сокотѣкѣлѣ скѡбѣсѣ пре лѣмѣбѣж
рѣсѣкѣскѣж, де прѣкѣ Ѳвѣцѣатѣл' кѣр' Іваннѣкѣе Галѣтѡвѣскн, архѣ-

дмнзѣсль нѡстрѡ ла жсдеката лѡи ча страшникѡ, пре вѡменій чѣй дирѣпци ва лѡа кѡ сине ши-й ва дѡче ла лпкърѣциѡ чѣрю-лѡи, ши ва зиче кѣтрѣ дѡиши [: стрѣинѣ амѣ фѡсть, ши м'аци прѣимѣть лп кѡселе вѡастрѣ :] ши пре вѡменіи чѣй пѣкѣ-тѡши ыркш лѣи ва тримѣте лп ыдѣ ла мѡнчиле чѣле де вѣчи, зикѣндѡ-ле лѡр [: стрѣинѣ амѣ фѡсть ши нѡ м'аци дѡс лп кѡ-селе вѡастрѣ :] ши сингсрѣ хс лѡ цинѣть юбѣрк де стрѣини, кѡндѣ лѡ венѣть ла дѡицѡ нѣрѡде мѡте ла 8и лѡк пѡстиѡ, оунде н'авѣе ен чѣ мѣнкѡ, ници авѣ де оунде съ кѡм'пере . атѡнче хс лѡ сѣтсрѡтъ кѡ . е . пѣте, чѣнчи мѣи де вѡмени, фѣрк де мѡѣри ши фѣрк де кокѡни, ши еѡ лѣкѣндѡ-мѣ де ла хс пѣтрѡ юбѣрк стрѣинилорѣ, пофѣскѣ ка съ вѣ вѡспе-тѣзѣ пре дѡмнѣ-вѡастрѡ кѡ пѣинѣ чѡ сѡфлетѣскѡ, кѣчи кѣ-тѡци вѡменіи ши кой сѣнтеци вѡспѣци ши немѣрнѣчи лтр'а-частѣ лѡме : нѡман лтрѡ лпкърѣциѡ чѣрюлѡи вѣци фѣи лѣкѡи-тѡри десѣврѣшитѣ, кѣ ашѡ скрѣе прорѡкѡ дѡдѣ, зикѣндѣ [: немѣрнѣк сѣнтѣ еѡ пре пѣмѣнтѣ :]; ачѣаш зиче кѣтрѡ нѡи ши пѡвѡ апѡстѡл, грѣиндѣ [: нѡ авѣмѣ аичѣ четѡте лѣкѡи-тѡде, че съ кѣдѣм кѡре ва съ фѣе :] дирѣпѣ ачѣл пре дѡмнѣ-вѡастрѡ ка пре нице вѡспѣци ши стрѣини немѣрнѣчи, венѣци лп кѡса лѡи дмнзѣс лтрѡ сѣнта бесѣрекѡ, лѡрѡндѣ пре дмн-зѣс лтр'ажѡтѡрю, пофѣскѣ а вѣ вѡспѣтѡ кѡ пѣине сѡфлетѣскѡ, ла кѡре пѣине кѣмѣ пре дѡмнѣ-вѡастрѡ пре тѡци ла вѡспѣцѣ.

Cazanie la botezul Domnului. (Fol. 78b—79a.)

Казаніе ла вѡтѣзѡлѣ дѡмнѡлѡи нѡстрѡ лѡи Іс . Хс . :

Скрѣс 'лѡ сѣнтѡлѣ матѡѣи бѡнѡл вѡстѣтѡрю лп . г . кѡ-пѣте, грѣиндѣ : венѣ іс де лп галилѡ ла ырдѡнѣ кѣтрѡ иѡанѣ, ка съ съ вѡтѣзе де ла дѡицѡлѣ.

Кѡндѣ лѡ фѣкѣтѣ мѡвсѣи пѣтрѡ лѣкѡш лѡи дмнзѣс, кѡртѡлѣ цѣинѣи, лтр'ачѣл вѡкѣме лѡ фѣкѣтѣ в мѡдѡлѡницѡ де спѣлѡре де лтрѡ ыгѡиндѡл(ѣ) а фѣмѡнлорѣ, лтрѡ кѡре мѡ-дѡлѡницѡ съ спѣлѡ прѣвѡцѣи, кѡндѣ вѡк съ лтрѡ лп кѡртѡл цѣ-инѣи, ка съ адѡкѣ жѣртѡвѣ лѡи дмнзѣс . кѡртѡлѣ лѡте бесѣ-рѣка крѣинѣскѣ ; кѣ ашѡ зиче дѡхѡлѣ сѣнтѣ лтрѡ кѡртѣ кѣнтѡчилѡрѣ [: бѡне*) сѣнтѣ фѣтѡле ыѡрсѡлѡмѡлѡи, ка нице сѡте а кѡдѡрѡлѡи, ши ка в пѣлѡе че съ кѣамѡ солѡмѡнѣ :] мѡдѡлѡницѡ

*) Glosă marginală: фрдѡлѡсѣ.

ачка ꙗскама сѣнтѣмъ вѣтѣмъ . кѣчи кареле шмъ ва врѣ съ
 ꙗтре ꙗ корѣмъ вѣскрѣчѣи, ка съ съ ꙗкѣне пре сѣне сѣнгѣрь
 лшѣ дмнзѣс ꙗ вѣчѣи, ꙗтѣю съ каде лшн ка съ съ сѣгле кс
 сѣнтѣмъ вѣтѣмъ . къ крѣпѣннлорѣ кс вѣмѣнѣи чѣи некреднѣчѣи,
 ши некѣтѣзѣи, нс съ каде а акѣ прѣтѣнѣгъ; пѣтрѣс ачкѣ
 зѣче прѣрѣкѣмъ дакѣдѣ [: кс чѣи некѣрѣи нс кѣи шѣдѣ :]; кор-
 тѣмъ ачѣла съ ꙗцѣлѣкѣе ши ꙗпѣркѣцѣа чѣрюлшѣ, къ ашѣ зѣче
 ꙗсамѣста [: кѣтѣс-сѣ юѣите сѣлѣшлѣшѣрѣле тѣле доѣмне а пѣ-
 тѣрѣлорѣ :] . ши чѣне ва врѣ съ мѣргѣ ла ачѣла корѣ а ꙗпѣ-
 рѣцѣи чѣрюлшѣ, ꙗтѣю съ каде ка съ съ сѣгле ꙗтрѣс ачѣ
 медѣлнѣцѣ а сѣнтѣмъ вѣтѣмъ; къ фѣне кареле шмъ некреднѣ-
 чѣсѣ ши некѣтѣзѣтѣ нс поате съ ꙗтре ꙗтрѣс ꙗпѣркѣцѣа чѣрю-
 лшѣ . къ ашѣ лш зѣсѣ ꙗс . [: чѣне нс съ ва нѣне кс апѣ ши кс
 дѣмъ, нс ва пѣтѣ съ ꙗтре ꙗтрѣс ꙗпѣркѣцѣа лшѣ дмнзѣс :]
 дѣчи пѣтрѣс ачкѣ сѣнтѣмъ вѣтѣмъ съ афѣлѣ ꙗтрѣс лѣсѣдѣ мѣре;
 кѣчи къ фѣрѣ де вѣтѣмъ нс пѣтѣ ꙗтрѣс вѣмѣнѣи нѣчи ла вѣск-
 река крѣпѣнѣскѣ, нѣчи ла ꙗпѣркѣцѣа чѣрюлшѣ . аре сѣнтѣмъ
 вѣтѣмъ ши пѣтрѣс ачкѣ лѣсѣдѣ мѣре, къ ши сѣнгѣрь ꙗс сѣс
 вѣтѣзѣтѣ ꙗтрѣпа нѣрдѣнѣлшѣ, пре кѣмъ зѣче матѣи еѣглѣстѣ
 грѣнѣдѣ [: вѣни ꙗс . ꙗ гаалѣа ла нѣрдѣнѣ кѣтрѣ шѣнѣ, ка съ съ
 вѣтѣкѣе де ла дѣнѣмъ :].

LXXVII.

1679.

(După Cipariu: Chrestomathia p. 223—226.)

Досѣен : Дѣзѣаска лнтѣргѣе типѣрѣтѣс-сѣс
 ла сѣнта мѣтрополѣе ꙗ Ашѣ, мѣсѣ маи ꙗн лшлѣ
 , 3рѣ3.

(4°, XVI foi nepag. + 34 (l. 36) + 49 foi paginate.)

Din prefața I: Ксѣлѣтѣ дѣпрѣднѣж кѣтрѣж тотѣж сѣмнѣцѣа
 рѣмѣжнѣскѣ Иван Дѣска вѣнѣрѣа . кс мѣла лшн дѣтѣс
 днѣ ши шѣлѣдѣнѣторѣю а тотѣж цѣра молѣдовѣи, дѣр, мѣлѣж,
 пѣче, сѣнѣтѣте а тотѣж сѣмнѣцѣа рѣмѣжнѣскѣ тѣстнѣдѣрѣа че
 съ афѣлѣ нѣтрѣацѣстѣж лнмѣж правѣславнѣчѣ, кс тотѣж ннѣма
 чѣрѣм, дѣла днѣж дѣтѣс ши нзѣвѣнѣторѣюл нѣстрѣс ꙗс . ꙗс . днн
 кѣт сѣс ꙗдрѣат дѣтѣс де нѣс дѣрѣнтѣ мѣла сѣ, дѣрѣнѣл ши
 нѣн акѣс де ш дѣтѣж ачѣст дѣрѣ лнмѣн рѣмѣжнѣцѣ сѣнта лн-

тѣсрѣе скоеж пре лимеж рѣмжнискж де пре еллинѣскж де ласда
лѣи дѣтѣс съ 'ницѣлагѣ тѣцѣ, карѣи нѣ 'ницѣлегѣ сѣрбѣце сѣс
еллинѣце . кара прѣиминд ка ѣи ѡдорѣ чель май ексѣмп че
рескѣ, пре дѣтѣс съ лѣсдац ши пре нон ла свѣнта рѣгж нѣ ѣи
тарецѣ ши фицѣ сѣнѣтѣшѣ.

Din prefața II: Прѣкѣсминатѣлѣи рѣтрѣс ѣс . хс . Іѡан Дѣска
воевода, днѣлѣи ши ѡбѣлѣдѣиторѣлѣи а тоатѣ мѡлѡдѡвлахѣа
..... рѣтрѣчела кнп ши мѣрѣа та, мнѡостиве дмне, те не
воецѣ пентрѣс цара мѣрѣи тале, съ ѡ лѣсчѣ ла бине, ши трѣс
пѣце ши сѣлѣтѣце, ши пентрѣс рѣцелесѣл снтелорѣ кѣрѣцѣ сѣ-ш
рѣцелѣгж пре лимеж, снѣта ши дмнѣтѣмска лнтѣсрѣе . рѣтрѣс кара
лѣте храна чѣ де ѡцѣж ѡчникж сѣлѣтѣскж, ан неѡнт мѣрѣа
та, некрѣщѣнд келѣтѣлѣж рѣгѣкторѣлѣ мѣрѣи тале смернтѣлѣ
досѡѡн мнѣрополнтѣлѣ рѣкнѣтѣл кѣ фаца пѣнж ла пѣмжнт ка
дмнѣлѣи нострѣс лѣстне.

Liturgia sf.-lui Chrisostom.

Іѡанѣ рѡстѣ де лѣрѣ.

Кѣс паче дмнѣлѣи съ не рѣгѣмѣ . попорѣл : дмне мнѣлѣце.
Пентрѣчѣа де сѣсѣ паче ши снсенѣа сѣлѣтелѣрѣ нѡлѣстре дмнѣ-
лѣи съ не рѣгѣлѣ . попорѣлѣ . Пентрѣс пачѣ а тоатѣ лѣмѣ,
ѡнж стара свнтелѣрѣ лѣи дмнѣтѣс бесѣрнѣ, ши а тѣтѣсрѣра
ѣничѣне, дмнѣлѣи съ не рѣгѣмѣ . попор : дмне мнѣлѣце.
Пентрѣс свѣнта касѣ ачѣста ши карѣи кѣ рѣдинѣж ши кѣ ѡнж
ѡѣаре ши фѣрика лѣи дмнѣтѣс рѣтрѣ рѣтрѣс дѣнѣж, дмнѣлѣи
съ не рѣгѣмѣ . Пентрѣс архѣпѣскѣлѣ нострѣс, нмѣ, чѣстнѣ пре
ѣцѣмѣ, рн хс дѣаконимѣ а тотѣ кнрѣлѣ ши попорѣлѣ, дмнѣлѣи
съ не рѣ(гѣмѣ) . дмне мнѣлѣце . Пентрѣс прѣ ѡнж рѣдинѣсѣ
ши ѡѡнѣтор рѣ хс . дмнѣлѣ нострѣс, іѡанѣ, нмѣ, воевода ши
а лѣи чнстнтѣ доѡмнѣ, нмѣ, ши де дмнѣтѣс дѣрѣнѣлѣрѣ
сѣи фѣи, нмѣ . Пентрѣс тоатѣ полѣта, ши кѣртѣ лѣи, дмнѣлѣи
съ не рѣгѣмѣ . дмне мнѣлѣ(ѣце) . Пентрѣс сѣ-лѣ аѣѣторѣкѣе ши
сѣ пѣлѣче сѣнтѣ пнчѣарѣе лѣи пре тотѣ пнсмѣшѣл ши лѣптѣ-
торѣлѣ, дмнѣлѣи съ не рѣгѣлѣ . попорѣлѣ : дмне мнѣлѣце.
Пентрѣс свѣнта лѣкѣднѣца ачѣста ши а тоатѣ чѣтѣцѣ, ѡраше ши
сѣте, ши прнн карѣи кѣ рѣдинѣж лѣкѣсѣскѣ рѣтрѣжнѣе, дмнѣлѣи
съ не рѣгѣмѣ . Пентрѣс ѡнж стѣмѣпѣрѣрѣк ѡзѣдѣхѣлѣи, ѡнж
рѡада кнптѣрѣлѣрѣ пѣмжнтѣлѣи, ши тнмѣсрѣ кѣ паче, дмнѣ-
лѣи съ не рѣгѣмѣ . Пентрѣс чѣл че рѣнѣатѣ, кѣлѣторѣскѣ,
ѡлесѣкѣ, сѣ трѣдѣскѣ, ши чѣл че-с рѣ рѡѣе, ши де мѣнтѣнѣца

лвр дмнѣлѣи съ не рѣжлм. Пнтрѣ съ не нзежнмъ дѣ ла
тоатѣ скѣрѣа, дрѣла ши нѣкол, дмнѣлѣи съ не рѣжлмъ . по-
порѣл : дмнѣ мѣдѣиѣ. Спрнжннѣкнѣ, мѣнтѣдѣиѣ, мнѣдѣиѣ ши
не фѣрѣкнѣ дмнѣзѣкѣ кѣ ла тѣс дарѣ . попорѣл : дмнѣ мнѣ-
дѣиѣ. Дѣ прѣ свѣта, кѣрата, прѣ каскнѣта, салкнѣта дѣснѣ-
тоарѣ нѣастрѣж, дмнѣзѣкѣ нѣскѣжтоарѣ ши нѣрѣрѣкѣ фнчоларѣ
мрѣла, кѣ тѣц свѣцнѣи помнннѣдѣ прѣ ршннѣ ши днѣн прѣ л'алѣцъ,
ши тоатѣ вѣла нѣастрѣж лѣи хѣ дмнѣзѣкѣ прѣ самѣ съ дѣжлѣ.
попорѣла : цѣѣ дмнѣ. Кѣ цѣ-сѣ кѣвннѣ шамннѣн . дмннѣ.

LXXVIII.

с. 1679—1680.

(După Cipariu: Chrestomathia pag. 226—229.)

Досоей : Молитвезникъ . (Лши . . .)

(4°, 131 fol.)

Molitva Sf-lui Simeon Metafrast.

Мѣтѣа прѣ стнхѣрѣи а снтѣлѣн Сѣмѣон мѣтафрѣст . рн тоатѣ
сѣлѣ съ ши четѣкскѣ тотѣ крѣпннѣлѣ.

Дѣ ла прѣкѣснѣтѣ кѣсѣ, дѣ ла ннѣмѣж спѣркатѣж
Дѣ ла нѣкѣратѣж лнмѣж, дѣ ла сѣфлѣт пѣнн дѣ гѣссѣрѣи.
Прѣймѣдѣиѣ-мѣ рѣга хрѣстоасѣ, нѣ мѣ оуѣрнн дѣ ла тннѣ .
Дѣ кѣвннѣтѣ шѣнчѣл, ши дѣ а мѣ нѣстнѣдннѣцѣж.
Дѣ-мѣ кѣ 'ндрѣзннѣрѣ а сѣжчѣ, хѣ чѣла чѣ мѣ-нн сѣфатѣла .
Ши май вѣртѣосѣ тѣ мѣ 'мѣацѣж, чѣкш вѣрѣ фѣчѣ, ши чѣкш сѣжчѣ .
Дѣ кѣжт ѣлѣдннѣка'м грѣшнѣтѣ-ц, чѣ цѣс оуѣндѣ цѣ-нн гѣсѣла,
Мнрѣрѣи сѣслѣнѣ кѣсмѣрѣжнѣдѣ-ш, вѣнн кѣтѣзѣжнѣ дѣ-ц оуѣнѣж
Лѣн хѣ . снѣ ннчѣрѣ; стѣпнѣжнѣла мѣсѣ дѣзѣдѣл!
Прѣкѣснѣ н'ай ршнннѣк прѣчѣла, кѣ ннѣма ч'ас вѣннѣтѣ-ц
Яшѣ мѣ фѣрѣж грѣцѣж, сѣ'м лаш снтѣлѣ-ц ннчѣрѣ
Сѣ лѣ цѣю, сѣ цѣ-лѣ сѣрѣст, ши кѣ нзрѣрѣла дѣ лѣкрѣлѣмѣ
Ка кѣ мнрѣла чѣл дѣ мѣлат прѣц, сѣ цѣ-лѣ оуѣнг кѣ 'ндрѣзннѣрѣ .
Дѣ-мѣ 'н лѣкрѣлѣнѣлѣ малѣ, кѣ дѣжсѣ мѣ кѣрѣцѣкнѣ .
Шѣртѣ-мѣ дмнѣ дѣ грѣшалѣ, ши мнѣла тѣ-м дѣрѣдѣдѣиѣ .
Цѣнн мѣдѣлѣжлѣ дѣ тотѣ рѣдѣла, цѣнн мѣнн ши рѣнѣлѣ малѣ .
Лѣвнѣтѣрѣнѣлѣ дѣ мѣлатѣ, лѣ кѣс, ши-мѣ цѣнн ши крѣдннѣца,

Ши 'нкъ-м везь ши невоинца, ши-мі асси ши де сѣспинсрї
 Нс с'акснд де к'ктрѣ тине, творецъ мїеѡ дмне снте.
 Ниче пикса чел де лакрѣмі, ниче де сѣспинк вр'о парте.
 Къ ши чале нег'ктате, сѣнт де вкїй т'кї в'кссте,
 Ши ла карт'к та сѣнт скрнсе, чала че нс-с рченсте,
 Ши сѣнт псе де дат самѣ, ши-м кастѣ де плек'чюне.
 Каст'к-мі кжтѡ-м асте трѡда, де п'ккателе де т'оте,
 Д'ѣѡ, ши ми ле іартѣ; ка рн инемѣ ксратѣ
 Кс здробитсрѣ де ксѣт, ши кс сѣфлет пани де фрикѣ
 Съ м'кнжнк де пр'к ксрате але тале снте тайне.
 Віѡ-й ши 'н д'ѣѡасѣ, чине в'к ши те м'кнжнкѣ
 Кс инемѣ стрексратѣ, къ тѡ ай сѣѡ дмне снте:
 Чине мїа мжнка де карне, ши ва ба ши д'кл мїеѡ сѣнѣ
 Ячела 'нтрѡ мине мжне, ши еѡ рнкѣ сѣнт ртр'жнсѡ.
 Ядеврѡ цї-й кѣвжнтѡ, дмнслк мїеѡ ши дмнск'слѣ,
 Къ чела че-ш аре гарте, 'н д'смин'к'снтрѡре ддрѡрї
 Ячела сѣнгср нс асте, че-й кс тине, дмне снте
 Кс асмина ча де трей сорї, че стр'клдмин'к'сѣ асма.
 Ши пентрѡ съ нс мжю рсѡмі, ф'ърѣ тине, датѡ віецій
 Сѣфлетѡй віеціи мале, в'кксрїѡ ма ч'к еснѣ,
 Мжнтсннца ч'к де асме; пентр'ачѡѡ ц'ам веннтѡ-ц
 Прексѡ везь къ пажн кс лакрѣмі, ши кс'мфржнѣере де сѣлтѣ.
 Сксмп'ър д'к мале грешале, с'к-мі д'ърѡціі ф'ърѣ лнѣѣ
 Д'к тале виѡѡ д'кт'кт'ѡре, ф'ърѣ де приханѣ тайне
 Съ-м ксминек ф'ър' ѡсжндѣ, с'к мжї прексѡ ц'ас фост сѣѡ
 Антрѡ мине тик'клѡсѡ, с'к нс м'к г'ксаскѣ сѣнгср
 Ф'ърѣ ддрѡ т'ѡ, вика'кнѡ, с'к м'ансче ф'ърѣ в'ксте
 Ши р'кт'кчнт с'к м'к дѡкѣ; де ла-л т'ѡ д'ѣѡескѣ граю.
 Пентр'ачѡѡ кас ла тине, ши стрн г кс мѡатѣ кълдсрѣ:
 Ксѡ ай прїймнт пре ксрварюѡ, ши пре ксрѡа ч'ас веннтѡ-ц,
 М'к прїймѡѡѡе мнлостнве, пре ксрварю, пре нес'кцѡсѡ
 Кс де сѣфлет здробнчюне, рдатѣ че ц'ам веннтѡ-ц;
 Къ цїѡ дмне къ нс-й алтѡ ка еѡ, с'к-ц фїе 'н грешалѣ.
 Нич аѡ аскрат ниче аскрѡрї, ка де мине че-с ф'кксте.
 Че іарткш ѡ цїѡ ш'ачаста: къ грешале кжт де маре
 Ниче мѡатѡ де п'ккате, рнтраче д'ѣѡ снте
 Пр'к та 'ндеѡсн гѣ р'ѣѡдѡре, ѡм-драгосте 'мв'рѡѡматѣ.
 Че кс ѡлоюѡѡ де мнлѣ, пре карї с'к 'нто(р)к кс калдсрї
 Кср'кц'кцї-й, лнмпес'кцї-й, ши асминей рї фач партннч,
 Соц д'ѣѡірїй тале, ф'кжндѡ-й ф'ърѣ де р'ѣхнѣ.
 Ши че-й стреннѣ ши ла р'ѣрї, ши ла мннтѡ ча де ѡаменї

Порокѣи адѣ кѣ дѣншиѣ, ка прѣлѣтнѣи дѣлрѣши .
 Ячѣстѣ-м даѣ кѣтѣсарѣ, ачѣстѣ-м даѣ ариѣи хѣ,
 Ши 'ндркѣзѣнѣдѣ-ц, дѣ богѣтѣж, чѣ ай сирѣ ноѣ вѣнѣтѣтѣ
 Кѣкѣрѣжѣдѣ-мж 'н кѣтрѣмѣср, дѣ сѣтѣлкѣ фокѣ мѣ кѣмѣник .
 Фжѣнѣ фѣинѣдѣ ши кѣ мѣнѣше, кѣ мѣ рѣжр фѣрѣкѣ арѣсрѣж,
 Ка ши рѣгѣлкѣ дѣ мѣнѣтѣ, чѣ арѣдѣ фѣрѣкѣ 'нѣфокѣрѣ .
 Пѣнѣтрѣ'ачѣлѣ 'н гѣхарѣкѣ дѣ мѣнѣтѣ, ши кѣ мѣдѣлѣцѣмѣнѣтѣж кѣ
 Кѣ мѣдѣлѣкѣрѣнѣлѣ мѣлѣлѣ, дѣ ла трѣш ши дѣ ла сѣфѣтѣ
 Тѣ мѣкрѣск ши мѣ 'нѣкѣнѣ цѣлѣ, дѣсѣлѣлкѣ мѣлѣс кѣ слѣлѣж
 Кѣадѣкѣрѣ бѣлѣнѣтѣ иѣцѣ ши акѣмѣс ши 'нѣтрѣс тоѣ кѣлѣи . аминѣ .

LXXIX.

1680—1700.

(Exemplar defect al Bibl. Centr. din București, 4°, lipsește titlul și foile până la folio 2, și de la 260 în colo tot restul. Fol. 2—260 paginate.)

Попа Іоáннь дѣнѣ Бѣнѣци : рѣнѣзѣцѣтѣсрѣз пѣнѣтрѣс прѣ-
 вѣци кѣ рѣнѣтрѣвѣзрѣи ши рѣсѣнѣдѣсрѣи (?)

Despre taínele. (Fol. 2b—3b.)

Дѣтрѣвѣлѣрѣ. Кѣтѣ сѣкѣнѣтѣ тѣйѣнѣлѣ? Рѣкѣснѣдѣрѣе . Тѣйѣнѣлѣ сѣкѣнѣтѣ
 шѣлѣтѣ : сѣнѣтѣлкѣ вѣтѣлѣж . сѣнѣтѣлкѣ мѣлѣркѣ . прѣвѣиѣцѣлѣ . покѣлѣнѣнѣлѣ .
 дѣмѣнѣсѣлѣсѣка прѣнѣчѣрѣнѣнѣе . кѣснѣнѣлѣ, ши мѣлѣлѣлѣлѣ . Дѣтрѣвѣлѣрѣ . Кѣчѣ
 сѣкѣ зѣнѣкѣ тѣйѣнѣе? Рѣкѣснѣдѣрѣе . Тѣйѣнѣе сѣкѣ зѣнѣкѣ кѣчѣ кѣспрѣнѣдѣлѣ рѣ
 сѣнѣнѣе зѣнѣкѣ акѣснѣсѣкѣ дѣрѣ, кѣрѣе нѣ сѣкѣ кѣдѣ сѣкѣ сѣкѣ арѣкѣтѣ некрѣ-
 дѣнѣчѣшѣнѣлѣрѣ, кѣрѣиѣ неарѣкѣнѣдѣ лѣмѣнѣна крѣдѣнѣиѣцѣи нѣ пѣтѣ' нѣчѣ
 кѣсѣм сѣкѣ лѣ рѣцѣлѣлѣгѣж . ашѣлѣ вѣдѣлѣм прѣ Нѣкѣдѣнѣлѣ, кѣрѣлѣлѣ зѣнѣчѣ
 кѣкѣтрѣж хѣ . рѣ чѣ кѣнѣ пѣдѣтѣ шѣм сѣкѣ нѣлѣкѣж кѣкѣтрѣжѣнѣ фѣинѣдѣ; лѣуѣ
 дѣлѣрѣж пѣдѣтѣ адѣоаѣлѣрѣж рѣ пѣнѣтѣчѣнѣлѣ мѣлѣнѣчѣнѣ сѣлѣлѣ сѣкѣ рѣтрѣ,
 ши сѣкѣ сѣкѣ нѣлѣкѣж? [гѣлѣлѣа, г, Іоáннь] . непѣтѣкѣнѣдѣ сѣкѣ рѣцѣлѣлѣгѣж
 ачѣлѣ прѣстѣтѣ фѣирѣе адѣоа нѣлѣцѣрѣе, прѣ кѣрѣлѣ дѣрѣсѣлѣцѣе крѣдѣнѣиѣчѣшѣ-
 лѣрѣ сѣнѣтѣлкѣ вѣтѣлѣж . ашѣлѣ жѣдѣоѣкѣиѣ гѣлѣчѣвѣлѣлѣ рѣтрѣ дѣнѣнѣиѣиѣ,
 зѣнѣжѣнѣдѣ : кѣсѣм пѣдѣтѣ ачѣстѣа сѣкѣ не дѣлѣ нѣоаѣлѣ трѣшѣлѣ сѣкѣс сѣкѣ-
 лѣ мѣнѣкѣжѣмѣ? [гѣлѣлѣа, ѣ, Іоáннь] . ши мѣдѣлѣцѣ дѣнѣ зѣчѣнѣиѣчѣиѣ лѣдѣиѣ
 зѣнѣнѣдѣ зѣнѣсрѣж : тѣрѣлѣ жѣстѣе кѣвѣкѣнѣтѣлкѣ ачѣстѣа, чѣнѣнѣе пѣдѣтѣ сѣкѣ
 акѣсѣдѣтѣе прѣ дѣжѣнѣсѣлѣлѣ; непѣтѣкѣнѣдѣ иѣ сѣкѣ рѣцѣлѣлѣгѣж прѣкѣ мѣрѣ
 тѣнѣнѣж а сѣнѣиѣцѣтѣиѣ прѣнѣчѣрѣнѣнѣиѣ . сѣлѣс тѣйѣнѣе сѣкѣ зѣнѣкѣ, кѣчѣ сѣкѣнѣтѣ
 нѣцѣлѣ рѣкѣцѣкѣтѣсрѣ дѣмѣнѣсѣлѣиѣнѣ фѣлѣрѣтѣ адѣнѣчѣкѣ . пѣнѣ'трѣс кѣрѣе лѣкѣрѣс

Євстафій даскалъ ꙗпревннѣ амѣнобоу тѣлкъѣриле зичѣ,
кѣде-сѣ тайничлаворъ съ цѣе гѣра ꙗкѣсѣ, шѣ съ нѣ дескѣпѣрѣ
фѣште-кѣрѣа пре ачѣла кѣре ас ꙗвѣцѣтъ.

Despre odejdiile preotului. (Fol. 42b—44b.)

М. Єхнть шѣ аате ѡдеждѣи, кѣриле тревѣскъ съ ле анѣж
гѣта прѣтѣла? **Р.** Євнцѣтеле вѣсе . дѣскосѣла, шѣ потѣрюлъ .
покрѣкѣтеле, шѣ антѣмисѣла, кѣпѣла шѣ євѣрѣтеле, шѣ звѣзѣда,
шѣ тѣатѣ вѣсерека вѣне гѣтѣтѣж, шѣ дѣвѣсѣи свѣтѣла прѣстол,
шѣ жѣртѣвникѣла. **М.** Чѣ ꙗсемнѣасѣ дѣскосѣла? **Р.** Дѣскосѣла ꙗ
сѣмнѣасѣ пре ѣселе ачѣла, ꙗтрѣ кѣриле дѣкѣ сѣас нѣскѣт хс
лѣас нѣс ꙗтрѣнѣтеле; шѣ сѣвѣжѣскъ ꙗкѣ ꙗ лѣкѣ де нѣсѣлаѣа, ꙗ
кѣра трѣпѣла а дѣмнѣаи дѣ ла прѣтѣла, шѣ дѣ ла дѣѣакѣнѣла съ
токѣмѣцѣе, кѣрѣи ꙗкѣнѣскѣ пре Івсѣфѣ, шѣ пре Нѣкѣдѣим . ашѣ
лѣ видѣнѣа ачѣ де тайнѣ фѣричѣтѣла Герман. **М.** Чѣ ꙗсемнѣасѣ
потѣрюла? **Р.** Потѣрюла асте ꙗ лѣкѣла ачѣлѣи вас, ꙗтрѣ кареле
ас пѣкѣтъ сѣнѣтеле ачѣла, кѣреле сѣас вѣрѣсѣт дѣн рѣна а нѣлѣтѣ
нѣтѣи кѣаѣтей, шѣ а мѣнѣлавор, шѣ а пѣчѣарелѣрѣ а лѣи хс.;
шѣ сѣвѣжѣцѣе ꙗ лѣкѣла ачѣлѣи пѣхар, пре кареле ꙗцѣлѣпѣчѣона
фѣиолѣлѣи дѣмнѣсѣс, ас дѣресѣ сѣнѣтеле сѣс ꙗ лѣкѣла ачѣлѣи
вѣн, пре карелѣ ꙗкѣ ас гѣтѣтѣ пре свѣта мѣса са, зѣкѣндѣ
кѣтрѣ тѣци : вѣци де ачѣста тѣци. **М.** Чѣ ꙗсемнѣасѣ звѣзѣ
да? **Р.** Звѣзѣда ꙗсемнѣасѣ пре стѣкѣла, пре кара о ас вѣсѣт
вѣлѣхѣвнѣицѣи спѣ рѣсѣрѣнт, шѣ стѣтѣс асѣпра зѣде ерѣ кѣкѣ
нѣла; шѣ сѣвѣжѣцѣе ꙗкѣ, ка съ стѣл пѣрѣрѣк ꙗ мѣжлѣкѣла
дѣскѣсѣлѣи чѣнѣтѣта пѣйне, шѣ съ нѣ сѣ рѣсѣпѣскѣ пѣрти
чѣле дѣн дѣскѣ; кѣчи де нѣар фѣи фѣбѣтъ звѣзѣда аѣперѣмѣнѣ
тѣла дѣскѣ(с)лѣи, ар фѣи пѣпѣнт пре свѣтеле, шѣ лѣр фѣи кѣлѣ
тѣтѣ дѣн лѣкѣла лѣвор . мѣлаци вор, кѣ Іван златѣсѣтъ ѡ ас
нзѣодѣт дѣнтѣи звѣзѣда, шѣ ѡ ас нѣмѣнт стѣл. **М.** Чѣ ꙗ
семнѣасѣ аѣперѣмѣнѣтѣриле а дѣскѣсѣлѣи, шѣ а потѣрюлѣи?
Р. ꙗчѣста сѣнѣтъ ꙗ лѣкѣла сѣдѣрюлѣи, кѣрел(ѣ) аѣперѣлѣ пре фѣаца
лѣи Іс ꙗ морѣмѣнѣтъ; шѣ ꙗсемнѣасѣ ачѣла дѣѣ аѣперѣ
мѣнѣтѣри тот пре ачѣла сѣдѣрѣ; кѣчѣ шѣ свѣтѣла трѣпѣла, шѣ
чѣнѣкѣтѣтѣ сѣнѣтеле нѣ сѣнѣтъ дѣѣ, чѣ тѣтъ зѣна . ашѣ мѣреле
Дѣмѣскѣи лѣ казанѣе, зѣде арѣтѣж, преѣсѣмѣ пѣйна кѣра съ дѣн
стѣсѣлѣе, нѣ асте кѣпѣла а дѣмнѣсѣскѣлѣи трѣпѣ. **М.** Чѣ ꙗ
семнѣасѣ аѣрѣла? **Р.** ꙗрѣла асте нѣс ꙗ лѣкѣла ачѣи пѣтѣри, кѣ
кѣра Івсѣф ас асѣпѣать пре морѣмѣнѣтъ, пре кѣра ѡ ас пѣ

четадѣть стрѣжѣрѣи жидовнаур . ꙗкъ съ зиче дѣръ, кѣчи
ꙗкинѣацие прѣ ꙗѣвникѣе аурѣа ачѣи нѣнци, ꙗ кѣрѣа л'ас вѣи
дѣтъ оученикѣа лѣи, ши л'ас дѣс кѣтрѣж анѣк ши каѣѣфа, ши
дѣ шиѣтъ лѣи минѣиоѣсе мѣрѣтѣрѣи, ши л'ас бат'ѣокѣрѣитъ,
ши л'ас екѣтѣтъ, кѣиѣдѣ ши петѣр л'ас тѣгѣдѣитъ . ши ал'алте
тоѣте, шиѣа грѣѣцие Германѣ . **Д.** Чѣ ꙗскѣниѣсѣж антимиѣсѣл?
Р. Антимиѣсѣл ꙗскѣниѣсѣж прѣ плаѣшка, кѣ кѣрѣа с'ас ꙗскѣитъ
трѣсѣл лѣи хѣс, дѣкѣж л'ас погорѣтъ дѣпрѣ крѣче ши ꙗ мор
мѣнтѣ л'ас пѣс . антимиѣсѣл съ кѣамѣ грѣчѣцие стрѣнѣсѣрѣж,
фѣинѣдѣ пѣрѣрѣа прѣ свѣтѣл прѣстѣл стрѣнѣск . съ нѣмѣкѣи ши
свѣицире, ши скѣсѣнѣ, прѣкѣмѣ вѣомѣ вѣдѣ ши маѣи цѣсѣ . а кѣ
пѣи, ши а вѣрѣкѣтелѣи трѣбѣж, ѣсте алѣа .

Despre cetele îngerești. (Fol. 208b—209b.)

Нѣвъ ам' зѣск съ фѣе чѣтеле а пѣтерѣнаурѣ черѣци, ши трѣи
ерѣрѣхѣи . ачѣ дѣнтѣкѣи, дѣнѣж свѣициѣтѣл Диѣниѣсѣи лѣ кѣрѣте пѣн
трѣ черѣска ерѣрѣхѣе глаѣа ѣ, ѣсте ачѣкѣа, кѣрѣа пѣрѣрѣе съ афѣж
ꙗпрѣиѣрѣсѣл лѣи дѣмнѣкѣс, ши апрѣбѣе дѣ дѣнѣсѣл, ши ачѣкѣа
кѣрѣа маѣи ꙗнаѣнѣте дѣ ал'те, фѣрѣж мѣж'лѣчѣе съ зѣче кѣ сѣ
ꙗпрѣсѣнѣж кѣ дѣмнѣкѣс; кѣрѣа вѣспрѣиѣде скѣсѣнѣе чѣле прѣ прѣ
свѣте, хѣрѣсѣиѣи чѣи кѣ мѣл'ц' ѣкѣи, ши серѣфѣиѣи чѣи кѣ
мѣлатѣ ариѣи . алѣѣа ерѣрѣхѣе, ѣсте ачѣкѣа кѣрѣа съ пѣниѣкѣи дѣ
стѣпѣниѣри, дѣ дѣниѣри, ши дѣ пѣтерѣи . а трѣа, ѣсте подоѣа
ачѣа а ꙗчѣнѣкѣтѣрѣнаурѣ, а архѣагѣгѣлаурѣ, ши а ꙗсерѣнаурѣ . серѣ
фѣиѣи с'ас нѣмѣитъ тѣѣтъ дѣнѣ Диѣниѣсѣи, тѣѣтъ лѣ ачѣ кѣрѣте
глаѣа ѣ, пѣнтрѣ кѣч арѣдѣ, ши ꙗкѣл'ѣсѣскѣ, ши кѣрѣкѣсѣскѣ .
хѣрѣсѣиѣи, пѣнтрѣ мѣл'циѣма а коѣоциѣиѣи, сѣс пѣнтрѣ вѣр
сѣра а ꙗцѣлѣиѣиѣи . скѣсѣнѣе, пѣнтрѣ кѣчи сѣнѣтѣ ꙗкѣл'ѣѣте
дѣ тоѣтѣж тѣнѣра сѣмѣнтѣж; ши кѣтрѣж ачѣл ꙗнѣл'ѣтѣ, кѣ тоѣте
а лѣурѣ пѣтерѣи, нѣкѣл'ѣтѣи ши ꙗтѣрѣиѣте стѣс . тѣѣтъ Диѣниѣсѣи
глаѣа ѣ . дѣниѣри съ нѣмѣкѣскѣ, пѣнтрѣ кѣчи нѣмѣрѣи нѣ сѣнѣтѣ
сѣнѣсѣе, ши пѣнтрѣ слѣбѣѣж сѣиѣре а лѣурѣ дѣн тоѣтѣж тѣнѣра
сѣмѣнтѣж . пѣтерѣи, пѣнтрѣ ачѣ вѣрѣкѣтѣсѣскѣ, ши нѣкѣл'ѣтѣтѣж вѣ
тѣжѣе, лѣ тоѣте дѣнѣж а лѣурѣ дѣмнѣкѣиѣи лѣкѣрѣри . стѣпѣниѣри,
пѣнтрѣ ачѣ, дѣнпрѣсѣнѣж кѣ дѣмнѣкѣиѣи дѣниѣри вѣиѣ ꙗподо
вѣнтѣж, ши нѣꙗтѣлѣкѣрѣѣтѣж кѣтрѣж чѣле дѣмнѣкѣиѣи стрѣлѣвѣиѣри,
вѣнѣж рѣнѣдѣѣлѣж . ирѣш тѣѣтъ Диѣниѣсѣи глаѣа . ѣ . ꙗчѣнѣкѣтѣрѣи,
пѣнтрѣ кѣчи кѣ ѣрѣнѣдѣѣлѣж свѣициѣтѣж, маѣи ꙗнаѣнѣте дѣ ал'те
чѣтѣе, ꙗчѣиѣ свѣте лѣурѣ лѣкѣрѣри; архѣагѣлѣи, пѣнтрѣ кѣчи кѣ

кѣнж пврніалж вестѣскъ рцерилаурь ачкѣле дѣмнѣци стрѣлс-
чїри; рцерїй, пѣнтрѸ кѣчи кивернісѣскъ ачл дѣпж нѣи ерѣрхїе.

Pentru înălțarea sfinței păini. (Fol. 234a—234b.)

ПѣнтрѸ рнѣл'цѣрѣ а свнтей пѣйнѣй.

Чѣ ркж скрїе Геѡргїй Кедринѡ, пѣнтрѸ в фемѣе еретїкж
р зїлеле лѣй Яркѣдїй рпѣрѣть . рдѣтж кѣ с'ѣс причерсїть
кѣ тѣйна а македонитѣнїлаурь рнаїнтѣ лѣй златѡбѣть, сѣ
сѣ фїе фѣкѣтъ пїѣтрж р гѣра ей, ртрѸ чертѣрѣ еретїчїлаурь,
шї ртрѸ рѣшїна чѣлаурь нѣврѣд'нїчи . шї мѣреле Кипрїанѣ
лѣ врѣцѣл, кѣрѣ фѣче пѣнтрѸ чей грешїци, скрїе пѣнтрѸ оуны
крещїны, к'ѣс кѣтѣсѣть, сѣ сѣ причерсїѣскж дѣ свнтеле, нѣврѣд-
нїкж, сѣ сѣ фїе фѣкѣтъ р мѣнѣле лѣй чнї'стїта пѣїне, че-
нѣшж гѡлѣж . шн лїѡре тѡт ачѣста свнть зїче, в фемѣе грѣ-
шїтж, лѣ венїтж, шн лѣ лѣѣтъ свнѣта пѣїне . шн кѣносѣкѣндѣ
нѣврѣд'нїчїѣ ей, в лѣ пѣск ртр'ѡ рѣклїцж, шн врѣндѣ ртр'ѡ
зї сѣ ѡ деш'кїсж, лѣ шїть пѣрж р прѡтїва ей, шн рдѣтж
лѣ перїтъ.

LXXX.

1680.

Ѳалтирѣ дѣ'нцѣлес кѣ послѣшѣнїѣ смеренїи
нодстрѣ Дѡсовѣй мїтрополїтѣл' Ѣвчѣвѣй р типар-
нїца снтей мїтрополїй р лѣш влѣт, ѡт сѣз .

мїр . зрпн.

(4°, II nepag. + 204 foї paginate.)

Psalms 16. (Fol. 15a—16a. *)

Фѣгѣдѣ лѣй дѣвѣ . ѣс.

1. Яснї дѡлмне дїрѣптѣт'к мѣ, лѣ лмнїте рѣга мѣ . аскѣл-
тж рѣгѣрк мѣ, нѣ ртрѸ гѣрж вїкл'кнж. 2. Дѣ ла фѣѣца тѣ пїѡдѣ-
цѣл' мїѣс ва шїй, ѡкїй мїѣй ка сѣ вѣсж дїрѣпт'ѣри. 3. Испн-

*) cf. 1577.

тѣши инема мѧ, шѣ в черчеташѣ нѡаптѧ; арсѣши-мѧ шѣ нѣ
 съ афлѧ ртрѣ мѣне недирѣнтѧте . ка съ нѣ грѣаскѣ гѣра ма
 4. Авкрѣри шменици, пѣтрѣ квѣнтеле рѡстѣадѣ тѣс, ес ферию
 вѣй вѣртѡасе . 5. Съвѣршѣци ѡрмеле мѣле . ртрѣ вѣрѣриле
 тѧле, ка съ нѣ съ кѡктѣскѣ ѡрмеле мѣле . 6. Ес стрѣгаю, къ
 мѣ лѣзиш' дѣмнѣсѣс; пѣкѣж ѡрѣка тѧ мѣ, шѣ лѣзи грѣю-
 риале мѣле . 7. Миншѣсѣж мѣла тѧ, чѣла че мѣнтѣци пре чѣла
 че нежеждѣскѣ (! 1. —скѣ) спре тѣне . де чѣй че съ рпончишѣсѣж
 дирѣптѣй тѧле, 8. Ферѣцие-мѣ дѡамне ка лѣмина шкѡлѣй . ртрѣ
 аконеремѣнтѣла арѣнлор тѧле мѣ вѣри аконери . 9. Де фѣца некѣ-
 рѣцилѡр ачѣлор че мѣ кинѣрѣж . вѣжмѣшиѣ мѣй сѣфлетѣла
 мѣс цинѣрѣж . 10. Грѣсѣма са ш'мфѣндѣрѣж, гѣриале мѡр грѣирѣж
 мѣндорѣ . 11. Чѣй че мѣ гонѣскѣ, акмѣ мѣ рѣнѣсрѣрѣж, шкѣй сѣй
 рѣй пѣсерѣж, а-й пѣкарѣк пре пѣмѣнтѣ . 12. Акѣнѣюрѣрѣк-мѣ ка
 лѣса' гѣта ла вѣнѣт', шѣ ка пѣюл' лѣсѣдѣй че пѣтрѣче . р вѣрѡасе .
 13. Авѣй дѡамне, рнѣинте-ѣ сѣргѣѣцие, шѣ ле рпѣлѣдеж мѡр';
 нзѣвѣѣцие сѣфлетѣла мѣс де некѣрѣтѣла, кѣ арма тѧ . 14. Де ла
 вѣжмѣшиѣ мѣнни тѧле, дѡамне, де ла чѣй пѣѣѣци де пре
 пѣмѣнтѣ; рнѣрѣѣѣ-й пре рш' ртрѣ вѣѣца лѡр', шѣ де акѣнѣселе
 тѧле съ рпѣлѣ згѣсѣл' лѡр' . сѣтѣрѣрѣк-сѣ де фѣй, шѣ лѣсѣрѣж
 рѣмѣшиѣциеле тѣнерейлѡр' сѣй . 15. Ирѣ ес кѣ дерѣнтѧте мѣ
 вою арѣтѧ фѣѣѣѣй тѧле, шѣ мѣ вою сѣтѣсрѣ, кѣнд' ми съ ва
 арѣтѧ слѣва тѧ .

Psalm 26. (Fol. 29a—30b.)

Псалом ашѣ Давид . кѣ . манте де помѣзѣри .

1. Домнѣла стрѣлѣмнѣгѡбѡрюл мѣс, шѣ мѣнтѣнтѡбѡрюл'
 мѣс; де чѣне съ мѣ тем? дѡмнѣл' скѣнтѡбѡрю вѣѣѣѣй мѣле, де
 чѣне съ мѣ спѣрю . 2. Кѣнд' съ апрѡпѣл сѣпра мѣ фѣкѣтѡбѡриѣй де
 рѣс, ртрѣ съ мѣнѣнѣче вѣринѣле мѣле . чѣла че мѣ сѣпѣрѣж шѣ пи-
 змѣшиѣй, ачѣла сѣвѣирѣж шѣ кѣсѣрѣж . 3. Де съ ва шѣѣй асѣпра мѣ
 шѣсте, нѣ с'а тѣме инема мѣ . де с'а скѣлѣ асѣпра мѣ рѣзѡю,
 спре рсѣла ес нежеждѣскѣ . 4. Оуна черѣши де ла дѡмнѣл'; ачѣла
 вон черѣл : съ вѣѣѣѣскѣ' . р кѣса дѡмнѣсѣдѣй тѡате сѣлеле вѣѣѣѣй
 мѣле, съ прѣвѣскѣ фѣрѣмѣсѣѣца дѡмнѣсѣдѣй, шѣ съ сокѡтѣскѣ вѣсѣ-
 рѣка чѣ сѣѣнтѣж а лѣй . 5. Вѣ м'ас акѣнѣсѣл-мѣ р кѡртѣла сѣс,
 р сѣла рѣсѣдѣй мѣс аконериѣтѣ-м'ас . ртрѣ акѣнѣсѣла кѡртѣсѣдѣй сѣс .
 пре пѣтрѣ рнѣкѣѣѣѣтѣ-м'ас . 6. Шѣ акмѣ шѣж к'ас рнѣкѣѣѣѣѣт кѣ-
 нѣла мѣс сѣпра вѣжмѣшиѣлѡр мѣй . рѣнѣсрѣрѣтѣ-м' шѣ жрѣтѣ-

Psalm 97. (Fol. 125a—125b.*)

Ψαλμω λβη Δαβιδ 97.

1. Кжнтѣць днашй кжнтѣць нѡс, къ миншнѣте фѣче днак . мжнтѣйт-ас пре ꙗс дирѣпта лшй шй брацѣа' чѣл снт' а лшй . 2. Кшоскѣтѣ фѣче днак мжнтѣшнца са, денантѣ лименлор ас десконерит дирѣптѣтѣ са. 3. Пѣс-ас амнѣте де мѣла са лшй Іаквв, шй адѣвѣра сѣ кѣсѣй лшй Израна . вкѣсѣрѣ тѡате хотѣ-рѣке пѣмжнтѣсашй нзежнда дѣмнѣсѣкѣлшй нострѣс. 4. Стрѣгѣць ллалѣгмѡн' лшй дѣкѣс тѡт пѣмжнтѣл', кжнтац шй вѣ ескѣ-рац шй ѡкѣлмѣшнц'. 5. ѡкѣлмѣшнц' днашй ꙗ чѣтерѣ, ꙗ чѣтере шй глас де ѡлашм. 6. Дѣсчнне фѣрекатѣ, шй кѣс глас де есчннѣ де корнѣ . ллалѣгмѣшн денантѣ ꙗпѣрѣтѣсашй днашн. 7. Кѣтѣ-скѣ-сѣ мѣра шй пѣшнѣа еш, лѣмѣ шй тѡц' кѣрѣй лѣкѣшнц ꙗтрѣжнѣж. 8. Пѣрѣвлѣ трѡпотѣ-вѡр' кѣс мжнѣлѣ дирѣшнѣж, мѣшн-цѣй ескѣрѣ-сѣ-вѡр'. 9. Де фѣца днашй, къ вѣне, къ ва вѣнѣ сѣ ѡбѣче пѣмжнтѣл' . ѡудѣкѣ-ка лѣмѣ пѣмжнтѣсашй кѣс дирѣ-тѣте, шй понѡрѣке кѣс дирѣптѣрѣюл.

Psalm 125. (Fol. 167a—167b.)

Кжнтѣкѣлѣ трѡпчѣлѡр . рѣкѣ.

1. Вѣндѣ ар ꙗтѡрѣче днак прѣда сѣвнѣсашй, не фѣчем ка мжнѣгѣлѣшнц'. 2. Пѣтѣшнѣа сѣ ꙗпѣс де ескѣрѣе рѡстѣл' нострѣс, шй лимѣа нѡстрѣж де веселѣе . атѣшнѣе вѡр сѣжче ꙗ пѣгѣжнн : мѣкрѣт-ас днак дѣк фѣчерѣа кѣс джншѣ . 3. К'ас мѣкрѣт' днак дѣк фѣ-черѣа кѣс нѡш, фѣптѣс-нѣкѣм веселнндѣс-не. 4. Дѣтѡрѣче днѣ, прѣда нѡстрѣж, ка пѣрѣвлѣ ꙗтрѣвѣстрѣс. 5. Кѣрѣй сѣмѣкѣнѣж кѣс лѣкрѣмн, ꙗ ескѣрѣе вѡр сѣчерѣа. 6. Дѣкѣжндѣ ꙗелѣд, шй пѣжнѣцѣд, арѣшн-кѣнд' сѣмѣжнѣца лѡр . арѣкѣ вѣшнндѣ вѡр' вѣнѣ кѣс ескѣрѣе, стрѣжн-гѣндѣ мжнѣшнѣкѣлѣлѣ сѣлѣ.

Ruga Annit: I Regum cap. II, v. 1—10. (Fol. 195b—196b.)

Рѣга Іннѣй мѣшчншй лшй Сѣмоѡлѣ прѡрѣкѣ . а . ꙗтѣке ꙗпѣрѣкѣцѣе глѣва в . пѣкен а трѣа.

1. Дѣтѣрѣнтѣс-с'ас ннѣма мѣд де днак, с'ас нѣкѣцѣа (! I. —цѣт) кѡрнѣлѣ мѣс де дѣтѣдѣлѣ мѣс; лѣкрѣнтѣс-с'ас рѡстѣл' мѣс сѣпра пнзмѣшнлѡр мѣш, м'ам' веселѣтѣкѣ де сѣгѣсннѣа тѣа. 2. Кѣ нѣ лѣтѣ

*) cf. 1577.

свѣтъ кѣмъ-и домнѣль, шѣ нѣ жете дирѣпть кѣмъ-и дѣкъла' нѣстрѣ, нѣче жете свѣтъ май мѣлат' де тѣне. 3. Нѣ въ лѣддѣрець, нѣче грьѣрець нѣлате ꙗ мѣндраѣце, нѣче съ тасж мѣре кѣвжн-тѣре дин рѣстѣль вѣстрѣ . кѣ дѣкъ-и ꙗцѣлепчѣонилѣр дмнѣ, шѣ дѣкъ гѣтѣндѣ ꙗчѣпѣтѣриле сѣле. 4. Яркѣль пѣтѣрничилѣр лѣ слѣвѣит' . шѣ непѣтинчѣшѣй съ ꙗчѣнскѣрж кѣ пѣтѣре. 5. Чѣй плинѣ де пѣйне съ скѣсѣрж шѣ фѣлѣмѣжнѣжѣй дескѣлекѣрж пѣмѣнтѣ . кѣ стѣрпа нѣскѣ шѣпте, шѣ чѣ мѣлатѣ ꙗ кѣкѣнѣ слѣвѣи. 6. Днѣль оумѣбрѣ шѣ нѣвѣѣжѣ, пѣгоарѣ ла ѣд шѣ сѣе. 7. Днѣль месерѣѣж шѣ богѣцѣѣце, смерѣѣце шѣ нѣлѣцѣж. 8. Рѣдѣкѣ де ла пѣмѣнтѣ пре мишел, шѣ дин гѣною скоалѣ пре чѣль неавѣт' . ка съ-л по-съдѣскѣ кѣ пѣтѣрничѣй нѣрѣдѣлѣшѣй, шѣ скаднѣлѣшѣ слѣвѣи мо-щениндѣ-л . дѣндѣ фѣгѣдѣ рѣгѣтѣорѣлѣшѣ, шѣ лѣ басвѣит' анѣй дирѣптѣлѣшѣй. 9. Кѣ нѣ съ ва ꙗтѣрѣй пѣтѣрникѣлѣ вѣрѣват кѣ тѣ-рѣѣ са . днѣль слаб ва фѣче пизмѣшѣл сѣс . днѣль свѣтъ . Нѣ съ лѣдѣ ꙗцѣлептѣлѣ кѣ ꙗцѣлепчѣонѣлѣ сѣ, шѣ нѣ съ лѣдѣ пѣтѣр-никѣлѣ кѣ пѣтѣрѣлѣ сѣ, шѣ нѣ съ лѣдѣ богѣтѣлѣ кѣ богѣцѣѣлѣ сѣ . Чѣ дѣжаста съ съ лѣдѣ кѣре съ лѣдѣж : ꙗтрѣ съ при-чѣпѣ шѣ съ кѣнѣбаскѣ пре домнѣлѣ, шѣ съ фѣкѣж ѣдѣѣцѣ шѣ дирѣптѣте пре мѣжлокѣ де пѣмѣнтѣ . 10. Днѣль съ сѣи ꙗ чѣриорѣ, шѣ лѣ тѣнѣт' , ачѣла ва ѣудѣкѣ марѣннѣлѣ пѣмѣнтѣлѣшѣй, дирѣпт' фѣ-ѣндѣ, шѣ ва дѣ вѣртѣте ꙗпѣрацилѣр нѣѣри, шѣ ва нѣлѣцѣ кѣр-нѣль хриѣтѣшилѣр сѣй.

LXXXI.

1682.

Вѣѣца шѣ петрѣчерѣ свѣнцилѣрѣ лѣлѣ Досѣѣѣй
митрополѣтѣль ѣдѣлѣвѣй . ꙗ типѣрница свѣтей митро-
полѣй ꙗ жшѣ вѣлѣвѣ дела ꙗчѣпѣтѣль лѣмѣй зрѣ .
мѣца вѣтѣврѣн кѣз . дни . Дела нѣѣцерѣлѣ Дмнѣлѣ шѣ
мѣнтѣвитѣорѣлѣшѣй нѣстрѣ ꙗс хѣ . лѣт' ꙗхѣпѣ.

(Folio, IV nepag. + 248 + 78 + 12 foi paginate, având cele din urmă pagi-
natura 73—84.)

Гхѣргѣль. (Fol. Ib.)

Стѣхѣрѣ пре гхѣргѣлѣ Молдѣвѣй.

Кѣнѣль чел де вѣжѣрѣ а хѣрѣж вѣстѣтѣж,
ѣлѣмѣксѣ пѣтѣре цѣрѣжѣ несминтѣтѣж.

Прекъѣтъ-и де маре хіара ши вѣіакъ,
 Коарнеа'м' пкшѣне ла пкмжѣт жи паккж.
 Де пре кѣпъ съ вѣде вѣжрѣак че-и пѣче,
 Кар врд'н тоатж крама, съ етѣ цара'м пѣче.
 Дманъ Дѣка вѣдж дела хе аре,
 Циотѣрю пре стѣмамж ши ферѣнцж тѣре
 Чинстѣта крѣче; ши 'н чѣсъ де пквѣлж,
 И лѣи хе майкж ни де спржжнѣклж.

Predoslovie a doua, cãtrã cetitorii. (Fol. IVb.)

Кѣтръ четитѣрѣ.

Кѣтръ ювѣтѣак четитѣрю сънкѣтѣте.

И синаѣарюасѣ дѣмнѣкѣскж ши свѣтж кѣрте скоасж де пре грѣшѣне ши елмнѣце днѣ вѣ минѣе а свѣтѣй вѣсѣричъ . ши днѣ кѣрѣцжле вѣстѣарюасѣ вѣсѣричѣй пре лѣмѣж рѣмжнѣскж кѣ лѣнгж невоѣнцж, ши кѣ лѣжикѣне дѣкѣнск тѣламѣчѣтж . кѣ пѣхта блѣгочѣстѣвнѣлѣрѣ ши лѣи Дѣмнѣкѣсѣ ювѣнцѣ дѣмнѣй цѣржѣ Молдѣвѣй Іван Гѣурги Гѣка воѣвода . ши Стѣфанъ Паснаѣе воѣвода . ши Евстрѣтѣ Дѣвѣнж воѣвода . ши Іван Дѣка воѣвода . ши Пѣлѣшъ Пѣлѣжѣндрѣ воѣвода . ши Іван Стефанъ Пѣтръ воѣвода . ши Іванъ Днѣмѣтрѣ Катакѣзѣнѣ воѣвода . ши мѣрѣа сѣ Іванъ Пѣнтѣнѣ Рѣсѣтѣ воѣвода . ши кѣ пѣода дѣмлѣлѣрѣ сѣлѣ, чнѣстѣнцѣлѣрѣ боѣрѣй цѣржѣ . рѣтрѣтѣтѣ лѣнгж врдѣме скрѣнѣндѣ ши тѣламѣчѣнѣндѣ, кѣтѣ ам пѣтѣтѣ вѣрѣнѣ рѣ ачѣрѣк вѣлѣчѣ грѣй а цѣржѣ, лѣкѣ кѣ мѣлат' грѣс ам' скрѣск ши ачѣстж свѣтж кѣрте, де в амѣ тѣламѣчѣтѣ рѣмѣкнѣце пре лѣмѣж пѣбѣстж; кѣра ювѣнцѣй лѣи Дѣмнѣкѣсѣ ши чнѣстѣнцѣ четитѣрѣ кѣ драгѣ съ в примѣнцѣ ши съ в четѣнцѣ фѣтръ срѣтѣ . кѣ нѣ спѣне рѣтрѣжнѣск де пѣтрѣкѣнѣнѣе ши пѣтѣрѣнѣе рѣпѣрѣнцѣлѣрѣ, ши а кѣсѣрѣнѣлѣрѣ, ш'а крѣнѣлѣрѣ ш'а дѣмнѣлѣрѣ; нѣче де вѣтежѣнѣе ши пѣзѣжнѣднѣе хѣтѣманѣлѣрѣ; нѣче де невоѣнцѣле вѣтѣжнѣлѣрѣ ши гѣжрѣкѣцжлѣрѣ лѣмѣнцѣ; чѣ де невоѣнцѣле ши вѣрѣнѣнцѣле ши пѣзѣжнѣднѣе а вѣтѣжнѣлѣрѣ рѣпѣрѣтѣсѣнѣ ши дѣмнѣнѣй черѣскѣ . дѣкѣкѣрѣра невоѣнцѣ рѣцѣрѣй съ мнѣнѣкѣсж, кѣм' еи пѣтѣрѣж де съ невоѣрж, ши вѣрѣнѣрж а вѣте рѣзѣбѣй мнѣа де мнѣнѣнѣтѣ прѣстѣ тоатж мнѣнѣа, ши чнѣстѣтѣ прѣстѣ тѣатж чнѣстѣ . кѣрнѣе дѣмнѣкѣоѣстрѣ четѣнѣдѣле рѣнѣ тѣате сѣлѣ, вѣнѣ рѣнѣдѣлѣчѣ сѣфѣлѣтѣлѣрѣ кѣ рѣ рѣвоѣлѣ лѣвѣкѣрѣатѣ а свѣнѣнѣй сѣлѣ . ши рѣтѣй съ поменѣнц ши съ мѣлѣцѣ-

миц' благочестивилорь дмни . ши пре ной ркж нѣ зѣтаць
дела свнтѣ рѣга дѣмилорь-вѣастре.

Septemvrie 1. Despre Indiction. (Fol. 1a.*)

Кс Дмнѣсъ рчѣпемь пролобцелє тѣтѣрѣрь свнцилорь.

Лѣна лѣй Септѣврїє арє л дє сѣлє . сѣа арє вї чѣсѣри . ши
нѣаптѣ арє вї чѣсѣри.

Истѣсъ сѣа ртѣи , асте рчепѣтѣра Индиктиѡнсаѣи , адекѣ
ансаѣи нѣс аѣ тѣнѣрь.

Трѣесе а ши кѣ Индиктиѡнсаѣ . рл' прѣзнѣще бесѣрика лѣй
Дмнѣсъ дин бѣтрѣни лѣрндѣ шѣичнѣ . кѣ ла рѣмлаѣни асте
рѣндѣл' , дѣнчѣпѣ ансаѣ дин Индиктиѡн . ши Индиктиѡн пре
лимѣа лор сѣ сѣче , порѣнкѣ ши арѣтѣтѣрѣж . ши ркж , де
репчѣ , кѣ нтр'ачѣстѣ сѣ аѣ рнтрѣт' Дмнѣа нострѣ Іс . Хс . р
бесѣрика Іоудѣилорь , ши дѣндѣ-й кѣртѣ Исаяѣи прорѣкѣлѣ , дѣш
кисѣ шѣафлѣ оундє ерѣ скрїсѣ : Дхлѣ Дмнѣшї сѣпра мѣ , прин
карелє аѣ оунсѣ-мѣ , а бинє вєстї мѣсєрнлорь аѣ тримїсѣ-мѣ ;
а тѣмѣдѣи чѣи рѣрѣнѣцѣ кѣ инєма ; а стрнга прѣдѣцѣлорь ,
словосѣрє , ши шрєнлорь , вѣдѣрє ; а тримїтє пре чѣи здрѣвнїцѣ
р словосѣ , а стрнга ансаѣ Дмнѣшї прїимїтѣ . дѣчїа дѣндѣ
кѣртѣ ла слѣгѣ ши шєсѣ дє сѣсѣж , кѣ астѣсъ с'аѣ рпѣстѣ
скрнптѣра ачѣста р оурѣкнлє вѣастрє . кѣндѣ сѣ мнрѣ ши
нѣрѣдѣлє дє кѣвинтєлє чє ешїа дин прѣ свнтѣ рѣстѣлѣ свн
цїи сѣлє.

Noemvrie 6. Părintele Luca. (Fol. 110b.)

Ноѣврїє 6.

ртр'ачѣсташ' сѣ поменїра прѣкѣсѣїѡсѣлѣи прѣрїнтєлє нѣстрѣ
Лска.

Ичѣста фєрнчїтѣлѣ Лска трѣгѣндѣсѣ дин' чѣтѣтѣ Та
вромѣнїє , дин' цѣра Снцѣлїєи , рн тѣнѣрѣж вѣрѣстѣ дє нї аи ,
пѣрѣрѣа сѣ зѣбѣвїѣ лѣ свнѣа бесѣрнкѣ , ши лскаѣтѣ свнтєлє
чнтѣнїи ши рнвѣцѣтѣрїлє лѣи дмнѣсъ , асѣндѣ-лє ши фѣ
кѣндѣ-лє . ши кѣндѣ вѣрѣж прѣрїнцїи сѣ-лѣ рнсѣарє , елѣ сѣ
сѣсѣлѣ нѣаптѣ , ши сѣ дѣсѣ ла лѣкѣ нєрмєлѣтѣ ши нєкѣлѣ

*) cf. 1675, mai sus pag. 221.

кѣт', де лѣкѣи кѣ хѣриле . ши м̄ де сѣле лмпаѣ немѣнкѣтъ ; с'ас сподобит' а ведѣ скитѣлѣ лнцерь ши а фн сокотитѣ . ши мѣрсе лѣ w свнтѣ мѣнкѣтире де съ кѣлѣгѣри . ши кѣ май дѣрѣ петрѣчере съ свнѣсѣ , а трѣа ш'а пѣтра сѣ гвѣтѣндѣ пѣине кѣ апѣ , ши трѣпѣалѣ ниѣе лѣкѣ wднхнндѣ . ши ашѣ петрѣкѣндѣ нѣ лѣнѣ , съ свѣлѣ кѣ оун' кѣлѣгѣрѣашѣ , ши мѣрсе лн мѣнтѣе Етнѣи , хрѣкнндѣс-сѣ кѣ вѣрѣанеле че съ фѣчѣ аколѣ . ши пентрѣ невѣа трѣпѣалн дормѣа пѣцѣнтѣлѣ , кѣлѣкѣндѣс-сѣ нѣмай лнтр'ѣ кѣмѣше , ши дѣскѣлѣцѣ . ши-нѣ ерѣ хотѣрѣалѣ ши дернтѣрюлѣ , де нѣ шѣл днн' кнлѣе пѣкнѣ нѣ четѣлѣ пѣкѣтѣрѣа тѣатѣ . [margin. ши дѣчѣа дернтѣрюлѣ лѣн трѣтѣн чѣсѣ] ши дѣчѣа че май рѣмѣкнѣ де сѣ , лѣкрѣ пѣкнѣ лѣ лѣ шѣсе чѣсѣ , ши дѣчѣа съ грнѣкѣа де пѣцѣкнѣ гвѣтѣре , ши дѣчѣа цѣкнѣ оустѣвѣалѣ че авѣ де рѣмѣкнѣшнцѣ . ши ашѣ невѣнндѣ с'ас сподобитѣ де дѣрѣ дѣлѣ дѣмнѣзѣс . ши дѣзлѣгѣа ши тѣлѣкѣлѣ кѣвнѣте грѣлѣ ши нелѣне кѣпрннѣе лѣ причнпѣтъ , атѣта кѣтъ съ мнрѣ оунѣи де сѣчѣлѣ : де шнѣе цнѣе кѣрте ачѣста нелнѣкѣцѣтъ ? дѣчѣа днн' порѣкнѣ де лѣ дѣмнѣзѣс съ дѣсѣ лѣ оун' лѣкѣ ши стрѣкнѣе вѣ кѣлѣгѣрѣашѣ , пѣртѣндѣс-лѣ грнѣкѣа . ши пентрѣ ачѣста прнлѣжѣ мѣрсе ши лѣ цнргрѣад' . ши кѣстрѣерѣкнѣдѣ лѣкѣвннѣеле кѣлѣгѣрѣенѣи , ши дѣндѣс-сѣ лн вѣрѣавѣе кѣ пѣрннѣнѣи съ нтѣарѣе де мѣрсе пѣкнѣ лѣ корннѣе . ши нт'ѣрѣе-кѣре врѣаш' петрѣкѣндѣ вр'ѣо шѣпте лѣнѣ , кѣ пѣче лѣс рѣпѣкѣсѣт .

Povestea prorocului Jeremia. (Fol. 105a — 106b. *)

Лнтр'ачѣла сѣле , грѣкн дѣмнѣлѣ кѣтрѣ Нерѣмѣа сѣкѣндѣ : Нерѣмѣа , скѣлѣлѣ де шѣе днн' четѣте ши кѣ Барѣх , кѣ шѣтѣ кѣ вой съ w стрнѣк' , пентрѣ лѣлѣцѣлѣ пѣкѣтелѣорѣ кѣрѣра лѣкѣеѣскѣ лнтр'ѣкнѣе , кѣ рѣцнлѣ вѣастре сѣнт' кѣ ннѣе стѣлѣнѣ тѣрѣ ши вѣртѣошѣ л мнѣжлѣкѣлѣ лѣр ш'а четѣцѣкнѣ , ши кѣ оун' зѣдѣю де адѣмѣнт' де wнкѣнѣнѣорѣ ; пентр'ачѣла шннѣе афѣрѣ днн-трѣкнѣе мѣннѣе пѣкнѣ нѣ нѣкѣ(н)ѣсрѣе Халдѣннѣ . ши грѣкн Нерѣмѣа : рѣгѣс-лѣкѣ дѣмнѣ , дѣкѣ вѣе шнрѣвѣашн тѣсѣ съ грѣкнѣскѣ нѣннѣтѣе свнѣнѣи тѣлѣ . ши-нѣ сѣсѣ дѣмнѣлѣ : грѣкнѣе . ши сѣсѣ Нерѣмѣа : дѣмнѣ , дѣн четѣтѣа ачѣста л мѣна Халдѣнѣлѣр , ши с'орѣ лѣсѣдѣ кѣ нѣтѣрѣе нѣннѣтѣа свнѣнѣи тѣлѣ ; дѣмнѣ , дѣкѣ-нѣ вѣа тѣ , май вннѣе съ съ стрнѣе де мѣна свнѣнѣи тѣлѣ , де кѣт' де Халдѣнѣ .

*) cf. mai sus pag. 147 urm.

ши сѣсѣ дмѣсѣ : тѣ те скѣлаж де ешь, къ ей нѣ с'орѣ лѣсдд ; къ де нѣ ле вою дешкѣде ес, ей н'орѣ пѣта лтра . пѣсѣ ла Барсѣ де-й спѣне, шѣ ла ал шѣсе чѣсѣ де нѣапте сѣ венѣцѣ ла зѣдюлк чет'ѣцѣж, де-ц' прѣкѣи ши-ц' ведѣ, къ де нѣ ле вою дешкѣде ес, ей н'орѣ пѣта лтра . ши мѣрсѣ Иеремѣа де спѣсѣ лѣи Барсѣхѣ . ши лтражнѣдѣ л бесѣрикѣ'ш рѣмѣ'ѣрѣж вешминтеле, ши-ш' нѣсѣрѣж цѣкрѣж лн кѣпете, шѣ плѣнсѣрѣж мѣлатѣ . ши сѣ дѣсѣрѣж де еширѣж . ши ла ал шѣсе чѣсѣ мѣрсѣрѣж ла зѣдюрѣ, ши лѣсѣрѣж трѣжментѣ, шѣ венѣрѣж лнцерѣй дѣн' чѣрю кѣ фѣкѣлѣй лѣмнинѣте а мѣжнѣж, ши стѣтѣсѣрѣж ла зѣдюрилѣ чет'ѣцѣж . ши дѣкѣка-й вѣсѣсѣрѣж, плѣнсѣрѣж ши сѣсѣрѣж : акмѣсѣ ведѣмѣ адевѣрѣатѣ кѣвѣжнтѣсѣлѣ ч'ѣсѣ сѣсѣ дмѣнсѣсѣ . ши рѣгѣрѣж пре лнцерѣй сѣжжнѣдѣ : рѣгѣкѣмѣсѣ-вѣж, лѣгѣдѣшѣцѣ, нѣ стрѣкарѣецѣ четѣтѣтѣ пѣнѣтѣ вѣм' грѣкѣй лѣи дмѣнсѣсѣ . атѣнѣче грѣкѣй Иеремѣа ши сѣсѣсѣ : рѣгѣсѣ-мѣж дмѣне, дѣкѣ-мѣ вѣе сѣ грѣкѣескѣ наинтѣкѣ тѣ . ши сѣсѣсѣ дмѣнѣсѣлѣ : грѣкѣѣще . ши сѣсѣсѣ Иеремѣа : амѣсѣ дмѣне кѣносѣсѣмѣмѣ, къ дѣн четѣтѣтѣ пре мѣжнѣле пѣзмѣашѣнѣлѣорѣ ей, шѣ сѣ ва дѣсѣче попѣрѣсѣлѣ тѣкѣсѣ лн Бавнѣлѣнѣ ; дарѣ чѣ вѣм фѣѣче кѣ свѣнтѣле вѣсѣе ? ши сѣсѣсѣ дмѣнсѣсѣ : дѣкѣ-ле пѣмѣжнтѣсѣлѣи пре мѣжнѣж, шѣ-й сѣж : аскѣлатѣж пѣминѣнте глѣсѣсѣлѣ зѣднтѣорѣюлѣи тѣкѣсѣ, че тѣкѣсѣ фѣкѣсѣтѣ' пре ѣпѣе, че тѣкѣсѣ печѣтѣлѣшѣтѣ' л шѣапте вѣрѣмѣ*) ши дѣпѣкѣ ачѣлѣлѣ жѣ вѣй лѣдѣ фѣрѣмѣсѣѣцѣа тѣ, пѣкѣзѣще вѣсѣеле слѣжѣвѣи, пѣнѣтѣ ла вѣрѣкѣшѣнѣѣа юбѣнтѣсѣлѣи . ши сѣсѣсѣ Иеремѣа : рѣгѣсѣ-мѣж дмѣне, че вѣи фѣѣче лѣи Ивнѣмѣлѣхѣ, Бѣнѣлѣпѣсѣлѣи ? къ мѣлатѣ вѣнѣ лѣсѣ фѣкѣсѣтѣ шѣрѣвѣсѣлѣи тѣкѣсѣ, къ елѣ м'ѣсѣ скѣсѣ днѣ грѣѣпа чѣ кѣ тѣнѣж, оунде мѣкѣ арѣнкѣѣсѣрѣж ; ши н'ѣш вѣрѣ сѣ вѣсѣж пѣрѣрѣа чет'ѣцѣжѣи, сѣ лѣшѣнѣе, къ-й слѣбѣ де фѣирѣ . ши сѣсѣсѣ дмѣнѣлѣ кѣтрѣрѣ Иеремѣа : трнмѣнте-лѣ ла вѣѣа лѣи Игрѣппѣа, ши лн оуѣмѣрѣа мѣнтѣелѣи л'ѣи акѣперн-л (!) пѣкѣнѣж кѣжнѣдѣ сѣлнтѣѣѣрѣче попѣрѣсѣлѣ дѣла рѣвѣе . лѣрѣтѣ тѣсѣ, те дѣсѣ кѣсѣ попѣрѣсѣлѣ тѣкѣсѣ лн Бавнѣлѣнѣ, ши пѣтрѣчѣкѣ кѣ дѣжнѣшѣи, вѣнѣе вѣстѣнѣдѣсѣ-ле пѣнѣтѣ-й вѣи лнтрѣѣлѣрѣче ; лѣрѣтѣ пре Барсѣхѣ сѣ-л' лѣшѣ ачѣлѣ . атѣнѣче мѣрсѣрѣж лн бесѣрикѣж ши лѣѣрѣж вѣсѣеле бесѣрѣнѣчѣй чѣлѣе де слѣжѣ'вѣж, шѣ ле дѣдѣерѣж, лн пѣмѣжнтѣ, прѣкѣсѣмѣ лѣсѣ сѣсѣ дмѣнѣлѣ . ши кѣжнѣдѣ фѣсѣ дѣмнѣнѣкѣцѣж, сѣсѣсѣ Иеремѣа лѣи Ивнѣмѣлѣхѣ : а кѣшчѣюгѣсѣлѣ фѣюлѣе, шѣ пѣсѣж ла вѣѣа лѣи Игрѣппѣа пре потѣкѣа мѣнтѣелѣи, шѣ адо смѣкѣнѣе пѣнтѣрѣсѣ бѣлѣнавѣй попѣрѣсѣлѣи ; къ пре тѣнѣе лѣ-й вѣсѣсѣрѣѣа, шѣ пре кѣпѣсѣлѣ тѣкѣсѣ слѣва лѣр . ши нѣдѣтѣж мѣрсѣж ; ши дѣкѣка сѣ дѣсѣж, сѣ лѣмнѣнѣж сѣѣа де сѣѣлѣе . адекѣж ши пѣтѣѣрѣа Халѣдѣнѣлѣорѣ сѣсѣж, ши

*) Glosă marginală: шѣапте вѣкѣ.

'нѣснѣсрѣ Нерсалаимскъ . шѣ вѣчинѣ мѣреѣ рѣрѣ грѣиидѣ :
 рѣтрѣци рѣ четѣте, тѣте нѣтрѣне Халдѣнлор', икѣ вѣ с'ас
 дѣнкѣскѣ нѣрѣжлѣ . атѣне Неремѣа лѣж кѣнлѣ вѣсѣрѣчѣи, шѣ
 ешѣидѣ дѣн четѣте афѣрѣж, лѣ арѣнкѣ нанѣтѣ сѣарѣлѣн шѣ
 сѣжсѣ : л-лѣ ачѣстѣ, шѣ лѣ пѣжѣцѣ пѣнкѣ лѣ сѣсѣ (!) кѣндѣ тѣ
 вѣ рѣтреѣа дѣмнѣтѣ дѣ дѣжнѣсѣлѣ; кѣ нѣн нѣ нѣкмѣ афлѣтѣ хѣр-
 нѣчѣ сѣ-лѣ пѣжѣмѣ . дѣчѣ Неремѣа мѣрѣсѣ рѣ рѣкѣ кѣ попѣрѣлѣ
 лѣ Бавилѣонѣ . ирѣкѣ Барѣсѣхѣ ешѣидѣ дѣн четѣте, рѣтрѣ лѣ шѣ
 мѣрѣмѣжнѣт', дѣ шѣсѣсѣ аколѣв . ирѣкѣ Явнѣмѣлѣхѣ дѣкѣ кѣлѣкѣсѣ
 смѣкѣннѣлѣ, сѣ фѣлѣчѣ зѣдѣсѣвѣ, шѣнѣтрѣж сѣнѣтѣ шѣмѣрѣ дѣ кѣпѣчѣ
 шѣ адѣрѣмѣи прѣ кошѣчѣогѣлѣ кѣ смѣкѣннѣлѣ, дѣ дѣрѣмѣи ѿ дѣ аѣ .
 ачѣстѣа фѣсѣ кѣ порѣнкѣа лѣн дѣмнѣсѣтѣсѣ пѣнѣтрѣсѣ кѣвѣжнѣтѣ чѣ
 асѣ сѣжсѣ кѣтрѣкѣ Неремѣа, кѣ есѣ жѣлѣ вѣи аколѣпѣри . ирѣкѣ дѣкѣ с'ас
 дѣрѣпѣтѣтѣ, сѣжсѣ : дѣлѣчѣ аѣм' адѣрѣмѣит шѣ пѣнѣцѣжѣтѣлѣ (! л. пѣ-
 цѣжѣтѣлѣ) пѣнѣтрѣачѣлѣ мѣнѣн рѣкѣсѣ лѣ кѣнѣ, кѣ нѣ м'ам' сѣтѣсѣрѣтѣ
 дѣ сѣмнѣ . шѣнѣ десѣколѣпѣриидѣ сѣмѣкѣннѣлѣ (!) кѣрѣлѣ лѣпѣтѣлѣ дѣн-
 трѣжнѣсѣ прѣбѣспѣтѣ, вѣ дѣнѣнѣсѣрѣа кѣлѣлѣсѣ, шѣнѣ сѣжсѣ : ашѣ мѣи дѣрѣмѣи
 пѣцѣкѣнѣлѣ, чѣ мѣасѣ сѣжсѣ сѣ сѣрѣгѣсѣкѣсѣ, шѣнѣ дѣ м'ѣи зѣкѣвѣи с'а
 сѣкѣрѣи, кѣ асѣ дѣарѣж нѣнѣ зѣдѣсѣвѣ шѣнѣ трѣдѣтѣ 'нѣ тѣте сѣжлѣ;
 чѣ сѣ мѣрѣгѣ мѣи тѣрѣ ш'ѣи дѣрѣмѣи аѣкѣсѣ . шѣнѣ лѣрѣндѣ кош-
 чѣогѣлѣ кѣ смѣкѣннѣлѣ, пѣрѣчѣсѣж лѣ Нерсалаимѣ; шѣнѣ аѣкѣж нѣ
 кѣноѣцѣа нѣчѣ четѣтѣлѣ, нѣчѣ кѣсѣлѣ, нѣчѣ а сѣлѣ кѣсѣж, нѣчѣ прѣ нѣ-
 мѣрѣа кѣнѣосѣкѣтѣ нѣ вѣдѣлѣ, рѣдѣ шѣнѣ прѣлѣтнѣи шѣнѣ попѣрѣлѣнѣ
 цѣсѣцѣ, прѣ ннѣмѣ . шѣнѣ сѣжсѣ : вѣсѣнѣт' дѣмнѣсѣтѣсѣ, вѣнѣгѣнѣрѣ м'асѣ
 лѣвѣит' асѣтѣсѣ; нѣнѣ ачѣстѣа четѣтѣлѣ, м'ам' рѣкѣтѣчѣитѣ кѣ нѣ
 м'ам' сѣтѣсѣрѣт' дѣ сѣмнѣ . шѣнѣ ешѣидѣ афѣрѣж дѣн четѣте ѡ
 сѣкѣтѣ прѣ фѣпѣтѣсѣрѣж шѣнѣ прѣ сѣлѣнѣ шѣнѣ сѣжсѣ : дѣнѣсѣж ачѣстѣа-нѣ
 четѣтѣлѣ, асѣ рѣкѣтѣчѣитѣсѣ-м'ам'? шѣнѣ ирѣкѣш' рѣнѣтрѣжнѣдѣ, чѣрѣкѣж шѣнѣ
 н'афѣлѣж прѣ ннѣмѣ кѣнѣосѣкѣтѣ . шѣнѣ ирѣкѣш' сѣжсѣ : вѣсѣнѣт' дѣмнѣсѣтѣсѣ,
 мѣрѣ вѣнѣгѣнѣрѣ м'асѣ лѣвѣитѣ . шѣнѣ ирѣкѣш' ешѣнѣ афѣрѣж, шѣсѣсѣ мѣх-
 нѣитѣ, нѣцѣпѣиидѣ чѣ вѣ фѣлѣчѣ, шѣнѣ пѣсѣж ѡсѣсѣ кѣшнѣицѣа кѣ
 смѣкѣннѣлѣ шѣнѣ сѣжсѣ : аѣчѣа вѣи сѣ шѣсѣ' пѣнкѣ кѣндѣ дѣмнѣсѣтѣсѣ
 вѣ рѣднѣкѣ дѣ прѣ мѣнѣ вѣнѣгѣнѣчѣиѣнѣа . шѣнѣ ашѣлѣ шѣсѣжнѣдѣ, аѣкѣж
 вѣнѣи ѣнѣи' мѣшнѣкѣгѣ вѣтрѣжнѣ дѣнѣ цѣрнѣнѣж, шѣнѣ сѣсѣсѣлѣж дѣнѣ
 сѣжсѣж : ѣнѣнѣкѣлѣ, сѣнѣнѣ-мѣ чѣнѣнѣнѣ четѣтѣлѣ ачѣкѣстѣа? вѣтрѣжнѣсѣлѣ сѣ-
 сѣж : Нерсалаимскѣ асѣтѣ, фѣиѣлѣ . шѣнѣ сѣжсѣ Явнѣмѣлѣхѣ : ѣнѣдѣ асѣтѣ
 Неремѣа прѣсѣтѣсѣлѣ лѣнѣ дѣмнѣсѣтѣсѣ, шѣнѣ Барѣсѣхѣ чѣкѣтѣцѣсѣлѣ, шѣнѣ тѣт
 попѣрѣсѣлѣ чѣтѣкѣцѣжнѣ, кѣ нѣнѣ афѣлѣсѣ? шѣнѣ сѣжсѣж вѣтрѣжнѣсѣлѣ : дѣрѣкѣ
 тѣсѣ нѣ вѣрѣ дѣнѣтрѣачѣсѣтѣ вѣрѣшнѣ? дѣрѣкѣ асѣтѣсѣ' ц'аѣ аѣдѣсѣ аѣнѣнѣтѣ
 дѣ Неремѣа дѣ-л' рѣнѣтрѣсѣтѣ? кѣ Неремѣа дѣ ѿ дѣ аѣ дѣсѣ рѣнѣ Бави-
 лѣонѣ кѣ попѣрѣсѣлѣ тѣтѣт', кѣ сѣжнѣт' рѣкѣнѣцѣ дѣ Навѣхѣѣдѣнѣѣсѣрѣ

лмгърѣть; даръ тѣ епї тѣнърь, н'ай фост' ниче нѣскѣтъ
 атѣнче, ши н'трѣкї че н'ай май вѣсѣтъ. ши лѣсѣнды ачѣста
 Явнмелѣхъ, сѣсѣ: де н'ай хи бѣтрѣнъ ши н'ар хи пѣкѣтъ, шмѣл'
 лѣн дмнѣтъ, а провѣрѣж бѣтрѣнїн, ташъ цинѣ рѣс; а чѣ грѣ-
 епѣ къ попѣрѣлъ лѣте дѣсѣ лн рокїе ла Бавнлѣнъ? кѣ де
 с'аръ хи дешкїсѣ порѣжле чѣрюлѣн, съ пѣгѣаре лнцѣрїй лѣн
 дѣм'нѣсѣтъ кѣ пѣтѣре ши кѣ стѣпѣнїе, лнкѣ н'ар хи сосѣнды
 л Бавнлѣн аш'м' прїпѣ лнтр'о мїкѣ де вѣрѣме, де денѣ-
 ѣрѣ че м'ас мѣнѣт' пѣрїнтеле мїѣс Іеремїа ла помѣтѣлъ лѣн
 Ягрїппа, ла пѣцѣнѣле смокїне пентрѣ бѣланѣй, ш'ам' ацѣпїть
 пѣцѣнѣл дѣм дормїт' сѣпть ѣмерѣ де ѣм помѣ, пентрѣ
 зѣдѣвѣлъ, ши-м пѣрѣ к'ой хи зѣвѣвїт', ам' дескоперїть смо-
 кїнеле ши тѣт' ле мерѣд лѣнтеле кѣмь лѣм' кѣлѣсѣ. ши тѣ-м'
 спѣй кѣ-с' вѣменїн дѣш' рѣкї лѣ Бавнлѣнъ. кѣстѣ де вѣсѣ
 смокїннеле, кѣ асѣсѣ м'ас тримїсѣ, асѣсѣ лѣм' кѣлѣсѣ.
 тарѣ бѣтрѣнѣлъ дѣкка вѣсѣ смокїнеле сѣсѣ: ѡ фїюле! а пра-
 вѣднїк' ѡмь, фнчѡр епѣ; н'ас вѣрт' дмнѣтъ сѣ-ц' арѣте пѣ-
 тїма четѣцѣй ачѣпїѣ сѣ нѣ те мѣхнѣскѣ, ши ц'ас пѣсѣ асѣ-
 прѣ вѣнѣнчїона ачѣста; кѣ ѣ де ай сѣнт' дѣкѣнды-й попѣрѣлъ
 четѣцѣй кѣ Іеремїа лн Бавнлѣнъ, ден' сѣла че ѣс лѣат л прѣ-
 дѣ. кѣстѣ де те н'крѣде фїюле, кѣ нѣ-й ачѣла тїмпѣ, кѣ лнкѣ
 пѣннеле нѣ-с крѣскѣте ши вѣрѣмѣ смокїнелѡр н'ас сосѣт'. атѣнче
 Явнмелѣхъ с'ас дѣзмецѣт' кѣ днн' вѣцѣе, ши ѡглнндї бїне
 пѣмѣнтѣлъ ши помїй, ши сѣсѣ: вѣсвїт дмнѣтъл' чѣрюлѣн
 ши пѣмѣнтѣлѣн, ѡднхнѣла сѣфѣлѡрѣ днрѣпѣжлѡрѣ. ши н'грѣ-
 вѣ прѣ бѣтрѣнѣлъ, че лѣнѣ-й ачѣста. шї-й сѣсѣ: фѣрѣрїюль.
 ши дѣде бѣтрѣнѣлѣн смокїне, ши сѣ дѣсѣ вѣсвнндѣ-лѣ.

Noemvrie 24. Sf. Petru, episcopul de Alexandria. (Fol. 159a.)

Ноеврїе кѣ

лтр'ачѣсташ' сѣ. поменїрѣ свѣтѣлѣн сѣно мѣннїкѣ Пѣтрѣ
 епѣскопѣ де Ялѣѣндрїѣ.

Шї ашѣ сѣ дѣде сѣнѣсѣ свнцїа сѣ прѣ мѣарте. тарѣ
 трнѣнїй нѣлпѣтѣ дѣкка-л' лѣрѣ де нѣ шїѣ нїме, сѣ мнрѣрѣ
 де неѡїнѣ лѣн, ши де помнїтїка (!) а де пѣртѣлъ чѣл' чннѣтѣш'
 а кѣвѣнтѣлѣн ши ѡменїей. ши дѣкка-л' дѣсѣрѣ ши сосѣрѣ
 ла лѣкѣл' чѣл' де мѣарте оунде сѣ кѣмѣ вѣкѣлон', ла кѣре
 лѣкѣ ш'ас ѡвѣрѣшїть мѣннннѣте ши свнѣт' Марко мѣнннчїѣ,

съ рѣгѣ савжитѣриларь де-а' лѣсарѣ, пѣнѣ ла мормѣнтѣла' свнтавѣ апѣстѣла, съ-ш' ѡ ертѣчїѡне, сѣкѣндѣ-ѣ съ пѣзѣскѣ съ нѣ принѣсѣ вѣстѣ кристїнїй . Шїи дѣка мѣре ла мормѣнтѣ сърѣтѣ мормѣнтѣла шїи кѡ оуниѣ вїс жї грѣкїи кѡ оумїанїе : пѣрїнте, свнте втѣанѣте а деснїтѣриларѣ хс . шїи мѣртѣри патїмїларѣ лѣнї . пре тїне тѣс мѣнатѣ хс . рнтѣн архїерїс шїи пѣстѣрию ачїнїй четѣць, рнтѣс кѡра ай стрїгат' кѣвѣнтѣла кредїнцїй, шїи ай пїнїнѣ апѣстѣлацїе сѣсѣкеа тѡ, шїи ай лѣатѣ рн сїмерїа невоїнцїларѣ тѡле, мчнїчѣскѣ кнїнїж . тарѣн сѣанѣла тѣс стѣтѣ дїадохѣ, фернчїтѣла Пїанѡскѣ, дѡчїа Мїалѣ . шїи Дїмїтрїе . шїи Дїѡнїсїе . шїи Маѣїм' . шїи Иракалѣс . шїи фернчїтѣла Θεωνѡ кѡреле м'ас крескѣт' . шїи дѡчїа мн с'ас ркресѣт' шїи мїе делѡ деснїтѣриларѣ хс, свнта ачѣста бесѣрнїкѣ, дѣм' стѣтѣтѣ дїадѡхѣ, сѣвѡн кѣ нѣ-сѣ харнїкѣ . Шїи дїнїтр'ачїла чѣск ам' рсѣтѣтѣ съ вѡс пѣхѣрѣла свнцїнїй сѡле, сѣ-ѣ фїс пѣртннїкѣ мїрцїжї, сѣ-м' фѣршїеск' кѡла дрѣмѣлашїи кѡ мѣчнїнчїе; дѣнї пѣрїнте свнте, рѡагѣ-те пнтѣс мїне, сѣ вѣршїескѣ шїи ес ачѣстѣ алергѣтѣрѣ де неквїнцїж, кѡ инемѣ не'н'дѡнїтѣ; кѣ акѡдѣ мѣ дѣкѣ съ вѡс пѣхѣрѣла мїрцїжї дѡнїанї хс . шїи дѡс ртр'акѡперемѣнтѣла' тѣс тѣрма ачѣста че мїанї дѡтѣ днїтѣнї . шїи мѣ рѡгѣ свнцїнїй тѡле, сѣ w пѣзїнѣ фѣрѣ пѣгѣвѣж, кѡ рѣнїле тѡле лѡ дѡнїсѣс . Шїи дѣка вѣрѣшїи рѣга съ сѣсѣлѣ делѡ мормѣнтѣ, шїи нѣлѡжнѣ мѣнїлѣ кѣтрѣ чѣрию сѣскѣ ашѡ : деснїтѣриларѣ ic . хс, фїларѣ сѣнїсѣрѣ нѣскѣтѣ а не-мѣртѣриларѣ шїи не'н'чѣпѣтѣлашїи пѣрїнѣте, асѣлатѣ-мѣ пре днї пѣкѣтѣсѣ, шїи нетрѣбнїкѣ шїерѣла тѣс, пѡтѣлѡцїа тарн ачѣста кѡра рѣмѣлѣлѣ бесѣрнїка тѡ чѣ свнтѣж, преманїцїе фѡртѣна шїи хѡлѣсѣра р лїннїцїе лїмпѣде шїи дѣлѣче, шїи сѣ фїе сѣнїцїеле мїес печѣте шїи вѣршїе гѡанїнї юкїтїнї тѡле тѣрме . кѣ блскнѣтѣ ецѣ р вѡчѣ . амин .

Шїи ртр'ачїлашїи чѣск съ рѣга шїи w фнчѡарѣ че лѣкѣлѡ апрѡпѣ дѣ мѣчнїнїа апѣстѣлашїи . шїи кѣмѣ ш'ас фѣршїнѣ полѣнѡцїннїца, асѣлѣ гѡлѣс днї чѣрию сѣкѣндѣ : Пѣтрѣ, рчѣпѣтѣрѣ апѣстѣланѡрѣ, шїи Пѣтрѣ вѣжршїе мчнїнчїланѡрѣ . кѡре лѣкрѣ с'ас рѣлѣтѣ атѣнїче; кѣ прїестѣ пѣнцїнїж вѣлме стѣтѣс рпѣрат' мѣреле Квѣстантїнѣ, шїи сѣ потѣлїрѣ гѡнѡчїнї бесѣрнїчїнї .

Шїи дѣка-шїи вѣрѣшїи рѣга свнтѣлѣ, сѣрѣтѣ мормѣнтѣла апѣстѣлашїи, шїи архїерїланѡрѣ че ердѣ акѡлѡ рн цннтерїмѣ, ргрѡпѡцїа . шїи ашѡ с'ас ртѣрѣсѣ кѣтрѣ трїеснї кѡ рѣлѡрїтѣ фѡнцї шїи стрѣлѣсннїатѣ шїи вѣсѣлѣ, кѡ лѣсннїж фѣлѡрїжнѣ . нїпѡвѣстїт' ; кѣтѣ съ мнїарѣ шїи сѣ спѣмѣнтѣрѣ сѣсѣнтѣрїнї .

ши'нтр'ачела чась венїа ла врашь в фемѣ ектрѣжнж ши кѣ
 в фичѣлрж, адскѣндѣ в простїрї ши д пїей; кѣриле д'ка ле
 в'сѣ свнтль, кѣноскѣ к' л'кѣ тримїсь дмн'с'ѣ. ши ле рмв'ѣ-
 цж де ацериѣрж пїейле ла п'мжнт', ши простїриле*) д'к-
 сѣпра. Ши лицензникѣ престе ачель ацериѣнт', ши ф'аче рѣгж
 мѣлцмїндѣ (!) лѣн дмн'с'ѣ, ши-ш' ф'аче крѣче ши съ де-
 збр'кж де вмофѣрж. Ши голї грѣмѣсжн съ плекж с'к-л'
 тѣе. Ирѣ слѣжитѣрїи фїндѣ-ле скандѣлж де вѣн'тѣтѣ свнт-
 лѣн, нѣ вра нїче оунак съ мїшче с'к-л' тѣе, к'к' нѣ-й трѣцѣ
 ѣнема. Апши в'сѣжндѣ к' съ ф'аче сѣж, съ темѣрж съ нѣ
 велнчѣскж чет'кѣанїй, ши ворѣ венї крецінїй де-ї врѣ смнн-
 тї; съ вороверж ши п'сѣрж кѣ тѣцжї к'ѣте чїн'чѣ гѣл-
 венї, чїне л'а т'ѣа съ ѣ вѣнїй тѣц'. Ши ашѣ оунак маї лѣ-
 ком' ла вѣнї аѣ лѣат' вѣнїй ши л'ас т'кѣтѣ. Ши рк'лекѣрж
 де фѣцїрж маї кѣрѣндѣ Елїїїй (?) трнѣнїїй чїй рмг'р'к'тѣщѣ
 ачѣм кѣ испрѣкж. Ирѣ свнтль трѣпсѣл мчнїкѣлѣї ст'ѣтѣ мѣлт'
 чась [w мин'не!] дирѣптѣ, п'нѣ мѣрсѣ вѣста р тѣтѣ вра-
 шѣлѣ; ши крецінїй че п'кзжѣ ла тѣмнїцж, д'ка аѣжрж алер-
 гѣрж, ши д'ка в'сѣрж свнтль трѣпѣ, пѣжнскрж мѣлт' ка
 пре п'рїнтеле с'ѣ чѣлѣ ювнтѣрїѣ де кѣкѣнї. Ши вѣчїрж а че
 р'к'мѣскрж с'ѣрѣче де дѣчеле архїерѣс. Ши с'ас стрѣжнскѣ тѣт'
 врашѣлѣ ши цжнѣтѣлѣ, де прин' прецѣрѣл Егїпетѣлѣї; ши мѣлѣ
 пѣжнскѣ ф'ѣчерж гѣсѣжндѣ-сж де мерѣд гѣлѣсрїле рн сѣсѣ, а че
 съ скѣпѣрж де п'рїнте. Ши тѣцѣ съ силнѣ чїне маї кѣрѣндѣ
 вѣ лѣа w вѣкѣцѣ днн хѣїнеле свнцїїй сѣле де вѣсвѣнїе. Дѣчн
 кѣпетѣнїле рмф'ѣшѣрж рн прѣстїриле ачѣле че прїїмїрж,
 де спрѣжннїрж сжнцеле свнцїїй сѣ(л)е, ши рн мѣшїнѣрї ртр'а-
 чѣлѣ, ши-л' лѣгѣрж вїне стрѣжнскѣ, темѣндѣ-сж съ нѣ дѣ жак
 н'крѣдѣлѣ лѣ свнтеле мѣцїїй. Дѣчїлѣ оунїї сжчѣ с'к-л' дѣкж рн
 цнн'трїїмѣлѣ свнтлѣї апѣстѣлѣ Лѣкѣ с'к-л' рнгрѣпѣ, лѣцжї
 лѣ свнтль Θεωνѣ ч'ас фѣстѣ дѣскалѣ свнтлѣї ши л'ас крѣскѣтѣ.
 Ирѣ чїй маї д'к хїрѣ г'ѣтѣрж w кѣрѣвїе, ши лѣрж пре свнтль
 де-л' дѣсѣрж лѣ вѣстрѣлѣ че съ кїлмж Левкѣда, к'к' ерѣ ачїї
 апрѣпѣ, ши-нгрѣпѣрж пре свнтль 'н-а стѣжнга пѣрте ачїнн чет'кѣцѣ,
 прѣвѣдїндѣ-лѣ кѣ чїн'сте рн ке а лѣї Ноїерїе, рн цнн'трїїмѣлѣ
 че ш'ас ф'ѣкѣтѣ сжнгрѣ свнтль; рнскж мѣнн'те п'нѣ а нѣ-лѣ
 дѣче рн кѣрѣвїе, ж'а дѣсѣрж рнтжї рн свнѣтѣ патрїерхїе, ши-л'
 п'сѣрж рн скѣбнѣ. Ши д'ка-л' в'сѣ н'крѣдѣлѣ рн скѣбнѣ,
 съ потѣлїрж де пѣжнскѣрї, ши съ мжн'гѣїрж в'сѣжндѣ-лѣ р

*) Glossä marginalä: мѣшїнѣрї.

скáññлá' сѣнтлáñи вл'тáрю, че съ кáмж Сín'оронн, скáññлá'
 чéлв вл'дическь чé-ñ дñи'к сѣнтлв прѣстóль, оу'ñде шáде ар-
 х'ерáсьлв кò вл'дичий ðи сѣнтлв вл'тáрю кáндь сáвжéськь . Шñ
 д'ккá-л' в'кэсрж съ мжнг'кáрж, къ п'кн'к ерá в'с ниче джн'к
 вáрж нò л'áв в'кэс'т' ðи скáññ съ шáсж, че нòмáй прѣ стé-
 пена скáññлáñи; шñ де мóлате в'рї к'рт'їлв кáйрослв а чé нò
 съ с'е ð скáññ съ шáсж кòм-ñи веничáюль . Шñ джн'к вáрж
 л'жнтрвбáрж кáндь ерá в'с а чé нò вáгж сáмж чин'стá вл-
 чáськж, ðмв'р'кáт' фíиндь ðи подóбелел патрїаршїрь шñ шáде
 цвс? Шр'ъ сѣнцá сá л'кò р'ксп'ñсь : нò м'к силáрецъ фрáццлорь,
 съ м'к с'бò съ шéсь ðи сѣнтлв скáññлв Сín'оронлáñи, къ
 фрїкж шñ кстрéмсьрь кспрїндє сфáтлв м'èв кáндь м'к апро-
 п'ñсь лá сѣнтлв скáññ; к'к в'ксь в стр'кáсминáтж шñ дмн-
 с'к'яськж п'стáре шесжндь ðи сѣнтлв скáññ; шñ еò де кò
 фрїкж шñ кò в'кк'рїе м'к мин'ñсь, нáрїиндь чé воò фáче; шñ
 пентр'áчáл шéсь цвс прѣ поднóжїе, шñ кò фрїкж ф'ърк де
 сáмж . Чé итж фрáццлорь къ в'áм' сп'ссь шñ съ нò вж м'х-
 нїць шñ пшпóрсьлв съ нò сж м'хн'кськж шñ съ м'к вєжн-
 д'кськж . Шк'ъ в'áм' сп'сєс-вж вїна, шñ м'к рóгь, кáндь мн-ц' мáй
 вєдá ф'кжндь ашá съ нò м'к сєп'к'рáць, чé мáй в'к'ртвє
 съ м'в'к'цáць попорáнїй съ нò сж м'хн'ф'ськж . Дéчн пентр'áчáл
 с'бїрж сѣнтлв мóщїй ðи снтлв скáññ а Сín'оронлáñи, съ-л'
 вáсж съ лє-пáе вїне, де в'рáмє чé п'кн'к ерá в'с н'áс шес'т' . Шñ
 адс'к'рж ðсконїй прѣ Пхлáл шñ-ñ п'с'к'рж вмофóрсьлв снтлáñи
 шн-л хиротонїрж патрїарх'ь, де л'нг'ъ сѣнтлв, прек'сьмь сжн-
 г'єр мáрел Пётр'ъ áс ðмв'к'цáт' п'кн'к ерá в'с . Дáчїй мáрсж
 кò твт с'в'вóрсьлв де л'áв провóдїт' кò мáре чин'стє шñ л'áв
 ðмф'к'шáт' кò мїр'рї ск'дмнє шñ кò фáше кòмь съ кáде,
 шñ л'áв астр'кáт' ðи мормáнт'ь, чé ш'áс г'к'тáт'ь, лá кáрел
 мóлате мин'ñнї Дмн'с'к'їрь съ фáчєрж шñ съ фáкь ðнтрє сáввá
 лáñи х'є . дмн'с'к'лáñи нòстрє.

LXXXII.

1683.

Апостолѣ кѣ дѣмнезѣс свѣнтѣа ꙗ скѣвнѣа
Митрополѣи Бѣвѣрѣцѣлор, тѣпѣриндѣс-сѣ лѣ анѣа де
ла спѣсѣнѣа лѣмѣи . ꙗхпг.

(Folio, V nepag. + 199 foj paginate.)

Predoslovie. (Fol. Па — Шб.)

Іѡ Шерѣанѣ Кѣтакозѣно Бѣсѣрав Боевод . ѡжѣно мѣстѣю
гпѣдрѣ земѣи Оугровѣахѣйскон . Тоѣ чѣи че сѣ вѣр ꙗтѣмпѣа
а чѣтѣи, ꙗтрѣс дѣмнѣа сѣ сѣ вѣкѣре.

Днѣи пѣтрѣс ачѣстѣк стѣхѣи сѣс фѣкѣтѣ вѣзѣта ачѣста
лѣме : денѣ фѣок, денѣ аер, денѣ апѣ, денѣ пѣмѣнтѣ; денѣ пѣтрѣс
пѣр(ѣ)ш' матѣрѣи асѣмене стѣхѣилорѣ сѣ фѣче ши лѣмѣк чѣ
мѣкѣ, ѡмѣа : денѣ сѣнѣе, денѣ флѣгѣмѣ, денѣ хѣаре пѣтѣвѣцѣ,
ши нѣгрѣ; денѣ пѣтрѣс ши кѣвѣнтѣтѣорѣа сѣфлѣт' аа ѡмѣаши
сѣ вѣде а фѣи : денѣ мѣнте, денѣ кнѣзѣаа, денѣ кѣвѣнтѣ, ши
днѣи фѣанѣасѣе; пѣтрѣс кѣрѣи сѣ вѣде а фѣи ши ꙗтрѣс тѣста-
мѣнтѣа вѣкѣю : лѣцѣле, истѣорѣиле, фѣилосѣфѣа, ши прѣрѣчѣиле . . .
асѣмене ачѣстѣра сѣ ꙗпѣртѣс ши кѣрѣцѣле нѣѣаши тѣстамѣнтѣ .
. ачѣстѣ дѣрѣ дѣспѣрѣцѣре ꙗ пѣтрѣс пѣрѣи а нѣѣаши тѣста-
мѣнтѣ, фѣѣште кѣре пѣрте н'ас авѣтѣ ѡсѣнѣрѣк кѣпѣтелѣрѣ дѣпѣ
рѣндѣаа грѣчѣсѣаши тѣпѣик, че ерѣ рѣснѣпѣт' ши аместѣкѣтѣ
ши кѣ нѣѣѣ а гѣсѣи а фѣѣште кѣрѣѣа зѣи кѣпѣ, че ерѣ сѣ-а'
чнтѣкѣсѣ; фѣѣндѣ фѣѣрте кѣ нѣѣѣ чнтѣтѣѣрилорѣ . де вѣрѣме
че, чѣи че ꙗтѣѣи ас тѣлкѣдѣтѣ дѣмнезѣа сѣскрѣптѣрѣ чѣ нѣѣѣ,
дѣпѣ еллинѣе спѣре а нѣѣстрѣ ꙗцѣлѣкѣере, н'ас сокотѣт' ꙗпѣ-
рѣнтѣ кѣ тѣлкѣдѣрѣѣ, сѣ пѣзѣкѣсѣ ши ѡрѣндѣаа еллинѣсѣаши
тѣпѣикѣ . ачѣста вѣзѣндѣ нѣн, кѣрѣи днѣи мѣла лѣи дѣмнезѣс,
ши дѣла дѣмнезѣс дѣндѣни-сѣ ꙗ мѣнтѣ дѣмнѣа ши стѣпѣ-
нѣрѣк цѣрѣѣи Рѣмѣнѣѣи, ши оѣрѣмѣндѣ стрѣмѣѣлорѣ нѣѣѣи;
дѣспѣре тѣтѣ, мѣрилорѣ Кѣнтѣкѣзѣнѣѣи, кѣрѣи кѣ мѣре фѣчѣре
де вѣне с'ас арѣтѣт' нѣкѣаши крѣѣннѣсѣ; дѣспѣре мѣмѣ чѣлѣр,
че мѣри ши вѣки сѣ поменѣсѣс Бѣсарѣвѣѣи; кѣрѣи ши ачѣа
ꙗтрѣс аае лѣрѣ вѣрѣи, мѣлѣтѣ нѣѣѣнѣцѣ ас арѣтѣтѣ спѣре
чѣкѣе кѣсѣрѣчѣѣи, ши спѣре аа-ааѣте, кѣтѣ сѣ аѣѣкѣ спѣре дѣмнезѣ-
а сѣкѣрѣдѣнѣцѣ, ши спѣре фѣлѣѣсѣа лѣкѣнтѣорѣлорѣ крѣѣннѣи аѣи
лѣѣкѣаши; мѣкѣарѣ кѣ нѣ асѣмене пѣтѣрѣи ачѣлѣра фѣѣндѣ нѣѣи,

иаръ кѣ похѣта де вѣне фанте лоръ нѣ не депъртѣмь; дѣрѣнт' ачѣа порѣнчит-амь а шѣнцилоръ ши рѣвѣнцилоръ, кѣрѣн с'ас рѣтѣмилатъ, дѣскали, де аѣ тѣакѣитъ сѣнта скриптѣрѣ чѣ нѣаѣ, спре вѣнѣ рѣцѣлѣцирѣк аймеѣнй нѣаѣтре, ши ѡ аѣ ашѣзѣтъ дѣпѣ ѡрѣндѣла ши оурмѣрѣ грѣцѣскѣаѣнй тѣпѣнкѣ; ши рѣтѣнй с'ас тѣакѣитъ еѣгаѣнле, кѣре сѣнтѣ рѣрѣндѣла лѣцилоръ, прѣкѣмь с'ас зѣск май сѣск . ши акѣма иарѣши ши чѣлѣк-л'аате доаѣ пѣрѣци адекѣ : чѣ истѣричѣскѣ, ши философѣскѣ, кѣре сѣнтѣ ачѣетѣ : фантеле апѣтѣанлоръ, кѣре сѣ рѣкнѣскѣ истѣрѣилоръ, арѣтѣндѣ времиле ши лѣкѣрилѣ апѣтѣанцирилоръ кѣлѣторѣн . ши дѣпѣ ачѣетѣ истѣвалѣле сѣнцилоръ апѣтѣан, кѣре сѣ адѣкѣ рѣтрѣ рѣкнѣшѣрѣк философѣнй ачѣете тѣрѣ пѣрѣци аѣ нѣаѣнй тѣстаментѣ, кѣре сѣ рѣкнѣскѣ прѣкѣмь с'ас зѣск, лѣцилоръ, истѣрѣилоръ ши философѣнй, кѣ кѣле ши кѣмь сѣ кѣде, прии порѣнка ши кѣлѣла нѣаѣтрѣ сѣкѣ тѣакѣитъ пѣнѣ рѣ сѣвѣрѣшитъ, ши сѣкѣ нѣс рѣ тѣпографѣа.

Faptele Apostolilor, cap. I, v. 1—8. (Fol. 1a—1b.)

Дни фантеле апѣтолнлоръ чѣнѣе . глаѣа ѣ . зачѣло ѣ .

1. Кѣвѣнтѣа чѣлѣ днѣтѣнй адекѣ ам' фѣкѣт, ѡ Θεὸφиле, пѣтрѣс тѣате кѣре аѣ рѣчѣнт' Ис а фѣче ши а рѣвѣцѣа. 2. пѣн рѣ зѣѡа кѣрѣк, порѣнчиндѣ апѣтолнлоръ прии дѣхѣлѣ сѣнт', прѣ кѣрѣн аѣ алѣск, с'ас рѣтѣлѣатъ. 3. кѣрѣра с'ас ши нѣс рѣнанте прѣ сѣне вѣс, дѣп(ѣ) пѣтѣма сѣ, кѣ мѣате сѣамне, рѣ патрѣс зѣчи де зѣле, арѣтѣндѣс-сѣ лор, ши ворѣнд' де рѣпрѣцѣа лѣн дѣннезѣс. 4. ши кѣ дѣкнѣшй пѣтрѣкѣндѣ, аѣ порѣнчитъ лоръ : дни Иерѣлѣмь сѣ нѣ вѣ депѣрѣци, че сѣ аципѣтац фѣгѣдѣнѣца пѣрѣнтѣлѣнй, кѣре ац аѣзит де ла мѣне. 5. кѣ Иѡан адекѣ аѣ вѣтезѣатъ кѣ аѣпѣ, иарѣ вѣн вѣ вѣц вѣтезѣа кѣ дѣхѣлѣ сѣнтѣ . нѣ дѣпѣ мѣате ачѣете зѣле. 6. иарѣ иѣ адѣнѣндѣс-сѣ, рѣтрѣвд прѣ дѣнѣсѣлѣ, грѣнѣндѣ : дѣмне! аѣ рѣтрѣ ачѣетѣ анѣ вѣн сѣ токмѣци рѣпрѣцѣа лѣнй Илѣ ? 7. иарѣ (ѣл) зѣсе кѣтрѣк дѣкнѣшй : нѣ ѡсте вѣлаѣ а шѣн анѣн, аѣ времиле, кѣрѣле тѣтѣлѣ аѣ нѣс рѣтрѣ а сѣ нѣтѣрѣе. 8. че вѣц аѣдѣ нѣтѣрѣк а дѣхѣлѣнй сѣнт', кѣрѣле ва вѣнй спре вѣнй, ши вѣц фѣн мѣе мѣртѣрѣн, рѣ Иерѣлѣмь, ши рѣ тѣатѣ Иѣдѣа, ши Самѣрѣа, ши пѣнѣ ла мѣрѣцинѣк пѣлѣкнѣтѣаѣнй.

Cartea I cǎtrǎ Corintenī, cap. X, v. 12—22. (Fol. 53a—53b.)
 Кътръ Коринтѣни а кърциѣ сѣнтѣлши апстоль Павель чтѣнїе.
 кап . і . зач . рме.

12. Фрациларь, кѣи съ пѣре къ стѣ, съ касте съ нѣ казы .
 13. къ испитѣрѣ пре вѣи нѣ в'ас ажѣнскъ фѣркъ нѣмай вменѣскъ ;
 паръ креднѣчѣскъ (асте) дмнезѣс, кареле нѣ ва лѣса пре вѣи а
 вѣ испитѣи, май мѣать де каре нѣ пѣтец ; чѣ .рпревнѣ къ испита
 ва фѣче ши извѣнда, ка съ пѣтец вѣи рѣеда. 14. дрепѣ ачѣка
 драѣи мѣен, фѣци де сѣсжеа ндолаоръ. 15. ка рцелениларь
 грѣскъ . жѣдекаѣи вѣи че грѣскъ ес. 16. потѣрѣлъ блгословѣни
 кареле блгословим, ас нѣ е .рпревнѣрѣ сѣнцелѣи лѣи хѣ? пѣипѣ
 карѣ фрѣицель, ас нѣ асте .рпревнѣрѣ трѣпѣлѣи лѣи хѣ? 17. къ
 ш пѣине, оуны трѣпѣ мѣаѣи сѣнтель, къ тѣи дентр'о пѣине
 не .рпѣртѣшиим. 18. ведец пре Исрѣл дѣпѣ трѣпѣ . ас нѣ чѣа че
 мѣнѣнкѣ жѣртѣеле сѣнтѣ пѣрташ влѣриулаи? 19. чѣ дарѣ вѣи
 зице : къ ндолаел асте вѣре че, ас чѣе жѣртѣѣ ндолаелѣи асте
 че вѣ? 20. че къч чѣле жѣртѣескъ лимѣле, драѣиларь жѣртѣ
 фѣскъ, паръ нѣ лѣи дмнезѣс ; паръ нѣ вою пре вѣи съ фиц
 драѣилор пѣрташ. 21. нѣ пѣтец вѣ пѣхѣрѣлъ дмнѣлѣи ши пѣ
 хѣрѣлъ драѣилоръ ; нѣ пѣтец мѣсей дмнѣлѣи пѣрташ съ фици,
 ши мѣсей драѣилор. 22. ас .рвѣта-вомѣ пре дмнѣлъ спре мѣнѣе?
 ас май тѣри де елѣ сѣнтель?

Cartea I cǎtrǎ Thesalonicenī, cap. I, v. 6—10. (Fol. 93b.)
 Кътръ Солѣнѣни а кърциѣ сѣнтѣлши апстѣл Павель чтѣнїе.
 кап . а . зач . сѣг.

6. Фрациларь ! оурмѣтори ноѣи аѣи фѣостѣ ши дмнѣлѣи,
 прѣимнѣдѣ кѣвѣнтѣл' .ртрѣ сѣрѣкѣ мѣатѣ, къ вѣкрѣи дхѣлѣи
 сѣнтѣ. 7. атѣтѣ, кът аѣ фѣостѣ вѣи кѣпѣтѣтѣрѣр чѣлор че кредѣ
 .р Макидонѣа, ши Йхѣа. 8. къ дела вѣи съ скорнѣи кѣвѣнтѣлъ
 дмнѣлѣи, нѣ нѣмай .р Макидонѣа ши Йхѣа, чѣ ши .р тѣтѣ
 лѣкѣа кредѣнѣца вѣастрѣ, каре е кътрѣ дмнезѣс с'ас рѣшкѣ
 рат, .ркът нѣ трѣбѣа съ грѣим нѣн чѣа. 9. къ еи пѣтрѣс нѣи
 вѣтѣскъ, че .ртрѣре ам авѣт кътрѣ вѣи, ши ксм в'аѣ .рторскъ
 кътрѣ дмнезѣс де ла їдоли, а сѣсжи лѣи дмнезѣс чѣлѣи вѣи
 ши адевѣратѣ. 10. ши а аѣптѣа пре фѣюль лѣи днѣи черѣоре, пре каре
 ле л'ас сѣлѣатѣ днѣи мѣорѣи, пре Ис . каре не извѣвѣице пре нѣи
 днѣи мѣнѣа чѣи вѣнтоѣре.

Cartea câtră Ovrei, cap. I, v. 10 — II, v. 3. (Fol. 139b—140a.)

Кѣтрѣ вѣрѣн а кѣрѣи сѣнтѣлѣи апѣтѣлѣ Пѣкель чтеніе .

кап . а зач . тд .

10. Динчпѣт' тѣ дмне, пѣм'кнтѣл а'дѣ оуриѣт', ши лѣкрѣ-рѣле мѣйнелор тѣле сѣнтѣ чѣриорле. 11. ачѣл'к вѣр пѣри, мѣрѣ тѣ рѣм'кѣи, ши тѣвѣте ка хѣйна сѣ вѣр рѣвекѣи. 12. ши ка вѣшм'кн-тѣлѣ ле вѣи рѣфѣшѣрѣ, ши сѣ вѣр скимѣл; мѣрѣ тѣ тѣвѣте ачѣла ери, ши анѣи тѣкѣи нѣ вѣр сѣдѣѣ. 13. ши кѣрѣл динѣрѣ рѣцери аѣ зѣсѣ вѣре-кѣндѣ: шѣзи де а дѣрѣпта мѣк, пѣнкѣ кѣндѣ вою пѣне вѣрѣжмѣшии тѣкѣи ацериѣтѣ пичѣлѣрѣлѣрѣ тѣле. 14. аѣ нѣ тѣвѣте сѣнтѣ дѣхѣри сѣлѣжитѣорѣ, тримѣш рѣтрѣ сѣлѣжеѣ пѣнѣтрѣ чѣи че вѣр сѣ моцниѣкѣкѣ мѣкнтѣшѣре? [Кап . в.] 1. Пѣнѣтрѣ ачѣста мѣи мѣлѣтѣ сѣкѣ кѣде нѣлѣв, а асѣлѣтѣ чѣлѣрѣ че сѣкѣ аѣдѣ, ка нѣ вѣре-кѣмѣ сѣкѣ кѣдѣмѣ. 2. кѣ де вѣрѣме че фѣлѣ адеѣкѣрѣтѣ кѣвѣкн-тѣлѣ кѣрѣле е рѣкѣиѣтѣ пѣри рѣцери; ши тѣоатѣ кѣл'карѣкѣ, ши неасѣлѣтѣарѣкѣ, аѣ аѣлѣтѣ дѣрѣкнѣтѣ дѣре де пѣлѣтѣкѣ. 3. нѣиѣ кѣм вѣлѣм сѣкѣнѣ негрѣжнѣндѣ де атѣкѣта мѣкнтѣшѣре? кѣрѣкѣ аѣрѣндѣ рѣчѣнѣтѣ а сѣкѣ вѣстѣи, де ла дѣмнѣл, пѣри чѣи че аѣ аѣзѣиѣтѣ, рѣтрѣ нѣиѣ сѣлѣ адеѣкѣрѣтѣ.

LXXXIII.

1683.

Паримілае прѣсте анѣ . типѣрѣте кѣдѣ посадшѣнѣм
смерѣнтѣлѣи Дѣсовѣи митрополитѣл вѣѣт зрѣча .

(4° VII pag. + 38 + 139 fol. + 56 pag. După pag. 38 și după 139 începe paginatură nouă.)

Joel, cap. II, v. 12—26. (Fol. 5a—5b.)

Дин прѣрѣчѣиѣл аѣи Іѣнѣл чтеніе .

12. Пѣчѣсте зѣче дѣмнѣлѣ: рѣнтѣрѣчѣцѣ-вѣл спѣре мѣне динѣ тѣлѣ-тѣ инемѣлѣ вѣлѣстрѣлѣ, кѣдѣ пѣстѣтѣ, ши кѣ пѣлѣнѣсѣ, ши кѣ вѣлѣачѣтѣ . 13. ши вѣ рѣлѣмпѣцѣ инемѣлѣ вѣлѣстрѣлѣ, мѣрѣ нѣ хѣинѣлѣ вѣлѣстрѣлѣ, ши вѣ рѣлѣрѣчѣцѣ кѣтрѣкѣ дѣмнѣлѣ дѣмнѣкѣсѣлѣ вѣлѣстрѣлѣ . кѣ мѣло-стѣивѣ ши нѣдѣрѣтѣ аѣсте; аѣнѣг' рѣкѣдѣтѣорѣиѣ, ши мѣлѣтѣ мѣло-стѣивѣ ши кѣлѣцѣ де рѣкѣстѣкѣцѣлѣ вѣлѣмнѣлѣлѣрѣ. 14. чѣиѣне цѣиѣ, кѣжнѣдѣн вѣлѣн-тѣлѣрѣчѣ ши-иѣ вѣлѣ кѣиѣ, ши вѣлѣ лѣсѣлѣ вѣлѣсѣвѣиѣе аѣспѣ сѣиѣ, жѣрѣкѣтѣвѣлѣ

ши пѡсѣ дмнвн дсѣвн вѡстрѡ. 15. вѡчинѡцѣ кѡ вѡчинѣ .рн сѡвн, свнцнцѣ пѡвѣтъ, стрнгацѣ слѡжѣж, адвнѡцѣ нѣрѡдѡл'. 16. свнцнцѣ вѡсѡрнж, алѡцецѣ вѣтрѡжнѣ, адвнѡцѣ прѡнчнѣ чѣ свг ла цѡцѡж, пѡсѡ мнреле днѣ кѣмѡра сѡ, шн мнрѡса днѣ кѣмѡра мнрелѡн ѡн. 17. .ртре стѣпене шн нѣтре вѡтѡрѡ сѣ пѡжнж прѡсѡжн шн чѣл чѣ слѡжѣскѣ дмнвн, шн сѣ сѡжѡ : крѡцѡ дмне, нѣрѡдѡлѡ тѣс, шн нѡ да ѡчнна тѡ .рн вкѡрѡж, сѣ ле фѣе мѡн мѡре пѣгѡжнѣ . ка сѣ нѡ сѡжѡ .рн пѣгѡжнѣ : ѡнде ѡ дмнвнѡлѡ лорѣ? 18. шн желѡн дмнл' пѣмѡжнтѡлѡ сѣс ш'ѡс крѡцѡтъ нѣрѡдѡлѡ сѣс. 19. шн рѣспѡсѡж дмнѡл шн сѡсѡж попѡрѡлѡн сѣс : ѡка ѡс вѡю трнмнѣте вѡѡж грѡжѡ шн вннѡлѡ шн (!) вѡцѣ сѣтѡрѡ де дѡнсе; шн нѡ вѡн кѡмѡ дѡвѡж де вкѡрѡж .рн пѣгѡжнѣ. 20. шн снвѣрѡлѡ жѡ вѡѡ гѡнѣ де прѡ вѡн шн-л вѡн лѡпѡдѡ .р пѣмѡжнтѣ фѣрѡ де ѡпѡ . шн вѡю пѡрѡде фѡѡѡ лѡн .рн мѡрѡ чѡ дннтѡжн, шн дѡсѡл лѡн .рн мѡрѡ чѡ дѣпѡн, шн сѣ вѡ сѡн пѡтрѡгѡлѡ лѡн, шн сѣ вѡ нѣлѡѡ пѡтѡрѡ лѡн, к'ѡс мѣрнт дмнѡлѡ лѡкрѡрнѡле сѡле. 21. кѡтѣсѡж пѣмѡжнтѡле, вѡкрѡрѣ-те шн те вѡселѡѡце, к'ѡс мѣрнтѣ дмнѡлѡ дѣ фѡчѡрѡ. 22. кѡтѡсѡѡцѣ дѡвн-тѡчѡле кѡмпѡлѡн, к'ѡс .рмфлорнтѣ кѡм'пнѣ пѡстѣнѣ; кѣ лѡмнѡлѡ ш'ѡс скѡсѣ пѡлѡдѡлѡ сѣс; вѡл шн смѡкннѡлѡ дѡдѡре тѣрѡлѡ лѡрѣ. 23. шн кѡкѡннѣ лѡн сѡвн вѣ вѡкрѡрѡѡцѣ шн вѣ вѡселнѡцѣ де дмнѡлѡ дмнѡлѡлѡ вѡстрѡ, кѣ вѣ дѡде вѡѡж вѡкѡте .рн дн-рѡпѡтѡте, шн вѡ пѡѡдѡ вѡѡж пѡѡде тнмпѡрѡе шн тѣрѡсѡжѣ кѡ шн дннтѡтѡн. 24. шн сѣ вѡрѣ .рмпѡлѡ дрнѡле де грѡжѡ; шн сѣ вѡрѣ де внѡс вѣрѡдѡ кѣлѡкѡтѡрнѡле де вннѡ шн де ѡнде лѡмнѡ. 25. шн вѡн .рнтѡрѡче де вѡн дѡ вѡѡж .р лѡкѡлѡ аннлорѣ ч'ѡс мѡжнѡтѣ лѡ-кѡста шн кѣрѣвѡшнѣ, шн пѡрнчнѣ шн ѡмнѡдѡ; пѡтѡрѡ мѡлѡчѡ мѡре, кѡрѡ ѡм' трнмнѡ .рн вѡн. 26. шн вѡцѣ мѡжн'кѡ мѡжн'-кѡндѣ шн вѡцѣ сѣтѡрѡ, шн вѡцѣ лѡсѡдѡ нѡмеле дмнѡлѡн дмнѡлѡлѡн вѡстрѡ, кѡрѡле фѡче кѡ вѡн мннѡнѡте, шн нѡ сѣ вѡ рѡ-шннѡ нѣрѡдѡлѡ мнѡс .р вѣчѣ.

Genesis, cap. I, v. 1—13. (Fol. 2a—3a. *)

Дѡла вѣтнѡ чѣтннѡ . глава л.

1. Лѡнчѡпѡстѣ фѡчѣ дмнѡлѡлѡ чѣрѡлѡ шн пѣмѡжнтѡлѡ. 2. пѡрѣ пѣмѡжнтѡлѡ ерѡ невѡсѡстѣ шн нѡтѡкмнѣтѣ, шн нѣтѡнѣкрѣкѣ сѣчѡ дѣсѡпѡ прѣпѣцнѣ, шн дѡлѡ лѡн дмнѡлѡлѡ сѣ пѡртѡ дѣсѡпѡ

*) cf. mai sus 1582, pag. 33—34 și mai jos 1688.

съ ва анскà шм' де фрãтеле със, сас де дсмѣстнхслъ тãткãшй
 със, сжкжндъ : вешмжнтъ ай, май маре не фий, ши ескãтеле
 мãле сеп тине фие. 7. ши ръспн'сжндъ рн сса р ачãа вã
 сжче : нс-ц' вой фй май маре, къ нс-й рн кãса мã пжйне, ниче
 рмбръкъмжнтъ, н'ой хи ман маре шменилоръ ачес'тора. 8. къ
 с'ас ръсжпнт' Иерсалимдã, ши Юда дим'превнж ас късътъ . ши
 лимбиле лоръ къ фъръ-де-лаце нс съ плакж спре дмнã, къ
 с'ас смеритъ слава луръ. 9. ши ршшнã шврãзãшй лоръ рпро-
 тивж сткътъ лор; баръ пкãтãслъ лоръ ка содомилоръ, жã'
 стригãрж ши-л' дескоперирж . вãй сфãтãшй луръ! дeрeп-чe къ
 сфкътвирж сфãт' виклиãнъ асбръ-ш' сжкжндъ : 10. съ легъмь
 пре чель дирептъ, къ нс нй-й де ниче ш триãж . дрепт ачãа
 виптъриле лбрърилоръ сãле вор мжн'кã. 11. вãй чельшй фъръ-
 де-лаце, ксмпанте-н с'ã тжмпãã лшй, дшпъ лбръриле мжнãлоръ
 лшй. 12. шмемнйй (!) мией! исправничйй вбщри вкъ спикдѣскъ пре
 вой; ши чель че съ кшчериãсж, вор сткпжнй вбж . шмений мией!
 чãа че къ ферическы пре вбй вкъ ркътчѣскы, ши кърãрã пичо-
 релоръ воãстре ш тбрврж 13. че акмд вã стã спре цюдѣць дмнã,
 ши ва пшне ла цсдѣць пре омений съй. 14. сжнгср дмнãслъ рн
 цсдѣц' ва венй къ вктржнйй шменилоръ ши къ воãрйй лоръ.

Genesis, cap. VIII, v. 21 — IX, v. 7. (Fol. 33b — 34 a.)

Дин' битїã чктнїе глава н . кã.

21. Сжсж дмнãслъ дмнãсъс, ам' сокотитъ, нс вой адãвце
 а май еãксткмã пъмжнтãслъ пентрã лбръриле шменилоръ; къ
 лсте порнитъ гжндãл' шмãшй къ дкдїнсãл' ла рãле днй ти-
 нерãце . дечн нс вой адãвце а май шчїде тоãтж кãрнã вїе
 прексм' феч'. 22. тãте сжлеле пъмжнтãшй сжменишãслъ ши
 сечеришãл', фрїгãл' ши зãдãвãл', вãра ши прїмквãра, сãã ши
 ншптã н'бр' май пъркъж. 1. ши еãгсви дмнãсъс пре Ное ши пре
 фичорїн лшй, ши ле сжсж лоръ: крãщецж-вж ши мãлцжцж-вж .
 ши рмплец' пъмжнтãслъ ши-л' сткпжнйць. 2. ши тремсрãслъ
 вострã ши фрїка вострж съ фїе престе тãте хериле пъмжнтãшй,
 ши престе тãте пãсъриле черюлãшй, ши престе тãте че съ мїшкж
 пре пъмжнтъ, ши престе твц' пѣцїй мърїй; сшптъ мжнж
 вж ле дѣдїю. 3. ши тãтж гжн'гãнїã, че лсте вїе, вãж ва фй де
 мжн'кãтъ, кã есрããнеле ервилоръ ле дѣдїю вãж тãте. 4. нсмай
 кãрнã рн сжнцеле сфлетãшй съ нс мжн'кãц'. 5. дeрeп-чe къ сжн-
 целе вострã, а сфлетелоръ вшстре, дин' мжнãле херилоръ жã'

Pildele lui Solomon, cap. VIII, v. 22—30. (Fol. 32 b — 33 a.)

Дин' а пїлделорь чтѣніе . гл . н . кв .

22. Дмнль зидїтс-м' аѡ . рчепгѣтѡрж кѣилор' сале, . рн лѡкрѡ-
риле сале маїнте де вѡкк. 23. . рнтемїатс-м' аѡ ла . рнчепгѣтѡрж,
маїнте пѣнѣ пѣмжнѣтсль а нѡ-а фѡче. 24. пѣнѣ прѣпгѣциле а нѡ
ле фѡче, маїнте пѣнж а нѡ венї извѡрѣле апелорь. 25. маїнте
пѣнж а нѡ мѡнцжї сѣ' нѣтѣрїрж, шї маїнте де тѡць хѡлмїй
мѣ наїце. 26. Дмнслъ фѡче вѡрше шї нелѣкѡїте, шн хрѡнїце лѣ-
кѡнѣ чѣлор пре сѡп чѣрїѡ. 27. кжндѣ гѣтїл чѣрїол', депреѡнж ерам'
кѡ джнсѡла; шї кжндѣ ѡсѣбїл ал' сѣѡ скѡднѣ де вжнѣтсрї. 28. кжндѣ
вжртѡчѡсе фѣчл члле де сѡсѣ нѣгѡрї; шї кѡм вѣртѡсе пѡнл
извѡрж чѣлорь сѡп чѣрїѡ. 29. кжндѣ пѡнл мѣрїй тѡре пѡсѡрл еї,
шї апеле нѡ трѣкѣ гѡра еї; шї тѡрї фѣчл сѡсѣтѡриле пѣмжнѣ-
тсльн, ерам' лжнж джнсѡл' даслмена. 30. еѡ ерам' кѡ кѡрл сѣ
вѡкѡрл; шї . рн тѡте сжле мѣ веселїлм' . р фѡца лѡї, пре тѡтж
врлмл.

LXXXIV.

1683.

Сикриюль де ѡср . Кѡрте де проповедѡніе лѡ мѡрцїй .
Скѡсѡж дин' скриптѡриле сѣнте типзрїтж . р ти-
погрѡфїл нѡѡѡ . р четѡте . р Сѡсѣшебеш лнї дхпї
сеп . 3ї .

(40, IV + 168 fol paginate.)

Predoslovie către craiul Ardealului. (Fol. IIa—IIIa.)

Прѣдословїе кѣтрѣ мѣрїѡ са, краюль Йрдѣласлїй дом'-
нслїй дѡм'нслїй, Йпафн Мнхѡю . днн мїла лѡї дмнзѣс
краюль Йрдѣласлїй, дѡмнслїй пѣрцилѡрѣ Цѣрѣї Оунгѡрѣїшї,
шї шпѡнслїй Сѣкѡїлѡр, нпрѡч .

Дѣ ла тѡтѣл дмнзѣс, прин дмнслъ нѡстрѡ Іс . хс . еѡнж
сѣнѣтѡте, пѡче трѡпѡскѡ шн сѡфлетѣскѡ, дѡмнїе фѣрнчїтж,
шї . р тѡте пѣрциле . рлѣрцїїтж, пѡѡесѣ мѣрїей тѡле ка
дѡмнслїй млстнѣ .

Млѡстїѣе дѡамне! сѡптѣ а кѡї дѡмнїе кѣрїре, шї сѡптѣ
але кѡї ѡрпїї, . р пѡче лїнж шї . р вїѡшѡг мѡре амѣ трѣїтѣ,

кѣ де аий, пѣиѣ акѣмь . Нѣ нѣмай нѣи, че рѣж ши Цара оу-
гсрѣскж тѣатж, ши ескрѣчиле чѣле амѣрѣте ас доекѣидѣте
скѣпѣре ши скѣтѣлж . Снайт-ам' кѣ ачѣсть нѣмь салѣитѣ ши
рѣтѣикѣт' аа нѣстрѣ, а мѣацемай мѣрѣиѣ тѣле; че дѣ салѣи-
чѣиѣ мѣре нѣам' авѣть нѣтѣре кѣ алта, фѣрж нѣмай кѣ рѣ-
гѣчѣиѣ пѣтрѣ скѣнѣтѣте мѣрѣиѣ тѣле ши а скѣнѣслаш салѣитѣ,
ши пѣтрѣ фѣричѣта кѣсж а мѣрѣиѣ тѣле . Шрж акѣмь дѣиѣ
че дѣнзѣс, р мѣнѣнатѣ кѣпѣ нѣс ауѣтѣте дѣиѣ сврѣмѣнѣа
нѣастрж, кѣм типографѣа рѣмѣнѣскж, сѣ w рѣдикѣмь дѣи
порѣника мѣрѣиѣ тѣле, дѣиѣ нѣиѣота прѣдѣиалѣр рѣмѣнѣиѣи, р-
чѣнѣт-амь а типѣри кѣте-ва проповедѣнѣи, пѣтрѣ рѣрѣпѣчѣиѣа
морѣиалѣр . Ши пѣтрѣ кѣ ачѣста нѣсте пѣрга дѣнтѣю а типо-
графѣиѣ нѣастрѣ, кѣ алтж акѣмь нѣ нѣтѣмь, че кѣ ачѣста нѣ
рѣнѣнѣм мѣрѣиѣ тѣле кѣ мѣре салѣрѣнѣе; ши нѣ легѣм прѣ
ачѣа кѣ пѣиѣ кѣнд' нѣ вѣ еѣста мѣлѣстѣвѣа дѣнзѣс, пѣиѣ
атѣнѣи тѣтѣ вѣмь снай сѣ салѣжим мѣрѣиѣ тѣле . Шрж акѣм',
нѣ че амь вѣитѣ, че нѣман че ам' нѣтѣт' амь рѣнѣнатѣ мѣрѣиѣ
тѣле . Дѣ акѣмь дѣ нѣ вѣ ауѣта дѣнзѣс, цѣиѣндѣ мѣлѣстѣвѣа
дѣнзѣс прѣ мѣрѣа тѣ рѣ пѣче ши рѣ скѣнѣтѣте, сѣпт' арипѣле
мѣрѣиѣ тѣле, дѣ алте прилѣжсрѣи, рѣж вѣм' дѣ рѣдѣ типографѣ-
ѣиѣ нѣастрѣ . Шрж ачѣсть аѣкрѣ нѣцин', прѣнѣмѣкѣе мѣрѣа тѣ
кѣ мѣлаа крѣмѣскж, ши дѣнѣслѣ дѣнзѣс сѣ цѣе прѣ мѣрѣа тѣ
рѣтрѣ аий мѣацѣ ши вѣнѣи, прѣ лѣсда нѣмѣаш сѣс, ши прѣ
рѣтрѣмѣрѣ ескрѣчѣи, ши а цѣрѣиѣ, ши прѣ ескрѣа нѣастрж .
Пѣиѣнѣ . Слѣшѣ май мѣчѣи ши пѣкѣац' ай мѣрѣиѣ тѣле : Пѣпа
кѣан' дѣи Винѣцѣ, кѣ тѣц прѣтѣпѣнѣи ши кѣ тѣтѣ салѣвѣрѣа
рѣмѣнѣиалѣр дѣи Прдѣлѣ .

Predoslovie cǎtrǎ cetitorǎ. (Fol. IIIb—IVb.)

Кѣсѣнтѣ кѣтрѣ четиторѣ . Дѣ ла дѣнѣслѣ Іс . хс . мѣлж, пѣче
ши скѣнѣтѣте, тѣтѣсрѣа четиторѣиалѣр пѣдѣскѣ .

Тѣатж скриптѣра дѣ ла дѣнзѣс і рѣсѣфлѣатж, ши і дѣ
фѣлѣскѣ спрѣ рѣвѣцѣтѣсрж, спрѣ четѣре, спрѣ дожѣнж . Пѣнѣ
зѣче Пѣвѣа апѣлѣ рѣи а в кѣрте ла Тимоѣ . кап . г . сѣ . ѕі . Дѣчѣи
дѣи скриптѣрѣи тѣвѣацѣе сѣ нѣ рѣвѣцѣкѣм' вѣрѣиѣ аш дѣнзѣс,
че порѣнѣчѣкѣе сѣ фѣчѣмь, ши че кѣнѣтенѣкѣе сѣ нѣ фѣчѣмь .
кѣмь зѣче хс . ла кѣан', кап . е . сѣ . лѣ : нѣпѣнтѣц' скриптѣрѣле,
кѣ кѣ сж пѣре вѣаа, а авѣа рѣтрѣ мѣе вѣаца дѣ кѣчѣи . рѣи а в .
кѣрте ла Тимоѣ . кап . г . сѣ . и . зѣче : ши тѣ дѣи порѣвѣчѣе ай

циѣть ск(р)иптѣриле сѣнтѣ, кареле тѣ пѣть фѣче прѣ тѣне рце-
 лепть спрѣ спсѣнїе. Двѣдъ ꙗ ꙗлоом'. рнї сѣ . ре : асмина пичѣ-
 рслаи мїеѣ, ксвѣнтѣа тѣс . Лїпсѣ исте дерѣпть ꙗсѣ дѣ ксвѣн-
 тѣа лѣи дмнзѣс кѣ шї дѣ асминѣ ꙗ кѣсѣ ꙗ вѣкма дѣ нѣоп-
 те; кѣ прорѣчїи, шї апѣтолїи, с'ас асминат дѣ ла дѣхѣа' сѣнтѣ,
 нѣ лѣс фѣѣсть лїпсѣ дѣ кѣрци мѣате; ѣрѣ нѣи кѣ скриптѣ-
 риле сѣ не ꙗдерѣптьм', сѣ асѣм' ꙗвѣцѣтѣрѣ, чертѣре . Кѣмѣ
 зїче Двѣдъ . ꙗлоом в. сѣ . вї : асац чертѣре кѣ сѣ нѣ сѣ мѣнїе
 дмнѣа, шї сѣ пернц днн кѣаа днрѣпѣтѣ . Неневнтѣнїи дѣ
 н'ас вѣрѣтѣ фї асзїть шї сѣ ꙗцелѣгѣ проповѣданїа лѣи Іванѣ
 нѣ с'арѣ фї покѣйтѣ, чѣ песте . м . дѣ зїле арѣ фї перїт' . Іванѣ
 кап . г . Шї ꙗ зѣа дѣ асѣзѣи днн ксвѣнтѣа лѣи дмнзѣс іас
 мѣнтѣннїѣ; кѣ мѣацї асзїнд' проповѣданїа ꙗвѣцѣтѣорїаи,
 цнн ꙗ мннѣ ꙗ тѣате зїлеле вїеїей, ꙗсѣ шї ла чѣсѣа мор-
 цїи, дннтр'ачѣла вѣр асѣ кїелчїѣгѣ . ꙗчѣстѣ лїпсѣ шн сѣвѣн-
 чїѣне, вѣзѣнд' ꙗтрѣ нѣкма нѣстрѣ, каре пѣнѣ ꙗтр'атѣта ас
 соснт пѣтрѣ нѣꙗцелѣсѣа скриптѣриларѣ, кѣт' чѣле порѣнчїте
 дѣ дмнзѣс мѣи тѣате ас веннт ꙗтрѣ оѣтѣре . Пѣтрѣ каре
 лѣкрѣ ам неѣйтѣ дѣ мѣатѣ вѣкме сѣ рѣднѣкѣм тнпогрѣфїе,
 пѣтрѣ асминѣрѣк нѣкмаи нѣстрѣ . асѣтѣтѣ-наѣ дмнзѣс ꙗ
 мннѣнатѣ кнп, шї ам тнпѣрнт ачѣстѣ проповѣданїи, [пѣрѣга
 тнпогрѣфїей] дѣ пѣтрѣканїе морциларѣ; мѣи ла тѣатѣ вѣрѣста
 дѣ вѣменї дѣвсѣвн; темелїа исте тѣт' днн скриптѣра сѣнтѣ .
 кѣм сѣ шї вѣдѣ кѣ тѣате ксвннтеле скрипт(ѣ)рнї сѣнт' ꙗсѣм-
 нѣате кѣ кап шї . сѣ . ꙗфлѣ-вѣи нѣре ксвннтѣ, кѣм' ẽ ꙗ картѣк
 лѣи Івѣ, кап . а . дѣ нѣ прѣдѣтѣрїи лѣи Івѣ, дѣ ам скрнс а нѣ-
 ме : [сабѣшѣнїи халдѣанїи] шї пѣтра сѣмпѣ [карѣнїкѣаиш]
 ꙗ прнтѣ ла . [ꙗсѣ шї маи мѣате вен афлѣ] каре ꙗ вї-
 бѣлїа словѣнѣсѣ нѣ сѣнтѣ, афлѣ-лѣ-вѣи ꙗтр'алѣте кѣрци чер-
 кѣнд кѣ дѣдннс . ꙗфлѣ-вѣи шї ксвннтѣ, пѣтрѣ кѣ рѣмѣнїи
 нѣ грѣим тѣц ꙗтр'ѣн кнп, кѣм исте : ѣка, прнчїна, ас
 адеверннца; ꙗ алан, ꙗ прѣтѣвѣ; хѣсна, фолѣсѣа; алдѣала,
 блсвенїа шї алтеле каре лам пѣс, дѣпѣ вѣнчѣа кѣм грѣск'
 прѣ ачѣсте лѣкѣрїи . дѣпѣ аѣа (! л. аѣа) рѣгѣм прѣ четнтѣрн,
 оѣнде вѣц афлѣ грѣнтѣ, кѣ дѣхѣа блѣнд'кѣларѣ ꙗдрѣпѣац;
 кѣ нѣн ꙗсѣ ам сннт ꙗкѣт ам пѣтѣт сѣ нѣ грѣннм . мїла
 лѣи дмнзѣс кѣ кон кѣ тѣц . ꙗмннѣ .

цюркм'анты ф'ьг'ьдшй ф'ктей съ-и д'л м'к'арж че арж ч'кре .
 арж а чер'в к'анс'ль с'ф'ант'с'лшй Іванъ в'отез'кт'орюль, ши-л до-
 ек'ндй . П'езй в'аме креш'ине, к'б'мъ а'в к'ъз'б'тъ Іродъ ꙗ в'р'ж-
 м'к'ш'іе пентр'в в'л'кт'к'м'ат'к' дезм'іерд'к'чюне . маѠ . кап . д'і . с'х .
 с, з, и .

Оу'н'ій съ дезм'іард'ж ꙗ оу'нс'бара ск'б'м'п'ж, оу'н'ій ꙗ оу'сп'к'це,
 ал'ц'ій ꙗ р'кс ши ꙗ в'іац'ж ф'ърж де п'л'нскъ, ши ф'ърж ск'ър'вж,
 ши ф'ърж ꙗтрис'таре . Ч'е ꙗцел'епт'с'ль Соломонъ алтеле ад'бче
 ꙗнаинте [ши ꙗв'ац'ж] ꙗ к'аре аф'лж в'амен'ій дезм'іерд'к'чюне
 в'б'нж ши дир'к'пт'ж; ꙗтр'ач'к'сте к'в'н'нте де ак'м'в чет'іте . зы-
 к'к'нд': „Май в'б'н'к-и ом'в'лшй в'к'ста в'б'нж, д'ек'т оу'нс'лар'к'
 „ск'в'мп'ж, ши з'с'а м'орц'ій май в'б'н'к-и д'е з'с'а н'ац'ерей . Май в'и-
 „не-й а м'к'р'це ла к'аса п'л'нц'ер'ій д'ек'т ла к'аса оу'сп'к'ц'с'лшй,
 „пентр'в к'ъ т'от'ъ шм'в'л' аре с'ф'ърш'ен'іе, ши шм'в'лъ в'іс ꙗшъ
 „ад'бче ам'инте деспр'е ач'к'а . Май в'б'н'к-й ꙗтрис'тар'к' д'ек'т'ъ
 „р'кс'с'ль . к'ъ пр'ін трис'тар'а шера'з'с'лшй, ꙗв'б'н'а-се-ва с'б'ф'ает'с'ль
 „шм'в'лшй.“

Атр'ев'аре :

Ч'е Ѡкж а'в ꙗдем'нат'ъ пр'е Соломонъ, к'б'м' съ н'б ꙗцел'к'гж
 оу'на к'б ал'ал'ц'к; ч'е май в'р'кт'ос к'ъ съ пр'отив'ас'кж м'інт'а л'шй к'в
 м'інт'к алт'іоръ в'амен'ій?

Р'кс'п'нскъ :

Ат'к'ю, к'ъ н'б съ п'бате т'ьг'ьдшй, к'бм оу'нс'бара ск'б'мп'ж
 съ н'б ф'іе в'б'нж; ч'е де съ в'л к'вмп'н'ій к'в в'к'ста [помен'іор'к]
 в'б'нж, п'вц'ін'к пр'ец'к в'л ав'л; к'к'че к'ъ оу'нс'бар'к м'к'арж к'вт
 съ ф'іе д'е ск'б'мп'ж, ч'е т'от'ъ-е трек'кт'баре, ши ꙗ п'вц'к'нж в'р'к'ме
 съ ц'іне; арж помен'іор'к в'б'нж, д'вп'ж м'барте ꙗк'ъ в'л р'к'м'к'нд':

* Вирт'ш пош'тъ ф'в'нера вивентъ *
 ф'аптеле в'б'не д'вп'ж м'барте ꙗк'ъ-съ в'ій.

Н'арж н'іче ꙗг'ьдшй Соломон' съ съ в'атц'окр'к'скж в'и-
 с'бар'к ск'б'м'п'ж . к'ъ т'ат'к-с'ъ'в Д'в'дъ кр'аю ф'барте т'аре w л'ъ-
 д'асе ꙗ ꙗллом . р'ав . зик'ндъ : „ꙗт'ж к'к'т'с-й в'іне ши к'к'т'с-й
 „дезм'іерд'ать, а л'ък'шй ф'рац'ій ꙗ п'аче денпр'ев'нж . к'а оу'нс'бар'к'
 „ск'б'м'п'ж спр'е к'апъ, погор'к'ндъ спр'е в'аревж, в'ар'еа л'шй П'аронъ,
 „к'ар'а пог'обарж спр'е м'арц'иниле в'ешм'интел'ур л'шй“ . Н'арж н'іче
 ꙗг'ьдшй з'икъ, съ-ш' в'ат'ж ц'окъ д'е оу'нс'бар'к ск'б'мп'ж; ч'е аш'л
 в'л съ з'икъ, к'ъ оу'нс'бар'к ск'б'мп'ж м'ик л'окъ в'л ꙗп'л д'е мир'ос
 в'б'нъ . Іорж в'к'ста в'б'нж съ т'інде ꙗ п'ър'циле л'б'м'ій . ф'барте

кѣне шїи прѣ кѣле зїче дѣрж Соломон: кѣ маїи кѣнїкѣ-їи поме-
нїра кѣнїж, дѣ оуносѣрк сксамїж.

Propovedanica a patrasprăzecea. (Fol. 148a—150a.)

Проповѣданїѣ а пѣтрѣспрѣзѣчѣ.

Лѣкѣлѣ, дѣ оу(н)дѣ аѣ порнїтѣ Іакѣвѣ кѣ мѣдрѣкѣ лѣнї чѣ
тѣрѣсѣж, шїи кѣ тѣатѣ глѣата лѣнї дѣпрѣвнїж, ачїста аїчѣкѣ .рї
зїче а фїи Іеѣѣлѣ, адекѣ Інолѣкѣмѣ кѣрѣ маїи наїнїте сѣкѣ кѣмѣ
Лѣзѣ, кѣмѣ иете .рѣтѣкѣ кѣрѣте а лѣнї Моѣсеї, кап. кѣнї, сѣх. ѣї.
аѣзїтѣ-ацѣ .рѣ чѣ кѣнї сѣлѣ скїмѣвѣтѣ нѣмѣле ачїстѣлѣ? кѣнїдѣ Ісѣлѣ
сѣрѣж фїи мѣкнїѣтѣ прѣ Іакѣвѣ, нѣтѣрѣсѣ блѣсвнїе шї-нї лѣнїшѣлѣ вїацѣ
лѣнї дѣнїжѣ елѣ, .рѣ Мѣсопѣтанїѣ (!) фѣсѣ лѣнї нѣтѣрѣсѣ ачїелѣ лѣкѣрѣсѣ
а сѣж гѣтї; .рѣчнїѣ а прїкѣрїи сѣкрѣкѣлѣ Іакѣвѣ, нѣмаїи кѣсѣ оу
тѣїгѣ шїи кѣсѣ ѡ пѣосѣкѣ кѣсѣ оулобїю, шїи дѣкѣжѣ вѣнїи .рѣ Харѣнїкѣ.
.рѣсѣрѣжѣ аколѣдѣ. Шїи кѣмѣ ерѣлѣ елѣ ѣмѣ кѣсѣ кѣнїоцїїнїцѣ сѣсѣфлѣ-
тѣкѣсѣжѣ дѣспрѣ пѣрѣтѣкѣтѣрѣа дѣ грїже а лѣнї дѣмнїзѣкѣсѣ, нѣмїкѣжѣ нѣсѣ
.рѣдоїѣ, чѣ тѣсѣтїндѣна хрѣакоѣ (!. -вор) фѣкѣрѣжѣ дѣ фрїкѣжѣ ѡдїхнїѣлѣ.
шїи елѣ аколѣдѣ .рѣтѣрѣвнїкѣ лѣкѣ, ѡ пѣатѣрѣжѣ .рѣшѣ нѣсѣжѣ сѣпнїтѣ кѣнїкѣ шїи
аѣдѣрмїи. Полатѣ сѣкѣ крѣдѣ аѣвѣкѣрѣтѣ, кѣсѣ сксамнѣ шїи фрѣсѣмѣвѣсѣ
гѣкнїдѣсрїи, шїи дѣмнїзѣкѣїрїи кѣвнїнїте аѣсѣ фѣостѣ .рѣнї иїнїма лѣнї,
маїи наїнїте пѣкнїжѣ нѣ аѣсѣ фѣостѣ аѣдѣрмїїтѣ; кѣсѣ фрѣсѣмѣѣсѣ шїи дѣмнїзѣ-
їскѣ вїскѣ аѣсѣ вѣкѣзѣтѣ. „вѣкѣзѣтѣ-аѣсѣ ѡ сѣкарѣжѣ .рѣнѣалѣтѣжѣ, кѣрѣ ацїонцїѣлѣ
„кѣсѣ оуцнїкѣ кѣнїкѣ .рѣ чѣрїю, ирѣжѣ кѣсѣ алѣтѣлѣ ерѣлѣ цѣѣсѣ прѣ пѣлѣкнїтѣ.
„шїи вѣкѣзѣ прѣ .рѣнцїерїї лѣнї дѣмнїзѣкѣсѣ, сѣїнїдѣ шїи погорѣкнїдѣ.
„шїи вѣкѣзѣ прѣ дѣмнїзѣкѣсѣ прѣ сѣкарѣжѣ рѣз(н)мѣтѣ, шїи иѣсѣ грѣїтѣ
„лѣнї знїкнїдѣ: іѣсѣ сѣкнїтѣ дѣмнїзѣкѣсѣ, дѣмнїзѣкѣсѣ лѣнї Іеѣрѣлѣмѣ алѣ
„тѣтѣтѣкнї-тѣкѣсѣ, шїи дѣмнїзѣкѣсѣ лѣнї Ісѣлѣкѣ, шїи ачїста пѣкѣмѣкнїтѣ
„прѣ кѣрѣлѣ дѣрмїи, цїе .рѣлѣ вѣѣю дѣ шїи сѣкѣмнїцїїнї тѣлѣ“. шїи
кѣнїдѣ маїи мѣалѣтѣжѣ мїалѣжѣ, шїи прѣ елѣ пѣрѣтѣкѣтѣрѣжѣ дѣ грїже иѣсѣ
фѣостѣ фѣгѣгѣдѣнїтѣ лѣнї. дѣмнїзѣкѣсѣ, .рѣтѣрѣачѣкѣ сѣкѣ дѣрїпнїтѣжѣ; сѣкѣлѣ
кѣсѣ сѣкѣ тѣмѣлѣ. „ирѣжѣ сѣкѣлѣк(н)дѣсѣжѣ днѣмнїкѣцѣа, лѣсѣ ѡ ачѣлѣ пѣ-
„тѣрѣжѣ кѣрѣкѣ .рѣшѣ нѣсѣкѣсѣ сѣрѣа сѣпнїтѣ кѣнїкѣ, шїи рѣднїкѣнїдѣ-ѡ
„.рѣ сѣсѣкѣ .рѣ номѣкнїжѣ дѣ сѣтѣкѣнї, оулобїю тѣсрїїжѣ дѣсѣдѣпѣрѣ пѣ лѣ,
„шїи ѡ нѣсѣмїи ачѣста Іеѣѣлѣ. кѣрѣ ашѣкѣ сѣкѣ .рѣцѣлѣкѣцѣ: кѣсѣа лѣнї
„дѣмнїзѣкѣсѣ. шїи атѣнїчїи ачїстѣ фѣгѣгѣдѣашѣ аѣсѣ нѣсѣ лѣнї дѣмнїзѣкѣсѣ:
„сѣкѣ вѣ фїи дѣмнїзѣкѣсѣ кѣсѣ мїнїе, шїи сѣкѣ мѣжѣ вѣ пѣкѣзїи прѣ мїнїе. .рѣ
„кѣлѣкѣ кѣрѣ мѣрѣгѣ акѣсѣмѣ, шїи сѣкѣ-мїи вѣ дѣ пѣїнїе прѣ мѣкнїкѣрѣ
„шїи хѣаннїе прѣ .рѣвѣрѣкѣкѣмѣкнїтѣ; шїи сѣкѣ мѣжѣ вѣѣю тѣсрїїа кѣсѣ пѣчїе
„лѣ кѣсѣа тѣтѣтѣкнї-мїїсѣ, шїи сѣкѣ-мѣ вѣ фїи мїїе дѣмнїлѣ, дѣмнїзѣкѣсѣ,

„парж ачѣстѣ пѣтрож, кѣре амь рѣдикѣтъ акѣмь, ꙗ кѣпъ дѣ
 „стѣклѣтъ, кѣса лѣи дмнзѣс ва фѣи; ши вѣре-чѣ-м' вѣи дѣ мѣе,
 „динтро'ачѣка а зѣча ꙗцѣ вою дѣ.“

Дѣчѣ дѣ ла кѣса лѣи Лавѣнъ, кѣ мѣре вѣскѣнѣа лѣи дмнзѣс
 сѣ тѣрнѣ ꙗнапѣю, ши ꙗш' адѣсе аминте дѣ фѣгѣдаш, чѣ аѣ
 фѣгѣдѣитѣ мѣи денаннте пѣтѣкрникѣлаш дмнзѣс. кѣ ши дмн-
 зѣс н сѣ арѣтѣ лѣи, кѣре ашѣ-н порѣнчѣи, зикѣнд': скѣлаж ши
 пѣсѣ сѣсѣ ꙗ Беѣель, ши дескѣлекѣ аколѣ, ши фѣж вѣтѣрю че-
 лѣи дмнзѣс пѣтѣкрникѣ, кѣре ци с'ѣс арѣтѣт' цѣе, кѣнд' фѣѣлѣи
 деннаннтѣ фѣрѣцини-тѣс. Дѣчѣ дин калѣ са с'ѣс тѣрнѣтъ ꙗ Бе-
 ѣель, ши ачѣлѣ фѣгѣдѣаш мѣре аѣ плинѣтъ лѣи дмнзѣс; ши
 дѣ аичѣк аѣ порнѣтъ кѣ мѣжѣрк лѣи чѣ юбѣтѣж, кѣ Рахѣла, фѣиндѣ
 тѣрѣасѣ, пѣнтрѣс кѣре дѣ ани ерѣ сѣсѣжитѣ; ши ачѣлѣ ашѣ ꙗш'
 пѣрѣсѣ лѣи кѣ ши кѣмь арѣ фѣи фѣбѣтъ нѣмай дѣ зѣле.

LXXXV.

1685.

Кзраре пре скѣртѣ прѣ фѣпте вѣне ꙗдрептѣтѣоре.
 (Belgrad 1685.)

(8°, VII nepag. +. 101 foi paginate + III nepag.)

Pentru priveghiare. (Fol. 1a—4a.)

а. ꙗтѣю, ꙗтреѣарѣк кѣлѣтѣорѣулѣи. Дѣпѣ чѣ м'амь рѣ-
 гѣтъ лѣи дмнзѣс, дин чѣ воѣд кѣнѣоѣце, кѣ фѣптеле м'кле
 пот фѣи вѣне?

Рѣспнѣсѣл' повѣцѣнтѣорѣулѣи. Дѣ аичѣк вѣи кѣнѣоѣце, кѣм'
 кѣ ашѣк еѣи датѣорѣю кѣ прѣвѣгѣре нѣрѣчетѣтѣж, ка ши кѣ рѣкѣ-
 чѣоне нѣрѣчетѣтѣж. Маѣ. кѣ. сѣ. мѣ: дерѣптѣ ꙗсѣ прѣвѣгѣдѣи
 кѣ нѣ цинѣи ꙗ кѣре чѣсѣ дмнѣл' вѣстрѣс ва вѣни. ши парѣ
 кап. кѣ. сѣ. гѣ: дерѣптѣ ачѣка прѣвѣгѣици-вѣж, нѣ цинѣк зѣа,
 нѣче чѣсѣлѣ ꙗ кѣре фѣюѣл' (!) оменѣсѣк ва вѣни; ашѣ кѣм' нѣче
 хиклѣнѣа чѣ аскѣнѣж а сѣтѣнѣи, нѣче кѣчѣрнѣнѣа пѣгѣсѣнтѣоре
 а лѣмѣи, нѣче хрѣвѣорѣа трѣпнѣлѣи тѣс прѣ тѣне сѣ нѣ те
 амѣцѣнѣскѣ.

в. ꙗ. К. Пѣнт(р)ѣс чѣ трѣвѣсе ашѣ кѣ сѣ мѣж прѣвѣгѣзѣс?

Р. П. Пѣнтрѣс ачѣка, кѣ ꙗнаинтѣк ѣкнѣлѣр лѣи дмнзѣс
 сѣнт тѣоѣте кѣйле тѣле, кѣреле тѣоѣте кѣйле а тѣстѣрѣора ле соко-
 тѣцѣе; при . ѣ . сѣ . кѣ.

в. Къ пѣрѣрк ꙗсли прин мѣте примѣждѣи а пѣкѣтелѣур; къ тот чѣ і ꙗ лѣме, похѣта трѣнѣлѣи ѣсте, ши десѣктѣркъ ѡкнѣур, ши фѣлѣа вѣцѣи . а . Іван, кап . в . сѣ . ѕи .

г. Къ ꙗтр'ѣлѣтѣ кѣнѣ фѣлѣрте ай фѣи нѣнѣтинѣос, спре ꙗ кѣнѣюрѣрк а мѣте рѣст'ѣц' . Маѣ . ѣс . сѣ . ма : прѣвѣцѣи ши къ рѣгѣц, ка сѣ нѣ ꙗтрац ꙗ испѣтж; къ сѣфлѣтѣлѣ ѣ гѣта, ѣрж трѣнѣлѣн сѣлѣк .

д. Къ нѣче ѡ дѣтж де лѣкрѣ ашл ѣнѣ нѣ те пѣцѣ прѣнде, кѣм' ас сѣтѣна, ас ачѣстж лѣме, ас фѣрк тѣ чѣ здрѣвѣтж, прѣ тѣне сѣ нѣ те смѣнтѣ(с)кѣ, ши сѣ те ꙗнѣлѣче . в . солѣн, кап . в . сѣ . н : ам' вѣртѣ сѣ вѣс кѣтрж вѣи (ѣс Пѣвел) ѣрк Сѣтѣна м'ѣс смѣнтѣтѣ . Захарѣа, кап, г, сѣ . а, в . Сѣтѣна сѣдѣ дѣ дир'ѣпта лѣи, ши сѣ ꙗнѣзмѣд кѣ ѣлѣ .

ѣ. Къ ꙗкж ши ѡлѣмѣиѣи лѣи дѣмнѣз'ѣс чѣи сѣнѣи, Нѣе, вѣт, кап . ѣ, сѣ . кв . Лѣт вѣтѣе кап, ѣи, сѣ , лѣ . Дѣдѣ, в . Сѣмѣна, кап . аи, сѣ, в . г нпрѣч . Солѣон а . ѣар, кап . аи, сѣ, ра . ас кѣзѣт кѣндѣ с'ѣс пѣркѣкт' дѣ прѣвѣкѣре .

ѕ. Къ кѣ прѣвѣкѣрѣа дирѣптѣтж вѣи дѣвѣндѣи пѣчѣ члѣ вѣсѣтж (! л . ѣс—), а кѣнѣнѣиѣи сѣфлѣтѣлѣи; кѣрк ѣсте комѣѣрж мѣи сѣсѣм'пж ꙗ лѣме . д'ѣан . кѣ . сѣ . а . ѣс [Пѣвел] кѣ тѣа тж кѣнѣнѣиѣа ѣнѣж, ам' сѣлѣжит лѣи дѣмнѣз'ѣс, пѣнѣ ꙗнѣтр'ѣчѣстж ѕи .

з. Къ ашл мѣи лѣсѣи вѣи нѣтѣ сѣдѣ, ꙗпрѣтѣиѣа тѣтѣрѣур' испѣтелѣур', ши ашл вѣи нѣтѣ фѣи гѣта, ши прѣ мѣарте, ши прѣ дѣре дѣ сѣмѣж ла ѕѣа ѣудѣнѣлѣи . ашл с'ѣс пѣзѣиѣтѣ Іѡсѣфѣ дѣ кѣрѣе . вѣтѣе, кап . лѣ, сѣ . ѣ . і . ѕнѣкѣндѣ : кѣм ашѣ фѣче ачѣст рѣс мѣре, ши аш грѣши лѣи дѣмнѣз'ѣс ? ши ѣрж Лѣк . ка, сѣ, лѣ : прѣвѣлѣц кѣ ашл вѣи' сѣкѣндѣ дѣ тѣате чѣ сѣнѣтѣ вѣнѣтѣѣре .

н. Къ ꙗтр'ѣлѣтѣ кѣнѣ нѣ вѣи нѣтѣ дѣ сѣмѣж лѣи дѣмнѣз'ѣс, дѣнѣре тѣлѣнтѣлѣ чѣ ѣ'ѣс дѣтѣ . чѣт'ѣиѣе ла Лѣка кап . ѣи, сѣ, и, ѕи . нпрѣч :

ѣ. Къ ашл вѣи нѣтѣ асѣнѣдѣ гѣрѣлѣ ннѣзмѣшнѣлѣурѣ тѣи, кѣрѣи ѣлѣек' вѣаѣа тѣ . а Сѣмонѣа кап . кѣс, сѣ, кѣ : ши ѕиѣе Сѣла : грѣшиѣт-амѣ, ꙗтѣарнѣ-те ꙗнѣон фѣюлѣ мѣс Дѣде; ѣка ѣс ам' фѣкѣстѣ нѣѣнѣкѣиѣе, ши фѣлѣрте тѣре ам' грѣшиѣтѣ .

і. Къ ашл вѣур лѣсѣдѣ тѣѣ лѣкѣа тѣ, дѣ вѣи нѣртѣ грѣиѣе ѣнѣж прѣ вѣаѣа тѣ, ши прѣ трѣиѣл' тѣс кѣ алѣиѣи . Маѣ, кап . ѣ, сѣ, ѕи : ашл сѣ лѣмнѣкѣзе лѣмѣна ѣѣастрѣ ꙗнѣнѣтѣ ѡлѣмнѣлѣурѣ, кѣ сѣ вѣзж фѣнтѣлѣ вѣѣастрѣ чѣлѣ ѣнѣе, ши сѣ

прослѣваскж пре тѣтъла вѣстрѣ, чела че ѣсте ꙗ чѣрюре . ши
 иарж а, Пѣтрѣ, кап . в, сѣ . а, в, четкѣре.

Pentru înbrăcăminte. (Fol. 25a—28a.)

а. Л. К. Дѣрж къ лѣрѣкъкъминтеле мѣле съ нѣ гре-
 шѣск' чѣ лѣкрѣрѣй трѣкѣе съ цю?

Р. П. а. Лѣрѣкъкъминтеле нѣче прѣкъ фѣлоасе нѣче прѣкъ
 прѣбасте съ нѣ фѣе; чѣ дѣпѣкь вѣрѣме, дѣпѣкь пѣтѣкрѣе ши кѣмь съ
 кѣвѣне кѣтрѣкъ дерегѣторѣа та, съ-ць фѣе лѣрѣкъкъминтеле .
 Мо, а, сѣ, н : чѣа чѣ пѣартѣкъ вѣшминѣе мѣн, ꙗ кѣсе крѣѣщѣи
 сѣнтѣ.

в. Фѣпѣтрѣ ши фѣрма хѣйнеаурѣ тѣле съ фѣе дѣпѣкъ вѣн-
 чѣюа' крѣщѣнѣскѣ; иарѣкъ фѣрѣмѣкъкъ хѣйнеаурѣ мѣвѣрѣщѣи чѣртѣкъ
 дѣмнезѣкъс прин Исѣаѣ прѣрѣкѣа' кап . г, сѣ, зѣ ипрѣч.

г. Хѣйнеае тѣле съ нѣ фѣе здрѣвѣпѣтрѣкъ фѣрѣй тѣле, чѣи
 съ фѣе арѣктѣре ши мѣртѣвѣрѣе минѣщѣи тѣле чѣй трѣкѣзѣе, ши
 сѣщѣи, гѣндѣиндѣ пре чѣе фѣлобѣсрѣй цѣас дат цѣе дѣмнезѣкъс ꙗ
 вѣрѣкъкъминтеле; кѣре фѣлобѣсрѣй сѣнтѣ ачѣстѣк :

а. Пѣнтрѣ ачѣстѣж лѣпѣсж, кѣм' трѣпѣла тѣкъ чѣель досѣ-
 дѣтъ, ꙗпрѣтивѣа вѣремѣлаурѣ ющѣи съ съ скѣтѣаскж . при, ла,
 сѣ, ка : нѣ-ш тѣкѣе [мѣдѣрѣкъ мѣнчѣнтѣбарѣ] гѣбѣата сѣ дѣе фѣрѣг',
 къ тѣатѣкъ гѣбѣата еѣ съ лѣвѣрѣкъ ꙗ дѣбѣау хѣйне.

в. Пѣнтрѣ чѣнѣстѣк, кѣм' рѣвшѣнк гѣлѣчѣюнеѣ тѣле съ акѣ-
 перѣи вѣйт . г, сѣ, зѣ : атѣвнчѣи лѣи сѣж дѣшкѣисѣкрѣж лѣурѣ шкѣи ка съ
 кѣвноаскѣкъ къ сѣнт' гѣбѣи, ши дѣн фѣрѣнзѣкъ дѣе смѣкѣин' ꙗш фѣк-
 кѣсрѣж акѣперѣемѣнт'.

г. Пѣнтрѣ фѣлобѣсѣа', кѣм' лѣкрѣа' дерегѣторѣи тѣле мѣѣи
 вѣне съ пѣщѣи испрѣкѣи . Іѣванѣ гѣ, сѣ . д.

д. Пѣнтрѣ фѣрѣмѣкъкъа, ши вѣза чѣе лѣи ꙗтрѣе оѣаменѣи, прѣ-
 кѣм' съ кѣвѣне дерегѣторѣи тѣле . в, Гѣмона . гѣ, сѣ, нѣ : ердѣ
 Оѣаѣара ꙗ хѣйне пѣстрѣцѣе фѣоартѣе фѣрѣмѣбѣасе, кѣм' ердѣ дѣпрѣнскѣ
 а пѣртѣа фѣктѣле крѣанлаурѣ.

е. Пѣнтрѣ оѣсѣвѣпѣтрѣа дѣкѣтрѣкъ алащѣи; съ съ кѣвноаскѣкъ,
 мѣвѣрѣлае дѣн вѣрѣвѣащѣи, вѣктрѣкѣнѣи дѣнѣкъ тѣнерѣи, дерегѣторѣи
 дѣнѣкъ сѣрѣмѣанѣи, прѣвѣщѣи дѣн' мѣнрѣкѣнѣи, вѣгѣащѣи дѣн' сѣкѣрѣащѣи,
 ши дѣоаменѣи дѣн' сѣлѣщѣи, ипрѣч . съ съ пѣатѣкъ оѣсѣвѣи . д, Мѣвѣнѣ
 вѣ, сѣ, е : мѣдѣрѣкъ съ нѣ лѣвѣрѣае хѣйне вѣрѣвѣкѣтѣщѣи, нѣче вѣрѣ-
 вѣтѣа хѣйне мѣвѣрѣщѣи съ нѣ лѣвѣрѣае, къ лѣи дѣмнезѣкъс ѣсте

оурѣтъ кáре фáче ашк; кыт . аз, сѣ, г : иарѣ Інак юкѣд пре Іо-
сифъ, шѣй фѣкѣ w хáннѣ фрѣмóаск шестрѣцѣ . Естфирѣ з,
сѣ, о, і, аі : фврѣкáръ пре Мардохѣд .р хáнне крѣири . неход,
ки, сѣ, г, д : порѣнѣчкѣре дмнезѣс лѣи Моусѣ съ фáкж лѣи
Прóиъ кешмѣнте преѣцѣри . Авк . з, сѣ, ке : кáре съ фврáкъ .р
кешмѣнте скѣлне, .р кѣрцине крáюлур (!) сѣнт' ; Гофóнѣа а, сѣ,
и : лáсдѣ сж дмнезѣс тѣтѣрора ачелóра, че с'áс фврѣкват .р
хáнне стрѣине . иарѣ .ртр'ачаста .р тóате съ сокотѣри, къ ачѣа
хáннѣ съ пóриц, кáре w пóци шѣ пактѣи . иарѣ .ркъ нѣче прѣ-
чѣа нѣ трѣкѣ а кѣстá, кáре пóци пактѣи шѣ кѣрѣа пóци дá
преѣсá ; чѣ май тáре сокотѣкѣре : кáде-ци-сж цѣе съ ѡ пóриц ?
шѣ пре чѣ вѣ съ келтѣири ? кѣ тóт' дѣкѣна май кѣне иасте
де кѣтѣ-ц' ациóне нѣтѣкѣа, кѣ чевá съ тѣ пóриц май пре цóс'
.ртрѣ фврѣкѣмнѣтеле тáле, декѣтъ май пре сѣсъ де нѣтѣ-
ре-ц' ; кѣ атѣнчѣи н'áи чинѣтѣи, чѣ ан рѣскѣи дáрѣрѣле че ц'áс
дáтъ дмнезѣс ; шѣ май тáре ан пѣне мѣртѣрѣе .рпротѣва тá
дѣспре трѣфѣа иннмѣи тáле, декѣтъ дѣспре смѣрѣнѣе, .ркъ шѣ
латѣра ан фѣи индѣ смнѣнтѣрѣе . Езѣкѣа, кг, сѣ . е, вѣ.

Pentru părinți vitregi. (Fol. 63b—66a.)

кз. А. К. Дáрѣ пѣринѣицѣи вѣтрецѣи шѣ мѣмѣнне ле мá-
ицѣхѣ, чѣ лѣкѣрѣе трѣкѣе съ цѣе, кѣм' .р фантеле фечóриларѣ шѣ
фѣтелеур фѣлѣстри кá съ нѣ трѣкѣ лѣкѣрѣа вѣрѣднѣицѣи ?

Р. П. а. Трѣкѣе съ гѣндѣкѣж, кѣ рѣкѣт с'áс .рпреѣнáтъ
.ртрѣна пѣринѣицѣи лурѣ .р кѣскѣторѣе, атѣнчѣи ачѣа лѣкѣтѣрѣж
с'áс фѣкѣтъ шѣ кѣ ачѣи фечóри шѣ фáте фѣлѣстри . Ефѣс д .
сѣ . д.

в. Кѣндѣ пѣринѣицѣи лурѣ .р кѣскѣторѣе с'áс .рпреѣнáтъ,
атѣнчѣи нѣмай декѣт дмнезѣс нѣс дáт' прѣчѣа сѣнтѣ нѣртѣ-
тѣра де грѣже а лурѣ.

г. Кѣ .ртр'áлѣтѣ кѣицѣ нѣче кѣмѣ нѣс вур нѣтá арѣтá
дрáгосте дѣпани оѣнѣа кѣтрѣж áлѣсáа, де нѣс вурѣ фѣи лурѣ
дрáицѣи шѣ фечóрицѣи лурѣ, кѣ кáри с'áс .рпреѣнáтъ.

д. Шѣ ачáста трѣкѣе съ гѣндѣкѣкѣ, кѣ тóт' óмѣа трѣ-
кѣе съ фѣе мнлóсъ кѣтрѣ сърáчѣи, шѣ кѣтрѣж кáрицѣи н'áс нѣче ѡ
трѣкѣж ; кѣ кѣтъ май вѣртóсъ дáрѣж тáтѣа вѣтрег' шѣ мѣма
мáицѣж кѣтрѣж фѣлѣстри лурѣ.

е. Шѣ ачáста трѣкѣе съ кáсте, кѣ дѣнѣж че аѣ мѣрѣтѣ тá-
тѣа аѣ мѣма ачелур сърáчѣи, атѣнчѣи аѣ рѣмáсъ фѣрѣ де

ТАТЪ АЪ ФЪРЪ ДЕ МЪМЪ; ПЕНТРЪ АЧЪА ФЪАРТЕ ЛАЪ ФЪСТ' ЛІПЕЖ ДЕ ПЪРТЪТЪРІО ДЕ ГРІЖЕ.

Ѹ. ШІ АЧАСТА ТРЪБЕ СЪ ПЪАРТЕ А МІНТЕ ПЪРІНЦІЙ ВІТРЕЙ, ШІ МЪМЪНИЛЕ МЪЦЕХЪ, КЪ ШІ КЪКОНІИ ЛЪР ПОТЬ РЪМЪНА ЛА СЪРЪЧІЕ, КА ШІ АЧЕА; ДЕЧИ АША ТРЪБЕ СЪ ФЪАКЪ, КЪ ПРЪНЧІЙ РЪМАШІ СЪРЪЧІ ДЕ АЛЪСА, КЪМ' АРЖ ПОФТИ ШІ ЕИ СЪ ФЪАКЪ АЛЦІИ КЪ КЪКОНІЙ ЛЪР А ЛІПЕЖ КА АЧЪА.

ѹ. ШІ АЧАСТА ТРЪБЕ СЪ ГЪНДЪСКЪ, КЪ КЪ АЧЪА СОКОТІНЦЪ [МІАЛЪ] А СЪРЪЧІЛЪР, ПЪТЪК-ВЪР ДОВЪНДИ ШІ ЕИ АНАІНТЪ АЛТЪРА НЪМЕ ВЪНЪ ШІ ДРАГОСТЕ; ШІ АША ВОР' ПЪТЪ АЦЕПТА ШІ ЕИ ДЪІГЪ МЪАРТЪК ЛЪР МЪАТЬ ВІНЕ ПРЕ СЪРЪЧІЙ ЛЪРЪ.

Ѻ. КЪ АТР'АЛЪ КИП НЪ ВЪР ПЪТЪ АРЪНЦІУРА ДЕСПРЕ ЕИ ЦОДЕКАТА ЧЪ РЪ КЪ КЪРЕ АЪ ДЕРІНСЪ А ХЪАИ ПРЕ ПЪРІНЦІЙ ВІТРЕЙ, ШІ ПРЕ МЪМЪНИЛЕ МЪЦЕХЪ, ПЕНТРЪ РЪСТАТЪ ШІ НЕМИ(О)СТИВІРЪКЪ КЪКОНІЛЪР СЪРЪЧІЙ.

ІАРЪ КЪРІЙ ВЪР ВРЪ СЪ-Ш' ИСПРЪВЪСКЪ КЪ ЛАЪДЪ ДЕРЕГЪТОРІА КРЕЦІНІКЪСКЪ, АЧЪСТЕ АЪКЪРЪРЕ ТРЪБЕ СЪ ФЪАКЪ:

а. ТЪКМА КА АШІНЪШ' ПРЕ ФЕЧЪРІЙ ЛЪР, АША СЪ СЪ НЕВОАКЪ КЪ ТЪАТЪ ПЪТАРЪКЪ ШІ НЕВОІНЦА, А КРЪЦЕ ПРЕ ФЕЧЪРІЙ ФІАСТРИ, ШІ СЪ-И КРЪКЪКЪ А ЛЪЦА ДИРЪПТЪ ШІ А ФРІКА ДМНЕЗЪАКЪ.

в. МАЙ МЪАТ' СЪ РАВЕДЕ ФІАСТРИЛЪР, ДЕКЪТЬ ПРЪНЧИЛЪР ЛЪРЪ; КЪ ДЕ ВЪРЪ ЧЕРТА ТЪРЕ ПРЕ ФІАСТРИ, КЪ МЪАТЬ, ШІ МАЙ КЪРЪНДЪ ВА ЕШИ ВЪКЪТЪКЪ ЧЪ РЪ, ДЕКЪТЬ КЪНДЪ ВЪР ЧЕРТА ПРЕ АИ ЛЪР ПРЪНЧІЙ.

г. ПРЪЧАСТА СЪ СЪ НЕВОАКЪ, КЪМ КЪТЬ ПЪЦІНЪ ЧЕ АЪ РЪМАСЪ ФІАСТРИЛЪРЪ ДЕ ПЪРІНЦІЙ ЛЪРЪ ЧЕИ ВЪНІЙ, А ТЪТЬ КІПЪА, ДМНЕЗЪАЦЕ ШІ КЪ МЪРЕ ГРІЖЕ СЪ СПОРЪСКЪ АВЦИА СЪРАЧИЛЪР.

д. СЪ НЪ ДЪ КЪ СЪЛА ФЪРЪ ДЕ ВОЕ ПРЕ ФІАСТРІЙ ЛЪР ПРЕ КЪСЪТОРІЕ. ІАРЪ МАЙ ВЪРТОСЪ КЪ ПРИЛЪЖЪА КЪСЪЖТОРІЕЙ СЪРАЧИЛЪРЪ, СЪ НЪ-Ш' КАЪТЕ ЛЪР ДОВЪНДЪ, КЪМЪ АЪ ДЕРІНСЪ МЪАЦІЙ А ФЪАЧЕ.

ла тѣл'мѣчирѣ ачѣиѣи сѣнѣте скриптѣри, фѣкжндѣ мѣл'тѣ не
 вѣиѣицѣ ши дестѣлѣ кел'тѣиалѣ; деспре о пѣрте пѣиѣндѣ даскали
 шѣиѣи фѣларте ден' лим'ба елинѣскѣ, пе прѣ рѣцелѣиѣтѣлѣ чѣл'
 ден'трѣ даскали алѣсь ши архѣерѣс Германонисѣс, ши дѣпѣ
 петр'кчерѣ лѣи прѣ алѣи карѣ с'ас рѣжм'палѣт', ши деспре алѣтѣ
 пѣрте а нѣири оамени ай лѣкѣлѣи, нѣ нѣмай педѣиѣи рѣтрѣ а
 нѣастрѣ лим'бѣ, че ши де лим'ба елинѣскѣ авѣн'дѣ шѣиѣицѣ,
 ка сѣ о тѣл'мѣчѣскѣ . карѣи лѣжн'дѣ лѣминѣ ши ден'тр'ал'те
 лѣвоадѣ (! I. нз—) вѣки, ши алѣтѣрѣжндѣс-ле кѣ чѣл' елинѣскѣ ал' че
 лор . о . де даскали, кѣ вѣрѣрѣ лѣи дѣмнзѣс о ѣс сѣвѣрѣиѣтѣ прѣ-
 кѣм' сѣ вѣдѣ . ши мѣкарѣ кѣ ла оуѣнеле кѣвѣиѣте сѣ фѣе фѣостѣ
 фѣларте кѣ невѣе тѣл'мѣчѣиѣриларѣ пѣнтрѣ стрим'тарѣ лим'
 вѣиѣи ромѣнѣиши; тарѣ рѣкѣш' авѣн'дѣ пѣл'дѣ прѣ тѣл'мѣчѣиѣри
 лѣтинилорѣ ши слѣвѣкниларѣ, прѣкѣм' ачѣл' ашѣ ши ан нѣири
 лѣс лѣсат' прѣкѣм' сѣ читѣскѣ ла чѣ елинѣскѣ . ши дѣпѣ
 испрѣвѣрѣ тѣл'мѣчѣиѣлѣи ачѣиѣи фѣлосѣнѣларѣ ши сѣнѣте остѣ-
 нѣле, лѣжн'дѣ дѣпѣ кѣм' сѣ кадѣ ши вѣе дела сѣнѣта ши мѣ-
 ма нѣастрѣ вѣскрѣка чѣ мѣре, с'ас дѣт' . р типѣграфѣе де с'ас
 типѣрит' . р сѣнѣта митрополѣе ден' вѣкѣрѣиши, фѣиѣн'дѣ архѣерѣс
 ши пѣстѣриу крѣциѣнѣскѣлѣи ачѣстѣл' норѣдѣ, прѣ сѣиѣиѣтѣлѣ
 пѣриѣн'теле нѣстрѣ кирѣ Ѧвѣдѣсѣе митрополѣиѣлѣ.

Genesis cap. I, v. 1—13. (pag. 1.)*

Дѣмнезѣаска скриптѣрѣ вѣкѣе ши нѣлѣ . фѣчерѣк . кап' а .

1. Дѣнчѣепѣт ѣс фѣкѣст дѣмнзѣс чѣриуль ши пѣмѣн'тѣл'.
2. Иѣрѣ пѣмѣн'тѣл' ерѣ невѣзѣтѣ ши нѣток'митѣ, ши рѣтѣнѣкрѣк'
 зѣчѣ дѣкѣспра прѣсте чѣлѣ фѣрѣ де фѣн'дѣ, ши дѣхѣл' лѣи дѣм'не-
 зѣс сѣ нѣртѣ дѣкѣспра апѣи.
3. Ши зѣсе дѣмнезѣс сѣ сѣ фѣкѣ лѣ-
 минѣ, ши сѣ фѣкѣ лѣминѣ.
4. Ши вѣзѣ дѣмнезѣс лѣмина кѣ
 ѣсте вѣнѣ, ши осѣи дѣмнзѣс рѣре мѣжлѣкѣл' лѣминѣи, ши рѣре
 мѣж'лѣкѣл' рѣтѣнѣкрѣкѣлѣи.
5. Ши нѣмѣи дѣмнзѣс лѣмина зѣи,
 ши рѣтѣнѣкрѣкѣл' нѣмѣи нѣапѣте . ши сѣ фѣкѣ сѣрѣ, ши сѣ фѣкѣ
 дѣменѣцѣ, зѣи оуѣна.
6. Ши зѣсе дѣмнзѣс : фѣкѣ-се рѣтѣритѣрѣ
 р мѣж'лѣкѣлѣ апѣи, ши сѣ фѣе всѣвѣнѣларѣ рѣре апѣ ши рѣре
 апѣ, ши сѣ фѣкѣ ашѣ.
7. Ши фѣкѣ дѣм'незѣс рѣтѣритѣрѣ, ши
 осѣи дѣмнезѣс рѣре мѣжлѣкѣл' апѣи карѣ ерѣ сѣиѣте рѣтѣри-
 тѣрѣ, ши рѣре мѣж'лѣкѣлѣ апѣи чѣ ерѣ дѣкѣспра рѣтѣритѣриѣи.

*) cf. 1582 mai sus pag. 33 și 1683 mai sus pag. 264.

8. ШИ НСАМІ ДАМНІЗЪКЪ АРЪКРИТЪРА, ЧІРЮ . ШИ ВЪЗЪ ДАМНІЗЪКЪ КЪ АСТЕ ВІНЕ, ШИ СЪ ФЪКЪ САРЪ ШИ СЪ ФЪКЪ ДИМЕНКЦЪ, ЗІ АДВА.
 9. ШИ ЗІСЕ ДАМНІЗЪКЪ : АДЪНЕ-СЕ АНА ЧІ ДІ СЪІТЬ ЧІРЮ, АРЪО АДЪНАРЕ, ШИ СЪ СЪ НВЪКЕКЪ ОУСКАТЪЛАКЪ. 10. ШИ НСАМІ ДАМНІЗЪКЪ ОУСКАТЪЛА' ПЪМЖІТЬ . ШИ АДЪНІКРИАЕ АПЕЛОРЪ НСАМІ МЪРН, ШИ ВЪЗЪ ДАМНІЗЪКЪ КЪ АСТЕ ВІНЕ. 11. ШИ ЗІСЕ ДАМНІЗЪКЪ : РЪСАРЪ ПЪМЖІТЪЛАКЪ ВЪРЪІАНЪ ДІ ІАРЕЪ, СЪМЪКЪКЪТЪБАРЕ СЪМЖІЦЪ ДЪПЪ ФЪКІЮ-ШЪ, ШИ ДЪПЪ АСЪМЪКЪНАРЕ-ШІ, ШИ ЛЕМІНЪ РОДИТЪРІЮ ФЪКЪЖІДЪ РОАДЪ, КЪРЪА СЪМЖІЦА АЪН АРЪРЪЖІСЕАКЪ ДЪПЪ ФЪКІЮ-ШЪ ПРЕ ПЪМЖІТЬ, ШИ ФЪ АША. 12. ШИ СЪОАСЕ ПЪМЖІТЪЛАКЪ ВЪРЪІАНЪ ДІ ІАРЕЪ СЪМЪКЪКЪТЪБАРЕ СЪМЖІЦЪ ДЪПРЕ ФЪКІЮ ШИ ДЪПРЕ АСЪМЪКЪНАРЕ, ШИ ЛЕМІНЪ РОДИТЪРІЮ КАРЕ ФАЧЕ РОАДЪ, КЪРЪА СЪМЖІЦА АЪН АРЪРЪЖІСЕАКЪ, ДЪПРЕ НЪКЪМЪ ПРЕ ПЪМЖІТЬ; ШИ ВЪЗЪ ДАМНІЗЪКЪ КЪ АСТЕ ВІНЕ. 13. ШИ СЪ ФЪКЪ САРЪ, ШИ СЪ ФЪКЪ ДИМЕНКЦА, ЗІ АТРЕА.

Deuteronomium cap. XXXII, v. 1—26. (pag. 150 — 151.*)

И ДОА ЛЪКЪЕ КАНЪ ЛЪ.

1. И АМИНТЕ ЧІРЮЛЕ ШИ КОЮ ГЪКЪИ, ШИ АЪЗЪ ПЪМЖІТЪЛАКЪ ВЪІНТЕЛЕ ДЕНТЪС РОСТЪА МІЕС. 2. НЪДЕЖЪДАІАСЕКЪ КА ПАБАА РЪСПЪНЕСА' МІЕС, ШИ СЪ СЪ ПОГЪБАРЕ КА РОВА ВЪІНТЕЛЕ МЪЛАЕ, КА ПАБАА ПРЕ ТРОБКОТЪ, ШИ КА НИНСЪАРЪКЪ ПРЕ ВЪРЪІАНЪ. 3. КЪЧІ НСАМЕА ДАМНІСАШІ АМЪ КЕМАТЪ, ДАЦІ МЪРІПРЕ ДАМНІЗЪКАШІ НЪСТЪС. 4. ДАМНІЗЪКЪ, АДЕВЪРАТЕ ФАІТЕЛЕ АЪН, ШИ ТЪАТЕ КЪНАЕ АЪН ЖЪДЕКЪЦІ. ДАМНІЗЪКЪ КРЕДЪНІЧАСЪ, ШИ НЪ АСТЕ СТЪЖМЪВЪТАТЕ АРЪС ЕА' . ДІРІИТЬ ШИ СЪНТЪ ДАМНІСАКЪ. 5. ГРИШІТЪ-АС, НЪ АЪН ФІИ ХЪСАИЦІ, НЪКЪМЪ СТЪЖМЕЪ ШИ ДІСТЪКЪМАТЪ. 6. ПЪКЪСЪКЪ ДАМНІСАШІ РЪСАПЪКЪТІЦЪ? АЧІСТА, НЪРЪА ДЪНЕСИ ШИ НЪ АЦІАІИТЬ; НЪ АЧІСТА ТАТЪ-ТЪС ТЪКЪ АГЪВНІСІТЬ ПРЕ ТІНЕ ШИ ТЪКЪ ФЪКЪСТ ШИ ТЪКЪ ЗІДИТЪ? 7. ИДЪЧІЦИ-ВЪ АМИНТЕ ДІ ЗІЛЕАЕ ВЪКЪСАШІ, ПРИЧЪКЪЦИ ДАРЪ АИИ, НЪКЪСРИАЕ НЪКЪСРИАОРЪ; АРЪРЪКЪВЪ ПРЕ ТАТЪ-ТЪС ШИ ВА ПОВЕСТІ ЦІЕ, ПРЕ ЧІН МАНЪ ВЪТЪРЪЖІИ ДЕКЪТЪ ТІНЕ ШИ ВЪРЪ СПЪНЕ ЦІЕ. 8. ВЪЖІДЪ АРЪКЪРІЦА ЧЕАЪ АНАЛЪТЪ АІМЪВНАЕ, КЪМЪ АС СЪМЪКЪНАТЪ ПРЕ ФІИИ АЪН ИДАМЪ; АС ПЪСЪ ХЪТАРЪКЪ АІМЪВНАОРЪ, ДЪПЪ НЪАМЪКЪРЪА' АЦІРИАОРЪ АЪН ДАМНІЗЪКЪ. 9. ШИ СЪ ФЪКЪ ПАРТЪ ДАМНІСАШІ, НОРЪДСА' АЪН ИКЪОВЪ, АРЪКЪРЦЪКАКЪ МОЩЕИРЕИ АЪН, ІСАРАІАКЪ. 10. А' АС ДІСТЪЛАТЪ ПРЕ ЕА АРЪС ПЪСЕТІЕ, АРЪС СЕТЕЧІОНЪКЪ АРЪДЕРІИ, АРЪС ФЪРЪКЪ ДІ АПЪ; АРЪКЪНЪЖЪСАТЪС-А' АС ПРЕ ЕА ШИ А' АС ЧЕРЪТАТЪ ПРЕ ЕА', ШИ А' АС ПЪЗІТЪ ПРЕ ЕАКЪ КА АСАМІНА

*) cf. 1577 mai sus pag. 14.

окилси. 11. Ка вѣл'тсрѣль кѣндѣ арѣ акоперн кѣювѣл' (!) лѣи, ши прѣ пѣи лѣи ас пох'тит' словозиндѣ арипиле лѣи, ас прѣи-мѣт' прѣ ен, ши нас лѣат' прѣ ен прѣ дсрѣ канѣл' лѣи. 12. Дмнѣл' сѣнгср' нас адѣск прѣ ен, ши нѣ ерд прѣрѣнѣк кѣ ен дсмнезѣс стрѣи. 13. Нѣс сѣит' прѣ ен прѣ вѣртѣт'к пѣмжнѣтсѣи, нас хрѣнѣт' прѣ ен кѣ рѣаделе цѣренилор', ас сѣп'тъ мѣаре ден пѣатрѣ, ши оунѣ де лѣм'нѣ ден' вѣртѣасѣ пѣатрѣ. 14. Оунѣ де вѣчи ши лѣпѣте де ъи, кѣ грѣсѣм'к мѣе(н)лор' ши а берѣчнлорѣ, а фѣн де тѣсри ши де цѣпи, кѣ сѣл' мѣш'килорѣ грѣсѣлѣи, ши сѣнѣ де стрѣсрѣ ас вѣѣт' кѣи. 15. Ши мѣнѣкѣ Иковѣ ши сѣ сѣтсрѣ, ши звѣрѣи чѣль ювѣтѣ, сѣ оунѣ, сѣ лн'грѣшѣ, сѣ лѣци, ши пѣрѣсѣ прѣ дмнѣзѣс, чѣла чѣ л'ас фѣкѣт' прѣ ель, ши сѣ весивѣ де ла дмнѣзѣс мжнѣсѣторѣл' лѣи. 16. Мѣ сѣкрѣврѣ прѣ стрѣи, л'трѣ оурѣчѣнеле лѣрѣ м'ас амѣрѣтѣ прѣ мѣне. 17. Нѣс жѣрт-вѣтѣ дрѣчнлорѣ ши нѣ лѣи дмнѣзѣс, ла дмнѣзѣи кѣрѣи н'ас цѣѣт'; нѣи ши прѣаспѣци ас венѣт', прѣ кѣрѣи н'ас цѣѣт' пѣрѣициѣ лорѣ. 18. Прѣ дмнѣзѣс чѣла чѣ т'кѣ нѣкѣт' ан пѣрѣсѣт', ши ан оунѣат' прѣ дмнѣзѣс чѣла чѣ тѣ хрѣнѣкѣе. 19. Ши вѣзѣс дмнѣл' ши рѣв'нѣи, ши сѣ сѣжрѣи пѣнтрѣ оурѣцѣл' фѣнлорѣ лѣрѣ ши фѣтеллорѣ. 20. Ши зѣсе: л'тоарчѣ-вою де кѣтрѣ ен фѣца мѣѣ, ши вѣю арѣтѣ чѣ ва фѣи лѣрѣ ла чѣ де апѣи; кѣчѣ нѣм' л'тѣртѣ ѣсте, фѣе (!) ла кѣрѣи нѣ ѣсте крѣдициѣ л'трѣ ен. 21. Еи м'ас рѣв'нѣтѣ прѣ мѣне, нѣ ка прѣ дмнѣзѣс, м'ас сѣкрѣвѣтѣ кѣ кѣпѣриле лѣрѣ, ши еѣ вою рѣв'нѣи прѣ ен, нѣ ка прѣ лѣмѣѣ; прѣ лѣмѣѣ фѣрѣ мѣнѣте вѣю оурѣсѣи прѣ ен. 22. Кѣчѣ фѣк' с'ас ацѣцѣат' ден'трѣ мжнѣл' мѣѣ, ва арѣде пѣн л' ѣадѣл' чѣл' мѣи де жѣсѣ, ва мжнѣкѣ де тѣт' пѣмжнѣ-тѣль ши рѣдѣриле лѣи, ва арѣде темѣлѣнеле мѣнѣцилорѣ. 23. Ядѣнѣ-вою ла ен рѣле, ши сѣѣциле мѣле ле вѣю сѣвѣрѣи ла ен. 24. Тѣпѣндѣс-сѣ кѣ фѣамѣ ши кѣ мжнѣкѣре де пѣсѣри, ши дешѣларѣ денѣпѣи невѣндѣкѣтѣ, дѣици де жжгѣнѣи вѣю трѣмѣте ла ен кѣ мжнѣе, кѣрѣ-н трѣгѣ прѣ пѣмжнѣтѣ. 25. Ден афѣрѣ и ва дешѣ-чѣри сѣѣе, ши ден' кѣмѣри фѣриѣ, тинерѣл' кѣ фѣѣѣара, сѣгѣтѣѣрѣю кѣ чѣль ашѣзѣт' вѣтрѣжнѣ. 26. Зѣс-ам': сѣмѣнѣ-н-вою прѣ ен, ши вѣю потѣли ден'трѣ вѣмени помѣнѣрѣк лѣрѣ.

Psalm 2. (pag. 382.)

Щѣл'мѣль лѣи Дѣвѣ . в̄.

1. Пѣнтрѣ чѣ с'ас л'фѣрѣжнѣтѣтѣ лѣмѣвиле, ши норѣаделе ас кѣѣѣат' дешѣрте? 2. Стѣтѣт-ас апрѣпѣ л'пѣрѣциѣи пѣмжнѣтсѣи,

ши бодрѣи с'ас аднѣтъ ртр'ѣи лѣк', асѣпра дмнѣлѣи ши асѣпра оуи'сѣлѣи лѣи. 3. Сѣ рѣм'пемь лег'ктѣрѣлѣ мѣр' ши сѣ лег'д'ѣм' де прѣсте нѣн жѣгѣл' мѣрѣ. 4. Чѣл' че лѣкѣлѣи р чѣрюри ва бат'жорѣи (! л. бат'жѣсрѣи) прѣ джнѣиши, ши дмнѣл' ва деф'ѣнмѣ прѣ ен. 5. Итѣн'чк ва грѣи кѣтрѣ джнѣиши кѣ оуру'ѣл лѣи, ши кѣ мѣнѣл лѣи ва тѣрѣсрѣ прѣ джнѣиши. 6. Ши ес мѣ пѣи рпѣрат' де джнѣсѣл прѣсте сѣиш', мѣн'теле чѣл' сѣнт' лѣ лѣи, повѣстѣи'дѣ порѣн'ка дмнѣлѣи. 7. Дмнѣл' зѣсѣ кѣтрѣ мѣне : фѣол' мѣс цн тѣ, ес ѣстѣзи тѣм' нѣкѣсѣтѣ. 8. Чѣре делѣ мѣне, ши-ц' вою дѣ цѣ лѣм'ен моуиѣнѣрк тѣ, ши цнн'ѣрк тѣ мѣрѣннѣлѣ пѣмжн'тѣлѣи. 9. Пѣре-вѣи прѣ джнѣиши кѣ тоиѣг' де фѣер', ва вѣсѣлѣ лѣ улѣрюлѣи здрѣеи-вѣи прѣ джнѣиши. 10. Ши акѣм' рпѣрѣцилѣор', причѣпци, чер'тѣци-вѣ тоци чѣл' че жѣдѣкѣ пѣмжн'тѣлѣ. 11. Сѣлжѣици дмнѣлѣи кѣ фрѣкѣ, ши вѣ вѣсрѣаци лѣи кѣ ктрѣмѣр'. 12. Ипѣкѣци рѣвѣцѣтѣсрѣ ка нѣ кжнѣ-ѣн се вѣ мѣнѣл дмнѣл', ши вѣци перѣ ден' кѣлѣк чѣ дир'ѣп'тѣ. 13. Кжнѣдѣ сѣ вѣ ацѣцѣ де грѣвѣ мѣнѣл лѣи, фѣричнѣ тоци чѣл' че недеждѣици прѣ джнѣсѣлѣ.

Faptele Apostolilor cap. VI. (pag. 835—836.)

Фѣп'теле Ипѣстѣлѣор'. кап. 5.

1. Ши р зѣлѣлѣ ачѣстѣк рмѣлѣцин'дѣс-сѣ оуѣниѣиши фѣкѣтѣс с'ас рѣпѣиѣре елѣннѣлѣор', кѣтрѣ вѣрѣн, кѣчи сѣ трѣчѣ кѣ вѣд'ѣре, ртрѣс сѣлжѣлѣ чѣ де тоѣте зѣлѣлѣ, кѣдѣвнѣлѣ лѣрѣ. 2. Ши кемжнѣдѣ чѣн . вѣ . мѣлѣцим'к оуѣниѣишилѣор' зѣсѣрѣ : нѣ ѣ пѣлѣкѣт' нѣн, пѣрк-сжнѣдѣ кѣвѣжн'тѣл' лѣи дмнѣлѣс, а сѣлжн лѣ мѣсѣ. 3. Сѣкѣтици дерѣпѣтѣ ачѣлѣ фрѣцилѣор', шѣп'те оѣмѣни ден'трѣс вѣи, мѣр'тѣсрѣи-сѣици фѣннѣд', пѣннѣ де дѣлѣлѣ сѣнтѣ, ши де рѣцѣлѣп'ѣиѣне, прѣ кѣрѣи вѣи пѣне прѣсте трѣкѣлѣ ачѣстѣ. 4. Ирк нѣн лѣ рѣгѣѣиѣне ши лѣ сѣлжѣлѣ кѣвѣжн'тѣлѣи вѣи рѣгѣдѣи. 5. Ши пѣлѣкѣ кѣвѣжн'тѣл' рнѣннѣт'к а тот нѣрѣдѣлѣ, ши лѣлѣсѣрѣ прѣ Стѣфан' вѣр'вѣт пѣи' де крѣдѣи'цѣ, ши де дѣх' сѣнтѣ, ши прѣ Фѣлнн' ши прѣ Прѣвѣхѣр', ши прѣ Никѣнѣор' ши прѣ Тѣмѣн', ши прѣ Пармѣна, ши прѣ Никѣлѣлѣс нѣмѣрѣннѣкѣ ан'тѣвѣх'ѣнѣкѣ. 6. Прѣ кѣрѣи ас пѣсѣк рнѣиѣнт'к апѣстѣлѣнѣлѣор', ши рѣгѣжнѣдѣс-сѣ ас пѣсѣ прѣсте ен мѣжнѣлѣ. 7. Ши кѣвѣжн'тѣл' лѣи дмнѣлѣс крѣпѣлѣ, ши сѣ рмѣлѣцилѣ нѣмѣтѣрѣлѣ оуѣниѣишилѣор' р ирѣсѣлѣлѣм' фѣор'тѣ . ши мѣлѣтѣ глѣбѣтѣ ден' прѣ-вѣци асѣлѣтѣлѣ крѣдѣи'цинѣ. 8. Ирк Стѣфан' пѣи'н де крѣдѣи'цѣ ши де пѣст'ѣре фѣлѣчѣ мнѣнѣи ши сѣлѣмнѣ мѣри ртрѣс нѣрѣдѣлѣ. 9. ши

съ склараъ оаре кари́и ден'трѣ чен ден' адна́ре че́м че се зичѣ́
 ан Левертинлор' ши ан Кири́ниелор', ши ан Ялѣ́андр'ки́нелор ши
 че́лор' дела Вилі́кїа ши Ясіа, черт'жн'дс-се кс Стѣ́фані. 10. Ши нѣ́
 пстѣ́ съ стѣ́ рпотрїва рцелен'чїонїи ши дх'сав'и к'рса гр'кїа.
 11. Ятснчк' ас свпсѣк' оамени зикжн'дъ, къ ам' аззїт' прѣ ель
 гр'кїндъ граюри де х'бл'к' спре Мовсн ши спре дсман'з'к'с. 12. Ши
 ас рткржтат' пре нородъ, ши прѣ ектржни ши прѣ к'р'тс-
 рари, ши стжн'дъ асвпр'к-и рл' апскарк' пре ель ши-а адсערъ ла
 сфат'. 13. Ши псערъ м'кртсрїи мнн'ченосе зикжн'дъ : омса
 ачѣста нс п'кртс'кїце граюри кс властѣм' а гр'кїор'к' асвпра локс-
 ав'и че́лдш сфнтъ ачѣстсва ши лїцїи. 14. Пен'трѣ къ ам' аззїт'
 пре ель зикжн'дъ : къ Іс . назарин'кн'св' ачѣста ва сврпн' локсв'
 ачѣста . ши ва скнм'вд' обнч'кїле, кареле ас дат' нбав Мовсн.
 15. Ши к'встжн'дъ ла ель тоци че́м че ш'дѣ́ р адна́ре,
 в'ззѣръ фа́ца ави ка о фа́цъ де рцеръ.

LXXXVII.

1689.

Молитѣвникъ . изводит дин словенїе пре лимба рс-
 мзніаскз Твпзрїтс-с'ад р митрополїа Бел-
 градсав'и . авїи дмн'сав'и дх'пѣ апрїл . ка де зна .

(4°, VI nepag. + 222 foi paginate + VII nepag.)

Invățătura ispovedniculuї. (Fol. 51a—52b.)

Р'кндсїала испов'кданїей.

(Ши дсп'к ач'ка двѣцъ пре испов'кдник кс тоатж сме-
 рїнїа.)

Фїоле! нс-ць фїе грѣс а те пок'їи, к'кче те в'с'вѣсск' а
 стд афарж дин бес'крѣж м де знае, к'к ашд жсте токмаала
 де ла дмнес'к'с датж свнцїларо апсли, ши пр'к ксвїушиларо
 п'рїнци; ка съ не кср'кцим к'бмъ съ ксвїне, съ фїмъ де-
 стонннчъ а не рпревн'д' трѣпсав'и ши синцелави дмн'сав'и . к'к
 ашд ас рв'цат свнтсав' Павел апсав' гр'кїндъ : съ съ испи-
 т'кскж ѡмсав' пре сїне, ши ашд дїнь п'кне съ м'кн'кнче, ши

Динъ пѣхъаръ съ едъ; къ чела че мѣнѣнкъ недѣстоиникъ, шѣкн-
 дж шѣ мѣнѣнкѣ шѣ едъ, несокотиндѣ трѣнѣвѣ дѣмнѣвѣ . шѣ
 сѣнгѣрѣ дѣмнѣвѣ зѣче : нѣ дѣрѣцѣ свѣта кѣннѣлѣр . дѣрѣнтѣ
 ачѣка, съ нѣ май сѣвѣжѣмъ похѣтелѣр пѣнтѣчѣвѣ, че съ аг-
 нѣсѣмъ нѣоамѣ дѣстоиничѣ покѣинѣцѣй; съ не нѣнемъ рѣротѣнкѣ
 лѣкомѣлѣр . къ нѣче бѣоалѣмѣ трѣнѣвѣ нѣ съ тѣмѣдѣсѣкъ кѣ
 сѣнѣвѣ шѣ кѣ вѣцѣлѣ, чѣ кѣрѣ съ ва постѣи тѣрѣ, ачѣла съ тѣ-
 мѣдѣвѣ лѣсѣне . къ вѣрѣ-кѣмъ жѣстѣ пѣкѣтѣвѣ ла гѣстѣрѣ дѣвѣче,
 ѣрѣ апѣи амѣр шѣ кѣ стрѣнѣзѣлѣж; ашѣк шѣ покѣанѣлѣ, рѣкнѣчѣ-
 юннѣлѣ, постѣвѣ, нѣцѣинѣ съ арѣтѣж кѣ скѣрѣж, ѣрѣж апѣи адѣкѣ
 рѣдѣвѣ вѣскѣрѣи дѣ вѣчѣн . къ грѣжѣнѣ апѣстѣолѣвѣ : кѣ кѣ мѣлатѣ
 скѣрѣе нѣ съ кѣдѣ нѣоамъ съ рѣтрѣмъ . рѣтрѣ рѣгрѣкѣцѣлѣ чѣрѣ-
 лѣи лѣи дѣмнѣвѣ, шѣ некѣнтѣрѣи ѡ вѣрѣ апѣкѣ прѣ ѣ . шѣ ѣрѣ
 зѣче : некѣици-кѣ дѣ рѣтраци не нѣоартѣ чѣ стрѣмѣтѣж, кѣрѣ
 дѣвѣ рѣ вѣнѣцѣ, че нѣцѣинѣ сѣнтѣ, кѣрѣи ѡ афѣлѣ прѣ ѣ; кѣ
 нѣрѣцѣи чѣи стрѣмѣтѣ, шѣ кѣлѣи чѣи рѣгѣстѣ ачѣкѣтѣ сѣнтѣ
 лѣкрѣрѣнѣ : фѣоамѣ, сѣтѣлѣ, кѣвѣкѣрѣк прѣ пѣмѣнтѣ, рѣкнѣчѣюннѣлѣ,
 недѣврѣмѣрѣлѣ, смѣрѣнѣлѣ, вѣкнѣдѣкѣцѣлѣ, рѣкѣдѣрѣлѣ асѣврѣкѣлѣлѣр ю-
 вѣрѣк дѣ скѣрѣчѣ, пѣкнѣсѣлѣ ѡкѣлѣр, къ фѣрѣ дѣ пѣкнѣ нѣ
 нѣбатѣ фѣи покѣннѣца, къ пѣкнѣсѣлѣ жѣстѣ покѣннѣца адѣвѣрѣатѣж .
 шѣ кѣрѣ съ рѣтрѣанѣ (! I. рѣтрѣарнѣ) ѡ дѣтѣж дѣ ла пѣкѣатѣ,
 съ нѣ съ май рѣтрѣарнѣ ѣрѣ кѣ кѣнѣлѣ ла вѣрѣтѣвѣрѣ сѣ, сѣс кѣ
 покѣвѣлѣ сѣпѣлатѣ ѣрѣ лѣ мѣчѣрѣлѣж; че съ рѣкнѣм чѣлѣи дѣнкѣ-
 тѣи пѣкѣкѣтѣсѣлѣи фѣю, кѣрѣ кѣ покѣннѣца аѣ дѣнкнѣ оѣшѣлѣ
 рѣгрѣкѣцѣи, шѣ рѣтѣюлѣи тѣлѣхѣрѣю, шѣ кѣрѣи, вѣмѣнѣлѣи
 шѣ лѣтѣрѣ, кѣрѣи ѡ дѣтѣж дѣкѣ съ пѣрѣсѣрѣж дѣ пѣкѣатѣ, нѣ
 съ май рѣтрѣарѣскѣрѣ ѣрѣ ла пѣкѣатѣ . ашѣ шѣ тѣ, фѣюлѣ, сѣ-
 лѣкнѣ-тѣ съ фѣи ашѣл : рѣ лѣкѣ дѣ мѣкнѣчѣс ла вѣкѣтѣ, фѣи
 постѣнтѣрѣю . рѣ лѣк дѣ вѣстѣрѣю, вѣл ѣпѣж . рѣ лѣкѣ дѣ рѣкѣ,
 вѣрѣсѣ лѣкрѣамѣ . рѣ лѣкѣ дѣ мѣрѣц, фѣи смѣрѣнт . рѣ лѣкѣ дѣ
 пѣтѣ мѣоалѣ, кѣвѣкѣрѣ грѣк . рѣ мѣк дѣ свѣдннѣкѣ, фѣи дрѣгѣстѣс,
 рѣ лѣкѣ дѣ вѣрѣжѣнтѣрѣю, фѣкѣкѣтѣрѣю дѣ пѣче . кѣ дѣ тѣ вѣи
 покѣи ашѣл, аколѣвѣ вѣи фѣи фѣю лѣмнннѣ, шѣ фѣю знѣи; шѣ
 прѣи ачѣкѣтѣ вѣи вѣи рѣтрѣ рѣ лѣтѣрѣлѣ фѣр дѣ трѣдѣ, рѣтрѣ
 рѣгрѣкѣцѣлѣ чѣрѣюлѣи . къ аѣ зѣчѣ дѣмнѣл : фѣици гѣтѣ, къ нѣ
 цѣнѣцѣ сѣлѣ шѣ чѣсѣлѣ кѣндѣ вѣл вѣи сѣкрѣшѣтѣвѣ; кѣ нѣ цнѣм
 пѣнкѣ кѣндѣ-и вѣнѣца нѣоартѣж . шѣ дѣ не вѣ афѣлѣ мѣоартѣ рѣ
 пѣкѣатѣ, май вѣнѣ съ нѣ фнѣмъ нѣкѣвѣци . дѣчѣ съ не некѣиамъ,
 кѣ съ лѣпѣдѣмъ сѣрѣчнѣнѣ пѣкѣатѣлѣр нѣоартѣ рѣ дѣ грѣвѣж, вѣ
 съ тнѣмннѣмъ лѣмннѣнѣ ла рѣвѣлѣрѣ прѣ дѣмнѣл, рѣкнѣи нѣдѣ-
 нѣ спрѣ нѣшѣрѣи рѣ вѣзѣдѣхѣ, кѣндѣ вѣ вѣнѣ прѣ пѣмѣнтѣ рѣ сѣлѣвѣ

пъринтелсѣ сѣс, съ цюдече вѣйлаур ши морцилаур, ши съ пакъ-
тѣскѣ кѣн дѣпѣ лѣкрѣ лѣн.

Psalm 90. (Fol. 99a—99b.)

Малом ч.

1. Къреде петрѣче ртрѣ цюторюл рнѣлицѣлѣн, р ко-
перемѣнтѣ дмнѣлѣн чѣрюлѣн съ сѣлѣшлѣлѣче. 2. Сиче-ва
домнѣлѣн : фолосѣторюлѣ мѣс ѣци, ши сѣпърѣ ма, дмнѣлѣ-
лѣ мѣс, ши спре дѣнѣс мж нѣдеждѣсѣкѣ. 3. Кѣ ачѣла те ва
изѣвѣи де лѣцѣлѣ вѣнѣторюлѣн, ши де кѣвѣнтѣ гѣлѣчѣнтѣорю.
4. Кѣ спѣтеле сѣле оумѣри-те-ва, ши сѣптѣ ѣрепиле лѣн те вѣи
нѣдеждѣн; кѣ армж рѣснѣюрѣ-те-ва лѣвѣкрѣ лѣн. 5. Нѣ те
вѣи тѣме де фѣрка нѣпѣн, ши де сѣцѣта че зѣбарж сѣа.
6. Де лѣкрѣлѣ че сж петрѣче ртрѣ ртѣнѣкрѣ, де тѣмпнѣтѣ,
де дрѣкѣлѣ де амѣасѣн. 7. Кѣ дѣ-ворѣ де лѣтѣрѣ тѣ мѣи,
ши сѣче мѣи дѣ дирѣнта тѣ, тарѣ де тѣне нѣ съ ва апро-
пѣл. 8. Лѣсѣ кѣ ѣкѣи тѣи вѣи сокотѣи, ши плѣта пѣкѣтѣоши-
лаур вѣи вѣдѣл. 9. Кѣ тѣ, дмне, нѣдѣждѣ ма, нѣс-ѣи пре чѣл
де сѣс сѣпърѣ тѣ. 10. Нѣ ва вѣни кѣтрж тѣне рѣс, ши вѣ-
тѣе нѣ съ ва апропѣл кѣтрѣ сѣлѣшлѣ тѣс. 11. Кѣ рѣри-
лаурѣ сѣи порѣнит-ѣс де тѣне, сѣ те фѣрѣскѣ пре тѣне р
тѣоте кѣиле тѣле. 12. Спре мѣни нѣртѣ-те-вор, сѣ нѣ кѣм-
вѣ сѣ сѣ рпѣдѣче де пѣтрж пѣчѣрѣлѣ тѣс. 13. Пре аспѣдѣ
ши пре василѣскѣ вѣи пѣши, ши вѣи кѣлѣкѣ лѣлѣлѣ ши вѣлѣлѣ-
рѣлѣ. 14. Кѣ спре мѣне лѣ нѣдеждѣнѣтѣ, ши-лѣ вѣю изѣвѣи
пре рѣс; акоперѣ-л-вою пре елѣ, кѣ лѣ кѣносѣтѣ нѣмеле мѣс.
15. Стригѣ-ва кѣтрж мѣне ши-лѣ вѣю асѣлатѣ пре рѣс, кѣ
ѣлѣ сѣнтѣ р сѣрѣе, сѣоате-л-вою ши-лѣ вою сѣлѣи пре рѣсѣ.
16. Кѣ силѣ лѣнѣи рплѣ-л-вою пре елѣ, ши вѣю арѣтѣ лѣн
сѣсенѣл ма.

Molitva pe säleĭ. (Fol. 184a.)

Мѣтва р дѣминѣк(а) флѣрилаур пе сѣлѣн.

Дмне дмнѣлѣ, атѣоте цѣитѣорюле! тѣ арѣтѣшѣ корѣвѣл
р кѣпѣлѣ бесѣрѣчѣи, ртре дирѣптѣл ши оугодникѣлѣ тѣс Нѣе;
ши вѣнѣрѣ сѣнтѣлѣн тѣс дѣхѣ вѣстѣшѣ кѣ порѣмѣлѣлѣ, адѣ-
кѣндѣ кѣре адѣсѣж крангѣ де маслин . ачѣстѣ кѣпѣ рплѣлѣрж

коко́нѣи жидовѣци, кѣндѣ те тѣмни́арѣ кс стѣланѣри ꙗ-
 фрѣнзи́те де масани, стригѣндѣ ши грѣи́ндѣ : ѡсаниа ꙗтрѣ
 чѣи де сѣс . ачѣсть глае ши нѣи рѣѣи тѣи, кс глаеѣри стриг-
 гѣм цѣе : ѡсаниа, баскѣи чѣла чѣи вѣи́тъ ; ши ѡрѣ вѣи вѣи
 съ ѡѡдечи ꙗ дерѣтѣте, кс тѣтѣлкѣ ши кс дѣхѣм сѣи́тъ,
 акѣм ши нѣрѣра ши ꙗ вѣчѣи кѣчлѡр . Ямини.

LXXXVIII.

1691.

(Ms. bibl. centr. No. 15.)

Янанѣа ѣермонах : Ыѣаца прѣ кѣвѣнѡсѣлѣши пѣрѣи́н'те-
 лѣи нѡстрѣ Ниѣѡн'.

(4°, nepaginat, 346 pagini.)

Pentru trimiterea Sf-lui Nifon în școlile de la Tarigrad. (pag. 2—4.)

(ꙗн) Зѣлае лѣи Кѡстантинѣ вѣнѣла крѣдинчѡс ши де дѣм-
 незѣс юкѣнторю ꙗпѣрат, ерѣ ѡаре кѣре вѣрѣат вѣн крѣдинчѡс
 ши темѣторю де дѣмнезѣс, анѣме Сѡартѣе . ачѣла фѣс триамѣс
 прѣкѣм зѣче, де вѣнѣла крѣдинчѡс ꙗпѣрат, фѣиндѣ хирѡтонѣснт
 конѡд, ꙗтр'ѡ ѡарѣ кс дѣдѣнѣсѣ че-и зѣкс Четѣте сѣрѣтѣ . ши
 мергѣндѣ елк ꙗ ѡара ачѣка ꙗл ꙗтѣмни́арѣ прѣ денѣла тоѡ
 ман мѡрѣи ши бѡѡрѣи четѣци, кс пакѣчѡне ши кс кѣчѣре,
 сѣрѣтѣндѣ-а прѣ дѣнѣла ; ши кс денѣи́н ерѣ ши тѣтѣла аа лѣи
 Ниѣѡн, че-а кѣмѣ Яганѣтъ . ши кѣм вѣзѣс тѣта аа лѣс Ниѣѡн прѣ
 ачѣла де маннѣнѣте нѣмант конѡд Сѡартѣе, фѡарте сѣ вѣкѣрѣ
 нѣнѣма лѣи де мѡре драѡсте а лѣи ; кѣ ерѣ вѣѣнѣндѣ амѣндѡн
 кс вѣне крѣдинѣе ши драѡсте дѣмнѣзѣкѣскѣ . ши пѣнтрѣс ачѣка
 ман мѣлат юкѣнѣ оѣнѣла прѣ аатѣла . кѣ ерѣ кѡѡѡдѣла фѡарте
 сѣмерѣт ; ѡр трѣфѣе нѣ авѣкѣ нѣч кѣм . ши Яганѣт фѣиндѣ ман
 мѡре прѣете ѡѡнѣла лѣи, ман мѣлатѣ драѡсте дѡвѣндѣсе . дѣч
 ꙗтрѣс оѣнѣла де зѣлае, лѣкѣндѣ Яганѣт прѣ фѣѡла сѣкс Ниѣѡн, ден
 кѣса сѣ, вѣнѣи кс дѣнѣсѣла аа кѡѡѡдѣла . ши ерѣ атѣнѣчѣкѣ Ниѣѡн
 дѣ . ѣ . ани ; ши ꙗнтрѣндѣ кс елк аа кѡѡѡдѣла сѣрѣтѣ прѣ ѣи, ши
 лѣ порѣнѣчи сѣ шѣзѣ апрѡѡѡне де дѣнѣсѣла . дѣн'ачѣка зѣсѣ кѣтрѣ
 Яганѣт : че-ѡ ѡете дѣмнѣтѣлае ачѣст кѡкѡн ? лѣс фѣѡр цѣе, лѣс аат-
 чѣѡш ? грѣи лѣи Яганѣт : адѣвѣрат, дѡамнѣе, ачѣст кѡкѡнѣ фѣѡла

мїѣс жстѣ . ши зїсе лѣн воѣводѣл : дарѣ фїѣ-ва съ дѣпринзѣ
ла карте? рѣспѣнсе лѣн Ягапнтѣ : ва доамне лл мїѣс, кѣче даскал
нѣ съ лфлѣ анч лтрѣ мошїѣ ноастрѣ съ поатѣ лѣвѣцѣ, ши
ск-л лѣвѣце кѣрте . зїсе воѣводѣл кѣтрѣ дѣнсеѣл : де ми-л вен
да пре дѣнсеѣл мїѣ, ѣс лл вою тримїте л Цариград, оунде
скѣнт мѣлци даскалїн . ѣнде ва врѣк съ с(ѣ) лѣвѣце фїѣл тѣс,
лїснѣ ва доѣкнди че ва похтї . лар тѣтал кокѣнѣлѣн лѣзїнд
ачаста, скѣлѣндѣ-се кѣзѣ лл пнчѣарїлѣ воѣводѣлѣн зїкѣнд : че
лм врѣт ѣс, доамне, съ чїю дела мѣрїѣ тѣ, лчѣл лм зїсѣш,
фїнндѣ лдерептат дела дѣмнѣзїс; дѣч акѣма лѣтѣ кокѣнѣл тѣс
тримїте-л пре ѣл . ши зїсе лѣн воѣвода : ѣс вою фѣче тѣате
кѣте вор пѣлѣѣ ѣкїлор тѣн ши мнїцїн тѣлѣ . лчѣстѣ лѣзїнд
тѣтѣл кокѣнѣлѣн, фѣарте съ ѣкѣрѣ ши съ ѣсѣлї, петрѣкѣнд
дїрѣнт лчѣл кѣ воѣводѣл, Ягапнт ши фїѣл лѣн Нїфон, ка ла
трѣн лѣнї.

Vedenia judecãiї de pre urmã. (pag. 155 — 159.)

Яскѣлатѣц фѣрацїлор че вон съ вѣ спѣю волаѣ . кѣ ѣдѣтѣ
дѣпѣк чѣ сѣфѣршї свѣтѣлѣ прѣвїла де ноаптѣк, ши кѣм лѣвѣ ѣвн-
чѣю де дѣрмїѣ пре пїатрѣ, фїннд ка ла мїѣзѣл нѣпцїѣ, шѣдѣк
прївѣгїнд ши рѣгѣндѣ-се кѣтрѣ нѣлїцїмѣ чѣрїулѣн, фїннд тоа-
тѣ ноаптѣк лѣнѣ ши сѣнїн . дѣч кѣм шѣдѣк сїнѣсѣр, лдѣкѣн-
дѣ-ш лмнїте пѣкатѣлѣ сѣлѣ, пѣлнцѣѣ тѣнѣснндѣ-с(ѣ) кѣ амар;
лдѣкѣндѣ-ш лмнїте де лфрїкѣшѣтѣл жѣдѣц л жѣдѣкѣцїн, шѣ-
дѣк ши пѣлнцѣѣ . ши де нѣпрѣснѣк ѣкѣзѣ, ши лѣт(ѣ) съ лѣѣ
тѣрїѣ чѣрїулѣн ка ѣ пѣнзѣ, ши ѣкѣзѣ пре домнѣл нѣстрѣс
їс . хс . прѣк лѣрѣ стѣнд л ѣкѣзѣдѣх, л лѣснтрѣс тѣрїѣн, ши
лпрѣжѣр стѣ тѣате нѣтѣрїлѣ чѣрїулѣн кѣ фрїѣкѣ ши кѣ кѣтрѣ-
лѣсѣр, лѣрїѣн ши воѣвѣзїн ши чѣкѣлѣ лфрїкѣшѣтѣ ши лспѣн-
лѣтѣ, кѣ токмїрѣ ши кѣ рѣшїнѣ ши кѣ кѣчѣрїѣ мѣлѣтѣ . дѣпѣ-
лчѣл лмѣрїнїцѣ домнѣл воѣводѣлѣн ѣнїѣ чѣкѣтѣ, ши венї апрѣлѣпѣ
де ѣлѣ лспѣнлѣтѣ ши фѣарте кѣстрѣмѣрѣндѣ-се . ши зїсе кѣтрѣ
ѣл : Мнѣлїлѣ, лчѣпѣтѣрїул нѣрѣнчїѣн, л скѣлнѣл чѣл кѣ кїпѣл чѣл
де фѣкѣс кѣ чѣтѣ тѣ, ши мѣрїн л зѣподѣл лѣн лѣсѣфѣтѣ, ши
лколѣ лл гѣтѣкѣче пре ѣл, лтрѣ дѣмнѣзѣнѣска гѣтїрѣ л венїрїн
лѣлѣ, ши л жѣдѣцлѣн; ка съ л чїнѣш дѣп(ѣ) лѣкѣрѣл сѣс, кѣ
вою фѣче ачѣстѣ кѣрѣнд, кѣ зїѣлѣ лѣстѣ лѣннѣк оушѣ . ѣс вою
дѣ чѣлѣра че сѣлѣ лкїннат їдѣлїлор, ши де мнїнѣ фѣкѣкѣтѣрїул
лор сѣс лѣпѣдат, кѣрїн пїѣтрїлор ши лѣмнїлор крѣзѣрѣ, кѣ-
рїн съ дѣдѣрѣ лор лтрѣ слѣжѣѣ . кѣ лчѣлѣ тоѣ съ вор

Здробен ка си вас де лѣт вѣржмашин мѣи ши еретичин, чеа че лѣт адрѣзнит а адѣче пре мѣнгкитѳрюл мѣѣт а фѣлтѳрѣ . ш амѣр лор! ши мѣнчин кѣре аи шрѣптѣ пре дѣишин, жидѳенлор, кѣрѳора м'ас рѣстигнит, ши нѣ лѣт крѣзѣт мѣе . арѣтѣтѣ мѣт вою фѣче пре мѣине . мѣе ми с'ас датѣ пѣтѣрѣк, ши чинѣтѣ ши цинѣра, ѣс жѣдекънд; дрипт ачѣл грѣнѣ пре крѣче . оуна карѣле спѣрѣчѣи ескричнѣлѣ, мѣнтѣиѣче-те синѣсѣр пре тѣине . мѣе с'ас дат рѣскѣмпѣрѣрѣк, ѣс вою дѣ . анмѣа чѣк рѣзвѣрѣтѣтѣ ши викаѣнѣ ѣс ш вою жѣдекѣ, ши ш вою вѣдѣи, ши де мѣлатѣ стидѣре ши мѣнкѣ ш вою ѣмпѣѣ; пѣнтрѣс кѣч ши покаѣнѣе лѣм датѣ лор ши нѣ-м лѣрѣк аминте; ѣс а мѣк рѣскѣмпѣрѣре ши спре ачѣпѣк вою лѣкѣра . ши содомѣкѣннлор кѣрѣи спѣрѣкѣрѣ вѣздѣхѣла ши пѣмѣнтѣла кѣс аниѣчюѣнѣк сѣ, шм арѣтѣ ши ѣр аи вою арде, пѣнтрѣ кѣ сѣ лѣпѣдѣрѣ де дѣлѣчѣца дѣхѣлѣи сеѣнт, ши юѣирѣ дѣлѣчѣца дѣнѣволѣлѣи . ѣс вою дѣ прѣк кѣрѣвѣрилор, аѣтѣнѣкѣннлор ши нѣѣннлор, кѣнлор челор зѣпѣѣиѣи, кѣрѳора нѣ аи ажѣнѣс мѣѣриле лор, че ѣмѣлѣ аѣтрѣс скѣдѣрѣк мннѣи, ши афѣрѣнаѣ де сѣтѣна, аѣтрѣс адѣнѣкѣла фѳѣлѣлѣи, ѣнде нѣ вор лѣзѣи; кѣ ѣ кѣс фѣрикѣ а кѣдѣѣ а мѣнннлѣ дѣмнѣзѣлѣи челѣи вѣс . кѣрѣи нѣ сѣ темѣ, ѣс оуѣѣиѣа вою сѣвѣрѣши спре дѣнѣши, кѣ ам дат лор покаѣнѣе ши нѣ сѣ покѣиѣрѣ . ши вою ажѣнѣе ши пре фѣри кѣрѣи фѣкѣѣрѣ оуѣидѣре ши мѣлатѣ нѣвѳн лѣс фѣкѣѣт . ѣс а чѣлѣ мѣн де жѳѣс алѣ ѣдѣлѣи вою тримѣте пре чеа, че лѣс фѣкѣѣт мѣлатѣ рѣѣтѣѣ . ѣс вою арѣтѣ лор кѣм сѣ кѣдѣ а сѣ пѣкѣ лѣи дѣмнѣзѣс, ши порѣнѣнлор лѣи . тѣтѣрѳора ачѣстѳора лѣм дат покаѣнѣе ши нѣ ш вѣгѣрѣ а сѣкѣмѣ . оуидѣ ѣстѣ лѣкѣрѣѣ лор? кѣс кѣт дѣрѣ нѣ фѣриѣрѣ покаѣнѣѣа, кѣре лѣм дат лор, че кѣлкарѣ(ѣ) покаѣнѣѣа, ши порѣнѣа, де мѣлатѣ рѣшѣне ши де амѣрѣчюѣне ши де нѣвоѣ ши ардѣре аи вою пѣнн пре ѣи; кѣ ам дат лор кѣнѣла фѣюлѣи чѣл кѣрѣвѣриу, ши алатѣ скриѣорн мѣлатѣ, ка сѣ нѣ фѣѣ недѣмирнѣи; ѣр ѣи нѣ грѣнѣиѣрѣ порѣнѣнлѣ мѣлѣ, ши сѣ лѣпѣдѣрѣ де мннѣ, де кѣтрѣ мѣине сѣ аѣоарѣсѣрѣ, ши кѣрѣѣа юѣиѣрѣ, пре мѣине мѣ оуѣрѣрѣ, ши сѣ рѣвѣиѣрѣ пре ѣи пѣкѣатѣлѣи; дѣчѣа сѣ мѣргѣ а вѣпѣлѣ кѣре ш аѣрѣнѣсѣрѣ.

LXXXIX.

1691.

Мзргзритаре адекз квеинте де мѣлте фѣлюри
 а лѣи златоѡсть с'ас скос де пре лимѣа гре-
 чѣскз, прѣ лимѣа рѡмзнтѣскз шй с'ас типзрит'
 ꙗ Бвкврѣци анй дела фѣчерѣ лѣмйи зрче.

(4°, VI nepag. + 178 foī paginate.)

Predoslovie cātrā Vodā. (Fol. IIIb.)

Предословіе кѣтръ мѣрія са вѡдъ Шй ꙗтр'ачѣста
 кйп' сѣтр'шйн'дс-се шй ачѣста, съ съ типѣр'ѣскъ, ай порѡн-
 чйт', кѣм' вйелѣа сѣнтъ с'ас фѣкѣт'; кѣрк сѣвай къ дела
 рѣпѣвсѣтѣль Шѣр'ван' ввевѡд' оун'кюл' мѣрйн-тѣле с'ас ꙗче-
 пѣт', таръ шй лѣ ꙗченѣтс-й, кѣ оун' вл . ѡгг . испрѣвникъ чѣ
 ердѣи, шй прѣ ачѣа нѣ нѣмай кѣ вѣжр'дѣе ан невоит а съ ис-
 прѣвн, чѣ ꙗтрѣ феричѣтеле зйлеле дом'нѣей мѣрйн-тѣле а ѡ съ-
 вжр'шй де тѡт' ай фѣкѣт'.

Кѣртк лѣи Мелѣтѣе Сирйи', ꙗпротѣва ерѣсѣнлор' кал'винѣ-
 ци, шй ꙗтрѣкѣрилор' лѣи Кирйа' лѣкарн патрйѣрхсѣшй оаре
 кѣн'дѣ цриградсѣшй чѣ ас фѡѣтс . Шй адѣвселе чѣ Досноѣс
 Патрйѣрхсѣа' Іерѣсалимсѣшй, таръ ꙗпотрѣва ачѣлор' кал'винѣци
 ерѣсѣи де нч де кола ас адѣнат', ꙗкъ кѣ вѡд-ци, шй ескс-
 рос а съ типѣрйи грѣчѣще ай фѡѣтс . Кѣре тѡате ачѣкетк нѣ кѣ
 мич саѣ кѣ пѣцине кел'тѣале але мѣрйн-тѣле с'ас типѣрйт' шй
 с'ас фѣкѣт'.

Май сѣнтъ ꙗкъ прѣ мѣнини-не акѣм' де съ май скѡт'
 депре грѣчѣще рѡмѣн'ѣще, мѣр'тѣрйѣа правослѣвникъ, чѣ-й зйкѣ,
 де Нек'тарйе ал' Іерѣсалимсѣшй патрйѣрхъ фѣкѣтѣ, шй ал'теле
 кѣре кѣ дѣм'незѣскѣа' ажѣтѡрю невоим' а ле испрѣвн, кѣ шй
 ачѣлѣ ꙗ типѣрю съ съ вѣтѣ; шй ал'теле мѣл'те вѣне съ съ
 фѣкѣ спре фѡлѡск дѣ ѡп'ѣе; оун'де вѣдѣм' таръ зйкѣ шй кѣ-
 нѡаѣем', кѣ тѡатѣ невоин'цѣ, шй гѣн'дѣа' мѣрйн-тѣле ѣсте,
 кѣ ꙗ поменйре вѣчникъ, вѣнѣ фѣптѣ съ лѣши, шй немѡртѣ
 нѣме сѣ-ц' кѣцици

ꙗй мѣрйн-тѣле мич плекаци шй дирѣкѣте слѣци

Шѣр'ван' ал' дѡна'к ѡггѡфѣт'

й Рѣдѣа' ѡггѡфѣт'.

Cuvânt al doilea. Pentru frumusețea muerilor. (Fol. 6a—6b.)

РѢКЪНТЬ АЛ' ДОНАКЪ А ЧЕЛБИ РТРС СФІЦИ ПЪРІН'ТЕЛЕ НОСТРС
А ЛШ ІВАНЪ ЗЛАТОУСЕТЪ . ПЕНТРС ФРЪМСЕКЪК МЪІРИЛОР'.

Чѣла че вѣ съ ѿ мѣаре пре лѣге, требаѣше ртѣю съ чи-
тѣскъ праванале, кареле ас скрѣс' аностолаа' Пѣрелъ, пѣнтрс
кѣ съ ѿфле чѣн съ кѣде съ фѣкъ . Кѣчи кѣнд' съ ва ртѣм'
пад мѣара чѣ ва лѣ съ фѣе рѣ, окѣрѣтѣаре шѣ ещѣкъ ши
паинъ дѣ фѣрѣ дѣ мѣн'те, ши ал'те рѣстѣци съ анекъ ; ши
нѣмай о рѣстѣте дѣ ачѣетѣ дѣ ва авѣ, ман вѣр'тѣс' прѣ-
кѣрѣкъ съ фѣе, требаѣше съ о диспѣр'ци ши съ иан ал'та ; кѣ вѣн
авѣ мѣл'тъ кел'тѣалъ ши некѣн . Дирѣнт' ачѣа р тѣт' кѣнѣл'
фѣк кѣ съ иан мѣаре еѣнъ смѣрѣтѣ ши рѣел'кѣн'тъ ши аскѣл'тъ-
тѣаре . Кѣ дѣ вѣн вѣрѣ съ кѣм'перн касѣ еѣнъ, ас рѣен, чѣрчи
кѣ некѣнѣцъ пре ачѣа карѣн рн вѣнд', ши пре ачѣа карѣн мѣ
авѣт' ман наин'те ; рѣсъ дѣ ас касѣн дѣкѣсе, ырѣ дѣ а рѣен-
лор' сѣнѣтѣте ши вѣр'ѣкѣше ши дѣ вѣа сѣфлетѣлѣн лор'
чѣрчи . Кѣде-се май мѣл'тъ съ фѣачи чѣр'четѣре пѣнтрс мѣ-
ѣри ; кѣ дѣ вѣн лѣа касѣ рѣ, поци съ w дѣн рѣѣрѣт',
ашѣж'дѣрѣ ши пре рѣен, ырѣ пре мѣаре нѣ w поци съ w
дѣн нѣч дѣкѣм' рѣѣрѣт' . Ши ырѣ дѣ ва лѣа чинѣв мѣаре
сѣрѣкъ, асте пѣцинъ рѣстѣтѣк, ырѣ дѣ ва лѣа еогѣтѣ,
асте мѣре ши рѣоитѣ рѣстѣтѣк, кѣ оѣна фѣче стрѣкѣчѣне
вѣнѣн, ырѣ ал'та, адѣче пре вѣр'ѣат' ла сѣнѣперѣ ши лѣ не-
еол'нѣше . Ши ал'цѣн ырѣ карѣн пѣзѣекѣ кѣрѣеле нѣ нѣмай р-
чѣа лѣме съ мѣн'чѣскъ дѣ вѣчи, чѣ ши анч кѣ рѣ рѣстѣте
ас перѣт' . Мѣл'те мѣршѣгѣри дѣарѣлѣци ас рѣѣдѣт' дѣ мѣ-
риле чѣле рѣле ; кѣ ачѣа'к мѣл'тора лѣс фѣкѣтѣ фѣрѣмѣе,
ши пре некѣнѣчѣн лор' пре оѣнѣн мѣ нѣвѣнѣт', ырѣ пре ѿл'цѣн
мѣ ши wморѣт' . ши тѣ w оѣме, дѣ нѣ тѣ тѣлѣн дѣ дѣнѣзѣкѣ
нѣч дѣ мѣн'ка дрѣчнлор, рѣаѣ дѣ фѣрѣмѣчнле дѣарѣоллор тѣме-
те . Кѣч вѣндѣ вѣн вѣдѣ пре тѣне кѣ тѣн фѣкѣт' пѣстѣю дѣ
ажѣтѣорѣол' лѣн дѣнѣзѣкѣ пѣнтрс кѣрѣнле, ши дѣспѣнѣдѣ-те дѣ
ажѣтѣорѣол' ши дѣрѣа' чѣл' дѣ еѣе, атѣнѣк кѣ мѣл'тъ нѣтѣмѣре
тѣ ѿ кѣрѣва ши кѣлѣмъ пре дрѣчи, ши-ц' скрѣс еѣере, ши тѣ дѣ-
спѣле дѣ мѣнтѣрѣк тѣ, ши тѣ фѣче дѣ рѣе ши дѣ вѣт'ѣѣкѣрѣ
р тѣатѣ четѣтѣк . Дѣ вѣн съ анѣн пѣцинтѣ мѣнѣжѣре ла сѣ-
флетѣа тѣс ? нѣ мѣрѣе ла зѣорѣ ши лѣ жѣкѣри, нѣ май мѣрѣн
ла грѣдѣнн, ла рѣдѣри ши ла вѣл'ци ши ла анѣзѣи ши ла по-
мѣтѣри дѣ аскѣл'тъ пре грѣри карѣн кѣнѣтѣ тѣатѣ зѣлѣ . Пѣсъ
ла вѣскрѣчнле сѣнѣци мѣчѣнѣч, карѣн дѣс сѣнѣтѣтѣк сѣфлетѣлѣн

ши а трѣпсалш, ши нѣ ла алте стрикъчїони . Ий рѡвь, ай мѡ-
 ѡре, ай копїи? чѣ ѡсте де потрїкъ вѣкрїей ши веселїе(й) ачѣщїа?
 ан кѡсъ ши глоатъ ай прїѡтїни, ачкѣтк сѡнть веселїтѡаре,
 ши кѡщїгсѡл' мѡн'твнїтѡрю ши фернїчїт' . Чѣ ѡсте ѡл'ть май
 фернїчїт' ши май дѡл'че ꙗ тоатъ лѡм'к, ка прїѡтнїй чїй вѣни
 ши ювїци? ши че ѡсте ѡрѡш' ка ꙗсоцїр'к тик'нїтъ ши ꙗце-
 л'кп'тъ ши аскѡл'т'кѡаре? деч кѡн'дѡ вѣзи мѡѡр'к фѡсмѡбасъ
 ши адѡвци пѡх'та тѡ май мѡл'тъ декѡт' а еї, сокот'кце къ
 пѡмѡн'тъ ѡсте ши ченѡшъ, ши сѡ вѡ потолї тѡрѡвѡр'к пѡх'-
 тен; аѡ пѣне кѡ гѡндѡл' т'кѡ кѡм ва прѡменї фѡсмѡс'кцїк еї
 вѡтрѡн'кцелѡ аѡ воѡла, ши вей вѡдѡ кѡм' н сѡ адѡн'чѡзъ
 окїй, кѡм' сѡ зѡрчїескѡ ф'кцелѡ обѡрѡзалш ши тоатъ сѡ стрїкъ
 флѡар'к ачкѡ а фѡсмѡс'кцїй ши а тїнер'кцїй . Лѡт' лѡвзи ши
 цѡрѡн'тъ ши ченѡшъ, кѡре нѣ ѡсте ѡл'тъ ф'к(р'к) нѣмай мор'-
 мѡн'тъ вѡрѡшїт', фѡсмѡс'кцїк трѡпсалш . Ши де ан вѡдѡ ч'кѡ
 ден' лѡн'трѡл' трѡпсалш, ѡсте пѡн' де некѡр'кцїй ши де пѡ-
 тѡаре мѡл'тъ . Ши де мѡл'те ѡри ши фѡтїшѡбара фѡсмѡбасъ мѡ-
 рїн'дѡ, ши дѡпъ о зї дѡвѡ, с'аѡ афлѡт' грѡпа ен пѡн' де
 вѡер'мн ши де ꙗпѡцїчїонѡ мѡл'тъ . Вѣзи оѡме чѣ фѡсмѡс'кце
 рѡв'нїци ши сѡрѡци?

Cuvânt al XIX. Pentru pocăință. (Fol. 75b—76a.)

Кѡв'н'т' ал' ѡї а чѡлш ꙗтрѡ сѡнци пѡрїнтелѡ нѡстрѡ а лшї
 Іѡвѡнъ Златѡѡустъ . Пен'трѡ покѡнїе, ши пен'трѡ чїй че рѡмѡнъ
 де сѡвѡрѡвъ, ши пен'трѡ сѡн'тѡл' пр'кѡтѡвъ, ши пен'трѡ жѡде-
 кѡтъ . вѡгѡслов'кце пѡрїн'те .

Прекѡм' н'ѡѡ фѡлѡс сѡмѡн'кѡтѡрїй кѡн'д' л'кп'дѡ сѡмѡн'-
 ца прѡ кѡлѡ, ашѡ ши нѡй нѣ авѡм нїчн ѡун' фѡлѡс к'чн не
 кем'км' крѡцїннї, де нѡ вѡм' авѡ ши лѡкрѡри сѡ ѡур'м'кзе нѣ-
 мелш . Ши де вѡц' вѡд сѡ вѡ адѡк' мѡр'тѡрїѡ вѣн' ши вѡ'кд'-
 ннїкъ прѡ фѡрѡтелѡ лшї дѡнз'кѡ прѡ Іѡкѡв', зїкѡн'д' : крѡдїн'ца,
 фѡрѡ де фѡп'те ѡсте мѡар'тъ . Пен'трѡ ачкѡ дѡр'к прѡтѡстїн'-
 днїк трѡвѡсїескѡ лѡкрѡрїлѡ фѡп'тїей чїй вѡнѡ, к' дѡкѡ лнп'сїескѡ
 ачкѡл'к, нїчн нѣмелѡ крѡцїн'к'цїй нѣ пѡате сѡ не фѡлѡсѡскѡ
 нїмїка . ши де ачѡста сѡ нѣ те мїри, к' спѡнем', че дѡвѡн'дѡ
 арѡ вѡстѡшѡлѡ к'чн мѡр'це ла вѡсте, ши нѡ ѡсте вѡ'кд'ннїк' де
 вѡсте сѡ вѡтъ рѡз'вѡю, пен'трѡ ꙗпѡрѡтѡл' дѡла кѡрѡлѡ сѡ
 хр'кн'кце? Кѡ дѡ ѡсте ши ꙗфрїкѡшѡт' ачѡст' кѡвѡн'т', май
 вїнѡ ар' фн фѡбѡтѡ сѡ нѣ фїѡ вѡцїт', декѡт' аѡ вѡцїт' ши нѣ

с'ас невои́т' пин'трос чин'стк' рпк'р'ат'саш. Къ к'ам' н'с се ва пе-
ден'сн' ч'а' ч'е дела рпк'р'ат'саш с'к' хр'кн'к'ири шн' пин'трос рпк'р'ат'
т'саш н'с с'к' нико'д'ице? Шн' р'к'к' ч'е з'ик'с' ес пин'трос рпк'р'ат'саш,
макар'к' д'к'м' н'ст'а пин'трос с'с'ф'а'т'еле но'астре с'к' не невои́м'.
Че в'и' с'к' з'ичи : Дар'к' к'ам' по'чо с'к' м'к' сп'к'е'с'к'с' къ с'жнт' р'
л'аме шн' р' в'ал'сри . ч'е гр'к'ири ш'м'саш? Ес р'ц' во'ю ар'к'т'а к'к'
н'с м'жн'т'саш пре ш'м' л'ок'саш, чи ф'ап'та шн' в'о'а ч'е дир'к'н'т'к'.
Ид'ам' с'ас р'ник'ат' р' ан'ман'саш р'а'ю'л'аш. И'р'к' А'вт' р' С'од'и'ум'
с'к' м'жн'т'саш ка ден' л'в'ч'саш м'к'р'и'и . И'в' с'к' р'дир'н'т'к' р'
г'сн'о'ю . И'р'к' С'аб'л' р' к'с'р'ци'ле ч'к'ле рпк'р'к'т'и'ри к'к'з'с', шн' ден'
чин'ст'к' ач'и'ри л'амн' шн' ден' ч'а в'ин'т'о'аре . Н'с ж'сте с'к' те к'сри
к'с' ач'аста, с'к' з'ичи, к'к' н'с по'чо с'к' ф'ис' р' л'аме шн' р' в'ал'сри
шн' с'к' м'к' шн' м'жн'т'с'е'к'с'. Дар'к' кар'е ж'сте р'п'идекар'к'? к'ч'и н'с
алер'г'к'м' ад'к'се ла р'сг'к'ч'о'не шн' ла с'ф'ит'еле ад'сн'к'ри! л'с н'с ве-
д'ици пре ч'е'а че вор' с'к' л' ко'сри'и шн' чин'сте дела рпк'р'ат'саш,
к'ам' м'ер'г'с' де д'е'к' ла к'срте шн' к'ам' н'сн' пре а'а'ци'и ла м'и'ж-
лок'к' с'к' гр'к'и'с'к'к', ка с'к' дов'жн' д'к'с'к'к' ч'к'р'ер'k' лор'. Ич'к'ст'k' ле
з'ик'к' к'к'тр'к' ч'е'а че н'с ал'к'р'г'к' ла с'ф'ит'еле шн' д'мн'з'к'и'р'еле
сл'б'ж'е, шн' пин'трос ч'е'а че вор'б'е'с'к'с' к'свин'те р' ден'к'р'т', р' ч'а-
с'саш ч'е'а р'фрикош'ат' ал' с'ф'ит'ей л'ет'с'р'г'и'и, а м'к'с'ей ч'ей т'а'иниче .
И'с' н'ай ф'к'г'к'д'сн'т' пр'ев'т'саш к'жн'д'к' л'с з'ис : Ес с'к' ав'ем'
мин'т'k' шн' нин'миле но'астре? шн' ай з'ис : ав'ем' к'к'тр'к' до'м-
н'саш . Н'с те темн', н'с те к'с'тр'ем'сри, к'к' шн' ла ач'ест'с' р'фрико-
ш'ат' час те а'ф'ан мин'ч'инос? О м'аре мин'сн'е! М'аса ч'а де т'а'ин'к'
ж'сте г'ата, м'е'л'саш л'сн' д'мн'з'к'с' пин'трос т'ине с'к' ж'сн'ге, ф'ок'с'
л'сх'ов'нич'е'к'с'к'с' извор'а'ице ден' пр'е' с'ф'ит'саш пр'к'ст'о'ль, х'ер'св'и'м'и'и
двор'е'к'с'к'с' шн' с'ераф'и'м'и'и з'е'бар'к', ч'ей к'с' ш'асе а'рини р'ш' ак'оп'к'р'
ф'к'ц'еле, т'о'ате н'с'т'и'ри'ле ч'к'ле ф'к'р'к' де т'р'с'н'сри с'к' ро'аг'к' пин'трос
т'ине к'с' пр'ев'т'саш, ф'ок'саш ч'е'а с'с'ф'а'т'е'с'к'с' с'к' по'г'о'ар'к', с'жн'ци'ле
с'к' д'иш'ар'т'k' р' пот'и'рю ден' пр'е' к'с'р'ата ко'аст'k' пин'трос к'с'р'к-
ци'н'л' т'а, и'р'к' т'с' н'с те темн' ни'чи те к'с'тр'ем'сри . О с'с'т'k' шн'
ж'н' де ч'ас'сри с'жнт' р' с'к'п'т'k'м'жн'k', шн' д'мн'з'k'с' н'сман' о'у'н'
час с'жн'г'с'р' ш'ас' ал'с, и'р'к' т'с' шн' ач'еста р'а' к'е'л'т'с'и'ри р'
л'с'к'р'с'ри'ле л'ам'и'ци шн' р' в'ор'е'е шн' р' р'ж'с'сри . Дар'к' к'с' ч'е р'
др'к'з'ни'ре те апр'о'п'и'и де д'мн'з'к'и'р'еле т'а'ин'е? к'с' ч'е ц'и'и'н'ц'k'
сн'с'р'к'ат'k'? Д'к'и' цин'д' р' м'жн'иле т'але т'ин'k', шаре к'с'тез'ар'k'и'
с'к' те ат'и'н'ци де х'анна рпк'р'ат'саш? ни'чи де к'ам' . Че с'к' н'с
зи(чи), к'к' ж'сте п'ж'ине, ни'чи с'к' г'жн'д'и'ци к'к' ж'сте в'и'н', пин'трос
к'с' н'с м'к'р'о'е р' жос ка ч'к'л'k' л'а'а'т'е в'с'к'ате . С'к' н'с д'k' д'мн-
з'k'с' с'к' ф'ие ач'аста, ни'чи с'к' к'с'у'ци ач'еста л'с'к'р'с' ни'чи о' д'ат'k';
че пр'ек'ам' ла ч'ар'k' ф'ок'саш н'с ф'аче ни'чи о' пр'исос'ал'k', аш'а

ГЖН'Д'КЦЕ ШИ ПЕН'ТРС ДСМ'НЕЗЕИРИЛЕ ТАНИЕ, КЪ СЪ .РПАР'ТЕ .Р
Ф'ИИ'ЦА ТРСНСАИ.

Räsplätirea unuî tâlhar ucigaş. (Fol. 168b.)

ИСКЛА'ТАЦИ ШИ АЛ'ТЪ ПОВ'КТЕ, САШ ШИ РЪКСМ'ПЪРАРЕ Ч'АС
ФЪКЪТ' ДМНЗ'КС ЛА ОУН' ТЖА'ХАРИО ОУЧИГАШС.

УН' ТЖА'ХАРИО ШИ ОУЧИГАШС .РТР'О ВРЪМЕ, М'КРСЕ ДЕ СЪ
КЛА'КЪ СЪ ДОБАР'МЪ .Р ОУМ'БРА ОУНШ' ЗИДС ВЕКИО, ШИ Н СЪ АРЪ-
ТЪ .Р СОМ'НА' ЛШ, КЪМ' КЪ-Н ГРЪИ ОАРЕ-ЧИНЕ ШИ-Н ЗИСЕ : СКОАЛЪ
Д'КЧИ ШИ ТЕ ДЪ .Р ЛАТЪРИ, КЪ КАДЕ [ЗИДА'] СЪ ТЕ .РПРЕСОБРЕ .
ИРЪ ЕЛ' Д'КА ЛШИ СЪ СКЛА' ШИ ФШИ, ШИ .РДАТЪ КЪЗЪ ЗИ-
ДА'; ИРЪ ЕЛ', ВЪСТОРИОЛ' ДЕ СЪИЦЕ, ПСЕ .Р МИН'ТЪ ЛШ КЪ ФА-
ЧЕ БИНЕ, ДЕ ВРЪМЕ ЧЕ-Л' СКОАСЕ ДМНЗ'КС ДЕН НЕВОЕ, КЪ НЪ-Л' ОУРА-
ЦЕ ПЕН'ТРС ФАП'ТЕЛЕ ЛШ ШИ ПЕН'ТРС ОУЧИДЕРИЛЕ ЛШ . ДЪЧИ ЛШ
ТЪМЖЕ ШИ ЛМЖН'КРИ ШИ АЖН'ГЖНДЪ ЛА БЕС'КРЕКЪ, ЗИЧЕ : МЛА'-
ЦИМЕКС-ЦИ ДОАМ'НЕ; КЪ МЪ СКОЕШИ ДЕН' НЕВОЕ . ШИ НЪ ЦИА ВЕ-
ЧИСНИКА', КЪ АЛ'ТА ВОДЦЕ ДМНЗ'КС . ШИ СЪ ДСЕ ЛА КАСА ЛШ,
ШИ МЖН'КЖНДЪ ШИ ВЖНДЪ БИНЕ СЪ КЛА'КЪ СЪ ДОБАР'МЪ; ШИ
АКОЛА ОУИДЕ ДОРМ'А Н СЪ АРЪТЪ ИРЪ ЧЕЛА ЧЕ-Л' ИЗ'ВЪВИСЕ ДЕЛА
ЗИДИО, ШИ-Н ЗИСЕ ЛШ : ДАРЪ ЧЕ МИ-АИ АДЪС ТЪМЖА ШИ ЛМЖН'К-
РИЛЕ? АС СОКОТИЦИ КЪ МИН'ТЪ ТА КЪ-М' ПЛАКС ФАП'ТЕЛ(Е) ТАЛ(Е)
Ч'КЛЕ ФЪР' ДЕ Л'КЦЕ? ЧЕ СЪ ЦИИ, КЪ ПЕН'ТРАЧАСТА ТЪМ' ИЗ'ВЪВИТ'
ДЕН' НЕВОА АЧ'КА, КА СЪ НЪ МОРИ .Р ИДИХ'НЪ, СЪ НЪ ТЕ ВЪЗЪ НИ-
МЕНЪ, ЧЕ ВОЮ СЪ ТЕ ПЪЮ .Р ЦАПЪ, КА СЪ ТЕ ВЪЗЪ ОАМЕНИИ КА-
РИИ СЕ ВОР' АФА АКОЛО . ИРЪ ЕЛ' Д'КА ВЪЗЪ ВИДЕНИА, СЪ СКЛА'
.РФРИКОШАТ', ШИ ВЪДЕ АФАРЪ СЪЖН'ДЪ ОУНИИ СЪ-Л' ПРИН'ЗЪ; ШИ
.РТРАЧЕЛА ЧАС ДЪКЖНДЪ-Л' ЛА ЖДЕКЪТОРИО, ПОРШЧИ ЖДЕКЪ-
ТОРИОЛ' СЪ-Л' ПСЕ .Р ЦАПЪ .Р МИЖ'ЛОКАЛ' ТЪРГСАИ, КА СЪ-Л' ВЪЗЪ
ШИ МИЧИ ШИ МАРИ . ИША АС ПЛАТИТ' ДСМНЕЗЪС ОУЧИГАШСАИ
АЧЕЛА . ШИ АЧАСТА W ФАЧЕ ДМНЗ'КС ДЕ МЛА'ТЕ ВРИ, КА СЪ ПЕ-
ДЕЦ'ЕСКЪ ПРЕ ЧЕИ КЪ ФИРЕ РА, ШИ СЪ АНЕКЪ ШИ АЧЕА ЧЕ СЪ
ПЕДЕЦ'ЕСКЪ МАИ ПШЦИНЪ МШН'КЪ; КЪ ЧЕА ЧЕ НЪ СЪ ПЕДЕЦ'ЕСКЪ
АИЧИ, ВАИ ДЕ ДЖН'ШИИ, КЪ СЕ ВОР' МШН'ЧИ .Р В'ЧИ.

XC.

1692.

(a. Ms. M. Eminescu, Codex miscellaneus, 4°. No. 1, 94 fol pag. Foia 1—2 lip-
sese. cf. b. Ms. Gaster, copie din 1805, folio, fol. 1—70.)

Козма : Амартолон сотиріе адекз : мхнтѣирѣ пккз-
тошинаор.

Din prefață. (a. fol. 3b—4a.)

КѢЛНТ КЪТРЪ ЮЕНТОРН ДЕ ХС ЧЕТИТОР.

..... ПЕНТРС АЧѢА ШИ НИИ КЪТ НЪС ФУЕТ ПСТЪРЕ, АМ
УСТЕНИТ СКРИИД СПРЕ ФЛОДЕСА ЧЕЛОР НЕВОНТОР СПРЕ БШНЪТЪЦ,
ІАР МАИ НАИИТЪК ДЕ ТЪАТЕ ШИ ДШПЪ ТОАТЕ, ДЕ С(Ъ) ВА АФЛА
КРЕ ШИ КѢЛНТ, САД ГРАЮ, САД СЛОКЪ КЪТ ДЕ ПШЦИН РТРЪ АЧАСТЪ
КАРТЕ, ШИ ДЕ НЪ ВА ФИ ДШПЪ КЕМ ПОРШНЧЪЦИЕ СФНТА ЛШИ ДЪЪС
ШИ АПСАКЕКЪ ВИСЪРИК(Ъ) А РЪКЪРИТЪЛАШИ СЪ СЪ ЦАЛОГЪ КА ОУИ
ЛЪКРС ДЕ НИИК(Ъ). АЧАСТА ГРЪЕСК ШИ ІС, ПЕНТРС КЪ РЪВЪЦЪ-
ТЪРИЕ АЧЪТЕ СЪИТ СКОАС(Е) ПРЕКЪМ С'АД ШС МАИ СЪС ДЕН
МЪАТЕ ФЪЛЮРИ ДЕ КЪРИЦИ ЕЛИИЪЦИИ ШИ ФРЪИИЪЦИИ. ПЕНТРС АЧА-
СТА СЪ РДРЕИТЪКЪ ИСПРЪВИИД АЧЕЛ КЪНОСКЪТОР ДАСКАЛ; РЪЪ
ДШПЪ ДЪЪС, ІАР НЪ ДШПЪ ВАРЕ КАРЕ ВРЪРЕ, САД ПИЗМАЪ, САД МЪ-
НИЕ, САД УСКЪИДИРЕ СЪ НЪ ФІЕ АЧЪА НИЧ КЕМ. КЪ ІС КРЕЗ ШИ
МЪРТЪРИЕСЕК ПРЕКЪМ АШ ВЕТИТ ПРЪРЪИИ АПСТАІИ СЪИИГЪРИ ВЪСЪ-
ТОРИИ КЪКЪИИТЪЛАШИ АШ РЪВЪЦАТ. ПРЕКЪМ ДЕ АА ЧИИ ДЕ ДЪЪС ПЪР-
ТЪТОР ПЪРИИЦИ [ШИ 'НЕЪЦ(Ъ)ТОРИИ НОЦРИ] АМ АВАТ. ШИ МЪ
РКИИ ПЪРИИТЪЛАШИ ШИ ФІЮАШИ ШИ ДЪЪЛАШИ СФНТЪ.

Pentru hulire. (a. fol. 14a—14b, b. fol. 2a.)

ПЕНТРС ИКЪРАТА ХЪЛА.

СКРИ ИКЪИПА БИКИТИ Р КАРТЪК ЛШИ ЧЕИ ШИК : УГАІИИДА
НЪРАКЪРИИИОР, КЕМ ЕРА Р ЦАРА ФРЪИИЧАСК(Ъ) ОУИ УРЪШАИ ЧЕ
С(Ъ) ДИРИИШЪС(Ъ) А СЪ УСКЪА Р КЪРИЦИ; КАРЕ ПІЕРДЪ МЪАЦИ
БАИИ, ШИ НЪИ МАИ РЪМАС(Ъ) НИИИК(Ъ) ФЪР НЪМАИ ОУИ БАИ.
ДЕЧ ЕА КА ШИ РЪТЪЧИИТ ЧЕ ЕРА РЪЧЪИИ А ХЪЛАИ СПРЕ ДЪЪС ШИ
СПРЕ ПРЪСТА, ШИ КЪЛАЪ ПРЕ ДИАВОЛА, КАРЕ(Е) ШИ СТЪТЪС РНИИИТЕ

лѣн, грѣина лѣн : че вен? тар ел рѣспѣнскъ : ꙗц дѣрѣскѣ цѣ сѣфлетса ши трѣпѣла мѣѣс, ши ж де ла мѣне чест бан арѣнѣ . тар дракѣла лѣ.рнд банѣла фѣ невѣсѣст . тар адѣа зѣ стѣ ꙗ шиле касин лѣн неѣинд ꙗкѣ гѣстат нимик, кѣѣетѣнд кѣ мѣатѣ скѣрѣѣ ши кѣ вчѣѣнне ч'аѣ фѣкѣст . тар трѣкѣнд ѡ мѣѣре сѣрак(ѣ) чершѣ де ла ел мѣстѣнне пентрѣ дѣѣѣс; тар ел сис(ѣ) жи : нѣ чѣре де ла мѣне пентрѣ дѣѣѣс кѣ карел(ѣ) еѣ н'ам пѣрте, чѣре пентрѣ дракѣла, кѣ ел ѣсте домнѣла ши стѣпѣнѣла мѣѣс . тар сѣрака лѣсинд кѣѣжнтѣла ачѣста сѣ кѣтрѣкмѣр(ѣ), ши мергѣнд кѣтрѣѣ вечини спѣс(ѣ) лѡр чѣле ч'аѣ лѣсит . ши мергѣнд ен ꙗ ꙗ трѣкар(ѣ) де вѣна скѣрѣен лѣн, ши спѣс(ѣ) лѡр тот ѣде-вѣрѣла . тар ен ꙗ ꙗдемна кѣтрѣѣ покѣнницѣ, сѣ-ш пѣннгѣ фѣр-лѣѣе, чершинд де ла мѣстнѣвѣла дѣѣѣс ертѣре . ел рѣспѣнскъ лѡр : нѣ ѣсте пѣтинѣѣ сѣ фѣак ачѣста, пентрѣ кѣ де вѣѣ мѣ м'ам дат дракѣлѣн . ши ачѣста сикѣнд стрѣгѣѣ : ꙗт(ѣ) кѣ вин сѣ мѣ ꙗ домнин мѣнчилѡр де веч . ѡ ван мѣе тик(ѣ)лѣсѣла! лѣса-ци-м(ѣ) сѣ мѣ дѣк кѣ ен, ка с(ѣ) нѣ м(ѣ) мѣнчѣск(ѣ) ман кѣмплнт . тар вѣнд ѡаменѣн сѣ-л апѣѣе, ꙗ рѣпир(ѣ) драчнн кѣ тѣре ши-л дѣсѣр(ѣ) кѣ тѣтѣла ꙗ мѣнкѣ, лѣсинд пре чен че ста аколѡ кѣ мѣатѣ фѣрик(ѣ) ши спѣнмѣ.

Иѣр ꙗтрѣ ачѣл ѡраш сѣ ѡска ѡѣн ѡрѣшан ꙗ кѣрѣи, ши пентрѣ кѣч пѣгѣѣи тот че арѣ хѣлѣе невѣнѣла, ши'ндатѣ ꙗ трѣнтин дракѣла ꙗ пѣмжнт, ѡѣннгѣндѣ-н канѣла де пѣетрѣ; ши кѣргѣндѣ-н спѣмеле, ꙗш мѣшка карне де пре ел, стрѣгѣнд ши зѣерѣнд ка ѡ вѣтѣ, мѣрѣ.

Ишжѣре ꙗ Парѣ ерѣ ѡѣн кѣрѣѣш ѡвжнд карѣла лѣн; карел(ѣ) ꙗтрѣѣна де сѣл(ѣ) сѣ токмѣ ꙗнѣнминдѣ-с(ѣ), дѣѣе карѣла пѣнн де ѡаменн кѣтрѣѣ сѣнтѣла Дѣѣннѣе, кѣсѣ тѣнет кѣ фѣл-ѣер днн чер ши-л арѣѣ; пре алѣла пре нѣме нѣ вѣтѣмѣ, нѣч вѣѣ нѣч карѣла, че нѣман ел перѣ пентрѣ хѣла.

Pentru slava raifului. Povestea cu calugarul ce auzia pe vulturul cântând 300 de ani. (a. fol. 86b—88a, b. fol. 56a—57b.)

Пентрѣ слѣва раѡлѣн.

Скрѣе ла Дѣѣѣла ꙗфлорѣтѣ ла карте ча дннтрѣ слѣва раѡлѣн . кѣ ла ѡ мнѣтѣре ерѣ ѡѣн фѣратѣ фѣартѣ кѣ вѣнѣ тѣ-мѣре, ꙗфлорннд ꙗтрѣѣ вѣнѣтѣѣи, кареле лѣсинд стѣхѣла ачѣста че сикѣ прѡркѣла : ѡ мѣе де ѣнн доамне ꙗтрѣѣ ѡкѣн тѣн, ка сѣа

де ери кáре ас треќст; деч ас черчетат .ртрѸ гъндѸа аѸи де мѸате ѡри ачкестк кѸринте. ши нѸ пѸтк съ причапк тъл'кѸа . ши де врѸме че (б. ла) ачк мистире нѸ ерѸ вре Ѹи даскал .реѸцат съ-а .ртр'кѸе, ас фѸкѸт рѸггъ кѸтрѸ домнѸа, съ-и дескопире тъл-кѸа ачистѸи рѸнд . ши рѸггъндѸ-с(ъ) де мѸате ѡри, фѸ аскѸатат де чел че фáче вѸе чклар че с(ъ) тем де ел . ши .ртр'Ѹ Ѹи дѸпк че ас читит сáѸжеа енскрнчѸи ши с'ас дѸс тоѸ фрáциѸи пре ла кáиѸае ѡр; ѡр ел сѸнгѸр ас ман рѸмас .р енскрнк(ъ) де с(ъ) .ркина дѸпк ѡенчѸѸа аѸи . атѸиче ас вѸсѸт пре Ѹи ѸѸатѸр фрѸмѸс прѸсте фáре, ши ѸѸмѸа прин тѸатк бискрѸка [ши мерѸѸ] ши лѸнгъ дѸнѸа де мѸате ѡри . пентрѸ ачкá с'ас вѸс(Ѹ)лнт де мѸата фрѸмѸкѸца аѸи, ши с(ъ) испнтѸе съ-а принѸъ . ѡр вѸатѸрѸа с'ас денѸртат пѸциѸа де ла ел, ши ел пѸрчас(ъ) дѸпк дѸнѸа, пѸн ас аѸнѸсѸ .ртр'Ѹи дѸсѸи (!) де пѸдѸре апрѸѸе де мистире, пентрѸ кѸ нѸ зѸѸрѸ не сѸс ка чел-а'лнѸи вѸатѸри, че апрѸѸе де пѸмѸнт, ка съ-и пѸатк Ѹрма сѸнтѸа пѸринте . ши дѸпк че ас .ртрат .ртр'Ѹи лѸк аскѸнѸъ а пѸдѸрѸи, ас .рчѸпѸт вѸатѸрѸа а кѸнта атѸтá де дѸáче ши кѸриѸе, кѸт ас вѸнит кѸáдгѸрѸа .ртрѸ спанимъ де дѸáчáца кѸнтáриѸи ачкѸе, сокотинд кѸ вѸс(Ѹ)лѸ неспѸсѸ кирѸа рáѸлнѸ . ши нѸ с(ъ) стрѸк(ъ) трѸпѸа аѸи кѸ врѸре ши кѸ порѸнка аѸи дѸъѸ . ши н'ас снмѸнт нич фѸамѸте, нич сѸкте, нич рѸчáла, нич алте неѸѸи а трѸпѸаѸи, че нѸман че ста ла ачастк скнмѸáре дѸъѸскѸъ, ка кѸм ар фѸи фѸѸет кѸ адеѸрат .р рáѸѸ, ши аскѸатк а вѸатѸрѸаѸи .рѸерѸкск(ъ) кѸнтáре трен сѸте де áнѸ . ши атѸиче .рѸерѸа кáреа(Ѹ) с'ас арѸтат .ртр'ачѸста кнп с'ас сѸнт .р чѸр, ѡр кѸáдгѸрѸа вѸинд .ртрѸ сѸне с'ас .рторѸс ла мистѸре . ши сосннд ла по-артк, л'ас .ртрѸеат портáриѸ де Ѹнде Ѹсте; ѡр ел с'ас мнрат кѸм нѸ л'ас кѸноскѸт, ши Ѹнс(Ѹ) : Ѹс сѸнт кѸтáреа(Ѹ), че ѸѸмѸлам прин ѡатар, нѸ мъ цнн? портáриѸа с'ас гѸндѸит кѸ Ѹсте не-Ѹн ши Ѹнс(Ѹ) : дѸ-те .р кáл'к та, кѸ нѸн аѸем ѡатарннк, ѡр пре тѸне нѸ тѸм вѸсѸт алтк датк, шиѸ нич дѸнѸѡар(ъ) н'ан .ртрат .р мистирк нѸастрѸ . ѡр чел кѸвѸнѸе кѸáдгѸр спѸс(Ѹ) аѸи тѸатк ѡенчѸѸѸа(Ѹ) ши нѸмѸе фрáциѸѡр . ши мерѸѸнд ла еѸѸмѸндá с'ас адѸнат тоѸ, ши нич пре ѸнѸа н'ас кѸноскѸт днтрѸ чкѸ кáре ас цнѸт . пентрѸ ачкá ас Ѹнс кѸтрѸ дѸнѸѸи кѸ мáре жáле : мѸрѸ-мъ ши мъ .рфрѸкошѸз фрáциѸѡр, кѸм с'ас фѸкѸт атѸтá скнмѸáре .ртр'Ѹи час кáреа(Ѹ) ам лнпѸнт, кѸ скнмѸк фáца ѡастрѸ ка с(ъ) нѸ кѸнѸск пре вѸи нич ѡѸи пре мѸне . кѸ мáртѸр мн-и домнѸа, кѸ гѸндѸск, кѸм нѸ ѡа фѸи треќст Ѹи час де кѸнд ам нѸнт днѸ мистѸре, дѸпк че ам

фѣкъст оутрѣна, ши ера кѣтаре егѣмен, ши стѣреце кѣтаре, ши
 чѣкѣ-л'анци тоц . атѣнче егѣмѣнѣла черкѣнд карте, оунде ера
 скриш тѣц, аѣ кѣноскѣт кѣ ерѣ трен сѣте де ѣни . атѣнче фѣ
 .ртребат, че ѡм ерѣ ши че бѣнѣтѣц аѣ фѣкъст, пентрѣ сѣ кѣ
 нѣаск(ѣ) кѣ с'аѣ дѣстоиничит де ла дѣтѣс де дар ка ачѣста .
 тар ел рѣспѣнѣс : нич ѡ бѣнѣтате нѣ цнѣ ла мѣне, нѣман авем
 пѣрѣрѣк аскѣтаре кѣтрѣ чен ман марн, ши ла тоц фрѣцин
 драгѡсте депанн(ѣ), пре нѣме н'ам скѣрѣйт, ши ман алес ам
 пре ча кѣратѣ дѣспѣнтѣаре .ртрѣ мѣатѣ бѣнѣ тѣкѣмере, ши'н
 тѣбате зѣле(ѣ) четѣск нѣбасѣле; тар ман апон ле аѣ спѣс ши
 повѣсте вѣлтѣрѣлѣн преѣм ам скрис ман сѣс . тар ен аѣсинд,
 аѣ причѣпѣт кѣцѣтѣл лѣкрѣлѣн, ши пѣнѣгѣнд де вѣкѣрѣе .ла сѣ
 рѣтар(ѣ) пре ел тоц, ши и кѣста ка зѣнн зидирн черѣци тар нѣ
 ѡменѣци . кѣч кѣвинтѣ(ле) лѣн лн с(ѣ) пѣрѣ адеѣрат .рѣрѣци
 тар нѣ пеминтѣци . атѣнче аѣ зѣс егѣменѣла : дѣ мѣрѣе лѣн
 дѣтѣс, чѣлѣн .ртрѣ тот пѣтѣкрѣнк, каре тѣс дѣстѡиничит оунѣн
 видѣкрѣ минѣнатѣ ка ачѣста; кѣ н'аѣ вѣсѣт .ртр'ачѣста кнп ал
 тѣл нѣмѣ .ртрѣ ачѣстѣ лѣмѣк трек(ѣ)тѣаре ши дѣшѣртѣ, ши аѣ
 кѣноскѣт кѣ лѣкрѣлѣ ѡ пѣрте ѡаре-че де кѣнтѣре .рѣрѣск(ѣ)
 ши неспѣс(ѣ) вѣкѣрѣе; ши с(ѣ) цнѣ, кѣ трен сѣте де ѣни ан
 фѣст .ртрѣ ачѣстѣ видѣкнѣе, ши ц'аѣ пѣрѣт ка зѣн час . пентрѣ
 кѣ атѣта вѣкѣрѣе ши вѣс(ѣ)лѣ вор сѣ симѣе сѣнѣцин .р рѣю, де
 ла ача прѣ сѣнтѣ дѣсѣтѣаре а .рчѣпѣтѣарен де вѣлѣцѣ трѡце,
 кѣт сѣ лн с(ѣ) пар(ѣ) ѡ мѣе де лнн ка ѡ зѣн, саѣ ка оун час,
 дѣпѣ кѣм зѣн(ѣ) чѣл ман сѣс грѣю а лѣн дѣнд, каре авен пофѣтѣ
 сѣ те .рѣкѣци ачѣстѣн кѣцѣт . аѣсинд сѣнтѣл аѣ кѣноскѣт аде
 вѣрѣлѣ, ши мѣринд пре домнѣл пѣнѣе вѣкѣрѣндѣс-с(ѣ), ши аѣ
 черѣшт сѣ с(ѣ) причѣпѣтѣаск(ѣ) кѣ сѣнтѣл трѣп ши сѣнѣе а
 лѣн хѣ . ши причѣпѣнѣдѣс-с(ѣ) кѣ мѣатѣ бѣнѣ тѣкѣмере, аѣ зѣс
 ачѣсте : акмѣс слѡѡз пре рѡвѣл тѣс нпрѡч . ши атѣнче .рдатѣ
 адорнн .ртрѣ домнѣл .

XCL.

1692.

(Codex M. Eminescu, No. 2, fol. 1a—86a.)

Партеа трен пентрѡ мзнтѡире пзкзтѡшилор . Дитрѡ
чѣле писте фѣре мѡлате ши ненѡмзрате минѡни а
прѣ сѣнтен ши де дѡмнзсзѡ нзскзтваре ши пѡрѡре
фичѡаре Марѡни, спре фѡлѡсѡла чѡлор че вор четн.

Minunea a cincea. Pentru izvorul care a luminat pre orbu. (Fol. 7a—7b.)

Пентрѡ извѡрѡла кѡре аѡ лѡминат пре ворѡс.

Ир скрѣе кѣ .р Рѣмѡла нос адек(ѣ) .р цриград ерѡ оуи
ѡирѣни пре нѡме Левн фѡларте мѡстне, .рфлѡрннд .ртрѡ еѡнѣ-
тѣц, кѡ порекла Мѡкани, кѡре пентрѡ еѡнѣтѣцни(е) лѡн ман
апон л'аѡ .рвредничит дѡѣѡ де фѡ ши .рпѣрат . деч кѣнд ерѡ
.ркѣ ѡирѣни с'аѡ тѣмплат .ртр'ѡн дѡснн де пѣдѡре апрѡпе де
четѡте, ши вѣсѡ акѡлѡ пре ѡн ворѡс, каре де кѣлѡѡр(ѣ) ши де
сѣте фѡ .рн мѡре примекѡѣе, тар лѡн Левн н с(ѣ) фѣкѡ мнѡѣ
де ел, ши-л трѣѣ де мѡнѣ сѣ марѣ ман наннте, кѣндѡн ва
афла ѡпѣ сѣ-л адѣпе . деч мерѣнд мѡлат ѡлк кѣсѡ ворѡсѡ де
сѣте, нѡстѣнд сѣ ман марѣ; тар Левн черкѣнд .ртрѡ аѣк
дѡсѡме ѡпѣ ши нѡ афѡ ши с(ѣ) мѣѣни, темѣндѡс-с(ѣ) сѣ нѡ
кѡм-ва мѡар(ѣ) ворѡсѡ де сѣте . деч черкѣнд лѡкѡриѡе чѣле
ман дн нонтрѡ, аѡн глаѡ грѣннд : нѡ те мѣѣни, ѡ Левне! кѣ
ѡтѣ ѡпа апрѡпе ѡсте, че адѡпѣ пре ворѡс ши-н спѡлѣ ѡѣн
лѡн, ка сѣ кѡнѡци нѡтѣре ме, ши тѡ .ркѣ сѣ цин, кѣ вен фи
.рпѣрат; деч атѡнче сѣ-м фѡчи ѡ висѣрик(ѣ) анче, сѣ петрек
.ртр'ѡнѡсѡ, сѣ вѣе кѣц вор пофти ѡѡстѡрѡѡл мѡѡс, сѣ афле мѣн
тѡире сѡфлетѡлѡн ши трѡнѡлѡн . ачѡсте аѡннд Левн прин спѡн-
мѣ сѣ еѡкѡрѣ, пентрѡ кѣ черкѣнд оуна афѡѣ трен дѡрѡр;
деч мерѣнд ман наннте трен пѡн, афѡѣ .ртр'ѡ грѡпѣ ѡпѣ
ши бѣнд, кѡнѡкѡсѣ .ртрѡ дѣнѡсѡ ла сѡне мѡлатѣ еѡкѡрѣе, ши с(ѣ)
вѡѡлѡѣ кѡ нѡтѣре; ши аѡ.рнд ѡпѣ аѡ адѣнат пре ворѡс, ши
спѣлѣнд ѡѣн лѡн дѡпѣ порѡнѡ прѡстѡн .рдатѣ вѡсѡ чѣла
че ерѡ ман наннте ворѡс . тар дѡнѣ нѡцинѣ вѣрѣме с'аѡ .рнѣлѡат
Левн ла стѣпна .рпѣрѣѡѣн, ши зндѡ висѣрик(ѣ) .ртр'ачѡл ѡлк
оунде аѡ афлат ѡпа, пре нѡмѡле фичѡарѡн Марѡн; ши аѡ нѡмнт
висѣрика : извѡрѡла чѡл дѣтѣтор де вѡцѣ, кѡреле аѡ фѣкѡст

МЛАТЕ МИНЪНИ, КАРЕЛЕ КОВЪРШЕСК КЪ АМЪРЪНТЪЛА МЛАЦИМЪК СЪК-
ЛЕАУР ЧЕРЮАНИ, КЪ ОУМФЛАТЪР, РКВЕТЪР, ТРЪНЗИ, ПЕРИТЪРИ,
ФРИГЪР, СТРИКЪЧЮНЕ, УРБИРЕ, АЛБАЦЪ ШИ АЛТЕ МЛАТЕ ФАЧЕРИ ДЕ
БИНЕ ШИ БОАЛЕ АЪ ВИНДЕКАТ ЧЪК РТЪРЪ ТОТ ПЪТЪКРИКЪ) РПЪРЪ-
ТЪКЪ, КЪ АЧАСТЪ ВЪЦЪНТОАРЕ АПЪ, ШИ ПРЕ МЛАЦ АЪ РВИС ДЪПЪ
КЪМ СКРЪЕ Р ЦУС МАИ ПРЕ ЛАРГЪ.

Minunea a cinci-zeci și șaptea. Pentru moartea văduvei sârace
și a bogatului. (Fol. 75a—76a.)

ПЕНТЪРЪШ ВЪКЪДЪВЪКЪ СЪРАКЪ) ЧЕ ИАЪ АЪАТ ПРЧСТА СЪФЛЕТЪЛА, ИАР
ЛА МОАРТЕ БОГАТЪЛАНИ АЪ МЪРЪСЪ ДРАЧЪИ.

СКРЪЕ КЪ Р ВРЕМИЛЕ КЪНД РПЪРЪЦЕ ЁНОРЪЕ ЕРА ВАРЕ-КА-
РЕЛЕ ПРЕУТ, ПРЕ КАРЕЛ(Е) Ш ДЪНЪКАРЪ) Л'АЪ КЪМАТ СЪ ПРЧ(Е)-
ЦЪСАСКЪ ПРЕ Ш ФЪМЪКА СЪРАКЪ). РТЪРЪ АЧЕЛ ЧАС ВЕНИРЪ) ШИ
ДЕ ЛА ОУН БОЕР БОГАТ, СЪ МАРГЪ СЪ-Л ПРЧ(Е)ЦЪСАСКЪ) КЪ ВА
СЪ МОАРЪ). ДЕЧ ПРЕТЪЛА ДЕФЪИМЪ ПРЕ ФЪМЪКА ПЕНТЪРЪ КЪЧ
ЕРА СЪРАКЪ) ШИ ВЪКЪДЪВЪКЪ СЪ ДЪСЪ) ЛА БОЕР. ШИ ДЪПЪ ЧЕ Л'АЪ
ПРЧЕЦЪНТ, ШЪКЪ ДЪ-Л МЪНГЪКЪ, НЪДЪЖДЪНИД СЪ-И ЛАСЪ) ЧЕВА
ДИНТЪРЪ АЪКЪРЕ. АТЪНЧЕ ИАР ВЕНИ ААТЪЛА ДЕ ЛА КАСА ВЪКЪДЪВЕН ШИ-
КЪНД, СЪ МАРГЪ МАИ Р ГРАБЪ, КЪ АСТЕ Р ЧАСЪЛА МОАЦИН, СЪ НЪ
МОАРЪ) НЕПРЧ(Е)ЦЪДИТЪ). ИАР ПРЕТЪЛА КА ОУН МЪНДРЪ ШИ ЮЕН-
ТОР ДЕ АРЦЪНТ Н'АЪ ВЪРЪТ СЪ МАРГЪ; ЧЕ АЪКЪ ОУН ДИАКОН ПЛИН
ДЕ ВЪНЪТЪЦЪ ФОАРТЕ ШИ ТЕМЪТОР ДЕ ДЪЪСЪ, КАРЕЛ(Е) ВЪСЪНД
КЪ ПРЕТЪЛА НЪ БАГЪ СААМЪ(!) СЪ МАРГЪ, АЪ МЪРЪСЪ ЕЛ; ШИ МЕР-
ГЪНД ДИАКОНЪЛА КЪ ТРЪПЪЛА ДОМЪЛАНИ ЛА КАССА(!) ВЪКЪДЪВЕН, КАРЕ
ЕРА СЪРАКЪ) ДЕ ЧЪКЪ ТРЪПЕЦИН, ИАР ПЛИНЪ ДЕ ТЪАТЕ ВЪНЪТЪЦЪЛА(Е);
ШИ ИАТЪ) ВЪСЪ КЪ ДАРЪЛА АНИ ДЪЪСЪ ПРЕ СЪРАКА АЧЪКА, КЪ СЪЧЪКЪ
ПРЕ Ш РОГОЖИНЪ, ШИ НЕВЪСЪНД ВАМЕНИ СЪ СЪКЪ РПРЕЦЪРЪЛА АИ,
КЪМ ЕРА ЛА ЧЕЛ БОГАТ, ЕРА СЪКЪНД ДЪКЪСЪПРА АИ, Ш ПЛИНЪ ДЕ
ДАРЪРИ ШИ ПРЪКЪ ФЕРИЧЪТЪ, КАРЕ ЕРА НЪСКЪКЪТОАРЕ ДЕ ДЪЪСЪ МАРЪА
КЪ ДАНИЦЪРИ ДЕ ФИЧЪАРЕ, КАРЕ КЪ МЪХЪРЪМ АЛВЕ ЦЕРЦЪ СЪДЪ-
РИ(Е) БОЛНАВЕН, ТРЪГЪНДЪ-И ВЪНТ. ИАР СЪНТЪЛА ДІАКОНЪ ВЪСЪНД
МАИ МЛАТ ПРЕ ДЕСЪНТЪТОАРЕ Л'АЪ КЪПРИНСЪ ФРИКЪ). КЪМ С'АЪ РКИ-
НАТ СЪНТЪЛАНИ ТРЪП А АНИ ХЪ, АШИЖДЪРЕ ШИ ЧЪКЪ-Л'АНТЕ ФИЧЪАРЕ
АЪ КЪСЪСТ ЛА ПЪМЪНТ ШИ С'АЪ РКИНАТ ЛА ТРЪПЪЛА ДЕСЪНТЪТОРЮ-
ЛАНИ. ШИ СЪСАЪНДЪСЪ) СІСЪ) ДІАКОНЪЛАНИ, СЪ СЪ) АПРОПЪЕ СЪ
ФАКЪ) СЪНТА ПУСЪШАНІЕ(!). ДЕЧ ДЪПЪ ЧЕ С'АЪ ПРЧЕЦЪНТ БОЛ-
НАВА АЪ АЪАТ СЪНТЪЛА АИ СЪФЛЕТЪ СЪНТЕЛ(Е) ФИЧЪАРЕ, ШИ С'АЪ СЪНТ
Р ЧЕР. ИАР ДИАКОНЪЛА С'АЪ ДЪСЪ ИАР ЛА КАСА БОГАТЪЛАНИ, ШИ ВЪСЪ

ⲁ ⲡⲀⲦⲤⲀ ⲀⲚⲨ ⲱⲁⲣⲉ ⲕⲁⲣⲓⲛ ⲕⲉⲛⲓⲛ ⲛⲉⲕⲣⲓ ⲉⲣⲁ ⲡⲣⲉ ⲗⲉⲛⲓⲕⲗ ⲁⲗ, ⲡⲓ
 ⲉⲛ ⲉⲣⲁ ⲁⲕⲟⲗⲟ ⲛⲛ-ⲛ ⲱⲉⲗⲗⲉ ⲫⲉⲗⲣ ⲛⲛⲙⲁⲛ ⲱⲟⲗⲛⲁⲱⲗⲁ, ⲕⲁⲣⲉ ⲉⲦⲣⲱⲕⲁ
 ⲉⲕ-ⲛ ⲕⲟⲛⲕⲉⲕ(ⲗ), ⲉⲕ ⲛⲛ-ⲛ ⲫⲁⲕ(ⲗ) ⲛⲉⲱⲟⲉ. ⲓⲁⲣ ⲙⲁⲛ ⲁⲡⲟⲛ ⲱⲉⲗⲥⲥ ⲡⲣⲉ
 ⲥⲨ ⲭⲁⲣⲁⲛ ⲁⲫⲣⲓⲕⲟⲥⲁⲦ ⲕⲁⲣⲉⲗ(ⲉ) ⲗⲟⲱⲓ ⲕⲥ ⲟⲩⲛ ⲕⲉⲗⲣⲁⲓⲕ ⲕⲁ ⲟⲩⲛ ⲕⲓⲗⲟⲙ(!)
 ⲁ ⲕⲥⲣⲁ ⲱⲟⲕⲁⲦⲗⲁⲚⲨ, ⲡⲓ ⲉ(ⲗ) ⲉⲕⲟⲗⲉ(ⲗ) ⲕⲥ ⲉⲓⲗⲁ ⲁⲕⲉⲗ ⲧⲓⲕⲗⲁⲟⲥ
 ⲉⲥⲫⲁⲗⲉⲦ ⲕⲥ ⲙⲥⲗⲧⲗ ⲁⲥⲣⲗⲣⲉ. ⲁⲕⲉⲧⲉ ⲱⲉⲗⲥⲨⲁ ⲁⲓⲕⲟⲛⲥⲀ, ⲁⲉ ⲙⲥⲗⲗⲁ
 ⲫⲣⲓⲕ(ⲗ) ⲁⲥ ⲕⲗⲥⲥⲦ ⲡⲣⲉ ⲡⲗⲙⲗⲛⲧⲗ ⲕⲁ ⲥⲨ ⲙⲟⲣⲧⲗ. ⲁⲧⲥⲛⲓⲕⲉ ⲉⲧⲗⲉⲧⲥ
 ⲗⲉⲛⲓⲕⲗ ⲁⲗⲛⲉⲥⲀ ⲡⲣⲉⲕⲧⲁ, ⲕⲁⲣⲉ ⲗⲁⲥ ⲣⲗⲁⲕⲁⲦ ⲥⲓⲕⲗⲛⲁⲥ-ⲛ: ⲛⲥ ⲧⲉ ⲧⲗⲙⲉ,
 ⲓⲱⲉⲓⲧⲥⲀ ⲙⲓⲉⲥ ⲣⲱⲱⲉ, ⲡⲓⲛⲧⲣⲥ ⲕⲗ ⲉⲓⲉ ⲉⲗⲥ ⲕⲗⲧⲓⲧ ⲁⲡⲗⲣ(ⲗ)ⲉⲓ ⲉⲓⲣⲓⲟⲗⲚⲨ
 ⲡⲓ ⲛⲥ ⲡⲟⲗⲧⲉ ⲁⲉⲥⲡⲣⲁ ⲧⲁ ⲁ ⲁⲓⲕⲟⲗⲓⲗⲟⲣ ⲙⲓⲕⲉⲣⲓⲛⲥⲓⲕⲥⲣⲓ, ⲛⲛⲙⲁⲛ ⲡⲗ-
 ⲙⲗⲛⲧ(ⲉ) ⲁⲥⲗⲓⲕⲓⲣⲓⲗ(ⲉ) ⲡⲟⲣⲥⲛⲓⲕ ⲁ ⲫⲓⲟⲗⲚⲨ ⲙⲓⲉⲥ ⲫⲉⲗⲣ(ⲗ) ⲗⲉⲛⲉ ⲁⲧⲟⲗⲧⲉ
 ⲥⲓⲗⲉⲗ(ⲉ) ⲱⲓⲛⲓⲛ ⲧⲁⲗ(ⲉ), ⲡⲗⲕⲓ ⲱⲉⲛ ⲱⲓⲛⲓ ⲁⲧⲣⲟ ⲁⲗⲗⲛⲁⲣⲉ ⲉⲫⲓⲛⲓⲗⲱⲣ,
 ⲉⲕ ⲧⲉ ⲱⲉⲥ(ⲉ)ⲗⲓⲣⲓ ⲛⲉⲗⲕⲉⲧⲁⲦ. ⲓⲁⲣ ⲁⲓⲕⲟⲛⲥⲀ ⲉⲕ ⲡⲗⲕⲕⲗ ⲉⲛ ⲡⲣⲗ
 ⲕⲗⲛⲧⲁⲧⲉ ⲁⲡⲗⲣ(ⲗ)ⲧⲉⲥ(ⲉ) ⲁ ⲗⲙⲉⲣⲓⲗⲱⲣ ⲡⲓ ⲉⲗⲥ ⲁⲕⲓⲛⲁⲦ ⲡⲗⲕⲓ ⲗⲁ ⲡⲗ-
 ⲙⲗⲛⲧ; ⲓⲁⲣ ⲁⲉⲥⲛⲥⲓⲕⲟⲗⲁⲣⲉ ⲉⲗⲥ ⲉⲥⲛⲧ ⲁⲧ ⲉⲣ. ⲁⲓⲕⲟⲛⲥⲀ ⲁⲥ ⲁⲡⲗⲣⲓⲕⲓⲧ
 ⲉⲕⲣⲁⲕⲓⲗⲟⲣ ⲧⲟⲧ ⲉⲗⲥ ⲁⲱⲉⲧ, ⲡⲓ ⲫⲗⲕⲗⲛⲁⲥ-ⲉ(ⲗ) ⲉⲕⲣⲁⲕ ⲡⲉⲛⲧⲣⲥ ⲁⲟⲙ-
 ⲛⲥⲀ, ⲁⲥ ⲡⲉⲧⲣⲓⲕⲥⲦ ⲱⲓⲗⲗ(ⲗ) ⲡⲗⲕⲕⲥⲦ(ⲗ) ⲗⲉⲛⲉ ⲁⲥⲗⲗⲥ, ⲡⲓ ⲁⲗⲟⲣⲙⲓ
 ⲁⲧⲣⲥ ⲁⲟⲙⲛⲥⲀ.

XСII.

1692.

(a. Codex Eminescu, No. 2, fol. 86 b — 124. [Foile 101—110 de doue ori.] cf. b. Ms. Gaster 1706, 49, 68 fol pag. c. Ms. Gaster 1805, folio, fol. 71—111.)

Ⲓⲓⲛⲁⲕⲁ ⲡⲓⲛ ⲉⲡⲁⲣⲉⲣⲉ (! l. — ⲛⲉⲣⲉ) ⲡⲉⲧⲣⲉⲕⲉⲣⲓⲛ ⲙⲓⲛⲁⲗⲓⲗⲟⲣ
 ⲁ ⲡⲣⲉⲗⲉ ⲕⲉⲱⲉⲱⲉⲥⲗⲁⲚⲨ ⲡⲗⲣⲓⲛⲧⲉⲗⲚⲨ ⲛⲟⲥⲧⲣⲥ Ⲓⲁⲥ(ⲓ)ⲗⲓⲉ ⲕⲉⲗ
 ⲛⲱⲥ ⲉⲕⲣⲓⲥ(ⲗ) ⲁⲉ Ⲓⲣⲓⲕⲟⲣⲓⲉ ⲕⲗⲗⲉⲕⲗⲣⲟⲗ ⲡⲓ ⲥⲕⲉⲛⲓⲕⲥⲀ ⲗⲉⲛ,
 ⲕⲉⲱⲉⲱⲛⲧ ⲁⲉ ⲫⲟⲗⲱⲉ ⲕⲗⲧⲣⲗ ⲓⲱⲉⲓⲧⲱⲣⲓⲛ ⲁⲉ ⲭⲥ ⲉⲧⲛⲧⲟⲣⲓⲛ.

Vămile văzduhului. (a. fol. 92 a — 92 b, b. fol. 8 a — 8 b, c. fol. 76 a — 77 a.)

ⲡⲓ ⲗⲉⲗⲗⲁⲥ-ⲙ(ⲗ) ⲁⲗⲗⲁⲧ(ⲗ) ⲁⲉ ⲡⲣⲉ ⲡⲗⲙⲗⲛⲧ, ⲉⲫⲓⲛⲓⲛ ⲁⲙⲉⲣⲓ
 ⲉⲕ ⲉⲥⲛⲣ(ⲗ) ⲁⲧ ⲉⲥⲉ ⲗⲁ ⲉⲣ ⲕⲗⲧⲣⲗ ⲣⲗⲉⲥⲣⲓⲕ; ⲡⲓ ⲁⲗⲗⲁⲧⲗ ⲕⲉⲙ ⲛⲉ
 ⲉⲥⲛⲙ, ⲧⲗⲙⲡⲓⲛⲧⲗⲙ ⲱⲁⲙⲁ ⲕⲁⲣⲉ ⲉⲕ ⲕⲣⲗⲛⲉ ⲁ ⲫⲓ ⲁⲉ ⲕⲗⲉⲱⲉⲧⲓⲣⲉ, ⲗⲁ
 ⲕⲁⲣⲉ ⲉⲣⲁ ⲙⲥⲗⲁⲕⲓⲙⲉ ⲁⲉ ⲭⲁⲣⲁⲛⲓ. ⲡⲓ ⲟⲩⲛⲥⲀ ⲕⲁⲣⲉⲗ(ⲉ) ⲉⲣⲁ ⲙⲁⲛ ⲙⲁⲣⲉ
 ⲁⲉ ⲛⲓ ⲥⲗⲁⲗⲉ, ⲡⲓ ⲁⲕⲟⲗⲱ ⲁⲗⲗⲁⲧ(ⲗ) ⲉⲧⲗⲉⲧⲥⲙ. ⲡⲓ ⲙⲁⲣⲧⲥⲣ ⲙⲓ-ⲛ
 ⲁⲟⲙⲛⲥⲀ, ⲕⲗ ⲡⲣⲉ ⲕⲁⲣⲓⲛ ⲓⲗⲙ ⲕⲗⲉⲱⲉⲧⲛⲧ ⲫⲓⲛⲓⲛ ⲁⲧ ⲗⲉⲗⲗⲁⲕ ⲕⲁ ⲟⲩⲛ ⲱⲙ,
 ⲫⲗⲓⲕⲗⲉ ⲁⲕⲗⲁⲟⲣⲁ ⲡⲓ ⲕⲁⲥⲥⲀ ⲁⲧⲣⲥ ⲕⲁⲣⲉ ⲓⲗⲙ ⲕⲗⲉⲱⲉⲧⲛⲧ ⲡⲣⲉ ⲫⲓⲥⲧⲉ
 ⲕⲁⲣⲉⲗ(ⲉ) ⲁⲡⲁⲛⲛⲧⲉ ⲙⲓ-ⲛ ⲁⲣⲗⲗⲁ ⲁⲕⲉⲛ ⲭⲁⲣⲁⲛⲓ; ⲓⲁⲣⲗ ⲁⲉ ⲟⲩⲛⲁⲉ ⲕⲓⲉ ⲛⲓ

ачкѣтѣ нѣ цнѣ; че мѣлате минцинд ен асѣпра мѣ . кѣ деш ера грѣните де мѣне ꙗтр'алт кип сѣѣ пентрѣс драгѣсте лѣн дѣтѣс, тар ен ле адѣчѣ ла мнжлѣк кѣм ар фн грѣните кѣ нѣрав де ѡсѣндѣре, шн зичѣ ꙗѣриалѡр, ка с(ѣ) рѣспѣнѣтѣ де ал(ѣ) . шн рѣспѣнѣснд пентрѣс ачкѣе че грѣнѣ асѣпра мѣ кѣ адеѣвѣрат, лѣ.рнд дн дѣрѣл домнѣлѣн ꙗс(н)лѣ пнѣ ꙗпотрѣра повестѣрен лѡр шн трекѣм . шн тар сѣнндѣ-не ман сѣс тѣмпнѣм алтѣ ваам(ѣ) кѣре сѣ грѣнѣ а фн де батѡкѣр(ѣ); шн ла ачкѣл фѣм ꙗтребац ка шн ла чѣ днтѣн . шн рѣспѣнѣснд дѣдѣр(ѣ) дн дарѣл сѣнтѣлѣн пѣринтелѣн нострѣс ꙗс(н)лѣе шн кѣ рѣ-цл(ѣ) лѣн трекѣм . шн сѣнндѣ-не нѡн де аколо ман наннте, грѣнр(ѣ) сѣнѣцн ꙗѣри ѣнѣл кѣтрѣ алтѣл : адеѣвѣрат кѣ ачест сѣфлет мѣре аѡѣтѡр ѣре пре ꙗгѣдѣнтѡрѣл лѣн ꙗс ꙗс(н)лѣе, кѣ мѣлате неѡн вѣк сѣ пѣцѣ трекѣнд домнѣле вѣздѣхѣлѣн ачестѣе . шн грѣннд ен ачкѣсте де мѣне, ѡт(ѣ) аѡнѣсѣм ла ѡаре кѣре ваам(ѣ) кѣре ерд де пнзмѣ . тар кѣ дѣрѣл лѣн ꙗс ннлѣк нѣ авѣр(ѣ) а зичѣ спре мѣне, кѣ ннч ꙗ гѣнд н'ам авѣт кѣнд-ѡа сѣ пнзмѣск спре чнѣ-ѡа, шн кѣ вѣкѣрѣе трекѣм де ен . тар ен скѣрѣшка кѣ днцнн кѣт мн с(ѣ) пѣрѣк кѣ мѣ вѡр ꙗ-гнцн . тар сѣнндѣ-не нѡн ман сѣс, аѡнѣсѣм ла алтѣ ваам(ѣ) кѣре ера де мнчѣнн . тар ѡарѣпн ачен вѣмн ера фѡарте оѡрѣцн, тар ман мѣрел(ѣ) лѡр ерд не.рѣлѣнѣнт шн фѡарте сѣлѣѣтѣк . ачкѣе вѣснндѣ-не пре нѡн, ꙗдѣтѣ ешр(ѣ) ꙗтрѣ ꙗтѣмпнѣре нѡастрѣ, шн фѣчѣк гѣлѣѡн прѡклѣцн, адѣкѣнд ꙗнантѣ спре мнчѣнн нѣмел(ѣ) шн семнеле шн вѣкмнле, кѣ арѣтѣре ꙗтрѣс кѣрел(ѣ) ам мнцнт грѣннд . дѣч фѣкѣнд шн аколѡ дѣстѣл чен че мѣ дѣчѣ пре мѣне ка шн ла челе ман денанте, пѣ-тнд шн ачкѣлѡра дн дѣрѣл сѣнтѣлѣн мѣ рѣскѣмпѣрар(ѣ) шн трѣкѣм.

Judecata cea de pre urmă. A doua venire a lui Hristos.

(a. fol. 101a—101b, b. fol. 32a—33b, c. fol. 96a—97a.)

Картѣ ѡудѣлѣнн.

Шн ѡт(ѣ) ѣн нѣѡр лѣмнѣт фѡарте, шн пре нѣѡр домнѣл нострѣс ꙗс . ꙗс, шн мѣрѣѣ нѣѡрѣл спре рѣс(ѣ)рѣт, шн с(ѣ) дешкѣ-сѣр(ѣ) пѡрцлѣ рѣс(ѣ)рѣтѣлѣн, шн стрѣлѣчн домнѣл де ла рѣс(ѣ)рѣт . шн 'ндѣт(ѣ) тѣнет кѣ глѣс де дѣх кѣ вѣѡр, ка с(ѣ) кѣсте тѡц шн сѣ-л вѣз(ѣ) пре дѣнѣл . шн аша пѣртѣн-дѣ-л пре ел ачел лѣмнѣт нѣѡр, венн пре скѣнѣл мѣрнрѣн салѣ шн вѣснндѣ-л сѣ ꙗфрѣкошар(ѣ) тѡц, шн 'ндѣт(ѣ) стрѣгѣр(ѣ)

тоц сѣнциѣн ѿмери : ени-и ксѣжнтат чѣл че ени ѿтрѣ нѣмѣл(ѣ)
домнѣлѣн дѣтѣс, домнѣл аѣ вѣнт сѣ ѿсдѣч(ѣ) еѣн ши морѣѣн .
ши ачестѣ фѣннѣ снѣ(ѣ), кѣсѣр(ѣ) тоц ла нѣмѣнт ши с(ѣ) ѿ-
кнар(ѣ) ѿсдѣкѣтѣрѣлѣн тѣтѣрѣр . дѣнѣ ачѣста погорѣндѣс-с(ѣ)
домнѣл дѣ прѣ нѣѿрѣлѣ (ѣ. прѣ) карѣл(ѣ) шѣдѣк, шѣсѣ прѣ скѣнѣл
мѣрѣѣн сал(ѣ), прѣ кѣрѣл(ѣ) аша вѣснѣлѣ-л тоц, кѣ мѣрѣ фѣр(ѣ)
фѣр(ѣ) кѣпрѣнши, чѣрюл сѣ кѣтрѣмѣрѣлѣ ка ѿ нѣлѣ сѣтѣрѣлѣт(ѣ)
дѣ ѿм, ши нѣмѣнтѣл сѣ вѣкѣтѣ ка ѣн лѣгѣн дѣ кѣкон, ши
стрѣгар(ѣ) кѣ глаѣ мѣрѣ тоц ѿмерѣн ; дѣ кѣрѣ глаѣ сѣ с(ѣ)
кѣтрѣмѣрѣ тоц ерѣтѣчѣн ши сѣ с(ѣ) рѣшнѣзе тѣѣ некѣрѣдн-
чѣши жѣд . агарѣнши ши тоц кѣрѣн н'аѣ прѣнѣт мѣртѣрѣѣ сѣнци-
лѣр ѣчнѣ ши апѣтан, ши снѣкр(ѣ) : тѣ ер ѿ сѣ фѣлѣ лѣн дѣтѣс
чѣлѣн вѣс, прѣ кѣрѣ тѣ рѣстѣнѣр(ѣ) жѣд . тѣ ер кѣжнтѣл чѣл
дѣ сѣ а лѣн дѣтѣс прѣ кѣрѣ-л нѣкѣс нѣрѣнтѣл(ѣ) мѣн нантѣ дѣ
вѣчн, фѣр(ѣ) натѣм(н) ши фѣр(ѣ) нѣтрѣкѣнѣ, рѣдѣнт кѣ фѣрѣ
ши кѣ фѣннѣл, кѣ вѣѣ ши кѣ вѣрѣрѣ ѣнѣл домнѣл Іс . Хс, ка-
рѣл(ѣ) ши ѿ трѣн тѣн ѿвѣкѣт ши н'ан скѣмѣат дѣтѣрѣ, ши ан
лѣат трѣн фѣр(ѣ) сѣмѣнѣ дн нѣкѣкѣтѣрѣ дѣ дѣтѣс Мѣрѣѣ,
ши ѿ лѣмѣк ан вѣнт ; сѣмнѣ ши мнѣнн ан фѣкѣт . тѣ ер дѣтѣлѣ
нѣстрѣ ѿпрѣнѣт кѣ нѣрѣнтѣл(ѣ) ши кѣ дѣхѣл сѣнтѣ, фѣр(ѣ) тѣнѣ
прѣ лѣтѣл нѣ цнѣм . ачѣстѣ сѣкѣнд ѿмерѣн, тѣкѣр(ѣ) . лѣтѣнѣ сѣ
ѿфѣрѣкѣнѣ Яна ши Канафа ши тоатѣ мѣлѣцѣмѣ жѣд(ѣ)кѣс(ѣ) .
ши с(ѣ) кѣтрѣкѣмѣр(ѣ) ши чѣл фѣр'мнѣтѣ Ярѣѣ ши прѣкѣлѣтѣл
Мѣхѣмет . ши н'дѣт(ѣ) кѣстѣтѣ домнѣл спрѣ чѣр, ши ачѣла фѣнѣ
дѣ фѣрѣлѣ фѣѣннѣ лѣн . ши ѣр кѣстѣтѣ домнѣл спрѣ нѣмѣнт кѣ
мѣнѣ, кѣ ерѣ снѣрѣкѣт фѣарѣтѣ кѣ фѣр' лѣцнѣл(ѣ) ѿлѣмнѣлѣр,
кѣрѣл(ѣ) ѿлѣ нѣнѣгѣрнѣс(ѣ) кѣ ѿкнѣрѣ нѣдѣлѣлѣр, ши кѣ вѣрѣж(н)лѣ
ши кѣ фѣрѣмѣчѣл ши кѣ вѣрѣсѣрѣ ши ачѣстѣкѣрѣ дѣ снѣѣ ши кѣ ѣн-
дѣрѣ ; ши ачѣла фѣнѣ дѣ ла фѣнѣ лѣн ши нѣ с(ѣ) афѣлѣ мѣк
прѣ ел . ши ерѣ тоц стѣндѣ ѿ вѣзѣдѣхѣ нѣкѣлѣтнѣ . ши нѣкѣ кѣс-
тѣ домнѣл спрѣ ѿнѣлѣцнѣмѣк чѣ нѣ дѣкѣнѣрѣ, ши спрѣ адѣнѣкѣл
чѣл фѣр(ѣ) фѣнѣ, ши ѣт(ѣ) чѣрю ши нѣмѣнт нѣѣ сѣ фѣкѣс,
кѣ скнѣмѣрѣ, дн нѣтрѣднѣрѣ вннѣ ѿ нѣнѣтрѣднѣрѣ . ши ѣт(ѣ)
тѣрѣѣ чѣрюлѣн сѣ фѣкѣс ка сѣарѣл(ѣ), ши стѣкѣлѣл(ѣ) пѣрѣрѣ дѣ
прѣ ел, кѣ сѣнциѣн ѣмнѣлѣр(ѣ) лѣкѣл, ши сѣарѣл(ѣ) нѣ мѣн фѣ
прѣ ел, пнѣтрѣс кѣ рѣс(ѣ)рѣтѣл стѣрѣлѣчн тѣтѣрѣр, сѣарѣл(ѣ) чѣл
дрнѣт, домнѣл нѣстрѣ Іс . Хс . ѣр кѣстѣтѣ домнѣл спрѣ лѣкѣл
мѣрнн, ши ѣт(ѣ) сѣ сѣнѣ ѿ лѣкѣл мѣрнн пѣр(ѣ) дѣ фѣрѣ, а
кѣрѣсѣ пѣррѣ (!) дѣ сѣ сѣ нѣн' ла чѣр, ши с(ѣ) погорѣл ѿ ар-
сннѣ ши ѿнѣкѣнд ши акѣнѣрнѣд нѣмѣнтѣл кѣ вѣрѣсѣрѣ мн .
ѣр дѣн' ачѣста кѣстѣтѣ домнѣл спрѣ тоц ѿлѣмнѣн чѣн ѿкнѣтѣ

АТРЪ ОУН ДРАК ЮТЕ А ЧЕЛ СТРИКАТ, ШИ С(Ъ) СКЪРБИ ЕВЛОГИЕ
 ФОВАРТЕ. ШИ КЪ КЪВИТЕ РЪКЪ ШИ КЪ ПАКОСТЕ ДОС(Ъ)ДИНДЪ-А АН
 ГРЪИ АШИ: УМ КЪ НЪРАК РЪС ШИ ФЪГАР! ДЕ АН ФЪРАТ ПРЕ ДУМ-
 ИДА ТЪС ФИНД РОВЕ АШИ, ШИ АН ВЕНИТ АНЧЕ КЪ АНЪРЕ АШИ, ШИ
 АКЪМ НИЧ МЪИ НЪ-М САДЖИЦ, КЪЧ ПЕНТРЪ МЪИ ТЕ АСКЪИЗИ АНЧЕ:
 ШИ ДИЧ МЪ АДЪСИШ ЛА КЪЛЪИ ТА КА С(Ъ) ТЕ СПЪСИШ ПЕНТРЪ МЪИ.
 ИАР ЕВЛОГИЕ СЪ РЪГА АШИ ДЕ СИЧЕ: НЪ ГРЪИ АЧЕСТЕ КЪВИТЕ ДОМИДА
 МЪИ, ЧЕ-М СИДНЕ АТРЪ ЧЕ ТЕ АМ СКЪРБИТ ШИ С(Ъ) МЪ АДРИТЕЗ.
 ИАР АЧКАА АА ДОС(Ъ)ДЪИ ДЕ-Н СИЧЕ: ВА НЪ-М МАН ТРЪКЕШЕ АШЪКЪ-
 ЧИОНА(Е) ТАЛЕ, ЧЕ МЪ ДЪ ЛА КАЛЕ КЪРЕ МЪАН АФААТ, КЪ МАН
 ВИНЕ-М АСТЕ СЪ САК АКОЛО, ДЕКЪТ РЪПАВЕША ТЪС. ИАР ЕВЛОГИЕ
 АН ГРЪИЕ: РОГЪ-ТЕ ДОМИДА МЪИ, МЪНГЪЕ-ТЕ, ШИ ДЕ ЧЕ ТЕ-Н СКЪРБИТ
 СИДНЕ-М. ИАР ЕА МАН КЪ АСЪПРЪ СЪ МЪИЕ ШИ СТЪРЪГЪ: НЪ ВЪН СЪ
 МАН ФЪС КЪ ТИЕ А СКЪНГЪРЪТАТЕ ЧЕ ВОЮ СЪ ФЪС КЪ МЪАЦЪМЕ
 А ВОРАВЪ.

De un tânăr ce a făcut pace între doi bătrâni. (Fol. 47a—47b.)

ДЕ ШИ ТЪНЪР ЧЪС ФЪКЪТ ПЪЧЕ АТРЕ ДУИ БЪТЪИ.

СЪСЪС-НЪС НУЖЪ ВЪРЕ-КЪРЕ ДИИ ПЪРИИЦИ, КЪ АЪ ФЪУЕТ ОУН
 СЪХЪАСТЪРЪ ФЪВАРТЕ СЪКОТИТЪР, ШИ АЪ МЕРЕС А ПЕТРЪКЪЧЕ А СКИТ,
 ШИ НЪ АФАКЪ КИЛЪИ СЪ ШЪДЪ КЪТЪ-ВА ВРЪКЪМЕ. ИАР ЕРА АКОЛО АЛТ
 БЪТЪИ, ДЕ АНЪ В КИЛЪИ ДИВЕКЪИ, ШИ-А РЪГЪ ПРЕ ЕА СТАРЪКЪША
 СЪ МАРЪ СЪ ШЪДЪ АКОЛА, ПЪНЪ-Ш ВА АФАА КИЛЪИ. ДИЧ АА
 АСКЪАТЪ ПРЕ ЕА БЪТЪИША ШИ МАРЪ. ИАР ВЪРЕ КЪРИИ АЧЕНЪР(Ъ)
 А ВЕНИ ЛА ЕА КА ЛА ОУН БЪТЪИШ СТРИИ, ШИ-Н АДЪЧЕ АШИ ЧИИЕ
 ЧЕ АНЪ, ИАР ААЦЪИ МЪАЦИ ШИ ПЕНТРЪ ФЪЛОДЪСА ВЕНИЕ; ИАР ЕА ПРЕ
 ТИЦ КЪ БЪКЪРИЕ АН ПЪИМЪА. ШИ АЧЪИШ СТАРЪКЪША ЧЕЛ ЧЕ-Н ДЕ-
 ДЪКЪ АШИ КИЛЪИ А-А РЪИЦИ ШИ А-А ГРЪИ ДЕ РЪС: ДЕ КЪЦ АНИ ПЕ-
 ТРЕК ЕЪ АНЧЕ АТРЪ МЪАТ ПЪУЕТ ШИ НИМЕ ЛА МЪИЕ НЪ ВЪИЕ, ИАР
 АЧАСТЪ НЕКЪАДЪ, ДЕ ПЪЦИИЕ СИЛЕ ФЪКЪШ ШИ ТИЦ ЛА ЕА ВИН. ШИ
 СИС(Ъ) ОУЧИИКЪШАИ СЪС: ПЪСЪ ДЕ-Н ШИ АШИ: ЕШ ДИИ КИЛЪИ НОВАСТЪ
 КЪ НЕ ТРЪКЕШЕ. ШИ ВЕНИ ОУЧИИКЪША ШИ ФЪКЪШ МЕТАИЕ БЪТЪИШАИ
 ШИКЪИД: СИЧЕ ПЪРИИТЪК(АЕ) МЪИ: КЪМ ПЕТРЕЧ? А ВЪИЕ ИР? ИАР ЕА
 РЪКЪИИЕ: ШИ ПЪРИИТЪКЪШАИ ТЪС, СЪ С(Ъ) РЪАЦЕ ПЕНТРЪ МЪИЕ, КЪ-М
 АСТЕ ВЪРЕ-ЧЕ КАИ РЪС. ШИ ВЕНИ ТЪНЪРЪША ШИ СИС(Ъ) ПЪРИИ-
 ТЪКЪШАИ СЪС: СИШ БЪТЪИШАИ, ШИ-М РЪКЪИИЕШЪ АША: АМ АФААТ
 КИЛЪИ ШИ МЪ ВОЮ АДЪЧЕ ДЕ АНЧЕ. ИАР АНЪ КЪКЪТЕ-ВА СИЛЕ ИАР
 ГРЪИ ОУЧИИКЪШАИ СЪС: ПЪСЪ ДЕ-Н ШИ АШИ: КЪ ДЕ НЪ ВЕН ИШИ КЪ-
 РЪИД ВОЮ ВЕНИ, ШИ ФЪР ВОЕ ТА ТЕ ВОЮ СЪОАТЕ КЪ ТИИГЪША. ШИ
 МАРЪ ФЪРАТЕА(Е), ШИ-Н ГРЪИ АШИ: АЪ АСЪИТ ПЪРИИТЕА(Е) МЪИ КЪ

бѡлѣщи ши фодрте с'ас скърбит, че м'ас тримъс съ те черче-
ткъс. рѣспнскъ бѣтрѣнѣл : спѣне пѣринтѣлѣши ткъс, къ пентрѣ
рѣгла лѣи рм жете вѣне. деч марскъ фрѣтел(е) ши грѣи бѣтрѣ-
нѣлѣи : пѣнѣ дѣминек(ъ) лѣс сис бѣтрѣнѣл де ва вѣрѣ дѣтъс ва
ешѣи. деч вини ши дѣминѣка ши нѣ маи еши. деч лѣж бѣтрѣ-
нѣл тѡиѣл ши марскъ съ-л бѣтѣ ши съ-л гонѣск(ъ); тар оучни-
кѣл рн сис(ъ) лѣи : ацѣптѣ пѣринте пѣцинеѣ, съ мѣ дѣк рн-
нитѣкъ съ вѣд, съ нѣ фѣе чине-ва аколѡ ши с(ъ) лѣ фѣч смин-
тѣлѣ. ши алергѣ рнѣинте ши спѣс(ъ) бѣтрѣнѣлѣи : пѣринтеле
мѣс вѣне [съ те] рѡѡѣе ши съ те дѣк(ъ) лѣ килѣ нѡастрѣ, съ те
вспѣтѣсѣ. деч дак(ъ) лѣсн бѣтрѣнѣл къ вине, де грѣбѣ(!) еши
рнѣинтѣкъ лѣи ши де департе н фѣкѣс лѣи метанѣе, грѣинд лѣи :
нѣ те вѣтѣни пѣринтѣкъ, къ вою вѣни еѣ лѣ тѣне. деч вѣсннд
дѣтъс лѣкрѣре чѣлѣши тѣнѣр, оумилѣи пре пѣринтел(е) със, ши
лѣпѣдѣ тѡиѣл дин мѣнѣ че авѣкъ, ши алергѣ спре сѣрѣтѣре
бѣтрѣнѣлѣи, лѣрнѣд-л де-л дѣс(ъ) р килѣ лѣи, ка кѣм н'ар фѣ
лѣснит нимик(ъ). тар бѣтрѣнѣл грѣи оучникѣлѣи със : де кѣте
ц'ам сис, нич де оунѣле нѣ еи сис лѣи. съ вѣкѣрѣ бѣтрѣ-
нѣл ши рѣцѣлѣкъ къ лѣ фѡст завѣстѣе дѣла дѣволѣл. лѣнѣче
грѣи бѣтрѣнѣл късннд лѣ пичѡарѣл(е) оучникѣлѣи със : де акѣм
съ-м фѣи тѣ мѣе пѣринте, шѣ еѣ цѣе оучникѣкъ, пентрѣ къ дѣпѣ
лѣкрѣрил(е) тѣл(е) амѣндѡѣ сѣфлетѣл(е) фѣср(ъ) спѣнте.

De sf-ul Macarie ce a înviat un mort. (Fol. 118b—119a.)

Де стѣи Макариѣ ч'ас рѣис шн морт.

Спѣне пѣринтел(е) Сисѣе де пѣринтел(е) Макариѣ : р скит
кънд ерам, сич(е), кѣ пѣринтел(е) Макариѣе, не дѣсѣм съ с(ъ)черѣм
з рнши. ши пѣт(ъ) ѡ вѣдѣвѣ стѣрѣнѣе спѣче пре оурма нѡастрѣ
ши не рѣчатѣ пѣнѣе. тар бѣтрѣнѣл рѣревѣ пре стѣпѣнѣл пѣ-
мѣнтѣрилѡр ши-н сис(ъ) лѣи : че-н жете чѣи бѣтрѣне къ тѡт-
дѣснѣ пѣнѣе? ши-н спѣс(ъ) лѣи, къ бѣрѣлѣлѣ ачѣнѣе лѣ авѣт
ниѣе авѣре а вѣре-кѣи пѣс(ъ) лѣ ел, ши лѣ мѣрѣт де грѣбѣ(!) ши
н'лѣ апѣкат съ спѣе оунѣе ѡ лѣ фѡст пѣс-ѡ, ши ва домнѣл
лѣвѣнѣи ши пре ачѣста ши фѣчѡрѣи еи сѣ-н ѡ р рѣѣе. шѣ-н грѣи
лѣи бѣтрѣнѣл : ши-н съ вѣе лѣ нѡи оунѣе кѡм ѡдѣхнѣи де
амѣасѣс. ши дак(ъ) вѣни лѣ нѡи, рн сис(ъ) лѣи бѣтрѣнѣл :
че тѡт пѣнѣи дѣснѣ? тар ѡ рѣспнскъ : бѣрѣлѣлѣ мѣс лѣ мѣрѣт
ши лѣ фѡст лѣат лѣвѣе вѣре-кѣи ши мѣринд нѣ мѣс спѣс
оунѣе жете. ши сис(ъ) лѣи бѣтрѣнѣл : вѣн-ѡ де-м арѣтѣ оунѣе

асте аргонат; ши лаж кс ел ши пре ч'ка-л'аницу франц ши мар-
с'км кс. д'кнса . ши дак(ъ) марс'км ла л'окса ач'кла оунде
ера аргонат, аи сис(ъ) аи : дс-те аксм ла к'аса та ши не рс-
г'км нон ла морм'кит . ши стр'г'к' ек'тр'к'нда пре м'орт, сик'нда :
кст'арел(е)! оунде аи псе акцие ач'к'ади стр'ени? ар ел р'ксписек
де сис(ъ) : къ асте аргонат а к'аса ма с'ит оундичи а па-
т'сади . ши сис(ъ) к'атр'к' ел ек'тр'к'нда : д'орми ар п'кн ла а'в'ере .
ар дак(ъ) в'кс'ор(ъ) ач'аста франци, к'кс'ор(ъ) ла пич'арел(е)
ади де фрик(ъ) . ши сис(ъ) к'атр'к' аи ек'тр'к'нда : ач'аста нс' фс
пентр'с' мине, къ ес нимик(ъ) с'кит, че пентр'с' ч'к' в'к'д'в'к' ши
пентр'с' ч'ен с'к'рач' ф'к'кс' д'с'к'с' ач'ест л'ск'р'с' ; ар ач'аста асте м'аре,
къ д'с'к'с' пофт'к'цие с'с'флетса чел ф'к'р' п'ккат, ши ворн че ч'к'ре
доб'к'ндир(е) . д'еч марс'к' де сис(ъ) в'к'д'в'ен оунде зак' ит . ар
е лаж де-н д'к'де ст'к'п'жис(ади) л'ар, ши-ш словоси ф'ич'ор'и ии дин
рок'е ши тоц прославир(ъ) пре д'с'к'с'.

XCIV.

1693.

Сфанта ши д'мнез'иаска еванг'елие елин'екск' ши рс-
мзи'екск' а ан'а мзнт'с'ир'ий ах'чг . ши с'ас
тип'зрит аи'тр'с' с'фнта митропол'ие а с'гровла'х'ий.

(Folio, V foi nepag. + 372 pag. paginate.)

Viața sf-lui Joan Evanghelistu. (Fol. IVb—Va.)

К'ица с'фнт'сади ши с'в'г'ли'с'т'с' Iwan, д'ни'к' к'см ас скрис' С'офрон'и.

Iwan' пре к'ареле Ис . ф'оар'те л'ас юв'ит, ф'иол' ади Зевед'ис,
ф'рателе ади Iakob', к'к'р'с'а де Ир'уд' д'ни'к' пат'има дом'нади
к'ан'са' и с'ас т'к'ат'е, пе с'рма т'с'т'с'р'ор'к' ас скрис' е'в'г'ла, рс'гат'к'
ф'иин'д' де епек'оп'ий Исий, ши арот'р'ива ади Кирино'к', ши а'л'тор'
срег'ич'и, ши май в'ж'рот'с' а'и'и'и' С'ам'в'инит'к'иналор' ч'ей че с'к'
ар'к'та ат'с'ич'к', челор' че зич'е де х'с', май наните де М'ар'и'а с'к'
нс' ф'ие ф'об'сть н'кс'к'с'т' ; д'ер'ин'те ач'к'а с'ас а'д'ем'нат д'мз'к'иска
ади на'цере а зич'е . ар'к' ши а'лт'к' прич'ин'к' ач'и'и'и' е'в'г'лий
ад'ск' ; къ чит'ин'д'е к'в'р'цие ади М'а'о'ий, М'ар'ко, ши л'ск'к'ий,
испит'ит-ас ток'м'к'ла ист'ор'ийлор', ши ас а'д'ив'ир'ит'к' пре д'ж'и'и'и'

къ адевърѣть аѢ грѣитъ, нѣмай фѣр де оуны ань рт(р)Ѣ кѣре аѢ пѣтимитъ Іуань; къ дѣпѣ ркисбарѣкъ лѣи Іуань аѢ скрис исторѣа. лѣжнѣ дѣр анѣа ртрѢ кѣре чѣле че с'аѢ лѣкрат де чен трѣи еуглаисти, с'аѢ скрис але анѣлѣи чѣлѣи май денѣи'те, пѣнѣ а нѣ еѣгѣ пре Іуань р тѣмниѣкъ, лѣкрѣриле аѢ скрис пре кѣм' съ ва пѣтѣ доведѣ ла чѣй че кѢ грѣжѣ пре чѣй пѣтрѢ еуглаисти вор' читѣ; кѣре ши чѣк че с'аѢ пѣрѣт' неток'мирѣкъ лѣи Іуань, кѢ чѣа-л'ѣлѣци кон'тенѣцие. скрис-аѢ ши ѡ еписѣолѣе а кѣрѣа рчепѣтѣрѣкъ аѢте: [чѣа че аѢ фѣбѣтъ дѣ'нчѣпѣтъ] кѣре де тѣци еѣрѣаѣци бесѣрѣчи, ши чѣй рѣѣѣаѣци аѢте алѣкъсъ, тарѣ чѣлѣк-л'ѣлѣте дѣаѡ кѣрѣра аѢте рчепѣтѣрѣа, чѣй денѣтѣю: [прѣѡтѣл' чинѣтитѣи еклѣктѣи] тарѣ чѣй дѣ дѣаѡ: [прѣѡтѣл' лѣи Гѣе чѣлѣи юѣитъ] зѣкс-се а фи але лѣи Іуань прѣѡтѣлѣи, ал' кѣрѣа ркѣ ши акѣм' алѣтъ морѣжнѣтъ ла Ѣфѣс аѢте. ши оуниѣ сокотѣскѣ амѣжн'дѣаѡ морѣжнѣтрѣле съ фѣе але лѣи Іуань еуглаистѣлѣи, пѣтрѢ кѣре кѣнѣ дѣом венѣ ла Пѣниѣа (! I. Папѣа) аскѣлѣтѣторѣа' ачѣстѣра вѣом тѣжѣкѣи преѣм аѢте ѡрѣндѣѣла. че дѣрѣ лѣ ал' пѣтрѢспрѣзѣче ань порниѣдѣ Домѣтиѣнѣ а дѣаѡ гонѣре дѣп(ѣ) Перѣиѣ, ла ѡстрѣлѣа' ла Пѣтѣмо гонѣндѣ-се аѢ скрис апоѣалиѣсис, кѣре л'аѢ тѣлѣкѣит Иѣстинѣ мѣчникѣл' ши Ирѣнес. тарѣ тѣин'-дѣ-се Домѣтиѣнѣ, ши фѣипѣтеле лѣи де мѣл'та лѣи рѣѣтѣте, фѣкѣнѣдѣ-ле сѣѣлѣл' лѣи дѣшарѣте [еппѣера], с'аѢ дѣсъ ла Ѣфѣсъ. фѣинѣд' аколо пѣнѣ ла Траѣиѣнѣ рпѣрѣтъ, тѣате бесѣрѣчнѣ Иѣсѣи аѢ ртѣрѣитъ ши аѢ зидѣт бесѣкрисн (! I. —ричи) ши фѣбар'те рѣѣтѣрѣжнѣндѣ, ла ѣи де ани дѣпѣ пѣтѣма дѣмнѣлѣи сѣѣжр-шин'дѣ-се лѣжнѣтъ чѣк де май сѣс зѣсъ чѣтѣте, рѣпѣсѣрѣи с'аѢ рѣѣрѣднѣчнѣтъ.

Joan cap. I, v. 1—17. (pag. 1—2.*)

А сѣнта ши мѣрѣкъ дѣмнѣнѣкъ а пѣцилѣорѣ. дѣла Іуань а.

1. Дѣ'нчѣпѣт' ерѣ кѣѣжнѣтѣл', ши кѣѣжнѣтѣл ерѣ лѣ дѣмнѣзѣсъ, ши дѣмнѣзѣсъ ерѣ кѣѣжнѣтѣл. 2. Ичѣста ерѣ дѣ'нчѣпѣтъ ла дѣмнѣзѣсъ. 3. Тѣате преитѣрѣжнѣсѣл фѣрѣтъ, ши фѣр' де дѣжнѣсѣл немѣика фѣсъ, че фѣсъ. 4. РтрѢ дѣжнѣсѣл вѣѣаѣа ерѣ, ши вѣѣаѣа ерѣ лѣмнѣнѣтъ ѡаменнѣлѣорѣ. 5. Ши лѣмнѣна ртрѢ ртѣнѣкрѣк лѣмнѣнѣзѣкъ, ши ртѣнѣкрѣкѣла пре а нѣ ѡ кѣспрѣнѣсе. 6. Фѣ ѡмѣ трѣмнѣсъ дѣла дѣмнѣзѣсъ, нѣмѣле лѣи Іуань. 7. Ичѣста венѣ ртрѢ мѣрѣтѣтрѣе, ка съ мѣжѣтѣрѣнѣсѣкѣкъ де лѣмнѣнѣтъ, кѣ тѣци съ крѣзѣкъ прѣнѣ' елѣ.

*) cf. 1579, mai sus pag. 20.

8. Нѣ ерѣ еакъ асминѣна, че ка съ мъртврснскѣкъ де асминѣкъ. 9. Ерѣ асминѣна чѣк адекъратѣкъ, карѣкъ асминѣкъкъ пре тотъ ѡмѡса' чѣ вѣне ꙗ асми. 10. А асми ерѣ, ши асмикъ преи еа съ фѣкъѡ ши асмикъ пре джѣисаъ нѣ-а' кѡносѣѡ. 11. Атрѡс аде сѣле вени, ши ай сѣй пре джѣиса нѣ аь прѣимѣръкъ. 12. Ирѣкъ вѣщи прѣимѣръкъ пре джѣиса', ле дѣде лор нѣтѣре ка съ фѣе фѣй аѡи дмнѣкъѡ, чѣлорѣ чѣ крѣде ꙗтрѡс нѣмеле аѡи. 13. Карѣи нѣ ден сжнѣе. нич ден вѡе трѡснѣкъкъ, нич ден вѡе вѣрѣктѣкъкъ, чѣ дела дмнѣкъѡ съ нѣкъѡрѣкъ. 14. Ши кѡвжнтѡа трѡи съ фѣкъѡ, ши съ сѣкъшлѡи ꙗтрѡс нѡи, ши ам' вѣкъѡт' слѣва аѡи, слѣва кѡ а оѣнѡа нѣкъѡт' дела тѣтѣкъ, пѣинѣкъ де дѣръ ши де адевѣр. 15. Иѡанѣ мъртврснскѣре де джѣиса' ши стрѣгжъ грѣинѣ': ачѣста ерѣ де кареле ам' зис : кареле дѡнѣкъ мѣне вѣне, пѣинѣтѣкъ мѣ фѡ, къ ман ꙗтжю де мѣне ерѣ. 16. Ши дѣитрѡс пѣинѣръкъ аѡи, нѡи тѡѡи амъ аѡат', ши дѣрѡс пѣитрѡс дѣрѡс. 17. Кѣкъ лѣкъкъ преи' Мѡвсѣи фѡ дѣтѣкъ, ирѣкъ дѣрѡса' преи' Ис. Хс. фѡ.

Mateiu cap. XVIII, v. 10—20. (pag. 47—48.*)

Аѡи ꙗтжѡ сѣнтѣмѣнѣкъ дѡнѣкъ рѡсѣлѣи. адекѣкъ дѡнѣкъ сѣнтѡаъ дѡхъ. дела Мѡѡи ѡе.

Сѣнѣ дмнѡаъ. 10. Сокотѣици съ нѣ шендѣи' пре вре оѣнѡа' дѣитрѡс ачѣири мнѣ', къ грѣскѣкъ вѡаъ, къ ꙗѡерѣи лор ла чѣрѣоре нѡрѡрѣкъ вѣде фѣѡа тѣтѣкълѡи мѣис чѣлѡи чѣрѣскѣкъ. 11. къ аѡ вѣнѣтѣкъ фѣюаъ ѡменѣскѣкъ съ кѡсте ши съ мжнтѡиѡскѣкъ пре чѣл' пѣрѣдѡтѣкъ. 12. Че вѣкъ съ пѣре вѡаъ? де ва аѡѣ оѣнѣ ѡм' ѡ сѡтѣ де ѡи, ши ва рѣтѣкъи оѣна дѣитрѡс джѣисеа, аѡ нѣ ва аѡса чѣле нѡлѡзѣчи ши нѡаѡ ши мѣрѣгжѣндѣкъ ла мѡнѣте ва къѡтѡ пре чѣ рѣтѣкъчѣтѣж? 13. Ши дѣкъа ѡ ва афлѡ пре джѣиса, адекѣрѣ грѣскѣкъ вѡаъ, къ съ вѣкъѡрѣкъ де джѣиса мѡи вѣрѣтѡе, дѣкъѣкъ де чѣле нѡлѡзѣчи ши нѡаъ че нѣ аѡ рѣтѣкъчит. 14. Яша нѣ ѡсте вѡаъ ꙗнѣинѣтѣкъ пѣрѣинѣтѡаѡи вѡетрѡс чѣлѡи чѣрѣскѣкъ, ка съ пѣирѣкъ оѣнѡа' дѣитрѡс ачѣири мнѣ. 15. Де-ѡ ва грѣиши ѡе фрѣтѣле тѣжѡ, мѣрѣи ши-а' вѣдѣкъре ꙗтрѣ тѣне ши ꙗтрѣ джѣисаъ ꙗсѡш', дѣч де те ва аскѡлѣтѡ штѣкъ къ ан дѡежнѣдѣтѣкъ пре фрѣтѣле тѣкъ. 16. Ирѣкъ де нѣ те ва аскѡлѣтѡ пре тѣне, ѡ къ тѣне ирѣкъ пре оѣнѡаъ сѡѡ пре дѡн, ка ꙗтрѡс гѡра а дѡаѡ сѡѡ а трѣи мъртврснскѣкъ стѣкъ тотѣкъ грѣюаъ. 17. Ирѣкъ де нѣ-ѣ ва аскѡлѣтѡ пре джѣиши, снѣне сѣкъѡрѡѡи. ши де нѣ ва аскѡлѣтѡ нѣче де сжѡѡръ, съ-ѡ фѣе ѡе ка оѣнѣ пѣгжнѣ ши вѡамнѣ.

*) cf. 1648, mal sus pag. 127.

18. ИДевѣрь грѣескъ вѣаж : ври кѣте вѣци легѣ пре пѣмжнѣтъ, вор' фѣ легѣте ши ꙗ чѣрю, ши ври кѣте вѣц дез'легѣ пре пѣмжнѣтъ, фѣ-вор' дезлегѣте ши ла чѣрю. 19. Иръ адевѣрь грѣескъ вѣаж, къ де съ вор' сфѣтѣи дин' вѣи дѣи пре пѣмжнѣтъ, де тѣтъ лѣкрѣль че вор' чѣре вѣ фѣ лор' дела тѣтъл' мѣѣс кѣреле жете ла чѣрюре. 20. Къ оунде сжнѣтъ дѣи сѣѣс трѣи адѣнаци ꙗтрѣ нѣмеле мѣѣс, аколо сжнѣтъ пре мѣж'локѣль лѣрь.

Mateiu cap. XXI, v. 23—27. (pag. 85.)

Мѣрѣи а зѣчѣ съптѣмжнѣ. дела Мѣѣи пѣ.

23. ꙗ врѣмѣ ачѣла вѣиנדѣ Ис . ꙗ вѣсѣрекѣ, ши лѣвѣцѣндѣ, венѣръ кѣтрѣ дѣн'сѣль Ир'хѣерѣи ши вѣтржнѣи нѣроаделор, грѣин'дѣ : кѣ че пѣтѣре фѣачи ачѣстѣ? ши чѣне ц'ѣѣс дѣтъ цѣе пѣтѣрѣ ачѣста? 24. Иръ Ис . рѣспѣнзжндѣ, зѣсе лѣрь : вѣю ꙗтрѣ вѣ ши ѣс пре вѣи оунѣ кѣвѣнѣтъ, кѣреле дѣкѣ ми-л вѣци спѣне мѣѣ, ши ѣс вѣю спѣне вѣаж кѣ че пѣтѣре фѣакѣ ачѣстѣ. 25. Кѣтѣзѣлъ лѣи Иѣанѣ де оунде ѣрѣ? дин' чѣрю, ѣѣс дела ваменн' ѣръ ѣи кѣцѣтѣ ꙗтрѣ сѣне, грѣин'дѣ : де вѣомѣ зѣче : дин' чѣрю, ва зѣче нѣаж : дѣръ пѣнтрѣ че н'ѣци крѣзѣтъ лѣи? 26. Иръ де вѣомѣ зѣче : дела ваменн', не тѣмелемѣ де нѣрѣдѣ; кѣч къ тѣци авѣ пре Иѣанѣ ка пре оунѣ прѣрѣкъ. 27. Ши рѣспѣнзжндѣ лѣи Ис . зѣсерѣ : нѣ цѣимѣ . зѣсе лѣрь ши ѣль : ниѣе ѣс вѣю спѣне вѣаж кѣ че пѣтѣре фѣакѣ ачѣстѣ.

Marcu cap. XI, v. 1—11. (pag. 194.*)

Лѣни а лѣсѣтѣлѣи де кѣрне. дела Марко мѣ. зѣч . мѣ.

1. ꙗ врѣмѣ ачѣла съ апропѣ Ис . кѣтрѣ Иерѣсалимѣ, ши венѣ ꙗ Иѣо'фѣги ши ꙗ Иѣѣнѣа кѣтрѣ мѣнѣтеле Маслѣиннлор, ши тримѣсе дон дин оучѣниѣи лѣи. 2. Ши зѣсе лѣрь : мѣкрѣѣци ꙗ сѣтѣль, кѣреле ѣ ꙗ прѣжѣма воѣстра, ши ꙗдѣтъ ꙗтрѣндѣ ꙗтрѣн'сѣль, вѣци гѣси оунѣ мѣн'зѣс легѣтъ, пре кѣреле ниѣе дин' ваменн' н'ѣѣс шѣзѣтъ, ши дезлегѣн'дѣс-лъ, сѣ-лъ адѣѣци . 3. Ши де вѣ зѣче вѣаж чѣне-вѣ : че фѣѣѣци ачѣста? зѣѣѣци, къ дѣнѣлѣи трѣвѣжѣѣ, ши нѣман дѣкѣтъ ꙗлъ ва тримѣте пре ѣль аѣчѣ. 4. Дѣч мѣкрсерѣ, ши гѣсѣръ мѣн'зѣлъ легѣтъ лѣн'гѣ

*) cf. mai sus pag. 232 din Mateiu.

оушъ, афъръ ла ркънѣнтѣ, ши-а дезаигъръ. 5. Иоръ оушій дині кърій етѣ акѣлѣ, зисеръ лоръ : че фѣчен, де дезаигѣци мѣнзълъ? 6. Ей зисеръ лоръ, кѣм ле порѣнѣисе Іс; ши-й лѣсаръ пре ей. 7. Деч адѣсеръ мѣнзълъ ла Іс . ши нѣсеръ пре ель вѣшмѣнтеле лор, ши шкъзѣ пре джнѣсълъ. 8. Ши мѣлѣци аирерѣръ вѣшмѣнтеле лоръ пре кѣле . баръ алѣцѣй тѣлѣ етѣлѣпѣри дині копач ши ле аирерѣ; пре кѣле. 9. Ши чѣй че мерѣцъ рнаинѣте, ши чен че вѣнѣл пре оурѣмъ етирѣд (! I. етри—) зикѣндѣ : Осанна! вѣгословѣтъ чѣлѣ че вѣне ртрѣ нѣмеле дмнѣсълѣ. 10. Вѣгословѣтъ рпѣрѣцѣлѣ пѣринѣелѣнѣ нѣстрѣ лѣн Дѣдѣ, кѣрѣк вѣне ртрѣ нѣмеле дмнѣсълѣ . Осанна ртрѣ чен де сѣск. 11. Ши ртрѣ Іс . р Іерсалим ши р вѣскрѣкѣ; ши лѣрнѣдѣ амѣнѣте де тоате, фѣнѣдѣ чѣсълъ р де сѣрѣ, ши р Іноѣнѣа, кѣ чѣй донспрѣзѣче оученичи.

XCV.

e. 1680—1695.

(Ms. bibl. Hohenzollern - Sigmaringen, folio.)

Cronica lui Dorotheus din Monembasia.

(Fol. 8a—8b.)

Фѣнѣдѣ вѣл прѣ рѣнѣелѣнтѣлѣнѣ изводитор домнѣл нѣстрѣ Іс . Хс . ши дзѣлѣ адѣвѣрат сѣ фѣкѣ лѣмѣк кѣ нѣнѣмѣратѣ ши нѣскѣмѣнтѣлѣ мѣнтѣк ши рѣнѣелѣнѣчѣонѣлѣ са ши кѣ мѣлѣцимѣк нѣтерѣн салѣ, де нѣде н'ас фѣст рѣтрѣ сѣ фѣе, фѣче свѣнѣцѣлѣ са, кѣм синѣсѣри вѣгословѣни свѣнтѣн вѣскрѣч мѣртѣсѣнѣнѣи зикѣндѣ, кѣ прѣ мѣлѣтѣвѣлѣ ши прѣ нѣтѣрѣнѣкѣлѣ дзѣлѣ а тоатѣ цинѣрѣк нѣман кѣ кѣвѣнтѣлѣ свѣнѣцѣн сал(ѣ) кѣ (!) тоатѣ лѣкрѣри(ѣ) с'ас фѣкѣст, вѣзѣтелѣ ши нѣкѣзѣтелѣ(ѣ); рѣкѣ ши марѣл(ѣ) дѣд чѣс фѣст рѣнѣрат ши прѣрок не спѣне пѣнѣтрѣ ачѣкѣта зикѣндѣ : кѣ синѣсѣр дзѣлѣ ас зисѣ, ши кѣ зисѣ лѣн тоатѣ с'ас фѣкѣст, ши синѣсѣр ас рѣвѣцѣт ши кѣ рѣнѣцѣкѣтѣрѣ са с'ас зидѣт; ашиж-дерѣк рѣкѣ ман мѣртѣсѣнѣкѣнѣ ачѣкѣта прѣрок де зичѣ; кѣ кѣ-вѣнтѣлѣ лѣн дзѣлѣ черѣри(ѣ) с'ас рѣтѣмѣлѣт ши кѣ дѣлѣ рѣ-стѣлѣн сѣлѣ тоѣ нѣтѣрѣнѣчѣн лѣн . адѣвѣрат кѣвѣнт не аратѣ дѣндѣ ка с(ѣ) поатѣ рѣнѣлѣкѣе тоатѣ фѣрѣк ѣмѣнѣкѣкѣ . кѣ рѣкѣ ман рѣтѣн де вѣч ас фѣст тѣтѣл рѣнѣрѣнѣкѣ кѣ фѣиѣл ши кѣ дѣлѣ свѣнт . пѣнѣтрѣ ачѣкѣ тѣтѣл рѣнѣрѣнѣж кѣ фѣиѣл, ши кѣ лѣкрѣл дѣлѣлѣн свѣнт ас сѣвѣрѣшѣт тоатѣ лѣмѣк . адѣ-вѣрат зичѣк ши марѣл(ѣ) монѣн прѣрок ла рѣнѣпѣтѣсѣрѣ скрѣ-

сорен веки, къ дн'ичепст ас фъкъст дзъс черюл ши пълмънтсѧ. личк ла ачестс ксвѣнт че грѣшиче монси дн'ичепкътсрѣ. три-вѣщице съ рнцел'кгъ вине фѣше чине, къ рнчепкътсра ачѣста ман тѣаксѣше рннанте; кѣм ши марел(е) василе рнвѣцъ-торюл свинтен висѣреч ас фост грѣнд алес кѣтрѣ еинни, ка с(т) поатъ кѣноаще че асте рнчепкътсра, адекъ кѣм прѣ пс-терниксѧ ши марел(е) дзъс, карел(е) н'аре нич рнчепст нич сврѣшит, нич фире шменѣскъ нс поатъ съ ацюнгъ а гъндн таинил(е) лѣн, кѣм ас фѣст воѧ аша ле сврѣши тоате. рнск рнвѣцътсриле свинцилор отци ши даскалин свинтен висѣреч зик, къ рнкъ ман рнтън декът черюл ши пълмънтсѧ ас зис дзъс кс ксвѣнтсѧ, ши с'ас фъкъст пстѣрнични, адекъ свинцини рнцери, карни ничи ас трѣп нич сѣфлет, чи сѣнт фъкъци кс ксвѣнт, кѣм фс воѧ лѣн дзъс. деч сѣнт фѣрѣ моарте кѣм сѣнт ши фѣр(т) трѣп, ман юци декът ведѣрѣ окилор, ши декът кѣцетсѧ гъндѣлѣн, кѣм спѣне ши свѣнтсѧ гангорие бгослов ла рнвѣцътсриле(е) сале, къ дзъс ман динтън ас гъндит пинтрѣ пстѣрнични рнцери. деч гъндсѧ свинциен сале лѣкрѣ фс, ши кс ксвѣнтсѧ лѣн съ пинирѣ ши кс дхѣл лѣн съ сврѣширѣ.

XCVI.

1694.

(Ms. bibl. eccles. St. Nicolai Braşov No. 157. Folio, 275 fol paginate.)

Алѣксандрѣ Даскал : Пентикостаріонъ . сѧс сѧдѣба де чинчи сеч' де зыле де пре лимба словзнѣскъ . кс ацю-торѣл' лѣн дѣмнсс с'ас скось пре лимбѣ рѣменѣскѣ.

Pildele lui Solomon, cap. XXXI, v. 8—31. (Fol. 4a—4b.)

¶ ПИЛДЕЛОР ЧТѢНІЕ.

8. Фіюле! дешкиде гѣра та ксвѣнтелор лѣн дѣмнсс, ши цюдекѣ тоате дирѣптѣ. 9. дешкиде гѣра та, ши цѣдекѣ кс дирѣптѣте. дѣч' сокотѣще пре сѣрѧкѣл' ши пре непѣтнчосѣл'. 10. мѣаре чине афлѣ брѣатѣ, оунѣ ка ачѣл асте ман де чинсте декът пѣтриле челе де мѣат' прѣц'. 11. ши съ веслѣше инемѣ брѣатѣлѣн ен де дѣнскѣ; оунѣ ка ачѣл нс с(т) ва липсѣ де до-кѣншиле челе бѣне. 12. къ лѣкрѣсѣ брѣатѣлѣн [сѣс] еине, гарѣ нс

а тоаѣ цѣнтврѣол' . къ н'ас скрѣс мѣна черѣскъ . рѣерѣскъ ,
 че мѣна пѣкътоасъ грѣ пѣмѣнтѣскъ . шѣ н'ам дат вдѣхнѣ
 марцинилор мѣле, дѣп(ъ) към зѣче прѣркѣл : не дах сѣн'
 вѣиѣма моѣма . и проч . ашѣ шѣ еѣ сѣиѣа шѣ ноапте къцетам
 ка с(ъ) вѣс' марцинѣ сѣѣршѣтѣлѣн . ка шѣ чѣла чѣ рѣрѣ р
 апѣ адѣнкѣ шѣ мѣре сѣ в рѣоѣте, шѣ дѣкѣ оуѣтенѣше,
 пѣрѣрѣ шѣ дѣс кастѣ марциниѣ ; ашѣ шѣ еѣ ман мѣк шѣ ман
 плекат рѣре рѣбѣнѣ лѣн хс, Алѣксандр' Даск(ъ)л ам рѣчѣнт къ
 вѣрѣре пѣринѣтелѣн шѣ къ аѣютѣриѣл' фѣолѣн, шѣ къ сѣргѣалѣ
 дѣсѣлѣн свѣт' вѣсѣн шѣ сѣѣршѣтѣл . слѣвѣ лѣн дѣмѣсѣ оу
 нѣл' р трѣцѣ . лѣсдат пѣрѣрѣ дѣ тоѣте дѣхѣнѣилѣ . акѣм шѣ
 р вѣчи вѣчѣилор аминѣ .

Дѣла зѣдѣре лѣмѣнѣ ан зѣсг . парѣ дѣла рѣтрѣпарѣ дѣмѣнѣ
 лѣн дѣхѣд . рѣчѣнтѣс'ѣлѣ а скрѣе ачѣкѣтѣ картѣ мѣца мѣрт . шѣ
 с'ѣлѣ сѣѣршѣнт мѣца сѣнт . къ . дѣн .

XCVII.

1697.

(Odobescu, Revista română II., 1862, pag. 118—120.)

Alexandru Dascalul: Psaltire slavono-română
cu tâlc.

Psalm 137.

Ла рѣсѣлѣ вавѣлонѣлѣнѣ аколо шѣдѣмѣ шѣ пѣнѣцѣмѣ,
 адѣкѣндѣс-не аминѣтѣ дѣ сѣиѣнѣ . тѣлѣкѣлѣ : Иѣсѣче жѣдовѣнѣ чѣн
 рѣбѣнѣнѣ пѣнѣцѣк . пар сѣ шѣиѣ къ пѣнѣцѣк сѣфлѣтѣлѣ дѣрѣпѣнѣ
 лорѣ, шѣзѣндѣ р вавѣлонѣ, р ѣдѣ . къ вавѣлонѣлѣ сѣ зѣче
 тѣрѣрѣрѣре, пѣнѣцѣк адѣкѣндѣс-шѣнѣ аминѣтѣ дѣ сѣиѣнѣлѣ черѣскѣ .
 р салѣнѣлѣ не мѣжлѣкѣлѣ енѣ спѣнѣзѣрѣлѣм ѣрганѣлѣ ноѣстрѣ . тѣлѣ :
 Рѣстѣнѣгѣнѣрѣ жѣдовѣнѣ не хс пре мѣжлѣкѣлѣ крѣчѣнѣ, ачѣла ѣр
 ганѣлѣ сѣнѣтѣрѣре крѣдѣнѣчѣоѣшѣилор . Кѣ аколо не рѣтрѣба пре
 нѣн чѣлѣ че не рѣбѣнѣрѣ пре нѣн, шѣнѣ карѣнѣ не дѣчѣкѣ, дѣ кѣнтѣре .
 тѣлѣкѣлѣ : Рѣбѣнѣдѣ дѣвѣолѣнѣ пре ѣмѣнѣнѣ, рѣнѣ дѣчѣкѣ ла ѣдѣкѣ ка
 ла вавѣлонѣ, рѣтрѣвѣндѣ пре дѣнѣшѣнѣ оуѣнде ѣастѣ домѣнѣлор .
 Кѣнтѣтацѣ ноѣлѣ дѣнѣ кѣнтѣрѣилѣ сѣиѣнѣлѣнѣ . тѣлѣкѣлѣ : Шѣ дѣ
 вѣолѣнѣ рѣтоѣрѣчѣре анѣмѣилорѣ, карѣнѣ ерѣ сѣ кѣнтѣ рѣ бѣсѣрѣчѣилѣ,
 кѣнтѣрѣ нѣвоѣк . към вѣмѣ кѣнтѣ кѣнтѣре домѣнѣлѣнѣ пре пѣ-

15. къ ачаствѣ грѣшимъ волау кѣ ксѣвѣнтѣла дѣмнѣлаши, къ нѣмъ каріи сънтѣмъ вѣи, ши во м рѣмѣнѣ рѣнтѣс венірък дѣмнѣлаши, нѣи (нѣ) во м рѣнтѣкѣ пре чѣи адорміцѣ. 16. къ рѣшѣкъ дѣмнѣла кѣ стрігарѣк рѣдѣмнѣрѣи, кѣ гласѣлъ архангѣлашѣи, ши кѣ трѣмъ бица лѣи дѣмнѣзѣс погѣрѣкѣ вѣ днн чѣроу, ши чѣи морци рѣнтѣс хѣ ворѣ рѣвѣлѣ рѣнтѣкѣ. 17. дѣпѣкъ ачѣкѣ нѣи вѣи, каріи ва мѣ (11. во мѣ) фѣи рѣмѣаши, дннпрѣснѣкъ кѣ еи во м фѣи рѣпѣицѣ спре нѣорѣи, рѣнтѣс рѣтѣмнѣнарѣк дѣмнѣлашѣи рѣи вѣзѣдѣхѣ . ши ашѣ прѣрѣрѣк кѣ дѣмнѣла во м фѣи.

Joan cap. V, v. 25—30. (pag. 55—57.)

Евѣлѣи въ Іванѣкъ зач . сѣи.

25. Зѣисѣ дѣмнѣла кѣтрѣкъ жидѣвѣи, каріи веніа кѣтрѣкъ елъ : адѣвѣрѣкъ, адѣвѣрѣкъ грѣскѣкъ волау : апропѣе-сѣа вѣрѣмѣа . ши акѣмъ іастѣ кѣндѣкъ морции ворѣкъ рѣвѣи ши ворѣ асѣи гласѣлъ фѣиолѣи лѣи дѣмнѣзѣс . ши каріи ворѣкъ асѣи рѣвѣлѣ-ворѣкъ. 26. къ кѣмъ арѣ тѣтѣкъ вѣицѣкъ рѣнтѣс елъ, ашѣ дѣдѣ ши фѣиолѣи вѣицѣкъ сѣ аѣвѣкъ рѣнтѣс елъ. 27. ши прѣтѣрѣ дѣдѣ лѣи ши жѣдѣкатѣкъ сѣ фѣакѣкъ, къ фѣиолѣи вѣмѣнѣскѣ іастѣ. 28. нѣи вѣкъ мирарѣцѣкъ дѣ ачаствѣ; къ вѣа вѣнн чѣсѣлъ рѣи карѣле тѣоци чѣи днн морѣмѣнтѣи ворѣкъ асѣи гласѣлъ лѣи. 29. ши ворѣкъ мѣрѣцѣ чѣа чѣ ас [фѣкѣстѣкъ] вѣице рѣнтѣс рѣвѣларѣк вѣицѣи . іарѣ чѣа чѣ ас фѣкѣстѣкъ рѣкѣ рѣнтѣс рѣвѣларѣк вѣкнѣдѣрѣи . 30. нѣи почѣ ес сѣ фѣакѣкъ дѣ синѣ-мѣ нимікѣкъ . кѣмъ асѣи, жѣдѣкѣкъ, ши жѣдѣкѣта мѣк дѣрѣкѣпѣтѣкъ іастѣ . къчѣ нѣи кѣстѣкъ во м мѣа, чѣ во м чѣлѣа чѣ мѣас трѣмнѣс, а прѣрѣнтѣлашѣи.

Epistola I cātrā Corintienī, cap. XV, v. 39—45. (pag. 82—84.)

Іпостѣола къ коринѣкѣи . зачѣа . рѣѣвѣ.

39. Фрацилѣорѣкъ! (нѣи) тѣотѣкъ трѣспѣлъ іастѣ ачѣлашѣкъ трѣспѣкъ, чѣ алтѣлъ ѣ трѣспѣлъ ва мѣнѣилѣорѣкъ, ши алтѣла трѣспѣлъ до вѣнтоа чѣлѣорѣ . ши алтѣлъ іастѣ алъ пѣцилѣорѣкъ, ши алтѣла ала пасѣрилѣорѣ . 40. ши трѣспѣри чѣрѣци, ши трѣспѣре пѣкѣментѣици; чѣ алтѣа ѣ а чѣрѣицилѣорѣкъ слѣва, алтѣа ѣ а пѣкѣментѣицилѣорѣ . 41. алтѣа ѣ слѣва соа рѣлашѣи, ши алтѣа ѣ слѣва лѣнѣи . ши алтѣа ѣ слава стѣкѣлѣорѣкъ; къ стѣѣ днн стѣѣ сѣкѣ вѣѣѣѣѣ рѣи слѣвѣкъ. 42. ашѣ ши рѣвѣларѣк морцилѣорѣкъ . сѣмѣнѣкъ-с(къ) рѣнтѣс прѣтрѣзирѣ; скоалѣкъ-с(къ) рѣнтѣс непѣтрѣзирѣ. 43. сѣмѣнѣкъ-с(къ) рѣнтѣс нечѣнѣстѣ; скоалѣкъ-с(къ) рѣнтѣс слѣвѣкъ . сѣмѣнѣкъ-с(къ) рѣнтѣс слѣвѣициѣи; скоалѣкъ-с(къ) рѣнтѣс прѣтѣрѣ. 44. сѣ-

мѣнѣ-с(ѣ) трѣнѣ сѣфлѣтѣскѣ; скоа́лѣ-с(ѣ) трѣнѣ дѣховни́чѣскѣ .
 иастѣ трѣнѣ сѣфлѣтѣскѣ, ши иастѣ дѣховни́чѣскѣ. 45. ашѣ с'ас ши
 скрис : фѣ шмѣлѣ чѣл динт'кю, .ри сѣфлѣтѣ вѣицѣйторю (!); иарѣ
 чѣл дѣпрѣ оу́рмѣ Пдѣлмѣ, .ри дѣх' фѣкѣктѣорю дѣ вѣицѣ.

Epistola cǎtrǎ Evrei, cap. II, v. 11—18. (pag. 123—125.)

Писль к' ивріумъ зач . тѣс.

11. Фрѣцилорѣ! чѣлѣ чѣ сѣицѣкѣиѣ, ши чѣи сѣицици, динтрѣс
 оу́ндѣ тѣоци . пѣнтрѣс карѣ прич(и)нѣ нѣс сѣ рѣшинѣкѣзѣ д'и нѣмѣи
 прѣ дѣншии фрѣц 12. грѣкиндѣ : вѣою спѣнѣ нѣмѣлѣ тѣс фрѣцилор
 мѣиѣи, прин мѣжлѣкѣлѣ вѣсѣрѣичѣи тѣ вѣою кѣнтѣ. 13. ши иар : ѣс вѣи
 фѣи нѣдѣждѣиндѣс-мѣ спрѣ дѣнѣсѣлѣ . ши иарѣ : ит'(ѣ) ѣс ши
 кокѣиѣи кѣрѣи мѣ-ас дѣтѣ дѣмнѣзѣс. 14. пѣнтрѣс кѣ дѣкѣл сѣ .ри
 социрѣ фѣци трѣнѣлѣши ши сѣицѣлѣши, ши ачѣлѣ прѣ дѣ апроѣиѣ сѣ
 .рисоцирѣ (!. —циѣсѣ) лѣрѣ, ка кѣ моѣрт'к сѣ дѣиѣрт'кѣзѣ прѣ чѣлѣ
 чѣ арѣ цинѣрѣлѣ мѣрѣиѣи, адѣк(ѣ) прѣ дѣавѣлѣлѣ. 15. ши сѣ изѣтѣ-
 вѣкѣкѣ прѣ ачѣлѣ, кѣц' кѣ фрѣика мѣрѣиѣи .ринтрѣс тоѣтѣ вѣицѣлѣ лорѣ
 сѣнѣшии фѣсрѣ рѣкѣиѣи. 16. кѣ нѣ прѣ .риѣѣри вѣрѣ-кѣндѣ прѣиѣмѣкѣиѣ,
 чѣ сѣмѣицѣлѣ лѣи Иврѣа́мѣ прѣиѣмѣкѣиѣ. 17. пѣнтрѣс кѣрѣ дѣторю ѣрѣ
 .ринтрѣс тоѣтѣ а сѣ асѣмѣнѣлѣ фрѣцилорѣ, ка сѣ фѣи мѣлѣтѣиѣ ши
 врѣдинчѣсѣ архѣиѣрѣс, .ринтрѣс ачѣкѣлѣ кѣтѣрѣ дѣмнѣзѣс, кѣ сѣ кѣ-
 рѣцѣкѣзѣ нѣкѣатѣлѣ вѣмѣннѣлор. 18. кѣ .ринтрѣс чѣ ас пѣктнѣмѣиѣт', .ри-
 сѣшиѣ фѣиндѣ испитѣит, поѣтѣ ши чѣлѣорѣ испитѣици сѣ лѣ ажѣтѣ.

Joan cap. II, v. 1—11. (pag. 210—212.)

Євѣлѣиѣ ит Іван . зач . с.

1. .Л врѣкѣмѣ ачѣкѣл нѣнтѣ сѣ фѣкѣс .ри Кѣна Галѣлѣиѣ . ши
 ѣрѣ мѣмѣлѣ лѣи Іс акѣло. 2. ши фѣс кѣмѣтѣ Іс ши сѣиѣиѣиѣи лѣи
 лѣ нѣнтѣ. 3. ши сѣфѣрѣшиндѣс-сѣ вѣиѣлѣ, зис(ѣ) мѣмѣлѣ лѣи Іс кѣтѣрѣ
 дѣнѣсѣлѣ : вѣиѣнѣ н'ас. 4. зѣисѣ иѣи Іс : чѣ ѣ мѣи ши цѣи мѣдѣрѣи? .рикѣ
 н'ас вѣиѣнтѣ чѣсѣлѣ мѣиѣс. 5. зѣисѣ мѣмѣлѣ лѣи сѣсѣиѣлѣорѣ : шрѣи чѣ ар
 зичѣ вѣоѣлѣ, фѣачѣици. 6. ши ѣрѣ акѣло шѣсѣ вѣсѣ дѣ пѣѣтѣрѣкѣ, стѣкѣндѣ
 дѣиѣнѣ кѣсрѣцѣиѣиѣлѣ жидѣвѣиѣлорѣ, кѣрѣ лѣдѣ кѣтѣ дѣоѣлѣ сѣс
 трѣи
 вѣкѣдрѣ. 7. зѣисѣ лорѣ Іс : .ринпѣлѣици вѣсѣлѣ дѣ иѣгѣ; ши лѣ .ринпѣлѣорѣ
 пѣкн(ѣ) сѣсѣс. 8. ши зис(ѣ) лѣор : тѣсрѣнѣлѣици акѣсѣм, ши дѣдѣчѣици нѣнѣ-
 лѣи . ши-и дѣдѣсѣрѣкѣ. 9. ши дѣиѣнѣ чѣ гѣсѣт'(ѣ) нѣнѣлѣ апѣлѣ чѣ сѣ фѣ-
 кѣсѣсѣ вѣиѣнѣ, ши нѣ цѣиѣлѣ дѣ оу́ндѣ иастѣ . иарѣ сѣсѣиѣлѣ кѣрѣиѣи тѣср-

насѣ апд, цїѡ . стриг(ъ) пре цїнере, нѣнѣл. 10. ши зїсе лѣй : тóтъ ѡмѣл лнтїю вїнѣл чел бѣнѣ пѣнѣ, ши д'ккд съ лнѣлтъ, лтѣнчѣ чел маї прбстъ; таръ тѣ ай цїнст вїнѣл чел бѣнѣ п'кн(ъ) акѣмъ. 11. ачастд ф'ккѣ лнчеп'ктѣрѣ с'кмнѣлорѣ Іс лн Канд Галїлїй, ши ар'ктъ слдѣл сд . ши крѣзѣрѣ лнтрѣ ел ѣнчїн лѣн.

Epistola cātrā Romanī, cap. VIII, v. 28—39. (pag. 243—247.)

Апѣтолѣ къ корїнѣнѣном (! л. римлянѣном) зач . чѣ.

28. Фрацїло(рѣ) цїѡмъ къ челбѣрѣ чѣ ювѣскѣ пре дѣмнѣзѣс . тодѣте съ лѣкр'кзъ лнтрѣ вїнѣ; кърбѣл с'кнтъ кїѣмѣц дѣпъ лннїнѣнтѣ-цїннїцъ. 29. къ пре кдрей маї нїнѣнтѣ ѡлѣ(!) цїѣстъ, пре ачѣл ѡлѣ ши р'кндѣйтъ, маї нїнѣнтѣ съ фїѣ лнкїпѣнцї кїпѣлѣй фїѡлѣй с'кѣ, ка с(ъ) фїѣ елѣ лнтїю н'скѣстъ лнтрѣ мѣлцї фрїцї. 30. таръ пре кдрїй маї нннѣнтѣ ѡлѣ р'кндѣйтъ, пре ачѣл ѡлѣ ши кїѣмѣт; таръ пре кдрїн ѡлѣ кїѣмѣт', пре ачѣл ѡлѣ ши лндїрїптѣт; таръ пре кдрїн ѡлѣ лндїрїптѣт', пре ачѣл ѡлѣ ши просл'квїтъ. 31. чѣ вѣм зїчѣ ддр'к кътрѣ ач'кѣстѣ? дѣ ѡстѣ дѣмнѣзѣс пѣнтрѣ нѣй, чїнѣн-ѣ (!) спрѣ нѣй? 32. къ чѣлѣ чѣ н'дѣс крѣцѣт пре фїѡл с'кѣ, чѣ пѣнтрѣ нѣй, пѣнтрѣ тбцї л'дѣ ддтъ пре дѣнѣл, кѣм нѣ нѣр хїй ши дѣрѣйтъ лнпрѣвнѣ кѣ елѣ тодѣте? 33. чїнѣ вѣ п'крѣ спрѣ алѣшїй лѣй дѣмнѣзѣс? дѣмнѣзѣс ѡстѣ карѣл(ѣ) лндїрїпт'кѣзъ. 34. чїнѣ ѡстѣ карѣлѣ ѡс'кнд'кѣцѣ? Хс . Іс . ѡстѣ карѣлѣ дѣ мѣрїт', таръ маї в'крѣтѣс дѣ шї лнвїѣтъ, карѣлѣ ши ѡстѣ дѣ л дїр'кптѣ лѣй дѣмнѣзѣс . карѣлѣ съ ши рѣлгъ пѣнтрѣ нѣй. 35. чїнѣ нѣ вѣ ѡс'квї дѣ драгѣстѣ лѣй дѣмнѣзѣс? с'кѣрѣлѣ, дѣ лнгїѣсѣлѣлѣ, дѣ гѣлнѣ, дѣ фѣлѣмѣт'к, дѣ гѣл'кѣт'ѣ, дѣ нѣвѣлѣ, дѣ сѣлѣлѣ? 36. прѣкѣм ѡстѣ с'крїс : къ пѣнтрѣ тїнѣ с'кнтѣмъ ѡмѣрѣц тодѣте зѣлѣл; ф'ѣмъ сѣкѣтїцѣ ка шїлѣ жнїгїерїй. 37. чѣ лнтрѣ ач'кѣстѣ тодѣте вїрѣшїмъ, пѣнтрѣ чел чѣ н'кѣл ювїтъ прѣ нѣй. 38. къ м'ам лнкрѣдїнцѣтъ, кѣм нїч мѣарт'ѣ, нїч вїлѣцѣ, нїч лнцїерїй, нїч лнчѣп'ктѣрїлѣ, нїч пѣтѣрїлѣ, нїч ч'кѣстѣ трѣк'тѣбѣрѣ, нїч ч'кѣ(ѣ) вѣннѣтѣбѣрѣ, 39. нїч лнн'кѣлїмѣ, нїч адѣн'кѣлѣ, нїч ал'тѣ ф'кп'тѣрѣ, шрї кдрк ѡдѣте пре нѣй с'к нѣ ѡс'кв'ѣскѣ дѣ драгѣстѣ лѣн дѣмнѣзѣс, кдрк ѡстѣ лн Хс . Іс . дѣмнѣлѣ нѣстѣрѣ . Яллїлѣлѣ . дїрїптѣлѣ ка фїнїкѣлѣ вѣ лнфлѣрї . с'кдїт лн кѣсѣ дѣмнѣлѣй.

XCIX.

1698.

Минеюль с'ас типзрѣть ꙗ сѣнта епископѣ дела
 Бѣззѣ . ꙗ андалъ дела зидирѣ лѣмѣй ꙗс.

(Folio. Januariae 186 fol, Februarie 118 fol, Martie 120 fol, Aprilie 98 fol, Maiu
 101 fol, Junie 108 fol, August ?, Septemvrie ?, Octomvrie 152 fol, Noemvrie
 156 fol paginate, Decemvrie ?.

5. Aprilie. Cuvioasa Theodora din Solon. (Fol. 13b—14a.)

ꙗ ꙗ зыме а лѣй Ипрѣлѣ.

ꙗтр'ачѣсташ' зѣ прѣ кѣвѣваса манка нѣастрѣ Ѡвѣдѣра чѣ
 дни Солѣнѣ.

Ичѣстѣ прѣ кѣвѣвасѣ Ѡвѣдѣра, ювѣнды прѣ хс . дни тѣ-
 нѣрѣ вѣрета сѣ, сѣ лѣпедѣ дѣ лѣме, шѣ мергѣнды лѣ ш
 мѣнѣстѣре дѣ шѣце сѣ кѣлѣгѣри, шѣ нѣзѣнды тоѣте фѣп-
 теле чѣле вѣне, лѣс шѣ испрѣвѣтъ; шѣ атѣта аскѣатѣре шѣ
 чѣнсте дѣ чѣлор лѣлатѣ сѣрѣри кѣлѣгѣрице шѣ стѣрѣцѣй, кѣт
 шѣ дѣпѣ мѣартѣ иѣ ас арѣтѣтъ кѣ кѣмѣ ар хѣи фѣветѣ вѣе .
 кѣ нѣзѣндыш' вѣѣца кѣратѣ ꙗтрѣ дѣнѣсѣе ка оуи' стѣлѣпѣ вѣс
 шѣ ꙗсфѣлѣцѣтъ . шѣ дѣпѣ рѣпѣосѣрѣкѣ иѣ трѣкѣнды кѣтѣ-вѣ
 вѣрѣме, прѣстѣвѣндысѣ шѣ стѣрѣнца, шѣ фѣйнды шѣ ꙗ кѣратѣ
 шѣ сѣфѣлетѣкѣкѣ, сѣ стѣрѣнѣсѣрѣ ка сѣ ш ꙗгѣрѣлѣпѣ . а дѣнѣндысѣ
 шѣ шѣмени дѣ чѣнсте, шѣ нѣрѣбѣ шѣ чѣй кѣ фѣрѣка лѣй
 дѣнѣзѣс кѣлѣгѣри, шѣ-ѣ фѣкѣбрѣ сѣлѣжеѣ погѣрѣкѣнѣй дѣпѣ шѣи-
 чѣкѣю; шѣ дѣшкѣнѣнды мѣрѣмѣнтѣлѣ оунде зѣчѣ сѣнта Ѡвѣ-
 дѣра дѣ мѣатѣ вѣрѣме, ка сѣ астрѣче шѣ прѣ нѣсѣмѣнѣца лѣнѣгѣ
 дѣнѣса, сѣ фѣкѣс мѣнѣне мѣре, кѣре дѣ чѣлѣрѣ чѣ вѣдѣ мѣ-
 рѣре, шѣ чѣлѣрѣ чѣ асзѣл оуѣмѣлѣнѣцѣ; кѣ фѣйнды лѣкѣлѣ ꙗ-
 дѣ-мѣнѣ дѣ прѣвѣтъ шѣ а вѣдѣ тоци, кѣмѣ сѣ мѣнѣкѣ шѣ
 сѣ стѣрѣнѣцѣ чѣ дѣ дѣмѣсѣтъ зѣкѣстѣ мѣартѣ Ѡвѣдѣра, шѣ
 ка кѣмѣ ар хѣи фѣветѣ вѣе, ашѣ с'ас трѣс дѣ ас фѣкѣстѣ лѣкѣ
 мѣйчѣй чѣнстѣнѣндыш' . ачѣстѣ мѣнѣне вѣзѣнды тѣнѣ, мѣрѣнѣ-
 дѣсѣ стѣрѣгѣ : гѣди помѣлѣшѣ . шѣ дѣ атѣнѣчѣ нѣнѣкѣ лѣкѣмѣ мѣате
 чѣудѣсѣ дѣнѣзѣс прѣи кѣвѣвѣса ачѣстѣ Ѡвѣдѣра ас фѣкѣстѣ,
 мѣлѣци ꙗдрѣчѣнѣцѣ тѣлѣмѣдѣнѣнды, шѣ прѣ мѣлѣци шѣрѣн фѣкѣнѣнды
 кѣ шѣи, шѣ вѣланѣи нѣнѣсѣмѣрѣѣци лѣкѣнѣнды.

15. Mai. Pär. Abilie, mitropolitul Larisei. (Fol. 50a—50b.)

Лѣтр'ачасташ' зѣи (ѣи.) прѣкъ ксвѣтѣсѣль пѣринтеле нѣстрѣ
 Ахіліе пѣтрополѣтѣсѣль Ларісеи.

Ичѣста аѣ фѣст прѣ вѣрѣмѣкъ лѣпѣръѣцѣи мѣрелѣи Кѣн-
 стантѣнѣ, нѣскѣтъ шѣи крѣскѣтъ ден пѣринци вѣлѣгѣстѣи, де
 лѣ карѣи фѣ лѣвѣцѣатѣ вѣна крѣдинѣцѣ, шѣи кѣ чѣле де лѣфѣрѣкъ
 лѣвѣцѣтѣбѣри, шѣи чѣкъ лѣнѣлѣцѣатѣ фѣилософѣе . шѣи лѣподѣвѣндѣсѣ
 прѣ сѣне кѣ тѣбѣте дѣмнѣзѣѣцилѣ вѣнѣкѣтѣци, сѣкъ пѣсе архѣерѣс лѣ
 а дѣбѣв Ѧетаііа лѣ Лѣрѣса, де тѣоци лѣкѣснѣтѣбѣрѣи Ѧладѣи . шѣи
 мѣргѣндѣ ла сѣвѣбѣрѣль чѣл' мѣре чѣ с'аѣ стѣрѣнѣс ла Нѣкѣа, шѣи
 вѣстенѣндѣ шѣи нѣвоіндѣ пѣжнѣкъ лѣ сѣфѣрѣшѣтъ лѣпрѣвѣнѣкъ кѣ пѣ-
 рѣинѣцѣи шѣи вѣборѣндѣ прѣ Ярѣе, шѣи прѣ соѣцѣилѣ лѣи, шѣи ана-
 ѣматѣсѣнѣдѣи, сѣкъ лѣтѣбѣрѣе іарѣкъ лѣ Лѣрѣса . шѣи стѣрѣнѣжнѣд
 мѣлатѣ кѣпѣнци идолеѣцѣи, шѣи дрѣачи гѣнѣндѣ ден вѣамѣни, шѣи
 алѣте мѣлатѣ мѣнѣбнѣи фѣкѣжнѣдѣ, кѣ пѣче вѣіаца аѣ пѣръѣсѣтъ;
 фѣкѣжнѣдѣ ден темѣліе сѣфѣнтѣ бесѣкрѣчи шѣи лѣподѣвѣндѣсѣ-лѣ лѣ
 тѣвт' кѣпѣсѣль . кѣ алѣ лѣвр сѣфѣнтѣ рѣци, дѣмнѣ мѣлѣдѣше-нѣ шѣи
 нѣ снѣсѣкѣе . Ямѣни.

15. Junie. Sf. mucenic Dula. (Fol. 45b—46a.)

Лѣи зѣилѣ а лѣи Іѣнѣе.

Лѣтр'ачасташ' зѣи сѣфѣнтѣсѣл' мѣчѣникѣ Дѣсла.

Ичѣста аѣ фѣстѣ ден' Прѣторѣіада лѣи Зѣфѣрѣе, ден' цѣнѣ-
 тѣсѣл' Вѣилѣкѣи; шѣи пѣнѣтрѣс кѣчѣи крѣдѣ шѣи сѣкъ лѣкѣнѣд лѣ хѣс, фѣ
 адѣсѣ ла дѣбнѣсѣль Мѣжнѣмѣ, шѣи фѣс вѣкѣтѣт' кѣ тѣоцѣе . іарѣкъ
 ель повѣстѣндѣ де Яполѣн шѣи де Дѣфѣни, кѣ лѣдрѣцѣнѣдѣсѣ-шѣи
 алѣерѣжнѣд' дѣспѣкъ дѣжнѣса, с'аѣ сѣкѣпѣатѣ де пѣбѣфта лѣи, аѣ порнѣтъ
 прѣ дѣмнѣ спрѣ мѣи мѣлатѣкъ мѣнѣе шѣи оуѣрѣе; пѣнѣтрѣс лѣчѣкѣа фѣ
 вѣкѣтѣтъ іарѣкш' кѣ фѣіаца лѣ сѣсѣкъ прѣстѣе пѣжнѣтѣче шѣи фѣс пѣсѣкъ
 дѣкѣспѣра оуѣнѣи гѣрѣтѣарѣю пѣ фѣбѣкъ . шѣи адѣкѣжнѣдѣ-лѣ іарѣкш' ал'
 дѣйлакъ рѣжнѣдѣ ла лѣтрѣвѣарѣе, лѣ оуѣнсѣрѣкъ кѣ оуѣнтѣ де лѣмнѣкъ
 прѣ кѣпѣкъ, шѣи-ѣи тѣснѣарѣкъ жѣрѣатѣекѣ апрѣнѣсѣ, шѣи-лѣ фѣрѣкарѣкъ кѣ
 вѣцѣт' шѣи кѣ хѣжѣвѣ, шѣи-ѣи тѣснѣарѣкъ шѣи мѣщѣарѣю прѣ нѣрѣи, шѣи-лѣ
 вѣрѣздѣарѣкъ кѣ фѣіарѣкъ пѣ спѣнѣарѣе, шѣи-ѣи здѣрѣвѣіръ фѣлѣчнѣлѣ, шѣи
 фѣлѣберѣелѣ пѣчѣбѣарѣелѣвр . дѣчѣіа лѣтрѣвѣжнѣдѣ-лѣ нѣгѣмѣбнѣл' пѣнѣтрѣс
 хѣс, кѣмѣкъ сѣкъ пѣбѣте сокѣтѣи дѣмнѣзѣс лѣ трѣспѣ? ель повѣстѣи прѣ
 сѣкѣртѣ тѣбѣатѣкъ вѣрѣжнѣдѣіала чѣ с'аѣ фѣкѣкѣтъ пѣнѣтрѣс нѣіи . шѣи адѣ-
 кѣжнѣдѣ-лѣ шѣи лѣ а трѣж лѣтрѣвѣарѣе, лѣ снѣіаѣ сѣкъ мѣнѣжнѣче денѣ

Ичѣсте дѣрѣ доѣж стѣкле [маи мѣреле мѣс ши юеит
фрѣте] макар кѣ кѣ стѣрѣ оуна дѣлѣ алтѣ, лѣнгѣ дѣпѣр-
тѣре ши мѣре дѣвѣкѣре ас . рѣсѣ ирѣши [дѣнгѣ сокотѣлѣ] пѣ-
рѣрк недѣпѣрѣците, ши тѣт' дѣоуна недѣвѣкѣите синтѣ . ши
а лѣр оуна кѣтрѣ алтѣ дриптѣ потривѣре, ши оуна рѣо-
трика алтѣла неклѣтѣтѣ вдих'нире ши рѣснимѣре, нич а чѣрю-
лѣи лѣтѣ лѣциме, нич а сѣрѣи пѣмжнтѣлѣи грѣасѣ грѣсимѣ,
а w шри, сѣс а w дѣпѣрѣци пѣт' . кѣ прѣкѣм в рѣватѣ рѣтр'ѣ
вѣе сѣ лѣгѣ, ашѣ ачѣле принтр'ѣ w (!) минтѣскѣ вѣе [карѣ
лѣон сѣ кѣлѣмѣ] оуна кѣ алтѣ сѣ, прии атѣта дѣ мѣ(р)идиш дѣ-
спѣрѣците, рѣтрѣлокѣсѣ.

Рѣтр'ачѣсте в стѣкле кендрѣла, адѣкѣ цинтѣ а мижлочѣрии
кѣтинѣи чѣрюлѣи сѣ рѣмижлочѣсѣ, ши рѣ ачѣ адѣкѣрѣтѣж
мижлочѣре а рѣтѣнѣкѣлѣи пѣмжнтѣлѣи сѣ ашѣсѣ, кѣриле дѣи
вѣртѣтѣ а ачѣлѣр в дриптѣ-кѣлѣпѣнире, ши потривѣте стѣкле,
ачѣлѣм кѣте дѣ асѣпра кентрѣлѣи рѣтемеѣте синтѣ, нич кѣм
рѣ сѣс сѣс рѣ цѣс, рѣ дрипта сѣс рѣ стѣнга, а сѣ мѣтѣ сѣс а сѣ
клѣтѣи пѣт' . чѣ шр' кѣте рѣ а кѣтинѣи чѣрюлѣи кѣсприндѣре
сѣ кѣспринд', тѣватѣ рѣтр'ачѣла рѣ мижлок' дриптѣ-мижлочѣит'
кентрѣс, сѣ рѣснѣмѣ спрѣсте тѣтѣ.

Кѣ ачѣсте дѣрѣ в стѣкле [дѣлѣчеле мѣс юеит, маи мѣре
фрѣте] дон фрѣци, сѣс дѣѣж ним' а дон [рѣсѣ адѣкѣрѣци]
сѣри асѣмжнѣ пѣтѣк фрѣц, кѣрии кѣ стѣрѣк локѣлѣи, ши кѣ
дѣпѣртѣрѣк дѣвѣкѣерии [трѣнѣци] макар кѣ кѣт дѣпарте дѣ-
пѣрѣтац, ши кѣ пѣтрѣкѣерѣк не-рѣтрѣлокац' ар' фѣи, рѣсѣ дѣнгѣ
а сѣфѣтелѣлѣр, дѣ немѣкѣ чѣелѣи шриптѣж пѣтрѣнѣдѣре [дѣ вѣрѣме
чѣ сѣфѣтѣлѣ нѣшрипѣт ши прии тѣватѣ пѣтрѣнѣнтѣбѣрю жѣте] пѣрѣрк
недѣпѣрѣтѣц', тѣт' дѣкѣна ши'н тѣватѣ дѣте рѣтрѣлокац сѣ афѣлѣ.

Cartea întâea. Divanul lumii cu înțeleptul, cap. I—VII. (Fol. 1a—2a.)

И лѣи Иоан Димитрѣе Кѣнѣстантинѣи кѣиѣода, дѣвѣнѣл' лѣмѣи кѣ
рѣцѣлѣитѣлѣ, сѣс цѣдѣцѣла сѣфѣлѣтѣлѣи кѣ трѣнѣла.

Картѣ рѣтѣла.

а.*) Рѣцѣлѣитѣлѣ . Ерѣкѣрѣши ши аш' пѣфѣтѣи кѣ сѣ тѣ цѣс [прѣ-
кѣлѣмѣ ми сѣ пѣре] w лѣме фѣлѣнѣкѣ, ашѣцѣнтѣбѣре, ши трѣкѣ-
тѣбѣре, чѣне тѣс фѣкѣст' ? ши чѣ ер' ? дѣ кѣнд' ерн ? ши дѣ кѣндѣ
ерн кѣм' тѣ цѣи ?

*) Glosă marginală: Лѣма дѣ чѣне-и фѣкѣстѣ а цѣи цѣи сѣ каде.

чѣдъ лѣ аиѣдѣи, ши тотъ чѣ поф'тѣскъ ан съ афлѣ . аѣ нѣ ѣѣ
лѣ дѣдъ? аѣ нѣ дѣла мѣне аѣ ачѣста?

3.*) Дѣлѣиѣтѣл'. Дѣрѣ нѣнѣ кѣндѣ ачѣстѣ бѣн ал' т'ѣс ши
фѣричѣтѣ дѣрѣ моцниѣс'кѣ?

Дѣма . Нѣ аѣ хотѣрѣ, ниѣ сѣвѣр'шиѣ'.

Cartea a doua. Dovada împotriva lumii, cap. I—II. (Fol. 45a—45b.)

Кѣртѣ адѣла.

д.**) Дѣма ачѣста, ши тоѣте паниѣриле, адѣкѣ тоѣте
дѣрѣдѣрѣстѣриле еѣ, дѣ чѣне фѣкѣстѣ а фѣи, а ши дѣрѣжѣи цѣ сѣ кадѣ;
дѣнѣ ачѣста прѣкѣм трикѣтѣоѣре ши нѣстѣтѣтѣоѣре аѣте, а при-
чѣне дѣц' трѣбѣе . прѣкѣм снѣгѣр' зидитѣоѣрюл еѣ дѣмнѣлѣ хѣ зѣиѣ :
чѣрюлѣ ши пѣмѣжѣнтѣлѣ сѣ ва трѣчѣ, маѣ . гѣлѣ . е . сѣх . ни . ши
алѣтѣл' ачѣста оѣрѣмѣндѣ дѣвѣцѣж : тоѣте лѣ арѣ вѣрѣма, ши кѣ
вѣрѣмнѣлѣ салѣ вор трѣчѣе тоѣте . еклѣсиѣстѣл(т)ѣ . гѣлѣ : г : сѣх : а.

в.***) Дѣма дѣрѣ ачѣста дѣ дѣмнѣсѣс а тоѣте фѣкѣкѣтѣоѣрюл,
аѣте фѣкѣстѣтѣ, прѣкѣм чѣл' дѣкѣжт' тоѣц' маѣи вѣкѣю нѣстѣорѣнѣ мѣр-
тѣсрѣнѣкѣиѣ моѣсѣи : дѣи'нѣчѣпѣст' фѣкѣс дѣмнѣсѣс чѣрюлѣ ши пѣмѣжѣ-
нтѣлѣ, ши ал'алѣте . нѣиѣшерѣл, гѣлѣ : а : сѣх : а.

†) Дѣма дѣрѣжѣ ка ѣ грѣдѣиѣж, дѣтрѣжнѣса ѣлѣмнѣиѣиѣ ка ниѣиѣ
фѣлѣри, прѣкѣм мѣртѣсрѣнѣкѣиѣ : Израѣлѣ ва рѣзѣсѣрѣиѣ кѣ вѣрѣнѣлѣ.
ѣѣиѣ, гѣлѣ : дѣ : сѣх : с : тоѣтѣтѣ кѣрнѣлѣ фѣжнѣ, ши тоѣтѣжѣ слѣкѣ еѣ
ка фѣлѣоѣрѣлѣ кѣжнѣлѣдѣиѣ . Исѣилѣ, гѣлѣ : м : сѣх : з : н : сѣдѣ кѣ поѣмѣлѣ
аѣте ѣмѣлѣ ши кѣ рѣѣдѣа . адѣкѣтѣ кѣ поѣмѣлѣе фѣнѣтѣлѣ лѣиѣ, дѣнѣ
поѣмѣлѣ бѣнѣ вѣ шиѣ рѣѣдѣкѣ бѣнѣкѣ, кѣтрѣ ачѣста оѣрѣмѣлѣжѣ, оѣнѣдѣ
зѣиѣ пѣнтѣрѣ ѣмѣлѣ бѣнѣ : ши ва фѣи кѣ лѣмнѣлѣ лѣжнѣгѣ нѣзѣѣѣрѣлѣе
апѣлѣвр ши лѣ вѣрѣма сѣ ва дѣ рѣѣдѣа сѣ ши фѣрѣнѣса лѣиѣ нѣ
ва кѣдѣлѣ . ѣлѣлѣ . а . сѣх : г : ши Иѣрѣл, гѣлѣ : зѣ : сѣх : иѣ.

††) Сѣс дѣма кѣ оѣнѣ вѣнѣтѣоѣрю [дѣж дѣнѣчѣ чѣкѣте вѣрѣмѣ-
ниѣиѣ] кѣ лѣвѣцѣлѣ дѣрѣ бѣиѣ дѣ те вѣиѣ сѣлѣжнѣ, бѣиѣ вѣиѣ лѣлѣ, дѣж
лѣвѣцѣлѣ стрѣжнѣсѣ спрѣ рѣдѣл' стѣкѣжнѣсѣсѣс, зѣиѣ еклѣсиѣстѣлѣ, гѣлѣ :
ѣ : сѣх : вѣ : ши ѣрѣжнѣ зѣиѣ : чѣиѣ юѣкѣиѣ лѣвѣцѣлѣ, рѣѣдѣжѣ нѣ ва
лѣжнѣкѣ дѣлѣ дѣжнѣса . еклѣсиѣстѣлѣ . гѣлѣ : е : сѣх : i.

*) Note marginale: Дѣмѣскѣ нѣрѣчѣиѣиѣ нѣарѣ фѣричѣиѣ. **) Дѣма дѣ чѣиѣ-нѣ
фѣкѣстѣтѣ, а ши цѣиѣ сѣ кадѣ. ***) Дѣма дѣ дѣлѣлѣ фѣкѣстѣтѣ а фѣи кѣрѣдѣ. †) Дѣма
ка ѣ грѣдѣиѣж, ѣлѣмнѣиѣиѣиѣ ка фѣлѣриле. ††) Дѣма кѣ оѣнѣ вѣнѣтѣоѣрю, спрѣ бѣиѣ, бѣнѣкѣ:
ѣрѣ спрѣ рѣдѣ дѣ те вѣиѣ сѣлѣжнѣ, рѣдѣ дѣ ва фѣиѣ.

Сар. LXXI. (Fol. 75a—75b.)

*) Сокотѣще дъръ, къ де врѣме чѣ дмнскъ пльзмѣ-
 тѳорюл' тѣс, пре пѣмжнтъ, шй прѣсте тоате ал'алте але сале
 фѣпте стѣпжнитѳорю, шй рмпѣрат', тѣс аркѣат', ши кс тоате
 дѣрѣриле, дактъ тѣс ркоронат, ятъ дѣрѣ къ нс рѳевъ, че стѣпжн
 лѣмѣн тѣс лѣсат; пре кѣра дѣпѣ дмнскѣциле сале порѣнчи, а
 w киверниней цѣ съ кѣде, ниче пофтеле лѣмѣн пре тѣне, че тѣ
 пре джнеле съ ле рфрѣнѣс' ши съ ле хѣпѣцин. шй сокотѣще,
 оун персеѣск' wм' рѣвѣцат', нѣмеле Хенлсадѣ, макар къ пѣгжн
 ерд, дѣрѣ рѣрмѣс лѣ грѣйт', знкж(н)д': нѣжрѣл шй вѣнтѣл,
 лѣна шй сѳареле, ши рѣтѣнлала лѣкрѣскъ, пѣнкъ кѣндѣ тѣ w
 пжине съ-ц агонисѣи р пѣлмъ. тоате пѣнтрѣ грѣжж тѣ гѣта
 ши порѣнка пѣзѣскъ; нѣ ва фѣн сокотѣлѣ дѣкѣтѣ кѣ тѣ по-
 рѣнка съ нс-м цѣн? адектъ дѣпѣ дмнскѣаска порѣнкъ, тоате
 цѣе рѣц' сѣжѣскъ. ашѣ дѣрѣ чѣ wменѣе вен авѣ, кѣндѣ тѣ
 порѣнка пльзмѣйтѳорюлѣн, ши а тѣтѣрѣр дѣрѣрилар дѣтѣ-
 тѳорюл нѣ вен цѣнѣ? шй рѣкъ ачаста съ кѣнѳи, кѣч адектѣ-
 рѣтѣ асте, къ ачѣла чѣ цѣс дѣт' атѣта, аре ши поате шй ман
 мѣлат' дѣжѣт' атѣта, шй де те вен кс ачѣсте пѣцине вѣне сѣ-
 жн, рѣц' ва дѣ шй ман мѣлат' дѣжѣтѣ атѣта; чѣре-цѣ дѣрѣ
 рѣжн [сѣче] рмпѣрѣцил лѣн дмнскъ, шй дрѣнтѣтѣ лѣн, ши
 тоате съ вѣр адѣвѣе вѣлаж. маѳ, гѣв: з: сѣх: лг: дѳежнѣндѣ
 дѣрѣ тоате кѣте ай пофѣтѣт', ачѣста трѣвѣе съ цѣи, къ нѣ
 нѣман пѣнтрѣ тѣне, чѣ пѣнтрѣ кѣ ши пре лѣцин вѣнѣрилар сале
 пѣрѣташ съ фѣч, цѣи лѣс дѣт'; ши прѣкѣм р дѣр ай лѣат', ашѣ
 р дѣр съ дѣн. кѣ сѣче оунъ кѣвѣнтѣ: дѣ сърѣчилар, ши
 съ вѣр рмпѣлѣ жѣтѣнциле тѣле. пѣл: гѣ: г: сѣх: г: шй ман
 адеверѣт' сннѣр' дмнѣл, ши дмнскѣл' нѳстрѣ ис. хс. лѣ пѣлѣл
 таланѣлѣн снче: аѣерѣм' сѣдѣгъ вѣнѣ ши крѣдинѣбѣсѣ, къ
 пре пѣцине ан фѳѳт крѣдинѣбѣсѣ, ман пре мѣлат' те вѳѳю пѣне,
 рѣтрѣ р вѣкрѣл дмнѣн тѣс. маѳ. гѣ: кѣ: сѣх: кѣ. парѣ ман
 прѣ оурѣмъ, пѣнтрѣ чѣлѣ скѣмѣпъ сѣче, адектъ сѣдѣи кѣриле та-
 лѣнтѣлѣ р пѣмжнтѣ лѣ аскѣнск: лѣѣци дѣлѣ дѣжнѣл' талан-
 тѣл' ши-л дѣц' чѣлѣл чѣ аре сѣкѣе. маѳ. гѣ: кѣ: сѣх: кѣ.

*) Notă marginală: Нс рѳевъ, че стѣпѣнъ лѣмѣн дѣс тѣс лѣсать; пѣнтрѣ
 ачаста, тѣ не дѣнѣа, ирѣ нѣ а не тѣне съ стѣпжнѣска.

Cartea a treia. Pacea înțeleptului cu lumea, cap. XLIX. (Fol. 129a.)

Картѧ атрѧ : нѧтрѧ нѧчѧ ꙗцелитѧсѧи кѧ лѧмѧ.

мо. *) ꙗ тѡлате зѧле нѧвонницѧ ꙗ кѧлѧ бѧнѧтѧкѧциѧ а ꙗтрѧ пѧне . ши пѧрѧрѧк ман ꙗнаните а адѧвѧце , ши кѧ бѧнѧтѧтѧ а те адѧвѧце силѧкѧце . де астѧси алес ши бѧнѧ иѧи , мѧине ман бѧнѧ ши ман алес а фѧи те нѧвѡдѧце . кѧ кѧрнѧе динтрѧнѧ лѧк ман ꙗнаните нѧ марѧе нич ман адѧвѧце , ачѧла прѧк пе лѧсне ꙗдѧрѧкѧтъ сѧ дѧж ши скѧде , нѧме фѧлѡсѧл сѧс оѧнде лѧс лѧсѧтъ ꙗлѧ афѧж .

Вѧршѧ.

Нѧ ꙗтрѧлатѧ кѧпѧ сѧ пѡлате фѧрѧк кѧтѧ нѧман чел чѧ ꙗ сѧсѧлѧ апѧи , ꙗ силѧ кѧтѧ пѡлате кѧнкѧла оѧрѧкѧце .

ꙗ лѡпѧци вѧнѧсинѧ : макар прин тѧмпѧлѧре сѧ нѧ кѧмѧвѧ мѧнѧле лѧсинѧ , рѧпѧциѡнѧ апѧи ꙗдѧтѧ-л вѧ дѧче лѧ мѧлѧла динтѧжѡ де зндѧ лѧ иѧит . ꙗкѧ ман синѧнд , пѡлате сѧ с(ѧ) рѧстоарне кѧ фѧндѧл ꙗ сѧс .

Invățătură. (Fol. Ia din urmă.)

ꙗ лѧтѧлѧ ꙗвѧцѧтѧрѧж .

Крѧде ꙗ дѧнѧсѧс , нѧ те крѧде пре тѧне . Фѧ чѧле хѧриѧце . Вѧрѧте ꙗци вѧрѧж рѧѧнѧе . Кѧ чѧле пѧцинтѧкле те слѧжѧкѧце . де чѧле мѧлате фѧѧи . Мѧлате аскѧлатѧж . Грѧдѧце пѧцинтѧкле . Тѧчи чѧле тѧнѧнѧте . Лѧвѧцѧ-те чѧлѡр ман мѧч крѧцѧж . [адѧкѧж фѧкѧ-ци-сѧ мѧлѧ] . Чѧлѡнѧ ман мѧре оѧрѧмѧсѧж . Пѧвѧртѧ-те кѧ чѧн де ѡ потрѧвѧж . Рѧдѧнѧж зѧбѧвѧнѧе . [адѧкѧж , нѧ фѧиѧ лѧкѧнѧшѧ] . Немѧйкѧ те мѧрѧ . Пѡвѧрѧзѧкѧце пе чѧлѧ мѧнѧдрѧ . Лѧпѧдѧж чѧле рѧкле . Лѧвѧцѧ-те лѧнѧ дѧнѧсѧс а трѧнѧ . Лѧвѧцѧ-те а мѧрѧи .

*) Notă marginală: ꙗ толате зѧлѧе адѧвѧце че-ѧа сѧри фѧлѡсѧлѧ сѧфѧлтѧсѧи .

CL.

1699.

Кáрте сáс адмíнз. де прѣ лѣзцáтвль Iеромонáх' Ма-
зимь Пелопоннисѣнвль шй с'áс твпзрítь л
твпогрáфíа дом'нѣскз л сѣнта мхнзстíре л Енѣгвѣ.
ла анвль мжнтвíрíй адмíй дхче.

(4°, III foī nepaginate + 108 foī paginate.)

Cap. I: Para, pricina desbinării bisericilor. (Fol. 1a—1b.)

капъ а.

Кѣмь къ тсрвсрáта стѣпжнíре а Пáпей, асте прíчинъ
дежгннжрíй весѣричлврь.

Дѣ с'ар лтжмплá сѣ-м' зíкъ нещíне, пентрс къчи лчѣпи
делá стѣпжнíрѣ, адекъ дела лчепѣторíа Пáпей? шй нѣ лчѣпи
делá алте лтрѣвѣри, шй всевíри кáре сжнт' май мáри шй
май де трѣвѣ, прекѣм' асте чѣ пентрс псрчѣдерѣ сѣнтвль
дхъ, шй алтеле? Рѣспндѣмь шй зíчем', къ трѣвѣ прекѣм'
зíк' фíлософíй, чѣла чѣ скрíе сáс сѣ лтрѣвѣ, сѣ чѣрче лчепѣ-
тѣриле шй прíчиниле чѣле де лтжю а чѣлвр' вíндíте, шй
атѣнче сѣ скрíе, сáс сѣ лтрѣвѣ. Шй кѣм' къ асте лчѣперѣ,
шй стѣпжнíрѣ Пáпей лтжл прíчинъ, де с'ас деспѣрцítь ве-
сѣрика апѣсвль делá а рѣскрítвль, шй чѣ делá рѣскрít' де
чѣ делá апѣсв, асквлатáци вíне чѣл че нѣ шíц', кá сѣ лце-
лѣцец'. Шй пентрс кá сѣ лцелѣцец' шй сѣ квнóацец' вíне,
афлáц' чѣ чѣре шй похтѣце Пáпа сѣ айбъ л весѣрика лвй
хс, шй пентрс чѣ похтѣце, шй де оунде с'ас лдемнáть а похтí
воинцъ кá ачáста?

Cap. II: Cererile Papei. (Fol. 1b—2a.)

капъ в.

Чѣ асте пѣпíстѣшíа, сáс чѣ зíче Пáпа пентрс джнса къ
асте шй пентрс чѣ?

Похтѣце Пáпа сѣ фíе дшпъ хс л весѣрика лшй хс сн-
гср' ел' сокотíторю, шй испрáвникъ, кáпъ шй стѣпжнítврю,
вóарю, дóm'нь, лтжю, шй епíтрон' лшй хс; сѣ дезлѣце, шй
сѣ лѣце, шй сѣ скíмѣе днн' дóгме, сѣ пѣе кжте вá врѣ, шй

съ скѡацѣ, съ адѡугѣ, шѣ нѣманѣкъ съ нѣйбѣ пѣтѣре съ ѣ
зѣкъ, ас бѣне фѣче ас рѣс. Шѣ причѣна пѣнтрѣс кѣрк ас пох-
тѣкѣ ачѣетѣк тѡате, асте ачѣста. Кѣч кѣ зѣче, кѣ асте ел'
аич пре пѣкмѣнт' аспре .рѣкѣцѣрѣкъ асѣ хѣ .р чѣрюри ааь дѡйлакъ
хѣ шѣ аре тѡтѣ сна шѣ ачѣлашѣ стѣпжнѣре шѣ пѣтѣре, кѣрк
аеѣ хѣ май наѣнте пжнѣ а нѣ съ .рѣчѣца, .р чѣрюри. Шѣ ас
похтѣкѣ еаь ачѣетѣк тѡате пѣнтрѣс кѣч аѣс авѣтъ Пѣтрѣс,
.ртрѣс аа' кѣрѣа скѣаьнѣ шѣаде еаь стѣпжнѣ шѣ дѣадох'. Шѣ
Пѣтрѣс аѣс авѣтъ ачѣетѣк пѣнтрѣс кѣч ас дате хѣ пѣтѣре ка
ачѣста, шѣ л'ас фѣкѣтъ прѣкѣмѣ зѣкъ ачѣетѣк Латѣнѣй, дѣсѣ-
вжршѣнт' епѣтрѡнѣкъ асѣ, шѣ май мѣре .ртрѣе тѡци апѡетѡаѣн,
съ ѣ повѣцѣаѣскѣ, шѣ съ аѣбѣ тѡате .р тѡкѣма кѣ хѣ. Пѣнтрѣс
ачѣста с'ас .рдеманѣтъ шѣ с'ас порнѣтъ шѣ Папа, а пѡхтѣнѣ пѣ-
тѣрѣкъ шѣ стѣпжнѣрѣкъ а тѡатѣ вѣскѣрика шѣ а рѣскѣрѣтѣсаѣнѣ
шѣ а апѣсѡаѣнѣ. Пѣаѣкъ съ стѣпжнѣкѣскѣ аспѣкъ хѣ пре тѡци чѣа
чѣ крѣд' .р хѣ, прѣкѣмѣ пре чѣй дѣ вѣскѣрика пе патрѣйѣрѡш', шѣ
пре чѣа-а'аац' епѣкѡнѣнѣ, шѣ прѣѡци, ашѣ шѣ пре мѣрѣкѣнѣ. Шѣ
съ нѣ съ фѣакѣ нѣч шѣ аскрѣс .р тѡатѣ вѣскѣрика ачѣста фѣрѣкъ
дѣ вѡа шѣ порѣнѣка асѣ. Шѣ ѡри чѣ ас вѣрѣтъ сѣс чѣ арѣ вѣрѣ
съ се фѣакѣ, афѣрѣкъ ден' вѡа шѣ ден' порѣнѣка асѣ, мѣкѣарѣкъ дѣ
ар' фѣче шѣ епѣкѡнѣсѣаь цѣриградѣсѣаь, сѣс аат' патрѣйѣрѡх' шѣ
епѣкѡнѣкъ, шѣ мѣкѣарѣкъ съ фѣе шѣ бѣне фѣкѣт', шѣ съ нѣ фѣе
.р петрѣка правослѣвѣнѣчѣнаѡрѣкъ .рѣвѣцѣтѣсѣри, съ нѣ пѣаѣтѣкѣскѣ
нѣманѣкъ. Пѣрѣкъ шѣ кѣжѣнѣ нѣ сѣжнѣт', зѣче сѣпт' аскѣлатѣрѣкъ асѣ шѣ
сѣптѣ вѡа асѣ, шѣ сѣпт' гѣжнѣсѣаь асѣ, нѣчнѣ кѣмѣ нѣ сѣжнѣт'
крѣщѣнѣнѣ, чѣ сѣхѣсѣмѣатѣчнѣ шѣ аспѣдѣаѣнѣ ка нѣчѣе ѡѣ фѣрѣкъ пѣ-
стѡрю шѣ перѣте. Стѣпжнѣре ка ачѣста .рш' пѡхтѣкѣнѣ аѣнѣш,
шѣ атѣжѣта аскѣлатѣре шѣ пѣкѣарѣе съ аѣбѣ дѣаа тѡатѣ вѣскѣ-
рика, кѣт' ас авѣт' шѣ хѣ кѣжнѣд' ас фѡет' .р аѣме кѣ трѣсѣсѣа',
.ркъ шѣ май мѣат'.

Cap. XIII: Petru, vârful cetei ucenicilor. (Fol. 17b—18a.)

кап' гї.

Пѣнтрѣс чѣ ас зѣскѣ Златѡсѣт' асѣ Пѣтрѣс вѣрѣф' чѣктѣй оѣче-
нѣчѣнаѡрѣкъ, шѣ кѣмѣ кѣ шѣ чѣа-а'аац' апѣтѡан сѣжнѣт' вѣрѣфѣсѣри,
шѣ стѣлапнѣ, шѣ сѣре, шѣ асманѣкъ; шѣ пѣнтрѣс чѣ?

Вѣрѣхѡкѣнѣкъ чѣктѣй сѣчнѣчѣнаѡрѣкъ ас зѣскѣ, .ртѣжѣ пѣнтрѣс
кѣч' ерѣ май вѣтрѣжнѣ дѣкѣжѣ тѡц'. Шѣ пѣтрѣс (I. пѣнтрѣс)
кѣч' с'ас вѣемѣаѣтъ аа адѡѡа кемѣре [прѣкѣмѣ с'ас арѣтѣаѣтъ май
сѣсѣкъ] майнѣте дѣкѣжѣ ааѣнѣ, .рпрѣвѣнѣкъ кѣ фѣратѣ-сѣс Пндрѣю аа

мáрък Галилеюаѣи . Пáръ, адо́ав ꙗз зисъ вѣрѣ, дѣпъ алтѣ
 ꙗцелѣцере; кѣч' къ ши ксвинтеле сѣнтѣлаѣи Злато́беть, мѣкаръ
 къ сѣнт' ши шшваре ши а́вѣ ка ши але Бугла́ей, ꙗръ сѣнтѣ
 фѣарте пáине къ гѣндѣла, ши ле трѣбѣ мѣатѣ сокотѣла .
 Кѣч' къ ши ачѣста дѣховничѣскъ ши пѣртѣтѣрю де дѣхъ вѣр-
 вать асте, ши фѣарте фѣръ пѣцинь ꙗтѣма къ апѣстолѣи,
 ши къ дѣхѣла сѣнтѣ грѣла . Нѣ зиче кѣаръ верхѣвникѣла апѣ-
 столѣларъ, сáс май мáре; чѣ зиче верхѣвникѣ чѣтѣи апѣсто-
 лѣларъ . Ши кѣч' ас зисъ ала чѣтѣи, ас зисъ ши верхѣвникѣ
 къ пѣлдѣ, ши къ асемѣна́ре . Прѣкѣмъ ꙗтр'о хѣръ трѣбѣ съ
 фѣе оуна́ла съ ѡ пѣарте, кáреде съ кѣамъ адеврѣать верхѣв-
 никѣ, кѣч' асте ꙗ мáрцинкъ хѣрѣи; ꙗтр'ачѣста кѣпъ асте ши
 Пѣтрѣс верхѣвникѣ чѣтѣи апѣстолѣларъ . Ши ꙗ чѣ кѣпъ ла хѣръ
 нѣ срѣмѣзѣ ни́ч' трѣбѣ съ фѣе верхѣвникѣ сáс стѣпѣжнь, сáс
 май мáре хѣрѣи; кѣч' къ шне-ври пѣартѣ дáнцила ши шнь
 ом' прѣбѣ, ши фѣмѣе прѣбастѣ; ꙗтр'ачѣста кѣпъ ши ла чáта
 апѣстолѣларъ, мѣкаръ дáс зисъ ши верхѣвникѣ аѣи Пѣтрѣс
 сѣнтѣла Злато́беть; ꙗръ нѣ срѣмѣзѣ, ни́ч' асте вре ѡ невѣе съ
 фѣе Пѣтрѣс стѣпѣжнь, сáс май мáре апѣстолѣларъ . ꙗтр'ачѣста
 кѣпъ дáръ ас зисъ Злато́беть аѣи Пѣтрѣс верхѣвникѣ, сáс ꙗз
 зисъ верхѣвникѣ апѣстолѣларъ, ка шнѣи ꙗтѣи апѣстѣла ꙗ
 врѣндѣла́ла, ꙗръ нѣ май мáре асѣпра челѣра-а́лаци апѣстолѣи,
 съ ле порѣнчѣскъ ши съ-и стѣпѣжнѣскъ ка пре ни́це сáвци .

Pentru azime. (Fol. 74b—75b.)

Пентрѣс а́зиме . Пáртѣ ꙗтѣи .

ꙗвѣмъ ши пентрѣс а́зиме всевѣре мѣатѣ къ Латѣниѣ . Кѣч'
 къ ѣи фáкъ сѣнта лѣтѣсрѣе нѣ къ пѣйне дѣспѣтѣ, чѣ къ недѣ-
 спѣтѣ . Ши ла ачáстѣ всевѣре, ни́ч' ѣи ни́чи нѣи нѣ авѣмъ а́лѣсе
 ксвинте але скриптѣрѣи съ зикѣ, ас къ дѣспѣтѣ ас къ недѣ-
 спѣтѣ съ фáчѣмъ лѣтѣсрѣа; ꙗсѣ нѣи не ажѣтѣврѣмъ ден' дѣла
 лѣкѣсрѣи : ден' врѣмѣ ꙗ кáре с'ас дáт' тáйна лѣтѣсрѣеи, ши ден'
 шѣничѣюль вѣскрѣичѣи ден'тѣи . Ши врѣмѣ не ажѣтѣ, кѣчѣи
 кѣндѣ ас фѣкѣтѣ хѣс чѣна ачѣ де тáинѣ, н'ас фѣбѣтѣ врѣмѣ
 а́зимѣларъ . Кѣ дѣмѣла ас фѣкѣтѣ чѣна ачáста, ла кáрѣ ас
 дáтѣ кѣпѣла ши тáйна лѣтѣсрѣеи, жѣи . Пáръ пáска лѣпѣи ꙗ
 кáрѣ мѣнка Жѣдѣвѣи а́зимѣе, с'ас фѣкѣтѣ сѣмѣѣтѣ . Ши
 мáинте де пáска лѣпѣи н'ас фѣбѣтѣ лѣѣе съ мѣнѣжнѣе чѣне-ва

азимъ . Дѣчи хс де ар' фѣ мѣнкѣт' жѣѣ азимъ, нѣмай нентрѣ ачѣка ар' фѣ афлат' завиѣстничѣи Жѣдѣви съ фѣкъ мѣре тѣр-
 еврѣе . Шѣи ѡ ар' фѣ рѣсѣмѣтѣ шѣи ачѣста ка шѣи чѣка-а'латѣ,
 сѣнѣи шѣи юѣнтѣрѣи дѣ адѣвѣрк' итѣлицѣи . Дѣчи итѣ къ се
 адѣвѣркѣи шѣи съ дѣвѣдѣркѣи кѣм' къ н'ас фѣкъѣтѣ хс чѣна
 ачѣка де тѣинѣ кѣ азимъ, съ иѣкъ шѣи дѣнк' лѣкѣ; кѣра нѣ
 врѣ съ ѡ стрѣче, чѣи съ ѡ планискѣ, ирѣ нѣ съ дѣ причѣнѣ
 Жѣдѣвѣнар' съ съ тѣреврѣ . Шѣи де ар' фѣ мѣнкѣт' хс жѣѣ
 лѣ чѣна ачѣка азимъ, нѣ ѡ арѣ фѣ тѣкъѣтѣ юѣнтѣрѣи дѣ при-
 чѣни Жѣдѣвѣи; чѣи р' чѣка-а'латѣ пѣр' шѣи нѣпѣкѣи чѣи фѣчѣ
 асѣпра дѣмѣсѣи ѡ арѣ фѣ нѣск' шѣи ачѣста; ирѣ де врѣкѣи чѣи
 нѣ съ вѣдѣ, нѣ ѡ аѣ ниѣни фѣкъѣтѣ дѣрѣ хс . къ итѣ вѣне
 дѣмѣсѣ, ка чѣла чѣ аѣте еѣ рѣцѣлѣнѣиѣнѣ, шѣи ка чѣла чѣ рѣрѣ
 еѣ сѣнтѣ вѣстѣдѣрѣе рѣцѣлѣнѣиѣи асѣнѣе . Ирѣкѣи а тѣтѣ
 лѣкѣрѣсѣ, шѣи чѣла чѣ аѣкѣи врѣкѣи лѣ тѣтѣ лѣкѣрѣсѣ, нѣ аѣ
 дѣи врѣкѣи . Дѣчи де врѣкѣи чѣ жѣѣ мѣнкѣ тѣѣи пѣѣне до-
 сѣитѣ, кѣ пѣѣне дѣсѣитѣ аѣ фѣкъѣтѣ дѣмѣсѣ шѣи чѣна чѣ
 асѣнѣе . Ирѣ де ар' фѣ мѣнкѣт' дѣмѣсѣ шѣи жѣѣ ази-
 мѣе аѣе Пѣѣи лѣѣи вѣкѣи, аѣ тѣревѣтѣ съ лѣ мѣнкѣи
 дѣпѣ кѣнѣа' шѣи дѣпѣ ѡрѣндѣѣла чѣи зѣче лѣкѣи лѣи Мѣѣнѣи
 съ мѣнкѣи Жѣдѣвѣи; къ зѣче Мѣѣнѣи лѣ кѣртѣ иѣиѣи : лѣа
 фѣѣте-кѣре кѣте ѡ ѡѣе р' зѣчѣ а лѣѣи дѣнѣтѣи, аѣкѣ а лѣи
 Мѣртѣ; кѣчѣи къ аѣѣѣи рѣи зѣче дѣмѣзѣѣска скриптѣрѣ рѣѣа
 лѣнѣ, шѣи ѡ цѣнѣ вѣе пѣнѣ р' дѣ аѣѣѣи лѣи, шѣи ѡ жѣн-
 гѣа сѣра . Шѣи аѣа лѣа фѣѣте-кѣре дѣн' сѣнѣеѣе ѡи аѣѣа, шѣи
 оѣнѣа аѣкѣндѣи стѣлѣиѣи оѣѣи лѣи шѣи лѣ прѣгѣсѣ кѣсѣи лѣи .
 Шѣи тѣатѣ кѣрѣкѣ ѡи аѣѣа, ѡ мѣнкѣ фрѣнтѣ р' фѣкъ, ирѣ
 нѣ фѣлѣртѣ, шѣи мѣнкѣ шѣи азимъ, кѣ чѣкѣѣре; шѣи аѣѣ пѣ-
 рѣнѣкъ съ нѣ мѣнкѣи нѣмѣкѣ фѣѣрт' кѣ аѣгѣ, чѣи тѣѣте фрѣн-
 те, шѣи кѣнѣа' иѣи шѣи чѣкѣи дѣн' лѣѣнѣрѣсѣ иѣ . Шѣи съ нѣ аѣе
 нѣмѣка пѣ дѣмѣнѣкѣцѣ, ниѣ съ фрѣжѣгѣ вѣе ѣнѣ ѡск' . Шѣи ѡи
 чѣи врѣ рѣмѣжѣи прѣ дѣмѣнѣкѣцѣ, съ ѡ арѣ р' фѣкъ . Шѣи мѣи
 аѣѣ рѣкъ пѣрѣнѣкъ съ мѣнкѣи рѣр' аѣѣста кѣи' : съ фѣе тѣѣи
 рѣнѣи, шѣи съ фѣе тѣѣи рѣкѣлѣѣѣи кѣи чѣвѣѣтѣе лѣѣр', шѣи съ
 цѣе фѣѣѣе-кѣре р' мѣна лѣи тѣѣѣг', шѣи съ мѣнкѣи кѣ гѣѣкѣ .
 Аѣѣста кѣи' шѣи сѣмѣи, лѣ чѣна чѣ аѣ фѣкъѣтѣ дѣмѣсѣ нѣ съ
 вѣдѣ съ фѣе фѣкъѣтѣ аѣа . Кѣчѣ къ иѣ фѣчѣѣ пѣска лѣѣи стѣнѣд'
 прѣкѣи аѣи зѣс', ирѣ дѣмѣсѣ шѣи ѣчѣнѣиѣи лѣи аѣ фѣкъѣтѣ чѣна
 итѣжѣнѣдѣ . Шѣи Жѣдѣвѣи ѡ фѣчѣѣ дѣпѣ пѣрѣнѣка лѣѣи фѣѣрѣ
 дѣ зѣмѣ, ирѣ дѣмѣсѣ съ вѣдѣ кѣм' къ аѣ рѣѣнѣи' шѣи р'
 вѣѣд' пѣѣнѣкѣ шѣи ѡ аѣ дѣт' лѣѣи . Шѣи рѣкъ аѣ аѣѣтѣ аѣчѣи шѣи

пѣхѣрѣ, царѣ ей лѣкрьс ка ачѣста н'ас авѣтъ; ши ꙗ скѣрть, ꙗ
тр'алт' кипѣ с'ас фѣкѣтъ аич, ши ꙗтр'алтъ кип' аколѣ. Дѣч'
прекѣм' тѣате алтеле але чинѣй ачѣщѣа ас авѣтъ ꙗсѣби дѣ
пѣска ачѣка а лѣщѣй, ꙗтр'ачѣста кип' ниѣ азимѣ н'ас авѣтъ аич.
Прекѣм' ниѣ Бѣглѣщѣй н'ас зисѣ азимѣ, че пѣйне, ши пѣтъ.

Epilog.

Кѣ ажстѣорюль дѣмнѣащѣ лѣат-ас сѣвѣршиѣтъсѣ,
Ичѣстѣ картѣ вѣкѣдникѣ дѣ Пѣпа еретѣкѣсѣ.
ꙗ лѣна лѣй Ипрѣлѣе ꙗ трѣй-зѣч дѣ зилѣ.
Ерѣ ши кѣрсѣсѣ анилѣрѣ чѣлѣ дѣлѣ мѣштѣирѣ,
Бѣ мѣе ши шѣсе сѣте ши нѣлѣ зѣч ши нѣлѣ.
Ши царѣ слѣвѣ дѣмнѣащѣ чи не ажѣтъ нѣлѣ.

СII.

1700.

(Ms. bibl. centr. s. n., 4°, 164 foj nepaginate, fol. 101b—161b. Copiat de Pivna
Ivan wt Iash la 7261 = 1753.)

Radu Greceanu: Cronica.

Домнѣа лѣи Костандинѣ вѣд. лѣмнѣатѣащѣ, ши прѣ
крѣщѣнѣащѣ домнѣащѣ цѣрѣкѣй рѣмѣкнѣщѣй Іѣ Кѣстандинѣ в. Бѣса-
рѣвѣ вѣвѣдѣ, дѣ кѣндѣ дѣмнѣезѣс кѣ домнѣа л'ас ꙗкорѣнѣтъ,
пѣнтрѣс вѣремилѣ ши ꙗтѣмплѣрѣилѣ че ꙗ пѣмѣнтѣсѣ ачѣста
ꙗ зилѣлѣ мѣрѣи салѣ с'ас ꙗтѣмплатѣ.

Cap. IV: Rădicarea la domnie a lui Constantin V. Basarab.

(Fol. 103b—104a.)

Кап. Д. ꙗ че кипѣ рѣдикарѣ ши ꙗнѣлѣцѣрѣкѣ домнѣен ас фѣстѣ
лѣи Кѣстандинѣ вѣд(ѣ).

Фѣиндѣ дарѣ, прекѣм ам зис, адѣнарѣк тѣат(ѣ) ла мѣтро-
полѣе, тѣат(ѣ) вѣеримѣа цѣрѣкѣи ши слѣжитѣорѣи, ши Дѣиѣнѣсѣе
патрѣнарѣхѣа црѣнгрѣдѣащѣи, карѣ атѣнѣча аичѣ сѣ афѣла, ши пѣ-
ринтѣлѣ мѣтрѣполѣнтѣсѣа цѣрѣкѣи, ерѣ ши ѣи капѣиѣн-бѣашѣа ꙗпѣрѣ-
тѣск анѣмѣ Иѣхметѣ агѣ, карѣ мѣи нанѣнтѣ кѣ трѣен вѣнѣс(ѣ) ла

дѡмнѣ, ши алиць богац аци, карини атѡнча ꙗ ꙗꙗ съ аѳла. дѣчи вѣзидѣ ши ин алѣурѣ, ши сѡк(о)тѣла ча дѣ шѣци че с(ѣ) фѣкѣс(ѣ) пинтрѡ домнѣ; ѡр капици-баша нѡман дѣкѣт пре ачѣст Кѡстандин е . вл . ѡѡг . кѡ каѳтан аѡ ѡерѣкат . ши аша боѡри ꙗпреѡи(ѣ) кѡ архѣрин аѡнѡд-а, ꙗ вискрѣкѣ аѡ мѡрсѡ, ши дѡкѣндѡ-а ꙗрнитѣлѣ патрнарѣѡ ꙗ ѡатарю, мѡт-вѣлѣ дѣ домнѣ ѡѡ четит, сѣѣнтѡлѣ ꙗрѣстол ꙗрѣнѡѡрѣндѣ, дѡпре чѣл че дѡмни съ ꙗкорѡнѣказѣ шѣнчѣки . дѣчи шиндѣ дин вискрѣк(ѣ), ꙗдат(ѣ) ши кал дѡмнѣкѡ ѡѡ аѡсѣ кѡ тѡат(ѣ) подѡба ши фѡр(м)сѣѣца, ши тоѡ сѡж(и)тѡри ши тоат(ѣ) ѡрѣн-дѡлаа домнѣкѣкѣ фѣиндѣ, аѡ ꙗкѣлѣкат, ши ла кѡртѡ дѡмнѣкѣкѣ кѡ чинѣтѣ ши кѡ пѡмѣѣ мѡрѣ аѡ мѡрсѡ; ши ꙗтѣи ꙗ вискрѣкѣ дѡмнѣкѣкѣ аѡ ꙗтрат, ши кѣнтѣндѣ аѣнѡнѡла, дѡн(ѣ) шѣнчѣки сѣ(и)нтѣлѣ икоанѣ аѡ сѣрѡтат, ши жѡр(ѣ)мѣнтѣ аколѣ кѡ боѡри ꙗкрѣдинѣнѡд-с(ѣ) ꙗ сѣ(ѣ)нта еѡглѣ кѡ мѣриѡ са ꙗ дрипѡтѣ сѣ ꙗѣ . дѡн(ѣ) ачѣѡ ꙗ касѣлѣ домнѣци, ꙗ дивѡнѡла чѣлѣ мѡрѣ сѡнѡд-сѣ ꙗ сѣлѡ(нѡ)лѣ домнѣкѣкѣ аѡ шѣзѡтѣ, ши кѡ тѡнѡриѡлѣ дѣндѣ, мѡрѣ вѣсѣлѣ ꙗ тѡат(ѣ) полнитѡ с'аѡ фѣкѣст дѣ домнѣ нѡлѡ, карѣ дѡн(ѣ) ꙗлѣчѣрѣкѣ а тѡат(ѣ) ѡѡрѣкѣ сѣ фѣкѣсѣ . ши дѡн(ѣ) ачѣстѣ а дѡѡ зи ши ѡасѣлѣ аѡн Шѣрѣан вѡд(ѣ) аѡ рѣдикат, ꙗпреѡи(ѣ) кѡ тѡат(ѣ) боѡримѡ, ши тоѡ архѣрин, ши ꙗрѡѡци дѣ л'аѡ аѡсѣ ла мѣн(ѣ)стѡрѣ ла Кѡтрѡчѣкин кѡ фѡл(ѣ) ши кѡ чинѣтѣ мѡрѣ, ка пре ѡн домнѣ, ши фѣкѣндѡ-с(ѣ) сѡжѣѡ погрѣѡанѣи л'аѡ ꙗгрѡпат ꙗ вискрѣкѣ.

Cap. XX: Incoronarea lui Tukeli, craiul Ardealului. (Fol. 123b—126a.)

Пинтрѡ корѡнаѣѡ аѡнѣ Тѡкѣли, кѡмѣ с'аѡ корѡнат а фѣи краи
ꙗрдѣлѡѡнѣ.

Дѣчи дар ши дѣ аколѣ дѣла ачѣл кѡнак рѣдикѣндѡ-сѣ мѡрс'аѡ ши ман нанитѣ ла сѡтѡлѣ Кѣрѣстѣѡнѡла, ши тоатѣ ѡрѣнѡлѣ аколѡ аѡ тѣвѣрѣт; ла карѣ сѡт ши корѡнаѣѡ аѡнѣ Тѡкѣли с'аѡ фѣкѣст, дѣ карѣ ман пре лѡргѣ вѡм зичѣ ꙗ че кинѣ с'аѡ фѣкѣстѣ, ши кѡм аѡ фѡстѣ пинтрѡ чѣи че н'аѡ вѣзѡт, сѣ аѡ-зѣ; мѣкар кѣ сокотѣла ꙗкорѡнѣри ла Бѣлград ѡра сѣ с(ѣ) фѡкѣ, ѡѡндѣ сѣлѡнѣ крѣѣкѣ ѡстѣ; ѡрѣ краѡлѣ темѣндѡ-с(ѣ) пинтрѡ вѣрѣ ѡ сминтѣлѡ(ѣ) дѣ нѣскар-ѡлѣ ѡрѣ немѣцини, че сѣ аѡ-зѣѡ кѣ кинѣ дин сѣсѣ, ѣл аѡ ꙗрѣнит дѣ с'аѡ корѡнат аколѣ ла ачѣл сѡт, карѣ ши ꙗ ꙗрѣжѡла Шѣнѣѡлѡнѣ ѡстѣ . дѣчи дар ꙗ рѣн-дѡнтѣ зѣи че ѡрѡ сѣ сѣ фѡкѣ корѡнаѣѡ, рѣдикѡтѡ-с'аѡ тѡат(ѣ)

вастѣ де аколѡ, де ѡнде ерѡ тѣвѣрѣтъ(ъ) дин порѡнкѣ кѡ
 гѣ(ти)ре де алан, съ дѡкѣ пре Тѡбели краюл кѡ помеѣ маре,
 съ дѡкѣ пре краюл ꙗ сат, ꙗ Кѣрстѣанѡ, съ с(ъ) ꙗкорѡнкѣ.
 ши триминдѣ краюлѣ ꙗнанте пре боѡри арделѣкни кѣци
 кѡ елѣ ерѡ ꙗпреѡн(ъ) ши кѡ царѡ, кѣ пѣн(ъ) атѡнча съ ꙗ-
 кинас(ъ) кѣт-ва съкѡиме, кари ерѡ ка ла ꙗ. ꙗ. ꙗ. ка съ мѣ-
 арѣ ен ꙗнанте, ѡнде гѣтире де корѡнаѣе ерѡ. дечи венит-
 аѡ Кѡстандин вѡд(ъ) домнѡ церѣи рѡмѣнеѡи, де аѡ дес-
 кѣлекатѣ ла корѡлѣ краюлѡи, ши пѡцѡнелѣ кѡ краюл ꙗ
 вѡреѣ сезиндѣ, венит-аѡ ши паша сараскѣрюл, дескѣлекѣндѣ
 ꙗрѣш ла корѡл краюлѡи, ши сезиндѣ пѡцѡнел ꙗ вѡроавѣ
 кѡ тоѡи пѣн с'аѡ рѣндѡит ѡциле тоате кѡ халан, съ мѣ-
 арѣ чинеш дѡп(ъ) рѣндѡила лѡи. венирѣ ши соли дела боѡри
 арделѣкни, ши дела царѣ кари ман нанте мѣкарсасе ла Крѣ-
 стѣанѡ, пѡхтиндѣ пре краюл съ мѣарѣ фѣиндѣ вѣрѣме де
 корѡнаѣе. дечи дар нѡман декѣт аѡ пѡрчес кѡ тоѡ, фѣеѡе-
 каре кѡ вастѣкѡш ши кѡ фѡрѡмосѣ алан; мергѣ(н)дѣ ꙗнанте
 пре рѣндѣ пѡшн, кѣц ерѡ кѡ васте тѡрчаскѣ, ши дѡпѣ дѣн-
 шн сѡтанѡ, ши дѡп(ъ) сѡтан, домнѡлѣ церѣи рѡмѣнеѡи,
 ши пре ѡрма домнѡлѡи мерѣк сараскѣрюлѣ, ꙗр не ѡрма тѡтѡ-
 рор венѣ краюл, пре кареле вастѣк арѣкѡлѡлѡи аѡептѣндѡ-а, кѡ
 помеѣ маре л'аѡ примнт. аша дар Кѡстандин вѡд(ъ) тре-
 кѣндѣ ꙗ капѡл ѡцилор арделѣкни, ши аѡептѣндѣ пѣн аѡ
 трекѡтѣ сараскѡрюл (!) ка съ примѣскѣ пре краюл. ꙗрѣ краюл
 кѡм с'аѡ апропнат, лѡат-аѡ пре домнѣ де ѡ парте, алѣтѡрѡ
 кѡ дѣнсѡлѣ мергѣндѣ, ши де алт(а) парте капѡци-баша чел
 ꙗпѣрѣтескѡ, кареле кѡ кафтан ꙗпѣрѣтескѡ, де ла поартѣ, ка
 съ ꙗераче не краюл, венис(ъ). ши кѣте г алѣтѡрѣк мергѣнд,
 краюл ла мнѡлѡк; ꙗрѣ динантѣк лѡр де ѡ парте боѡри ар-
 делѣкни мерѣк, де алт(ъ) парте бѡѡари мѡнтенеѡи; ши повод-
 ниѡи прин мнѡжѡк мерѣк, атѣта ан краюлѡи, кѣтѣ ши а
 дмнѡлѡи. ꙗрѣ вастѣк ꙗрѣкѡлѡлѡи стѣндѣ чинешѣ ла рѣндѡ-
 тала лѡр, кѡ кѣпетенѡиле лѡр, тѡц съ ꙗкинѡ краюлѡи, ши съ
 дѡчѣ ꙗнанте. ши аша кѡ вѣрѣндѡил(ъ) ка ачаста ши кѡ
 еѡн(ъ) тѡгмирѣ мергѣндѣ кѡ трѣмѡеѡе, ши кѡ табалѣанеле,
 ши кѡ тѡт фѣлюлѣ де помеѣ ꙗтрѣндѣ ꙗ сатѣ, аѡ дескѣле-
 кат ꙗ кѡртѣ енескѣрѡи, оѡнде корѡнаѣѡ ерѡ съ фѣе. ши ꙗтѣи
 ꙗ касе сѡиндѡс-съ, краюл кѡ домнѡлѣ динпреѡн(ъ) ши кѡ ка-
 пиѡи-баша, мерс-аѡ ши сараскѣрюлѣ ши сѡтанѡлѣ, ши ал'алѡи
 пѡшн тѡц кѣци ерѡ; пре каре краюлѣ де ѡ датѣ чинстин-
 дѡ-и, венит-аѡ нѡман декѣт боѡри арделѣкни, де аѡ пѡхтитит (!)

не краюлъ, къ ц(а)ра ꙗлъ ариант(ъ), ши-а кѣламъ съ с(ъ) ꙗ-
корѣнкѣ . ши аша ексѣкндѣ-с(ъ) кѣ Костандин вѣд(ъ) ꙗ-
приѣн(ъ) ꙗтрѣндѣ ꙗ висѣрикѣ оуди тѣцъ боари арделѣкни,
ши ал'алт(ъ) ц(а)рѣ адѣнац ѣра, ши фѣиндѣ скаѣнѣа краюлѣн
грижит ши гѣтит ꙗнайнтѣ прѣктолѣлѣн, ꙗтрѣвисѣлѣ аѣ шѣ-
зѣтѣ; ѣр дѣ стѣнга лѣн алѣтѣрѣк ши алт скаѣн фѣинд гри-
житѣ пентрѣ д(о)мнѣлѣ цѣрѣн рѣмѣнѣнѣн, шизѣт-аѣ ши д(о)м-
нѣа кѣ дѣнѣлѣ алѣтѣрѣк; ши ман фѣиндѣ ши алтѣ скаѣнѣ дѣ
аколѣк ман ꙗ жѣс дѣ ѡ партѣ ши дѣ алта, шизѣт-аѣ тѣцъ
боари арделѣкни ши мѣнтѣнѣн, ѣнн дѣ ѡ партѣ, алѣн дѣ алта .
дѣнн нѣман дѣкѣтѣ аѣ ꙗчѣнѣтѣ а зичѣ кѣ трѣмѣнѣлѣ ꙗ висѣ-
рѣкѣ, ши кѣнтѣрѣцъ кѣнтѣ дѣн' ал лор шѣнѣкѣн ши рѣн-
дѣнѣа(ъ) . дѣн'ачѣкѣ контѣннѣдѣ-сѣ кѣнтѣрѣлѣ, ꙗчѣнѣт-аѣ нѣнѣа)
чѣл марѣ ал лор предѣнѣцѣ а фѣчѣ, ка ла ѡ жѣм(ъ)тѣтѣ дѣ
чѣлѣ цѣнѣдѣ; дѣн'ачѣкѣ ексѣлатѣ-с'аѣ боари арделѣкни, ши кѣ-
ннѣдѣ ꙗнайнтѣк краюлѣн, ѣаѣ зис, кѣмъ къ ц(а)ра ꙗлъ роаг(ъ)
ши-аѣ пѣхѣтѣнѣ съ лѣ фѣѣ краю ши бѣн шѣлѣдѣнѣторн . атѣн-
чѣк ши краюл сколѣ ѡ скрисѣарѣ, ꙗтрѣ карѣ кѣтѣ-ѣа порѣнѣн
ѣра ши понтѣри скрис(ъ), спре карѣ краюл пѣхѣтѣа ѣра съ ѣр-
мѣкѣ; ши ꙗ аѣзирѣк тѣтѣрѣрѣ лѣг . крѣскѣ ѣтнѣдѣ-лѣ, тѣцъ
кѣмѣ къ лѣ вор цнѣа примнѣдѣ-лѣ с'аѣ фѣгѣдѣнѣт . дѣнѣ
ачѣкѣ ши боари ка дѣспре црѣ ши дѣспре тѣцн, дат'аѣ краю-
люлѣн (!) ѡ картѣк, карѣ ѣрѣ тнѣрѣнтѣ, дѣ ѡ аѣ ѣтнѣт ꙗ кап,
днѣтр'ачѣк картѣ, ꙗтрѣ картѣ ѣрѣ жѣр(ъ)мѣнтѣрѣлѣ, кѣ карѣ
кран кѣндѣ съ нѣн, съ жѣрѣ, пентрѣ ка съ цѣѣ чѣк ѣѣ (!) ако-
лѣ шнѣт скрис(ъ) лѣгѣтѣри . ши ѣтнѣд краюл ачѣкѣк, ꙗдат(ъ)
тѣцъ кѣ ѣн глаѣ аѣ стрѣгат, зикѣндѣ : висѣат! висѣат! ши
ѣрѣш кѣ трѣмѣнѣлѣ зикѣндѣ ꙗ висѣрикѣ . днѣ афѣрѣ дѣ
висѣрѣкѣ ꙗкѣ тѣнѣрѣлѣ ши нѣшѣн дѣ мѣлатѣ . дѣнн пре капнѣн-
ѣанѣа кѣ чнѣтѣ, ꙗкѣ прѣ марѣ, адѣкѣндѣ-аѣ аколѣк, ꙗдат(ъ)
аѣ ꙗерѣкат пре кран кѣ кафтанѣа чѣл ꙗгѣрѣтѣскѣ, кѣнтѣ-
шнѣтѣ фѣиндѣ кѣ кожѣкѣ дѣ самѣрѣ; ши актнѣамѣлѣлѣ ꙗ-
пѣрѣтѣнѣн ѣтнѣдѣ-с(ъ), ѣрѣшн кѣ трнѣмѣнѣлѣ ши а дѣ кѣ тѣнѣ-
рѣлѣ аѣ ꙗчѣнѣтѣ . ашнѣднѣрѣк ши ꙗкѣпѣл агѣ, визирѣлѣн (l. —юл)
сѣлатѣнѣлѣн, вѣннѣдѣ кѣ капнѣн-ѣашѣа, дат'аѣ ши ѣа скрисѣорн чѣ
авѣк трнѣмѣнѣ дѣ ла хѣнѣа ѣѣ скрнѣа ла црѣ, ши тоатѣ ачѣкѣтѣ
ѣтнѣдѣ-сѣ, ши пре анѣмѣа ѣ(н)гѣрѣкѣкѣ тѣламѣчннѣдѣ-сѣ ꙗтрѣ а
тѣтѣрѣрѣ ꙗцѣлѣкѣрѣ, мѣацѣамнѣт(ъ) ши хѣнѣлѣн ши ꙗпѣратѣ-
лѣн аѣ датѣ . атѣнѣчѣк дар ши мѣрѣа сѣ Костандин вѣд(ъ) кѣ
а сѣ вѣдннѣчѣѣ ѣѣ ѡ арѣ, арѣтѣндѣ кѣтрѣ кран чѣ днѣнѣрѣн(ъ)
кѣкѣннѣчѣоасѣ вѣкѣрѣѣ, фѣкѣст-аѣ краюлѣн фѣрѣмоас(ъ) ѡрѣцѣѣ,

Філософія стагорицда, м'ам' апскаты де ш ам тупоріть кс ажвторюль аш дмнз'кс . карк нс нсман к'чн мсте нбаш, чн к'чн мсте шн рчнп'ктб'р' а тупографіи карк амь рв'ц'ат' . ф'к'к'нд днтр'ач'ета рчнп'ктб'р' р'т'ю а тупографіи; кс пак'к'ч'онн д'ар' шн кс цнск' пак'ате, адк'ш шн нсю рнаинте к'ктр' мнаосжрд'ал шн пр'к ліндал шкюл м'р'иш т'але . карк м'р'іа т'а д'ш'к оурмар'к р'п'р'а'цнаор' ч'елор' де демб'ат'с, ка оушк стр'кннб'т' ал' р'п'р'а'цнаор', шн ман н'алт' шн ман ал'ск' дек'ж'т' д'мнш' чнн дн'чнш'т'к', м'к' роу' с'к ш пр'йм'шн, кс бак'нд'к'це шн кс юб'іре де шмь . пр'к'с'мь м'ар'еа р'п'р'ат' аль П'р'снаор К'ур', ачк' нсцннт'к' ап'к а с'р'ак'к'д'аш, с'ад ка ч'ш' д'б'ш' б'анн м'шчн ай в'к'д'в'ш' . шн д'мнз'к'дал т'с'т'с'рор', шн д'к' т'к'т'орюль шн с'к'ж'р'шнт'орюль а тоат'к' р'в'ц'к'т'с'ра шн м'е'ш'р'ш'с'г'дал, с'к' п'к'з'к'ск' пр'е м'р'іа т'а май пр'ес'с'к' де тоат'к' р'к'ст'ат'к' ч'елор' р'прот'ш'кнчн, р'т'р'шнд'с'т'е р'т'р'с' пр'к' н'алт'дал шн де д'мнз'к'с' п'к'з'ш'т'с'а с'к'адн' аль д'мнш', р' м'б'л'цн анн, шн пр'к' нороч'шчн кс п'аче шн ф'к'р'к' т'с'р'с'р'ар'е, шн д'к'р'шнд'с'цн в'іа'ц'к' р'д'ел'ш'г'ат'к', р'т'р'с' в'ес'ел'ш', р'пр'е'ш'к' кс пр'к' л'амнн'а'ц'ш' к'ок'онн ай м'к'р'шн т'але, шн кс тоат'к' к'с'рт'к' . Ямнш' . П' с'л'к'в'ш'т'ш' де д'мнз'к'с' р'п'к'а'ц'ш'мен т'але, май мнк' шн пак'ате роу' : Г'іур'г'іе Радов'ш' .

Predoslovie către cetitori. (pag. 8—9.)

Предословіе к'ктр'к' Четит'орн.

Д'т'р'ач'ает'к' к'к'р'ш'ал'е, ш юб'шчн четнт'орн, нс в'шчн аф'ад корб'ак'е кс нек'б'е ла р'ц'ел'с'к'; к'к' с'жнт'к' пр'об'аст'е сокот'к'ле шн р'в'ц'к'т'с'рн, пр'е с'к'с'рт'к' шн л'с'не, кар'ел'е с'к' р'ц'ел'ш'г' ф'к'р'к' шстен'к'ал' де ф'ш'р'ш' кар'ел'е . Нс с'жнт'к' р'в'ц'к'т'с'рн де шенч'к'ю шн полнтш'ч'шчн пр'к'с'мь с'жнт'к' ач'к'ал' ал'е аш' С'шнк'т'ш'т' шн ал'е ал'тора . Че с'жнт'к' сокот'к'ле кр'шшнш'цн, кар'ел'е пр'шв'с'к'с' нсман к'ктр'к' ад'ев'к'р'дал ч'ел' еванг'ел'ш'ч'с'к'с', шн к'ктр'к' кр'е' д'шч'а аш' х'с' . П'ч'к'ст'е сокот'к'ле нс с'жнт'к' д'ате нсман к'ктр'к' ч'ш' д'ел'ш'г'а'цн де л'б'ме шн к'ктр'к' ч'ш' че н'т'р'ек'к' н'с'р'с'р'к' р'т'р'с' р'с'г'к'ч'онн не'ш'чет'ате; че шн к'ктр'к' ач'еа, кар'ш'ш' в'ш'с'с'к'к' р' л'б'ме, шн нс к'с'нб'с'к'с' ат'к'та де к'с'рат'к' та'шн'ал' аш' д'мнз'к'с'; к'к' п'б'т'к' шн ач'ш'р'к' май ап'б'ш' д'ш'к' гр'шжн'ал' л'б'мш' ка с'к' ш чнт'к'с'к'к'; к'к' пр'е ад'ев'к'рат' ле пр'шс'ос'к'ш'це нсцншнш'к'к' в'р'к'ме шн п'шнт'р'с' с'п'с'ш'ш'а л'вр'к' . Де нс кор'к' н'ст'к' с'к' ш чнт'к'с'к'к' тоат'к' р'т'р'о' зш, шр'к' май нсцнш'к' кор' н'ст'к' ка с'к' пр'очнт'к'с'к'к', р' ф'ш'р'ш' кар'е зш к'к'те оу'н' кан' май на'шнт'е п'жн'к' че нс р'ч'ш'к'

грийлиле . Диминѣца дѣпъ че вѣци сфършии чѣ датбаре ши дѣпъ швичкю рѣгъчюне къръ дмнезъс, читици оуны кап', рсѣ кѣ сокотинцъ ка съ ш пстѣци рцелѣце бине . Де нѣ въ ввр' фй лѣсжнд' лѣкрѣриле а четй диминѣца, пстѣц' ши къръ скръ, май наинте пжнъ нѣ мкрѣци спре пѣт' . Ичкѣсте сокотинце, мѣкаръ къ сжнтъ ши мичи паръ ртръ р сѣфлетѣл' нѣстрѣ, де-л' печетѣсѣскѣ ка ши печѣтѣк пре чаръ .

Cap. VII: Pentru vecinicia muncilor iadului. (pag. 33—37.)

Пентрѣс въкѣирѣк мѣнчилоръ иадѣлѣй . кап . 3 .

а. Дмнезъс мѣнчѣце пѣкателе чѣле времѣлннче кѣ мѣнчи вѣчннче, ши вѣре пѣате сокотй нецине май мѣре мѣние де кжт ачѣста? кѣзннле иадѣлѣй сжнт' фъръ де нѣмъръ . пентрѣс къ фѣца кѣрѣк ш дефѣймъ пѣкѣтѣбшй, иасте пѣсте сѣкмъ; чѣ тревѣѣще, дѣпъ кѣм' иасте фѣца кѣрѣж-й фѣкѣ нечинсте, съ фие ши мѣнка лѣрѣ фъръ де сѣкмъ .

в. Мѣнчиле атѣнче сжнтъ мѣри, кжндъ сфършии н'ѣс . рпѣнѣерѣ ѣкѣлѣй иасте ртрѣс адевѣрѣ оушоарѣ кжндъ ва фй нѣмай де ш датъ, паръ (!) дѣка ва рпѣнѣе неконтенит' дѣчйй рѣмѣне нерѣедѣтъ; де с'ѣрѣ фи врѣтъ сѣвѣрши мѣнчиле иадѣлѣй, лѣ ш сѣтѣ де мйй де ани, сѣс шри р чѣ нѣмъръ май мѣлатъ ай пстѣ сокотй, прѣ адевѣрѣ иадѣл' арѣ фй ш нимика . паръ де врѣме чѣ мѣнчеле сжнтъ де пѣрѣрѣк въкѣнтѣбаре, чине пѣате съ нѣмѣре мѣнка? де врѣме чѣ оуны ѣмъ нѣ пѣате сѣфери съ стѣ пре ѣнѣ ащериѣтъ мѣале ши фѣрѣмѣск тот дѣбна, дѣрѣ кѣм' ва пстѣ рѣедѣ съ стѣ ртр'о мѣнкѣ вѣчннчѣ? нѣй нѣ пстѣмъ рѣедѣ а стѣ ла ш жѣбакъ ш зѣ ши ш нѣпѣте, дѣрѣ кѣмъ вол' съ пстѣмъ рѣедѣ, ѣ фй пѣрѣрѣк ши тотъ дѣбна ртр'о вѣпѣе несфѣршиитъ?

г. Сѣрѣкѣлѣ кѣндъ н'ѣре чѣле де трѣеа хрѣний, сокотѣце пѣтима нерѣедѣтъ; дѣрѣ сѣфлетѣлѣ пѣкѣтѣбѣлѣи, кѣнд' ва пѣрѣде атѣнче, ваи, тотъ бинеле, чѣ рѣедѣре ва съ айѣ? дѣкпѣрѣрѣк чѣре, чѣ нѣ-н дѣс алѣ чѣвѣш', фъръ нѣмай мѣнчи; похтѣкѣе лѣминѣ, чѣ нѣ-н съ дѣ алѣ чѣвѣш', фъръ нѣмай фѣкѣлѣ мѣнчилорѣ, кѣреле тѣт дѣбна арѣе, паръ нѣ лѣминѣзѣ . лѣзѣрѣе алѣ чѣвѣш' н'ѣсде, фъръ нѣман сѣспине, ши скрѣшннѣтѣлѣ дѣнчилорѣ . гѣстѣрѣк нѣ докѣндѣкѣе алѣ чѣвѣш', фъръ нѣмай амѣрѣчюни ши веннѣри . ши май пре скѣртъ : тѣт' трѣпѣлѣ нѣ сѣм'те алѣ чѣвѣш', фъръ нѣмай вѣпѣиле иадѣлѣй .

д. Пай де ачѣ вѣкшуре! пѣкѣтѣсѣл пѣнтрѣ пѣкѣтѣлѣ лѣи, де арѣ вѣрѣд дин ѡкѣн лѣи атѣта лѣкрѣме кѣтъ арѣ мѣрѣ, ши тѣате гжрѣлѣ мѣрѣи, ши ла р де ани сѣ нѣ вѣрѣсе май мѣлѣт' дѣкѣтъ ѡ лѣкрѣмѣ; ачѣста дѣнѣ атѣтѣк мѣн ши рѣтѣ нѣкрѣче де ани, сѣ сокотѣкѣкѣ кѣ нѣ испрѣвѣкѣше нимѣкѣ; ка кѣмѣ ар фѣ фѣкѣт' атѣнче рѣнѣтѣсѣра, мѣрѣш' сѣ рѣчѣнѣ дин чѣнѣтъ, ши мѣрѣш' динѣтрѣлѣтѣ рѣнѣтъ, ка кѣмѣ нѣ ар фѣ пѣцѣтъ рѣкѣ шици ѡ мѣнѣкѣ. фѣарте кѣ адѣкѣратѣ тикѣлѣсѣлѣ, нимѣкѣ нѣ ар пѣтѣ панинѣ, де ар фѣ фѣкѣт де атѣтѣк ори рѣнѣтѣсѣрѣ, кѣт' ѡсте нѣсѣнѣлѣ мѣрѣи, ши кѣте сѣжит' чѣлѣ мѣкрѣнѣцѣлѣ, чѣ сѣ вѣдѣс р мѣрѣ, ши кѣте сѣнѣтъ фѣрѣнѣлѣ р пѣдѣсѣре.

е. Пѣкѣтѣшѣи аколѣ р мѣнѣкѣ, лѣ тотѣ фѣлюлѣ де пѣдѣтѣ а мѣнѣнѣлѣрѣ; ши тѣате рѣтрѣо вѣрѣме кѣнѣсѣкѣ, кѣ казѣнѣлѣ лѣрѣ нѣлѣ сѣфѣрѣшѣтъ. кѣ де ар фѣ фѣбѣтъ кѣ пѣтѣнѣцѣ ка сѣ мѣарѣ ши аколѣ ка ши аичѣ, пѣате кѣ арѣ авѣ сѣфѣрѣшѣтъ мѣнѣнѣлѣ лѣрѣ. мѣрѣ вѣи де иѣ, пѣнтрѣс кѣ лѣ а вѣнѣшѣ рѣтрѣо мѣарте тотѣ дѣкѣна. ѡ жѣлѣнѣкѣ ши вѣрѣдѣнѣкѣ де лѣкрѣме лѣнѣзѣре а пѣкѣтѣшѣнѣлѣрѣ!

з. Лѣаѣи аминѣте вѣкѣшѣрѣ мѣнѣнѣлѣрѣ, кѣ кѣрѣ дѣмнѣзѣнѣсѣкѣ дирѣнѣтѣте мѣнѣчѣкѣше пре чѣн пѣкѣтѣшѣ; ши де нѣ вѣц' пѣтѣ сѣ ѡ причѣнѣцѣ, кѣрѣдѣнѣ ѡ кѣ ѡсте оѣн адѣвѣрѣ алѣ дѣхѣлѣшѣ сѣнѣт'. мѣкрѣе-ворѣ ачѣнѣрѣ р мѣнѣка де вѣчѣн. мѣре рѣлѣ ѡсте оѣнѣшѣ краѣнѣнѣ а нѣ кѣрѣде вѣкѣшѣрѣ ачѣ тотѣ дѣкѣна а мѣдѣлѣшѣ, дѣка нѣ лѣ ва нѣнѣтѣи кѣ лѣкрѣлѣ. чѣла чѣ дѣ рѣспѣлѣтѣше чѣлѣрѣ чѣ нѣлѣ кѣнѣсѣкѣтъ пре дѣмнѣзѣлѣс, ши чѣлѣора кѣрѣи нѣ асѣлѣтѣ вѣглѣлѣ лѣи Хс. кѣрѣи вѣрѣ лѣдѣ жѣдѣкѣта, пѣрѣрѣк чѣ вѣчѣнѣкѣ. адѣкѣ дѣмнѣзѣлѣс ва сѣ мѣнѣчѣкѣкѣ пре ачѣлѣ, кѣрѣи нѣ кѣрѣде р дѣмнѣзѣлѣс, ши р дѣмнѣлѣ нѣбѣтрѣс Іс. Хс. ши кѣзна лѣрѣ ва сѣ фѣе вѣчѣнѣкѣ. ши Златѣбѣст' зѣнѣ: времѣклѣнѣкѣ ѡсте ачѣлѣ чѣ вѣсѣлѣкѣше, вѣчѣнѣкѣ ѡсте ачѣлѣ чѣ рѣтрѣстѣкѣзѣ; адѣкѣ дѣвѣнѣдѣрѣк пѣкѣтѣлѣшѣи аичѣ ѡсте времѣклѣнѣкѣ, мѣрѣ мѣнѣка лѣи р мѣд' ѡсте вѣчѣнѣкѣ.

CIV.

1700.

(80, mic. VI foī nepaginate, 82 foī paginate.)

Флоарѣ дърѣрилар с'ад твпзрѣт' ꙗ сѣнта
мвнзстѣре ꙗ Енѣгѡвъ . вѡ лѣтѡ . 3си . мѡцѣ юл.

Inchinăciune cătră Constandin Basarab Voevod. (Fol. IIb—IIIb.)

Прѣ крепѣнѡслѡй, прѣ лѡминатѡслѡй шѣ прѣ лнѣлцатѡ-
слѡй дѡмнѡслѡй, шѣ стѣпжнитѡрюслѡй, а тѡбатѣ цѡра Рѡмж-
нѣскѣ, дѡмнѡслѡй дѡмнѡслѡй, Іѡанн' Кѡнстандин' Басарѡба вѡе-
вѡд . ачѣ плѣкатѣ пжнѣ лѡ пѣмжнт' лнкинѣчѣне.

. Шѣ ѡтѣ кѡ ажстѡрюл' лѡй дѡмнзѣс мѡр-
гжндѣ спре лкинѡрк сѣнтѡслѡй мѡнтѣлѡй Иѡбнѡслѡй, ꙗ чѣ грѣ-
дина мѡйнкѣй прѣчѣстѣй, шѣ афлжнд' мѡлатѣ шѣ прѣ лфѡс-
мѡшницѡтѣ сѣнтѣ кѣрци, стрѣлѡсчѣнд' кѡ лнѣлцѡтѣ лѣцѣлѣчѣнѣ;
шѣ кѣстжндѣ кѡ амѣрѡнтѡл', ам' афлат' шѣ ачѣстѣ кѣр-
тичѣ, кѡрк сѣ кѣламѣ : флѡарѣ дърѣрилар, скрѣсѣ ꙗ лѣмѡва грѣ-
чѣскѣ; ѡ ам' адѣсѣ кѡ мѣне аичѣ . шѣ лтжмплжндѡсѣ прѣ
кѡвѣѡсѡ Иѡромѡнѡх Филоѡѣй сѣнта-горѣцѡл' а венѣ пжнѣ аичѣ
ꙗ цѡрѣ, л'ам' лѣдемпат' дѡпѣ пѡтѣнѣца-м' спре ѡстенѣлѣ, дѣ ѡ
лѡ лѡтѡрѡс спре чѣ дѣ мѡшѣ шѣ дѣ ѡѡце лѣмѡва нѡастрѣ
рѡмжнѣскѣ; пѣнтрѡ ка сѣ фѣе бѣне прѣймѣтѣ дѣ лѣкѡнитѡрѣй
ачѣстѡш' лѡк' . кѡрѣлѣ шѣ твпѣрѣндѡсѡ прѣкѡм' сѣ вѣдѣ, вѣс
акѡм мѣкар' шѣ недѣстѡйник сжнт, шѣ ѡ адѣк' рѡвѣѡце ꙗ
рѡюл' чѣл' мѡре ал' мѡлатѣлѡрѣ шѣ дѣ мѡлатѣ фѣлѡр' дѣ дѡ-
рѡри изѡоржтѡре, шѣ бѣне мѡросѡтѡре шѣ прѣ фѡсѡбѡсѣ
флѡри алѣ блжндѣцилар' мѡрѣй тѡлѣ

Ялѣ блжндѣцилар' мѡрѣй тѡлѣ, невѣрдник' шѣ нетрѣкѡ-
ник' рѡвѣ . Кѡнстандинѣ пѣх . Саракѣнѣ . снѣ Геѡргѣ Дѡхтѡрѣ
Крѣтѣнѡл'.

Cap. II: Păcatul pizmei. (Fol. 12a—14a.)

Пѣкатѡлѣ пѣзмѣй . кѡп' . вѣ.

Пѣзма, кѡрк ѡстѣ пѣкатѡл' ꙗ прѡтѣва дрѡгѡстей, ѡстѣ ꙗ
дѡлар' фѣлѡр' : ѡуна ѡстѣ ка сѣ-й пѡрѣ рѣс дѣ бѣнѣлѣ алтѡлѣ,
ѡрѣ алтѡ ка сѣ сѣеѡсѣ дѣ рѣсѡлѣ алтѡлѣ . ѡрѣ фѣѡце-кѡркѣ

пóате съ фíе вíне . пентрòс кò (! л. къ) нò иете р'кòс ка съ се еòкòре дè р'кòсòл алтòа, пентрòс ка съ се недеф'кèккь ачèла кá-рèлè арè, шíи съ факъ пентрòс алтòа вíне, пентрòс ка съ нò съ трòсф'кèккь.

Пóате съ ркнòсòлèккь шíи съ ас'кмене нечíине пíзма оуñий пáсòри, кáрк иете атòта дè пíзм'тáрицъ, кòт' д'к-ка-ш в'èдè пòи ий къ съ ргрáшкь р кòйвòлè ий, рíи лóвкциè кò пíсòсòлè ий р кóате, ка съ сòв'èкèккь.

Сèнека аò зíсè : пíзма сòбате дíи р'кòс вíне шíи дíи вíне р'кòс . Пентрòс п'кáтòсòлè пíзмèй, сòрèè лá кáрт'к п'кáте-лòркь, къ р чè кíи' мóлèа стрíи'кь ханна, аша шíи пíзма стрíи'кь трòсòлè шмòсòи . Солóмòи' аò зíсè : кòи'дè кáдè прèлатинòл' т'òс, нò те еòкòрò дè пáгòсèа лòй, къ нò пáче лòй дмнез'òс, шíи вò лòа дòмнез'òс пòвáра дè прè ачèла, шíи шò вò пòиè прè тíиè . рк'кь чéл' чè съ еòкòр'кь дè р'кòсòл' алтòа, нò вò р'òмжн'è нèв'òт'òт' [дè дмнез'òс] . Сфитòл' Грìгòр'è, аò зíсè : нò иете мáй мáре мòи'ккь р лòме дèкòт' пíзма, пентрòс къ оуñдè иете пíзма, нò пóате съ фíе нíч' пáче нíч' дрá-гòсèте; шíи ачáста иете ч'è мáй мáре нз'кòндíре кáрк пòц' съ фачи пíзм'тáрецòсòи : сь-и фáчи вíне.

Пентрòс пíзма афл'ò-сè, къ аò фòст' оуñь вòòрю мáре, кáрèлè ав'è р кàса лòй дòй рòбèй, шíи оуñòл' èрò сòсòм'òсò мáй вòртòсè дèкòт' тòц' вòменíи лòмíи, èрò алтòа èрò фòартè пíзм'тáрец' . Дèчи вòòрюòл' ачèла пòрòичíи ачèлòр' дòй рòбèй, шíи лè зíсè : èò вòю сь къ фáк' вòгáци дèкòт' тòт' шмòл' р кòрт'к м'è, пентрòс къ в'áм' афлáт' èвни шíи крèдичòши . шíи акòм' ч'к'рèци дèлò мíиèè оуñь дáрь, шíи кòт' вò ч'к'рè оу-нòсòлè, вòю дá чéлòа-л'áлт' рдоит' . шíи нíч' оуñòл' нò вр'è сь ч'к'р'кь рнаин'тè . èр'ò мáй апоиè в'òзòи'дè сòсòм'òсòлè къ пíзм'тáрецòсòлè нò вр'è сь ч'èр'кь ртòжю, дè пíзма кáрк ар'è кòтр'ò чéла-л'áлт' . [шíи тикòлòсòлè, дè ар'è фíи лòáть оуñòлè оуñ дáрь, шíи чéла-л'áлт' дòòа, чè пáгòсè вòр'è фíи ав'òт'è, чéла-л'áлт'è?] èлè зíсè : èò дòмнòсòлè мíèс, вòю сь-м сòòци мíèè оуñ' шкю, пентрòс ка сь сòòци пíзм'тáрецòсòлèи амòи'дòй . шíи рдáт' вòòрюòл' ачè-ла ф'òкòсò ашò, шíи сòбòсèè оуñь шкю ал' сòсòм'òсòлèи, шíи ай пíзм'тáрецòсòлèи, амòи'дòй.

Сèнека аò зíсè : нò фáче нечíиèстè, шíи нò вèй афлò вр'òж-мáш'; къ пíзма, пáтнмъ фáче . Пáлтòи'нè зíсè : пíзм(ò)тáрицòл'è нíч' вòдíишòвáр'кь нò ст'ò ф'òр'кь дòр'к'рè, нíчи сòсòм'òсòлè ф'òр'кь фрìи'кь . Сфитòсòлè Èвгòсèтинè аò зíсè : чéл' чè арè пíзм'ò нò юв'èциè прè нíчи оуñòлè . дирèп'т'è ачáста нò пóате сь фíè мáй

рѣс пѣкаты дѣжть пѣзма . Омѣрь ас зѣс : май мѣать съ
кѣде а съ пѣзи нещѣне де пѣзма рѣдей шѣ а прѣдтнѣащѣ, де
кѣть де а врѣжмѣашѣащѣ . Тѣаѣ ас зѣс : пѣзмѣтарѣцѣащѣ прѣ-
мѣще а пѣрде, нѣмай ка съ аѣбѣ шѣ латѣащѣ пѣгѣбѣ .

Пѣнтрѣс пѣкѣтѣащѣ пѣзмѣй, скрѣе ла лѣуѣкѣ вѣкѣе, кѣ вѣ-
жѣндѣ . Кѣнѣнѣ, кѣ тѣате лѣкрѣрѣле съ лѣмѣащѣащѣ, шѣ мерѣѣѣ
кѣтре фрѣте-сѣс Явель, шѣ пѣнтрѣс кѣчи кѣносѣс кѣ тѣт'
бѣнѣле авѣѣ дела дѣмѣзѣкѣс, лѣ оуѣнѣе прѣ еѣ лѣфлѣнѣдѣс-се
нѣмай дѣбѣ фрѣащѣ кѣрѣй сѣас нѣскѣтъ лѣжѣ лѣ лѣме . шѣ
ачѣста ас фѣбѣтъ сѣнѣеѣе чѣлѣ дѣнѣтѣжѣу кѣрѣле сѣас вѣрѣащѣ лѣ
пѣмѣнтѣ, адекѣ дѣнѣ пѣзмѣ .

Cap. XIII: Pentru darul înțelepției. (Fol. 37a—38a.)

Пѣнтрѣс дѣрѣащѣ лѣцѣлепѣщѣе спѣнѣ ла истѣрѣнѣ Рѣжмѣащѣ .
кѣ ас лѣкѣлекѣт' лѣтр'о зѣ лѣпѣрѣащѣащѣ, шѣ афлѣ лѣтр'о лѣнѣкѣ
прѣ оуѣнѣ фѣлѣосѣфѣ сѣнѣгѣрѣ . шѣ трѣмѣсе сѣ-лѣ кѣаѣе; лѣрѣ еѣ
нѣ-нѣ рѣспѣнѣсе . лѣрѣ лѣпѣрѣащѣащѣ вѣжѣндѣ ащѣ, сѣ дѣсе лѣсѣш'
дѣ-лѣ лѣтревѣѣ, чѣ фѣаще аколѣ сѣнѣгѣрѣ? шѣ лѣдѣтѣ рѣспѣнѣсе
фѣлѣосѣфѣащѣ зѣкѣндѣ : ес лѣвѣцѣс прѣ ваменѣ лѣцѣлепѣщѣе . лѣрѣ лѣ-
пѣрѣащѣащѣ зѣсе : лѣвацѣ-мѣ шѣ прѣ мѣнѣе чѣвѣ; шѣ лѣрѣндѣ фѣло-
сѣфѣащѣ оуѣнѣ кондѣкѣу скрѣсе ачѣста : лѣ фѣнѣе кѣре лѣкрѣс чѣ вѣнѣ
сѣ фѣащѣ, сокѣтѣкѣе чѣкѣе чѣ вѣр' сѣ вѣе . шѣ лѣшѣ лѣпѣрѣащѣащѣ
скрѣсѣарѣкѣ ачѣста, шѣ лѣторѣкѣндѣс-се лѣ Рѣжм, ѣ лѣпѣ лѣ пѣарѣта
полѣщѣй лѣшѣ . шѣ стѣндѣ мѣащѣ вѣрѣме сѣас лѣжмѣпѣащѣащѣ вѣре-
кѣрѣй ѣменѣ мѣрѣ дѣнѣ чѣтѣтѣкѣ ачѣкѣа, дѣ сокѣтѣрѣкѣ ка сѣ ѣ-
мѣарѣе прѣ лѣпѣрѣащѣащѣ . шѣ фѣгѣдѣшѣрѣкѣ вѣнѣ мѣлѣцѣ оуѣнѣшѣ вѣрѣ-
бѣащѣю, ка сѣ тѣе кѣпѣлѣ лѣпѣрѣащѣащѣ аколѣѣ оуѣнде-лѣ спѣащѣ . шѣ
лѣсѣ фѣгѣдѣшѣтѣ кѣ-лѣ вѣрѣ скѣпѣа . шѣ лѣтр'о зѣ мерѣжѣндѣ
вѣрѣбѣащѣюль сѣ-лѣ спѣле, кѣ гѣндѣ ка сѣ-лѣ ѣмѣарѣе, прѣкѣмѣ лѣас
рѣжѣндѣшѣтѣ, вѣзѣ прѣ пѣарѣта полѣщѣй ачѣѣ скрѣсѣарѣе кѣрѣкѣ зѣчѣѣ :
ѣрѣ чѣ вѣнѣ вѣрѣ сѣ фѣащѣ, сокѣтѣкѣе лѣтѣкѣу ачѣкѣа кѣрѣкѣ пѣате
ка сѣ-цѣ вѣе . шѣ лѣдѣтѣ кѣ тѣтѣащѣ сѣ темѣ, пѣкрѣндѣшѣ кѣ
лѣпѣрѣащѣащѣ ас фѣкѣсѣт' дѣ ѣ ас пѣсѣ, пѣнтрѣс кѣ ас афлѣащѣ
ачѣкѣа кѣрѣѣ ас рѣжѣндѣшѣтѣ сѣ фѣащѣ . шѣ лѣтр'ачѣлѣ чѣсѣ алѣрѣгѣндѣ,
лѣтрѣ ла лѣпѣрѣащѣащѣ дѣ-шѣ чѣрѣ ерѣтѣчѣдѣне, шѣ-нѣ мѣрѣтѣрѣнѣсѣ дѣ
тѣате . лѣрѣ лѣпѣрѣащѣащѣ нещѣнѣндѣ нѣмѣка дѣ ачѣст лѣкрѣс, дѣкѣа
лѣзѣнѣ ащѣ, трѣмѣсе пѣнтрѣс тѣцѣнѣ вѣащѣрѣй, кѣрѣй ас фѣбѣт' лѣ
сѣфѣащѣащѣ мѣрѣщѣй лѣшѣ, шѣ порѣнѣчѣ ка сѣ-нѣ ѣмѣарѣе; шѣ ерѣтѣ
мѣарѣтѣкѣ вѣрѣбѣащѣюль . шѣ ащѣнѣе трѣмѣсе ла фѣлѣосѣфѣ дѣ-лѣ

адѣсирѣ, шѣ дѣчѣй нѣ а' май лѣсѣ съ май мѣсѣ дѣла дѣнса', шѣ ѣ фѣкѣ чѣнстѣ мѣре, пѣнтрѣ къ ел ѣ дѣдѣсѣ ачѣ скрѣнтрѣ.

CV.

1702 (= 1680.)

(4°, IV nepaginate + 202 fol paginate.)

Сѣнта шѣ дѣмнезѣска Лѣтѣргѣ кѣрѣ акѣм
де нѣс с'ад типѣрит ѣ сѣнта епѣскопѣ дѣла
Бѣзѣс . ѣ Типографѣа долѣнѣскѣ . ла анѣла дѣла зи
дѣрѣ лѣмѣй ,зѣ.

Predoslovie. (Fol. Па — IV a.)

Предословіе

Жѣпан Шѣрѣан Кантакѣз(нѣо) кѣл' пѣхѣрникѣ

Тѣтѣрѣр адеѣрѣацѣлаѣр крѣщѣнѣ правослаѣн(нѣчѣ) шѣ кѣѣ
сѣ кѣѣнѣ а шѣ, сѣнѣтѣтѣ трѣпѣ(сѣкѣ шѣ) сѣпѣнѣ сѣфлѣтѣсѣкѣ,
де ла дѣмнѣла дѣмнез(ѣс) пофѣтѣре, шѣ рѣлагѣ.

Дѣмнезѣс вѣчѣникѣла, шѣ а тотѣ пѣтѣрѣникѣла, дѣн нѣмнѣ
нѣла мѣрѣрѣн шѣ вѣнѣтѣцѣн сѣла, ас вѣрѣтѣ лѣмѣ кѣ тѣатѣ
кѣтѣ сѣнѣтѣ ѣтрѣжѣса, шѣ афѣрѣ дѣнтрѣжѣса, вѣзѣтѣ шѣ нѣ
вѣзѣтѣ, дѣн нѣмѣка сѣ зѣдѣсѣкѣ, шѣ ла нѣкѣла сѣ адѣкѣ .
ѣсѣ нѣ нѣмай атѣта адѣжѣнѣмѣ ѣцѣлѣнѣчѣнѣнѣ сѣла ас вѣрѣтѣ
сѣ фѣкѣ, шѣ сѣ токѣкѣсѣкѣ, чѣ ѣкѣ кѣ нѣмѣрѣнѣнѣтѣнѣ проѣ
дѣнѣ тѣатѣ ка сѣ сѣ цѣ, шѣ оѣна кѣ алѣта кѣ сѣ сѣ пѣ
зѣсѣкѣ, ашѣ де мѣре шѣ де вѣнѣ ѣрѣнѣдѣмѣла ас пѣсѣ, шѣ ас
ашѣзѣтѣ, кѣт де нѣ мѣрѣш' пѣлагѣла цѣнѣнѣнѣ сѣла ар фѣ хѣ
тѣрѣжѣт' шѣ сѣжѣрѣшѣтѣла нѣ а фѣ, с'ар крѣде кѣ ѣ вѣчѣ сѣк
цѣнѣ с'ар трѣре, шѣ ар сѣта лѣмѣ.

Шѣла дѣрѣ ѣцѣлѣнѣцѣа, шѣ пѣтерѣнѣнѣа лѣн дѣм(нѣзѣс)
ашѣзѣжѣндѣ шѣ токѣмнѣдѣ фѣнѣцѣла, шѣ (лѣкрѣ)рѣла, шѣ фѣре
лѣс дѣтѣ, шѣ пофѣта ка а(чѣка) ѣтрѣжѣса ас сѣдѣтѣ: ка
пѣнтрѣа(чѣка) фѣнѣ(чѣ) зѣдѣре, трѣвѣнѣца нѣ сѣш' кѣтѣ, шѣ
ажѣ(тор)ю сѣш' чѣрѣ оѣна дѣла алѣта, пѣнтрѣс пѣза шѣ (цѣнѣ)кѣрѣ
нѣ . ѣсѣ дѣжѣтѣ тѣтѣрѣрѣ алѣтора, (м)аѣн вѣжѣтѣс шѣ май
алѣс ѣмѣлашѣ, [: кѣ оѣнѣнѣ чѣ лѣтѣ май алѣсѣ, шѣ май нѣкѣ-

сѣтъ зидѣре, декѣт тѣатъ зидѣрѣ, дѣпре рѣерн :] аѣ врѣн-
дѣитѣ ачѣ пѣтѣре, шѣ р немѣрнѣорю сѣфлетѣлъ аѣи аѣ пѣсь
кѣношѣнци, кѣрѣа шѣ мѣре порѣнкъ аѣ дѣтъ, кѣ рѣрѣ соѣ-
ѣрѣ че сѣ афѣлъ, сѣ сѣ цѣе, шѣ сѣ сѣ пѣзѣскѣ, оуѣнѣлъ кѣ ал-
тѣлъ ажѣтѣндѣ, шѣ спрѣжнѣнѣндѣ кѣ ачѣа, че фѣѣре-кѣрѣа
прѣвѣнѣнѣа, шѣ бѣнѣтѣтѣ дѣмнѣзѣѣскѣ иѣс дѣрѣнѣтѣ, шѣ л'аѣ
млѣвѣтъ; адектѣ, чѣлъ май тѣре, шѣ ман авѣт, прѣ чѣл' слѣбѣ,
шѣ май лѣнѣитѣ; чѣл' май мѣре шѣ май вѣртѣсь, прѣ чѣлъ
май мѣкъ, шѣ непѣтнѣчѣс; шѣ аѣа оуѣрмѣндѣ-се ла тѣате
ал'алѣе сѣ кѣрѣгѣ. ачѣа дѣрѣ а сѣ фѣче, шѣ ка ачѣа'а а сѣ
ажѣтѣ, кѣм' шѣ дѣторѣе кѣ аѣе ѣмѣаѣи, тѣате сѣнтѣеа скрѣп-
тѣри арѣтѣ, рѣаѣъ, шѣ порѣнѣчѣскѣ, ашѣждѣрѣ шѣ полѣтнѣ-
чѣнѣле лѣнѣ шѣ канѣане ачѣа'а дог'мѣтѣсѣскѣ. шѣ нѣ нѣмай
чѣле крѣ(шн)нѣнѣи, че рѣкъ шѣ чѣле ѣнѣнѣнѣи асѣмѣнѣ рѣа(цѣ),
рѣдѣмнѣ, шѣ силѣскѣ прѣ тѣтъ ѣмѣа'; дѣрѣп(т) кѣ, а фѣче,
шѣ а пѣзѣи ачѣа, дѣмнѣзѣѣскѣ шѣ фѣрѣскѣ лѣкѣрѣ аѣе. ажѣ-
тѣорѣуль дѣрѣ ачѣла, че шѣ дѣторѣе ѣмѣаѣи аѣе де а дѣ, шѣ а
адѣче оуѣнѣа алѣа, де прѣ пѣтнѣнѣа, шѣ авѣтѣлъ сѣс че ва
фѣи, р мѣате фѣаѣорн, шѣ кѣнѣри аѣе шѣ сѣ пѣате зѣче; прѣ-
кѣмѣ прѣн' мѣате скрѣнѣтѣри, чѣне чѣтѣѣе, сѣа ва врѣ сѣ чѣ-
тѣскѣ, вѣде шѣ ва пѣтѣ вѣдѣ. рѣ сѣ аѣнѣгѣ алѣе ажѣтѣорѣ,
ачѣа май алѣс шѣ май де мѣате фѣлѣсь аѣе а сѣфлетѣорѣ,
де врѣме че, кѣ кѣтъ май прѣ дѣсѣпра аѣе, май алѣс, май
нѣкѣсѣтъ, шѣ май чѣнѣтѣтъ сѣфлетѣлъ декѣтъ трѣпѣлъ, кѣ
атѣта май алѣсь шѣ фѣлѣсѣа лѣи аѣе шѣ май мѣре, шѣ май
ѣсѣвѣтъ бѣнѣле. дѣрѣпѣ кѣ а тѣтъ цѣнтѣорѣуль, шѣ р трѣнѣцѣ
мѣрѣтъ, слѣвѣтъ, шѣ прѣслѣвѣтъ дѣмнѣзѣс, аѣ чѣнѣтѣтъ,
аѣ рѣподѣвѣтъ, шѣ аѣ рѣбогѣцѣт фѣрѣ ѣмѣнѣскѣаѣи сѣфлетѣ,
кѣ немѣрѣрѣ, кѣ вѣчнѣнѣа, шѣ кѣ рѣпѣрѣцѣа чѣрѣорнѣлѣр, кѣрѣ
аѣе фѣрнѣрѣ чѣ адектѣрѣтѣ, бѣкѣрѣа, шѣ дѣслѣаца (ч)ѣ нѣ-
спѣсь, шѣ нѣкѣпрѣнѣскѣ де вѣчн.

Ла ачѣстѣ дѣрѣ тѣате мѣате оуѣтѣндѣ-се (ш)и бѣне
сокотѣндѣ-ле, май сѣсь нѣмѣйтѣлъ (!) дѣм(н)ѣаѣи жѣпан Шѣр-
бѣнѣ Канѣакознѣ, аѣ гѣнѣ дѣт, кѣ прѣн чѣл' че млѣсѣрѣдѣлъ, шѣ
прѣ сѣнтѣа дѣмнѣзѣс прѣлѣжѣ иѣс дѣт, кѣт прѣн' пѣтнѣнѣа-и
ва фѣи, сѣ ажѣте прѣ чѣи че трѣвѣнѣнѣа лор рѣи силѣѣе шѣ нѣ-
вѣа ѣ чѣре, май вѣртѣсь пѣртѣ вѣскѣрнѣаскѣ, кѣрѣи сѣнѣтъ
прѣвѣнѣи. дѣрѣпѣ ачѣа аѣтъ аѣ сокотѣтъ, шѣ аѣ алѣсь де аѣ
тѣпѣрѣнт де нѣноавѣ Лѣтѣрѣнѣле р кѣнѣа че сѣ вѣде, де
врѣме че с'аѣ шѣ рѣнѣнѣнѣа ачѣле кѣрѣнѣ рѣр'ачѣсте вѣрѣнѣ.
шѣ кѣ тѣатѣ кѣл'тѣааа сѣ нѣпрѣвѣнѣндѣ-ле, хѣрѣ (!. дѣрѣ) ле

рѣшѣте пре ла сѣнтеле шѣ дмнѣзѣциналѣ висѣречи, шѣ кѣи
 нате де трѣсѣницѣ дѣрѣдѣци, пѣнтрѣсѣсѣна поминирѣкѣ лѣи, а
 пѣринциалор, а мѣошнлорѣ, стрѣкмѣошнлорѣ, шѣ а тѣтъ кѣю шѣ
 вѣгорѣдѣ нѣкѣмѣсѣаши сѣкѣс, денѣ вѣнѣкѣ вѣла сѣ мишѣкат шѣ ацѣ-
 цѣтъ; лѣкѣрѣсѣ кѣс лѣвѣвѣратѣ вѣнѣкѣ де лѣвѣдѣатѣ, шѣ де мѣлатѣ
 мѣлатѣора фѣлоос. кѣкѣ ачѣстѣкѣ прѣкѣ сѣнтѣкѣ кѣртѣ, лѣтѣсѣргѣи зѣнкѣ,
 кѣнѣсѣлѣ шѣ рѣчѣнѣкѣтѣсѣра тѣсѣтѣсѣрѣорѣ правослѣвѣнѣчѣи аѣ Рѣкѣсѣкрѣитѣ-
 лѣи висѣрѣчѣицѣнаѣрѣ кѣрѣци, шѣ врѣндѣвѣланѣ асѣтѣ; дирѣнтѣ кѣ
 прѣитѣрѣачѣкетѣкѣ маѣи лѣкѣса, шѣ минѣнѣатѣ тѣиинѣ(ѣ) а вѣхарѣистѣиѣ
 сѣкѣ сѣвѣжрѣшѣицѣи, кѣртѣ кѣс дмнѣзѣкѣсѣкѣсѣлѣ трѣсѣнѣ лѣ дмнѣсѣаши
 шѣ спѣсѣнтѣорѣюлѣи нѣостѣрѣсѣ Іс. Хс. не рѣпрѣвѣнѣкѣ, не оуѣнѣкѣицѣи, шѣ
 вѣиѣцѣкѣ де вѣкѣчѣи не кѣцѣиинѣкѣ. а кѣрѣсѣмѣ дмнѣсѣ, шѣ дмнѣзѣиѣсѣ фѣ
 слѣвѣкѣ, шѣ лѣсѣдѣкѣ рѣ вѣкѣчѣи де вѣкѣчѣи аминѣнѣ.

Molitva la pogorărea duhului sfânt. (Fol. 155b—156a.)

Мѣтѣкѣ (ла погорѣжѣрѣкѣ дѣхѣсѣаши сѣнтѣи).

Дѣмнѣ, дѣмнѣ, чѣла чѣи не изѣвѣвѣицѣи пре нѣиѣ де тѣлатѣ сѣкѣ-
 рѣкѣта чѣе зѣбѣарѣкѣ рѣ зѣи, изѣвѣвѣкѣицѣи не де тѣтъ лѣкѣрѣсѣлѣ чѣе оуѣмѣвѣлѣ
 рѣтрѣсѣ рѣтѣнѣкѣрѣкѣ: прѣиѣлѣвѣкѣицѣи жѣртѣва чѣѣ де сѣкѣра а рѣнѣлѣцѣкѣрѣиѣ
 мѣжѣиинѣлѣорѣ нѣостѣрѣе, шѣ не рѣвѣредѣиѣнѣчѣкѣицѣи сѣкѣ трѣкѣчѣемѣ шѣи
 мѣкѣсѣра нѣиѣнѣцѣиѣ фѣрѣ де прѣиѣхѣанѣкѣ, неѣфѣинѣндѣ испѣнтѣицѣи де чѣиѣ
 рѣкѣи. шѣи не изѣвѣвѣкѣицѣи пре нѣиѣ де тѣлатѣ тѣсѣрѣвѣсѣрѣарѣкѣ шѣи фѣрѣиѣка,
 кѣртѣ вѣиѣне дѣла дѣвѣволѣсѣлѣ. дѣрѣсѣдѣци сѣфѣлетѣелѣорѣ нѣостѣрѣе оуѣ-
 мѣнѣиѣнѣцѣкѣ, шѣи гѣндѣсѣриѣлѣорѣ нѣостѣрѣе нѣсѣрѣтѣарѣе де грѣиѣжѣкѣ, де
 рѣтрѣвѣарѣкѣ жѣсѣдѣкѣцѣиѣ тѣлѣ чѣиѣ рѣфѣрѣикѣшѣатѣе шѣи дрѣкѣпѣтѣ. пѣ-
 трѣсѣндѣ кѣс фѣрѣиѣка тѣдѣ трѣсѣндѣриѣлѣ нѣостѣрѣе, шѣи шѣмѣолѣарѣкѣ мѣдѣсѣлѣ-
 риѣлѣ нѣостѣрѣе, чѣкѣлѣкѣ чѣи сѣжѣнтѣ пре нѣкѣмѣжѣнтѣкѣ; ка рѣтрѣсѣ лѣиѣнѣцѣкѣ
 сѣмѣнѣсѣаши сѣкѣ не лѣдмѣнѣкѣмѣ кѣс вѣдѣкѣрѣкѣ жѣсѣдѣкѣцѣиѣлѣорѣ тѣлѣ.
 дѣнѣпѣртѣкѣзѣкѣ де ла шѣиѣ тѣлатѣ нѣкѣлѣсѣчѣирѣкѣ чѣкѣ некѣсѣвѣиѣвѣасѣкѣ, шѣи
 пѣхѣта чѣкѣ лѣдѣкѣкѣтѣбѣарѣе де пѣиѣре. шѣи не сѣкѣолѣлѣ пре нѣиѣ рѣ вѣрѣкѣмѣкѣ
 де рѣсѣгѣкѣ рѣтѣкѣрѣицѣи рѣ кѣрѣдѣиѣнѣцѣкѣ, шѣи спѣорѣинѣдѣ рѣтрѣсѣ нѣорѣ-
 чѣиѣлѣ тѣлѣ.

Molitva sf-lui Damaschin. (Fol. 187a—187b.)

Мѣолѣитѣва а чѣиѣнѣчѣкѣ, а сѣнтѣсѣаши Іѣванѣ Дѣамѣасѣинѣи.

(Рѣсѣгѣчѣиѣнѣкѣ прѣиѣчѣиѣиѣиѣи).

Стѣкѣпѣжѣне, дѣмнѣ, дѣмнѣзѣкѣсѣлѣ нѣостѣрѣсѣ Іс. Хс. чѣла чѣе рѣсѣци
 аѣи нѣсѣтѣкѣрѣе а ерѣтѣдѣ пѣкѣкѣатѣелѣ, ка оуѣнѣ вѣнѣкѣ шѣи ювѣиѣторѣю де шѣлѣ

мени, партъ-ми чѣле че ам' грешитъ кс шїицца шї кс не-
шїицца; шї мѣ лред'ничѣше фѣр' де шжндѣ а мѣ лреднд
дмнезѣцилоръ, прѣ слѣвителоръ, шї прѣ ксрателоръ, шї де
вїицца фѣкѣтбарелоръ тїицилор тїле; нс спре грестате, ници
спре мѣнкѣ, ници спре адѣшцѣрѣ пѣкателоръ, че спре ксрѣцире
шї сѣицире, шї спре логодїре вїеций шї лпѣрѣцией че ва съ
фїе, спре зидѣ шї ажсторию, шї изгонїрѣ чѣлор протївничи,
лтрѣ пїардерѣ пѣкателоръ мѣле чѣлор мѣлте . кѣ тѣ шїи
дмнезѣдѣ мїлїй, шї ал лдрѣрилор, шї ал' ювїрїй де вѣ-
мени шї цїе мѣрїре лнѣлцѣмѣ ден'прѣднѣ кс тѣтѣль, шї
кс дѣдѣ сѣнтѣ, акѣмѣ шї пѣрѣрѣ, шї л вѣчїи вѣчилоръ .
Иминь.

Invățătura cãtrã preoți. (202a—202b.)

Лвѣцѣтѣрѣ кѣтрѣ прѣшци.

Ишиждерѣ шї вѣждїйле чѣле лвекїте дѣка нс пѣтец
алѣце нимика дентр'жиселе, съ ле лгропѣци л шатарию лфшндѣ .
прекѣм' шї де нїбане дѣка съ лвекескѣ фѣарте кѣм' съ ле
лгропѣм' л лок ксрат, авем лвѣцѣтѣрѣ ла прав . кап . тпѣ .
мѣхрѣмїле чѣле де шерсѣ, лрѣ съ фїе кѣвївасе дѣав, сѣв
г, ка дѣка съ негрѣше оуна съ съ пѣатѣ спѣлд алта; шї лр
съ нс се спѣле дѣвалма кс алте рѣфе, че л лок ксрат, сѣв л
лпѣ ксрѣтѣаре, ка нице лѣкрѣри оусевїте де чѣле де шѣше.

Ичѣстѣ тоате прекѣм вѣдец кѣ вж съ дѣ порѣнкѣ ашѣ
съ ле пѣзїци . лрѣ кѣрїй ден вѣй прѣшций вор фѣче лтр'алѣ
кнп, шї-и вѣм лфлд, оуниї ка ачѣв вїне съ шїе, кѣ нс нсмай
мѣре чертѣре вор авѣ дела нон пентрѣ вїна сѣ, че шї де прѣ-
шцие ка нице неаскѣлѣтѣтѣри съ вор лнѣшї . лрѣ чен аскѣлѣтѣ-
тѣри шї кѣрїи вор фѣче дѣпѣ порѣнка ачѣста а нѣастрѣ, шї
кс тѣмере вор сѣвжї лшї дѣмнезѣдѣ, шї де чинстѣ лшї нс
вор фї неѣгѣтѣри де сѣмѣ, ачѣв де ла нѣй вор авѣ рѣгѣ,
шї блгсвенїе . лрѣ че ѣ май мѣлѣтѣ, дела дѣмнезѣдѣ вор лѣд
плѣтѣ, ка нице сѣвци бѣне, шї креднїчѣсе; кѣрѣв ка мѣсти-
вѣлшї пѣринте пре вѣй пре тѣци вѣ лѣсѣм' спре лтѣрїре,
шї пѣзѣ.

CVI.

1703.

НѠБЛА ТЕСТАМЕНТЬ с'ад тѡпзрѣть ꙗ тѡпографѣа
домнѣскъ, ꙗ връшвлъ Бѡквѣрѣцилоръ . Ла анвлъ Мѡн-
тѡвѣрѣи ѡѡт.

(4º, П + 209 foÿ paginate.)

Пѡтрѡ сѡит' рѡври дѣнь Рѡю че кѡрѣ,
Прѡкѡмъ грѣѡци сѣнта скринѡбрѣ.
Пѡтрѡ вѡгѡй дѣи' чѣрю не тѡнѣ,
Ши ла кредѣицѣ пре тѡци адѣнѣ.
Пѡтрѡ сѡитѣ сѣмане тѡт' ꙗдоитѣ,
Ши але цѣрѡжи, фѡартѣ слѡвѣите.
Кѡ кѡрѣ сѣмане сѣ 'нкорѡнкѣзѣ,
Дѡманѡа Кѡнстанѡдѣи', тѡт' ѡманѡа' крѣкѣзѣ.
Че сѣ нѡмѣци ши Бѣскрѡвѣтѣ,
Дѣи' дѡманѡа вѣѡцѣ мѡлатѣ сѣ анѣтѣ.

Inchinăciune cătră Constantin Basarab Voevod. (Fol. IIa — IIb.)

Прѣ лѡминѡтѡсѡй ꙗнѣѡцѡтѡсѡй ши еѡнѡсѡй кредѣицѡсѡ'
дѡнѣ, ши ѡелѡдѡнѡтѡрю а тѡбатѣ цѡра Рѡмѡнѣскѣ Іѡ Кѡн-
станѡтѣнѣ Бѡсарѡвѣтѣ вѡевѡдѣ, плакѡтѣ ꙗкинѣчѡне.

Дѡтѡарче-се пѡрѡрѣк магинѡтѡа кѣтрѣ пѡлѡсѣ *), зѡбѡрѣ
спре ꙗнѣлѡциме фѡкѡа, пѡкѣкѣ-се ꙗ сѡнѡа' пѣмѡнѡтѡсѡй пѡ-
тра, алѣргѣ апѣле ꙗ брѡцѣле мѣрѣи, ши ꙗ сѡбѡрте кѡвѣите,
тѡате лѡкѡрѡле кѣтрѣ кѣнѡрѡа лѡрѣ сѣ пѡкѣкѣ . Дѣи' дѡрѣ
де ѡсте ѡшѡ, нѡ ѡсте ници де кѡамъ минѡнѣ; де вѡкѡме че ѡчѣ-
стѡй дѡнѡзѣискѣ Тѡстѡментѣ тѡате че сѡитѣ ꙗ сѡнѡа' кре-
дѣицѡсѡй ѡвѡтѡрюѡсѡй де хѣ ши крѡциниѣскѡсѡй тѣѡс сѡфѡетѣ,
ка ла ѡунѣ кѣнѡрѡ фѡрѣскѣ алѣргѣ; пѡнѡрѡ чѣ, кѣ прѡкѡмъ
чѣле сѣнте сѣ кѡвѣи' сѣнцилѡрѣ, ши чѣле сѣнциѡте сѣнциѡци-
лѡрѣ, ѡша ши чѣле крѡциниѡи крѡциниѡлѡрѣ сѣ кѡвѣи' . Мѡлатѣ
адѡвѣрѡтѣ крѡциниѡи ши де дѡнѡзѣѡс пѡкѣкѡте, ши де сѡфѡете
фѡлѡсѡнтѡаре кѣрѡци, дѡнѡрѡ але мѣрѣи тѡле кѡлѡтѡале спре фѡ-

*) Notă marginală: бѡадѡа чѣрюѡсѡй.

лѡсѡль чѣл' де ѡеще с'ас дѡт'; ѡркъ де кѡт' тѡате май фоло-
ситѡаре де сѡфлете ши мѡнтѡитѡаре ѡесте ачѡста а нѡсѡш
Тѡстамѣнт'. Пѣтрѡс кѡ де вѡрѡме, дѡпѡ кѡм' зѡче фѡрничѡтѡ
Пѡвел' алт нѡ ѡесте еѡглѡѡ фѡрѡ нѡмай пѡтѡрѡк лѡн дмнѡзѡс
спре мѡнтѡшѡре ла тѡт' чѣла че кѡрѡде. Пѡрѡтѡт' ѡесте кѡм' кѡ
декѡт' тѡате кѡрѡциле бесѡрѡчѡщ, ачѡста ѡесте май фолоситѡаре
де сѡфлете ши мѡнтѡитѡаре. Де вѡрѡме че еѡглѡѡ ѡесте сѡвѡѡ,
кѡрѡк вѡрѡѡще тѡате ѡрмѡле прѡтѡвникѡсѡш, кѡ ачѡста кѡакѡм'
тѡате рѡлѡле, рѡедѡкѡм' кѡ рѡрѡзнѡкѡк чѡле рѡрѡтѡвѡ, гѡнѡ-
рилѡ, тѡкѡлошѡилѡ, нѡкѡзѡрилѡ, ши мѡартѡк, асѡмѡнѡндѡ-не
чѡсѡш, че вѡне с'ас вѡстѡт ши мѡат' пѡтѡмѡшѡсѡш мѡнтѡ-
итѡрѡ. Прѡн' мѡѡлокѡлѡ еѡглѡѡѡ вѡрѡшѡм' прѡ Исѡѡн, рѡшнѡкѡмѡ
нѡвѡнѡ рѡцѡлѡпѡчѡнѡк нѡцѡлѡпѡчѡлѡрѡ рѡцѡлѡпѡчѡнѡ аш лѡмѡѡ ачѡ-
шѡѡ Дѡчѡ кѡтѡк пѡлѡтѡк сокотѡѡщ, прѡк лѡмнѡнѡте дѡне,
сѡ ѡѡ дѡла вѡгѡтѡлѡ дѡтѡтѡрѡю ши пѡлѡтѡникѡлѡ дѡнѡзѡс пѡн-
трѡс тѡпѡрѡитѡлѡ дѡнѡзѡѡщѡѡ ачѡшѡѡ ши де сѡфлете фолоситѡа-
рѡѡ кѡрѡци ал' нѡсѡш Тѡстамѣнтѡ? мѡре сѡлѡвѡк лѡ лѡѡтѡ аде-
вѡрѡтѡк, ши чѡнѡсте нѡмѡрѡитѡаре Пѡтоломѡѡ рѡпѡрѡтѡлѡ еѡѡпетѡ-
лѡш, пѡтрѡс тѡлѡмѡчѡрѡк вѡвѡлѡѡѡ рѡ лѡмѡе елѡнѡскѡк. Пѡрѡ
мѡрѡѡ тѡ май мѡре чѡнѡсте ши пѡлѡтѡк вѡѡ лѡѡ рѡ чѡстѡк
лѡме, ши рѡ чѡк вѡѡтѡаре, пѡтрѡс кѡчѡ нѡсѡлѡ ачѡста Тѡста-
мѣнтѡ алѡ мѡнтѡитѡрѡѡлѡш, фѡѡндѡ рѡтрѡс лѡмѡе чѡѡ пѡрѡн-
тѡскѡк тѡлѡмѡчѡѡтѡ кѡ алѡ мѡрѡѡн-тѡле к(ѡ)лѡтѡлѡле спре чѡѡ де
ѡеще фолоситѡѡцѡ лѡѡ мѡн тѡпѡрѡѡтѡк, ши лѡн дѡтѡ
Пѡ мѡрѡѡн тѡле мѡѡк ши пѡекѡтѡ рѡгѡтѡрѡю. сѡерѡитѡлѡ рѡтрѡс
Иѡрмѡнѡхѡн, Пѡѡѡмѡ Иѡвѡрѡнѡлѡ.

Mateiu cap. XVIII, v. 1—14. (Fol. 16a. *)

Еѡагѡелѡѡ дѡла Мѡтѡѡн капѡ ѡѡ.

1. Рѡтрѡчѡлѡ чѡсѡ сѡ апропѡѡрѡк ѡѡчѡнѡчѡѡ кѡтрѡк Исѡ
знѡкѡнд': ѡаре чѡнѡ-ѡ май мѡре, рѡтрѡс рѡпѡрѡцѡѡ чѡрѡѡрѡлѡрѡ?
2. Ши кѡмѡндѡ Исѡ ѡѡнѡ копѡѡлѡ, рѡлѡ пѡсе рѡ мѡѡлокѡлѡ лѡрѡ.
3. Ши зѡсе: адеѡѡрѡк грѡскѡк вѡѡѡ: де нѡ вѡк вѡѡнѡ рѡѡарѡе,
ши сѡ фѡѡцѡ кѡ копѡѡѡ, нѡ вѡѡ рѡтѡ рѡтрѡс рѡпѡрѡцѡѡ чѡрѡѡрѡ-
лѡрѡ. 4. Дѡчѡ кѡрѡле сѡк вѡ сѡерѡѡ прѡ сѡнѡе кѡ ачѡстѡк копѡѡлѡ,
ачѡла ѡесте май мѡре рѡтрѡс рѡпѡрѡцѡѡ чѡрѡѡрѡлѡрѡ. 5. Ши кѡрѡ-
арѡ прѡѡмѡѡ прѡ ѡѡнѡ копѡѡлѡ кѡ ачѡста рѡ нѡмѡле мѡѡс, прѡ мѡнѡе

*) cf. 1648, mai sus pag. 127.

пріймѣше. 6. Шрѣ чине аръ сминтѣ пре оуиѣлъ де ачѣри мѣчи, кáрѣи крѣдъ ртрѣ мѣни, май вѣне е лѣи съ съ спѣизѣре пѣтра мѣриѣ де грѣмáзѣи лѣи, ши съ съ рѣкѣ ртр'адѣжѣдъ мѣриѣ. 7. Бѣи лѣмѣи де сминтѣлае, къ тѣвѣдѣе съ вѣи сминтѣлае; рѣсъ вай де ѡмѣл' ачѣла, прѣнь кáреде вѣне сминтѣлае. 8. Шрѣ де те сминтѣше мѣна тѣ, сáс пичѣрѣдъ тѣс, тѣ-ле пре иле ши лѣпѣдѣ дела тѣне; май вѣне иете цѣе чѣнгѣ сáс шкѣѡпѣ съ ртри р вѣацѣ, дѣжѣтъ дѡлѡ мѣн' сáс дѡлѡ пичѣре лѣжѣд' съ те пѣи р фѣкѣдъ вѣчѣниѣ. 9. Ши ѡкиѡ тѣс де те ва сминтѣи, скѣте-лѣ пре елѣ, шáиѣ (!. ши-лѣ) лѣпѣдѣ де ла тѣне; май вѣне иете цѣе кѣ оуиѣ ѡкиѡ съ ртри р вѣацѣ, дѣжѣтъ дѡи ѡки лѣжѣд' съ те пѣи р мáткѣ фѣкѣлѣи. 10. Кѣв-тáци съ нѣ хѣлѣици пре вѣрѣнѣл' де ачѣри мѣч'; кѣ грѣкѣскѣ волѡ : кѣ рѣрѣи лорѣ р чѣриѡ, пѣрѣрѣк вѣдѣ фáцѣ Тáтѣлѣи мѣѣс чѣлѣ денѣ чѣриѡри. 11. Кѣ лѣ вѣниѣтъ фѣѡлѣ ѡмѣнѣскѣ, съ мѣнтѣѣскѣ пре чѣлѣ пѣрѣдѣтъ. 12. Чѣ съ пáре вѡлѡ? де вѡр' фѣи лѣ оуиѣ ѡмѣ р де ѡи, ши ва рѣтѣчѣи оуиѣ дѣнтѣрѣжѣсѣле, лѣ нѣ лѣкѣнѣтъ (!) пре чѣлѣ ч ши ѡ р мѣници, кáвѣтъ пре чѣ рѣтѣчѣиѣ? 13. Ши де се ва тѣлѣпѣлѣ съ ѡ афѣле, лѣвѣрѣáтѣ грѣкѣскѣ вѡлѡ, кѣ съ вѣкѣрѣ де ачѣкѣ май вѣртѣѡскѣ дѣжѣтъ де чѣлѣ ч ши ѡ нѣрѣтѣчѣиѣте. 14. Ши лѣ нѣ иете вѡе рѣниѣнтѣк Тáтѣлѣи вѣстрѣ денѣ чѣриѡри, кá съ пѣлѣ оуиѣдъ де чѣри мѣчи.

Faptele Apostolilor, cap. XXVIII, v. 1—14. (Fol. 123b—124a.)

Фáптеле апѡстѡлилорѣ капк . кн.

1. Ши скѣпѣжѣдѣ атѣнѣчѣк лѣ кѣнѡскѣтъ къ Мѣлѣтѣи ѡстрѡ-вѣл' съ кѣлѡмѣ. 2. Шрѣ вáрѣлѣрѣи фѣчѣл нѣ фѣе чѣ мѣлѣк кѣ нѡи, пѣнтрѣ кѣ априѣжѣдѣ фѣкѣ нѣкѣ лѣáтѣ пре тѡци пре нѡи, пѣнтрѣ пáбáл чѣ ерá, ши пѣнтрѣ фѣриѣкѣ. 3. Ши лѣдѣнѣжѣдѣ Пá-вѣлѣ мѣлѣциѣме де гѣтѣжѣи, ши пѣиѣндѣ прѣсте фѣкѣ, ѡ рѣпѣре де кѣлѣдѣрѣ шиѣндѣ, съ аѣскѣ де мѣна лѣи. 4. Шрѣ дѣкѣ вѣзѣрѣк вáрѣлѣрѣи, спѣизѣрѣжѣдѣ жѣгáнѣл де мѣна лѣи, зѣчѣл оуиѣдъ кѣтрѣ латѣлѣ : кѣ лѣвѣрѣáтѣ оуѣнѣгáиѣ иете ѡмѣлѣ ачѣстѣ, пре кáреде мѣнтѣсѣиѣндѣ ден' мáре, жѣдѣкáтá съ трѣкѣскѣ н'лѣ лѣкáтѣ. 5. Дѣчи елѣ скѣтѣрѣжѣдѣ жѣгáнѣл р фѣкѣ, нѣлѣиѣкѣ рѣс н'лѣ пѣкѣиѣт'. 6. Шрѣ иѣ аѣптѣлѣ пре елѣ кá съ съ оуѣмѣлѣ, лѣ съ кáзѣ фѣрѣк вѣкѣте мѡртѣ, ши мѣлѣте иѣ аѣптѣжѣдѣ ши вѣзѣжѣдѣ нѣмѣиѣкѣ нѣрѣѡе лѣ елѣ фѣкѣжѣндѣ-се, прѣлѣниѣндѣ-се зѣчѣл, кѣ е дáмѣзѣѣс елѣ. 7. Шрѣ ртрѣ чѣл чѣ ерá рѣпрѣжѣрѣдъ лѡкѣлѣи

лчѣлѣа, ера склѣашъ але май мѣрелѣи ѡстрѡвѣлѣи, пре нѣме
 Пѡплаѣ, каре прѣимѣндѣ-не пре нѡй, трѣй зѣле кѣ драглѣте (!. дра-
 гостѣ) не ѡспѣтъ. 8. Шѣ фѣ тѣткѣ лѣи Пѡплаѣ, де фрѣгѣри
 ши де вѣнтре фѣиндѣ кѣпрѣнѣ зѣчѣ; кѣтрѣ кареле Пѡвел'
 ртрѣндѣ ши фѣкѣндѣ рѣгѣ, пѣиндѣ мѣжинеле прѣте елѣ, л'ѣс
 виндекатѣ пре дѣнѣлѣ. 9. Дѣчи ачѣстѣ фѣкѣндѣ-се ши чѣл-
 л'ѣлѣи, чѣл че авѣ ебале р ѡстрѡвѣ мерѣѣ ши сѣ тѣмѣдѣлѣ.
 10. Карѣи ши кѣ мѣлатѣ чѣнѣте нѣс чѣнѣтѣ пре нѡй, ши
 врѣндѣ а пѣрѣдѣ нѣс грѣжѣтѣ чѣле де трѣкѣ. 11. Шѣрѣ
 дѣпѣ трѣй лѣни нѣм' порнѣтѣ кѣ корѣбѣлѣ, че ѣс ернѣтѣ р ѡ-
 стрѡвѣлѣ Алѣксандрѣи, карѣ ерѣ рѣмнѣтѣ дѣвѣскѣрилѡрѣ. 12. Шѣ
 немерѣндѣ ла Сиракѣсса амѣ ачѣтѣтѣ зѣле трѣй. 13. Шѣ де
 аколѡ рѣкѣнѣжѣрѣндѣ амѣ венѣтѣ ла Потѣлѣ. 14. Оѣнде
 афлѣндѣ фрѣлѣи, нѣм' мѣнѣгѣтѣ спре еи ка сѣ рѣмѣнѣм'
 зѣле шѣпѣте, ши ашѣ ла Рѣм' амѣ ажѣнѣсѣ.

CVII.

ca. 1705.

(Ms. bibl. centr. Nr. 18. Codex miscellaneus. 4°, 351 pagini. Isopie pag. 1—62.)

Ісѡпѣ сирѣч картѣ лѣи Ісѡп' рѣцѣлѣптѣлѣ.

Viața lui Isop. Povestea cu smochinele. (pag. 1—3.)

Ичѣста ерѣ дѣн Імѡрѣлѣ четѣте, дѣн цѣра Фрѣгѣи чѣ мѣре,
 ши де нѡрокѣлѣ лѣи ѣс фѣстѣ рѡвѣ; прѣкѣм скрѣе Платѡн, р
 картѣ че сѣ кѣлѣмѣ Геѡргѣлѣ; кѣм де мѣлатѣ ѡри ачѣстѣ лѣ-
 крѣри нѣ сѣнт дѣн ѡнѣчѣюл ѡмѣнѣлѡр, чѣ дѣн дѣрѣлѣ лѣи
 дѣмнѣзѣсѣ, ка сѣ с(ѣ) пѣдѣпѣкѣскѣ, ши сѣ с(ѣ) рѣцѣлѣпѣкѣскѣ
 ѡмѣнѣи чѣн дрѣпѣи кѣ иѣнѣма.

Дѣт-ѣс ѡмѣнѣлѡр трѣпѣлѣ лѣи рѣвѣе, ши нѣче кѣ ачѣлѣ
 нѣ ѣ пѣтѣтѣ стрѣка сѣѡѡзѣлѣ сѣфлѣтѣлѣи. ши кѣче ѣс рѣмѣлат
 дѣнтрѣи лѡк рѣнтрѣлѣт лѡк, тѡт нѣ л'ѣс пѣтѣтѣ скѡлатѣ дѣн
 фѣрѣкѣ лѣи. дѡлѡв кѣвѣнѣте сѣнт, кѣт тѡѣи ѡмѣнѣи с'ѣс мѣрат
 дѣ дѣнѣлѣ рѣнѣца лѣи: кѣ ерѣ ла кѣп ѣскѣнт, ши ѡкѣи р-
 торѣи, ши насѣл тѣртѣт, ши дѣплѣкат ла чѣф(ѣ), ши еѣзѣлѣ
 рѣкѣтѣрнѣте, ши рѣсѣрѣнѣте, ши нѣгрѣ, ши еѣрѣскѡс, ши ла трѣп
 кѡк(ѡ)шат ши стрѣмѣсѣ, ши пѣчѡрѣле стрѣмѣсѣ, ши рѣтѡртѣ.

ши ши лскрѣ ера ман рѣс ла дѣнса, фѣинд зѣбѣнник ла анм-
 еѣ, ши ла граю нетокмнт . де ачѣетѣ твати ас фѣкѣт пре
 Ісуп рѣк . ши мѣре лскрѣ ера : авѣнд ел оѣн трѣп ка ачѣла не-
 кѣнѣс, ши а скѣпѣ дин мрѣжиле рѣвѣн . рѣсе ел ашѣ ерѣ ла
 трѣп, прѣкѣм ам зис ман сѣс; шр де сѣфлетѣла ашн, ши де фѣрѣ
 ашн ерѣ фшарте ѡм бшн ши дрнт, ши фѣчор де шамѣнн
 дрнцн . ши ртрѣс твати гѣндѣриа(ѣ) ши рнтреѣѣриае ерѣ гата
 ла рѣспѣнскѣ, ка шн ѡм че нѣ ерѣ де нѣче ѡ трѣкав(ѣ) . р кѣсѣ .
 ши дѣкка ас ажѣнѣс ел ла стѣпѣн, кѣ твати(ѣ) ннѣма с'ас анѣ-
 кат де лскрѣ . ши с'ас дѣс стѣп(ѣ)нѣсѣс ла грѣдѣнѣ сѣ-ш
 ваз(ѣ) лскрѣла грѣдѣнѣнн; шр шн сѣпѣктѡрю ас кѣлѣс смѡкѣнѣ
 де чѣлѣ бшнѣ, ши ле дѣсе покѡн ла стѣп(ѣ)нѣсѣс, ши-н пѣкѣс
 фѣрѣмѣѣцѣл ачелѡр пѣѡме ши зѣсе ашн Гатанод, кѣ аша-н ера
 нѣмеле ачелѣн фѣчор, сѣ ле аскѣнзѣ . рн кѣсѣ, пѣн ва вѣнн ел
 де ла вѣѣ . шр Ісуп пѣнтрѣс ѡ трѣкавѣ че асѣкѣсе, рнтрѣ . рн
 кѣсѣ; шр Пгатанод афѣкѣндѣ-ш прѣлѣж кѣтрѣ ѡ сѡѣѣ а ашн,
 зѣсе : де цѣ-ѣ вѡѣ, вѣѣм ши сѣ не сѣтѣрѣм де смѡкѣнѣ, шр де
 вѣ рнтреѣд стѣп(ѣ)нѣла де смѡкѣнѣ, нѡн вѡм мѣртѣрѣнѣ
 амѣндѡн, кѣм кѣ ас рнтрат Ісуп . р кѣсѣ ши ас мѣнкат
 смѡкѣнѣла(ѣ) фѣрнш; ман вѣртѣс кѣч ас рнтрат ел . р кѣсѣ нѡн
 вѡм пѣтѣ адаѡѣе мѣате мѣнѣшнн, ши нѣ ва пѣтѣ оѣнѣла кѣ
 дѡн, ши фѣр де мѣртѣрѣѣ нѣ ва пѣтѣ грѣнн . ши мѣнкарѣ смѡ-
 кѣнѣла(ѣ) тѡате, ши рѣдѣѣ ши знѣк : ѡ ван де де (!) тнне блѣ-
 стѣмате Ісѡпѣ . ши дѣкка ас вѣннт стѣп(ѣ)нѣсѣс дѣла вѣѣ,
 чершѣ смѡкѣнѣла(ѣ); шр ен пѣрѣрѣ пре Ісуп, кѣм кѣ ел ас мѣн-
 кат смѡкѣнѣла(ѣ) . ел кѣ мѣнѣ зѣсе, сѣ кѣлѣме пре Ісуп, шѣ-н
 зѣсе : спѣнѣм прѡкѣте, кѣче ан рнтрат рн кѣмѣрѣ, ши ан
 мѣнкат смѡкѣнѣле ? шрѣ Ісуп асзѣл ши нѣ пѣтѣ грѣнн нѣче
 рнтр'ѣн кнп пѣнтрѣс зѣбѣла анмѣнн, ши вѣѣ сѣ-л батѣ пѣн-
 трѣс кѣ пѣрѣшѣ-н ста де фѡц(ѣ), ши пѣрѣл тѣре асѣпра ашн .
 шрѣ Ісуп ас кѣзѣт . р ѡнѣнѣе рнннтѣк ашн, ши с'ас рѣгат
 сѣ . рѣдѣѣскѣ стѣп(ѣ)нѣсѣс пѣцннтѣл . шѣ ас алѣргат, ши
 ас аѣсе апѣ кѡлд(ѣ), ши ас вѣѣт рѣтѣю ел; ши ас вѣгат
 дѣѣетѣла . р гѣрѣ, ши ас бѡрѣт нѣман апѣ гѡлѣл, кѣ нѣ
 мѣнѣкѣсѣ . шѣ сѣ рѣга ши чѣлор че-л пѣрѣл, сѣ фѣкѣ ши ен
 ашѣ, пѣнтрѣс ка сѣ с(ѣ) вѣдѣскѣ чѣнѣ ас мѣнкат смѡкѣнѣле .
 шрѣ стѣпѣнѣла лор сѣ мнрѣ де ачѣкѣ; ши зѣсе ши чѣлора-
 л'ѡлцн сѣ фѣкѣ ши ен ашѣ . шрѣ ен асар(ѣ) сѣ вѣѣ апѣ де чѣ
 кѡлдѣ, ши н'ас апѣкат сѣ рѣнц(ѣ) апѣ, чн ас вѣрѣат смѡкѣн-
 ѣла(ѣ) ртрѣнн . дѣчн дѣкка сѣ вѣдѣрѣ кѣм кѣ ачѣн дѡн мѣн-
 касѣ смѡкѣнѣла(ѣ), ас пѡрѣнчнт стѣп(ѣ)нѣла лор сѣ-н батѣ (!)

деспѡац . ши аѢ вѣзѣт тоц, прекѣм съ спѣне кѣ, чине сѡпѣ
гровѡпа алтѣа, кѡде антр'ѣнса.

Omul necurios. (pag. 20—21.)

Зант зисе ятѣ афлѣндѣ прилеж съ батѣ пре Ісѡп . ши
яр ѡи зисе : рѡбѣле дѣкѡ фѣкѣш пѣ прилѣтѣнн мѣен нескѡди-
тѡри, аѢ-те де-м аѢѢ ѡм неискѡдитѡрю . а доѡа зѣ аѢ мѣрѣѣ
Ісѡп ѡ тѣргѣ, ши кѣѣтѣ ѡкѡѡче ши ѡколѣ, ѡпрежѣрѣл
тѣргѣѡѡнн, ши вѣзѣ пре ѡн ѡм цѣран шѣзѣнд сънѣгѣр, фѣр
де аѢкѣрѣ, ѡтр'ѡн лѡк де атѣѣта вѣрѣме сънѣгѣр . ши съ апрѡпѣ
Ісѡп де дѣнѣѡа ши-нн зисе, ка ѡѣннн ѡм прост : те кѣѡмѣ
стѣп(ѣ)нѡа съ прѣнзѣѣнн кѣ дѣнѣѡа . яр цѣранѡа мѣрѣе не-
нескѡдитѡрю, фѣннѡ ѡм прост ; ши ѡтрѣ ѡ кѡсѣ, ши шѣзѣ
ла мѡсѣ некѣмат, кѣ ѡвѣрѣкѣмѣнте цѣрѣнннн кѡре авѣѣ . Зант
зисе кѣтрѣ Ісѡп : чине ясте ачѣста? Ісѡп зисе : ѡм нескѡди-
тѡрю . Зант шѡптѣ ла ѡѣрѣкѣле жѣп(ѣ)нѣкѣнн, ши-нн зисе, съ нѣ
се мѣннѣ де че-нн ва грѣнн, кѣ вою съ фѡк съ бат пре Ісѡп кѣ
вннѣ ; ши зисе Зант жѣп(ѣ)нѣкѣнн : баѡгѣ апѣ ѡ легнн ши
мѣрѣнн де спѡлѣ пнчѡѡрѣле ѡспѣлѡнн . цѣранѡа зисе : вине вен
фѡче жѣп(ѣ)нн, кѣ де аѣтѣ-вѡрѣ нѣ мѣ-ѡм спѣлат пнчѡѡрѣл(ѣ) .
дѣп'ѡчѣѡ аѢ нѣс мѡсѣ, ши аѢ ѡчѣпѣт а мѣннѡ . цѣранѡа
ѡкѣ аѢ ѡчѣпѣт а мѣннѡ фѣр де кѣѣннѣ, ши неѡвѣѡт, тѡт
де ѡ партѣ . ман пре ѡѣрѡмѣ аѢ нѣс ѡ мѡсѣ пѡѣчннѣ, ши аѢ
зисе Зант, съ кѣѡме пѡѣчннѣѡриѡ съ-ѡ батѣ, кѣ аѢ фѣкѣѣт
пѡѣчннѣтеле рѣле ; яр пѡѣчннѣтеле ерѡ вѣне, нѣман чн вѣк съ
вѡзѣ че ва зиче цѣранѡа . ел зисе : батѣ-ѡ жѣп(ѣ)нн, кѣ аѢ фѣ-
кѣѣт пѡѣчннѣтеле сѡпѣннн, съ ле фѡкѣ ман грѡѡс(ѣ) . ши аѢ ѡчѣ-
пѣт цѣранѡа а ле глаѡмознѣ ѡ мѣннн ши а ле мѣннѡ . ши яр
аѢ зисе Зант, съ фѡкѣ слѡѣннле афѡрѣ фѡк мѡре, ши съ де-
спѡѡе жѣп(ѣ)нѣкѣнн ши съ ѡ баѣѣ ѡ фѡк съ ѡ арѣѣ ; цѣра-
нѡа аѢ зисе ѡнн Зант : мѣ рѡг дѣмнн-ѡѡле жѣп(ѣ)нн, ѡрѣпѣтѣ
съ мѣ дѣк ши еѣ, съ-м аѢѣк мѣѡрѣ, ши съ ле арѣнн пре
ѡмѣннѡѡѡѡ, кѣ ѡнн ѡн се кѡде.

Fabulile lui Isop.

ТЪЛКЪРЫ АЛЕ АБИ ІСОП.

Fabula 1. (pag. 46.)

ЛІСА . МЪГĂРЮЛ . ВЪЛПЪК . ГЛАВА А.

ЛІСА, МЪГĂРЮЛ ШИ ВЪЛПЪК, СЪ АСЩІРЪК ТЪЦИ АПРЕШ(Ъ) . ДЪКЪИ ШІРЪК АА ВЪНАТ, ШИ ПРИСЕРЪК ВЪНАТ МЪЛТЪ . ШИ ЗІСЕ ЛЕША МЪГĂРЮЛШИ, КА С(Ъ) АПАРИЦЪ ВЪНАТЪА; ІАР МЪГĂРЮЛ АПЪКЪ, ШИ АПЪКЪЦІ ВЪНАТЪА, ШИ ФЪКЪС Г ПЪКЪЦИ ТЪКМА . ШИ ЗІСЕ СЪ-Ш А ЧЕ-Н ВА ПАКЪЧЪ: ФЪЕ-ТЕ КĂРЕЛЕ ДНИ ЕИ . ІАР ЛІСА ВЪЗЪ АЧАСТА ШИ СЪ МЪНІЕ, ШИ АШВІ ПРЕ МЪГĂРЮ ШИ-А ОУЧІСЕ . ШИ ЗІСЕ ВЪЛПЪН : ПАС ДĂРЪ ДЕ АПАРИЦИ ТЪ . ШИ АПЪКЪ ВЪЛПЪК, ШИ АЧЪКЪЕ Г ПЪКЪЦИ АЪС ФЪКЪСТ ТЪАТЕ W ПАРТЕ, НЪМАИ ЧЕ-Ш АЪСЪ ЕИ ПЪЦИН АЪКЪС ВĂРЕ-ЧЕ . ШИ ЗІСЕ ЛЕША : ЖЪП(Ъ)НЪКЪСЪ ВЪЛПЕ! ЧИНЕ ТЪКЪ АВЕЦАТ СЪ ФĂЧИ АША, ШИ СЪ АПĂРИЦИ АША ДРЕПТ? ІАР ВЪЛПЪК ЗІСЕ : РЪСТАТЪКЪ МЪГĂРЮЛШИ М'АЪ АВЕЦАТ . АЧАСТЪ ПИЛД(Ъ) АКИПЪДЪЦЕ, КЪМ СЪ АЦЪЛЪПЪЦІСЪКЪ ВАМЕНІИ, КЪНД ВЪД ПРЕ АЦИ ВĂМЕНИ ПЕТРЕКЪНД НЕВЪЕ.

Fabula 6. (pag. 49.)

КЪРЕВНĂРЮЛ ШИ ПЪНЗĂРЮЛ . КАП . Ъ.

ОУИ КЪРЕВНĂРЮ ВĂРЕ КĂРЕЛЕ, И СЕ ПРИЛЕЖИ ДЕ МĂСЪ АТР'У НШАПТЕ А КĂСА ОУНШ ПЪНЗĂРЮ, ШИ СЪ РЪГĂ ПЪНЗĂРЮЛШИ СЪ-А ЛĂСЕ СЪ ШААЗЪ(!) КЪ ДЪНЕСА А КĂСЪ; ІАР ПЪНЗĂРЮЛ И ЗІСЕ : КЪМ ВІЮ ПЪТЪ: ЕЪ СЪ АЪКЪДІСЪКЪ КЪ ТІНЕ АНТРЪ W КĂСЪ? ПЕНТРЪ ЧЕ, КЪ ЧЕ РОЮ ЕЪ АНЪКЪІ ТЪ КЕН НЕГРИ . АЧАСТЪ ПИЛД(Ъ) АКИПЪДЪЦЕ, КЪ ФЪЕ-ЧЕ WМ WРН КЪ ЧЕ ФЪКЪЮ ДЕ МИРИШЪГ, ДЕ НЪ ВОР ФИ ТОТ ДЕ ШИ ФЪКЪЮ, НЪ ВОР ПЪТЪ ТРЪИ АНТР'ШИ ЛОК.

Fabula 25. (pag. 61—62.)

ВЪЛПЪК ШИ МАИМЪЦА . КАП . КЕ.

ОДЪНЪВĂРЪ СЪ СТЪКЪСЪКЪЕ АА ШИ АШК ТЪАТЕ ДОЕНТОАЧЕЛ(Е), ШИ ГĂДОНЕЛ(Е), ШИ ФЪДЪКЪЕ . ШИ АЪ ФЪКЪСТ МАИМЪЦА ШИ ЖЪК ШИ АЪ ЖЪГАТ(!) КЪТ АЕ ПАКЪД ТЪТЪРЪР . ШИ АЕ ПАКЪД КЪТ W ЮБІРЪ, ШИ W РЪДНІКĂРЪ СЪ АЕ ФЪ АПЪРАТ . ІАРЪ ВЪЛПЪК W

рѣпши фѡартѣ, шї-и арѣтѣ ѡ фѣрѣмѣ де кѡрне рѣтр'ѡ кѡрскъ,
шї-и зїсе : іатѣ ам гѣснт ачѡстѣ мѣнкѡре, шї н'ам рѣдрѣзнїт
скъ ѡ мѣнкѣнкѣ пѣн нѣ цн-ѡ вѡю арѣтѡ цїе, пентрѣ кѣче епн
рѣпѣрат; дѣчн акѣм мерцн шн ѡ ѡ . іарѣ манмѣца аѣ сѣрнт
де аѣ апѣкат фѣрѣма де карне, шн с'аѣ принскъ рѣ кѡрскъ, шн
рѣчепѣ а рѣпши спре вѣлпѣ . іарѣ вѣлпѣк зїсе : ѡ жѣп(ѣ)н'кѡскъ
манмѣцѣ, дарѣ ачѡст(ѣ) невѣнїе лн фѡст авѣт тѣ, шї рѣкѣ
врѣкн скъ фїн рѣпѣрат прѣсте фїлѣрѣ, шн двѣнтѡлѣче, шн па-
серн? ачѡста пнл(ѣ) рѣкнѣлѣще, пре чѣл че нѣ квскѣ (! л. кѣ-
нѡскѣ) рѣтѣю ннч сѣкѣтѣскѣ кѣнд скъ апѣкѣ де нїще лѣкѣрн
мѡрн ка ачѣлѣ, шн апѡн рѣ невѣе марѣ кад, шн рѣ мѡре
вѣчнзннчїе.

CVIII.

ca. 1705.

(Ms. bibl. centr. No. 18, pag. 173—240.)

Вїлѣца шн мннѣнїлѣ сѣнтѣлѣнн шн прѣ кѣвѣѡсѣлѣнн
пзрнтѣлѣнн нѡстрѣ Гѡвѣа.

(pag. 225—227.)

Рѣ вѣрїмнлѣ ачѣлѣ скъ фѣкѣ пре лѣ сѡтеле че сѣнтъ рѣ-
прежѣрѣл Іерѣсѡлнмѣлѣнн фѡлѣмѣте мѡре шн мѡартѣ де чїѡмѣ .
шн кѣт ман трѣчѣ врѣмѣ, атѣтѣ ман кѣмплнт скъ адѣѡѡѣ
рѣѡтѣтѣ, шн пентрѣ ачѣлѣ мѣлѣте кѡсе с'аѣ пѣстїнт . іар рѣ-
пѣрѣтѣлѣ кѣ свѣтннчїн лѣн, пентрѣ ка скъ нѣ фїе паг(ѣ)бѣ де
ѡѣще, аѣ пѡрѣнчнт знкѣнд : кѣнд вор' мѣрн ѡлѣмнїн днн-
тр'ѣн сѡт, скъ плѣтѣкѣскѣ харѡчїѡл мѡрїцнлѡр ѡлѣмнїн чѣн вїн .
де ачѡстѣ тѡкмѣлѣ фѣрѣ мнлѣ шн фѣрѣ лѣѣе, аѣзнн
ачѣл мнлѣскѣрд Гѡвѣа, скъ дѣсе іар лѣ рѣпѣрѣтѣлѣ, спнннѣ-н де
ачѣлѣ лѣкѣрн че ам зїс . шн знкѣнд-н кѣ ачѡста іѣсте кѣ
тѡтѣлѣ де пѣре сѣрѡчнлѡр, шн ачѡста нѣ іѣсте вѣре ѡ дѡвѣндѣ
рѣпѣрѣкѣїен, чн марѣ пагѣбѣ шн пѣре дѣсѣвѣршнт(ѣ); пѣн-
трѣ кѣ іѣсте кѣ тѡтѣлѣ фѣр дрѣптѣте, адѣкѣ кѣцн вор скѣпа
де ачѣсте вѣ кѣмплнтѣ рѣѡтѣѣцѣ, мѡартѣ шн чїѡма, шн апѡн
іар скъ-н некѣжѡскѣ стѣпѣнїн, ка скъ плѣтѣскѣ шн харѡч фѣрѣ
дрѣптѣте . ачѣстѣ знкѣнд Гѡвѣа кѣ мѣлѣте рѣгѣчїѡнн кѣтрѣ
рѣпѣрѣтѣлѣ, ка скъ с(ѣ) стрнче [ачѣ] фѣрѣ лѣѣе тѡкмѣлѣ .
шн авѣнд ел пре сѣнтѣлѣ рѣнтрѣ вѣлѣвїе, врѣк скъ-н фѡкѣ пре

коѣ . иар чѣл че нѣ ювѣкиѣ вѣнѣлѣ иарѣ фѣкѣс сѣмнѣтѣклѣ ; кѣ
 фѣинд ачѣн дѣ фацѣ ѣн ешѣрю мѣре днн сѣктннчѣн рннѣрѣ
 тѣнн, анѣме Марѣн, кѣрѣлѣ аѣ шпрѣт зѣкѣнд ачѣста : кѣ
 ман мѣлѣн днн шѣмнѣн Пѣлнстннѣн сѣнт, рннѣратѣ, Нѣсто
 рѣнн ; чн нѣ сѣ кадѣ сѣ лѣ фѣч ѣн вѣнѣ ка ачѣста . атѣнчн
 сѣнтѣла рнн зѣнѣ ачѣла кѣ сѣрѣж : тѣчн, нѣ ачнцѣ прѣ рннѣрѣ
 тѣла кѣ лѣштѣ чѣ дѣ дѣмѣлат, шн сѣ тѣ кѣчн дѣ ачѣстѣ
 кѣвннѣтѣ чѣ ан грѣнт ; иар дѣ нѣ, нѣстѣ пѣцннѣ вѣрѣмѣ ва прѣ
 нѣмѣлѣ тѣс, шн тоѣтѣ слѣкѣ тѣ сѣ ва трѣчѣ . иар Марѣн рѣ
 мѣсѣ рннѣрѣ внклѣнѣтѣла сѣс, нѣсокотннд ннлѣмѣка рннѣцѣтѣсра
 ачѣстѣ . шн лѣрнд (!) сѣнтѣла дѣ ла рннѣрѣтѣла рнн дѣр лѣтѣ
 мѣ дѣ гѣлѣнн, сѣлѣ дѣс ла Пѣлнстннѣна ; иар ачѣл фѣр дѣ дрѣ
 тѣтѣ сѣлат рѣмѣсѣ аша нѣрндрѣнтѣт . атѣнчѣ пѣн чѣ аѣ мѣ
 рнѣт рннѣрѣтѣла Пѣнѣстѣсѣ, шн с(ѣ) пѣс(ѣ) рннѣрат Пѣстнн,
 кѣтрѣ кѣрѣлѣ аѣ трнмнѣ сѣрнѣсѣрн, дѣмнѣзѣсѣкѣла Сѣлѣ, шн аѣ
 ман рндрѣнтѣт лѣкѣрѣла кѣтѣ чѣла ; иар Пѣстѣлѣн кѣ тоѣла аѣ
 рндрѣнтѣт ачѣстѣ . шн дѣпрѣ ачѣл тнклѣлѣсѣла Марѣн аѣ пѣ
 тнмнѣт нѣстѣ пѣцннѣ зѣлѣ [тоѣтѣ] кѣтѣ аѣ прѣрѣчнѣт сѣнтѣла .
 кѣ фѣкѣндѣсѣ рѣзлѣмнѣрнѣцѣ рнн чѣтѣтѣ, фѣс дѣ жѣф тоѣтѣ лѣвѣ
 рѣ лѣн, шн кѣсѣл(ѣ) лѣн лѣ арѣсѣрѣ, шн пѣцнн сѣкѣпѣ дѣ нѣн
 тѣлѣрѣ кѣпѣла . атѣнчѣ кѣносѣкѣс ѣл прѣрѣчнѣлѣ сѣнтѣлѣнн .

CIX.

ca. 1705.

(Ms. mixt. bibl. centr. No. 18, pag. 104 și 144.)

Glosar de plante slavono-român.

Glosar de erburî. (pag. 104.)

Лнѣшн . лнчѣ скрѣѣм ѣрѣнѣлѣ, слѣвннѣкнѣ шѣтѣтѣом .

Бѣлѣкот : кѣкѣтѣ

Бѣкѣнѣсѣ : крѣстнѣцѣл, подѣкѣл,
 брѣсѣтѣсрПодрѣжннѣ : пѣтлѣчннѣ, спѣ
 рннш, трѣбѣкотЧѣмѣрнѣца : стѣрнѣголѣ . снрѣчѣ :
 иарѣ дѣ мѣнѣтѣ .

Зѣлѣчѣ кѣпѣста : ирѣлѣ грѣсѣ

Пѣпѣрѣс : пѣпѣрѣ, шѣвѣр .

Млѣгѣ : сѣсѣю

Рѣсѣходннѣ : шѣюлѣ бѣлѣшн

Сѣст : иарѣ рѣгннѣполѣсѣ . р кн
 пѣла пѣл(ѣ)мннѣн .

Бѣлчѣцъ : пѣлѣмидѣ, тарѣтъ
 ргилмоасѣ .
 Барвинок : меришор .

Рѣмен : мѣшгѣцел .
 Прахи : оурзичи .

Иглица : мѣтѣра, саѣ тарѣтъ дин
 карѣ фак мѣтѣри, пелини .
 Ѡсет влѣскій : скаю рѣм(ѣ)-
 нескѣ, воиническѣ .
 Слюз : налѣтъ .
 Слѣз : налѣтъ мѣре .
 Ѡманѣ : тарѣтъ мѣре .
 Ситѣвѣе : цепериг .
 Мазма : мѣзѣре .
 Гѣе дивн : митѣрчи .
 Зелѣничѣе вѣкѣ : полѣкѣй, вош-
 ницѣ саѣ измѣ врожѣскѣ .
 Червениц : тарѣтъ рѣменѣалѣ .
 Рѣпек : скаю, саѣ вѣсетѣр .
 Колѣва : вѣвѣла .
 Гѣса нога : пичорѣла гѣциѣн,
 талпа гѣциѣн .

Ст'вѣлѣе : вѣзѣла .
 Слансток : нѣхѣст .
 Рожѣ : трандафѣр .
 Рѣпи : напи .
 Мѣшкатѣвна какна : нѣкшв-
 арѣ .
 Синап, горошиннѣ : мѣцарю .
 Крѣвос : шѣфран .
 Лѣкчервениц : чѣкапа .
 Капѣста или крамѣннѣ : варзѣ .
 Кодимента : пѣтрѣнжѣю .
 Бритка : рѣдѣке .
 Кѣпѣр : мѣрѣрю .
 Лѣца : линтѣ .
 Лѣкѣ, чеснок : оуѣтѣрѣю .
 Цѣвѣлѣк : чапѣ .
 Кѣмвѣста : сѣѣкле .

Glosar de pomī. (pag. 144.)

Здѣс пишѣм дрѣвѣсѣд.

Исѣнѣ : фрѣсенѣла .
 Перѣстѣп : виц(ѣ) алѣтъ .
 Черѣмка : сорѣсѣ .
 Глаѣд : пѣдѣчел .
 Шипшина : мѣчѣш .
 Ива : дин нѣмѣла рѣкитѣн .
 Брѣвѣлиѣна : салѣтъ моѣлѣ .
 Сѣмѣло : вѣскѣ ден копачи .
 Сѣвѣдиѣна : сѣнѣцер .
 Берѣстѣна : ѣлѣмѣла .
 Берѣзина : мѣстѣкакѣн .
 Ивѣорѣ . рѣпиѣна : палтѣни .
 Оурѣшина . пѣкѣцѣк : анѣнѣла .

Пивѣга : гѣтѣкѣю .
 Бѣднѣй крѣвѣвѣникѣ : крѣн дѣ
 Брѣскѣвина : пѣрѣскѣла . [апѣ .
 Сѣмѣрчѣннѣ : вѣлад кѣ рѣшиннѣ .
 Чернѣничѣе : прѣн сѣлѣбатѣк, саѣ по-
 рѣмѣкѣ чѣ фѣчѣ порѣмѣвѣ мѣри .
 Иѣгоднѣчѣе : дѣд дин кѣрѣ сѣ
 хрѣнѣскѣ гѣндѣчѣн, кѣрѣннѣ
 фак мѣтѣса .
 Иѣклон : лѣмнѣла мѣрѣвѣннѣ .
 Слѣкѣмѣ : грѣндѣ .
 Ивѣрѣхѣов : катѣстѣннѣ (!)
 Барѣхѣ глаѣв : кѣкѣстѣтъ .

.Апрежрѣль крѣчій рѣмленіци, кáре ши ачкѣла ерѣ .Акинѣите
 кѣ стѣле ши зичѣ : .Атрѣ ачáста кирѣáще . дѣчи фѣкѣнд' нѣ-
 май декѣт' w крѣче де адр', дѣпѣ кінѣл' чѣй-й сѣ арѣтáсе ши
 порѣнчінд' сѣ мѣргѣ ачáста .Анаинт'к wцилwрь сáле, с'áс ло-
 вить кѣ врѣжмáшій, де ас дáт' рѣзѣою ; ши атѣта сѣ спо-
 рирѣ, кѣтѣ чѣй мán мѣл'ци денѣтр'ачѣл ас перить, ши ал'-
 цій ас фѣцит' . денѣтр'ачáста, гѣндіндѣ .Атрѣ сінеш' де пѣ-
 тѣрѣл чѣлѣи че с'áс рѣстигнйт' .Атр'ѣнса, ши крѣзѣндѣ кѣ
 ачáста пасте сінгѣрѣ адеѣрáтѣ дмнезѣс, ши .Атѣрѣндѣс-се .А-
 тр'ѣнсѣл кѣ котѣзѣл, .Апреѣнѣ кѣ мánкѣ-са, w тримѣсе ла
 Іерсáлáмѣ ка сѣ гѣсѣкѣкѣ крѣчѣ лѣи хѣ . пре кáрѣ w ас
 афлáтѣ аскѣнѣкѣ .Апреѣнѣ кѣ чѣкѣл'л'áлте крѣчи, кáре с'áс рѣ-
 стигнйт' тѣлáхáрїй ; ши нѣ нѣмай крѣчиле че ши пирѣанеле ас
 афлáтѣ . дѣчи нецїѣндѣ .Апѣрѣтѣкѣса ши мирѣндѣс-се кáре сѣ фїе
 фѣст' крѣчѣ лѣи хѣ, арѣтѣ-се кѣ минѣни, че ас фѣкѣтѣ ла w
 фѣлѣкѣ вѣдѣвѣ мѣартѣ, кáрѣ атингѣндѣс-се де крѣче с'áс скѣ-
 лáт', неарѣтѣндѣ чѣкѣл'л'áлте дѣоw крѣчи але тѣлáхáрїлwрь
 нїчи оуѣнѣ сѣмнѣ де минѣни . ла кáрѣ крѣче с'áс .Акинáтѣ .Апѣ-
 рѣтѣкѣса ши w ас сѣрѣтáтѣ, .Апреѣнѣ кѣ тѣоатѣ боерїмѣк' . ши
 непѣтѣндѣ .Акѣпѣ тѣтѣ норѣдѣлѣ сѣ сѣ .Акїне, рѣгáтѣс-сѣс
 ка сѣ w вáзѣ мѣкáрѣ . атѣнчѣк' с'áс сѣит' фѣрїчїтѣлѣ патрї-
 áрѣх' але Іерсáлáмѣлѣи, ши w ас .Анѣлцáт дѣсѣпра амвонсáлѣи,
 ши вѣзѣндѣс-w норѣдѣлѣ ас .Ачѣпѣтѣ а стрїгá : Ісдн помїáлѣи .
 ши де атѣнчѣк', ас .Ачѣпѣтѣ а сѣ цинѣк' прáзникѣл' .Анѣлцѣрїй
 чинтїтїей (! І. чинстї—) крѣчи . кѣ пѣтѣрѣк' чинстїтїен тале
 крѣчи хѣсе, дмнезѣсáле, мнлááще-не пре нѣи . Амнѣнѣ .

Aprilie 25. Sf. Evangelist Marcu. (Fol. 301a—301a.)

Лѣна лѣи Априлáиѣ.

.Атр'ачáстѣ лѣнѣ, .А ке де зїле . помѣнїрѣк' сѣнтѣлѣи Апѣтолѣ,
 ши Бѣглáстѣ Мáрко.

Бѣстїтѣлѣ Апѣтолáл' Мáрко, ас проповѣдѣйт' пре хѣ .А тѣтѣ
 Бѣгїпетѣл' ши Лївїá, ши Барварїá ши .А Пѣнтáполн, .А зїлеле
 лѣи Тївѣрїѣ кесáрюлѣ, ши ас скрїсь ши Бѣглáл са, тѣлáсїндѣ
 Апѣтолáлѣ Пѣтрѣ ; ши мергѣндѣ .А Курїни а Пѣнтáбѣлѣи, ас
 фѣкѣтѣ мѣлте минѣни . дѣчїá с'áс дѣсѣ .А Плѣжáндрїá чѣ
 дѣспре Фáронѣ, ши де аколá ла Пѣнтáполн, фѣкѣндѣ пѣтѣ-
 тїндѣнѣк' минѣни, ши .Аподѣвїндѣ бесѣкрїчїле лѣи хѣ, кѣ
 хїротонїй де епѣкопн, ши де ал'áлци кáрїчн . дѣпѣ ачѣлá мер-

гжнд' ирѣши ла Палеѣандріа, ши афлѣнды пре вѣре-карін
 фраци ла мѣре ла Евколіѣ, петрѣѣ кс джншиѣ, кѣне вестѣнды
 ши проповедѣнды кѣвѣжнтѣла' аѣи дѣмнезѣс; оунде мѣргжнд'
 кѣтрѣ джнсѣла .ркинѣтѣрѣи ѣдолнаврѣ, ши несѣферѣнды а
 вѣдѣ спѣрѣндыс-се крѣдѣнца .р хс, .рл' лѣгарѣ кс ирѣкигѣри, ши
 .рлѣ тжржѣ, ши кѣзжн'дѣ-ѣ карѣк пре пѣтрѣ сѣ дѣрѣмѣ, ши
 сѣнѣле сѣс рѣшиѣ пѣмжнтѣла' . дѣчи вѣгжндѣ-лѣ .р тѣмнѣсѣ,
 и сѣ арѣтѣ дѣмнѣла, спѣндыс-ѣ май наѣнте слѣва че вѣѣ сѣ-лѣ
 прѣнаѣсѣкѣ; ши ла зѣв ирѣшиѣ лѣгжндѣ-лѣ, .рлѣ тжржрѣ не
 оулицѣ . ши аѣа дѣрѣжжндѣс-се ши рѣмнжндѣс-се де пѣтрѣ,
 ш'ас дѣтѣ сѣфлѣтѣла' ла дѣмнезѣс . кс аѣе аѣи сѣнте рѣѣи дѣмне,
 мѣнаѣѣне-не ши не сѣгѣсѣѣе . Ямѣнѣ.

CXI.

1710.

(2 vol. 8°, LXXI, X, 365; X, 402, CVII pagini.)

Хроникѣла Романо - Молдо - Влахиѣлор алѣктѣнт де
 домнѣла Молдаѣѣѣ Дѣмитрѣѣ Кантемир . ла аѣи
 1710; Ишиѣ .рн тѣпографѣа с . митрополѣи
 1835.

Cap. XIII: Izvorul basmului despre originea Romănilor. (vol. I,
 pag. 150 — 159.)

Cap XIII.

Иратѣ-сѣ дѣн че извор с'ас сѣсѣре пѣркѣаницѣ аѣиѣи пѣтѣрѣлѣс
 баснѣ (кѣм кѣ Рѣмжнѣи с'ар траѣѣ дѣн тѣмнѣлѣс Рѣмѣи).

Дѣн че кѣн лѣмпѣде аѣа изворѣлаѣи, дѣн вѣрѣѣрѣк сѣ .рн
 пѣркѣаницѣ, ши .рн вѣлѣѣи стѣтѣтѣоѣре опрѣндыс-сѣ, сѣ стрѣкѣ
 ши грѣк пѣтоѣре де глаѣд сѣс де аѣт мѣрос нѣпѣлѣкѣст слѣ-
 боѣде, ашѣ покѣтѣк а ѣнѣи аѣвѣратѣ истѣрѣи .рн сѣекѣлѣс
 ши гѣриѣлѣ а ѣнѣр вѣсѣнѣиторѣи кѣзжндѣ .рн пѣтоѣсѣ ши грѣ-
 заѣе вѣлѣжнтѣрѣи сѣ преѣлѣче; ирѣк прѣкѣм лѣлѣѣи ка аѣѣѣѣкѣ
 прѣн май тоѣте вѣкѣриѣлѣ сѣ сѣ фѣѣ тѣмнѣлѣт, ши кс а лѣр
 вѣлѣстѣмжѣѣѣ, кѣтѣ тѣлѣвѣрѣѣе ши стрѣкѣѣѣѣне сѣ фѣѣ аѣс-
 кѣд (! I. — кжндѣ) истѣрѣиѣи аѣвѣратѣ, фрѣмос не аратѣ Кор-

първата Ржмбавѣ, съ съ фѣе рѣгат съ-й д'к аюториѣ, съ по-
атъ ста .рн потрика а нпрѣтнин ши вѣржмаш де овие а
тот н'кмѣа крипинск; че пѣцин ши май нимикъ аюториѣ аѣ
пѣтѣт де ла джншій лѣа, де каре лѣкрѣ Ладислаѣ, де тот
ауториѣа оминск пѣрѣснт, ши де ала сам пѣтерѣ слаѣ ши
ниѣтничос вѣзжндѣ-сѣ, съ съ фѣе сѣнт .ртр'ѣн стжал де
мармѣрѣ атжта де .рннаат, кжт де аѣк и с'ас фѣост вѣзжнд
вжрѣѣа . [кастѣ де те мирѣ, стжалѣа де мармѣрѣ вѣагѣрѣск
кжт есте де .рннаат] . дин вжрѣѣа ачлѣѣ стжал привинд
Ласлѣѣс км ард ши прадѣ пе дин афарѣ Тѣтаржѣ лѣѣ Батѣе
кѣ лакрѣмни фѣирѣнницѣ съ фѣе .рчипѣт а съ рѣга лѣн дѣмнзѣѣ,
ка нѣмай дин черѣ доарѣ съ-й тримницѣ ауториѣа, кариле съ-а
литросѣкѣкѣ ши пе джнѣѣа ши пе цара лѣѣ де сѣнт фокѣа ши
саѣѣа Тѣтаржлѣор . ирѣ лакрѣмиле лѣѣ Ласлѣѣс, кариле аѣ
фѣост вѣрѣжнд, атжта съ фѣе фѣост де фѣирѣнницѣ ши де юѣѣ,
кжт стжалѣа ачела де марморѣ дин вжрѣ нѣнѣ .рн темелѣе
съ-а фѣе потрикѣлит . [ачѣета повѣете есте, кѣрѣа нѣѣ Молдо-
вѣннѣй .рѣ зичѣл, минчѣнѣ кѣ коарнѣ .] Пшк Ласлѣѣс фѣинд кѣ
тот гжндѣа кѣтрѣ аѣсторѣѣа дин черѣѣ, ши кѣ трѣѣѣа асѣпра
стжалѣѣѣн рѣдикат, де нѣпраснѣ съ фѣе вѣзѣт ѣн кал прѣ
фѣѣмос .рншѣлат, .рнфѣржнат, ла рѣдѣчина стжалѣѣѣѣ, де ниле
ниѣжнѣт стжнд, ши пре шк съ фѣе аѣѣт ѣн топор де чѣле
лѣнѣн .рн коадѣ [карѣле поартѣ ла нѣѣ Знгѣрѣкнѣѣ], ел ла кал
ѣѣтжндѣ-сѣ, съ фѣе аѣзнт ѣн глас кѣ-а стринѣ : Ласлѣѣ!
Ласлѣѣ! ел .рнторѣжндѣ-ш окѣѣ съ фѣе вѣзѣт ѣн ѣѣ вѣтржн,
кариле съ-й фѣе зис : нѣ те тѣме Ласлѣѣ! кѣчѣ дѣмнзѣѣѣ аѣ
кѣѣтат спре лакрѣмиле тале, ши аѣ асѣѣатат рѣгѣлминт'к та,
ши ц'ас дѣрѣнт вѣрѣнницѣ асѣпра вѣржмашнлѣор Кѣсѣрманѣѣ .
ачѣет'к зикжнд вѣтржнѣа ачела, съ съ фѣе фѣкѣѣт нѣвѣзѣт .
Ласлѣѣс рнчпжнд кѣ аѣсторѣѣа .рѣ есте тримнѣ дѣла дѣмн-
зѣѣ, коборжндѣ-сѣ де пе стжал съ фѣе .рнѣлѣкат пе калѣа чѣл
нѣздѣрѣѣѣѣн дин черѣ коборжт, ши съ фѣе аѣат амжнѣ топорѣ
ѣа дин аѣр оѣѣлит, ши ашк .рнѣѣрѣѣѣтжнд пре чѣѣ пѣ-
циннѣ ай сѣѣ че аѣк .рн четате, съ фѣе дѣшкнѣ порѣнѣл ши
фѣрѣ вѣете съ фѣе дат нѣѣѣѣѣ Тѣтаржлѣор, карѣѣ акмѣ ард'к
ши прѣѣа тжрѣѣа де дин афара четѣѣѣѣѣ; ирѣ Тѣтаржѣ вѣ-
зжнд кѣ ан с'ас порннт Ласлѣѣс асѣпра, ка морѣѣѣ де фѣрнѣкѣ,
де нимикѣ аатѣ апѣкжндѣ-сѣ, нѣмай де фѣгѣ съ фѣе пѣлѣкат .
Ладислаѣ кѣ Знгѣрѣѣѣ сѣѣ тот де апроѣѣе гѣннндѣ-ѣ ши фѣрѣ-
мжндѣ-ѣ, мѣѣѣнѣмѣ де джншѣѣ съ фѣе оморжт . ирѣ Батѣе ѣѣ-
нѣа вѣзжнд рѣсѣннѣ Тѣтаржлѣор сѣѣ ши вѣрѣнницѣ ла Знгѣрѣѣ

а вени алтъ че ас авст кс прада агонисит, съ фїе лепъдат тот, ши нсмай пе сора лш Ласлъс, [пре карк кс кжтека зиле май денаннте ас фост робит-w] пе сапа калдлш дспкъ сине аршкжнд-о, съ фїе плакат фсга, сокотинд ка доаръ кс фсга ва пстккъ скъпа . че Ласлъс краюа декжт тоцй ши май веткз ши ман вжртос фїинд, съ фїе лбат рн гоанъ пе Батїе, ши ацюнгжнд-л дин дос, н'ас фост пстжнд съ-л ловаскъ де сорс-са, пентрс карк съ фїе зис : соро, па'кк'цй капдл рнтр'w парте, пентрс ка съ почю лови пе пъгжндл . че сора май лбат пъгжндлш ацстжнд, декжт фркъжне-със, оры кжнд съ рнтинд'к Ласлъс кс топордл съ тае капдл лш Батїе, таръ л съ съ фїе фост плакжнд рнтр'ачк парте, ши съ-л фїе фост екстинд; [къчй акмс Батїе ш'ас фост-w лбат мдаре, ши ка w мдаре май (мбат) ювїа вїаца върватлш, де кжт а фркъжне-със]. Ласлъс май пре срмъ ксноскжнд, прексм соръ-са рн тот кпндл силкше съ апере пе Бссрман, ши май мбат феркше вїаца лш, декжт а фркъжне-със, рнтр'амжндой ка нїше непрїатини тот одатъ топордл съ-ш фїе рндрептат, ши ашк де таре съ-н фїе ловит, кжт кс w ловаалъ пе амжндой де одатъ съ-й фїе деспїкат дин кап пънъ рн облжнкдл шелїй . ашк виткзл ачела Ласлъс, дспкъ че ас счис ши пе Батїе ши пе сорс-са, кс маре извжндъ ла четате-ш рнторкжнд-съ, съ фїе поршнит, съ съ л сама Тътаржлор, пре карїй лас принс вїй, ши дспкъ че ас афлат млциме де джншїй фъръ нсмар де мбатъ, съ фїе зис, къ оры карїй дин пъгжнїй ар вркъ съ съ коткзе, съ фїе ертацй, таръ карїй а съ крещина н'ар прими, пре ачїа пре тоцй пънъ ла шндл съ-й омаре, ши ашк съ фїе ши фкъст.

Іръ болрїн шнгрещїй ши четкъцкнїй рмпреднъ кс тот нъроддл вржнд, ка поменирк славей лш Ласлъс рн вкчїй нембрнтоаре съ ръмже, фкъжнд кпндл лш Ласлъс де арамъ върсат пе кал къларе, ши рн мжнъ топордл цїинд, съ-л фїе псе рн вжрвдл ачелш стжап, пре карїле с'ас фост сркат Ласлъс кжнд с'ас фост рсгжнд лш дсминезеs, карїле зїче къ ши пънъ асткзї сткъ . ачестк даръ сжнт, карїле де Ласлъс вржниторюа, апої ши сфжнтдл, повесткше хроникдл вблгъреск; ши токма ка ачкете ши май пре срмъ ам афлат, ши ла шн хроник рсесек, карїле съ ксноаце, къ дин чел вблгъреск ачкетъ повкете дин квежнт рн квежнт съ w фїе лбат; тарж ал'алте кжте май мбат адаоце Симеон, сас алтдл асеминк лш мъзак май денаннте де кжт джнсдл, адекъ де Ромжнїй

чей дин тамниция Ржмвдвй скошй, ши ритр'ацюрюа лвй
Ласлвс тамнишй де шиде съ ле фйе скорнит, ничй км май
мвдт а афла нс пстсм, фърк кжт сокотим, къ дин исторйа
а дой край, пре доаж джоскити вркми тжмплатъ, ш васнъ
чюдатъ ка ачаста лакътшнд, простимй съ ш кркъзъ, къ
кондиюа хъртйа ас мврнит.

CXII.

1710.

(Ms. bibl. centr. No. 324. 8°, mic. 302 foÿ nepaginate.)

Joan din Vasluïu: Psaltire.

Predoslovie. (Fol. 1b—5a.)

Фериче де шмоуа чела че нс м'крже ртрс сватвль некврати-
лурь.

Тршницъ сфънтъ аустж, аустъ мйханале; херсвйми, сера-
фими, прврче (!) апоствли, мвчиничи, съхрасти, мйлашци-мъ.
амъ рчешт а скрне р шйва мйханал' архаггль съв . зенй .
нвер . и . р шйлане лвн Нван водъ.

Квжнт дин пркдсловйа фълатйрини, каре асте кве тв-
тсрор кърцилор, карк асте карте сфжнтъ ши лвсдатъ, ши
фоарте-и де фолое свфлетвлн . динтрс ачаста тоате съ шне
хне-чине, къ хе ши апоствлн лвн ас циншт фълатйра, скрип-
тсркъ сфънтъ . аше кс шне лвн дмнзъс аркъткм ши ншн,
квмв-с де фвлве сфнцин фалми . динтр'ачири поате фнй-чине
шпри вница че рра ши съ с(ъ) . рд'кмик спре вница че бнж .
лвсшнд лавда фълатйрини, динтрс роства лвн васнани ши а лвн
авгс (!), тълквшндъ квинтиале лвн павъла апосттвла : тватъ
скриптсра че сфънтж асте дела дмнзъс нзевкнитъ : ашн
гръкскс де фълатйре, къ кшринде тсате лвкрсриале карнае-с де
фолое, ши асте внерюа а тоате рнвкъжтсрилор чилор бди .
дечи съ припаним къ ман маре двачацъ . рвкъжтсриале свфле-
тици, ши ккнтърнае фалмилор . км фак ши врчичи че цинстори
канд' дав колнвколвн ерби амаръ се бе, шн шнгс пре ден афаръ
счелле пхърсвлн къ двачацъ ка съ шв браек . р фвлвсва ле-
квлн ; пентр'ачеа лв афлат' даскални вкерицин ностри, крнтъ-
риале фалмилор, къ гласери квенвас(е) ккнтъ(н)д ккнтече .

къ ниче кѸ ꙗвѣтъсѣра апостолилор ничи ко а прѡчнлор, но поате депринде лесне, ниче пот цине минте, декд ес дин бесернкѣ; ꙗрѣ кънтѣрилѣ ꙗлмлор ле кънтѣ ши акасѣ ши ле поартѣ кѸ съне ши афѣрѣ . ши крндѣ ва фѣ чиневѣ кѸ нинимѣ амѣрѣтъ, саѣ мѣниѡасѣ, саѣ мѣхунитѣ, ши дѣкѣ ва аѣси гласѣа кънтѣрилор ꙗлмлор', атѣнчеш съ мѣнгѣе ши ꙗвѣтънсѣще фѣрѣ лѣи . ꙗлломѣа гонѣше пре дрѣчи, ши адѣче пре ꙗвери ꙗтр'аѣѣтѡрюа нострѣ, шѣ нѣи армѣ де апѣрат ꙗфѣрика нѡпци, ши ѣи гласѣи а тоате бесѣричнлѣ . ꙗлмѣа дин нинимѣ ꙗнпнетритѣ, изворѣще лакрѣми . ꙗлмоуа ѡсте лѣкрѣ ꙗнцѣреск, ши саѣжеѣ сѣфлетѣскѣ . ꙗлмѣа ѡсте вистѣрюа а тоате лѣкрѣрилор челор ѣѣне, шѣ ѡглинда фѣрен ши милѣи дмнѣѣщеши, ши грѣдина нинмлор крѣцинеши, лѣкѣа боѣлелор сѣфлетѣши . ꙗлтирѣ съ кѣамѣ картѣ лѣѣделор . ꙗрѣ де скрѣнтѡрѣи ꙗлмлор, ѣиѣи аѣ скрѣс дѣдѣ, аѣцѣи солѡмон, аѣцѣи де асаѡѣ, аѣцѣи ѣднѡѡм, аѣцѣи де фичѡрѣи лѣи корѣю, аѣцѣи а лѣи мѡисѣи; ꙗрѣ нѣи ведем, къ а тоци ꙗлмлор ле ѡсте скрѣнтѡрюа дѣѣа свѣнт . дерѣпт' ачѣа аѣ мѡисѣи, аѣ дѣдѣ, аѣ аѣцѣи кѣрѣи аѣ скрѣс, еи аѣ фѡст' нѣман кѸ ѣи кондѣю; ꙗрѣ дѣѣа свѣнт аѣ фѡст' скрѣнтѡрюа, карѣле аѣ ꙗндирѣнтат кондѣюа, ши мѣнтѣ лѡр . маи врѣтѡс де тоате съ цинем ꙗнцѣлесѣа дѣѣа лѣи свѣнт', къ скрѣптѣра фѣрѣ ꙗцѣлес, ѡсте ка ши трѣпѣа фѣрѣ сѣфлет.

Psalm 10. (Fol. 25a—28a.)

1. Пѣнтрѣ че доѡмне стан дѣпарѣте, де нѣ ꙗи амѣнте ла врѣме де трѣкеѣ ши де грѣжѣ? 2. ꙗнтрѣ мѣндѣрѣа чѣлѣи некѣрат се апрѣн'де мѣкѣсѣа, ши лѣгѣ ꙗнтрѣ свѣтѣрилѣ чѣлѣ че гѣндѣще . 3. къ се лѣѣдѣ ꙗкѣжтѡсѣа ꙗнтрѣ похѣле трѣпѣаѣи съѣ, шѣ чѣла че не ѡендѣѣще еинѣ съ-л кѣвѣнтѣжм . 4. ꙗнтѣрѣжѣ пре д чѣл ꙗкѣжтѡс, ши дѣпѣ мѣлцимѣтѣ мѣнѣи сѣле нѣ чѣрчѣтѣ . къ нѣ ѡсте д наннтѣ лѣи . 5. спѣркѣ-се кѣлѣ лѣи ꙗн тоатѣ врѣма . лѣа-се вор токмѣлѣле тѣле дѣнаннтѣтѣ фѣцен лѣи, ши тѣтѣрѡр врѣжмѣшилор съи ва вѣрѣи . 6. къ ѣнѣ ꙗнтрѣ нинѣа сѣ : нѣ мѣ вою кѣжти, днѣ род 'н' род фѣрѣ де рѣѣ . 7. ши гѣра лѣи ѣ плинѣ де вѣжстѣм, ши де амѣрѣчѣиѣе, ши де ꙗншелѣчѣиѣе . сѣпт' лнмѣа лѣи ѣ ѣстѣнннцѣ шѣ дѣрѣкре . 8. шѣде ꙗн лѣкшннчи кѸ чѣй богѣци, ꙗнтр'асѣѣнѣ съ ѣчнѣж пре чѣл невинѡат; ѡкѣи лѣи спре чѣл мншѣл прѣвѣжскѣ . 9. лѣшѣѣще ꙗнтр'а-

ци фълачили лор, де чие че нс сѧ апропидѧ. 10. мѧте рѧне пѧкъ-
тѧсѧди, таръ чедѧ че вѧ н(ѧд)еждѧи спрѧ дѧ, милѧ лѧи дѧ лѧ
вѧ лѧкѧицѧрѧ. 11. вѧсѧлицѧ-вѧ де дѧ, ши вѧ вѧкѧрѧци дирѧци,
ши вѧ лѧдѧдѧци тоци чѧѧ че сѧнѧтец дирѧци кѧ нѧнимѧе.

Psalm 54. (Fol. 114a—117a.)

ѲЛОМ . НД.

1. Гокотѧце доамне, рѧгѧ мѧ мѧ (!) ши нс трѧкче рѧгарѧ
мѧ . ѧ-мѧ аминѧе ши мѧскѧтѧж. 2. кѧ'нѧрѧ скрѧвеле грижилѧр
мѧле, мѧ спѧмѧнтѧю. 3. де глѧсѧ вѧрѧжмѧшѧди ши де свѧпѧ-
рѧре пѧкътѧсѧди; кѧ плѧкарѧ спре мене кѧ лѧкрѧре фѧрѧ де
лѧѧе, ши'нѧрѧ мѧнѧе вѧрѧжмѧшиѧ мѧе. 4. нѧима мѧ се спѧ-
мѧнтѧ лѧнѧрѧ мене, ши фѧрика морѧиѧ кѧсѧ спре мене. 5. тѧ-
мере ши кѧстрѧмѧр венѧ спре мене, ши мѧ акѧперѧ лѧтѧнѧкрѧлѧ.
6. ши сиш : чѧне-м вѧ дѧ арѧпи кѧ а порѧмѧди, сѧ зѧср ши се
мѧ ѧдѧхѧескѧ? 7. ѧтѧ мѧ депѧртѧю фѧциндѧ, ши мѧ сѧлѧ-
шѧдиѧ лѧ пѧстѧе. 8. ащѧтѧю пре дѧ, чедѧ че ерѧ сѧ мѧ мѧнѧ-
тѧскѧ ден пѧциндѧрѧ фѧриѧ ши де вѧкор. 9. пѧрде-н доамне,
ши лѧрѧци лимѧилѧ лѧр; кѧ вѧсѧѧю фѧрѧ де лѧѧе ши прѧче'н
четѧте. 10. ши сиѧа ши нѧпѧе ѧ кѧнѧюрѧ при лѧсѧ ши дѧнѧ
зиѧдрѧе еѧ ши пѧрѧци еѧ, фѧрѧ де лѧѧе-н, ши оѧстенѧнѧцѧ
пре мѧжлѧкѧ еѧ ши недѧрѧптѧте. 11. ши нс се мѧн лѧнѧцинѧсѧ
дѧн кѧле еѧ асѧлѧмѧ ши лѧшелѧѧиѧ. 12. кѧ де мѧсѧ вѧрт
пѧносѧди вре ѧ вѧрѧжмѧш, вѧртѧ-ѧм рѧедѧ акѧсѧ . ши де сѧсѧ вѧрт
скѧла спре мене вре ѧнѧ де чедѧ че нс мѧ ювѧѧ, вѧртѧ-мѧм аскѧнѧ-
де дѧ'нсѧ. 13. таръ тѧ ѧме асѧмѧне фѧриѧ, дѧспѧетѧрѧл мѧеѧ
ши щѧтѧл мѧеѧ. 14. че депѧрѧнтѧ мѧ лѧдѧчиш лѧ вѧкѧте . ши'н
кѧса лѧи дѧ ам лѧлат кѧ ѧ гѧндѧ. 15. кѧ се вѧе мѧартѧ спрѧнѧ-
ши, ши сѧ погѧрѧж лѧ дѧдѧ де вѧн; кѧ е рѧс лѧнѧрѧ сѧлѧшѧ-
рѧле лѧр пре мѧжлѧкѧ лѧр. 16. еѧ кѧтрѧж доамнѧ стрѧгѧю, ши
дѧмнѧсѧсѧ мѧ асѧнѧ. 17. сѧра ши дѧминѧца ши'нѧрамѧсѧ-шѧ
спѧю ши вѧстѧскѧ, ши асѧнѧ глѧсѧл мнѧсѧ. 18. ши изѧвѧвѧ кѧ пѧче
сѧфлѧтѧл мѧѧсѧ, де чедѧ че се апропѧрѧж спре мене, кѧ'нѧрѧ мѧте
токѧмѧле еѧ кѧ мене. 19. асѧнѧ дѧ ши н сѧмерѧ прѧнѧши, чедѧ че
мѧнѧте де вѧчи . кѧ нс ле ѧстѧ лѧр скѧмѧбѧрѧ, кѧ нс се те-
мѧрѧж де дѧ. 20. тѧнсѧ мѧнѧ спре дѧре, ши спѧрѧкарѧ сѧтѧл лѧи.
21. лѧпѧрѧциѧрѧ-се де кѧтрѧж мѧнѧѧ фѧкѧиѧ лѧи ши се апропѧрѧж
нѧимѧле лор. 22. мѧѧрѧ-се кѧвѧртѧле (л. кѧвѧнте-) лѧр мѧн вѧртѧсѧ
де кѧт ѧнтѧл, шѧчѧ сѧнт сѧѧѧци. 23. арѧнѧкѧ спре дѧ грижѧ

тѧ, ш'ачела те ва хрѣни . нѠ вѧ дѧ ничй-дѣншварѣ глѣ-
чѧкѣ дирптѣлѣн . 24. ирѣ тѠ доамни, цос рн шкорѣ при'н-
ши рн нѣцѧ нѣтрицини . вѣрѣацій чен рн(р)ѣнтѧци шй
рншежтѣри нѠш кор рнцюмжтѣцѧ сѧлел сѧле . ир Ѡ до-
амне спре тѣне недеждѣскѣ .

Psalm 71. (Fol. 149a—152a.)

ПѠм . ѡл .

1. Доамне, цюдицѧ тѣѠ дѣ-л рнгрѧтѣлѣн, шй дирптѧтѧ
тѧ фѣлѣн рнгрѧтѣлѣн . 2. кѧ съ цюдече шѧминлор тѣн ртрѠ
дирптѧтѣ, шн мѣсерѧлор ртрѠ цюдѣц дирптѣ . 3. кѧ съ ѡ шѧ-
менѣн пѧчѧ мѣгрѣлор, шн дирптѧтѧ мѣнцилор . 4. съ цюдѣче
мѣсерѧлор шменѣн, шн ва мѣнтѣн фѣн чен мнши, шн вѧ
смери пре чел клеветник . 5. шй вѧ петрѣче кѠ содрел, шй ѣ ма-
нитѧ де лѣнж шн де родол родѣрелор . 6. погорѣ-ва кѧ плѧѧ
пре лѣнж (?), шн кѧ ѡ пнжѣтѣрѣ че пнж пре пѣмѣнтѣ .
7. стрѣлѣчѣ-ва ртрѠ шлел лѣн дирптѧтѧ, шн'нтрѠ мѣацімѧ
пѧчен пѣнж кѣндѣ се ва лѣ лѣнѧ . 8. шн ва бирѣй дѧла мѧре
пѣнж лѧ мѧре . шй де ла ане пѣнж лѧ марѣннелѣ лѣмни . 9. рн-
нѧнитѧ лѣн кор кѣдѧ ѡншпѧкѣнѣ, шй вѣрѣжмашѣн лѣн цѣ-
рѣнж кор линѣ . 10. рнпѣрацін ѡаренѣлѣн шн а шетровѣлор,
дѧрѣре н кор адѣче, рнгрѧцін аракѣн (gl. арѣпирн) шй сѧва
дѧрѣре н кор адѣчѣ . 11. шй ѣ се кор ркннѧ лѣн тоци рнгрѧцін
пемнѣци, шн тоѧтѣ анменел н кор шрѣй лѣн . 12. кѣ изежѣн
пре чел мѣсер де ла чел нѣтерник, шй пре чел мншеѧ, че ѣ
н'ѧвѧ ацѣтѣтор . 13. крѣцѧ-ва пре чел мѣсер шн пре чел мншеѧ,
шн сѣфлетелѣ члор мншин лѣ вѧ мѣнтѣн . 14. де аслѧмѣри шй де
недрѣнтѣци вѧ изежѣн сѣфлетелѣ лорѣ, шн вѧ фѣ чнштнт
нѣмелѣ лѣн рнннтѧ лор . 15. шй вѧ фѣ вѣѠ шн н се вѧ дѧ лѣн
де лѣрѣл арѣкѣн (gl. арѣпѣскѣ) . шн н се во(р) рѣгѧ лѣн нѣрѣрѧ,
шн тоѧтѣ шлелѣ вѣне-л кор кѣрѣнтѧ при'нѣ . 16. шн ва фѣ тѣрѣ
пре пѣмѣнтѣ пѣнж рн вѣрѣѣлѧ мѣгрѣлор, прѣ се ва рнжѧцѧ
мѧн вѣрѣтѣс дѣкѣт анѣнѣлѧ тѣмѣѧ семенѣѧ лѣн, шн кор
рнфѧрѣй днн четѧтѣ кѧ шрѣѧ пемнѣтѣскѣ . 17. шн вѣне вѧ фѣ
кѣрѣнтѧт нѣмелѣ лѣн нѣрѣрѧ, шй мѧнн(тѣ) де сѧрѣ петрѣче
мѣлѣ (! l. нѣмелѣ) лѣн, шн се кор вѣсн дн'нѣскѣ тоѧтѣ семен-
цинел пемнѣци, шн тоѧтѣ анменел кор фѣрнчѣ при'нѣ . 18. вѣ-
не-н лѣѣдат доамнѧ дѣамнѣтѣсѧ нѧтѣкннлор, чѣлѧ че фѧче мн-
нѣнн рѣсш . 19. шн вѣне-н кѣрѣнтѧт нѣмелѣ мѣрѣрнн лѣн нѣ-

рѡрѣ, ши'нтрѡ вѣчин несфрѣшници . ши' сѣ вѣ . апла де мѣрѣрѣ
лѡн тот пѣмѣнтѡ . фѣ вѣ . фѣ вѣ . фост-ас ши ва фѣ.

Psalm 111. (Fol. 257a—258a.)

Ѳлѡм двѣд . алашнѣ . раѣ.

1. Фериче де ѡмѡ че се тѣме де д . ши'нтрѡ вѣжѣтѡриле
лѡн дорѣче фѡрте. 2. тѣре вѣ фѣ пре пѣмѣнт' семенѣе лѡн .
родѡ дѣрепцилор еине се вѣ кѡвѣнтѣ. 3. мѣрѣра ши еѡнѣтата
е . атрѡ касѡ лѡн, ши дѣрептѣтѡ лѡн ва петрѣче . атрѡ вѣчин
несфрѣшници. 4. стрѣлѡчѣй . атрѡ тѡнѣрек лѡмѣнѣ дѣрепцилор,
мѡстѣнѡ-е ши . адрѡт ши дѣрепт'. 5. чеѡ че е ѡм еѡн' мѡнѡѣче
ши дѣ ши сокотѣче кѡвѣнтѣе сѡле, сѣ грѣасѣж лѡ зѣѡа де
ѡдеѡ. 6. кѣ ничѣ-дѣнѡѡрѣ нѡ се вѣ кѡжѣтѣ, атрѡ поменѣрѣ
ча несфрѣшнтѣ вѣ фѣ дѣрептѡ. 7. ши де асѡ рѣ нѡ се ва
тѣме, гѡта-н нѣнѡа лѡн а недеждѡн спре д. 8. атрѡнтѡ-с'ас
нѣнѡа лѡн ши нѡ се вѣ тѣмѡ, пѣнѣ кѣндѣ ва кѡстѣ спре
вѣрѣжмѡшѣн сѣн. 9. апарѣте ши дѣ мѣшенлор, ши дѣрептѣтѡ
лѡн ва петрѣче . атрѡ вѣчѣн несфрѣшници; корѡл лѡн се вѣ
лѣнѣа, кѡ дѣнѣн ва скрѣшка ши се ва топѣ . дѡрѣрѣ пѣкѣ-
тѡсѡлѡн ва перѣ.

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

Do not
remove
the card
from this
Pocket.

NOT WANTED
REF. BUREAU

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File."
Made by LIBRARY BUREAU

